INDICE DE LOS ANUNCIANTES

Págs.

— A —

Afrin Yure 189
American Jewish Comm. 308
Atran, S. 213
Asociación Femenina Hebrea 317
Aviación, Compañía Cubana de 169
Aritstas Unidos XXIX
Automobile School Havana 168
Alchun, Hermanos 347
Air France 295
Arber, Hnos. 377

— B —

Baisman y Naiman 342
Bacardí 113
Bazar Inglés 200
Becker y Blum 223
Berezdivin Hnos. 170
Berezdivin, Isaac 127
Bigelman S. y Cía. 179
Bigelman, H. 212
Brito, Casa 343
Broadway Store 344
Bloch, Charles y Hno. 215
Bosch, Carrio y Co. 90
Bank, Royal of Canada 46
Bank of Nova Scotia 80
Banco de Comercio 89
Bank, The Trust Company 96
Besosa, Tomás B. 206
Balear, La (Galleticas) L
Baldas, M. 377
Bombones, Manzana de Gómez 246
Banco Caribe 296
Bazar Galiano 291
Burstein, Bernardo 290
Bismágen 156

Págs.

Berens, Modas 349
Braslavski, S. 342
Blumin, Textile 230
Blumenkrantz Hnos. 352
Brinberg, Lázaro 336
Braslawski, Samuel 343
Bolsas y Carteras 228

— C —

Cámara de Comerciantes e Industriales Hebreos 314
Carity, Julio (Corbatas Reporter), portada y .. 334
Centro Israelita de Cuba 312
Colegio Autónomo del Centro 318
Comité Anti Tub 317
Cuervo y Cía. ..... 264 y 265
Competidora Gaditana 112
Cía. Litográfica de la Habana, S. A. 90
Cazabón, Genin y Cía. 132
Cimber e Hijo 337
Cristal, Cerveza 144
Cohen Bros. 346
Cherches, Kanner y Posesowsky 237
Chervony, Herman 352
Centro Israelita de Marianao 318
Congreso Judío Mundial 309
Comité Nac. Pro Palestina Obrera 310
Corral, Mariano (El Azogue) 341
Chilerovich, Salomón 351
Cortesía de A. T. 158
Confederación del Canadá 167
Cairo, El 240
Casino XLVIII
Cartonera, La XXXVIII
Casablanck 294
Centro Israelita de Matanzas 319
Cooperativa Fotográfica 272

Págs.

Colonial Tanning Co., Inc. XVIII
Cherigan, Perfumería XXVIII
Crusellas y Cía. 253
Confecciones Caribe, S. A. 243
Cubana, La (Seguros) 48
Collar, El 348
Cuban Telephone Co. 154
Cueva, La 241
Cuba Mail Line 71
Castillo, Juan 279
Dessel, Z. 378

—D—

Dizik Ben 159
Diana, La 158
Del Monte 25
Dussaq Co., Ltd. 199

—E—

Ejenbaum Usher 245
Epshtein, M. y Cía. 240
Eckhaus Zizmund 352
Ellas Modas 348
Especial, La 237
Enciclopedia Judaica Castellana 381
Edison, Instituto 373

—F—

Frigidaire XXXIX
Fleischmann, Levadura 72
Fuks y Schuchmacher 233
Franza, Productos (Zenén Menéndez) 243
Fair, The 212
Feder y Rips 338
"Frid-Zon", Confecciones 216
Flor de Yateras 346
Florida Store 238
Fharer, Felipe 342
Fisch, Abraham U. 238
Fox Film de Cuba XXX
Flota Blanca 86

Págs.

Felicitaciones Part. ..... 350 y 351

—G—

Gilfarb Bros. ..... portada y 239
Gimelshtein, M. 247
Ginzburg Berman y Cía. 349
Gofman, Rafael 343
Guris, Isaac 273
Gurvitz, Bufete 340
Gravi, S. A., Laboratorios 256
Gurian, E. 289
Grinberg Hnos. 284
General Motors 118
General Electric Cubana 63
General Leather & Rubber Co. 221
Globe, Agencia 231
Gancedo, S. A. 125
Glazer-Castiel, Dra. Ida 379
Gabrylewich, Z. 382
González Arango, Emilio 288

—H—

Hershey, Aceite de Maní 85
Hilos Capitolio, Cía. Dist. 222
Holandesa, La 236
Hatuey, cerveza, y Bacardí 142
Horenstein, Jaime 339
Heisler, Herman 374
Hugo May 104

—I—

Incera, Dr. Alfredo 228
Iris, El LXIII
Israel, Club 320
Israel, Campaña Unida Pro 320

—J—

Jurkevich y Kaplan 347
Jesed Shel Emes 313

—K—

K-Lísto Kilowatt 86
Kaplan y Papir 344

Págs.

Kaufman, Jacobo y Cía. 346
Keren Kayemeth 316
Kriger y Hno. 157
Kronfeld, Marcus 214
Kubiliun, N. 287
Kier, Jaime 348
Kalusin, Enrique 217
Kates, Adolfo & Hijo XII
King Salomon's Store 345
Kremen, H. Co. 244
Katz y Raab 346
Kodak XIX
Kleiman, F. 344
Kokiel, A. 378

— L —

Larrea, Ramón y Cía. 211
Lipshitz y Rosenberg 128
Los Precios Fijos, S. A. 62
Levin, L. 232
Levin, Moisés 333
Liga Pro Histadrut 316
Listein y Holtz 266
Lusky, Israel 188
Livovich, Lázaro 334
Levis, Salomón 340
Leslie Pantin & Sons 144
Luxor 285

— M —

Mechaber y Loshinsky 234
Montero 192
Morro Textile 294
Mucasey, Jacobo 348
Mushkat, Jacobo (Mueblería) 332
Mandel y Liberstein 230
Mindik, Aron 220

— N —

Niezvadovitz, A. 244
Nieman, S. A. 382

Págs.

— O —

Olenberg, León XXIII
Orbe, Optica (Isaac Yavitz) 224
Ortiz, Casa 335
Ortiz, Hno. y Cía. 331
Ort 315

— P —

Pepsi-Cola 79
Penichet y Cía. (Aron Shapiro) 292
Perro, S. A., Tejidos y Confecciones ..... 274 y 275
Perla, La 234
Proveedora Industrial, S. A. 80
Praschnik Max y Hno. 178
Polar, Cerveza X
Parisién, La 345
Poblet, Ramón 192
Pérez Galán 2
Praschnik, Natan 345
Pensión Viena ..... XLIX y 32
Pérez, David 380
Pundik, E. 377
Quintana, P. 338

— R —

Redler, Matías 236
Ruiz, Frank 242
Rapaport, Jacobo 226
Rodríguez, Víctor M. 126
Rabinovich, José 160
Rex Textile Co., Inc., N. Y. 242
Regalo Comercial 180
Rozengwaig, N. 226
Raichman, A. 191
Rachman, Isaac 188
Rosen y Tous 347
Romay XXX
Rojo, Sinesio 263
Ravinsky, José 293
Refrigeradores, El Palacio 155

Págs.

—S—

Shaftal y Terner 219
Smoliansky, N. 235
Sortija, La 47
Segal, Almacenes 290
Szved, Laszlo 216
Silber, Abraham 220
Singer, José 190
Schuchinsky, Stein y Cía. 225
Samá Textile (Reznikovitz) 284
Shwartz Max 248
Singer Store 349
Shreter y Alvarez 214
Standard Mills of Cuba 146
Seinuk, Jaime 345
Stenio Suárez 229
Sánchez, Lorenzo y Cía. 199
Safa 114
S. and W. 45
Sulmanis y Vainstein 292
Shwartz, Charles 246
Seelig, Henry B. 336
Schnaider, Aron 344
Schneider, Gregorio 384
Srebnik, David 377
Standard Mills of Cuba L
Schukin, N. 377
Seris Boza, Julio 155

—T—

Topp, Casa 346
The Central Agency, Ltd. 200
Terner, Jaime 191
Tintorería Berta 287
Trinidad y Hno. 119
Tellus, Cía. Cubana II
Textilera F. F., S. A. 232
Tenembaum, Dra. Nieves 339
Textiles Británicos, S. A. XLIX

Págs.

Tpropical Motors, S. A. XLV
Textil Abastecedora 383
Teichler, A. 383
Trust Insurance Agency 120

—U—

Unión Zionista de Cuba 311
United Hebrew Congregation 315
United Shoe Machinery 341
Urodonal 124
U. I. T. 319

—V—

Valdés, Prado y Hernández 227
Ventura, Ramón 222
Vitkinas, Joselis 376
Vienés, Restaurant 286

—W—

Wainstein, A. Z. 348
Weinstein, Kampfer 351
Weinstein y Brinberg 349
Wizo 314
Weiss, Fabián 190
Wodonos, Kalman 218
Winikor, Jaime 342

—Y—

Yuken, Aron 189
Yumurí, Gomas 180
Yarmus y Winograd 349
Yarmus, León 347
Yagod, Confecciones 378

—Z—

Zelik, Zalmen 289
Zimermann, N. 381
Zilber, Rafael 375
Zvik, Salomón 379

ALMANAQUE HEBREO

VIDA HABANERA

TOMO OCTAVO

DIRECTORES:

S. M. KAPLAN y A. J. DUBELMAN

5711 SEPTIEMBRE 1950
Habana, Cuba

Sol No. 153 EDITORIAL VIDA HABANERA Tel. M-9352

si desea hacer

un buen regalo..

Impermeable — 17 joyas
Secundario central — Enchapado en Oro de 18 kilates.
Antimagnético — Luminico — a prueba de golpes.

$45.00

El mismo con pulsera enchapada en Oro 18 K.

$52.00

20 AÑOS DE GARANTIA

ULTRAMAR

EL RELOJ SUIZO DE PRECISION

escoja entre los 50 modelos ULTRAMAR

Pídalos en joyerías-
Agencias Autorizadas
ULTRAMAR
En toda la República

COMPAÑIA TELLUS CUBANA, S. A.

Villegas 114 **Habana**

א קאָמפּלעטע אָרגאַניזאַציע מיט דעם גרעסטן אויסוואָל אין קובא אין זייגערס, כאיעריא און ענלעכע אַרטיקלען, אויסשליסלעך אויף פּאָר־מאיאָר, צו דינסט די סוחרים!

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO.

Nuestro Homenaje a La Bandera Cubána

Como en años anteriores, VIDA HABANERA saca a la luz una edición más de su Almanaque, el octavo tomo, al cumplirse el nuevo año hebreo, esta vez el año 5711 de nuestra era. Nuestro periódico, como órgano de opinión de la comunidad hebrea de Cuba, ligada ésta al país por variados vínculos fraternales, dedica la presente edición del Almanaque à honrar la bandera cubana, en este año de 1950 en que se conmemora en toda la República el centenario de la creación del emblema de la patria. De este modo, VIDA HABANERA reafirma una vez más sus ideales, sus convicciones más hondas, porque este periódico, a través de casi dos décadas de su existencia, ha propendido con su prédica y su ejemplo a estrechar los vínculos morales y espirituales entre su población hebrea y la sociedad cubana.

La comunidad hebrea de Cuba —lo vamos a demostrar en la presente edición del Almanaque— ha respondido solidariamente, por intermedio de sus instituciones y hombres más responsables, a los sentimienos más caros del pueblo cubano, que ha vibrado de emoción durante el curso del presente año en los diversos actos, organizados por los sectores más diversos del país, para honrar el símbolo de la patria, el emblema que encarna en sus colores la soberanía y la historia de la República de Cuba. En este número, como nuestros lectores sabrán apreciar, recogemos los trabajos más importantes, los actos más significativos, en los que tomaron parte las personalidades e instituciones más representativas de nuestra comunidad, que fueron celebrados para expresar nuestra reverente devoción a la bandera de la estrella solitaria y, por ende, nuestro amor, nuestros sentimientos fraternales hacia Cuba y la República, producto ésta de más de un siglo de luchas y sacrificios de un pueblo generoso y valiente.

La bandera es la expresión-síntesis de la historia de un pueblo. El pueblo cubano ofrece al mundo las páginas más dramáticas, los ejemplos más enaltecedores, en su larga lucha por alcanzar su independencia y su libertad. Los cubanos pueden sentirse orgullosos de su historia, salpicada con la sangre generosa de sus bravos y enternecida con la abnegación, el coraje y las lágrimas de sus mujeres. Cuba, pues, alcanzó el don bendito de su libertad, sólo a costa de grandes sacrificios, en una lucha desigual contra el poder colonial, soberbio, tiránico e injusto. Y la bandera cubana, si queremos dar una certera interpretación, representa, en su diseño y en sus colores, esta lucha gloriosa del pueblo cubano por lograr su ideal histórico más sentido: su independencia, en una República ancha y generosa, como la quería el Apóstol Martí.

La historia del pueblo hebreo ofrece muchas similitudes a la del pueblo cubano. Nuestro pueblo necesitó también del sacrificio, de la voluntad de lucha de sus mejores hijos, para obtener el reconocimiento de sus derechos nacionales y humanos. Israel surgió hace dos años, en el concierto de los pueblos libres y democráticos del mundo, como Estado soberano e independiente, en la misma forma que hace 48 años, en el año de 1902, la gloriosa República de Cuba. En ambos casos, la República de Cuba y el Estado de Israel, fueron obligadas consecuencias de luchas similares, de pueblos que se empinan contra sus opresores, ante la mirada, muchas veces indiferente, del mundo circundante.

Al rendir homenaje a la bandera cubana, como lo hacemos en la presente edición del Almanaque de VIDA HABANERA, reafirmamos, como decíamos antes, nuestros más caros ideales; somos leales a nosotros mismos. Nuestro amor a Cuba está ligado indisolublemente a nuestro amor por Israel. Ahora bien: ambos sentimientos tienen un común denominador: nuestra fe y nuestra devoción por los nobles ideales de la Democracia y la Libertad. Por esto, aspiramos a la mayor vinculación entre el pueblo hebreo y el pueblo cubano, entre nuestra comunidad hebrea y esta República, entre Cuba e Israel. Por esto aspiramos a ver, simbólicamente entrecruzadas, en fraternal abrazo, la bandera de la Estrella de David y la bandera de la Estrella Solitaria.

LA BANDERA CUBANA

Por Enrique Gay-Galbó

(Fragmento del discurso pronunciado por el *Dr. Enrique Gay-Calbó*, en el acto organizado por el Centro Israelita de Cuba, el 15 de mayo, con motivo del Centenario de la Bandera Cubana.)

En la región de Las Villas fué ideada y realizada una bandera cubana, por el general Narciso López, cuando preparaba la revolución que debía comenzar simultáneamente en las zonas de Cienfuegos, Trinidad, Villaclara, Sancti Spíritus, y acaso en toda la provincia de Camagüey.

Esa bandera fué la de la conspiración de la Mina de la Rosa Cubana, que en Manicaragua tenía en explotación el general López.

La historia es bien conocida. Los conspiradores trabajaban en secreto y se reunían principalmente en las Logias masónicas. Auxiliares eficaces eran José Isidoro de Armenteros, José María Sánchez Iznaga, Joaquín de Agüero.

La sublevación estaba acordada para el 24 de junio de 1848, pero hubo que demorarla por no haber llegado a nuestras costas un bergantín que se esperaba con armas y municiones. El padre de Sánchez Iznaga, hacendado trinitario, al enterarse de la conspiración la denunció el día 4 de julio, por lo que ya al tanto de lo que se tramaba el gobernador de Cienfuegos, brigadier Ramón María de Labra, llamó ante su presencia al mariscal de campo Narciso López, sin mando alguno entonces en el ejército español, pero sometido a obediencia militar. En vez de presentarse, el

general López salió a caballo rumbo a Matanzas y cruzó en una noche la Isla de sur a norte, cambiando las cabalgaduras en el trayecto. Allí se fué en una embarcación para el extranjero.

Llegado a los Estados Unidos, supo que la Comisión Militar Ejecutiva y Permanente de Cuba lo había condenado en rebeldía a fusilamiento.

Residía el general López en Nueva York con el propósito de organizar expediciones para lograr la independencia de Cuba. En junio de 1849, ya adelantados los planes de la nueva conspiración, habló con un grupo de cubanos reunidos en la morada del poeta, escritor y dibujante Miguel Teurbe Tolón sobre la "bandera libre de Cuba". Recordó el boceto que por su precipitado viaje dejó el año anterior en Manicaragua, con otros papeles que acaso se hayan perdido.

Pero ahora tenía otra idea de lo que debía ser la bandera cubana, con los tres colores republicanos, rojo, blanco y azul, combinados en forma que evocara el pabellón de los Estados Unidos sin parecerse a él. Pensó en tres franjas azules y dos blancas, horizontales, y en colocar el rojo en forma de triángulo equilátero junto al asta, con una estrella blanca en el centro.

Las tres franjas azules representaban los tres departamentos militares en que desde 1829 estaba dividida Cuba. Las dos blancas simbolizaban "la pureza de las intenciones de los republicanos independientes". La estrella blanca, pura y sola, se encontraba en un campo de sangre "para presidir en la lucha y alumbrar el camino trabajoso y obscuro de la libertad e independencia de la patria aherrojada".

El triángulo y la estrella tienen un evidente significado masónico. Masones fueron casi todos los precursores de la libertad de Cuba. En sus Logias se conspiró y se preparó toda sublevación, desde la de 1810 con Román de la Luz y Joaquín Infante, hasta la de los Soles y Rayos de Bolívar, la de la Gran Legión del Aguila Negra, la de Narciso López y sus amigos Armenteros y Agüero, y las subsiguientes que llevaron a los cubanos a las armas en 1868, en 1879 y en 1895.

Representa el triángulo, con la estrella, uno de los grados de la Masonería. Sus tres lados hablan de libertad, igualdad y fraternidad, y la estrella de pureza, de fuerza, de virtud.

La bandera fué diseñada por Miguel Teurbe Tolón, quien se limitó a copiar las formas y los colores que iba indicando el general López. La esposa del poeta, prima suya, Emilia Teurbe Tolón, hizo en tela el primer modelo, que se conserva en el Palacio Presidencial. Ese modelo fué copiado profusamente para su circulación entre los cubanos de la Isla y del exranjero.

Por las vías de las comunicaciones subrepticias que sostenían los conspiradores, vino a Cuba esa bandera. Los jefes revolucionarios supieron a tiempo cuál era el pabellón que debían enarbolar cuando se incorporaran con sus hombres a las fuerzas expedicionarias de Narciso López.

Tanto los de fuera como los de dentro aceptaron complacidos la nueva bandera, que ya fué la de todos los cubanos separatistas. Cada uno tenía su copia bien guardada, y hasta enterrada en sitios conocidos sólo por ellos. Por las fincas villareñas y camagüeyanas quedaron muchas banderas, que los patriotas no tuvieron tiempo de hacer volver a la luz.

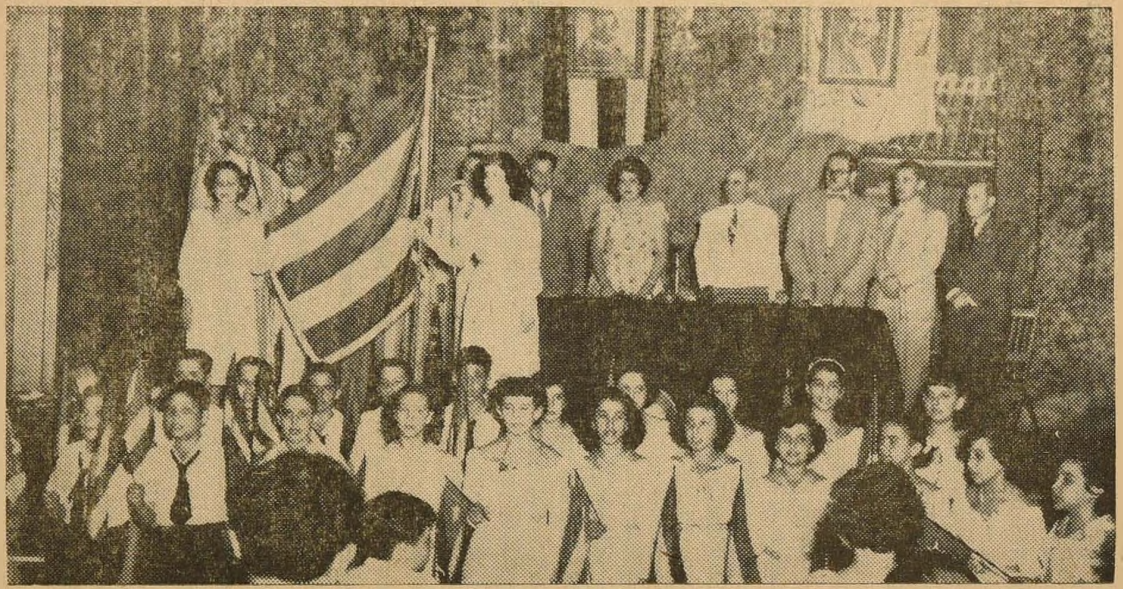
Cuando Narciso López salió de Nueva Orleans en el vapor *Creole*, con la expedición que desembarcó en Cárdenas el 19 de mayo de 1850, traía una hermosa copia de esa bandera ya conocida. El poeta Miguel Teurbe Tolón improvisó entonces este soneta:

Gallardo pabellón, emblema santo
de gloria y libertad enseña y guía
que de Cuba en los campos algún día
saludado serás con libre canto.

Bajo tus pliegues cual sagrado manto
la muerte sin temor te desafía;
de tu estrella al fulgor la tiranía
huye y se esconde en su cobarde espanto.

Y tú, noble adalid, canto de guerra,
de Patria y Libertad, alza valiente,
clavando este estandarte en nuestra tierra,

que luzca siempre y que por siempre vibre
la espada que en tu mano es rayo ardiente,
y en el mundo se oirá: ¡Ya Cuba es libre!

Presidencia del acto organizado por el Centro Israelita de Cuba, con motivo del centenario de la Bandera Cubana.

En el Centenario de La Bandera Cubana

Discurso pronunciado por el *Dr. Abraham Drapkin*, Director de la División Latinoamericana del Ministerio de Relaciones Exteriores de Israel, con motivo del Centenario de la Bandera Cubana, el día 25 de mayo de 1950, por la Hora Radial de la Unión Sionista de Cuba.

El pueblo cubano rinde homenaje de su lealtad ciudadana, al símbolo de su independencia, al emblema de sus glorias, a la enseña que guía su camino hacia la realización de su destino histórico.

La bandera de Cuba, izada por vez primera hace cien años, cobijó bajo sus pliegues los esfuerzos titánicos de los mejores de sus hijos, en la larga y cruenta lucha que vino a culminar en el Tratado de París, aboliendo la soberanía extranjera, coronando así, con la majestad de la independencia y con la ventura de la libertad, la épica gesta revolucionaria. Justo es, por tanto, el homenaje a sus colores, asociado el recuerdo de los que con su heroismo, su devoción y su sacrificio, la hicieron santa.

"Honrar, honra", dijo el gran Martí. Honrando a Cuba en su bandera, por mi intermedio, se honra el pueblo de Israel y su Gobierno.

Mirando las banderas de Cuba e Israel, afloran al espíritu, naturales asociaciones, en ambas se entrelazan, aparejados, los

mismos colores. El blanco de la espuma que baña las costas de ambos países; y el azul de sus cielos, que mueve a sus hijos a mirar hacia lo alto. La estrella solitaria, que en la bandera de Cuba, marca a su pueblo su mañana, recuerda en la bandera de Israel, la estrella de seis puntas, la estrella de David, que liga a nuestro joven Estado con el gran pasado de nuestro antiguo pueblo.

Estas asociaciones, estas similitudes en los símbolos supremos de nuestro pueblo, no pueden ser vanas, no pueden limitarse a la mera concidencia material. Veo en ellas los signos promisores de una vinculación fraterna entre nuestros pueblos, inspirados en un mismo anhelo de justicia, en un mismo respeto por el derecho, en una misma confianza en la condición del hombre, y en una misma seguridad en un mañana mejor para la humanidad.

Pueblos jóvenes, aunque madurados por su historia, Cuba e Israel, tienen su destino encadenado a la suerte del mundo. Por duras que sean las horas henchidas de dramatismo, que hoy vivimos, mantengamos incólume la fe en los principios superiores que iluminaron a nuestros pueblos en la lucha por su independencia, simbolizados en nuestras banderas.

¡Gloria a Cuba! Que su bandera siga flameando altiva, movida por la brisa de la libertad, como enseña de un pueblo libre en una Humanidad Fraterna!

CERVEZA

POLAR

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO.

El Dr. Abraham Draipkin, Director de la División Latinoamericana del Ministerio de Relaciones Exteriores de Israel, hablando ante los micrófonos de la Hora Radial de la Unión Sionista, sobre el centenario de la Bandera Cubana.

1950—1951 תשי"א—5711

ADOLFO KATES & HIJO

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5711, A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו!

A LA BANDERA CUBANA

De ELIEZER ARONOWSKY

(Traducción: ANDRES DE PIEDRA BUENO)

●

Blanca, como el fulgor del claro día,
azul, como el hechizo de la noche,
roja, como la hoguera del crepúsculo,
y su estrella de plata, flor de flores.

Cifra de libertad, hace cien años,
que ondeas sobre muchos corazones.
La roca es gris, pero tu suelo es verde,
y a esa esperanza virginal, respondes...

Por ti, todas las razas se congregan,
y en tu corona sus brillantes ponen
porque la libertad que representas,
es un abrazo en firme para todos los hombres...

Fuiste bordada con la sangre heroica
al conjuro marcial de épicos sones,
tal como el bayamés que escribió el himno
y que murió por él, en recio bronce.

Como en el río se refleja el cielo
en tu cielo de amor brillan dos soles:
Martí y Maceo, que la patria alumbran
en una eternidad de resplandores...

Aunque las sombras rieguen sus semillas
en el surco ideal del horizonte,
por ti el pueblo se encuentra y se levanta
y las cadenas coloniales rompe...

Por ti, la tierra de cristal desata
en musicales sauces y en inefables voces...
Al besarte dos mares, es como si Dios mismo
te besara, Bandera, en beso de fulgores...

LA BANDERA Y LA EDUCACION

Por la Dra. Ida Glezer de Castiel

●

Discurso pronunciado por la directora del "Colegio Hebreo Moderno" en el solemne acto que celebró este centro educacional en el "Lyceum y Lawn Tennis Club", del Vedado, como homenaje a la Bandera Cubana, el día 25 de mayo de 1950.

Estamos cumpliendo, en esta noche, con un deber que mucho nos honra: rendir nuestro homenaje, respetuoso y reverente, a la bandera cubana, correspondiendo de este modo a los sentimientos patrióticos de toda la nación que en este año festeja el centenario de su nacimiento, de la fecha en que por vez primera ondeó en suelo cubano la enseña nacional. A nuestro juicio, este acto reviste una muy importante significación, pues no se trata de una simple formalidad que se cumple por seguir una corriente de opinión o por repetir lo que la mayoría está realizando. Nuestro Colegio, al celebrar esta fiesta, cumple uno de sus fines esenciales, de acuerdo con las orientaciones de la moderna Pedagogía: la formación del carácter ético-cívico del educando.

Hace poco tratamos sobre este mismo asunto en un trabajo nuestro que apareció publicado en el último número de la Revista de la Universidad de La Habana, y en el cual nos referíamos a los principios y fines de la moderna Educación. En ese trabajo, al exponer nuestro punto de vista, recogíamos el criterio expuesto

en clases por nuestra admirada profesora, que nos ha honrado esta noche con su presencia y su palabra, la Dra. Piedad Maza, favorable a la tesis mantenida por Oterga y Gasset respecto a los fines de la educación. Según el eminente pensador español, la Educación debe preparar para la vida, debe reflejarla, pero también debe mejorarla. De estos tres fines, insistíamos en el trabajo a que nos referimos, sobre la importancia, en la época actual, del tercero, esto es, el mejoramiento de la vida, y por ende, el mejoramiento de los sentimientos del hombre.

Señores y señoras: el acto que estamos celebrando esta noche es, a nuestro juicio, una lección objetiva, que responde adecuadamente al propósito ético-cívico que señalamos y que nos hemos trazado en nuestro Colegio desde el día de su fundación.

La bandera simboliza la nación que representa. La nación es un concepto espiritual en sus características esenciales. Este concepto lo forma el pasado de un pueblo: su historia, su poesía, su cultura; su folklore y sus tradiciones; el recuerdo de sus luchas y sufrimientos, de sus fracasos y de sus triunfos; pero también en este concepto débese incorporar los ideales de un pueblo, sus más sentidos anhelos, sus ansias de mejoramiento, sus esperanzas en un mañana más feliz. Esta unanimidad de sentimientos, estrechamente enlazados en una unidad de pueblo, de geografía, de idioma, etc.; este "espíritu público común", como dijera Ernesto Renán, es lo que constituye la razón y la esencia de este concepto; y es la bandera la expresión simbólica de esta realidad espiritual, que da carácter y singularidad a un conglomerado social determinado. Por tales razones, rendir homenaje a la bandera equivale a expresar nuestra vinculación con la historia de un pueblo y nuestro amor hacia los grandes patriotas que lucharon por defender su libertad y su independencia; equivale a nuestra identificación con los ideales por los cuales combatieron sus héroes y sacrificaron las vidas sus mártires; y por último, implica una profesión de fe en los superiores destinos de la nación, en sus anhelos más sentidos por su mejoramiento y prosperidad.

Nuestro Colegio, señores y señoras, con actos de esta naturaleza, contribuye a formar la conciencia nacional de sus alumnos. Tendemos a formar la conciencia cívica y moral del educando en todas las coyunturas que nos ofrece el proceso del aprendizaje escolar. Estimamos que la misión más importante de la educación en general, empezando por la escuela primaria, es formar ciuda-

danos conscientes, útiles a la nación, y sobre todo, formar hombres y mujeres de altos valores morales, de conducta limpia, capaces de pensar libremente y de sentir con hondura; hombres y mujeres que sientan la patria como la sentía el Apóstol José Martí: la patria como una parte de la humanidad; hombres y mujeres capaces de sentir como una degradación moral cualquier intento de discriminación o de separación entre los hombres, ya sea por razones de raza, sexo, religión o nacionalidad; hombres y mujeres, en fin, que sientan como propias las ofensas o las injusticias que reciban sus hermanos y sean capaces, por la formación ética de su carácter, a contribuir eficazmente al establecimiento de un mundo de paz y de justicia social dentro del ancho marco de una democracia verdadera, sin hipocresía y sin mixtificaciones. Esta es, señores y señoras, la misión más importante que incumbe a los educadores de la actual generación, ante la perspectiva, cubierta de dudas y de interrogaciones inquietantes, que nos ofrece la época que estamos viviendo.

En la medida de nuestra capacidad y de nuestros esfuerzos, laboramos en nuestro Colegio por inculcar estos sentimientos en nuestros alumnos. Como quiera que éstos son niños y jóvenes de padres hebreos, al mismo tiempo que les enseñamos la historia de Cuba y tratamos de formar la conciencia cívica del futuro ciudadano de la República, les enseñamos también la historia del pueblo hebreo, los ideales por los cuales lucharon muchas generaciones de nuestro pueblo en nuestra aspiración de alcanzar el pleno reconocimiento de nuestros derechos nacionales y humanos; ideales éstos que se convirtieron en realidad, hace sólo dos años, mediante la proclamación del Estado libre e independiente de Israel, en la tierra, por muchos conceptos sagrada, de nuestros antepasados, escenario histórico de tantos siglos de cultura y progreso.

En resumen, señores y señoras, aspiramos —y a ese fin nos valemos de todos los medios educativos a nuestro alcance— a crear en cada uno de nuestros alumnos una conciencia equilibrada y armónica, en que se conjuguen sus deberes como cubanos, con sentimientos de amor y de cariño a la tierra en que nacieron y a la nación de que forman parte, y una alta comprensión acerca de los valores morales, la cultura, la religión y los ideales de sus padres y antecesores, miembros de un pueblo ilustre que dió a la humanidad el valioso legado de la Biblia, y de tantas obras que enriquecieron la cultura del hombre y propendieron al desarrollo

de la civilización y el progreso. Implica todo un simbolismo aleccionador, todo un programa de nuestro Colegio, estas dos banderas que se abrazan ante nuestros ojos: la bandera de la estrella solitaria, esta sagrada bandera que flameó por vez primera hace justamente cien años en la ciudad de Cárdenas, y por la cual subió al patíbulo Narciso López con la fe inquebrantable de que ya no cambiarían los destinos de Cuba; la bandera por la cual vertieron su sangre generosa los bravos de la revolución redentora y por la que derramaron sus lágrimas las abnegadas mujeres cubanas; la bandera que amaron con devoción hasta llegar al sacrificio los Céspedes, los Agramonte, los Aguilera y los Máximo Gómez; la bandera que enarboló Antonio Maceo cuando lanzó en Baraguá su grito de rebeldía; la gloriosa bandera que presintió en sus cantos nostálgicos el inmortal poeta José María Heredia; la bandera, en fin, señores y señoras, que fué inspiración y aliento y ternura de ese soñador gigante, genio de América y del mundo, el Apóstol iluminado José Martí; y esta otra bandera, señores, la de las franjas azules y la estrella de David, representa el ideal más sentido de un pueblo, el pueblo hebreo, que durante cerca de dos mil años de exilio aspiró regresar a la tierra de sus mayores, la bendita Sión; esa es la bandera por la cual soñó el gran visionario y Apóstol Theodoro Hertzel; es la bandera que cantaron nuestros grandes poetas y con la cual soñaban en sus oraciones nuestros ancianos y nuestros niños; esta es también la bandera gloriosa de la rebeldía que enarbolaron los hebreos del "*ghetto*" de Varsovia cuando se enfrentaron a la insania y la barbarie de Hitler; y en fin, señores, esta es la bandera de los jóvenes y los pioneros de Israel, que aspiran a consolidar un Estado libre y feliz, en un mundo de paz y de buena voluntad entre todos los hombres.

Yo sé que este abrazo simbólico de las dos banderas nos impone a nosotros, los hebreos que vivimos a la sombra de las palmeras cubanas, este sagrado deber: luchar incansablemente, con nuestro espíritu y nuestro corazón, por el binestar y la felicidad de Cuba, de Israel y de toda la humanidad.

Antes de dar término a estas palabras, cúmpleme expresar mi gratitud a todas las distinguidas personas que nos han brindado su estimada colaboración para el mejor éxito de este acto. Muchas gracias para la Dra. Piedad Maza, para quien guardo en el fondo de mi alma las flores más perfumadas de mi cariño y de mi admiración. Nuestro reconocimiento sincero a cada una de las perso-

nalidades invitadas que nos han honrado con su presencia en este acto. Nuestra gratitud también para el señor Alcalde Municipal de La Habana, por haber hecho posible la valiosa colaboración de la Banda Municipal de Música, que ha dado mayor lucimiento a este acto. Nuestro reconocimiento, también, para el Dr. Rafael Campuzano, alto funcionaria del Municipio de La Habana, que también nos ha prestado su valiosa colaboración. Nuestra gratitud, también, para el Maestro Gonzalo Roig, genuino representante de la música cubana de nuestros tiempos, quien a pesar de disfrutar de licencia, por motivos de descanso, ha venido esta noche a dirigir la orquesta como él sólo sabe hacerlo. Estos sentimientos los hacemos extensivos para el Maestro Mario Fraga y en general para todos los músicos presentes en este acto. Gracias, en fin, a la Comisión de madres, y en general a todos los padres de nuestros alumnos, que conscientes de la importancia de este acto, nos prestaron en todo momento su valiosa colaboración. He dicho.

Colonial Tanning Co., Inc.

207 South Street, Boston, Mass., U. S. A.

FABRICANTES DE:

CHAROLES PARA CALZADO,
CHAROLES PARA CARTERAS,
PIELES PARA GUANTES,
ELKO BLANCO Y EN COLORES,
GAMUZA DE BECERRO EN BLANCO Y COLORES,
NATURAL SOLE SPLITS,
SUEDE SPLITS,
OOZE LINNING SPLITS,
GLOVE AND GARMENT SPLITS,
SIDE LEATHER.

Representante para Cuba:

RAMON POBLET

Empedrado No. 312 — Habana

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

para mejores fotos

en sus vacaciones

Asegure los resultados usando siempre la película que viene en la familiar cajita amarilla.

La encuentra Ud. en todas partes

LOS HEBREOS

Y LA

BANDERA CUBANA

Discurso pronunciado por el *Sr. Abraham Marcus Matterin,* en ocasión de celebrar la Unión Sionista de Cuba, el Centenario de la Bandera Cubana, el 25 de mayo de 1950.

●

Cuba entera celebra entusiásticamente, el centenario de su bella y gloriosa enseña patria, esa bandera tricolor de la estrella solitaria que hace exactamente un siglo, tremolara heroicamente en la Villa de Cárdenas, el General Narciso López, como estandarte de la libertad y la independencia de Cuba, en la lucha contra la opresora metrópoli española.

Muchas han sido las banderas que los patriotas cubanos enarbolaron en las conspiraciones y guerras contra la tiranía borbónica, en cerca de un siglo de victorias y derrotas, de heroismos, de valentías, de entusiasmo y desesperación, pero habría de ser ésta, la ideada por un grupo de patricios cubanos en Nueva York, encabezados por el poeta Teurbe Tolón, y el novelista Cirilo Villaverde, la que habría de ser aceptada por todos los

cubanos y la que ondearía orgullosamente en lo más alto del Castillo del Morro, como señal indubitable y representación simbólica de la constitución de la República de Cuba.

Nosotros, los hebreos de Cuba, es natural, que acontecimiento tan destacado para todos los cubanos, hayamos celebrado regocijadamente también, el centenario de la bandera cubana. No solamente razones de tipo moral, social o ideológico, que nos hace a los hebreos, tan maltratados siempre, por los tiranos y descriminadores, mirar con simpatía y admiración, las efemérides libertarias de todos los pueblos hermanos, no solamente, repito, son esos los motivos de nuestra incorporación entusiasta a las fiestas conmemorativas de la linda bandera cubana.

Otro motivo, es el de que, el rojo de la bandera cubana ha sido también coloreada por sangre hebrea, de hermanos nuestros que ofrendaron sus vidas y prestaron su cooperación material al logro de la ansiada independencia cubana. José Martí, el Apóstol, había de ser imán, que atraería, lleno del espíritu judaico de la justicia y la igualdad social, de todas partes del mundo, a los ansiosos de coadyuvar a la gigantesca obra martiana de la independencia del último baluarte, junto con Puerto Rico, del imperio que otrora "nunca se ponía el sol"... Entre ellos había también numerosos hebreos de distintos países y principalmente de los Estados Unidos, dispuestos a dar su sangre y sus vidas por la libertad de la Isla. (Recordamos haber leído en una revista hebreo-americana, en un artículo sobre el folk-lore musical, la letra de la canción popular en yiddisch, cantada hace ya más de medio siglo por los judíos estadounidenses, y que relata las heroicas aventuras de un soldado judío de la Guerra Cubano Hispano Norteamericana, en tierras de Cuba; prueba simpática ésta, del interés judío en la independencia de la patria de Martí). Uno de los más notables hebreos que se distinguieron en la gesta emancipadora cubana lo fué el General Carlos Roloff, que fué Tesorero de la Guerra y Director del Archivo de Veteranos.

En un trabajo del patriota cubano, Manuel Delofer, datado en 1905, se cuenta cómo José Martí entró en contacto con la Colonia Israelita de Key West, y cómo obtuvo de ella un apoyo material y moral para la revolución cubana. Entre otras cosas, dice el autor: "Tan pronto como José Martí inició sus trabajos,

los judíos de Key West se plegaron al movimiento patriótico y entusiasta de los cubanos. Los primeros en hacerlo fueron los hermanos Eduardo y José Steinberg. Apenas fundado el Partido Revolucionario, los hermanos Steinberg presentaron ante la Colonia Israelita de Key West a José Martí, a quien aquélla guardaba en el amplio salón. Esa noche habló José Martí con tal calor y entusiasmo, que tocó profundamente los corazones de los presentes, los cuales se echaron a llorar. Existía en la caja de la Sociedad Israelita cierta suma de dinero, la que donaron para el Partido que acababa de ser fundado y entonces nació el "Club Revolucionario".

José Steinberg, citado más arriba, se encuentra ahora en La Habana, y según refiere, Martí demostró en su discurso gran cariño y amistad hacia los judíos y sus problemas angustiosos.

José Steinberg, a quien el que os habla tiene el honor de conocer personalmente, es actualmente dirigente de la prestigiosa *Logia Maimónides de la B'nai B'rith Hillel de La Habana*, y veterano con el grado de Sargento del Ejército Libertador Cubano. Otro hebreo destacado que hizo mucho por la independencia de Cuba, lo fué el Dr. Horacio Rubens, "El gran amigo de Cuba", abogado que luchó enérgicamente por lograr la amistad y el reconocimiento del pueblo norteamericano por la noble causa cubana.

Habrían de ser de los hebreos que llegaron a Cuba en los años veinte, los que con la necesaria perspectiva histórica y también, claro está, el suficiente númen poético y literario, los que cantaran y alabaran en yiddisch y español, la inmortal gesta libertadora cubana.

Oscar U. Pinis, habría de remontarse cuatro siglos atrás, para describiros logradamente la lucha primigenia cubana contra el invasor español, en su gran poema "Hatuey".

Eliezer Aronowsky, entre otros poemas inspirados por el siglo de lucha de la independencia cubana, habría de darnos en estampa admirativa, el perfil heroico de Maceo, el Titán de Bronce.

Y otros poetas y escritores hebreo-cubanos, que harían larga la relación y que también entonaron loas a la larga y cruenta lucha que habría de decidir la independencia de Cuba.

Hoy, los hebreos de Cuba, con distintos actos conmemorativos, el Centro Israelita de Cuba y su Colegio Autónomo, el Colegio Hebreo Moderno, esta misma Hora Radial de la Unión Sionista de Cuba, la Revista "Génesis", el poeta Aronowsky con su poema "A la Bandera Cubana", etc., rinden tributo de admiración y reconocimiento a la hermosísima bandera cubana, que tan cara y querida es en su corazón, donde se encuentra junto a otra bella bandera azul y blanca, que simboliza el advenimiento de la tan largamente añorada Jerusalaim, Estado de Israel.

En esta República cubana "Con Todos y Para Todos", como lo quiso el Apóstol Martí, los hebreos de Cuba, honramos, antaño y hogaño al símbolo imborrable e inmortal de la nación cubana: La Bandera de la Estrella Solitaria.

San Salvador 439, Cerro Tel. I 3504

צו באקומען אין די בעסטע פעלעטעריעס פון האוואנא און פראווינץ!
אלעמבערג איז אויך דער אייגנטימער פון דער פעלעטעריע
„מ י א מ י", אויף נעפטונא 460, טעלעפאן: 1401-5א.
א כתיבה וחתימה טובה!
אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער גאנצער אידישער קאלאניע!

REFLEXIONES CON MOTIVO DE ROSH HASHANA

Por BENNO WEISER

Los últimos y tan imborrables años de nuestra historia judía han fortalecido lo que por muchas razones ha llegado a ser casi una tradición de nuestro pueblo: el mirar al mundo antes que todo desde el ángulo judío. Durante la breve época de segunda post-guerra, que en medio de toda su inestabilidad parecía estática, pudimos concentrar casi exclusivamente nuestra atención en la epopeya de la lucha por el resurgimiento de Israel y en los primeros pasos que el nuevo Estado daba en su vida nacional y en el concierto de las naciones. Esta vez, empero, no se puede mirar hacia las perspectivas de un nuevo año judío sin mirar al mundo, que se encuentra ante una de sus más graves encrucijadas. En estos últimos años el aislacionismo ha perdido los últimos baluartes que tuvo en el mapamundi y lo que vale para todos los pueblos debe valer también para el judío. No puede lanzarse una mirada hacia 5711 sin una contestación previa a esa pregunta crucial de si este año será de guerra o de paz.

Después de dos meses de crisis coreana puede decirse que la iniciativa emprendida con grandes riesgos por los Estados Unidos, iniciativa que las Naciones Unidas hicieron suya, ha resultado afortunada. Corea pudo haber sido el Sarajevo o el Danzig de la tercera guerra mundial, pero evidentemente no lo ha sido. Pudo haber sido también el comienzo de la paz mundial, y esta posibilidad no debe ser descartada aún. Pudo haber sido, finalmente, el comienzo de una serie de pequeñas guerras que harían vivir al mundo en una permanente penumbra entre paz y guerra. Contrariamente a todas las predicciones en ese sentido, el incidente coreano ha quedado hasta ahora circunscripto. No es esta la oportunidad para tratar de enumerar errores. Es el momento para

despertar de perezas intelectuales y de la costumbre de iniciar cualquier balance de justicia política con el habitual "de un lado"... y "del otro". Un estado puede ser neutral. Circunstancias y conveniencias pueden imponerle neutralidad y un concepto de realidades "más allá del bien y del mal", para usar el término nietzschiano. El individuo no tiene derecho intelectual a tal neutralidad. "Idiota" es la palabra con que los griegos denominaban a los individuos que se desinteresaban de la política. La evolución que dicha palabra ha sufrido en el vocabulario mundial señala la condenación idiomática de cualquier aislacionismo intelectual, una de cuyas formas más conocida es la neutralidad.

Al intervenir las fuerzas norteamericanas en Corea, una potencia mundial ha hecho frente por primera vez desde el 1º de septiembre de 1939 a una agresión que no estaba dirigida contra su propio territorio. El hecho de que una intervención semejante no se dispuso al declarar Hitler la guerra a los judíos y al atacar siete estados árabes al naciente estado de Israel, puede evocar en nosotros cierta amargura retrospectiva, pero no debería disminuir nuestra satisfacción por la evidencia de que por lo menos se ha sabido extraer enseñanza de las concesiones del pasado a la agresión y al expansionismo. La Corea del Sud puede ser para nosotros un asunto tan exótico como la cuestión judía lo fué para el pueblo de Paraguay en 1933. Es nuestro deber, como víctimas de tantas agresiones, el estar sin titubeos con los agredidos y con quienes han venido en su defensa. Cabalismos políticos no pueden tergiversar los hechos de quiénes agredieron y quiénes salieron en defensa.

No puede caber duda de quiénes son los que en este momento se empeñan en socavar la paz del mundo. Al escribirse estas líneas todas las apariencias favorecen la impresión de que la agresión de Corea será frustrada. Este hecho, con toda probabilidad favorecerá la causa de la paz o, si esta palabra parece exagerada en nuestra época, será un factor contra un tercera guerra mundial. Contrariamente a los primeros indicios, esta vez no hubo un "demasiado tarde" ni "demasiado poco". Si los grandes Estados Unidos han vivido en la ilusión de que refrigeradoras son más útiles que ametralladoras, y autos convertibles más agradables que tanques, el error por esa ingenuidad no debe atribuirse tanto a quienes la alimentaban como a quienes brutalmente la interrumpieron.

Los recuerdos de Nagasaki e Hiroshima, y las noticias de nuevas bombas y nuevos adelantos en el arte de matar dan un color sombrío al cuadro internacional. Se sobreimponen sin embargo a una realidad con que la situación de 1939 no tiene paralelo: entonces una supèrpotencia militar enfrentaba a un mundo desarmado y minado por apaciguamientos. El agresor de hoy ha encontrado en su camino a una potencia que aunque lejos de estar armada hasta los dientes está suficientemente preparada para aguantar agresión hasta poder poner todo su potencial industrial en marcha. Una potencia que por lo demás está determinada a no participar en nuevos apaciguamientos. Y por ello no me parece arriesgado el pronóstico de que el nuevo año, cuyas hojas estamos abriendo, no será un año de guerra, aunque puede ser un año de guerras.

Sólo desde esta base vale la pena mirar y planear. Poco podríamos hacer de presumir que una tercera guerra mundial es inevitable y que habrá de estallar en este año. Debemos mirar pues hacia adelante con una mirada positiva. No son estos los últimos días de la humanidad en los que ya no vale hacer esfuerzos, sino que vivimos en una época de continua transición, difícil, interesante y absorbente, pero una época que la humanidad, sin duda, sobrevivirá.

Recién después de este desvío podemos concentrar nuestro interés en los asuntos que normalmente hubieran caído en un artículo de Rosh Hashaná. Sólo si vale la pena vivir, vale la pena ser judío, y vale la pena pensar en el porvenir de nuestro pueblo. La fecha de nuestro Año Nuevo coincide esta vez no sólo con el climax de una crisis política del mundo, sino también con noticias de una crisis económica en Israel. No cabe cerrar los ojos ante esta última y tratar de dar colores eufóricos a una situación que es de suprema gravedad. Está en juego todo lo logrado con tantos sacrificios, con tanta energía, con tanta laboriosidad, con tanto genio. Lo que se ha conquistado con el arado y reafirmado con las armas puede perderse en el dominio de las cifras, de las máquinas de calcular que no conocen sentimentalismo, de las cajas registradoras que no conocen la piedad.

El joven Estado judío se estremece en estos días bajo el impacto de una crisis económica a la que pueden haber contribuído errores evitables y situaciones inevitables, pero que básicamente se origina en el afán primordial que inspiraba a sus forjadores: la abolición de la apatridez judía o del judío sin patria. Quizás el

esfuerzo que está haciendo el Estado de Israel sea demasiado grande para una generación, pero son los eventos los que han tomado la iniciativa frente a los hombres, son situaciones que se sobreimponen al razonamiento lógico, y la determinación del gobierno de Israel de continuar con la inmigración ilimitada, aun a riesgo de un derrumbe vertical de su economía, es quizás menos dogmatismo que destino inescapable. La historia judía ha sido una historia de milagros, y milagros se han producido también en esa nueva cita que tuvo nuestro pueblo con el destino: hubo milagros en el campo diplomático, hubo milagros en el campo militar. Hay un terreno en el que todavía no han sabido penetrar: el de la economía. No cae maná para los 200,000 judíos que inmigran anaulmente. Lo que consumen tiene que ser importado e importado en divisa extranjera.

El país avanza, progresa milagrosamente, aldeas surgen por decenas y casas se levantan de la noche a la mañana. Surgen fábricas, miles de hombres, después de un ocio involuntario de años de persecución se reintegran a la vida productiva. El mapa del Estado, en el que prevalecía el amarillo del desierto y de la soledad, enfrenta cada día una nueva invasión de verde, pero todo aquello no puede guardar proporción con el ritmo de aumento de la población. Las respuestas como austeridad, racionamiento, restricciones y nuevas restricciones, ya no pueden resolver la situación. En vísperas de este Rosh Hashaná, el gobierno de Israel y el Ejecutivo de la Agencia Judía han convocado a una conferencia en Israel para buscar un remedio a la crítica situación. Es evidente lo que surgirá: la invocación de otro milagro.

Israel necesita de grandes capitales. A largo alcance la evolución radicará en la industrialización y el aumento de la productividad agrícola, en el cual, una vez abolidas las trabas impuestas por la inexperiencia e incomprensión de un aparato administrativo embrionario, la intervención de la diáspora es imprescindible. Pero Israel necesita ayuda inmediata. La necesita en forma de donaciones incrementadas y de un empréstito en bonos que suscriban los judíos del mundo. El milagro económico sólo puede provenir de un nuevo milagro del corazón judío que dé al Estado un respiro hasta que los miles de consumidores que llegan semanalmente sean convertidos en un número igual de productores de riqueza nacional.

Evoquemos los días de la agresión árabe. Evoquemos nuestra tensión y nuestra ansiedad de entonces. Tenemos plena razón en

experimentar hoy día sentimientos parecidos. La amenaza de hambre, el peligro de miseria puede ser no menos fatal de lo que habría sido una victoria árabe. Vivimos días de indescriptibles logros, de realizaciones mesiánicas, de liberación judía, y de recuperada autoestimación. Vivimos días patéticos, inolvidables, trascendentales. Pero todo lo logrado está ahora en peligro, el Estado, la reunión de los dispersos y nuestro flamante nuevo orgullo de ser judíos. Y depende de la voluntad de la diáspora, que vive en bienestar y comodidad, el acompañar a sus hermanos de Israel en su quijotismo idealista y de autosacrificio.

Habría sido más agradable y más fácil quizás el escribir un artículo de Rosh Hashaná de colores rosados y de tonos más suaves. Pero creo que cada uno de nosotros debe entrar en el nuevo año con esta grave preocupación. Hay bastante por qué rezar. Somos impotentes en cuanto a lo que pasa en Corea o a lo que pueda pasar mañana en otra parte. Pero si oramos por otro milagro en la tierra de los milagros, sepamos que la llave para dicho milagro está en nosotros mismos.

1º de septiembre de 1950.

PERFUMERIA

CHERIGAN

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5711.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Henry Weiner

Gerente de Artistas Unidos de Cuba

saluda sinceramente a la Colonia Hebrea de Cuba,
con motivo del Año Nuevo,

y al mismo tiempo aprovecha la oportunidad de anunciar los próximos estrenos de los Artistas Unidos en Cuba:

LUCES DE LA CIUDAD
con Charlie Chaplin.

ESCAPE, SI PUEDE
con Paul Henreid y Catherine McLeod.

EL ECO DE UN BESO
con Shirley Temple y David Niven.

CHAMPAÑA PARA CESAR
con Ronald Colman, Celeste Holm, Barbara Britton y Vicent Price.

THE WHIP
con Dan Duryea, Gale Storm, Michael O'Shea y Herbert Marshall.

JOHNNY ONE-EYE
con Wayne Morris, Pat O'Brien y Dolores Moran.

JOHNNY HOLIDAY
con William Bendix, Hoagy Carmichael y Stanley Clements.

THE MEN
con Teresa Wright y Marlon Brando.

LA LLAMA EN LA NIEVE
con Evelyn Kayes y Dick Powell.

LA HEMBRA SE IMPONE
con Peggy Cummins y John Dall.

SI ESTO ES PECAR...
con Myrna Loy, Richard Greene y Peggy Cummins.

FOX FILM DE CUBA

SALUDA CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5711. A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACE VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAA.

LABORATORIO FOTOGRAFICO

R O M A Y

FOTOGRAFOS

Amistad No. 168, esq. a Concordia **Teléfono A-4903**

Felicitamos sinceramente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea de Cuba en la fecha de su Año Nuevo 5711 y hacemos votos por su felicidad y prosperidad.

צו אַלע שמחות אין געזעלשאפטלעכע אונטערנעמונגען, רופט דעם

פאָטאָגראַף ראָמאי

וועלכער איז דער באַליבסטער פאָטאָגראף פון אידישן ישוב!

LAS RELACIONES CULTURALES ENTRE CUBA E ISRAEL

Por MYRIAM FINKELMAN
Secretaria del Ejecutivo del U. I. T. de Cuba

El 22 de abril de 1950 celebróse el segundo aniversario de la existencia de vida jurídica y real del Estado de Israel. Los hebreos del mundo entero nos regocijamos ante la évidente consolidación de un país propio, hecho que, hasta hace poco tiempo, hubo de parecer empresa irrealizable. El sueño milenario que alimentaran las víctimas de la diáspora trocóse en realidad por el sacrificio y el esfuerzo de todos y, hoy, el nuevo Estado desarrolla una tarea de paz, de concordia y de progreso que lo sitúa entre los pueblos más afanosos de la tierra en la lucha por alcanzar los más altos valores de la civilización.

El pueblo Israeli, en su lucha secular por la reconquista del suelo patrio, pudo contar con el apoyo de diversos núcleos humanos que le acogieron en su seno, pero también sufrió la persecución y el odio en forma cruel y despiadada. La República de Cuba, nacida al calor de una lucha tenaz y heroica, no pudo desconocer el sacrificio del pueblo hebreo y al aparecer como país libre y soberano en el concierto internacional, se alineó junto al grupo de los amigos de Israel y se pronunció en favor de las ansias del

pueblo judío. No es extraño, pues, que fuera uno de los primeros países en reconocer el status jurídico de Israel, de facto, el 14 de enero de 1949 y de jure, poco después, el 18 de marzo del propio año 1949. Posteriormente, Cuba nombra al Sr. Rafael Zilber su agente comercial en Tel Aviv.

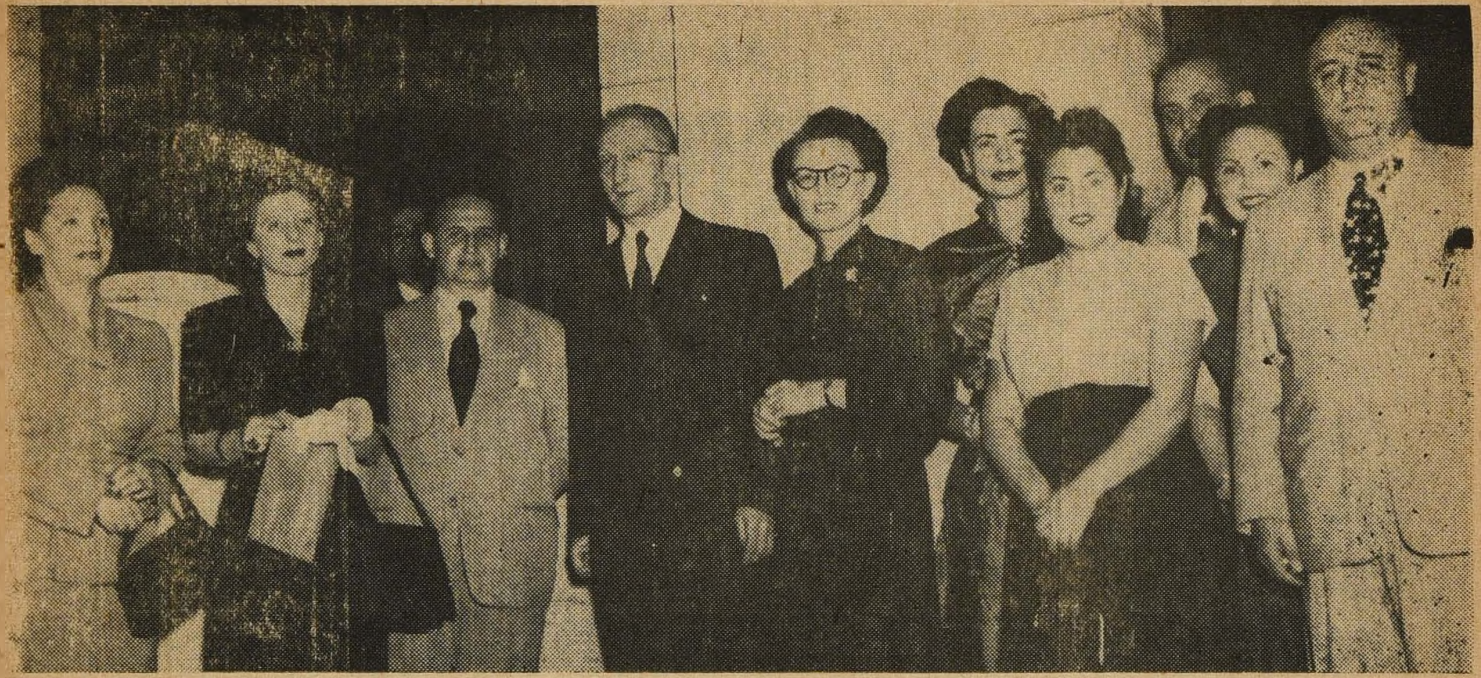
II

La comunidad de ideales, la historia saturada de lucha y dolor, el afán de progreso, la pequeñez territorial, son rasgos comunes que unen en vínculo estrecho a los pueblos de Cuba e Israel. Sobre esas bases de profundo sentido y de pujante realidad es que deben desarrollarse las relaciones entre ambas naciones. Y esas relaciones deben ser, esencialmente, de dos tipos: de carácter económico y de carácter cultural tal como ya apuntan en los hechos.

En efecto, con sólo dos años de vida institucional, el Estado de Israel ha aumentado notablemente sus compras de azúcar a Cuba a pesar de su pequeñez y de la escasez de su población. Así, en 1948, la Palestina judía compró 3,800 toneladas de azúcar para su consumo. Al año siguiente las compras ascendieron a 8,000 toneladas, o sea, algo más del doble, y ya en lo que va del año en curso, se han embarcado 8,252 toneladas. Este ejemplo del azúcar invita a pensar en las posibilidades que pueden concurrir a desarrollar, en muchísimos renglones, el intercambio comercial entre ambos países, para su mutuo provecho. Y no sólo en el intercambio de productos puede haber provecho para ambos países sino en el campo de la ciencia donde los israelíes tienen que hacer maravillas para convertir a su estéril tierra en la tierra prometida de leche y miel.

Como resultado de una investigación llevada a cabo en el Instituto Científico Weizmann, el aceite de ricino ha sido convertido en una amplia variedad de objetos plásticos, desde artículos de nylon a materiales aislantes para edificios.

También han descubierto el secreto de extraer las materias salinas que contiene el agua, haciendo posible, por esta razón, grandes adelantos en la irrigación.

El 13 de abril del año en curso, el Dr. Salomón Tocker, Director del Departamento Latino Americano del Instituto Científico Weizmann, pronunció una interesantísima conferencia en el Aula Magna de la Universidad Nacional, titulada "La Ciencia en Israel y la América Latina". En la foto aparecen algunas de las personas asistentes a la Conferencia del doctor Tocker. De derecha a izquierda: el Dr. Roberto Agramonte, Ety Adelstein, S. Atrán, Dra. Ida Glezer, Sonia Atrán, Myriam Finkelman, Dr. Salomón Tocker, el conferencista, Dr. Francisco de la Carrera, Sra. de Tocker y la Sra. Dora Eckhaus.

Se proyecta cultivar campos de plantas de ricino en 27 lugares del país y llevar el desarrollo hasta un punto en que el aceite pueda ser exportado. Cuba, por su parte, posee las semillas de ricino que necesita Israel. ¿No es posible un intercambio entre ambas naciones a base de esas semillas de ricino y su transformación industrial de tan ilimitadas promesas?

La investigación química en Israel ha conducido al hallazgo de detergentes de carácter sintético que sustituyen con doble ventaja a los detergentes grasos usados por la industria jabonera mundial. La doble ventaja consiste, primero, en haber eliminado dificultades que hacen completamente inactivo el jabón en soluciones ácidas, y segundo, el bajo costo que se logra en su producción. Cuba, que cuenta con una industria jabonera amplia y sólida, ¿no podría aprovecharse, al igual que otros países, de este avance de la ciencia israelí?

No está de más repetir que el Estado de Israel asentado sobre una tierra víctima de la erosión y de la incultura, necesita poner a contribución para su sostenimiento y desarrollo, no sólo su potencial en brazos humanos sino que, también todo lo que la ciencia moderna es capaz de realizar en beneficio del hombre. Es por ello que, el progreso y el bienestar de la nación Israelí se sustenta fundamentalmente en sus propios centros de investigación científica, adaptando y dirigiendo esta investigación a los problemas específicos de la comunidad hebrea. Esta condición técnica del Estado de Israel, puede ser y debe ser útilmente aprovechada por los países que poseen riquezas y materias primas y producción agrícola y ganadera abundante, sin tener que recurrir a los más complejos procedimientos científicos y que sin embargo les sería muy provechoso utilizarlos en su propio beneficio. De ahí que un Estado que se consolida sobre base técnica, tal es Israel, y otro que se consolida en el aprovechamiento de su inmensa riqueza natural, tal es Cuba, estén obligados a intercambiar esas condiciones que mutuamente se complementan.

III

Las tres instituciones científicas básicas del Estado de Israel y que soportan sobre sí todo el trabajo de investigación son: la Universidad Hebrea de Jerusalén, el Instituto Científico Weizmann

de Rejovot y el Instituto Tecnológico de Haifa, a más de la Estación Experimental Agrícola de Rejovot. De ellas es bueno destacar el Instiuto Científico Weizmann cuyo funcionamiento es uno de los milagros de Israel. La generosidad de las familias Sieff y Marks proporcionó al Dr. Weizmann los primeros medios para la fundación de un centro de investigadores en memoria de Daniel Sieff, hombre de ciencias que murió a temprana edad. La importancia de este establecimiento radica en haberse acometido en un país pobre, científicamente atrasado y sin industria química. De ahí las primeras dificultades que confrontaron y que el Dr. Weizmann pudo superar. El personal técnico fué reclutado con relativa facilidad, ya que se aprovechó a los muchos científicos de primera categoría expulsados de las Universidades alemanas por la furia hitlerista. Así, alrededor del Dr. Weizmann y de su asistente, Harold Davis, la cooperación de los hermanos Félix y Ernest Bergmann, del Dr. Bloch y otros se creó un núcleo de notables hombres de ciencia, cuyo prestigio se acrecienta cada vez más por el alto nivel de sus publicaciones y por la seriedad de sus trabajos.

De otro lado, la Universidad Hebrea de Jerusalén, no es una organización calcada en las demás Universidades con sólo la diferencia de la lengua, sino que ella significa la representación genuina del espíritu judío y de su independencia moral y mental.

El Instituto Tecnológico de Haifa comprende una Escuela de Ingeniería, una Escuela de Graduados, un Instituto de Segunda Enseñanza Tecnológica y una Escuela Náutica. Recientemente, el Director del Instituto Tecnológico de Haifa, Sr. Kaplansky, esbozó los planes que hay para ampliar el Instituto, construyendo una nueva sección que incluirá departamentos aeronáuticos, aerotécnicos e hidrotécnicos experimentales. Divulgó también que dos expertos judíos de fama mundial, el profesor Teodoro Karman, de los Estados Unidos, y el profesor Sydney Goldstein, de Gran Bretaña, colaborarán para que el Instituto Tecnológico llegue a ser uno de los centros aeronáuticos más importantes del Cercano Oriente.

La labor que se desarrolla en las escuelas de este Instituto es muy encomiable, y su trabajo en provecho de la juventud israelí, es quizás el mayor beneficio que reporta a la comunidad.

De igual suerte, la Estación Agrícola Experimental, se dirige a resolver el agudo problema de la producción agrícola, en un país

cuyas condiciones de fertilidad y régimen de lluvias hacen muy difícil la obtención de suficientes cosechas y que sólo por el empleo de métodos modernos y científicos podrán lograrse en las cantidades requeridas, para el abastecimiento de toda su población.

IV

Las corporaciones científicas de Israel, buscan afanosamente el más amplio intercambio con las instituciones similares del mundo entero. En Cuba, donde existe además una amplia simpatía hacia la nación hebrea, ya se ha establecido la representación oficial de esas instituciones bajo el conocido emblema del *U. I. T.* A fundar esa delegación e impulsar sus trabajos fué encaminada la reciente visita del Dr. Salomón Tocker, Director del Departamento Latino Americano del Instituto Científico Weizmann, y que convocó y responsabilizó a un grupo distinguido de la colonia hebrea de La Habana, con las tareas de la organización. Ellos son: el Sr. Adolfo Kates, Sr. Fernando Martin Hirsel, Sr. David Brandon, Sr. Benjamín Merport, Sr. Simón Atran, Sr. Sigmund Eckhaus y Sra. Eckhaus, Sr. Morris Mayorkas, Sr. José Kates, Sr. S Kaplan, Sr. Mauricio Hallivis, Sr. Raúl Mitrani, Dr. Enrique Eiber, Dr. Salomón Stein, Sr. S. L. Gilfarb, Sr. Moisés Wodnicky, el dinámico e inteligente joven Alberto Plotnik, Sr. David Pérez, Sr. M. Churosky, Sr. José Behar, Sr. Rubén Katz, Dr. José Melman, Ing. Benjamín Mantel, Sr. Rafael Behar, Sr. Raúl Berman, Srta. Hilda Zaidman, Sra. Raquel Parnes, Ing. Jaime Mitrani, Sr. Manuel Garmizo, señor Salomón Pitchon, Sr. Mario Gùrman, Sr. Rafael Rosenberg, Sr. Simón Rosencwaig, Srta. Sofía Rosencwaig, Srta. Ana Gurman, señorita Luisa Gadles, Dra. María Gojchlerner y Sr. Hasher Melchet.

El primer paso dado por el U. I. T. fué la creación de un Comité Cubano bajo el nombre de Comité de Intercambio Cultural entre Cuba e Israel, y que está formado por personalidades tan relevantes de la vida nacional y cultural como el Dr. Clemente Inclán, Rector de la Universidad de La Habana, Dr. Roberto Agramonte, Profesor de la Facultad de Filosofía y Letras y Director del Departamento de Información e Intercambio Cultural de la Universidad, Dr. Francisco de la Carrera, Decano de la Facultad de Ciencias, Dr. Manuel Gran, Profesor de Física, Dr. Nicolás Puente Duany, Profesor de la Facultad de Medicina, Dr. Angel Pérez André, doc-

El 28 de abril del año en curso, se constituyó un Comité Cubano de Intercambio Cultural entre Cuba e Israel. El acto tuvo lugar en la oficina del Rector de la Universidad de La Habana, Dr. Clemente Inclán. En la foto, algunos de los asistentes al acto. De izquierda a derecha: el Dr. Manuel Gran, Profesor de Física en la Universidad Nacional; el Dr. Salomón Tocker, Director del Departamento Latino Americano del Instituto Científico Weizmann. El Dr. Clemente Inclán, Presidente del Comité, y el Dr. Roberto Agramonte, Secretario del Comité. Otros miembros que no aparecen en la foto son: el Dr. Francisco de la Carrera, el Dr. Raúl Roa, el Dr. Nicolás Puente Du any, Dr. Angel Pérez André [illegible] Dr. Alberto Delgado Montejo.

tor Raúl Roa, Profesor de la Facultad de Derecho y Director del Departamento de Cultura del Ministerio de Educación.

En los primeros pasos dados por ambos organismos, el Cubano y el Hebreo, se anota la Conferencia pronunciada por el Dr. Tocker en la Universidad de La Habana, y que gentilmente ha sido publicada por la propia Universidad; la creación por el Ministerio de Educación de la República, y a instancias del Dr. Raúl Roa, de un número de becas para que estudiantes cubanos puedan ir a realizar estudios en Israel. Además, con la cooperación de la Agencia Judía, el U.I.T. invitó al Dr. Jorge L. Martí, en su carácter de Jefe de Información del periódico *El Mundo*, para que hiciera una visita al Estado de Israel, donde fué cumplidamente atendido y cuyas impresiones ha anunciado que publicará próximamente.

Las tareas que ahora toca realizar al U.I.T. son muchas y de gran importancia. A las directrices emanadas del Dr. Tocker se une la iniciativa de cada uno de los miembros del Comité Cubano U.I.T. y es de esperar que la labor que nos proponemos realizar rinda eficaz provecho para el afianzamiento y desarrollo de las relaciones cordiales y recíprocas entre Cuba e Israel.

LA INDUSTRIA GENERAL CARTONERA

Fabricantes de Envases de Cartón Corrugado, Tubos, Estuches plegables, etc.

Figuras No. 60 **Telf. M-7895**

Habana

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO 5711 Y HACEMOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD.

En todo hogar distinguido... hay un genuino

Frigidaire

Producto de la General Motors

Su belleza de líneas... Su gran capacidad y la garantía de su Exclusiva Unidad Sellada "Meter-Miser", hacen que el genuino FRIGIDAIRE — fabricado por la General Motors — reúna "perfección máxima" en todos los detalles.

Por eso, en cada hogar donde impera un refinado gusto y excelente confort, se destaca siempre — como detalle esencial — un genuino FRIGIDAIRE: el soberano de la casa.

• Identifique al genuino FRIGIDAIRE por la placa grabada en su puerta

5 AÑOS DE GARANTIA

Distribuidores Exclusivos:

CIA. CUBANA DE REFRIGERACION ELECTRICA, S. A.

Oficios 106 Teléfono M-6506 La Habana.

PRECIO UNICO EN TODO EL TERRITORIO NACIONAL.

Agentes y Mecánicos de Servicio en toda la República.

IMPRESIONES DE ISRAEL

Por Jorge L. MARTI

PAIS DE AYER Y DE MAÑANA

DIFICIL resulta comprender las impresiones de una visita a Israel. Visita que hace meses parecía una quimera y ahora recuerdo como un sueño.

Fueron solamente cinco días.

Pero cinco días maravillosos de estancia en Jerusalén, en Nazaret, junto al río Jordán y al lago Tirebíade, escenarios de las mil hazañas bíblicas cuyos relatos poblaron de ensueños nuestra imaginación infantil.

Cinco días recorriendo los valles y encrucijadas históricas por donde, desde hace cuatro mil años, han transitado las muchedumbres de los conductores de pueblos y los ejércitos de los generales deseosos de dominar al mundo: Ramsés II, Moisés, Alejandro Magno, Genghis Khan, Napoleón, Allemby...

Cinco días de rodar por los desiertos donde hoy una nación vigorosa construye un hogar fabricando oasis en las arenas milenarias: Mefalsim, Negba, Givat Brenner, Beit Yitzhak y tantos otros lugares simbólicos de la victoria sobre el páramo...

Cinco días de admiración constante de las nuevas metrópolis desarrolladas en esos mismos desiertos: la Jerusalén moderna, Tel-Aviv, Jaffa, Haifa...

Cinco días corriendo desde la frontera egipcia, en el sur, hasta la Siria, en el norte, y desde el Mar Muerto, en el este, al Mediterráneo, en el oeste...

Sobre las áridas planicies y colinas que se encierran dentro de esos límites, bulle un conglomerado en rápido crecimiento, uno de los conjuntos sociales más singulares y atractivos de todos los tiempos, en el que la fusión del elemento humano y del factor geográfico conforma un país de ayer y de mañana, donde el hoy tiene una absoluta y radical función de futuro.

Israel, en otros términos, goza de una honda y universal apreciación por su pasado glorioso; para el pueblo judío, tiene ese pretérito el valor excepcional de la pérdida de la Tierra de Promisión, de haber sido el escenario de las glorias del rey David y de que se recogieran allí los preceptos de las Tablas de la Ley, en las que Moisés legó el código de moral que el cristianismo universalizó.

En tal sentido es que resulta Israel un país de ayer, una reliquia para la civilización cristiana; y para los judíos, nuevamente, la tierra prometida, a la que se retorna después de veinte siglos de dispersión, de errar por un mundo hostil, de sufrir humillaciones y penas que culminaron en las dantescas tragedias de las matanzas nazistas.

Pero este trozo de la antigua Palestina tiene también una trascendental valoración de futuro, porque allí se vive, no en función de los beneficios de sus actuales habitantes, sino, principalmente, con vistas a construir, para las generaciones venideras, una morada digna, en la que todos puedan participar de la felicidad de una ordenada vida social.

Es cierto que, en la preparación de ese mañana, se están realizando atrevidísimos ensayos sociales, que hacen de tan diminuto país un fascinador laboratorio humano; pero esos experimentos no pueden juzgarse exclusivamente por sus resultados inmediatos, pese a ser éstos notables, sino a la luz de los nuevos horizontes que se otean en lo porvenir.

Lo mucho que encierran estas últimas frases requería un largo ensayo para su plena explicación, porque Israel es un país muy complejo; pero ante la imposibilidad de acometer esa tarea,

es preciso contentarse con algunas breves pinceladas, a manera de esquema de este polícromo paisaje.

RAZON Y PASION DE UN PUEBLO

Si no conociera uno las vigorosas raíces espirituales que amarran al pueblo hebreo a las tierras de Palestina, al recorrer los caminos de Tierra Santa se sorprendería el viajero de que haya un pueblo que durante siglos soñara con restablecer su hogar en ese suelo inhóspito.

Israel ocupa una pequeña parte de la gran área desértica que se extiende desde el norte de Africa al sudoeste de Asia; y la tarea de convertir esas arenas en tierra productiva es acaso el empeño más portentoso y civilizador que jamás haya emprendido la especie humana. La labor, sin embargo, está en marcha, y con resultados maravillosos.

Para apreciar el descomunal esfuerzo creador del pueblo hebreo, para saber lo que significa ese proceso de revitalización del páramo, hay que visitar como lo hizo este viajero, las granjas colectivas del Negev, con unos meses de funcionamiento, como la de Mefalsim, y luego recorrer los establecimientos más antiguos, como el de los recios combatientes de Negba, o el prodigioso kibbutz de Givat Brenner, con sus ricos campos labrados y sus industrias, justamente sobre el mismo sitio en que hace apenas un cuarto de siglo se movían libremente las arenas...

Lo que hacen los judíos en Israel es una revolución constructiva de consecuencias imprevisibles, porque están enseñándole a aquella parte de la humanidad que padece miseria debido a morar sobre tierras pobres, cómo se domina la naturaleza por medio del trabajo, de la técnica y del espíritu de sacrificio.

Pero es preciso tener una gran fe para sumirse en el desierto, para vivir una existencia espartana, a veces con el rifle sobre el tractor, y trabajar años y años, de sol a sol, con un mínimo de beneficios, hasta que al fin se doman las arenas, se transforman en tierras labrantías y acaban por madurar el trigo y florecer los jardines.

¡Y pensar que a Israel llegan mansualmente quince mil hebreos de todos los rincones del Orbe, y que no todos son, como

se cree, refugiados de los países de Europa, donde han sufrido persecusiones horrendas, sino que muchos van de otras partes, particularmente de la América, donde disfrutan de una existencia confortable!

En el kibbutz de Mefalsim hablé con un grupo de jóvenes latinoamericanos —argentinos, uruguayos y brasileros—, muchos de los cuales poseían carreras liberales que les aseguraban brillante porvenir en sus respectivos países de origen. Sin embargo, allí estaban, después de haber renunciado a sus profesiones de abogados, dentistas, arquitectos, pedagogos, etc., labrando la tierra a la que habían ido cuando la invasión extranjera puso en peligro la existencia del Hogar Nacional.

Este espíritu de pionero, que es capaz de impulsar a un individuo a dejar una existencia cómoda y segura para adoptar las privaciones y los riesgos de fomentar un desierto, sólo pueden crearlo una mística religiosa y un indestructible sentimiento nacional.

Y es en esos principios imponderables, y no en los cálculos de las posibles riquezas del subsuelo palestino, ni en los fríos datos de las estadísticas, donde radica la fortaleza de Israel. Sólo esas fuerzas espirituales son capaces de trastornar los vaticinios del cálculo, pues si a éstos hubiéramos de atenernos, Israel no existiría, ya que ni los judíos afluirían allí con el entusiasmo que van, ni se transformarían los desiertos en jardines, ni se habría resistido la agresión armada de fuerzas cien veces superiores, ni siquiera la nación judía hubiera sobrevivido a veinte siglos de dipersión y persecuciones...

SIN MILLONARIOS NI MENDIGOS.

Pero los judíos no retornan a Israel simplemente para vivir allí, lo cual sería, sin duda, suficientemente importante para ellos; sino que vuelven para construir una sociedad justa y libre, y esto ya tiene, por el valor del ejemplo, una trascendencia universal.

Lo más impresionante de Israel, en el orden social, es la ausencia de millonarios y de mendigos; esto es, la vigencia de un sistema en el cual las pocas riquezas nacionales —puesto que se

trata de un país pobre—, están distribuídas de tal manera que a todos llegue una parte proporcional.

Las ricas, en Israel, son las instituciones.

Las granjas cooperativas y colectivas antiguas poseen, naturalmente, una riqueza social mayor que las recién fundadas; pero todas tienen idéntica oportunidad de alcanzar un similar grado de prosperidad, según el esfuerzo que desarrollen sus miembros.

La más rica de las instituciones es la central sindical obrera, la Histadruth (Federación General de Trabajadores Judíos en Israel), a la cual se halla vinculada un cuarenta por ciento de la población hebrea del país. La Histadruth es una organización única en el mundo, pues no es simplemente un sindicato obrero, sino también una organización de seguros sociales, de cooperativas de venta y consumo, de construcciones de viviendas, de créditos e, incluso, propietaria de empresas de transporte y construcciones.

Entre sus funciones, por consiguiente, no sólo figuran el cuidar de las condiciones de trabajo, sino también la protección social en general y el cuidado de la adaptación de los inmigrantes.

El carácter cooperativo o comunal de gran parte de la agricultura y el vasto alcance de la organización obrera dan al país una fisonomía francamente socialista. Esta se irá acentuando incesantemente, a medida que los recién llegados se vayan instalando en las granjas o en las organizaciones dependientes de la federación sindical obrera.

En verdad, es tan ingente el esfuerzo que precisa realizar en Israel para actualizar las riquezas potenciales de su territorio, que no hay empresa privada que pueda acometer la tarea, porque las utilidades son demasiado pequeñas, de suerte que sólo la implantación de sistemas colectivistas, con un gran espíritu de sacrificio y una estricta disciplina, son capaces de intentar el experimento.

Pero no resultaría completa la visión de Israel si junto con los aspectos socialistas de su economía no se tuvieran en cuenta los principios democráticos de toda su organización, tanto en lo que respecta al Gobierno nacional como al de las comunidades locales y el de las organizaciones agrarias e industriales. La au-

toridad se funda en el consentimiento, y éste se determina mediante el libre debate y el sufragio.

Reflejo de estas condiciones es la pluralidad de partidos políticos que conviven en Israel. Esto no ofrece indicios, sin embargo, de que sea posible un cambio radical de la orientación actual de la nación debido a un nuevo rumbo político, puesto que los partidos más numerosos son, precisamente, los representativos de estas tendencias socialistas y democráticas; y tales núcleos, además, son los que se fortalecen constantemente con la llegada de inmigrantes. En tal sentido, las vinculaciones entre el Partido Laborista (Mapai) y la Histadruth, son lo suficientemente vigorosas para consolidar, al parecer por largo tiempo, la orientación presente, cuyos fines son, como antes dije, crear una sociedad justa y libre.

Por las pecularidades de su medio físico, por sus tesoros culturales y religiosos, y por los audaces y fructíferos ensayos de su vida económica y social, la impresión que deja Israel en el ánimo de quien la visita, es de una fascinación profunda.

Tropical Motors, S. A.

Belascoaín y San Lázaro — Teléfono U-2555

Diez de Octubre 1559 — Teléfono I-8090

DISTRIBUIDORES DE LOS AUTOMOVILES

"BUICK" Y "CHEVROLET"

Felicitamos sinceramente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea de Cuba en la fecha de su Año Nuevo 5711 y hacemos votos por su felicidad y prosperidad.

Moshe Tov, Diplomático de Israel

Por Pablo Núñez Paz

MOSHE TOV

WASHINGTON, D. C. (Eresnews Exclusivo).—En la noche del 24 de julio, diplomáticos de 20 países se reunieron en el elegante hotel Shorman, para estrechar la mano, una vez más,, a un hombre cuya fisonomía les venía siendo familiar desde los últimos años. La Embajada de Israel en Washington había preparado a fiesta para despedir al Embajador Extraordinario que su gobierno enviaba a recorrer quince de las veinte repúblicas latinoamericanas. Nunca mejor que en este caso el calificativo de "extraordinario".

Desde 1946 Moshé A. Tov, tal es el embajador, ha venido dialogando con los representantes latinoamericanos, en Washington y en Lake Success, y con los gobiernos en los respectivos países. El señor Tov, que asistió el 28 de julio en el Perú al traspaso del mando del Presidente Manuel Odría, y el 14 de septiembre en El Salvador a la toma de posesión del Presidente Oscar Osorio, es un producto singular del nuevo Estado de Israel. Nació en la Argentina en 1910 y desde muy joven se embarcó en múltiples actividades que tuvieron como marco principal la colonia judía del país que lo vió nacer. Pero, hombre de grandes inquietudes universales, nada le era ajeno en las convulsiones que conmovieron al mundo. En 1938 formó parte de la delegación argentina en el Congreso Internacional de las Democracias, que se celebró aquel año en Montevideo. Dos años antes había participado ya en el Primer Congreso Judío Mundial, celebrado en Ginebra.

Sus múltiples actividades no fueron obstáculo para proseguir sus estudios en la Facultad de Medicina, de Buenos Aires, donde se especializó en problemas de dietética. Por algún tiempo estuvo al servicio de la más importante empresa preparadora de alimentos de la América del Sur, por encargo de la cual visitó, en 1936, diversos centros científicos europeos.

El movimiento sionista mundial encontró en Moshé A. Tov, el engranaje perfecto de sus trabajos en la América Latina. Aparte de sus actividades en los medios sionistas de la Argentina, donde fué Secretario General Honorario de la Federación Sionista y de la Delegación de Asociaciones Israelitas Argentinas, conocía a fondo la vida y los hombres de aquellos países. En diciembre de 1945 fué nombrado Director del Departamento Latinoamericano de la Agencia Judía, entonces con residencia en Washington. Un año más tarde, hizo un recorrido por la América Latina, recorrido que, geográficamente, tiene gran semejanza con éste que ahora realiza. También entonces se puso en contacto directo con presidentes, ministros y parlamentarios. Divulgaba, ayudado por el tono convincente de su castizo acento del sur, las razones de la causa de su pueblo. Y estas razones, con el ropaje cordial de la personalidad del señor Tov, encontraron un eco efectivo que contribuyó, más adelante, a que el problema del pueblo judío fuera algo familiar y entrañable en aquellos medios.

En 1947, cuando en Lake Sucess se libraron las batallas diplomáticas de la Partición los representantes de los países latinoamericanos volvieron a encontrar de nuevo la faz apacible y risueña del que todavía era un funcionario de la Agencia Judía. Y lo mismo sucedió en Tierra Santa, cuando la UNSCOP estudiaba sobre el terreno el candente problema de la Partición de Palestina. Allí estaba, presta para la explicación, la palabra del señor Tov.

Constituído el Estado de Israel, el Embajador Tov fué nombrado subsecretario de Asuntos Latinoamericanos del Gobierno Provisional, dependiente del Ministerio de Relaciones Exteriores. En 1948 repitió su viaje de 1946, esta vez, con el carácter de Enviado Especial y Plenipotenciario de su gobierno. La jira, colmada de éxito por la cordialidad con que era recibido en todas partes, culminó en dos hechos conmovedores para él. Uno de ellos tuvo por escenario la Cámara de Diputados del Uruguay, en que, a indicación de su Presidente, pronunció un discurso ins-

pirado, que todavía recuerdan los legisladores uruguayos. El otro hecho extraordinario aconteció en la Argentina, su tierra natal, donde 10.000 judíos le tributaron un homenaje que señalará uno de los momentos más culminantes de la vida de la colectividad judía de Buenos Aires.

Al emprender este nuevo viaje, nada ha cambiado en el semblante del joven diplomático. Forma parte ahora de la delegación permanente de Israel en las Naciones Unidas y su actividad es el vivo ejemplo de la rápida transformación de su patria. Lo que hace cuatro años era una lucha desesperada para inculcar la justicia de una causa, se convierte ahora en la prueba más fehaciente de que el esfuerzo no ha sido en vano.

Textiles Británicos, S.A.

IMPORTADORES DE PAÑOS Y TEJIDOS

AMISTAD No. 359 TELEFONO A-4547

Casimires y Muselinas inglesas

"English Superfine" — "Best English"

HABANA

Felicitamos sinceramente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea de Cuba en la fecha de su Año Nuevo 5711 y hacemos votos por su felicidad y prosperidad.

PENSION VIENA

de MADAME ELSA BRUNNER

ESPECIALIDAD EN COMIDAS AUSTRIA-HUNGRIA

Espléndidas habitaciones por meses o por días

LINEA No. 406, entre F y G TELF. F1-6212

Medias de Nylon

GOLD SEAL

(Sello de Oro)

Pantalones de señora y de niña

GOLD SEAL

(Sello de Oro)

Distribuidores:

STANDARD MILLS OF CUBA, INC.

San Ignacio 22 **Habana, Cuba**

Teléfonos: M-5917 y M-5918

Cortesía de

GALLETICAS

LA BALEAR

א גליקלעכן און צופריידענעם יאָר וויגטשן מיר

אַלע אונזערע קליענטן, פריינט

און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

JERUSALEN Y LOS JUDIOS

Jerusalén es la Ciudad Santa de las tres grandes religiones monoteístas. Es el tercero, en orden de importancia, de los lugares santos del islamismo. La devoción cristiana hacia los Santos Lugares asociada al nacimiento y el desarrollo de la cristiandad ha perseverado a través de las centurias. Pero, como el reverendo James Parkes señala en su "Historia de Palestina", el interés judío por Jerusalén y por toda la Tierra de Israel es de naturaleza muy diferente al cristiano o al musulmán. "No existe en ninguna otra parte —escribe— un deseo de cristianos desamparados por regresar a la tierra original de su religión... Pero el judaísmo no ha establecido en ninguna otra parte otro centro nacional independiente..." Para los judíos, Jerusalén ha seguido siendo, no solamente un lugar sagrado sino un centro nacional, un lugar al cual continuaban regresando y donde confiaban en regresar incluso en mayor número. Por tanto, la vinculación judía con Jerusalén, como aquí se esboza, no es meramente religiosa sino profundamente nacional y práctica. La actual controversia sobre el status de Jerusalén no puede comprenderse sin conocer estos antecedentes que se extienden desde la antigüedad hasta el sitio sufrido por la ciudad.

Desde el día, hace unos tres mil años, en que David, el rey guerrero, conquistó y arrebató a los jebuseos un reducto montañoso y lo convirtió en su capital, Jerusalén ha estado en el corazón mismo de la vida y la historia judías. Para el cronista bíblico de los reinos de Judea e Israel, Jerusalén fué la ciudad que Dios "había escogido entre todas las tribus de Israel". Para Isaías, profetizando el fin de los días, resultaba claro que en ese tiempo mejor la palabra del Señor "iría de Jerusalén" a todos los pueblos de la tierra. Para los desterrados de Judea, llorando en las riberas de Babilonia, el nombre y el recuerdo de Jerusalén resumía su agonía y toda su fe: "Si te olvido, oh, Jerusalén, que mi mano derecha olvide su destreza. Que mi lengua se pegue a mi paladar, si no prefiero Jerusalén a mi principal goce." Para el autor de las "Lamentaciones",

el gran monumento literario de la Primera Destrucción, el cautiverio del pueblo de Judea es casi sobrepasado por la tragedia específica de la Ciudad de Jeruaslén, una ciudad a la cual el escritor describe en términos virtualmente humanos. La primera sentencia sienta el tono del libro: "¡Cuán solitaria yace la ciudad, que estuvo rebosante de gente! ¡Se ha convertido en viuda!, ella que fué grande entre las naciones y princesa entre las provincias..."

Del mismo modo que Jerusalén había surgido en primer lugar en la mente del poeta que lamenta su destrucción, brota primero en la mente del profeta que expresa su júbilo ante el retorno del primer destirro: "Entregaos a la alegría, cantad juntos yermos de Jerusalén: porque el Señor ha confortado a su pueblo. El ha redimido a Jerusalén", dice Isaías (52, 9). Es la preocupación por el bienestar de Jerusalén casi tanto como por el bienestar de la comunidad judía de Judea, lo que movió a Nehemías —fundador del Segundo Estado— a abandonar la comodidad y el prestigio de su puesto en la corte persa de la quinta centuria antes de la era común. "¿Cómo mi semblante no ha de estar triste —dijo Nehemías con palabras épicas al rey de Persia— cuando la ciudad, el lugar del sepulcro de mis padres yace yermo y sus puertas son consumidas por las llamas?"

Para los judíos del Segundo Estado —tanto de Israel como de la gran diáspora de aquellos días— Jerusalén reconstruída no era solamente la capital amada y temporal del pueblo judío sino el centro mismo de la tierra. De hecho, fué en gran parte para preservar la pureza de la ciudad, que se encendió la fiera lucha de los macabeos con Siria en 166 a. de J. C. Antíoco había prohibido los sacrificios tradicionales en el Templo y ordenado el sacrificio de carne de cerdo ante los ídolos. La purificación y rededicación del Templo por el victorioso Judas Macabeo ha seguido siendo, en el festival de Jánuca, un momento prominente del calendario judío.

La conservación del carácter espiritual de Jerusalén continuó siendo la prueba ácida de la independencia judía a través de los turbulentos años de la hegemonía de Roma sobre Jerusalén, comenzando con la conquista de Judea por Pompeyo en el año 63 a. de J. C. De todas las naciones dominadas por Roma, fueron los judíos quienes se negaron obstinadamente a orar ante las imágenes de los Césares y a permitir que las colocaran en el Templo; se rebelaron una y otra vez hasta que, por último, después de una lucha de siete años, triunfó Roma en el año 70, destruyó el Templo y centenares de miles de judíos fueron llevados a la esclavitud.

El remanente, no insignificante, que permaneció en Judea después del año 70, se pegó tenazmente al suelo y al centro sagrado de su pueblo. Fué de nuevo la amenaza a la seguridad de Jerusalén lo que estimuló la más valiente y sangrienta de las revueltas judías contra Roma, la insurrección dirigida por Bar Cojba en 132. Cuando el emperador Adriano proclamó sus planes para reconstruir Jerusalén como una colonia romana con un esplendoroso templo dedicado a Júpiter Capitolino, no sólo se levantaron los judíos de Judea; de la dispersión en los países del Cercano Oriente, miles de judíos se precipitaron hacia Palestina para luchar al mando de Bar Cojba. En los tres años que los hombres de Bar Cojba se sostuvieron con éxito frente a las legiones romanas, la frase "Liberación de Jerusalén", significativamente, fué inscrita en las monedas romanas entonces en uso. Pero Jerusalén no iba a ser liberada todavía.

El sueño de reconquista física de la Tierra y la Ciudad santas murió con la derrota de Bar Cojba; el vínculo espiritual prosiguió. En los mil ochocientos años de la segunda dispersión, la liturgia y el pensamiento de los judíos de todo el mundo se volvían una y otra vez con preocupación apasionada y primaria hacia Jerusalén. El gran clímax de la fiesta de la liberación es el inflexible y absoluto: "El año próximo en Jerusalén." La plegaria de que "la voz del novio y la novia se oirán pronto en las calles de Jerusalén", está entretejida con el regocijo personal de la novia y el novio judíos en todo el mundo. El ruego "Construye tu Ciudad Santa, Jerusalén", se repite diariamente.

La literatura midráshica, que nutrió y modeló la imaginación del pueblo está saturada de amante recordación de Jerusalén y de la inflexible fe en su reconstrucción.

En las dieciocho centurias transcurridas entre su caída y el comienzo de la moderna colonización sionista, el papel espiritual de Jerusalén en la vida judía fué mucho mayor que su papel físico, concreto. Fué el centro amado y siempre recordado de las añoranzas de todo un pueblo disperso, pero sólo algunos centenares de miles de personas vivieron en él a un tiempo. Ese pequeño número no obstante, resulta profundamente significativo porque representa victorias parciales y duramente ganadas del impulso constante por volver a radicarse en Jerusalén; victorias sobre casi todos los obstáculos concebibles, físicos, políticos, económicos y religiosos.

Después del fracaso de la rebelión de Bar Cojba, la mayoría de los judíos de Judea fueron exterminados y se prohibió a los

judíos entrar en la ciudad nueva construída por Adriano sobre las ruinas de Jerusalén, la Aelia Capitolina. Para los judíos que violaban la prohibición la pena era de muerte. Había una excepción a la regla: el 9 de Ab se permitía a los judíos —a un precio— aproximarse a las ruinas del Templo para expresar su dolor.

La emperatriz Eudosia, en la quinta centuria, obtuvo el permiso para que los judíos regresaran a Jerusalén y se sabe que algunos han vivido en aldeas vecinas, aunque la mayoría de los judíos de Palestina vivían entonces en Galilea. Después de pasar del dominio romano al bizantino, en la cuarta centuria, Jerusalén fué ocupada por los persas el año 614 y estuvo en su poder durante quince años. La reconquista de la tierra por los bizantinos fué acompañada por una gran matanza de judíos, que habían ayudado a los persas, pero la conquista bizantina fué de corta duración, porque en 636 los ejércitos árabes entraban en Palestina y en 640 caía Jerusalén. La huella musulmana iba a hora a oscurecer el tono predominantemente cristiano del país y de la ciudad.

Bajo el dominio musulmán, los judíos comenzaron a regresar a Jerusalén libremente, procedentes de Babilonia, Egipto, Siria. Adquirieron las faldas del Monte de los Olivos, frente al Templo, y allí junto con los peregrinos de la diáspora, celebraban la Fiesta de los Tabernáculos y otros días solemnes del calendario judío. En los siglos X y XI el Gaón de Jerusalén era la autoridad religiosa central del judaísmo. Esta renovación de una vigorosa vida judía en la Ciudad Santa se sucedió a través de las sucesivas conquistas y cambios de dominio en los que los califas abasíes de Bagdad fueron reemplazados por los omeyas, los tudes y los príncipes Ishidi de Egipto, los califas fatimíes de El Cairo y en 1071, los turcos seldjug.

El dominio musulmán sobre Palestina sólo fué quebrantado finalmente por la conquista británica en 1917, aunque fué interrumpido por el extraordinario episodio de las Cruzadas. La caída de Jerusalén en poder de los cruzados en 1099 produjo el virtual aniquilamiento de los musulmanes y judíos de Jerusalén: los judíos fueron quemados vivos en su sinagoga. Toda la comunidad judía de Jerusalén —como las de Acre, Cesárea y Haifa— fué aniquilada, quedando solamente las aldeas de Galilea. No fué sino hasta el siglo XII cuando comenzó a aumentar de nuevo el número de judíos de Jerusalén. El que llegaran en aquellos turbulentos y peligrosos tiempos, tanto en calidad de peregrinos como de inmigrantes,

El Camino de San Julián, Jerusalén, después del asedio. Noviembre de 1948.

La vida vuelve a la normalidad. El Camino de San Julián, Jerusalén. Febrero de 1950.

es una de las pruebas más sorprendentes del amor casi irracional que unió a los judíos con Jerusalén a través de las edades. Uno de esos peregrinos del siglo XII, Iehuda Haleví, el ilustre poeta y filósofo del judaísmo español, se ha convertido, en el recuerdo popular judío, en el arquetipo de la diáspora en su relación con la ciudad y la tierra de Israel, porque los poemas de Haleví sobre su viaje a Jerusalén, expresan con eterna frescura las experiencias, la pasión y la dedicación de las inarticuladas multitudes que adoptaron la difícil decisión de abandonar hogar y jardín, amigo y familia; quienes, como él, viajaban sobre mares tormentosos en frágiles embarcaciones, poniendo en peligro sus vidas en su anhelo de llegar a Jerusalén, "el más hermoso de los paisajes, la delicia del mundo, la ciudad del gran rey", la ciudad que él cantó en magníficos himnos y donde —como la leyenda relata tan conmovedoramente— murió al pie del Muro de los Lamentos.

En 1187, la conquista de Palestina por Saladino acabó con el dominio de los cruzados. El país cambió de manos varias veces desde entonces, siendo devastado por los mongoles en el siglo XIII, conquistado por los turcos otomanos en 1517, por los egipcios en 1812 y por los turcos de nuevo en 1840. A través de esas vicisitudes, empero, inmigrantes tozudos e intrépidos continuaron estableciendo su hogar en la Ciudad Santa. En 1211, llegaron allí de Francia e Inglaterra, 300 rabinos; en 1267, el gran filósofo Najmánides reorganizó la comunidad de Jerusalén después de las devastaciones mongólicas; en el siglo XV vino una gran corriente de judíos expulsados de España. En 1495 —sólo tres años después de la expulsión de España— un judío español que llegó a Jerusalén, escribió: "Me he cansado buscando casa, porque muchos han venido aquí y la tierra está llena de gente."

En los siglos XVI y XVII casi no hubo año sin que vinieran inmigrantes a Jerusalén, individualmente o en grupos. En 1700 llegó a Jerusalén un grupo de 1,500 cabalistas; se asentaron allí, y construyeron la sinagoga del rabino Iehuda Hajasid (conocida ahora como las "Jurvat"), que se convirtió en la más importante de las instituciones judías de la Ciudad Vieja de Jerusalén y que la Legión Arabe del rey Abdula demolió en 1948. En el siglo XVIII, dos grupos que representaban las dos corrientes principales del pensamiento judío europeo, se asentaron en Jerusalén: los discípulos del Baal Shem-Tov y del Gaón de Vilna.

A mediados del siglo XVIII, los judíos constituían una considerable minoría en la pequeña Jerusalén de aquellos días; sumaban aproximadamente un millar, constantemente perseguidos por las autoridades religiosas musulmanas y los recaudadores de impuestos turcos. El siglo XIX trajo consigo un nuevo fenómeno que iba a ayudar grandemente al crecimiento y modernización de Jerusalén: ricos y distinguidos judíos occidentales comenzaron a llegar a Jerusalén, a interesarse en su bienestar, y a dar fondos para la edificación de modernas escuelas, hospitales y suburbios residenciales.

El más distinguido de aquellos devotos protectores de Jerusalén fué Sir Moses Montefiore, que visitó Jerusalén seis veces entre 1827 y 1875, fundando una escuela y un hospital, alentando la colonización agrícola, convirtiéndose, de hecho, en el fundador de la Nueva Jerusalén, construída fuera de la Ciudad Vieja amurallada. Fué en 1860, con un legado de 60,000 dólares dejado a Jerusalén por el americano Judá Touro, que Montefiore, albacea del legado, construyó las primeras casas suburbanas al sur de las murallas. Muy pronto se construyó el barrio de Yemin Moshé, y, en 1869, hacia el norte, el barrio de Meah Shearim. Allá por el año 1895, 15,000 de los 28,000 judíos que había entonces en Jerusalén, vivían fuera de las murallas.

La población judía de la Ciudad Santa creció a pasos agigantados convirtiéndose finalmente en mayoría. De hecho, ya a mediados del siglo XIX, 8,000 de los 15,500 residentes de Jerusalén eran judíos, un primer paso en el camino que hizo que en 1936 la comunidad judía sumara 70,000 personas de una población total de 110,000 e incluso un porcentaje más elevado en los años siguientes. Aunque la mayoría de los habitantes judíos de Jerusalén en el siglo XIX eran sostenidos con contribuciones del exterior, comenzaron a producirse entre ellos nuevas tendencias. Jibat Sion —el movimiento pre-herzliano de los Amantes de Sión, que se inició en 1881— infundió nueva vida a Jerusalén, haciéndola sede del primer periódico en hebreo, y del movimiento dirigido por Eliezer Ben Yehuda para convertir la antigua lengua hebrea en un idioma vernáculo moderno. La Jerusalén del recuerdo bíblico y de la peregrinación medieval estaba en camino de convertirse en la capital de la moderna recolonización sionista.

Durante el régimen mandatario Jerusalén fué, además, la capital de la creciente comunidad judía, así como de la administración

británica. La Ciudad Nueva fuera de las murallas crecía, haciéndose sorprendentemente moderna. Se trataba, en todos los sentidos, de una ciudad primordialmente judía. Sus espantosas experiencias durante la guerra árabe de 1948-1949 hicieron de ella una ciudad completamente judía. Los británicos se fueron; los árabes huyeron; los judíos, a través de los bombardeos, el hambre y la sed, defendieron Jerusalén contra la Legión Arabe y el ejército egipcio. Barbudos patriarcas con indumentaria medieval se encontraban en la línea de fuego al lado de muchachas trabajadoras. Una vez más, con angustia y heroísmo, los judíos lucharon por su histórica Ciudad Santa y su capital. Bajo el manto de la noche, construyeron un camino hacia ella a través del yermo. Cuando volvió la paz, establecieron varias colonias nuevas en las faldas de las colinas cerca de la ciudad, con el objeto de aliviar su aislamiento. Ha sido integrada con más firmeza que nunca al resto de la Tierra de Israel. ¿Puede acaso ser arrancada ahora? ¿Puede romperse este vínculo de tres mil años?

Una vista de la nueva ciudad de Jerusalén, donde se encuentra actualmente la sede del Gobierno israelí.

El Colegio Hebreo Moderno rinde Homenaje a la Bandera Cubana

●

Grandiosa Fiesta escolar en el "Lyceum y Lawn Tennis Club" del Vedado. — Los alumnos de este Colegio dramatizaron el nacimiento de la bandera cubana.

Con motivo del centenario de la bandera cubana hemos presenciado, durante el curso de este año, cómo Cuba toda, a través de los sectores de opinión más responsables, se ha unido en espíritu y emoción para rendir homenaje a la enseña de la patria y, por ende, a los fundadores de la nación que lucharon incansablemente por lograr su independencia y libertad.

En el seno de la colectividad hebrea de Cuba, merece destacarse por su originalidad y contenido espiritual, entre los diversos actos organizados en homenaje a la bandera cubana, el que celebró el Colegio Hebreo Moderno, el valioso centro educativo del Vedado, que dirige y orienta la destacada pedagoga Dra. Ida Glézer de Castiel.

El acto a que nos referimos fué celebrado en el mes de mayo de este año en los salones del "Lyceum y Lawn Tennis Club", la prestigiosa sociedad que radica en Calzada y Ocho, en el Vedado. Resultó un acto a la vez lucido y solemne, donde profesores y alumnos, padres y personalidades hebreas y cubanas que estuvieron presentes, se sintieron unidos en un común sentimiento de respetuosa reverencia al sagrado emblema de la nación cubana y en una común esperanza por su prosperidad y grandeza.

A las nueve de la noche se dió inicio al acto con los himnos cubano, hebreo y escolar, cantados por todos los alumnos del Colegio, quienes tuvieron el acompañamiento de la Banda Municipal de Música, gentilmente cedida por el señor Alcalde de La

Habana, bajo la dirección del gran maestro de la música cubana, señor Gonzalo Roig.

En la Presidencia del acto, junto con la Directora del Colegio, Dra. Ida Glézer de Castiel, y la Sub-Directora, Dra. Rita María Caballero, encontrábase la profesora de la Universidad de La Habana, Dra. Piedad Maza; el Presidente de la Asociación de Padres del Colegio, señor Simón Satrán; el Dr. Rafael Campuzano, Director de la Consultoría Legal del Municipio, en representación del señor Alcalde de La Habana, y la Sra. Catalina Stern, Secretaria de la mencionada Asociación y maestra de ceremonias de la fiesta.

Las palabras de apertura estuvieron a cargo del Presidente de la Asociación de Padres del Colegio, señor Simón Satrán, quien expresó muy atinadamente el significado del acto y el sentir de

Presidencia del acto organizado por el "Colegio Hebreo Moderno" en homenaje a la Bandera Cubana, que tuvo efecto recientemente en los salones del "Lyceum y Lawn Tennis Club", del Vedado. La foto recoge el momento en que la Directora de dicho plantel, Dra. Ida Glézer de Castiel, hacía uso de la palabra. Junto a ella, la Dra. Piedad Maza, ilustre profesora de la Universidad de La Habana; el Sr. Simón Satrán, Presidente de la Junta Escolar; el doctor Rafael Campuzano, en representación del señor Alcalde de La Habana; la Sra. Catalina Stern y la Dra. Rita María Caballero, Subdirectora del Colegio.

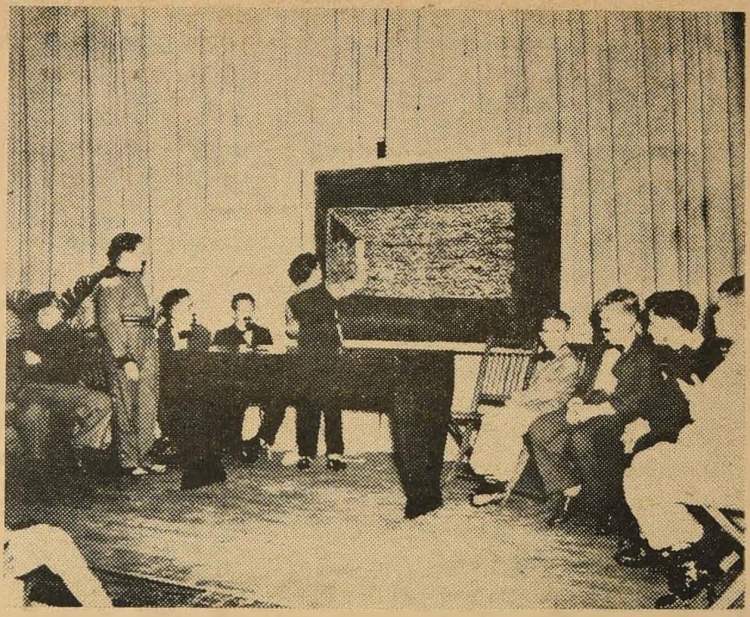
los padres del plantel, identificados espiritualmente con profesores y alumnos en el honroso empeño de rendir homenaje a la bandera de Cuba.

Acto seguido, precedidas de unas palabras de presentación por la Sra. Catalina Stern, ocupó un turno la Dra. Piedad Maza, distinguida intelectual cubana de renombre continental e ilustre profesora de las Facultades de Pedagogía y Filosofía y Letras de la Universidad de La Habana. Con palabras precisas y elegantes, la Dra. Maza dió lectura a un sustancioso trabajo, en el cual se refirió a la bandera como signo de la nacionalidad y, especialmente, al papel que corresponde realizar a los educadores en su tare de formar las jóvenes generaciones en los ideales por los cuales sacrificaron sus preciosas vidas los fundadores de la patria. Cuando se refirió a la importante misión del educador, describió en una original semblanza, la personalidad de la Directora del Colegio, doctora Ida Glézer de Castiel, que fuera destacada alumna suya en la Universidad de La Habana, a quien presentó como educadora de verdadera vocación y de sobresaliente capacidad. La ilustre disertante, Dra. Maza, entre otros conceptos enaltecedores para la Dra. Glézer, dijo lo siguiente: "Que los padres hebreos podían sentirse tranquilos y dichosos al poner a sus hijos bajo la dirección espiritual de la Dra. Glézer de Castiel".

El resumen del acto estuvo a cargo de la directora del Colegio, dando lectura al importante discurso que publicamos separadamente en la presente edición del Almanaque de VIDA HABANERA. Este trabajo de la Dra. Glézer reviste singular valor porque expresa cómo a su juicio puede formarse el espíritu del niño cubano-hebreo en una perfecta armonía de amor hacia Cuba y hacia el pueblo hebreo de que forma parte.

Después de la parte primera, que podemos calificar de oficial, se dió inicio al programa artístico de la fiesta, que estuvo a cargo de los alumnos del Colegio. En este programa, ocupó lugar preferente la dramatización de una obra titulada "Nace una Bandera", en dos actos y un epílogo, especialmente escrita para esta fiesta por la Dra. Ida Glézer de Castiel.

Por la necesaria brevedad de esta información, omitimos expresar un juicio detenido de esta original obra, y sólo nos limitaremos a una somera descripción de su contenido. El primer acto está inspirado en la leyenda sobre la bandera del Dr. Luciano Martínez, que explica poéticamente cómo nació la idea de la

La foto recoge uno de los cuadros de la obra titulada "Nace una Bandera" que fué protgonizada por alumnos del "Colegio Hebreo Moderno" bajo la dirección de la Dra. Ida Glézer de Castiel, en el acto que en homenaje a la enseña nacional fué celebrado recientemente en la Sociedad "Lyceum y Lawn Tennis Club" del Vedado. El alumno Isi Gilfarb, que representó al poeta Miguel Teurbe Tolón, dibuja la bandera cubana.

bandera cubana en el General Narciso López. En el segundo acto se presenta una reunión en la morada del poeta cubano Miguel Teurbe Tolón, en la que se encuentran el novelista Cirilo Villaverde, el General López y algunos patriotas cubanos exilados en los Estados Unidos. En un diálogo animado, en el que toman parte todos los patriotas allí reunidos, se ve de un modo objetivo cómo nació la bandera cubana, la explicación histórica de los motivos que sirvieron de base a sus creadores. En el epílogo de la obra aparece un grupo de niños que llevan al frente sendas banderas cubanas y hebreas, y todos prometen, en sonoros versos, que han de defender, "con los brazos y el corazón", a las dos banderas que simbolizan a dos grandes pueblos: Cuba e Israel.

La obra estuvo admirablemente interpretada, como hemos dicho, por los alumnos del Colegio, quienes estaban vestidos con

los trajes típicos que usaban los patriotas cubanos en el pasado siglo. Toda la concurrencia, muy entusiasmada, premió con frecuentes y prolongados aplausos la brillante labor artística de los alumnos que protagonizaron esta original obra teatral.

En resumen: la fiesta del Colegio Hebreo Moderno expresó el espíritu en el cual se educan los niños hebreos que estudian en este plantel; los sentimientos patrióticos que se les inculca, y en general cómo se forjan las almas de estos niños, en esta institución educacional que es modelo de su clase, para que en el mañana sean buenos cubanos y hebreos conscientes. útiles a Cuba, a Israel y a la humanidad toda.

94 יאָר פון אומאויפהערלעכער פאַרבעסערטער דינסט
אַ פאַליסי פון „איריס" גיט אייך די העכסטע
גאַראַנטיע און די גרעסטע עקאָנאָמיע!

אויסגעצאָלט ביז איצט: $2.427.947.38 דאָלער
סְפעציעלער רעזערוו־פאָנד. 2.438.084.99 דאָלער

OFICINA: En su edificio propio, calle Empedrado No. 312, HABANA.—Teléfonos: M-1394 y M-2186.

Nuestro Agradecimiento

Queremos expresar en estas líneas nuestro agradecimiento a las firmas comerciales que, al concedernos sus anuncios, han cooperado a la edición de este Almanaque de "Vida Habanera", que sale a la luz pública con motivo del Año Nuevo Hebreo 5711. En esta forma, no sólo han demostrado su interés hacia los millares de lectores del presente Almanaque, sino que han dado prueba de un alto espíritu de cooperación social y cultural. Porque este Almanaque representa un esfuerzo de superación de "Vida Habanera" y, al propio tiempo, un evento cultural, de singular importancia, en el seno de la Comunidad Hebrea de Cuba. Para todos ellos, comerciantes, industriales y profesionales —hebreos y no hebreos— expresamos nuestra gratitud y reconocimiento.

—LA ADMINISTRACION.

Continental Sportwear Manufacture

—de—

GREGORIO SCHNAIDER

ADRIANO, entre Aranguren y 27 de Noviembre

REGLA, HABANA, CUBA

Apartado 51 Teléfono X0-1186

דאס וואס איר זוכט באקומט איר ביי אונז.

לעדערנע זשאקעטס און קאָאדאראָס

פון די אַקרעדיטירטע מאַרקעס:

מעקארטור און קאנטינענטאל

קאלמאנסיאס „באמבאן".

שטארק און דויערהאפטיק. אימפערביאבלעס.

ארבעטס-הויזן: מעסקליא אוועל 220 און 8 אנסעס. און קאקי

שארטס און באד - קאסטיומען

פון אלע קאלירן און מארקן.

ספעציעלע פרייזן פאר אלמאסענישטן!

רופט אפ אויף איינעט פון די פאלגנדע טעלעפאנען:

Teléfono X0-1186 Teléfono W-0804

און איר וועט גלייך באזוכט ווערן פון אונזער ספעציעלן פארטרעטער

פאר דער אידישער קאלאניע קלמן לאנדאו

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע

קליענטן. פרייַנט אין דער גאנצער אידישער

קאלאניע אין קובא, אז ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

גרעגאריא שנייַדער און פאמיליע

ABASTECEDORA TEXTIL, S. A.

Fábrica de Hilados y Tejidos "EL UNIVERSO"

Veinticuatro de Febrero No. 59 (altos)

Teléfono X0-1150

REGLA — HABANA — CUBA

Felicita calurosamente a sus numerosos clientes hebreos en particular y a la Colonia Hebrea de Cuba en general, con motivo del Año Nuevo 5711.

Fábrica de Joyas Finas en Oro y Platino

Creaciones REX

de ARNOLDO TEICHLER

Blanco 163, casi esq. a Virtudes **Telf. A5-7501**

א גליקלעכן און צופרידענעם יאר ווינטשן
מיר אלע אונזערע קליענטן פריינט און
דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

EL ALMACEN

CONFECCIONES NIEMAN, S. A.

TEJIDOS Y CONFECCIONES EN GENERAL

TELEFONO A-4651

Bernaza 218 Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פרײַנט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ. און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

SHIP AIR LAND
TRAVEL & TRANSPORT AGENCY

ZEIDEL GABRYLEWICZ

SAN JUAN DE DIOS 213 TELEFONO M-2965
HABANA

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פרײַנט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן
זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

זיידל גאַבריילעוויטש און פאַמיליע

THE AMERICAN INTERNATIONAL LIFE INSURANCE COMPANY

OBISPO 306

M - 8688
8687
8608

Los más modernos planes
de Seguros de Vida

די אמעריקאנסטע פלענער אין
לעבנס פארזיכערונגען.

פארלאנגט איינצלהייטן ביים - נאדמאן צימערמאן,
אידישער פארטרעטער פון דער קאמפאניע.

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע קליענטן, פרייגט און דער גאנצער אידישער קאלאניע!

ENCICLOPEDIA JUDAICA CASTELLANA

obra monumental en 10 tomos, en español, describiendo todos los aspectos de la vida judía. Está profusamente ilustrada, encuadernada en tela. Formato grande de 640 páginas cada tomo.

Precio de la obra total (10 tomos), US$ 110.—

por tomo, 12 dólares.

Representantes en Cuba:
JACQUES RODRIGUEZ.—Santiago de Cuba

צען מאָטיוון צו טריאומפירן . . .

1) מיר ערציען און גרייטן צו צום לעבן.
2) מיר שאפן א שטאַרקע פערזענלעכקייט, וואָס פירט צום טריאומף.
3) אונזערע דערציאונגס־מעטאָדן זענען אייגענע, און יעדן טאָג מער פראקטיש.
4) מיר שאפן ווילן צו דערהויבונג און אייגענע איניציאטיוו.
5) מיר זאָרגן פאַר חער מאָראַלישער און אינטעלעקטועלער פאָרמירונג, פאַרשטאַרקנדיק די קולטור.
6) מיר שאפן נוטע געוואוינהייטן.
7) מיר ווייזן ווי אזוי צו דענקען.
8) מיר מאכן ארבעטן דעם שילער.
9) מיר פילן אָן זיינע שול־אַקטיוויטעטן מיט נוצלעבער און וויכטיקער ארבעט.
10) אונזערע שילער זענען אונזערע בעסטע פראָפאַגאַנדיסטן. פרענט זיי.

מראכט וואו אייער קינד זאל לערנען!

זיין אינטעליגענט ביים אויסקלייבן!

די צוקונפט פון אייער קינד איז הויליק!

PREPARATORIA COMERCIAL

SOL No. 57 Tel. W-0578 Habana

PROF. DAVID PEREZ

קאמערץ — אינגרעסאם — ענגליש — באטשיראטא!

———0❀0———

צום נייעם יאר תשי"א באגריסן מיר אונזערע שילער. זייערע עלטערן און אלע אידן פון קובא.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

„מאדערנע אידישע שול"
דירעקטאָרין דרא. אידא גלעזער־קאסטיגל
Calle E No. 310, esq. a 15 Vedado
TELEFONOS: F-5061 - F-2780

מיר באַגריסן אויפריכטיק צום נייעם יאָר
אונזערע שילער, זייערע עלטערן און דעם
גאַנצן אידישן ישוב פון קובא.
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

לייענט און פאַרשפּרייט דעם „האַוואַנער לעבן"

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנד אוּן דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

סאַלאָמאָן צוויק און פאַמיליע

CREACIONES *Dessel*

FABRICA DE TRAJES
de ZISCO DESSEL
San Miguel 457, bajos **Habana**

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

CREACIONES DE FINA LENCERIA
YAGOD
de M. FRIDMAN
Fabricante de ropa interior de señora
Obrapía 560 **Teléfono M-8713**

מיר באָגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט, קליענטן און
באַקאַנטע און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

לשנה טובה תכתבו!

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אויפריכטיק
אונזער משפחה, פריינט און כלל ישראל
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

אַשע קאָקיעל און פאַמיליע

ГЛАВА ТРИДЦАТЬ ВОСЬМАЯ

ЗАЧЕМ ЛЮДИ ЖЕНЯТСЯ

Ночь была тихая, ясная, и звезды, мерцая, казалось, улыбались.

Ночь была тихая, ясная, и звезды, мерцая, казалось, улыбались.

Ночь была тихая, ясная, и звезды, мерцая, казалось, улыбались.

ЗАЧЕМ ЛЮДИ ЖЕНЯТСЯ

ГЛАВА ТРИДЦАТЬ ВОСЬМАЯ

תשי"א — 5711 1950—1951

דער באקאנטער
אינדוסטריאליסט

JOSELIS VITKINAS

באגריסט אלע זיינע קלי-
ענטן. פריינט און דער גאנ-
צער אידישער קאלאניע.
איןווינטשט אלעמען א
גליקלעכן דערפאלגרייכן
יאר!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר
אויפריכטיק אונזער משפחה.
פריינט און כלל ישראל
און ווינטשן

אַ כתיבה וחתימה טובה

זאל דאָס נייע יאָר זיין
א יאָר פון גליק און
פרייד. ישועות ונחמות
פאר אלעמען

רפאל זילבער און פאמיליע

האַנדלס פאַרטרעטער
פון קובאַ אין ישראל
האוואַנא־תל־אביב.

הקהל הוא הקובע את הסרט

הקהל הוא המבקר הטוב ביותר

הקהל הוא הקובע את הסרט

הקהל הוא המבקר הטוב ביותר

הקהל הוא הקובע את הסרט

הקהל הוא המבקר הטוב ביותר

INSTITUTO EDISON

PATROCINIO Y POEY

TELEFONOS: I-5604 — I-5704 — I-5804

VIBORA, HABANA

Enseñanza Primaria:

Kindergarten.

Primaria Elemental.

Primaria Superior:
Preparatoria para ingresos.

Enseñanza Especial:

Escuela del Hogar:
Incorporada a la Escuela Oficial

Escuela de Bachillerato:
Incorporada al Instituto Oficial.

Escuela de Comercio:
Incorporada al Bergen Junior College de Teaneck, New Jersey, E. U. A.

„אינסטיטוטא עדיסאן"

איז אייגער פון די ערנסטע פעדאגאגישע לערן־אנשטאלטן, וואס געפינט
זיך אין אן אייגענער געביידע, מיט מאדערנע אייניכטונגען,
וואס האבן צו זיך ניט קיין גלייכן!

די דירעקציע פון „אינסטיטוטא עדיסאן" נוצט אויס די געלעגנהייט
פון דעם נייעם יאר 5711 און ווינטשט אירע אידישע שילער אזן
עקס שילער אזן עלטערן א גליקלעכן אזן צופרידן יאר!

לשנה טובה תכתבו!

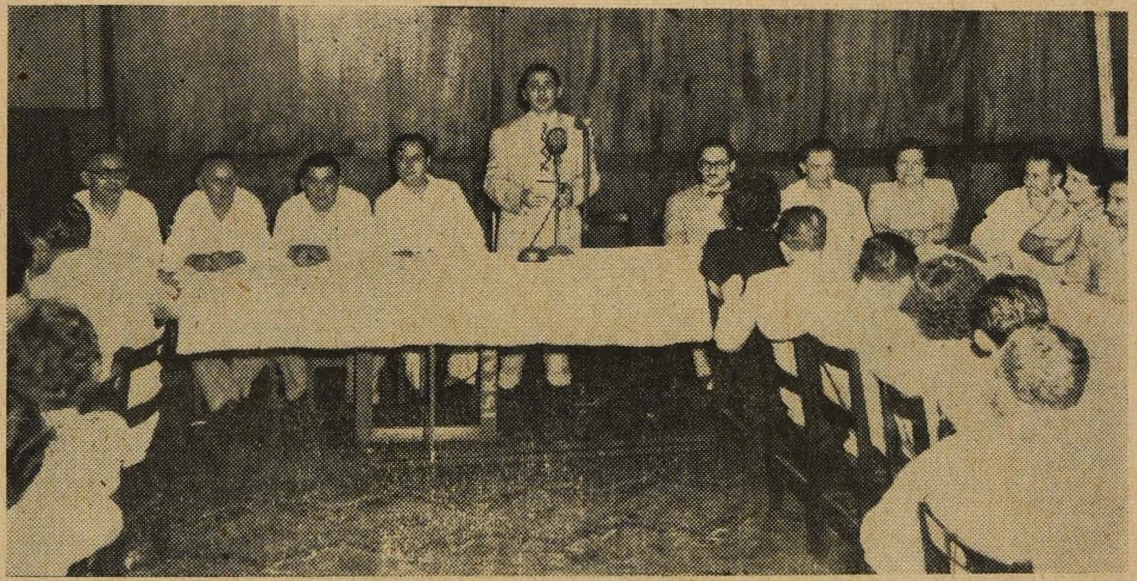
ציוניסטישער פלענום ראט פירט דורך פייערלעכע אויפנאמע לכבוד דר. אב־
רהם דראפקין, דירעקטאר פון לאט־יין אמעריקאנער דעפארטאמענט פון
ישראליס אויסלאנדס מיניסטעריום.

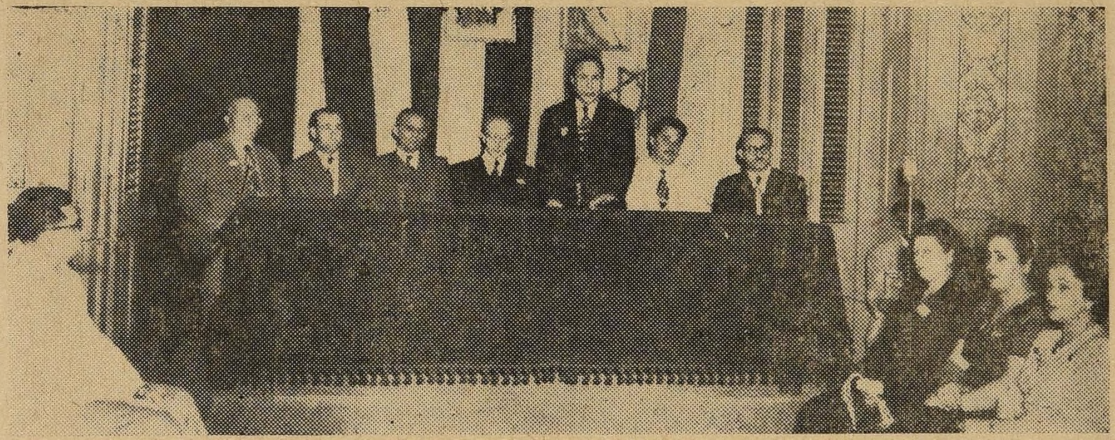
דר. משה מערקין שליח פון „ארט" און די עקזעקוטיוו מיטגלידער פון דער
היגער „ארט" געזעלשאפט באזוכן רעדאקציע פון „האוואנער לעבן"

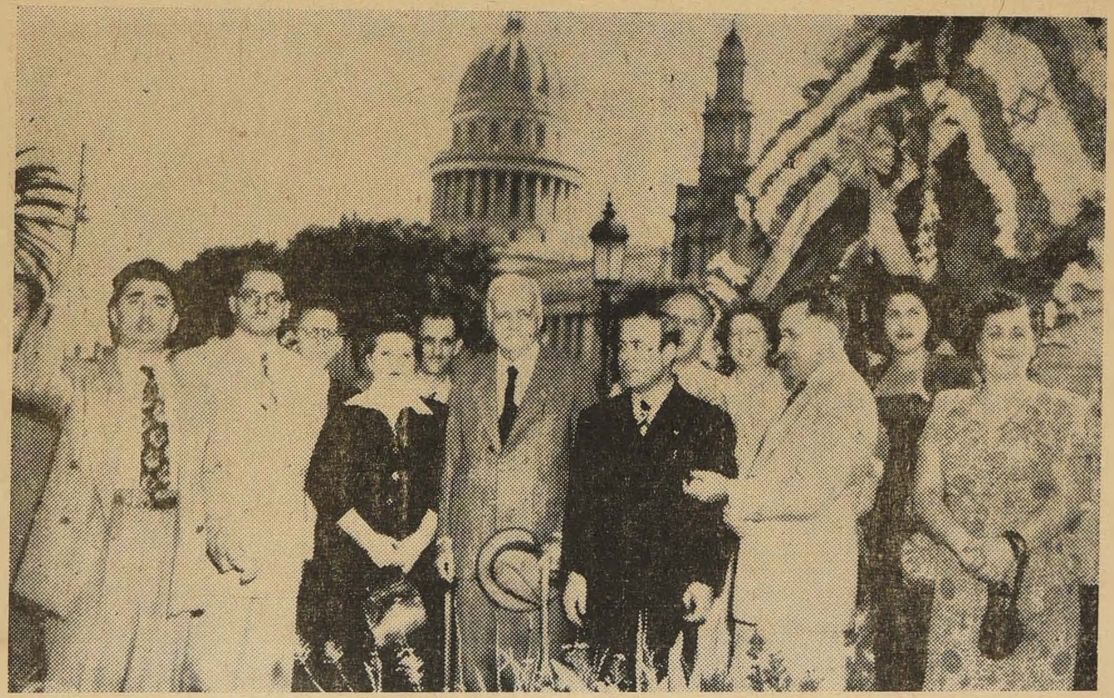
דר. אברהם דראפקין דיפלאמאטישער פארשטייער פון מדינת ישראל, האלט רעפעראט אין זאל פון אידישן צענ־
טער וועגן דעם קאמף פאר ירושלים.

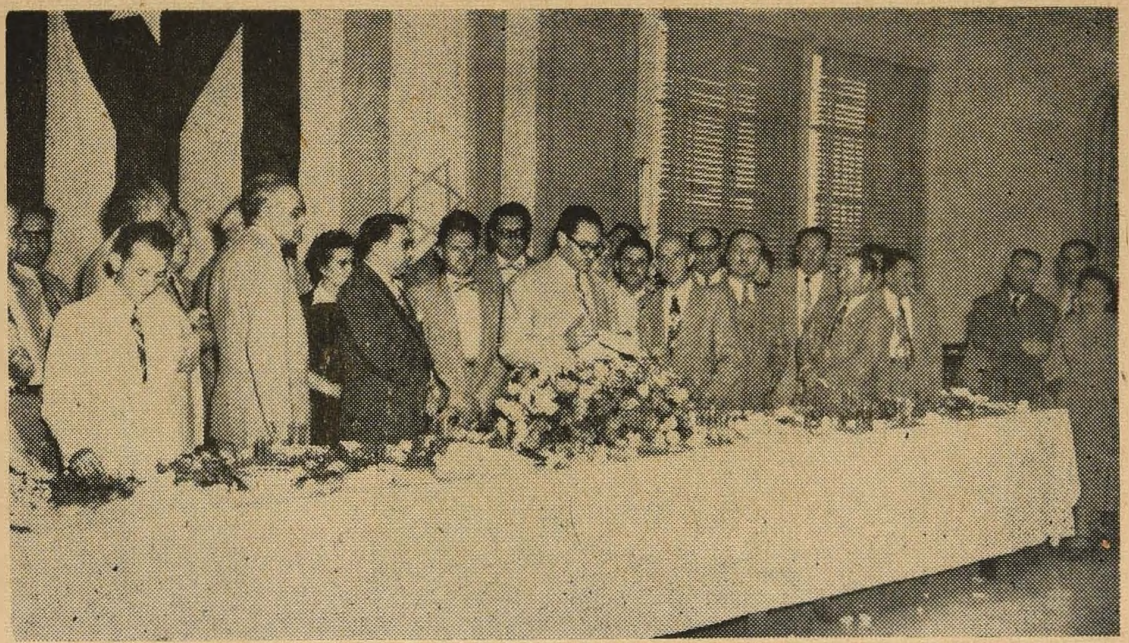
ענריקע בייקאוויטש, ערן פרעזידענט פון אידישן צענטער גיט איבער א באריכט וועגן זיין באזוך אין מדינת ישראל.

פערזידיום פון דעם אקט אַרגאַניזירט דורך דעם קאָנסעכאָ פראָ איזראַעל ביים שבת־אחים. צו דער געלעגנהייט פון פראָקלאַמירן דעם פאריניקטן ישראל קאמפיין, ביי דער אָנוועזנהייט פון ספעציעלן דעלעגירטן אליעזר אַמאָס און דר. סאַלאַמאָן שאָקער, פאָרשטייער פון די הויכע לעוי אנשטאַלטן אין ישראל.

ציוניסטישער פלענום ראט לייגט קראנץ בלומען ביים מאָנומענט פון כאָסע מאַרטי, אין צוזאמענהאנג מיטן 2־טן יאָרטאָג פון מדינת ישראל.

ערן־פאנטשע פאַרן דיפלאמאַטישן קאָרפוס און פאַרשטייער פון דער קובאנער פרעסע, אַרגאַניזירט דורך דעם ציוניסטישן פלענום ראַט, אין צוזאַמענהאנג מיטן צווייטן יאָרטאָג פון מדינת ישראל. רעדנדיק: ס. מ. קאפלאן.

פרעזידיום פון דער גרויסער פאלקס פייערונג צום צווייטן יובילייי פון מדינת ישראל, וואס איז פארגעקומען אין די גרויסע זאלן פון סענטראַ דעפענדיענטעס, ביי דער אַנוועזנהייט פֿון א צוויי טויזנט קעפיקן עולם.

פּרעזידיום פון דעם דריטן סדר. אַרגאַניזירט דורך דער ליגע פאַר דער הסתדרות. מיט דער באַטייליקונג פון יש"ר ראל סטאַלאַרסקי און דער זינגערין אַסנת הלוי.

צערעמאָניע פון קרוינען די אסתר המלכה פון אידישן ישוב אוז אירע צוויי ערן דאמען. דער אקט איז דורכגע־
פירט געוואָרן דורך דעם קרן קימת לאנד - דירעקטאָריום.

דער אידישער צענטער פון קאמאנוי נעמט אויף מיכל גרייווער, וועלכער האט מיט דערפאלג דורכגעפיר
אקציע פון פארייניקטן ישראל קאמפיין.

פֿרעזידיום און א טייל פֿון די דעלעגאטן בעת דער דערעפֿענונג פֿון דער ערשטער לאנד קאָנפֿערענץ פֿון קרן קיימת
(קול האדמה.)

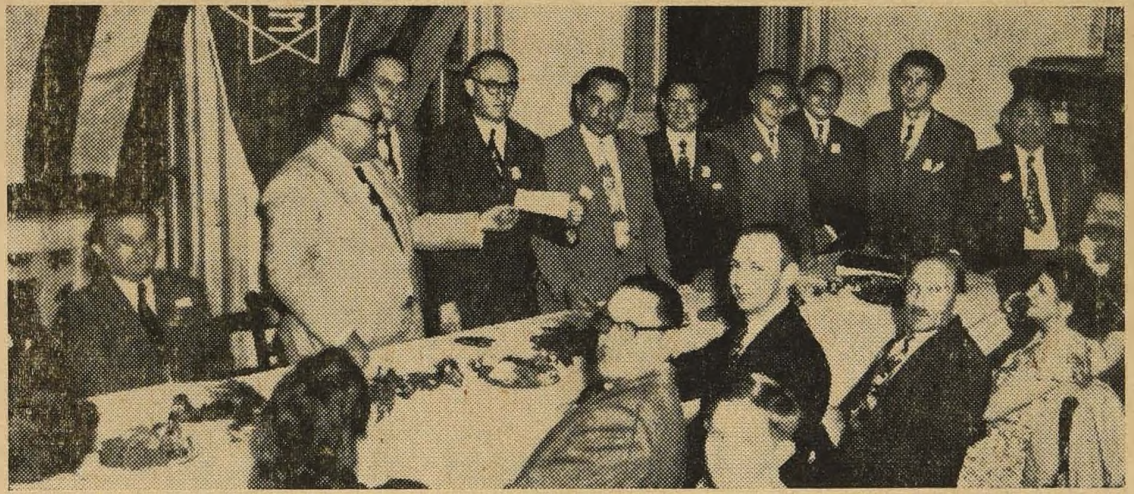
פּרעזידיום פון דעם פּייערלעכן אקט אָרגאַניזירט לכבוד דער דערעפענונג פון קלוב „ישראל" אין סאַנטאָס סואַרעז.

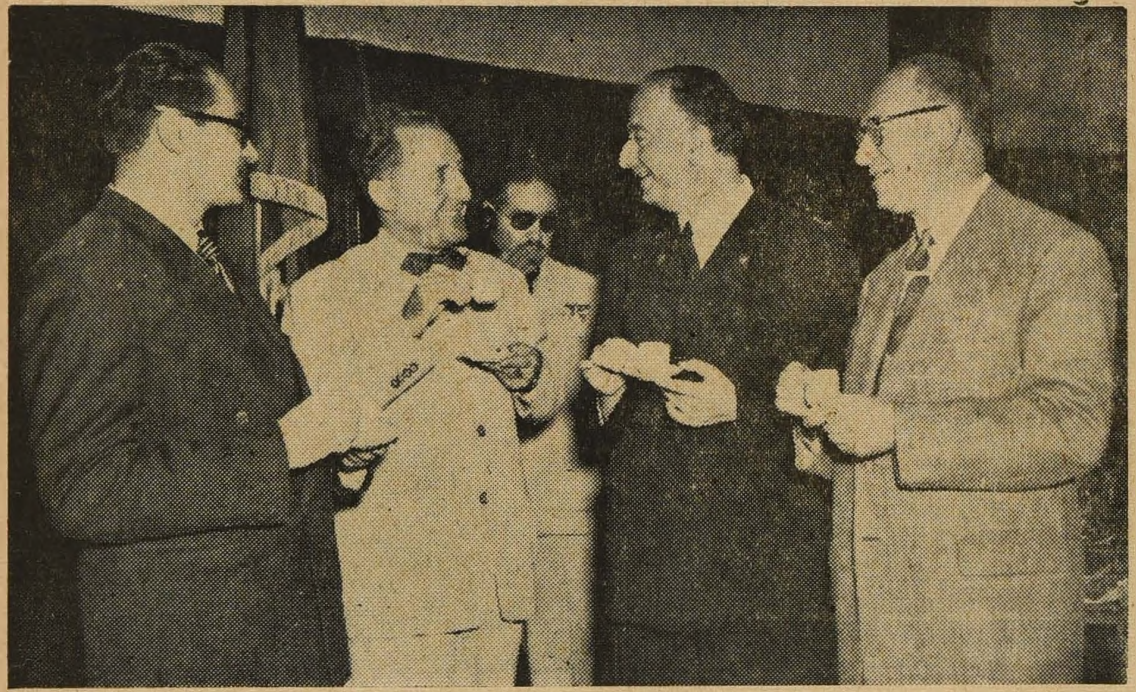
אייב העמלין, פּאָרשטייער פון דער התּדרות, ווערט אויפגענומען אויפן לופט פּעלד אין ראַנטשאָ באַיעראָס דורך פּאָרשטייער פון דער היגער ליגע.

די מסעא צענטער פון דער ציוניסטישער פרויען ארגאניזאציע „וויצא" פירט דורך אימפאזאנטן געזעגענונגס באנקעט לכבוד מאיר מאיר לאניאדא.

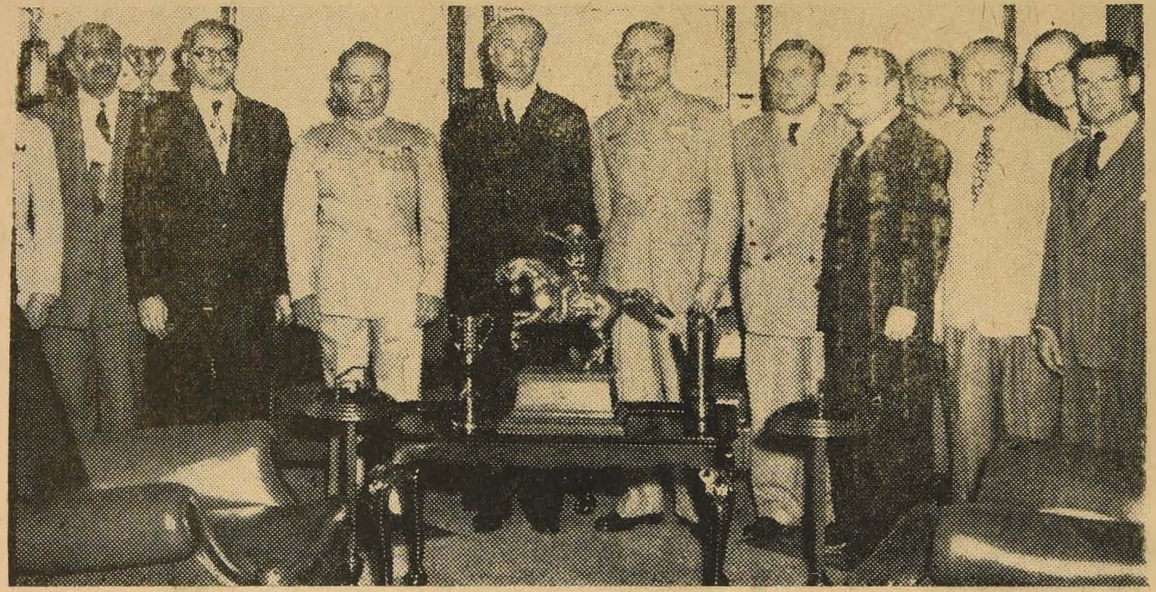

אקט אין אידישן צענטער פון מאריאנאא, ביי ייעלכער געיעגנהייט צס אין איבערגעגעבן געווארן דער שטיין
פאר דעם פארייניקטן ישראל קאמפיין.

מאיאָר מאיר לאַניאַדאָ, אין באַגלייטונג פון מיכל גרייווער אוו ס. מ. קאָפּלאָז, אויפגענומען דורך דעם קובא־נער פאַרטיידיקונגס מיניסטער, ה׳ סעגונדאָ קורטי מעסינאַ.

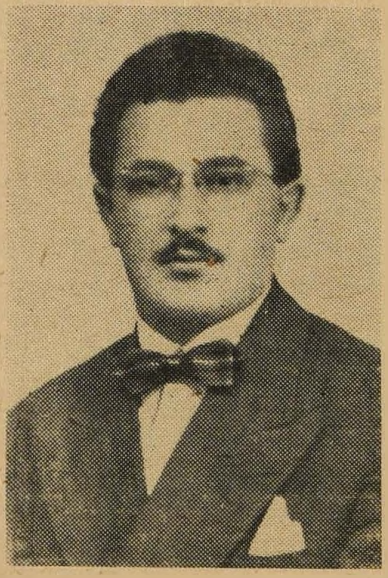
רעזומען פון געזעלשאפטלעכן לעבן אין בילד

מ׳איז מאיר לאניאדא, אין באגליטונג פון מיכל גרייווער און אנגעזעענע ציוניסטישע עסקנים. אויפגענומען דורך דעם קובאנער מיליטעריישן שעף, גענעראל רופעיטא קאברעראַ.

אויף דער יוגנט. א גרופע יוגנטלעכע זענען אַרגאַניזירט געוואָרן אין דעם ק. ק. יוגנט קאָמיטעט און ווערן אריינגעוואָרפן אין נאציאָנאלע ארבעט. אייניג פון די גרעסטע אויפטואונגען איז בלי ספק די דורכפירונג פון דעם פּרויעקט באזאר, קינדער כאטינע און קרוינונג פון אסתר המלכה, וועלכע האבן געהאט דעם גרעסטן כאראקטיר אין מאטעריאלן ערפאלג, און וועלכע זענען באזוכט פון קרוב 3 טויזנט פּערזאָנען, און באקומען זייער גינסטיקע אפרופן אין דער גאנצער קובאנער פּרעסע.

אויך אויף דעם געביט פון פאַרשפרייטן די וויסן בלויז פּושקע איז געקומען אן ענדערונג. עס איז דורכגעפירט געוואָרן א הויז צו הויז אקציע און עס זענען אריינגעשטעלט גענוג פּושקעס אין הונדערטער אידישע הייזער. ליידער איז ביז איצט ניט געלונגען צו באזייטיקן די שוועריקייטן פון אַרגאַניזירן רעגילער דיהרקה. עס ליגט א חוב אויף יעדן אידן וואס האט ניט קיין פּושקע ביי זיך אין הויז דאס צו פאַרלאנגען אין אפיס פון קרן קימת לישראל פּראדאַ 260 און אויך אונטערשטיצן אלע אקטיוויטעטן פון דעם קרן קימת לישראל. וויל יעדער געזאמלטער דאָלער מיינט מער אויסגעלייזטער באָדן. און מער באדן מיינט מער מגלעבקייטן אריינציעמען אידן אין מדינת ישראל און די עקאָנאמישע און מיליטעריש זיכערקייט פון אונזער ליבער יונגער מדינה.

א. נ. לעלטשוק

לינאָטיפיסט און זעצער פון „האַוואַנער לעבן", וועלכער האט פיל מיטגעווירקט אין דעם טעכניקן צוזאמענשטעל פון היינטיקן אלמאנאך.

עס איז אויך געלייגט געווארן אכט פון דער אויטאנאמער שול ביים אי־דישן צענטער, ה' עליאוויטש, און די היציבע לערערינס דורכגעפירט ג־ווארן א חנוכה געלט זאמלונג צוויש־ן אלע גראדן פון דער שול, וואס עס זענען באשטימט געווארן פרעזידענטן, כעקרעטארן און קאסירן ביי יעדן גראד, אין זיי האבן צוגעפאלגט חניכה געלט, תריב צו דרייי הונדערט דאלער. די סומע איז איבערגעגעב־ן געווארן ביי א שפעציעלן אקטא סיוו־קא אין דער אנוועזנהייט פון אלע לערער, אין אן איינגעדענע דעלע־גאציע פון ק. ק. עלטערן און שול־קינדער. די קינדער האבן דעלאמירט העברייאישע נאציאנאלע לידער און דער דירעקטאר ה' עליאוויטש האט ביי דער גלעגנהייט געהאלטן אן אויפקלערונגם רעדע וועגן קרן קימת לעטיקיימן. עס איז געווען א נהת רוח צו הערן ווי די קינדערלעך ווערן דערצויגן אין נאציאנאלן גייסט, און עס קומט באמת א יישר כח דעם ה' עליאוויטש אין אלע שול טויער פאר־דער נאציאנאלער ערציאונג און פאר איינפלאנצ־ן אין די קינדער'שע הער־צער לויבן פאר מדינת ישראל. זאמ־לונגן פאר דעם ק. ק. זענען אויך דורכגעפירט געווארן אין דער „מא־דערנער אידישער שולע" און אין דער [illegible]. עס זענען אויך דורכגעפירט געווארן בוימער אקציעס פאר דעם „יער מאיר" אין אנדיינק פון גרויסן מזרח־ישן נפטר הרב מאיר בר יילי. ווי אויך צו פלאנצן ארום הרצל'ס דער געלעגנהייט פון איבערפיר־ן די ביינער פון דר. הערצל אין ירושלים.

צום ערשטן מאל אין דער געשיכטע פון אונזער ישוב איז דורכגעפירט געווארן די ערשטע ק. ק. לאנדעם קאנפערענץ „קול האדמה". עס זענען זיך צונויפגעקומען דעלעגאטן פון הא־וואנא און פראווינץ און עס איז אויך בייגעווען דער חשובער גאסט, טעא־דאר רעזניקאוו, פון בעקזיקע, פרעזי־דענט פון ק. ק. פאר צענטראל אמע־ריקע; און אן אפשלום אקט צו וועלכן עס איז געקומען איבער פינף הונדערט צערזאן, וועלכער האט געמאכט א גרייסן רושם און וועט בלייבן אין זכרין פון די אלע, וועלכע זענען ביי־געווען.

עס איז אויך ארגאניזירט געווארן דער מפרדישער סעקטאר, וואו עס איז זינט לאנג יארן ניט געפירט געווארן ק. ק. ארבעט. דער קאמיטעט הויבט ביסלעכווייז אן צו אנטוויקלען א גאנץ גוטע ארבעט.

משה לעווין
קאסיר פון דעם קרן קימת
לאנד־דירעקטאריום.

דעמאָלסט יוגנטלעכע געוונג קאמף נע־
קאסט ביז זיי זענען אנערקענט גע־
ווארן אין דער היים און אין שול אין
בישלעכווייז פארנומען א בכבודיקן
אָרט אין אידישע הערצער.

אויך דאָ אין קובא, ווען עס האָט
זיך געגרינדעט די ציוניסטישע ארגא־
ניזאציע מיט 25 יאָר צורק, האָט
מען פארשטאַנען, אז דער קרן קיימת
דאַרף זיין איינע פון די ערשטע צי־
נ־סטישע אקטיוויטעטן. עס איז דור־
דער יוגנט פון השומר הצעיר פאר־
שפרייט געוואָרן וויים בלויז פישקעס
אין די אידישע היימען און פון צייט
צו צייט איז מען געאָנגען אויסלוי־
דיקן די אָנגעוואַמלטע שפעטער
זענען אויך דורכגעפירט געוואָרן יער־
לעכע האַמפיינען וועלכע האָבן אריינ־
גיבראַכט קלענערע אָדער גרעסערע
סומעס. אזוי איז דאָס געגאנגען ביז
מיט צוויי יאָר צורק, ווען די פרעזי־
דענטשאפט פון קרן קיימת האָט אי־
בערגענומען דער ציוניסטישער עסקן
ה' ברוך שאמעס, וועלכער האָט מיט
זיין רירעוודיקייט און איבערגעגעב־
קייט אריינגעבראכט לעבן אין שוואונג
אין דער גאנצער ארבעט און עס
וועט אויסגענוצט ידע געלעגנהייט,
כדי צוגעבן יערן א מעגלעכקייט צו
פארבינדן אלע געשעענישן אין אי־
דישן לעבן מיט די נאציאָנאלע אספי־
ראציעס. אזוי צ. ב. ש. ווערן ארויס־
געשיקט באגריסונגען צו חתונות,
ברית'ן, בר־מצוה'ס געבורט'ס טעג,
חתונה יובילייאום'ס און אנדערע שמ־
חות, וואָס גיט א מעגלעכקייט צו
פאראייביקן די נעמען פון די בעלי
שמחות דורך איינשרייבן זיי אין ספר
הילה, ספר בר מצוה, אדער גאלדענעם
בוך. עס ווערן אויך דורכגעפירט זאמ־
לונגען אויף ברית'ן, חתונות און אנ־
דערע שמחות. עס ווערט אויך אויס־
גענוצט יעדער נאציאָנאלער צוזאמענ־
קונפט צו שטעלן בלימלעך ביטן
אויפשריפט קרן קיימת לישראל, וועל־
כע באשיינט און גיט צו אָנזען אלע
אָנווועזנדע. דאָס ווערט דורכגעפירט
דורך די יוגנט, דורך דעם השומר
הצעיר און חברות פון לאנד דירעק־
טאָריום. עס ווערן דורכגעפירט תשרי
אהציעס און זיכור אקציעס, וואו ביים
דער הילף פון די חברים און חברות
ווערן באזוכט אלע שוהלן וואו עס
ווערן געמאכט באשטייערונגען פאר
דעם קרן קיימת לישראל.

אין פארלויף פון די לעצטע 2
יאָר ווערט אויך דורכגעפירט א נא־
ציאָנאלע דערציאונג ארבעט צווישן
די שול קינדער, דורך דעם קרן קיימת
קאמיטעט אין די שולעס. אזוי איז
מיט דער הילף פון חשובן דירעקטאָר

ראובן הייבלום
בעקרעטאר פון דעם קרן קיימת
לאנד־דירעקטאָריום.

די פארצווייגטע ארבעט פון קרן קימת אין קובא

— פון ר. חיבלום —
געזעראל סעקרעטאר פון ק. ק. ל.

ברוך שאמעס
פֿרעזידענט פון דעם קרן קימת לאנד־דירעקטאריום.

ס'איז געווען א גרויסער אויפטו פון די ערשטע ציוניסטישע וועטעראנען צו גרינדן דעם קרן קימת. וועלכער איז ביסלעכווייז אריינגעדרונגען אין די אידישע היזער און אין דער אידישער נשמה אין האט מיגלעך נעכאכט אויסצולייזן די אידישע ערד, דינאמ נאך דונאם, ביז דער אנטשטייזונג פון מדינת ישראל. כעין קען מיט זיכערקייט זאגן, אז ווען ניט דער קרן קימת לישראל וואלטן מיר היינט ניט געהאט קיין מדינת ישראל.

ווער פון אונז געדינקט ניט זיי אין אונזערע אלטע היימען זענען געווען אנגעקלאפט איבער די טירן, ביים אריינגאנג, בלעכענע צדקה פּושקעס, ווו אונזערע מאמעס האבן פאר ליכט בענטשן אריינגעוואדפן א מטבע און זייערע בניער פלעגן שיינען פון חדר ווען זיי האבן דערנאך זיך געשטעלט ליכט בענטשן. און ווען עס פלעגט קומען א ייליה און האבן אראפגענומען די פּושקע פון וואנט איז האט אויסגעזייגט אויפן טיש די קופּערנע טעבעלע און האט געלאזן א קבלה, ווו עס איז געזעגן אויפגעמאלט דער קבר פון ר' מאיר בעל הנס. האט זיך געפילט אין שטוב א געהויבנקייט, מען האט ניט יראת הכבוד באהאלטן די קבלה אין א סך האבן זיך דאס געהיימן מיטגעבן אין בער הונדערט מיט צוואנציק יאר. און ווען עס איז אויפגעקומען די וויכטיע קרן קימת פּושקע האט אינו

די האַרציקסטע באַגריסונגען צום נייעם יאָר פאַר:

זיגמונד און דאָרא עקהאוז
סימאָן סאָטראָן און פאַמיליע
סאָמועל סאָטראָן

מיר ווינטשן אייך א יאָר פון גליק און פיל הצלחה!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

טאָנטע: מרס. וואָקס און פאַמיליע (ענגלאַנד)

ליבע טאָנטע עלא, מאָרים און דזשאים!

(מאַנטשעסטער, ענגלאַנד)

די האַרציקסטע באַגריסונגען צום נייעם יאָר שיקן מיר אייך איבער פון טיפסטן האַרצן.

זאָל דאָס נייע יאָר זיין א שנת חיים והצלחה!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

דאָרא און זיגמונד עקהאוז
סאָמועל סאָטראָן

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

בעסטע פריינט פרוי עלא, מאָרים און דזשאים וואָקס!

(מאַנטשעסטער, ענגלאַנד)

מיר ווינטשן אייך א גליקלעכן ניי יאָר, און א יאָר פון גליק און פרייד פאַר די אידן איבער גאַר דער וועלט!

אייערע פריינט:

סימאָן סאָטראָן און פאַמיליע

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

פיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אלע אונזערע קרובים, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא.

ברידער בלומענקראַנץ און פאַמיליעס

מיר ווינטשן אונזערע צאָהלרייכע קונדן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר

א כתיבה וחתימה טובה!

הערמאן טשערוואָני און פאַמיליע

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

פיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אלע אונזערע קרובים, פריינט און דעם גאַנצן ישוב!

א נ. לעלטשוק

פרוי רייזל ווינשטיין
אייגנטימערין פון רעסטאראן „משה פיפיק"
אלעקסאנדער קאנפער און פרוי
און וועלכער נעמט אן בשותפות אלע שמחות.
באגריסן צום נייעם יאר זייערע צאלרייכע קונדן און פרייגט
און ווינטשן זיי
א כתיבה וחתימה טובה!

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פרייגט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

סאלאמאן כיידאראוויטש און פאמיליע

צום נייעם יאר באגריסן מיר אויפריכטיק
אונזער משפחה, פרייגט און כלל ישראל
און ווינטשן אלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!
פייוול האלצמאן און פאמיליע (צענטראל עליא)

לשנה טובה תכתבו!
מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע קרובים,
פרייגט, קליענטן און דער גאנצער אידישער קאלאניע!
כוליא בליט און פאמיליע

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פרייגט און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא!
לשנה טובה תכתבו!
כאקאבא גוסעוויטש און פאמיליע

א גליקלעכן און צופריעדענעם יאר ווינטשן מיר אלע אונזערע
קליענטן, פרייגט און דער גאנצער אידישער קאלאניע!
לשנה טובה תכתבו!
זישע פייסאטע און פאמיליע

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פריינט און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א יאָר
פון גליק, פרייד און פיל פראָספעריטעט!

ברידער קאַנטאָר און פאַמיליעס (סערראַ)

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא, און ווינטשן אַלעמען
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

דר. מאיר ליסאָוויטש און פאַמיליע,

ברכת שנה טובה, שנת גאולה וישועה למשפחתינו
ולכל ידידינו ומכרינו ולעוסקים בתנועה
למען תחית עמנו ושיבת ציון!
מאחלים עזריאל ווייץ ורעיתו (גואינעס)

מיר באגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע קרובים, פריינט און
דער נאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא, און ווינטשן זיי
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !
יוסף קליינער און פרוי

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !
אונזערע פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!
הרבנית סימע קאפלאן

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !
אַלע אונזערע פריינט, קרובים און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!
איסאַק בענדער און פאַמיליע

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
פיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אַלע
אונזערע קרובים, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא.
איסאַק קאָופמאַן און פאַמיליע

YARMUS Y WINOGRAD

Confecciones "PLANETA" y Artículos de Punto
MURALLA 256. — TELF.: A5-5172. — HABANA

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

NEW YORK TEXTILE

Almacenistas e importadores de Tejidos, Sedería y Retazos
De GINZBURG BERMAN y Cía.

MURALLA No. 454 TELEF. M-7661

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

BERENS MODAS

Vestidos, Abrigos, Carteras, Ropa interior, Medias, Pieles, Joyas, Perfumes y Objetos para Regalos

באַקאַנט מיט זיין ריזיקן אויסוואָל פון פוטערוואַרג!

NEPTUNO 307 Habana TELF. A-6670

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט,
באַקאַנטע און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און הער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

WAINSTEIN Y BRINBERG

Confecciones

Aguacate 469 Habana, Cuba

SINGER STORE

Pieles, Abrigos, Trajes sastre importados, Vestidos, Carteras. Ropa interior, etc.

NEPTUNO No. 258 TELF. A5-8662

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

EL COLLAR
de JACOBO MUCASEY
BERNAZA No. 226. TELF.:A5-5561.
HABANA. — CUBA
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און הער נאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

JAIME KIER
Tejidos y Retazos de Seda
Compostela No. 558 Tel. A5-9241 Habana, Cuba
צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער
נאַנצער אידישער קאָלאָניע און ווינטשן אלעמען
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !
אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דעם נאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
ELLAS MODAS
Vestidos, Sombreros, Carteras, Abrigos y Pieles importadas, Ropa interior, Joyería
שיקט אייערע פּוטערס אין אונזער מאָדערנעם פּריכידאירע!
SAN RAFAEL 257, casi esq. a AGUILA
Teléfonos A-3311 y A-6670

EL COLLAR
de DAVID ZELIGMAN
MODAS FEMENINAS
Aguila 356, casi esq. a Neptuno — Teléfono A5-6882
מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער
נאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

"LA CASA ABRAHAM"
— DE —
ABRAHAM Z. WAINSTEIN
Fantasía, Quincalla, Perfumería y Novedades en General.
DRAGONES No. 11. — Frente a la 3a. Est. de Policía.
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער נאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

CREACIONES "EL PROGRESO"

COMPOSTELA 613 TELEFONO A-7840

Habana

ברידער אלטשון און זון

ווינטשן דער פאַמיליע, פרייַנט קליענטן
און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע
א כתיבה וחתימה טובה!

ROSEN Y TOUS

IMPORTADORES DE RETAZOS Y TEJIDOS

Compostela 569, esq. a Sol **Habana**

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט
און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

LEON YARMUS

MURALLA 422 HABANA TELEFONO M-8545

Confecciones "ELEGANTE"

לשנה טובה תכתבו!

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאַר אַלע אירן אויף דער וועלט!

SEDERIA Y QUINCALLA "NORVY"

de JURKEVICH Y KAPLAN

Artículos de Punto en General

Cristo No. 30 Telf. A5-5191

Habana, Cuba

מיר ווינטשן אתזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר
א כתיבה וחתימה טובה!

La Bodega Cubana

de KATZ y RAAB

Cuba No. 705, esq. a Acosta **Teléfono M-5208**

Habana

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,

פרייַנט אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Tostadero de Café

FLOR DE YATERAS

El Mejor Café de Cuba

Príncipe 163. **Teléfono U-5047**

א כתיבה וחתימה טובה!

צום אונזערע קליענטן, פרייַנט אוּן דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.

Bengochea, Masforroll y Cía., S. L.

COHEN BROS

Gran surtido en sedería, quincalla y perfumería **nacional y Extranjera, fantasías, juguetes y novedades**

DRAGONES 3 TELEFONO A-7872.

א גליקלעכן אוּן צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

CASA TOPP

Almacén Importador de Quincalla, Juguetería, **Sedería,** Fantasía y Novedades.

PRADO No. 609 — Telf. A-9267 — HABANA

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,

פרייַנט אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

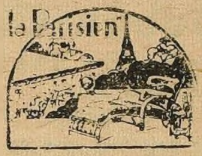
JACOBO KAUFMAN Y Ca.

San Benigno 119, — Tel. A5-4061 — Habana.

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען

פרייד פאָר אלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

MUEBLERIA "LA PARISIEN", S. A.

Nos hacemos cargo de toda clase de trabajos artísticos en mimbre, living-rooms y tapicería en general.

San Rafael 356-58 **Telf. A-9956**

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אלע אונזערע

קליענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

CREACIONES

LA COLOSAL

de CHAIM SEINUK

Cintos y Monederos para Hombres y Niños

Carteras y Novedades para Señoras y Niñas

Calzada de Güines No. 60 Teléfono X-3207

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אלע אונזערע

קליענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע !

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

BIENVENIDO

Usted está cordialmente invitado a visitar

KING SALOMON'S STORE

Tabacos, Licores, Perfumes y Artículos de Cocodrilo, Artículos de Hilo y Souvenirs

Frente al Capitolio — Bajos del Hotel Pasaje

PRADO No. 515 **TELF. M-5725**

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

אלע אונזערע פרייַנט און באַקאַנטע און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע!

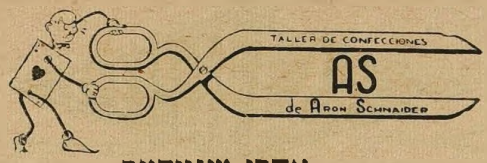
NOECH PRASCHNIK

BERNAZA 228 — Tel. A5-2871 — Habana, Cuba.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,

פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא!

פון אהרן שניידער

Fabricante de Jackets y Cazadoras de piel

MAC ARTHUR

24 de Febrero No. 17 Teléfono X0-2127

Regla, Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,

פריינט אַן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

FABRICA DE PANTALONES

"KLEIN"

F. KLEIMAN

Monserrate No. 477 Teléfono A5-6292

Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער

גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען

פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

KAPLAN Y PAPIR

ALMACEN IMPORTADOR DE SEDERIA Y QUINCALLA

Muralla No. 308 Teléfono A5-9311

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער

גאַנצער אידישער קאָלאָניע און ווינטשן אַלעמען

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

Pieles y Abrigos Importados

B R O A D W A Y S T O R E

VESTIDOS Y SOMBREROS

Neptuno 259 Habana Telf. A-2221

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער

גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאר

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

CASA BRITO

Compostela 604-606 — Telf. M-3456 — Habana
HILOS — BOTONES — ARTICULOS PARA SASTRES
— MAQUINAS —

EASTMAN de cortar telas — **REECE** de hacer ojales

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע קליענטן, פרייונט און דעם גאנצן אידישן ישוב זיין קובא.

PRODUCTOS "FRANZA"
ZENEN MENENDEZ
Fábrica de Licores
Jesús María No. 64 — Telf. A-9739 — Habana,

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע קליענטן, פרייונט אין דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא

Fábrica de Pantalones
— DE —
SAMUEL BRASLAWSKI
PANTALON "R"
Aguacate 517 - Tel. A-0593

מיר ווינטשן אונזערע צאָפרייכע קונדן, פרייונט און דער גאנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר

א כתיבה וחתימה טובה!

GRAN FABRICA DE CINTURONES Y TIRANTES
— de —
RAFAEL GOFFMAN
Teléfono A5-6141.
Teniente Rey 506 — **Teléfono A5 6141**
HABANA
CINTURONES Y TIRANTES "REX"

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע קליענטן, פרייונט און דער גאנצער אידישער קאָלאָניע

BAISMAN Y NAIMAN

Cintos y Artículos de Piel en General

Luz No. 407 **Habana**

ל ש נ ה ־ ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע־קליענטן,

פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

Almacenes BRAGHER

de S. BRASLAWSKY

Sol 323 (entre Compostela y Habana).—Teléfono A-6982

Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער

גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ צום נייעם יאָר

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

La Feria

de JAIME WINIKOR

Avenida de Bélgica No. 556.—Teléfono W-8044

La Habana

מיר באָגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט,

באָקאַנטע און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Felipe Fharer's Hotel

223 N. E. 27th Street - Miami Florida Tel. 3-9394

ווען איר דאַרפט זיין אין מיאַמי —

קענט איר זיך פֿילן ווי כּיי זיך אין דער היים, ווען

איר ווערט באַר פֿאַרן צום אַלעמען באָקאַנטן קובאַנער:

פ י ל י פ פ ה א ר ע ר אין זיין רומינג - האוז!

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

אַלע אונזערע פריינט און באָקאַנטע און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

פעליפע פאַהרער און פאַמיליע (מיאַמי)

CORTESIA DE

UNITED SHOE MACHINERY
COMPANY DE CUBA

Calzada del Cerro 1709. — Telf. I-5119.

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

EL AZOGUE
MARIANO CORRAL
Pajarito No. 357, Habana. Teléfono U-3624

צום נייעם יאָר בּאַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

MARIANO CORRAL Y FAMILIA
באַגריסן זייערע אויפריכטיקע און אמתע פריינט
MAX SCHWARTZ Y FAMILIA
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL Y FAMILIA
באַגריסן זייערע אויפריכטיקע און אמתע פריינט
RUBIN LEIBICK Y FAMILIA
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

Salomón Levis

OFICINA DE CORRETAJE (REAL ESTATE)

Manzana de Gómez 342 **Teléfono M-7029**

COMPRA Y VENTA DE CASAS, TIENDAS, EDIFICIOS DE APARTAMENTOS, SOLARES Y FINCAS DE RECREO Y LABOR

Seriedad — Garantía — Economía — Discreción

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

BUFETE

GURWITZ

ADMINISTRACION DE BIENES — CONTABILIDAD
LEGISLACION SOCIAL Y MERCANTIL
Lonja del Comercio, Dptos. 421, 22 y 26
Teléfonos: M-9733—A-4187—A-4663

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא. אָן ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

FARMACIA

DE LA

Dra. Nieves Tenembaum

AGOSTA Y COMPOSTELA TELF. A-9330

DE TURNO LOS SABADOS

RAPIDO SERVICIO DE MENSAJEROS

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

EL CARIBE

Compostela 651 (por Luz) Telf. W-7566

Habana, Cuba

ZIPPERS DE TODAS CLASES Y TAMAÑOS

באַגריסן פון זיפערס

זיין רעם אַלעמען באקאַנטן:

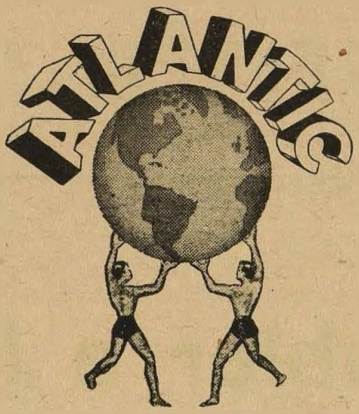
חיים האַרענשטיין

("פאסטא גראנד")

בשענקט פריינד באַר באַגריסן זיין קלייַדער, בייטלען, העמדער און וועש!

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט, קליענטן און באקאַנטע און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Las creaciones que distinguen a caballeros y niños

FEDER Y RIPS

Muralla 422 Habana Telf. A-9546

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט אוּן דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

P. QUINTANA, Representante de fábricas,

tiene por este medio el alto honor de felicitar a la gran Colonia Hebrea de Cuba, entre la que tiene grandes amigos, en su Nuevo Año 5711, y desea cordialmente que el gran Pueblo de Israel, los hijos preferidos de Dios, y predecesores de los Cristianos, siga en Cuba y en todo el Mundo cosechando éxitos como hasta el presente.

P. QUINTANA

Amistad 213, Habana

1950—1951 תש"א—5711

Cimbler e Hijo

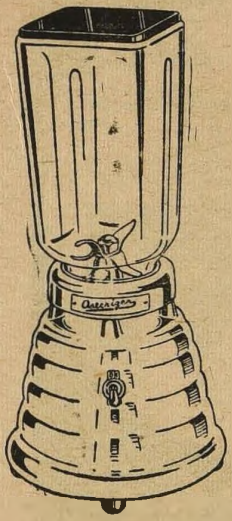
ALMACEN DE PAÑOS Y TEJIDOS

Plácido (Bernaza) No. 221.

Teléfono A5-2162.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

OSTERIZER

לשנה טובה תכתבו!

א יאר פון גליק, פרייד און
פֿאכפעריטעט ווינטשן מיר אלע
אינזערע קליענטן, פרייונט און דער
גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא!

Henry B. Seelig

Prado No. 20 Telf. M-7631

ALMACEN DE PIELES

LA CASA LAZARO

de

LAZARO BRINBERG

Amargura No. 361 Telf. M-9079

HABANA

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פרייונט און דער גאנצער אידישער קאלאניע.
זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד פאר
אלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

אין „קאסא אַרטיז" באקומט איר אלע סאָרטן מעבל
פון בעסטן קוואליטעט און צו די ביליקסטע פרייזן!

קאַסא אַרטיז באַרגט אויס שטולן אויף אונטערנעמונגען!

פאר אידישע אינסטיטוציעס ספעציעלע הנחהפרייזן!

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט אין דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

MUEBLERIA CASA ORTIZ, S. A.

בריעֶר קאריטי

די פאַבריקאַנטן פון די באַרימטע קראַוואַטן

„ר ע פּ א ר ט ע ר "

באַגריסן צום נייעם יאָר זייערע קונדן.

פריינט און אַלע אידן פון קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן

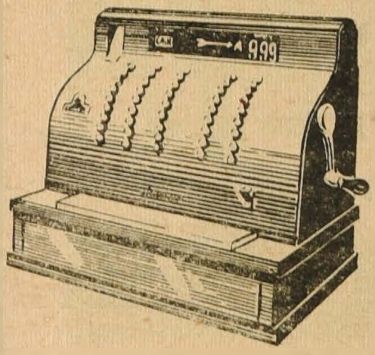
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און

דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

לאזאַרא ליוואויטש

רער גרעסטער אויסוואל אין קעש-רעזשיסטערס

CAJAS CONTADORAS NATIONAL

די בילליקסטע
פרייזן!

זעט אונזער אויסשטעלונג
אן איר וועט זיך
איבערצייגן!

"La Casa de los Molinos"

BELASCOAIN 904 TELF. A-0122

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אלע אונזערע
פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן
זיי אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ALMACEN DE MUEBLES

"La Casa Jacobo"

Monte 558, casi esq. a Antón Recio

Teléfono M-7248 Habana

RADIOS, NEVERAS, ESTANTES DE COCINA Y
PIEZAS SUELTAS
MUEBLES GARANTIZADOS EN LOS ESTILOS DE
ULTIMA NOVEDAD

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פרײַנט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

כאקאָבאָ מושקאָט און פאַמיליע

עס איז אַנגענעהמען א גרויסער און רייכער אויסוואל
רעפריכעראַטאָרעס פון אַלע מאַרקעס און טיפן
וואַש מאשינען און גאַז קיכן.
אויך זינגער נייי-מאשינען.

גאראנטירט, ביליק און אויף גאָר גוטע באַדינגונגען אויף אויסצאָלן.
איידער איר גייט קויפן, באזוכט מיין לאגער.
אויך אלע סארטן מעבל, נייעסטע מאָדעלן און אויף די ביליקסטע פרייזן.

ALMACEN DE MUEBLES

LA CASA JACOBO

פון כאקאָבאָ מושקאָט

Monte 558. entre S. Nicolás y Antón Recio

Telefono M-7248 Habana

TIENDA SU CAMA CON

SABANAS TROYA GENUINAS

del mejor Warandol

LAS MAS BLANCAS Y MAS FRESCAS

CONFECCION PERFECTA

Garantía por 3 años

NOVIAS, COMPRAD SABANAS TROYA GENUINAS

Ortíz, Hno. y Cía. S. en C.

Sucesores de FERNANDEZ y CIA.

Casa Fundada en el año 1889

Importadores de Tejidos

MURALLA 504 y CUBA 520 TELEF. M-1290

צו אלע סוחרים און פּעדלער!

מיר האבן א גרויסן אויסוואל אין אלערליי שטאפּן, ווי קרעפּעס, סערא־פּריא, סנונס, באטיסטאס, עסטאמפּאראס, פּאפּלינס, ליענואס, סעפּיראס, וואראנדאל א. א. וו.

פּרייזן פון אל־פּאר־מאיאר! באזוכט אונז גלייך!

Fabricantes de las afamadas sábanas TROYA

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

אידישער צענטער פון מאריאנאא און אומגעגנט

לואיס בריל — פּרעזידענט.
אברהם קאזאלטשיק — ערשטער וויצע פּרעזידענט.
בצלאל פארבער — צווייטע וויצע פּרעזידענט.
יוסף באסעוויטש — דריטער וויצע פּרעזידענט.
צירל פארבער — סעקרעטארין.
לייקע קאזאלטשיק — וויצע סעקרעטארין.
משה גאלדבערג — קאסיר.
דוד פעלדפעבער — וויצע קאסיר.
פנחס גורמאן — אדמיניסטראטאר.
וואקאלן: אשר לוסקי, שמואל זיסהאלץ, איזידארא לאפסקער, לייבל לוסקי, שמעון קאץ, זלמן קאזאלטשיק, בערל ווילקאמירסקי, חיים ראזען, משה ראזענצווייג און חנה קאזאלטשיק.

—0❀0—

קק"ל קאמיטעט אין מאריאנאא

יוסף באסעוויטש — פּרעזידענט.
חיים אליהו קאזאלטשיק — וויצע פּרעזידענט.
שמואל זיסהאלץ — סעקרעטאר.
לייבל לוסקי — וויצע סעקרעטאר.
בצלאל פארבער — קאסיר.

—0❀0—

יוגנט קאמיטעט ביים איד. צענטער אין מאריאנאא

שמעון פאקלאק — פּרעזידענט.
באריס קאזאלטשיק — וויצע פּרעזידענט.
בערטא קאזאלטשיק — סעקרעטארין.
מאריא גורמאן — קאסיר.

אידישער צענטער פון מאטאנזאס
רט 130, מאטאנזאס

יעקב סענאל — פּרעזידענט.
הערמאן בלאך — וויצע פּרעזידענט.
ישראל איינשטיין — סעקרעטאר.
לייזער מעלאמערעס — וויצע סעקרעטאר.
פעליפע כאיעט — קאסיר.
סיאמע פרעסער — וויצע קאסיר.
וואקאלן: איסאק מעסטעלמאן, בנימין פינקוס, יוסף סורוכאן.

—0❀0—

אידישער צענטער פון סאנטא-קלארא

נאעל ראבינאוויטש — פּרעזידענט.
כאסע אדאטא — וויצע פּרעזידענט.
סאול גרובער — סעקרעטאר.
כאלאמאן בלאכער — קאסיר.
אברהם בודנער — רעוויזאר.
וואקאלן: קאמילא פישמאן און וויקטאר ראמאנא.

—

באמערקונג: — עס פעלן דא די פארוואלטונגען פון א רייא איבן סטיטוציעס פון וואוא און פראווינץ. מיר האבן ניט געקענט רעגיסטרירן די געזעלשאפטלעכע טוער, וועלכע פירן מיט זיי אן צוליב צוויי סיבות: אייניקע אינסטיטוציעס האבן אונז ניט געענטפערט אין דער געהעריקער צייט, און מיט אנדערע האבן מיר ניט געקענט אנקניפן קיין קאנטאקט.

יוגנט קאָמיטעט פאַר „יו-אי-טי"

פּראָצ 260

דוד פּערעז — ערן פּרעזידענט.
דר. ענריקע אייבער — פּרעזידענט.
משה וואָדניצקי, משה טשאַראָווסקי, כאָכע בעהאַר, רובין קאַץ, — וויצע פּרעזידענטן.
דרא. מרים פינקעלמאַן — סעקרעטאַרין.
דר. כאָסע מעלמאַן, אינושיניער בנימין מאנטעל, ראפאעל בעהאַר, — וויצע סעקרעטאַרן.
ראָאול בערמאַן — קאַסיר.
הילדא זיידמאַן — וויצע קאַסירין.
וואָקאַלן: פרוי פארנעס, אינושיניער חיים מיטראני, אלבערטא פּלאָטניק, מאנועל גארמיזא, סאלאָמאָן פּיטשאַן, מאריא גורמאַן, רפאל ראָזענבערג, סימאַן ראָזענצוויג, פריילין אַנא גורמאַן, פריילין לואיסא גאלעם, פריילין מאריא גאָלערנער און אשר מעלטשעט.

0❀0

חסד של אמת

ישעיה קאננער — פּרעזידענט.
ראובן אייזן — וויצע פּרעזידענט.
ראובן הייבלום — סעקרעטאַר.
בוך גלאבערמאַן — וויצע סעקרעטאַר.
יעקב ראָגאזינער — קאַסיר.
פּייוו קרעסעם — וויצע קאַסיר.
גבאים: משה אייכענבוים אין חיים קלאָם.
וואָקאַלן: יעקב בלום, אבדש ערד־שנעקער, יצחק פריים, יצחק אייכענבוים דוד שאפּעל, יהושע פרייריך, יה פּרענטשער, ישראל צוויק, משה גיבעם, אהרן הייבלום, אהרן גויצ־האַלין, יצחק קאַרענשטיין, ראובן בא־רענשטיין און מיכל טשערוואָנע.

0❀0

גיזעלשאפט בית-החיים

פּראָצ 557

אהרן מינדיק — פּרעזידענט.
אדאלף שטיין — ערשטער וויצע פּרעזידענט.
שמעון סאטאן — 2־טער וויצע פּרעזידענט.
כאלאמאן פּרעזענט — גענעראל כעקרעטאַר.
אברהם רייך — 1־טער וויצע סעק־רעטאַר.
עליאס לעווין — 2־טער וויצע סעק־רעטאַר.
כאלאמאן פעלדמאן — קאסירער.
סענדער בענדער — 1־טער וויצע קאסירער.
אהרן שניידער — 2־טער וויצע קאסירער.
אליעזר לוואוויטש — אדמינים־טראטאַר.
איזידאָר מיהאלי — 1־טער וויצע אדמיניסטראטאַר.
משה קאלער — 2־טער וויצע אדמי־ניסטראטאַר.
לייב גילפארב — 3־טער וויצע אדמיניסטראטאַר.
ערן פּרעזידענטן: — ה' יוסף ראבי־נאוויטש, שמואל גאלפאנד און זאב שאפּטאל.
וואָקאַלן: ה"ה אליעזר ברינבערג, זיעש שאפּטאל, עליאס זאל, כאָסע גוט־מאן, בנימין טערנער אין לעאן אלעט־בערג.
גבאי ראשון פון חברה הדישא — הרב ראזענצוויג.

אין מאטאנזאם; נ. ראבינאוויטש, פרעזידענט פון אידישן צענטער אין כאנטא קלאראָ; הערמאן ליפשטיין, ברעזידענט פון אידישן צענטער אין האַמאנועי; סאלאמאן ראפאפארט, כיטגליד פון אידישן צענטער אין כאנטיאגא דע קובא; ב. פארבער, פרעזידענט פון אידישן צענטער אין ניאריאנאָ; און די פרעזידענטן פון די ייגנט קלובן און ייגנט ארגאניזאציעס.

0

קאנסעכא פרא איזראעל ביים „שבט אחים"

פראָדאָ 557

מארענא האביף — ערן פרעזידענט.
חכם ניסים מאיא — פרעזידענט פון קאמפיין.
ראָאול מיטראני — פרעזידענט.
איסאק האביף — וויצע פרעזידענט.
ענריקע בעהאר — סעקרעטאר.
ראָבערטא הלל — וויצע סעקרעטאר.
מאוריסיא האיווים — קאסיר.
עליאם ביטאן — וויצע קאסיר.
אברהאם ביטאן — רעוויזאר.
וואקאלן: מארענא האביף, אברהם מזוטשע, דאויד באראני.
דר. דיאניסיא קאסטיל — אסעסאר.
עצה־געבער: איסאק מיטראני, רא־בערטא בעהאר, מאיסעס ענאוי, איסי־דארא אברהאנאל.

0

הנהגה השומר הצעיר

פראָדאָ 260

אפתר בילבאנק.
אהרן דראכמאן.
ארטשע ברום.
בן ציון טשערטשעם.

„איגוד חירות הצה"ד"

בערנאָזאָ 216

נחמן סאלאוויטשיק — פרעזידענט.
אברהם דוארין — ערשטער וויצע פרעזידענט.
שלום צוקערקאנדל — צווייטער וויצע פרעזידענט און געניראל סעקרעטאר.
יעקב ניעזוואדאוויטש — סעקרעטאר.
בערל קאזאלטשיק — קאסיר.
איסאק לעלטשוק — וויצע קאסיר.
וואקאלן: סימאן שאפטאל, שלום עפעלבוים, און רפאל סאביע.

0

אידיש קובאנער קאמיטעט „יי־אי־טי" (אוניווערזיטעט וויצמאן אינסטיטוט און טעכניקום)

פראָדאָ 260

אראלפא קעיץ — ערן פרעזידענט.
פערנאנדא מארטין הירשעל — פרעזידענט.
דויד בראנדאן, בנימין מערפארט און סימאן סאטראן — וויצע פרעזידענטן.
זיגמונד עקהאוז — סעקרעטאר.
מרים פינקעלמאן — עקזעקוטיוו סעקרעטארין.
בריוי דארא עקהאוז — קאסירערין.
מארים מאיארקאס — וויצע קאסיר.
וואקאלן: כאסא קעיץ, ס. מ. קאפ־לאן, מאוריסיא האליווים, ראול מיט־ראני, דר. ענריקע אייבער, דר. סא־ראמאן שטיין, לייבל גילפארב, משה יואַ־ניצקי און דוד פערעז.

0

צע פרעזידענט.
פרוי גייפמאן — (פארשטייערין פון דער וויצא) — צווייטע וויצע פרעזידענטין.
לעאן שוסטער — דריטער וויצע פרעזידענט.
פארשטייער פון ספרדישן קק"ל קאמיטעט — פערטער וויצע פרעזידענט.
ראובן הייבלום — געזעראל סעקרעטאר.
חיים דערעטשינסקי — וויצע סעקרעטאר.
משה לעווין — קאסיר.
יצחק ראשבוים — וויצע קאסיר.

—0❀0—

ליגע פאר דער „הסתדרות"

פראגא 260

———

חיים שיניוק — ערן פרעזידענט.
יוסף בלומענקראנץ — פרעזידענט.
סענדער וואלסאן — ערשטער וויצע פרעזידענט.
יעקב בורשטיין — צווייטע וויצע פרעזידענט.
גבריאל וויינשטיין — גענעראל סעקרעטאר.
יעקב משה סקורניק — וויצע סעקרעטאר.
אברהם וויסמאן — קאסיר.
משה לעווין — וויצע קאסיר.
וואקאלן: ס. מ. קאפלאן, איסאק יאקולא, בת שבע שניאדאווסקי, סאניא ליבערמאן, יוסף ליבערמאן, סאלוואדאר מיטשעל, אהרן גייפמאן, חיים דערעטשינסקי און א. ארענאווסקי.

—0❀0—

פאריניקטער נאציאנאלער ישראל קאמפיין

פראגא 260

———

ערן פרעזידענטן: הרב מאיר ראזענבוים, חכם מאיא, הרב דוב ראזענצוויג, ראבאי מילטאן וויסבערג, און אדאלפא קיין.

נחום ראזענצוויג — פרעזידענט.

וויצע פרעזידענטן: טשארלעס שוואראץ, ב. שאמעס, ס. מ. קאפלאן, ישראל לוסקי, יוסף בלומענקראנץ, ס. סאטראן, פרוי עווא וויסמאן, בן דיזיק, און אהרן יוקעלן.

יעקב סענאל — סעקרעטאר.

וויצע סעקרעטארן: איסאק ארבעלי און גבריאל וויינשטיין.

מ. ראזענבערג — קאסיר.

וויצע קאסירן: ס. בערמאן און מ. לעווין.

דירעקטארן פון קאמפיין: ל. יאראמוס, אברהם וויינשטיין, ל. גילפארב, און י. בורשטיין.

פראפאגאנדע קאמיסיע: י. האלין, דר. דאליניקי, ח. שעניוק, ס. מיטשעל, ל. שוסטער, כולא קאפלאן, בארער אישבזוי, און עליאוויטש.

שאצונגס קאמיסיע: י. לוסקי, הי. לעל זאק, ב. בענעס, י. סענאל, י. בענעבוים, מאשא ראזענבערג, כאקאבא וואסערשטיין, חיים אליהו קאזאלטשיק, מאריב גימעלשטיין, כ. לאשינסקי, כאקאבא איזראעליט, י. בערעזינסקי.

רעוויזיאנס קאמיסיע: פרידא אראער, סאלאמאן לעווים, האסע לוריע, כאכע באסעוויטש, און ג. סמאלאראטשיק.

וואקאלן: די דירעקטיווע מיטגלידער פון די ציוניסטישע גרופן; י. סענאל, פרעזידענט פון אידישן צענטער

א־דישער פרויען פאריין אין קובא

האטעל פלאזא

שרה לויפער — ערן פרעזידענטין.
הרבנית ראזע ראזענבוים — פרעזידענטין.
פאניע קלעפאטש — ערשטע וויצע פרעזידענטין.
עטיא טערנער — צווייטע וויצע פרעזידענטין.
סאלע הערשמאן — דריטע וויצע פרעזידענטין.
קלארא שניידער — געזעראל סעקרעטארין.
אסתר גלינסקי — וויצע געזעראל סעקרעטארין.
סארא וויים — קאסירערין.
העלא שאפטאל — וויצע קאסירערין.
אסתר שאפאטשניק — צווייטע וויצע קאסירערין.
קאמיסיע פאר דער קינדער היים — לאה רובינשטיין און כאנטשע וואפינסקי.
וואקאלן: סאניא שאפטאל, אנא פעלטשער, אנא האביה, פאני יאוויטש, לינא הייזלער, ליזע ראבינאוויטש און בראניא בערעזדיווין.

—0❀0—

ליי־קאסע ביים אידישן פרויען־פאריין

האטעל פלאזא

אסתר שאפאטשניק — ערן פרעזידענטין.
ליבא ראזענבערג — פרעזידענטין.
בערטא בערמאן — ערשטע וויצע פרעזידענטין.
אנא דויזיק — צווייטע וויצע פרעזידענטין.
זידענטין.
בלומא קרינער — געזעראל סעקרעטארין.
סאניא שאפטאל — וויצע סעקרעטארין.
לובא ראזנפעלד — קאסירערין.
לובא בערעזינסקי — וויצע קאסירערין.
וואקאלן: זלאטע שולמאן, כאנטשע ויאפינסקי, לאניא אייזנבערג, גאלע טוכמאן, קובילין, און הייבלום.

—0❀0—

אידישער אנטי טובערקולאז קאמיטעט

לוז נום. 464

קלמן זוזראנאם — פרעזידענט.
הירין סאפליצקי — וויצע פרעזידענט.
וואלף פינגעראף — געזעראל רעקרעטאר.
יואל לעווין — וויצע סעקרעטאר.
ראובן אייזן — קאסיר.
שאיע קאננער — וויצע קאסיר.
אברהם מ. מארקוו — ארמינים־טראראר.
וואקאלן: ישעיהו קאננער, רעבעקא אלטשון, עטל וויינערמאן, סימא שעק, בערל ברום, כאסע אייבעשיץ אין ראובן הייבלום.

—0❀0—

עקזעקוטיוו פון לאנד דירעקטאריום קרן קימת אין קובא

פראדא 260

ראובן אייזן — ערן פרעזידענט.
ברוך שאכעס — פרעזידענט.
סאלאמאן לעווים — ערשטער וויי־

אויטאנאמע שול פאר וואל-טונג ביים אידישן צענטער

עגידא 504

כאקאבא קאזאלטשיק — פרעזי-דענט.

אברהם ז. וויינשטיין — וויצע פרעזידענט.

כאקאבא ביניאקאנסקי — סעקרע-טאר.

מאסימא פטאשעוויטש — וויצע סעקרעטאר.

חיים טשערטשעם — קאסיר.

וואקאלן: כאקאבא גוסעוויטש, סא-מועל בראסלאווסקי און פרוי, גרשון קריגער, אברהם קאזאלטשיק, פרוי סאניע פינקלשטיין, פרוי רחל געלש-קאוויטש, כאקאבא מוקאסעי, משה סאנדבערג, פרוי דאראַ אלדאק, כא-קאבא ראגאזין, סאלאמאן פעלדמאן, איסאק ראשבוים, פרוי ראשבוים, יש-ראל גאדלעם, בערנארדא ווילדער, כאקאבא קאפוסטין, קלמן לאנדאו, קלמן טאקארסקי, זלמן קאזאלטשיק און פרוי קאזאלטשיק.

—0❀0—

פאטראנאט פון נייעם בנין

13 און אי — וועדאדא

הערמאן הייזלער — פרעזידענט.

ענריקע בייקאוויטש — ערשטער וויצע פרעזידענט.

יוסף ראבינאוויטש — צווייטער פרעזידענט.

איסאק גורוויטש — סעקרעטאר.

לייב הילער — וויצע סעקרעטאר.

כוליא קאריטי — קאסיר.

הערמאן בערעזינסקי — וויצע קא-סיר.

בן ציון דיזיק — אדמיניסטרא-דאר.

מאקס שוואַרץ — ערשטער וויצע אדמיניסטראדאר.

יוסף אייבעשיץ — צווייטע וויצע אדמיניסטראדאר.

בוי קאמיסיע: פרעזידענט אברהם פיש, מיטגלידער: ענריקע בייקא-ווייטש, מארים בערעזדיווין.

פינאנץ קאמיסיע: פרעזידענט שמ-עון בערמאן; מיטגלידער: לייב גיל-נארב, אברהם פיש, הארי קופער.

ארנאניזיר אין פראפאגאנדע קא-מיסיע: לייב הילער; ענריקע בייקא-ווייטש, איסאק גורוויטש, נחום סמאל, נחום ראזענצווייג, יצחק יאוויטש, הא-רי קופער.

—0❀0—

געזעלשאפט „ארט"

עגידא 504

גרשון קריגער — פרעזידענט.

א. ז. וויינשטיין — סעקרעטאר.

מ. קאנסקי — קאסיר.

פארוואלטונגס מיטגלידער: י. בי-ניאקאנסקי, י. גאדלעם א. י. רובעל-כאן, י. זאק, ח. טשערטשעם, א. יו-קען, ק. לאנדוי, י. מוקאסעי, א. עליא-ויטש, ב. פעטערמאן, י. קאזאלטשיק, ס. מ. קאפלאן, מ. קריגער; גואנטא-נאמא: נ. בראדמאן; סאנטיאגא דע קובא: לעאן בורשטיין; קאמאגועי: ח. ליפשטיין, ס. סינאלאווסקי; מאטאנ-זאס: י. טשירינסקי, י. סענאל, בלאק, מילנער.

לייזער ראן — פארוואלטער פון דער „ארט" פאך שול.

—0❀0—

אונטערנעמונגס קאמיסיע: דושא־
נעט מארקוס, מארגארעט ספאץ און
שרה אשכנזי.

וואקאלן: לילי סטארק, קאטאלינא
סטערן, פרוי גראוועראן, פרוי דאריע
און פרוי דאווידאוויטש.

ניי שטוב: געניע טענענבלאט, מינא
הילער און פרוי מאסליא.

העלענא עלאוויטש — פארשטיי־
עריו צום קרן קימת.

———0❀0———

ספרדישע „וויצא" סעקציע

———

גראסיא מ. דע מאיא — ערן פרע־
זידענטין.

וויקטאריא דע אדוט — פרעזידענ־
טין.

ראקעל דע בעהאר — ערשטע ווי־
צע פרעזידענטין.

ראקעל ע. דע בעהאר — צווייטע
וויצע פרעזידענטין.

ראסא ב. ביטאן — סעקרעטארין.

סוסאנא פ. האלפאן — וויצע סעק־
רעטארין.

פאני אראניא — קאסירערין.

ראקעל גאמבאטש — וויצע קא־
סירערין.

וואקאלן: אידא ע. בעהאר, עליזא
מ. טאטשע, סאפיא בארוקאס אין
רייגא ד. בעהאר.

רעוויזארן: אסתר קאהען, לילי
פינישאן און לואיסא לעווי.

אסתר אידא האלפאן — קולטור
דירעקטארין.

וויאלעטא מיטראני — וויצע קול־
טור דירעקטארין.

אונטערנעמונגס קאמיסיע: כוליע־
טא בעהאר, שרה האסאן און פארטו־
נא סעווי.

פראפאגאנדע קאמיסיע: רעגינא
מאנטעל, בלאנקא בעהאר, קלארא
טשאעי, אלעגרע פינץ, און קארינא
בעהאר.

מיטגלידער: אסתר מיסדראהי.

דעלעגאטינס: לואיסא בענטשאא
— לויאנא; דארא בעהאר — לאזו־
טאן; סוסאנא ביטאן — סאנטאס סו־
ארעז; לינא ערגאס און רעבעקא
טשיפרוט — סאנטיאגא דע קובא;
עוכעניא לעווי און דארא בעהאר —
מאנזאניא; בלאנקא מ. בענמוהאר —
קאמאכואני; הילדא לעווי —קאיבאר־
יען; הילדא מעסולאם — מאטא־
זאס; דאנא פילאזאה, ראקעל אוריע
אין מאטילדא מיסדראהי — ארטע־
מיסא.

———0❀0———

יאנג „וויצא" אין קובא

———

פאני פרעסמאן— פרעזידענטין.

אניטא סטאן — וויצע פרעזידענ־
טין.

מאריא קאנסקי — קאסירערין.

ראסאליא פוקסבעוג — וויצע קא־
סירערין.

שרה בערעזדיווין — סעקרעטארין.

סאניא סאלינאס — וויצע סעקרע־
טארין.

וואקאלן: קארלאטא שטשוקין,
מאניא בלים, רעגינא רעזניק, דארא
רעילער, ראקעל וואקס, דזשאנעטע
כאימאוויטש, ראקעל אבראנאל.
מאריא פאפיר, אפעליא עפשטיין אין
מערי קיראוו.

ראפאעל אדוט — צווייטע וויצע פרעזידענט.

ענריקע בענרעי — סעקרעטאר.

עליאס ביטאן — וויצע סעקרעטאר.

בענכאמין מאיא — קאסיר.

אלבערטא ב. מיטראני — וויצע קאסיר.

וויקטאר פינס — רעוויזאר.

איסידארא זארקא — קאנטאדאר.

וואקאלן: מארענא האביה, איסאק האביה, מארקא פיטשאן, ראאול מיטראני און ניסים גאמבאטש.

—0—

וויצא סעקציע א'

פראדא 260

איידע קאקיעל — ערן פרעזידענטין.

עווא וויסמאן — פרעזידענטין.

דארא בענעס — ערשטע וויצע פרעזידענטין.

פאניע ריקלאנסקי — צווייטע וויצע פרעזידענטין.

מאשע ראזענבערג — סעקרעטארין.

עטיע זאק — וויצע סעקרעטארין.

פרידא ארבער — קאסירערין.

פאניע זאק — וויצע קאסירערין.

קולטור קאמיסיע: חנה קריגער — דירעקטארין, כוליא קאפלאן, מינא יאקילא, בעלא טערנער, פרידא מאוראוויטש און ריווע בייקאוויטש.

מיטגלידער קאמיסיע: געניע מוישקאט, מינא יאקולא לאניע אייזענבערג, רעגינא ווערבין, סאילא לעווין און עוכעניא בייקאוויטש.

אונטערנעמונגס קאמיסיע: פאניע ריקלאנסקי, פאניע זאק, עוכעניא בייקאוויטש, עמא ליפשיץ, דארא בענעס און געניע מושקאט.

פארשטייערינס צום ציוניסטישן פלענום ראט: מאשע ראזענבערג, ארדא קאקיעל און מרים ברייטערמאן.

בארשטייערינס צום קרן קימת: אבאליא גייסמאן, סאילא לעווין און העלענא עלאוויטש.

פארשטייערינס צום קרן עליה: בעלא טערנער און מינא הילער.

פארשטייערינס צום שקל קאמיטעט: אידא קאקיעל און מינא הילער.

פארשטייערינס צו דער קובאנער געזעלשאפט פון די פאריניקטע פעלקער: כוליא קאפלאן און עמא ליפשיץ.

דירעקטארינס פון דער ניי שטוב: מאניע ווינישטיין און בעלא טערנער.

—0—

וויצא סעקציע ב'

(יזעדאדא)

מינא הילער — פרעזידענטין.

לינא שיינפעלד — ערשטע וויצע פרעזידענטין.

געניע טענענבלאט — צווייטע וויצע פרעזידענטין.

העלענא סאבעל — קאסירערין.

יצארי וויים — וויצע קאסירערין.

פרוי אבראבאנעל — וויצע סעקרעטארין.

קולטור און פראפאגאנדע קאמיסיע: קארלא פערענטשי, דירעקטארין, העלענא וויים, פרוי דרייבלאט אין פרוי דאווידאוויטש.

סאציאלע אנגעלעגנהייטן: פרוי מאסליא און דושאנעט מארקוס.

אידישער האנדלס קאמער
מוראיא 474

כאקאבא איזראעליט — פרעזידענט.
סימאן סילווערמאן — וויצע פרעזידענט.
גבריאל ווינשטיין — סעקרעטאר.
משה נעכמאן — וויצע סעקרעטאר.
עליאס לעווין — קאסיר.
אנטאניא דאסקאל — וויצע קאסיר.
וואקאלן: נחום ראזענצווייג, סאלאמאן לעווים און דוד דראכמאן.
חופלענטעם: סימאן ראבינאוויטש, דוד מאץ, מרדכי הערץ, עליאס מילער, משה ניעמאן און לאזארא ליווא־וויטש.

פארוואלטונג פון דער קהילה
כעסום מאריא 103

משארלעם בלאך — פרעזידענט.
נחמן סאלאוויטשיק — ערשטער וויצע פרעזידענט.
דר. מאיר ליסאוויטש — צווייטע וויצע פרעזידענט.
ליב הילער — גענעראל סעקרעטאר.
יאב שאפטאל — סעקרעטאר.
לעאן גאלד — קאסיר.
אשר אייבענבוים — וויצע קאסיר.
בנימין טערנער — אדמיניסטראדאר.
פינאנץ און אונטערנעמונגס דעפארטאמענט: משה אוערבוך, נחום שטשיקין, בנימין טערנער, אברהם האפלאן, יאב שאפטאל, חיים אליהו קאזאלטשיק, יוסף אייבעשיץ, אברהם רייך און י. ז. מאשקאוויטש.
רעליגיעזער דעפארטאמענט: הרב דוב ראזענצווייג, דר. מאיר ליסאוויטש, חיים בולבאנאק, משה בייגעלמאן, דוב עלאוויטש, י. ז. מאשקאוויטש, ראובן וויבלום, יעקב בלום, אייזיק כ"ץ און יצחק משה וואפינסקי.

יוניטעד היברו קאנגרעגיישאן אמעריקאנער טעמפל
אוועניד דע לאם פרעזידענטס 502, ווענדאא, האוואנא.

הארי ע. פריים — פרעזידענט.
דיד ה. בראנדאן — וויצע פרעזידענט.
הארולד טענענבוים — קאסיר.
מאריס מאיארקאס — וויצע קאסיר.
דושיימס ס. קנאפפקע — סעקרעטאר.
אוירווינג פריים — וויצע סעקרעטאר.
מילטאן וויסבערג — ראבאי.
ערווין גאטהעלף — קאנטאר.
וואקאלן: אלבערט הארטמאן, מאריים שעכטער, אורי גערטסענשטיין, משארלעם שאפירא, כארני ז. שאפירא, איסידאר סטעטנער און נאט וועלדל.

„אוניאן העברעא שבט אחים"
פראדא 557

דר. איסאק קאהען — פרעזידענט.
מאיסעס מיטראני — ערשטער וויצע פרעזידענט.

געוועלשאפטלעכע טוער וואס האבן אנגעפירט מיט די אידישע אינסטיטוציעס אין תש״י

אידישער צענטער אין קובא

עגידא 504

אהרן יוקעלעוויטש — ערן פרעזידענט.
אהרן יוקעלעוויטש — פרעזידענט.
סימאן ביגעלמאן — ערשטער וויצע פרעזידענט.
לעאן אלעמבערג — צווייטע וויצע פרעזידענט.
א. ז. ווייגשטיין — געגנעראל סעקרעטאר.
סאלאמאן פעלדמאן — וויצע סעקרעטאר.
יורי אפרין — קאסיר.
טשארלעס גערשקאוויטש — וויצע קאסיר.
קלמן לאנדאו — ארמיניסטראטאר.
מישא סאנדבערג — וויצע אדמיניסטראטאר.
וואקאלן: ענריקע בייקאוויטש, הערמאן הייזלער, כולא קאריטי, חיים טשערטשעס, ברוך בענעס, כאקאבא ביניאקאנסקי, בנימין טערנער, כולא סעלעצקי, כאקאבא ראגאזין.
סופלענטעס: אברהם זילבער, און כאקאבא קאפוסטין.

ציוניסטישע פארייניקונג אין קובא

פראדא 260

טשארלעס שוואדץ — פרעזידענט.
חיים שיינוק — ערשטער וויצע פרעזידענט.
סענדער מ. קאפלאן — צווייטער וויצע פרעזידענט.
כאקאבא בורשטיין — סעקרעטאר.
סאלוואדאר מיטשעל — וויצע סעקרעטאר.
סאלאמאן לעווים — קאסיר.
אהרן גייפמאן — וויצע קאסיר.
כישה לעווין — קאנטראלער.
כאקאבא איזראעליט — ארמיניסטראטאר.
וואקאלן: אישר מעלטשעט און מאיר הימלשטיין.

צו דער געלעגנהייט פון אנקומענדן ניי יאָר תשי"א, שיקן מיר אי־בער די בעסטע וואונטשן צו אלע באשטייערער פאר דעם ישראל קאמ־פיין. צו אלע עסקנים, וועלכע האבן מיטגעהאלפן פאר דעם דערפאלג פון קאמפיין, צו דער גאנצער אידישער קאלאניע אין אלע אירע סעק־טארן, צו כלל ישראל באשר הם שם, און צו אונזער יונגער מדינת־ישראל.

זאל דער יאָר תשי"א זיין א יאָר פון שלום אויף דער גאנצער וועלט בכלל, פאר אונז אידן בפרט, און זאל אין יאָר תשי"א אונזער יונגע מדינה איבערקומען אלע אירע שוועריקייטן אויף איר וועג פון קבוץ גלויות.

פאריניקטער ישראל קאמפיין אין קובא

נחום ראזענצווייג, פרעזידענט.
י. סענאל, געזעראל סעקרעטאר.
מ. ראזענבערג, קאסיר.

קלוב „ישראל" פון סאנטאם סוארעז

א יאָר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
אלע אונזערע מיטגלידער, דעם גאנצן אי־
דישן ישוב פון קובא און די אידן
פון דער גאנצער וועלט.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

בארויאלטונג פון קלוב „ישראל" פון סאנטאם סוארעז
איסאק בערעזדיוין, פרעזידענט.

Comité Cubano de la Universidad Hebrea,
Instituto Científico Weizmann
e Instituto Tecnológico
ALBERT- EINSTEIN, Presidente Mundial
Paseo de Martí (Prado) No. 260 **Teléfono M-6742**
HABANA, CUBA

El Comité Cubano de la Universidad Hebrea, del Instituto Científico Weizmann e Instituto Tecnológico, saluda por este medio a los miembros de su Comité, a las instituciones hebreas de Cuba y a la Colonia Hebrea en general y desea a todos un

AÑO NUEVO LLENO DE FELICIDADES

Hacemos votos por que en el año 5711 culminen nuestras esperanzas de ver a las instituciones científicas de Israel prosperar en su empeño de dominio de la naturaleza, para que ofrezca su fruto en beneficio de los hijos que pueblan a Israel y lograr un intercambio efectivo entre sus instituciones y las de Cuba.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Fernando Martin Hirsel,
Presidente.

Sigmund Eckhaus,
Secretario General.

אידישער צענטער אין מאטאנזאס

צום נייעם יאר תשי"א

שיקן כיר איבער אונזערע בעסטע וואונטשן פאר דעם אידישן ישוב אין קובא און צו אונזערע ברידער אין ישראל.

זאל דער נייער יאר ברייגגען אויפשוואונג אין אלע אונזערע ארבעטן לטובת כלל ישראל און שלום זאל הערשן אויף דער וועלט.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

פארוואלטונג פון אידישן צענטער אין מאטאנזאס.

ВЕЛИКОЛЕПНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЕЛИКОЛЕПНЫМ ДАМАМ

ВЕЛИКОЛЕПНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЕЛИКОЛЕПНЫМ ДАМАМ

Только у нас вы можете приобрести великолепные вещи по великолепным ценам.

Только у нас вы можете приобрести великолепные вещи по великолепным ценам.

Наш великолепный выбор великолепных вещей для великолепных дам.

Наш великолепный выбор великолепных вещей для великолепных дам.

Великолепные вещи для великолепных дам.

Великолепные вещи для великолепных дам.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Только у нас вы можете приобрести великолепные вещи по великолепным ценам.

Только у нас вы можете приобрести великолепные вещи по великолепным ценам.

Наш великолепный выбор великолепных вещей для великолепных дам.

Наш великолепный выбор великолепных вещей для великолепных дам.

Великолепные вещи для великолепных дам.

Великолепные вещи для великолепных дам.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

Великолепные дамы, великолепные вещи.

ВЕЛИКОЛЕПНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЕЛИКОЛЕПНЫМ ДАМАМ

ВЕЛИКОЛЕПНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЕЛИКОЛЕПНЫМ ДАМАМ

קאָמיטעט צו שיצן טובערקולאָזע קראַנקע
4 6 4 ז ו ל

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

די פאַרוואַלטונג פון אַנטי-טובערקולאָז קאָמיטעט
ווינטשט אַלע אידישע אינסטיטוציעס, אירע
מיטגלידער און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע, א גליקלעך און
צופרידן יאָר!

קלמן וואַדאַנאָס, פרעזידענט. וו. פינגעראָף, סעקרעטאַר.

אידישער פרויען פאַריין אין קובא
ליי-קאָסע בים אידישן פרויען פאַריין אין קובא
חאַטעל פלאָזא, האַוואַנא.

א כתיבה וחתימה טובה!

אַלע אידישע אינסטיטוציעס, אונזערע מיטגלידער,
פרײַנט און סימפּאַטיקער, און דער גאַנצער
אידישער קאָלאָניע אין קובא!

פאַרוואַלטונגען פון אידישן פרויען-פאַריין און פון דער ליי-קאָסע.

מיר באַגריסן אַלע אונזערע חברים, עסקנים
און אַלע באַשטייערער בכלל מיט
א כתיבה וחתימה טובה!
און א גוט יאָר.

יהי רצון, אז דער קינפטיקער יאָר תשי"א זאָל ברייגען
ישועות ונחמות פאַר אַלע אידן פון דער וועלט
און שלום פאַר מדינת ישראל.

די עקזעקוטיוו פון לאַנד-דירעקטאָריום
פון קרן קימת לישראל אין קובאַ

ב. שאמעס, פרעזידענט. ר' אובן הייבלום, סעקרעטאַר.

ליגע פאַר דער הסתדרות אין קובאַ

פראַקט 260 — האַוואַנא.

א כתיבה וחתימה טובה!

צו אַלע חברים פרייַנט אין סימפאַטיקער פון דעם אַרבעטנדיקן ארץ ישראל אין קובאַ!
צו אַלע באַשטייערער פאַר דער הסתדרות!
צו אונזערע שטאַטישע חברים פון ישראל!
צו אַלע אידן פון דער וועלט!
אונזערע אָנצייכנונג באַגריסונג צוב נייעם יאָר תש"י.

ליגע פאַר דער הסתדרות אין קובא.
י. בלומענקראַנץ, פרעזידענט.
ג. ווינשטיין, סעקרעטאַר.

TEMPLE BETH ISRAEL
יוניטער היברו קאנגרעגיישאן
Ave. de los Presidentes, 502 — Vedado, Habana

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

א יאר פון גליק און פראספעריטעט
אלע מעמבער און דער גאנצער
אידישער קאלאניע אין קובא
ו ו י נ ט ש ט

UNITED HEBREW CONGREGATION
HARRY E. PRICE, President.
MILTON WEISSBERG, Rabbi

ג ע ז ע ל ש א פ ט „ א ר ט" א י ן ק ו ב א
עגידא 504 — האוואנא.

ו ו י נ ט ש ט

אלע ארט-בישטייערער. ארט-פריינט און מזער.
שילער און אינסטרוקטארן פון אונזער פאר-שול.
עם ישראל און מדינת ישראל

א ש נ ת ב ר כ ה ו ה צ ל ח ה !

ג. קריגער — א. ז. ווינשטיין — מ. קאנסקי — ל. ראן

ציוניסטישע פרויען־אָרגאַניזאַציע „וויצא"
פּראָדאָ 260

אלע אונזערע מיטגלידערינס און
דעם גאַנצן אידישן ישוב פון קובא

א גוטע וחתימה טובה!

די פאַרוואַלטונג
עוא וויימאן, פרעזידענטין. מאשא ראָזענבערג, סעקרעטאַרין.

CAMARA DE COMERCIANTES E INDUSTRIALES HEBREOS

Muralla 474 **Habana**

וועלט מיטגלידער פון דער אידישער האַנדלס-קאַמער!

די פאַרוואַלטונג פון דער אידישער האַנדלס-קאַמער באַגריסט און ווינטשט אַלע מיטגלידער, ווי אויך דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא, א דערפאַלג-רייכן און גוטן יאָר!

לשנה טובה תכתבו!

באַסבא אזראַעלית, פרעזידענט. גבריאל ווינשטיין, סעקרעטאַר.

יעקב ראפאפורט

ראובן הורוביץ

משפחת שוורצמן

בלטן ובנים

בלטן ובנים

לא היה לו מה לאכול, אלא מה שהיה מוצא בשדות ובגנים.

חברת לעזרת עולים

ירושלים תש"א—1950

CENTRO ISRAELITA DE CUBA

Egido 504 **Habana**

— פאַרטרעטער פון „היאס" אין קובא —

תשי"א — 5711 1950—1951

מיד באגריסן דאַרציק צום נייעם יאָר
אַלע אונזערע מיטגלידער און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע. ווי אויך
אַלע היאס ביישטייערער. און ווינטשן
אַז דאָס נייע יאָר זאָל ברענגען בעסע-
רע צייטן פאַרן אידישן פאָלק, און אַן
אויפשטייג אין אונזער היגן געזעל-
שאפלעך און קולטורעלן לעבן!

לשנה טובה תכתבו!

פאַרוואַלטונג פון אידישן
צענטער אין קובא

אראָן זוקער, פרעזידענט. א. ז. ווינישטיין, געזעלשאַפטלעכער סעקרעטאר.

UNION ZIONISTA DE CUBA

Prado 260 Habana

אַלע אונזערע חברים, פרײַנט און סימפּאַטיקער
בפרט, און בכלל דער גאַנצער אידישער
קאַלאָניע אין קובא ווינטשן מיר

א גוטיבה וחתימה טובה

מיר שיקן איבער אונזער פּלאַמיקן גרום צו דער
אידישער מדינה ישראל און איר רעגירונג.

זאָל דאָס נייע יאָר תשי"א
זיין א יאָר פון אויפבוי,
פּאַרפעסטיקונג און שלום!

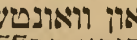
ציוניסטישע פּאַרײַניקונג אין קובא

טשאַרלעס שוואַרץ, פּרעזידענט.
כאַקאָבא בורשטיין, סעקרעטאַר.
סאַלאָמאָן לעווים, קאַסיר.

NATIONAL COMMITTEE FOR LABOR ISRAEL
Comité Nacional Pro Palestina Obrera
Departamento Latino Americano

לשנה טובה תכתבו!

האַרציקסטע ניי-יאָר גרוסן און וואונטשן צו דעם אידישן ישוב אין קובאַ בכלל און אין האַוואַנאַ בפרט.

די לייטונג פון אַמעריקאַנער הסתדרות קאמפיין שיקט איבער דורך דעם „האַוואַנער לעבן אלמאַנאַך" די האַרציקסטע לשנה טובה באגריסונגען צום אידישן ישוב פון קובאַ און צו אַלע פריינט פון דער הסתדרות אין פון מדינת ישראל.

אין פאַרגאַנגענעם יאָר האָט מדינת ישראל דורך איבערמענטשלעכן העראָיזם פארפעסטיקט איר זעלבסטשטענדיקייט און אַנגעהויבן דעם היסטאָרישן פראָצעס פון קיבוץ גלויות. מדינת ישראל שטייט אַבער פאר גוואַלדיקע שוערע פראָבלעמען פון אַבסאָרבירן די נייע עולים אויף אַ געזונטן אין פראָדוקטיוון אופן. אָט אין דער ארבעט שפילט די הסתדרות אַ גרויסע ראָלע דורך אירע קאָאָפעראַטיוון, פאר שולן און אלע צאַלרייכע אנשטאַלטן וואָס זענען געשאפן געוואָרן מיט דער מיטהילף פון אַמעריקאַנער הסתדרות קאַמפיין.

מיר האָפן, אז דער אידישער ישוב פון האַוואַנא וועט ווייטער פאָרזעצן זיין טרייע און איבערגעבענע הילף כדי האלטן די טויערן פון אונזער היימלאַנד אָפן, שטאַרקן די הענט פון דער הסתדרות העובדים, אין בויען די אידישע מדינה אין גייסט פון אונזערע נביאים אויף די יסודות פון דעמאָקראַטיע און סאָציאַלער געראַכטיקייט.

מיט ברודערלעכן גרוס,

נאציאָנאַלער קאָמיטעט
פאַרן ארבעטנדן ישראל
יוסף שלאָסבערג, פאָרזיצער. א. העמלין, סעקרעטאר.

לאָטיין אמעריקאַנער דעפאר-
טאמענט פאר דער הסתדרות
ישראל סטאָלאַרסקי, דירעקטאָר.

מכתב ראשון לאחר הנישואין

מאת ר' יהושע העשיל מקאמינקא

ר' יהושע העשיל מקאמינקא — מחבר הספר "אמרי שפר" על התורה. נפטר בשנת תרע"ב.

לאחר שהוא ורעייתו הגיעו לעיר ברלין, כתב מכתב זה לחמיו, ר' יעקב מקאמינקא, ובו תיאור קצר של מסעם ושל קבלת הפנים החמה שזכו לה בעיר הבירה.

ברלין, ליום א' לסדר ויקרא תרנ"ב.

כבוד חמי הרב הגאון המופלג מוהר"ר יעקב נ"י.

אחרי שלחנו את מכתבנו הקודם מקאמינקא, ישבנו בעגלה ונסענו בלי הפסק עד שהגענו לעיר פוזן. שם נחנו לילה אחד בבית המלון "הנשר הלבן", ולמחרת המשכנו את דרכנו. בעיר פוזן כבר ידעו שאנו עתידים לעבור, ולכן שלחו לקראתנו שני עגלונים עם סוסים חדשים, כדי שלא נצטרך להמתין בתחנות.

בעיר פרנקפורט דר המלך הגדול, שהוא גם מלך פרוסיה, ולכן עצרו שם זמן רב יותר. הוא שלח לנו מתנה של יין אדום ושני ארגזים של פירות מובחרים, וביקש שנבוא אליו לארוחת ערב. אך אנחנו התנצלנו, כי היינו עייפים מן הדרך ורצינו לנוח.

דער אמעריקאנער אידישער קאמיטעט

ווינטשט אַלע אידן אין קובא און אומעטום

אַ שנת חיים ושלום צוב נייעם יאָר תשי"א

און מדינת ישראל — אַ יאָר פון נצחון

איבער אַלע אידע שווערקייטן.

ווי אַלע יאָר, האָפט דער אַמעריקאַנער
אידישער קאָמיטעט אָנטייל צו נעמען
אויך במשך פון יאָר תשי"א אין אַלע
אידישע אינטערעסן איבער
גאָר דער וועלט.

THE AMERICAN JEWISH COMMITTEE
386 FOURTH AVENUE
New York, 16, New York

ת ש י "א — 5711 1950—1951

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע לייענער

פון „האוואנער לעבן", דער אידישער

קאלאניע אין קובא און כלל ישראל!

רעדאקציע און אדמיניסטראציע פון

„האוואנער לעבן"

ה' אדאלפא קעיץ

ערן פרעזידענט פון קובאנער אידישן קאמיטעט פאר די הויכע ערן אנשטאלטן אין ישראל (י.א.י.ק.). פראמינענטער אידישער ביזנעסמאן און געזעלשאפטלעכער טוער, וואס איז באקאנט אין די אידישע ווי קובאנער קרייזן און שטיצט מיט א ברייטער האנט אלע ווויכטיקע נאציאנאלע און געזעלשאפטלעכע אקציעס.

מאקס פראשניק

איינער פון די עלטסטע אידישע ביזנעסלייט אין קובא באקאנט אונטער דער פירמע „קאסא פראשניק".

ה' ענריקע ביקאָוויטש

באקאנטע געזעלשאפטלעכער טוער, הערפאלגרייכער ביזנעסמאן אין דער טעקסטיל אינדוסטריע פון דער באריטמער מארקע „פּערראָ", ערן פרעזידענט פון אידישן צענטער. נעמט אן אקטיוון אנטייל אין אירע ווויכטיקע אונטערנעמונגען פון ישוב, האט היינטיקס יאָר באזוכט ישראל.

הערמאן הילער

באקאנטער געזעלשאפטלעכער טוער און הערפאלגרייכער ביזנעסמאן, פרעזידענט פון פּאטראָפּנאט קאמיטעט פון דעב ניי גערמיפטן בנין אין קעדאדא און עקס פרעזידענט פון גרויסטן צענטראל קאמיטעט פון אלע אידישע אינסטיטוציעס.

ה׳ טשאַרלעס שוואַרץ

פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג אין קובא, באַקאַנטער געזעלשאפטלעכער טוער און סוחר. וואַס אַרבעט מיט איבערגעגענקייט אין אלע נאַציאַנאל אידישע וויכטיקע אונטערנעמונגען.

ה׳ מאַריס הימלשטיין

באַקאַנטער פאַבריקאַנט פון פּערפומען און געזעלשאפטלעכער טוער, איז געווען פּרעזידענט פון אידישן צענטער אין דער ציוניסטישער פאַרייניקונג, אין פּרעזידענט פון דעם ערשטן נחלת יהודי קובא קאַמפּיין.

ה׳ ענריקע קאַלושין

איינציקער אינדוסטריאַליסט אין פּלאַסטיק פּראָדוקציע אין קובא, אָנגעזעענער ביזנעסמאַן אין דער אידישער קאַלאָניע און דירעקטאָר פון פּאַטראָנאַט פון דער נייַ געקויפטער געביידע אין וועדאַדאָ.

ה׳ פערנאַנדאָ הירשעל

אָנגעזעענער ביזנעסמאַן פון דער בּאָרימטער דזשולערי פירמע „טעיום" און פּרעזידענט פון „קובאנער אידישן קאָמיטעט פּאר די הויכע לערן אנשטאַלטן אין ישראל" (יו־אי־טי).

ה׳ אַראָן יוקעלסון

ערן פרעזידענט פון פּאָפּולערער פרעזידענט פון אידישן צענטער אין קובא, וואָס ארבעט מיט אידישער בערגעבנקייט אין אלע געזעלשאפטלעכע נאציאָנאלע ענינים.

ה׳ גרשון קריגער

באַקאַנטער סוחר פון דער פירמע „קריגער אי הערמאַנאָ" פרעזידענט פון דער געזעלשאפט „אַרט", וועלכן אַמט ער פארנעמט שוין דאָס אכטע יאר. אידעע מיט אין אַנדערע וויכטיקע אונטערנעמונגען אין ישוב.

ה׳ יוסף ראַבינאָוויטש

באַקאַנטער סוחר, אינדוסטריאַליסט און געזעלשאפטלעכער טוער, איז געווען פּרעזידענט פון קרן היסוד קאַמפּיין אין 1943, און איז איינער פון די גרינדער פון דער אייגענער געביידע פּארן אידישן צענטער און פון פּאַטראַנאַט פון דעם נייעם בנין אין וועדאַדאַ.

ה׳ מאַקס שוואַרץ

אייגנטימער פון דעם ערשטן אידישן מעבל געשעפט „לא אוניקא". געווען פּרעזידענט פון „דושאינט" קאמפּיין אין אידיש רעדנריקן סעקטאָר און איז איינער פון די מיטגלידער פון דעם בייַ קאַמיטעט פון א בנין פּארן אידישן צענטער און פון פּאַטראַנאַט פון נייעם בנין אין וועדאַדאַ.

ה׳ משה ראזענבערג

באקאנט אין דער אידישער ביז־נעס וועלט; איינער פון די אייגנ־טימער פון דעם אלמאסען „קינ־טא אוועניראַ", קאסיר פון פא־רייניקטן ישראל קאמפיין 1949.

ה׳ כוליא ליפשיץ

באקאנטער סוחר און געועל־שאפטלעכער טוער; כ״ב־שותף פון דעם בארימטן אלמאסען „סינ־טא אוועניראַ", וועלכער האט צוזאמען מיט זיין פרוי פאריקן יאר באזוכט ישראל.

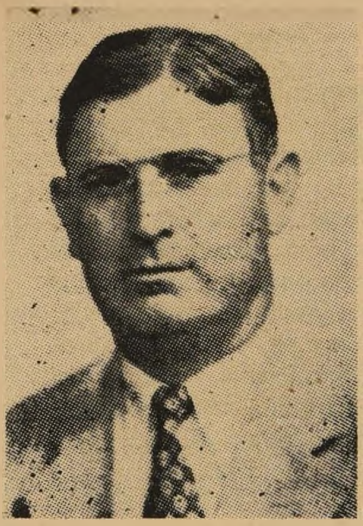
ה׳ קלמן וואַראַנאַט

באַקאַנטער אידישער סוחר און געזעלשאפטלעכער טוער; עקס פּרעזידענט און גרינדער פון דער קהילה „אחדות ישראל"; פּרעזידענט פון אנטי טובערקולאָז קאמיטעט; איז תמיד פון די אק־טיווע מיטאַרבעטער אין וויכ־טיקע קאמפּיינען אָדער אַנדערע געזעלשאפטלעכע אונטערנעמונגען

ה׳ אשר עכענבאום

באַקאַנטער סוחר און אינדוסט־ריאַליסט, ערן פּרעזידענט פון דער קהילה „אחדות ישראל" און אייגער פון אירע גרינדער; ער איז אייגער פון די איניציאטאָרן צו בויען א מקום קדוש אין אויך קאסיר פון דעם בוי קאמיטעט; נעמט אויך אנטייל אין אַלע רעליגיעזע אין געזעלשאפטלעכע אונטערנעמונגען פון אונזער ישוב.

ה׳ מאקס בערעזדיוין

באקאנטער סוחר און אינרוסט־ריאליסט, מיטאייגנטימער פון דער באַרימטער פירמע פון אנצוגער און טעכידאָס „על פראנצעס". האט א וואַרעמן אינטערעס אין אלע נאציאנאלע ענינים.

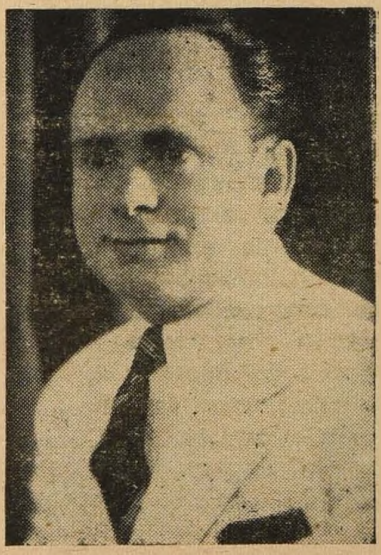
ה׳ מאַריס בערעזדיוין

כיטאייגנטימער פון דער באַרימטער אנצוגער און טעכידאָס פירמע „על פראנצעס"; באקאנטער געזעלשאפטלעכער טוער, עקס פרעזידענט פון דער אידישער האַנדלס קאמער און דירעקטאָר פון דעם פאטראנאט פון דער געביידע אין וועדאדאָ. נעמט אן אקטיוון אנטייל אין די וויכטיקע אונטערנעמונגען פון ישוב

ה׳ יחיאל האלץ

איינער פון די אנגעזעענסטע גע־
זעלשאפטלעכע טוער, גרינדער
פון אידישן צענטער אין סאנטא
קלארא, וואס האט כיט גרויס
דערפאלג געשטיצט אלע נאציא־
נאלע אונטערנעמונגען, געזארגט
אויך פאר דעם חינוך אויף פרא־
ווינץ. ערשטער פרעזידענט פון
„תחכמוני שול" ביי דער קהילה
אין האוואנא, מיטאייגנטימער
פון דער באקאנטער פירמע „לא
קאסא כיל" פון ליכטענשטיין
און האלץ.

ה׳ כוליא קאריטי

באקאנטער סוחר און אינדוסט־
ריאליסט, אייגנטימער פון דע־
באריטיער קראוואטן פירמע
דירעקטאר אין דער פארוואל־
טונג פון „אידישן צענטער אין
קובא" און פון פאטראנאט קאמי־
טעט פון דעם ניי געקויפטן בנין
אין וועדארא.

BANCO DEL CARIBE

S. A.

AGUIAR 258 Teléfonos: M-9845 y M-9846

La Habana

לייגט פאר דעם אידישן ישוב א נייעם פלאַן פון שפּאַרן מיט מאַנאַטלעכע אמארטיזאציעס. דער פּלאַן וועט צוליב די גינסטיקע באַדינגונגען. געווינס אפּעלירן צום פּראַקטישן זין פּון די אידן.

יעטווידע אינפאָרמאַציעס וועגן דעם פּלאַן קענט איר באַקומען אויפן צווייטן שטאָק פון באנקא העל קאריבע. אויף אַגיאַר 258 טעגלעך פון 5 ביז 6 נאָדמיטאָק דורך דעם ה׳ ערין שאמראט.

צים נייעם יאָר ווינטשן מיר אלע אידן פון קובא א יאָר פון גלי ק און וואולשטאנד.

לשנה טובה תכתבו!

קאַנסטעליישנס פון לעצטן
טיפ גיבן אייך אַ געלעגנהייט
פאַר אַ דירעקטער רייזע קיין

ישראל

El servicio mas directo
a

Israel

בלויז 20 שעה פלינען פון
ניו יאָרק.

אָן אָפשטעל:
פּאַריז - לידאָ.
באַזוכט ביידע שטעטן
אָן רעקאַרגאַ פון טאַריפ.

אַהין און צוריק:

$1.071.00

פון האַוואַנאַ.

SU PUERTA MAGICA
ABIERTA A **PARIS**
Y A TODO EL **MUNDO**

AIR FRANCE

31 AÑOS DE EXPERIENCIA
VOLANDO SOBRE MARES
Y CONTINENTES

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO.

Morro Textile S. A.

FABRICA DE TEJIDOS DE PUNTO

Camisetas "MORRO" — Camisetas "C. M. Q."
Pantalones "TULIPAN"

Falgueras 414 — Cerro
Teléfono A-6862 — Habana

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

NOVEDADES Casablank

Almacén de Joyería y Fantasías
Gran surtido en Relojes
Ave. de Bélgica (Egido) No. 503. — Teléfono M-3204
Habana

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאָר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ת ש י " א — 5711 1950—1951

José Ravinsky

REPRESENTANTE DE

José Matos y Cía.

באַנריסט צום נייעם יאָר אַלע זיינע קלייענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

"CONTINENTAL TEXTILE"

SULMANIS Y VAINSTEIN

IMPORTADORES DE TEJIDOS Y RETAZOS

Sol 473, ent. Egido y Villegas Telf. M-3797

La Habana

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
פריינט, קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן
זיי א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

PENICHET Y CIA.

פון אהרן שאפירא

Amistad 466, entre Reina y Dragones (al lado de SEARS)

Teléfono M-8980

א גרויסע סורטידע אין קעש-רעדזשיסטערס
אויף זייער בילליקע פרייזן!

מיר האבן אייך שרייב-מאשינקעס, רעכן-מאשינקעס און צום קאלקולירן,
מאלינאס — באטידארעס — קאמערציעלע ארכיוון.
ביציקלעטן און צודאטן.
די ביליקסטע פרייזן! די ראיעלסטע באהאנדלונג!

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייגט און דער
גאנצער אידישער קאלאניע. זאל דאס נייע יאר ברענגען
פרייד פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Bazar Galiano

REGALOS DISTINGUIDOS

a

Precios Populares

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת-כ ת ב ו !

Bazar Galiano

GALIANO 455
(casi esq. a San José)

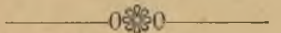
TELEFONO A-3035

Almacenes "Segal"

SEDAS Y NOVEDADES

Muralla No. 364, entre Compostela y Aguacate

Telf. A-9103 - Habana

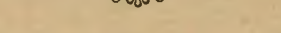
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאָר אַלע אירן אויף דער וועלט!

בערנארדא בורשטיין

SOL No. 313,
entre Compostela y Habana

מאַכט באַקאַנט זיינע קליענטן און פריינט, אז ער
האָט זיך סטאַביליזירט אויף סאָל 313 מיט מענער
און קינדער קאָנפעקציע.

אַ גליקלעכן און צופריידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

"LA CASA TARZAN"

Gran fábrica de Carteras "DIVA"

Industrias "TARZAN"

Muralla 414 **Telf. A-8770**

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

CORTESIA DE

HOTEL

Palacio de la Mortera

ANIMAS 59, casi esq. a Prado

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

זלמן זעליק און פאַמיליע

Emilio González Arango

CORREDOR DE
SEGUROS Y FIANZAS

Referencias de la Colonia

Hebrea de Cuba,

Bancarias y Comerciales

א פֿאַרזיכערונגם - פּאָליסע קאָנסאָלידירט אייער
קרעדיט, באַשיצט אייערע אנשטרענגונגען
און גאַראַנטירט אייער צוקונפט!

פֿאַרזיכערונגען פֿאר אימפּאָרט, טראַנספּאָרט, שריפה, ציקלאָן, לעבנס־
פֿאַרזיכערונג שוי־פענסטער, ארבעטס־פֿארזיכערונג, פֿאַרזיכערונג קעגן
גנבה אין קאָמערץ און פּריוואַטער וואוינונג, אומגליקספֿאַלן, אויטא־
מאָבילן אין קאָמיאָנעס, אומאַרדנונג, ציווילע אויפֿרויזן א. א. וו.

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Oficina: Edificio "La Cubana", Aguiar y Lamparilla
Apartado 2509 Teléfonos U-6480 y M-8226 Habana

Almacenista de pieles y artículos para calzado

N. KUBILIUN

Teniente Rey 318, entre Compostela y Aguacate.

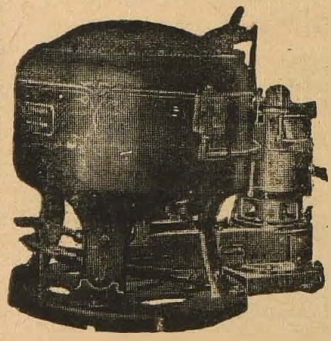
Teléfono M-9524 HABANA CUBA

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

TINTORERIA "BERTA"

Compostela 824 **Tel. A-8604**

די אייגציקע אידישע טינטאָרעריע.
וואָס וואשט אָנצוגעהר, דאמען קליידער
אין מאנטלען אין פארלויף פון

2 ש ע ה צ י י ט

ש נ ע ל ! ג ו ט ! פינקטלעך!

שנעלע באהאַנדלונג דורך:
מענסאכעראָס און קאָמיאָן!
אייגנטימער: אסקאר בראָווערמאן

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אלע אינזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

REISSMANN'S

Bar - Restaurant VIENES

K y 21 Vedado Habana

דער אידעאלער פלאץ פאר מיטאגן און אוונט ברויטן.
געשמאקע אייראפייאישע שפייזן, צוגעגרייט אויף דעם
טיפישן ווינער שטייגער.

Pastelería Selecta VIENETTE

א רייכער אויסוואל פון דולסעס, צוגעגרייט פון עקספערטן
אין דער קאנדיטעראי קונסט, לויט דעם מוסטער פון
ווין און פאריז, פון די בעסטע און פיינסטע
מאטעריאלן וואס גיבן א
וואונדערבארן געשמאק

אלץ אויף צוגיינגלעכע פרייזן.

עס ווערן אנגענומען באשטעלונגען פאר חתונות,
ברית־ן, באנקעטן אוו אנדערע שמחות.

איר קענט רופן דורכן טעלעפאן:

F-9353

באזוכט אונזער רעסטאראן קאנדיטאראי אויף:
Calle 21 esq. a K - Vedado

א גליקלעכן און צופרידענעם יאר וויגטשן מיר
אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

לוקסאר

האָט שוין דערעפנט זיין דעפּארטאַמענט פון

מתנות און דעקאראטיוו הויז-ארטיקלען

LUXOR

Neptuno 212 Teléfono A-4175

א געשעפט וואָס שטייט צו דינסט די עלעגאַנטע פרויען,
געבנדיק שטענדיק די נידעריקסטע פריזן.

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

„סאמא" איז א קאמיסעטע פון העכסטער קוואליטעט!

CAMISETAS BLOOMERS
SWEATERS CAMISAS

Samá Textil

FABRICA DE TEJIDOS DE PUNTO

MARIANAO
HABANA CUBA

REAL No. 115 MARIANAO TELF. B0-9101

נוצט די קאמיסעטעס „סאמא"!

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט אוך דער גאנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

HNOS. GRINBERG

ARTICULOS DE PUNTO

Villegas 413 Habana

מיר באָגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן
זיי אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט;

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

לוח תשי"א 1950-51

תשי"א—סיון 1951—SIVAN

ניו־יאסטאו	א	5	T	JUNE
סיטוואך	ב	6	W	יום הסיחם
ראעדרס	ג	7	Th	
פרייטאג	ד	8	F	ניס־הנבלה ל־7.00
שבת	ה	9	S	הפ' החיה מספר פ'ן
זונטאג	ו	10	S	א דשבועות
מאנטאג	ז	11	M	ב דשבועות Shavuoth
דינסטאג	ח	12	T	אליהו חנ
מיטוואך	ט	13	W	
דאנערס	י	14	Th	
פרייטאג	יא	15	F	ליכט צינדן 7.04
שבת	יב	16	S	נשא הפ' ויהי איש אחד פ'א Father's Day
זונטאג	יג	17	S	
מאנטאג	יד	18	M	
דינסטאג	טו	19	T	
מיטוואך	טז	20	W	
דאנערס	יז	21	Th	
פרייטאג	יח	22	F	ליכט צינדן 7.06
שבת	יט	23	S	בהעלותך הפ' רני ושמחי פרק ב תענית כ סיון
זונטאג	כ	24	S	
מאנטאג	כא	25	M	
דינסטאג	כב	26	T	
מיטוואך	כג	27	W	
דאנערס	כד	28	Th	
פרייטאג	כה	29	F	ליכט צינדן 7.06
שבת	כו	30	S	שלח סבה"ח הפ' וישלח יהושע פ'ג
זונטאג	כז	1	S	JULY
מאנטאג	כח	2	M	
דינסטאג	כט	3	T	ער"ח. יום כפור קטן
מיטוואך	ל	4	W	Independence Day

דער טולד אין מאנטאג אויבנם 22 מינוט • חלקים נאך 8

תשי"א—תמוז 1951—TAMUZ

ראעדרס	א	5	Th	ב' דר"ח JULY
פרייטאג	ב	6	F	ליכט צינדן 7.05
שבת	ג	7	S	קרח הפ' ויאסף שמואל פ"ד
זונטאג	ד	8	S	התקופה: 3.30 בייכאג
מאנטאג	ה	9	M	
דינסטאג	ו	10	T	
מיטוואך	ז	11	W	
דאנערס	ח	12	Th	
פרייטאג	ט	13	F	ליכט צינדן 7.02
שבת	י	14	S	חקת הפ' ויאמרו אליו פ"ה
זונטאג	יא	15	S	
מאנטאג	יב	16	M	
דינסטאג	יג	17	T	
מיטוואך	יד	18	W	
דאנערס	טו	19	Th	
פרייטאג	טז	20	F	ליכט צינדן 6.58
שבת	יז	21	S	בלק הפ' והיה שארית פ"ו Fast of 17 of Tamuz
זונטאג	יח	22	S	שבעה עשר בתמוז
מאנטאג	יט	23	M	נרחה
דינסטאג	כ	24	T	
מיטוואך	כא	25	W	
דאנערס	כב	26	Th	
פרייטאג	כג	27	F	ליכט צינדן 6.53
שבת	כד	28	S	פינחס הפ' דברי ירמיהו פ"א סבה"ח
זונטאג	כה	29	S	
מאנטאג	כו	30	M	
דינסטאג	כז	31	T	
מיטוואך	כח	1	W	AUGUST
ראעדרס	כט	2	Th	ער"ח יום כפור קטן

דער טולד אין מיטוואך פרי 7 מינוט 2 חלקים נאך 10

תשי"א—אב 1951—AB

פרייטאג	א	3	F	ראש חודש ל"צ 6.46 AUGUST
שבת	ב	4	S	מטות־מסעי הפ' שמעו דבר ה' פ"ל
זונטאג	ג	5	S	
מאנטאג	ד	6	M	
דינסטאג	ה	7	T	
מיטוואך	ו	8	W	
דאנערס	ז	9	Th	
פרייטאג	ח	10	F	ליכט צינדן 6.38
שבת	ט	11	S	דברים שבת חזון הפ' חזון ישעיהו
זונטאג	י	12	S	תשעה באב נדחה Fast of 9th of Av
מאנטאג	יא	13	M	
דינסטאג	יב	14	T	
מיטוואך	יג	15	W	
דאנערס	יד	16	Th	
פרייטאג	טו	17	F	חמ' עשר באב ל"צ 6.28
שבת	טז	18	S	ואתחנן שבת נחמו הפ' נחמו נחמו פרק נ
זונטאג	יז	19	S	
מאנטאג	יח	20	M	
דינסטאג	יט	21	T	
מיטוואך	כ	22	W	
דאנערס	כא	23	Th	
פרייטאג	כב	24	F	ליכט צינדן 6.18
שבת	כג	25	S	עקב סבה"ח הפ' ותאמר ציון פרק מ
זונטאג	כד	26	S	
מאנטאג	כה	27	M	
דינסטאג	כו	28	T	
מיטוואך	כז	29	W	
דאנערס	כח	30	Th	יום כפור קטן מוקדם
פרייטאג	כט	31	F	ער"ח ליכט צינדן 6.07
שבת	ל	1	S	ראה א דר"ח הפ' השמים כסאי פ' ה' September

דער טולד אין ראעדרסטאג אויבנם 31 מינוט • חלקים נאך 10

תשי"א—אלול 1951—ELUL

זונטאג	א	2	S	ב דראש חודש SEPTEMBER
מאנטאג	ב	3	M	Labor Day
דינסטאג	ג	4	T	
מיטוואך	ד	5	W	
דאנערס	ה	6	Th	
פרייטאג	ו	7	F	ליכט צינדן 5.58
שבת	ז	8	S	שופטים הפ' אנכי אנכי פרק א
זונטאג	ח	9	S	
מאנטאג	ט	10	M	
דינסטאג	י	11	T	
מיטוואך	יא	12	W	
דאנערס	יב	13	Th	
פרייטאג	יג	14	F	ליכט צינדן 5.43
שבת	יד	15	S	תצא הפ' רני עקרה פ' נ"ד
זונטאג	טו	16	S	
מאנטאג	טז	17	M	
דינסטאג	יז	18	T	
מיטוואך	יח	19	W	
דאנערס	יט	20	Th	
פרייטאג	כ	21	F	ליכט צינדן 5.32
שבת	כא	22	S	תבא הפ' קוסי אורי פ' ס"ן
זונטאג	כב	23	S	פארטאג סליחות
מאנטאג	כג	24	M	
דינסטאג	כד	25	T	
מיטוואך	כה	26	W	
דאנערס	כו	27	Th	
פרייטאג	כז	28	F	ליכט צינדן 5.20
שבת	כח	29	S	נצבים הפ' שוש אשיש פ' ס"א
זונטאג	כט	30	S	ערב ר"ה תשי"ב שקיעה 5.42

דער טולד אין שבת פרי 35 מינוט • חלקים נאך 11

לוח תשי"א 1950 - 51

תשי"א—אדר א' ADAR I 1951

מיטוואך	7	W	א	ב דר"ח
ראנערש	8	Th	ב	
פרייטאג	9	F	ג	ליכט צינדן 4.56
שבת	10	S	ד	תרומה הס' תי' נתן חכמה
זונטאג	11	S	ה	
מאנטאג	12	M	ו	Lincoln's Birthday
דינסטאג	13	T	ז	
מיטוואך	14	W	ח	
ראנערש	15	Th	ט	
פרייטאג	16	F	י	ליכט צינדן 5.06
שבת	17	S	יא	תצוה הס' אתה בן אדם
זונטאג	18	S	יב	
מאנטאג	19	M	יג	
דינסטאג	20	T	יד	פורים קטן
מיטוואך	21	W	טו	
ראנערש	22	Th	טז	Washington's Birthday
פרייטאג	23	F	יז	ליכט צינדן 5.14
שבת	24	S	יח	תשא הס' ותהי' ימים רבים
זונטאג	25	S	יט	
מאנטאג	26	M	כ	
דינסטאג	27	T	כא	
מיטוואך	28	W	כב	
ראנערש	1	Th	כג	MARCH
פרייטאג	2	F	כד	ליכט צינדן 5.22
שבת	3	S	כה	ויקהל שקלים סב"ח הס' ויכרות יהודע
זונטאג	4	S	כו	
מאנטאג	5	M	כז	
דינסטאג	6	T	כח	
מיטוואך	7	W	כט	ער"ח. יום כפור קטן
ראנערש	8	Th	ל	א' דר"ח

FEBRUARY

רער סולר אין דינסטאג אוועגט 27 מינוט 3 חלקים נאך 6

תשי"א—אדר ב' ADAR II 1951

פרייטאג	9	F	א	ב דר"ח, ליכט 5.30 MARCH
שבת	10	S	ב	פקודי הס' ויעש חירום
זונטאג	11	S	ג	
מאנטאג	12	M	ד	
דינסטאג	13	T	ה	
מיטוואך	14	W	ו	
ראנערש	15	Th	ז	תענית צדיקים
פרייטאג	16	F	ח	ליכט צינדן 5.38
שבת	17	S	ט	ויקרא פ' זכור הס' ואשר שמואל
זונטאג	18	S	י	
מאנטאג	19	M	יא	
דינסטאג	20	T	יב	
מיטוואך	21	W	יג	תענית אסתר Fast of Esther
ראנערש	22	Th	יד	פורים Purim
פרייטאג	23	F	טו	שושן פורים ליכט 5.45
שבת	24	S	טז	צו הפסקה ב הס' כה אמר ד'
זונטאג	25	S	יז	
מאנטאג	26	M	יח	
דינסטאג	27	T	יט	
מיטוואך	28	W	כ	
ראנערש	29	Th	כא	
פרייטאג	30	F	כב	ליכט צינדן 5.52
שבת	31	S	כג	שמיני פ' שרה הס' ודבי דבר ד'
זונטאג	1	S	כד	סב"ח APRIL
מאנטאג	2	M	כה	
דינסטאג	3	T	כו	
מיטוואך	4	W	כז	
ראנערש	5	Th	כח	ירח קטן סוקות
פרייטאג	6	F	כט	ער"ח. ליכט 6.00

רער סולר אין ראנערשטאג אוועגט פרי 11 מינוט 3 חלקים נאך 7

תשי"א—ניסן NISAN 1951

שבת	7	S	א	ר"ח תוריע פ' החדש הס' כל העם APRIL
זונטאג	8	S	ב	התקופה 6.00 פרי
מאנטאג	9	M	ג	
דינסטאג	10	T	ד	
מיטוואך	11	W	ה	
ראנערש	12	Th	ו	
פרייטאג	13	F	ז	ליכט צינדן 6.07
שבת	14	S	ח	הגדול מצורע הס' וערבה
זונטאג	15	S	ט	
מאנטאג	16	M	י	
דינסטאג	17	T	יא	
מיטוואך	18	W	יב	
ראנערש	19	Th	יג	אתנן בריקה חסץ
פרייטאג	20	F	יד	ער"ב פסח ליכט 6.14 תענית בכורים
שבת	21	S	טו	א דפסח 1st Day Passover
זונטאג	22	S	טז	ב דפסח 2nd Day
מאנטאג	23	M	יז	Intermediate days
דינסטאג	24	T	יח	
מיטוואך	25	W	יט	
ראנערש	26	Th	כ	שק' 6.45 ערוב חבש"לין
פרייטאג	27	F	כא	שביעי של פסח 7th Day 6.22
שבת	28	S	כב	אחרון של פסח 8 Day
זונטאג	29	S	כג	אסרו חג
מאנטאג	30	M	כד	
דינסטאג	1	T	כה	MAY
מיטוואך	2	W	כו	
ראנערש	3	Th	כז	
פרייטאג	4	F	כח	ליכט צינדן 6.29
שבת	5	S	כט	אחרי סב"ח ער"ח הס' סחר חורש פרק א
זונטאג	6	S	ל	א דראש חודש

רער סולר אין פרייטאג אוועגט 56 מינוט 4 חלקים נאך 7

תשי"א—אייר IYAR 1951

מאנטאג	7	M	א	ב דראש חודש MAY
דינסטאג	8	T	ב	
מיטוואך	9	W	ג	
ראנערש	10	Th	ד	
פרייטאג	11	F	ה	ליכט צינדן 6.36 Israel-Independ. Day
שבת	12	S	ו	קדושים, סב בהר הס' הלא ככוני כושיים Mother's Day פרק כ
זונטאג	13	S	ז	
מאנטאג	14	M	ח	תענית שני קמא
דינסטאג	15	T	ט	
מיטוואך	16	W	י	
ראנערש	17	Th	יא	תענית חמישי
פרייטאג	18	F	יב	ליכט צינדן 6.43
שבת	19	S	יג	אמור הס' והכהנים הלוים
זונטאג	20	S	יד	פסח שני פרק נ
מאנטאג	21	M	טו	תענית שני כתרא
דינסטאג	22	T	טז	
מיטוואך	23	W	יז	
ראנערש	24	Th	יח	ל"ג בעומר
פרייטאג	25	F	יט	ליכט צינדן 6.49
שבת	26	S	כ	בהר הס' ואשר ירים פ' ד
זונטאג	27	S	כא	
מאנטאג	28	M	כב	
דינסטאג	29	T	כג	
מיטוואך	30	W	כד	Decoration Day
ראנערש	31	Th	כה	
פרייטאג	1	F	כו	ליכט צינדן 6.55 JUNE
שבת	2	S	כז	בחקותי, סב"ח הס' ד' עתי פרק
זונטאג	3	S	כח	
מאנטאג	4	M	כט	ער"ח. יום כפור קטן

רער סולר אין זונטאג פרי 30 מינוט 6 חלקים נאך 8

לוח תשי"א 1950-51

תשי"א—חשון CHESVAN—1950

ראנערש	ב דר"ח	א	Su	1
פרייטאג	ליכט צינדן 4.55	ב	M	2
שבת	נח, מ'בענשט כה'ב	ג	Tu	3
זונטאג		ד	W	4
מאנטאג	טעער תעניה כה'ב	ה	Th	5
דינסטאג		ו	F	6
מיטוואך		ז	S	7
דאנערש	טעער תעניה כה'ב	ח	Su	8
פרייטאג	ליכט צינדן 4.45	ט	M	9
שבת	לך לך	י	Tu	10
זונטאג		יא	W	11
מאנטאג	טעער תעניה כה'ב	יב	Th	12
דינסטאג		יג	F	13
מיטוואך		יד	S	14
דאנערש		טו	Su	15
פרייטאג	ליכט צינדן 4.35	טז	M	16
שבת	וירא	יז	Tu	17
זונטאג		יח	W	18
מאנטאג		יט	Th	19
דינסטאג		כ	F	20
מיטוואך		כא	S	21
דאנערש		כב	Su	22
פרייטאג	ליכט צינדן 4.27	כג	M	23
שבת	חיי שרה סבה"ח	כד	Tu	24
זונטאג		כה	W	25
מאנטאג		כו	Th	26
דינסטאג		כז	F	27
מיטוואך		כח	S	28
דאנערש	ער"ח, יום כפור קטן	כט	Su	29

October Columbus Day	
הפטרה רני עקרה	
הפ' לסה תאמר	
NOVEMBER	
הפ' ואשה אחת	
Election Day	
הפ' והמלך דוד זקן	

דער כולר איז ניטוואך בייטאג 30 מינוט 16 חלקים נאך 3

תשי"א—כסלו KISLEV—1950

פרייטאג	ר"ח ליכט צינדן 4.18	א	F	10
שבת	תולדות	ב	S	11
זונטאג		ג	Su	12
מאנטאג		ד	M	13
דינסטאג		ה	Tu	14
מיטוואך		ו	W	15
דאנערש		ז	Th	16
פרייטאג	ליכט צינדן 4.12	ח	F	17
שבת	ויצא	ט	S	18
זונטאג		י	Su	19
מאנטאג		יא	M	20
דינסטאג		יב	Tu	21
מיטוואך		יג	W	22
דאנערש		יד	Th	23
פרייטאג	ליכט צינדן 4.08	טו	F	24
שבת	וישלח	טז	S	25
זונטאג		יז	Su	26
מאנטאג		יח	M	27
דינסטאג		יט	Tu	28
מיטוואך		כ	W	29
דאנערש		כא	Th	30
פרייטאג	ליכט צינדן 4.05	כב	F	1
שבת	וישב סבה"ח	כג	S	2
זונטאג	אין אונס חנוכה-ליכט	כד	Su	3
מאנטאג		כה	M	4
דינסטאג		כו	Tu	5
מיטוואך		כז	W	6
דאנערש		כח	Th	7
פרייטאג	ער"ח ליכט 4.04	כט	F	8
שבת	מקץ, א דר"ח	ל	S	9

NOVEMBER	
השפרה משא דבר	
Armistice Day	
Thanksgiving Day	
הפ' ויברח יעקב	
הפ' חזון עובדיה	
DECEMBER	
הפ' כה אמר ד'	
Chanukah	
הפ' רני ושמחי	

דער כולר איז פרייטאג פרי 11 מינוט 17 חלקים נאך 4

תשי"א—שבט SHEVAT—1951

מאנטאג	ראש חודש	א	M	8
דינסטאג		ב	Tu	9
מיטוואך		ג	W	10
דאנערש		ד	Th	11
פרייטאג	ליכט צינדן 4.24	ה	F	12
שבת	בא	ו	S	13
זונטאג		ז	Su	14
מאנטאג		ח	M	15
דינסטאג		ט	Tu	16
מיטוואך		י	W	17
דאנערש		יא	Th	18
פרייטאג	ליכט צינדן 4.32	יב	F	19
שבת	שירה. בשלח	יג	S	20
זונטאג		יד	Su	21
מאנטאג	חמשה עשר בשבט	טו	M	22
דינסטאג		טז	Tu	23
מיטוואך		יז	W	24
דאנערש		יח	Th	25
פרייטאג	ליכט צינדן 4.40	יט	F	26
שבת	יתרו	כ	S	27
זונטאג		כא	Su	28
מאנטאג		כב	M	29
דינסטאג		כג	Tu	30
מיטוואך		כד	W	31
דאנערש		כה	Th	1
פרייטאג	ליכט צינדן 4.48	כו	F	2
שבת	משפטים, סבה"ח	כז	S	3
זונטאג		כח	Su	4
מאנטאג	ער"ח, יום כפור קטן	כט	M	5
דינסטאג	א דראש חודש	ל	Tu	6

JANUARY	
הפ' הרבר אשר רבר	
הפ' ודבורה אשה נביא	
הפ' כשנת פוח הפלך	
FEBRUARY	
הפ' הנרר אשר היה	

דער כולר איז מאנטאג פרי 23 מינוט 3 חלק נאך 5

תשי"א—טבת TEVETH—1950-51

זונטאג	ב דר"ח חנוכה 1	א	S	10
מאנטאג	ח	ב	M	11
דינסטאג		ג	Tu	12
מיטוואך		ד	W	13
דאנערש		ה	Th	14
פרייטאג	ליכט צינדן 4.05	ו	F	15
שבת	ויגש	ז	S	16
זונטאג		ח	Su	17
מאנטאג	עשרה בטבת	ט	M	18
דינסטאג	Fast of 10 of Teveth	י	Tu	19
מיטוואך		יא	W	20
דאנערש		יב	Th	21
פרייטאג	ליכט צינדן 4.07	יג	F	22
שבת	ויחי	יד	S	23
זונטאג	הפ' ויקרבו יסי דוד	טו	Su	24
מאנטאג		טז	M	25
דינסטאג		יז	Tu	26
מיטוואך		יח	W	27
דאנערש		יט	Th	28
פרייטאג	ליכט צינדן 4.11	כ	F	29
שבת	שמות	כא	S	30
זונטאג	הפ' הבאים ישרש	כב	Su	31
מאנטאג	Jan. 1951 New Year	כג	M	1
דינסטאג		כד	Tu	2
מיטוואך		כה	W	3
דאנערש		כו	Th	4
פרייטאג	ליכט צינדן 4.18	כז	F	5
שבת	וארא סבה"ח	כח	S	6
זונטאג	ער"ח, יום כפור קטן	כט	Su	7

DECEMBER Chanukah	
הפ' כה אמר ד'	
הפ' והמלך דוד זקן	

דער כולר איז שבת אהרעגס 89 מינוט נאך 4

לוח תשי"א - 5711

האוואנער לעבן אלמאנאך - 1950-1951

חברה קדישא ביים

שבת-אחים

די טויט פאלן וואס זענען רעגיסט־
דירט געוואָרן אין דער ספרדישער
חברה קדישא ביים שבת אחים וועלן
איינגעטיילט ווערן:

מענער	9
פרויען	8
——	
ציזאמען	17

לויט דער עלטער וועלן זיי אויך־
געטיילט ווערן:

מענער	עלטער
2 פון	85
1 פון	74
3 פון	65
1 פון	26

פרויען	עלטער
2 פון	82
1 פון	57
2 פון	62
1 פון	32
1 פון	42
1 פון	2

די סיבות פון די טויט פאלן זענען
געווען פאלגנדע:

הארץ קראנקהייטן	5
נירן	3
העמאָטיסים	1
נעופריטים	1
מיאָקארדיטים	4
זעלבסטמאָרד	1
ארטעריעס	1
נעאפלאסיא	1
——	
צוזאמען	17

JUAN CASTILLO

MARMOLISTA

עס וועלן אָנגענומען אלערליי
ארבעטן פון מאַרמאָר

ספעציאליטעט אין
מ צ ב ו ת

RODRIGUEZ No. 169
entre Flores y S. Benigno
Santos Suárez

Telf. I-8116

HABANA

Deseamos a la Colonia Hebrea un feliz y próspero Año Nuevo.

לשנה טובה תכתבו!

סטאַטיסטיק וועגן אידישע טויט פאַלן אין קובאַ אין יאָר תש"י

די אַלגעמיינע צאָל טויט־פאַלן אין האוואַנא אין תש"י איז 56. לויט ווי איז רעגיסטרירט אויף ביידע אידישע בית עולם'ס פון האוואַנא.

די חברה קדישא „חסד של אמת" האָט נעבראכט צו קבר ישראל אויף דעם אלטן בית עולם. 36 מתים.

די חברה קדישא פון דער נעזעלשאפט „בית החיים" האָט נעבראכט צו קבר ישראל, אויף דעם נייעם בית־עולם. 3 מתים.

די ספר'דישע חברה קדישא האָט גיזבראכט צו קבר ישראל, אויף דעם נייעם בית־עולם. 17 מתים.

חברה קדישא חסד של אמת

די טויט פאלן וואָס זענען רעגיסטרירט געווארן אין דער חברה קדישא חסד של אמת זוערן אייגנעטיילט אזוי:

כינער	15
פרויען	17
קינדער	4
צוזאמען	36

די סיבות פון די טויט פאלן זענען געווען פאלגנדע:

האַרץ קראנקהייטן	17
קאַנסער	5
כיבערקולאָזיס	3
אַנעמיע	3
הויכער בלוט דרוק	3
ניומאניע	2
זעלבסטמאָרדן	2
ציקער קראנקהייט	1
צוזאמען	36

בית החיים

די טויט פאלן וואָס זענען רעגיסטרירט אין דעם בית החיים ווערן אייגנעטיילט אזוי:

כינער	1
פרויען	2
צוזאמען	3

די סיבות פון די טויט פאלן זענען געווען פאלגנדע:

האַרץ קראנקהייט	2
קאַנסער	1
צוזאמען	3

ריע באדינונג, זענען מיר זיכער, אז ווען ישראל וועט באקומען דאָס נעצייג און דעם קאפיטאל, וועט די מדינה ווערן ניט נאָר אזא וואָס קען זיך אליין אויסהאלטן, נאָר וועט אויך ווערן א דינאמישער, דעמאקראטישער כוח אין דער אנטוויקלונג פון דעם גאנצן מיטלען מזרח.

"4) דער אינטערעס פון דעם אמעריקאנער אידנטום אין ישראל'ס צוקונפט האָט באקומען אויסדרוק דורך בריטהארציקייט און דורך דעם שטראָם פון באשטייערונגען פאר דעם יו־דושעי־עי און האָט מען געמאכט אויפטוהונגען אויף די געביטן פון מאסן אימיגראציע און קאלאניזאציע. די אמעריקאנער אידן מוזן אָבער אנערקענען, אז מען דארף נעפינען נייע מעטאָדן ווי אזוי צו שאפן די גרעסערע מיטלען, וואָס זענען נויטיק אין דעם איצטיקן לעבנס וויכטיקן איבערגאנג פעריאָד.

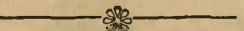
„א חוץ די באדערפענישן צו פינאנסירן די אימיגראציע, שטייט דאָס פראָגראם פולשטענדיק איינצוגליעדערן א סך פון די, וואָס זענען אריינגעקומען אין ישראל אין די לעצטע צוויי יאָר. און די הונדערטער טויזנטער וואָס וועלן ערוואַרט אין די נעקסטע דריי יאָר. כדי צו פארוואנדלען די דאָזיקע נרוסע צאָל נייַ אנגעקומענע אין פולשטענדיק פראָדוקטיווע מענטשן און זיי איינגליעדערן אין דער ווירטשאפט פון לאנד, מוז ישראל האָבן אנדערהאלבן ביליאָן דאָלער אין נעקסטע דריי יאָר.

„די אידן אין ישראל זענען גרייט צו בריינגען די גרעסטע קרבנות כדי בייצושטייערן זייער חלק פאר דער דאָזיקער אונטערנעמונג, אָבער א ביליאָן דאָלער מוז קומען פון אמעריקע. באַדערפענישן פון אזא פארנעם קענען ניט באַזארגט ווערן אויף א פולן אופן בלויז דורך פרייוויליקע באשטייערונגען, און דעריבער מוז מען נעפינען נאָר נייע וועגן ווי אזוי דורכצופירן די דאָזיקע אויפגאבע.

„מיר גלויבן דעריבער ערשטנס, אז דער יו־דושעי־עי מוז פארנעמען צוויטנס, אז די אמעריקאנער אידן דארפן נעבן די פולסטע קאָאָפעראציע צו באקומען א הלאוה, אויב די ישראל רעגירונג וועט באשליסן ארויסצולאָזן אזא הלואה, און דריטנס, אז עס זענען פאראן א סך געלעגנהייטן פאר פריוואטע אינוועסטמענטס אין ישראל. כדי אויסצונעפינען די מעגלעכקייטן אויפן געביט פון פריוואטע אינוועסטמענטס, דארפן אָנגעהויבן ווערן אינטענסיווערע באמיאונגען סיי אין אמעריקע און סיי אין ישראל.

„איינזעענדיק די וויכטיקייט פון דער דאָזיקער קאָנפערענץ צווישן די אמעריקאנער און ישראל פירער, רעקאָמענדירן מיר, אמעריקאנער, אז מען זאָל אזוי שנעל ווי מעגלעך פארופן אין אמעריקע א רעפרעזענטאטיווע נאציאָנאלע קאָנפערענץ פון אמעריקאנער אידן. אויף דער דאָזיקער קאָנפערענץ זאָל מען פאָרלייגן די באשלוסן, וואָס זענען דאָ אָנגענומען נעוואָרן, כדי צו באקומען די גוטהייסונג פון אמעריקאנער אידנטום, אזוי אז מען זאָל מיט פולן באוואוסטזיין און אנטשלאָסנקייט גיין פאָרויס צו דערגרייכן די קאָנסטרוקטיווע אונטערנעמונג אין דער געשיכטע פון אונזער פאָלק".

די ירושלים׳ער רעזאָלוציע

אין די ערשטע טעג פון חודש סעפטעמבער איז אָפּגעהאלטן געוואָרן אין ירושלים די ספּעציעלע פּיר טאָגיקע קאָנפערענץ פאַרוופן פון פּרעמיער דוד בן גוריון און בערל לאָקער. פאַרזיצער פון דער אידישער אָגענטור, מיט דער באטייליקונג פון עטלעכע און פערציק אידישע פירער פון אמעריקע.

די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען א פּראָגראם פון די פאָלגנדע דריי פונקטן: 1) אויסברייטערן דעם פאריניקטן אידישן אפּיל (יו־דזשעי־עי), 2) שטיצע פאר א באַנד הלואה פון ישראל וועו אזא וועט ארויסגעלאָזן ווערן און 3) פּריוואטע אינוועסטמענטס אין ישראל.

די ירושלים׳ער קאָנפערענץ פון ישראל פירער מיט די פירער פון אמעריקאנער אידנטום האָט אויך אָנגענומען די פאָלגנדע רעזאָלוציע, וועמענס פולן טעקסט מיר דרוקן דאָ איבער:

„נאָך א גרינטלעכער און אָפּנהארציקער דיסקוסיע זענען מיר געקומען צו די פאָלגנדע שלוסן:

„1) אז דאָס פאָלק ישראל איז אנטשלאָסן צו האלטן די טויערן אָפן פאר אַלע הונדערטער טויזנטער אידן, וואָס אנטלויפן פון רדיפות און נויט; אז די אידן אין ישראל זענען גרייט אויף אַלע קרבנות כדי אויפצוהאלטן דעם דעמאָקראַטישן וועג פון לעבן, וואָס איז דער תמצית פון זייער עקזיסטענץ, און אז מדינת ישראל שטרעבט צו שלום, כדי זי זאל קענען געבן דעם פולן נוץ פון א פריי און פּראָדוקטיוו לעבן צו דעם גאנצן פאָלק.

„2) מיר האָבן איינגעזען, אז דער גרויסער פארנעם פון די אויפגאבן אייניצוגלידערן הונדערטער טויזנטער נייע אימיגראנטן אין ישראל און זיי איינאַרדענען אין דער ווירטשאפט אויף א געזונטן פונדאמענט איז א סך גרעסער פון דעם ווי אידן האָבן זיך ביז איצט פאָרגעשטעלט, און פאָדערט א נייעם צוגאנג אין דער קאָאָפּעראציע צווישן די אידן אין אמעריקע און ישראל.

„3) אין דעם ליכט פון די גרויסע דערגרייבונגען, וואָס זענען שוין געמאכט געוואָרן אין דער אנטוויקלונג פון לאנד או: אין דער אנטוויקלונג פון אינדוסט־

די קאַמיסעטעס מאַרקע „פּערראַ".
איז די מאַרקע פון קוואַליטעט!

די עלטסטע אידישע טעקסטיל פאַבריק אין קובאַ.
וואָס אַרבעט אויס די בעסטע און גאַראַנטירטע
אַרטיקולאַס דע פונטאַ!

העכסטע קוואַליטעט און נייעסטע מאָדעלן!!

Tejidos y Confecciones
Perro, S. A.

PEPE ANTONIO 508 **TEL. XO-1267**
GUANABACOA

תשי"א — 5711 1950—1951

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר

אַלע אונזערע פרײַנט. קלײַענטן

און באַקאַנטע און ווינטשן זיי אַ

יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

לשנה טובה תכתבו!

„טעכידאָם אי קאָנפעקסיאָנעס פערראָ ס. א".

ברוך בענעס
ענריקע בייקאָוויטש
סאלאָמאָן ריקליאַנסקי
יעקב בייקאָוויטש
זלמן בייקאָוויטש

תשי"א—5711 1950—1951

די בעסטע אונטערוועש. ספּאָרט-העמדער. פּאיאַמעס

VILLEGAS 428 TELEF A 8481

צום נייעם יאָר באַגריסי מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פרײַנט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, אוּן ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

טעטן אויף אלע געביטן פון געזעל־
שאפטלעכן לעבן אין קובא. יעדער
אייבער האט די געלעגנהייט פעסט־
צושטעלן וואס עס מיינט א יאר אפ־
געבאנג ארבעט פון דער וויצא, א
דאנק דער הילף פון דער גאנצער
אידישער קאלאניע.

אבער ווייט זענען אונזערע ציילן
נית דערגרייבט. אונזער כידנה-מאכט
נאך אלץ אדורך שוועריע צייטן און
בכילא זענען נאך די אויפגאבן פון
וויצא אין ישראל זייער שווערע און
זיי נויטיקן זיך שטארק אין אינזער
הילף. איז עס דערפאר אונזער הייליי־
קער חוב צו שטיין מיט זיי אין דעם
שווערן קאמף פאר איינאדרענען די
ניי עולים, צו העלפן פארזאָרגן און
ערציען זייערע קינדער, וואס וועלן
העלפן בויען אונזער מדינה זי זאל
קענען דינען פאר א מוסטער אין דער
וועלט.

איז דעריבער אונזער רוף צו אייך
אידישע פרויען פון קובא, וועלן מיר
מרעטן צו באנייען אין פארשטארקן
אונזערע אקטיוויטעטן, קאָאָפערירט
מיט דער וויצא אין קובא! דערמיט
העלפט איר אונזער פאלק און אונ־
זער לאנד!

y la más absoluta confianza de nuestros clientes en la calidad superior de nuestros trabajos, constituyen la mejor prueba de que nuestros servicios marchan siempre al ritmo del progreso fotográfico.

COOPERATIVA FOTOGRAFICA, S. A. - Industria 156

אויף פאבריץ שכיחות אין געזעלשאפטלעכע אונטערנעמונגען — רופט די
פאטאגראפן פון דער „פאאפעראטיוו פאטאגראפיק".

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO.

אונזער פאַרפליכטונג צום קרן קימת

וויצא אין קובא האָט ניט נאָר אויסגעפילן דעם פּראָגראַם פּין דער וויצא צענטראַלע אין ישראל, זי איז אויך פאַרפליכטעט צום קרן קימת. וויצא העלפט ארוים אין פארשיידענע אקציעס. זי שאצט אָפּ די גרויסע און וויכטיקע אויפגאבן פון קרן קימת פאר אינזער פאָלק און לאנד און שטייט ניט פון דער וווייטנס אויף דעם נעביט, צו איז עס ביי א פּורים באזאר, צי ביי פלאנצן בוימער, צי ביי אנדערע וויכטיקע געלעגנהייטן שאפט זי באדייטנדע סומעס יערלעך אין ערפילט איר חוב צום קרן קימת.

וויצא קאָאפּעריט אין אלע ציוניסטישע אקטיוויטעטן

מיר שטייען ניט פון דערווייטנס פון סיין שום אונטערנעמונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פלענום ראס. אונזערע חברות באציען זיך ערנסט צו יעדער ערשיינונג אין טראָגן צו זייער קאָאפּעראציע. צי איז עס געווען ביים הערצל מאָנומענט, צי ביי דעם 2 יאריקן יובילעי פון דער אידישער מדינה. אמפייפסט איז עס נעקומען צום אויסדרוק ביי דער שקלים אקציע. די וויצא האָט פארקויפט מער שקלים ווי די גאנצע ציוניסטישע באוועגונג צוזאמען. 60 פראצענט פון די שקלים האָט וויצא פארקויפט אין איז דערפאר באגריסט געווארן פון שקלים קאמיטעט.

אין כאטש מיר זענען שטענדיג פארנומען מיט שאפן בודזשעטן אין מיט די אלגעמיינע אויפגאבן פון אונזער ארגאניזאציע פארפעלן מיר אבער אויך ניט צו שענקען אויפמערקזאמקייט צו שליחים וואס קומען אין די אינטערעסן פון אונזער לאנד. פאר יערן איינעם וועלט איינגעאָרדנט א קבלת פּנים, און מיר העלפן ארוים אין זייער מיסיע לטובת אונזער לאנד.

דער אקטאָ סיוויקאָ אין דער שול פון אידישן צענטער

לויט דער איניציאטיוו פון וויצא איז אין דער שול פון אידישן צענטער איינגעאָרדנט געווארן אן אקטאָ סיויקא געוויידמעט דעם יאָרציים פון הענריעטא סזאלד, פאר וואָס עס קומט אנערקענונג דעם לערער פערסאנאל מיטן דירעקטאָר ה' עליאָוויטש בראש, פאר דער פיינער צוגרייטונג און אזא רייכן פּראָגראם פון וועלכן די קינדער האָבן זייער א סך נעלערנט. די חברות האָבן ביי דער געלעגנהייט צעפּילט הענריעטא סזאלד'ס א בילד צווישן די קינדער אלס א מתנה. דער אקטאָ סיוויקאָ האט איבערגעלאָזן א טיפן איינדרוק אויף אלע אנווועזנדע.

ניי-יאָר אונטערנעמונגען

וויצא איז אזוי ווי ארייגעדרונגען אין אלע ווינקלען פון אידישן לעבן אין קובא, או עס האָט אנגענומען ווערן א טייל פון לעבן ביי יעדער חברה. אלס פאקט דארפן דערמאָנט ווערן די צוויי ניי יאר אונטערנעמונגען, וועלן פרויען האָבן אריינגעוויזן אזוי פיל איבערגענבקייט אז יערע אונטערנעמונג איז געקרוינט געווארן מיט ערפאלג.

מיר שטייען פאר שווערע אויפגאבן

און אזוי האָט וויצא אויסגעבריטערט און ארגאניזירט אירע אקטיוי-

פארלייכטערונג פאר אונזערע חברות אין ישראל, ווייל זיי קענען זייער געלט פארוועגען אויף אנדערע וויכטיקע צוועקן, וואס זענען זייער נויטיק ניים דערציען און איינגלידערן די דעריוקסענע קינדער אין דער ישראל ווירטשאפט. זיי זאלן מיט דער צייט קענען זיין די בויער פון אונזער צוקינפט. דערפאר שטאלצירט אונזער באוועגונג אזוי שטארק מיט דער נייער שטוב, וועלכע פארדינט די גרעסטע אנערקענונג.

מיר בויען א הויז אין ישראל

ווען מיר שטייען פאר דער גרויסער וויכטיקער געשעענים צו קענען מיטטיילן די אידישע קאלאניע אין קובא, אז מיר האבן יעצון א הויז אין ישראל אויפן נאמען פון, דער קובאנער אידישער פרוי, מוזן מיר דערמאנען די דעלעגאציע פון וויצא קיין ישראל, וועלכע האט געפירט צו דער וואונדערבארער אידייע פון בויען אן אייגן הויז אין ישראל. אויסער דעם וואס מיר דערמאנען שטענדיק מיט א געפיל פון שטאלץ, אז זיי זענען געווען די ערשטע פון אונזער ישוב. וואס האבן באטראכטן די מיט בלוט געהויליגטע ערד פון אונזער באפרייט לאנד און דערמיט געהויבן דעם פרעסטיזש פון וויצא, ווי פון גאנצן אידישן ישוב, האבן אויך זייערע באריכטן געבראכט שטימונג און שטוים קראפט. אז מיר האבן גלייך פראקלאמירט, אז די הכנסה פון דער יוצר פון דער אידישער פרוי זאל גיין פאר א הויז.

דערפאר ווייל מיר זענען פארפליכטעט צו דערקן א טייל פון די גרויסע בודזשעטן, וואס וויצא האט אין ישראל אויסצוהאלטן אירע אינסטיטוציעס, האבן מיר געמוזט אויפן צווייטן יאר די וואך פון דער אידישער פרוי אייך באשטימען פאר דעם צוועק. און איצטער קענען מיר מיט פרייד מעלדן, אז אויסער די סומעס געלט, וואס מיר שיקן פאר וויצא בודזשעט האבן מיר אפגעשיקט 12 טויזנט דאלער פאר א קינדער היים אין דער שטאט צפת. וואו א טייל פון די דאכלאזע עולים קינדער וועלן געפינען א וויכטיקע נייעם היים. דערמיט ווערט אריינגעשריבן דאס שענסטע קאפיטל פון דער געשיכטע פון דער וויצא ארבעט אין קובא.

דער אנטייל פון וויצא אין נאציאנאלן קאמפיין

ייער גרויסע פארדינסטן האט די ציוניסטישע פרויען ארגאניזאציע אויך אויף דעם נעביט. זי האט געטאן די שווערסטע ארבעט, געשיקט אירע קאמיסיעס אין די פארשידענסטע וויניקלען פון שטאט אויף אלע העכסמע טרעפ. נענאנגען פון שטוב צו שטוב, ניט אדורכגעלאזט קיין איין אידן. ביי יעדן געווענקט און געמאנט צו ערפילן זיין הויב צו דעם נאציאנאלן קאמפיין.

עס איז אויך איינגעארדנט געווארן א מאסן מיטינג מיטן אנטייל פון חבר גרייווער. וואס איז באזונדערס געווארן פון הונדערטער פרויען און זיי מאביליזירט פאר די אינטערעסן פון האמפיין. דער מיטינג האט געמאכט א שטארקן רושם און געבראכט גלענצנדע רעזולטאטן. וואס האט גיזגעבן א וויכטיקו צוישטייער צום ערפאלג פון קאמפיין.

די פאַרוואַלטונג פון דער „ויצא" סעקציע א׳

קובא 8 וויצא סעקציעס: סעקציע א', סעקציע ב', ספרדישע וויצא סעקציע, יאנג וויצא, סעקציע קאמאנועי, סעקציע סאנטיאגא דע קובא, סעקציע אר־טעמיסא; און סעקציע גואנאבאקאא. יעדער סעקציע פאר זיך פירט אדורך אייטאגאם אירע אקטיוויטעטן.

די וויצא סעקציעס פון האוואנא זיינען פארשטייערשאפט אין דער צענטראלע אונטערן נאמען מעסא צענטראל. עס קומען פאר זיצונגען אין מאל אין חודש, וועלכע דינען פאר נעמיינזאמער צוזאמענארבעט און עס הערשט הארמאניע און רעספעקט פון איינעם צום צווייטן.

ביי דער נעלעגנהייט מוז באטאנט ווערן, אז די יאנג וויצא שפילט א באדייטנדע ראלע אין אונזער באווע־גונג מיט איר אנטייל אין אלע וויכ־טיקע אונטערנעמונגען. אויך די וויצא ב' איז א מוסטערהאפט ארגאניזירטע סעקציע, וואס האט נעגעבן א גרויסן צושטייער ביים נייען און שטיקן און איר אנטייל אין נאציאנאלן קאמפיין. די ספרדישע וויצא סעקציע צייכנט זיך אויס אויף אלע געביטן, מיט איר איבערגעבענער ארבעט ביי יעדער אינטערנעמונג און זי פארדינט גרוס אוערקענונג.

די ניי שטוב ביי דער וויצא

וואן מיר טרעטן צו אפגעבן א באדיבט פון אונזער ניי שטוב פעלט שמענדריק אוים ווערטער צו באציכענען די וויכטיקע ארבעט וואס ווערט דארטן געטאן. די פרויען קומען מאל אין דער וואך אין גיבן זיך איבער מיט לייב און לעבן צו דער הייליקער ארבעט פון באקליידן די עולים קינדער אין ישראל. די ארבעט ווערט געטאן מיט דער גרעסטער זארגפעליקייט, אז עס זאל ארוים וואס שענער און בעסער. נאכ באווייז קען אונז דינען די אויסשטעלונג ביי א טיי, וואס די ניי שטוב האט געהאט איינגעפארבנט, אין בית עם ציוני, וואו הונדערטער פרויען האבן געהאט די געלעגנהייט צו זען דאס אנטוועק און שפילצייג וואס עס איז צוגעגרייט געווארן. וועלן וויצא זאל מער ניט טאן ווי פארזארגן מיט אנטוועק א טייל פון אונזערע יחו־מים אין ישראל, וואלט עס שוין אויך גענוגן א וויכטיקע דערגרייכונג.

די ניי שטוב איז אבער נאר בלויז א צווייג פון די וויצא אקטיוויטעטן, וואו געציילטע פרויען פון ישוב טוען אפ די ארבעט. אויף א שטילן, באשיי־דענעם אופן ווערן אפגעשיקט טראנס־פארטן נייע וועש און קליידער וואס קאסטן בלויז הונדערטער דאלארס און האבן די ווערט אין ישראל טויזנטער דאלארס. נאר איינגיכן ווערט אפגע־שיקט צו דער וויצא צענטראלע אין תל אביב. דער דריטער טראנספארט נייע יועש און קליידער, צו באקלייד מיט אלעם נויטיקן 1250 קינדער. מיר ווילן ציען די אויפמערקזאמקייט פון גאנצן אידישן ישוב, אפצושאצן די דאזיקע ארבעט פון די פרויען וועלכע האבן מיט זייערע הענט אויסגעארבעט אנטוועק פאר 1.250 קינדער וועלכע זענען נאקעטע און טיילוויז קראנקע, ניט דערנערטע, אן טאטע מאמע געקומען אין ישראל און נעפע־נען ראטן זייער וואראמע היים. און וואן וויצא אין קובא העלפט באקלייד די קינדער, איז עס גאר א גרויסע

די ווערטפולע ארבעט פון דער „וויצא" אין קובא

פון **חנה קריגער**
(רירעקטאָרין פון דער קולטור קאָמיסיע ביי דער „וויצא")

עס זענען שוין אַוועק די היסע זומער חדשים. יעדער איינער קערט זיך אום צו זיין טעגלעכן לעבנס שטייגער און אויך די וויצא קערט זיך אום צו אירע נאָציאָנאלע פליכטן. וועלן מיר אין פארבינדונג מיט דעם מאָל א סך הכל פון א פעריאָד אפּ־געמאַכט ארבעט, כדי יעדער איינער זאָל האָבן א קלאָרן באַגריף, וואָס עס איז געווען דער בייטראָג פון וויצא פאר אונזער היימלאנד ישראל.

אין צוזאמענהאנג מיט די גרויסע אויפגאבן, וואָס עס פאָדערט פון אונז די היינטיקע היסטאָרישע צייט האָט די ציוניסטישע פרויען אָרגאַניזאציע וויצא, אויסגעברייטערט אירע אקטיוויטעטן און געשטעלט זיך פאר איר הייפּט ציל צו ווערבירן נייע מיטגלידער, צוציען און דערנענטערן די אידישע פרויען פון קובא צו אונזערע פאָלקס אינטערעסן. צו דעם צוועק זענען אייננעאָרדנט געוואָרן אפּטע אונטערנעמונגען, וועלכע האָבן געציגן די אויפמערקזאמקייט פון אלע־מען און האָבן געהאט דעם געהעריקן ערפאָלג. אויסער די גרויסע מאַטעריע־לע אינקונפטן וואָס די אונטערנעמונגען האָבן געבראכט, האָבן זיי אויך געדינט פאר א דערנענטערונג און פאַרשטענדיקונג צווישן אלע מיטגלידער פאר נעמיינזאמער ארבעט, במילא האָט עס שוין געטראָגן אן ער־ציערישן כאראקטער. ביי יעדער אונ־טערנעמונג זענען געהאלטן געוואָרן רעפעראטן פון שליחים אוו איינגעלא־דענע געסט, אויף וויכטיקע אקטועלע טעמעס, וואָס האָבן באַרייכערט מיט וויסן דער אידישער פרוי בכלל און יעדער ציהערער בפרט.

איצטער קענען מיר מיט פרייד פעסטשטעלן, אז אין יערן ווינקל פון לאנד וואו עס געפינען זיך נאָר אידי־שע פרויען זענען פאראן באוואוסטזי־ניקע וויצא מיטגלידער. אונזער אָרגא־ניזאציע ציילט־ביים היינטיקן טאָג טייזנט דרייהונדערט און פופציק מיטגלידער, וואָס זענען נאָציאָנאל באוואוסטזיניק און קאָאָפּערירן אויף אלע געביטן לטובת אונזער לאנד.

די וויצא צענטראלע

ביים היינטיקן טאָג עקזיסטירן אין

"La Casa Gil"

de LISTEIN Y HOLTZ

Villuendas 10 **Apartado 92** **Teléfono 2961-1**
Santa Clara

TENIENTE REY 310 **TELEFONO A-7302**

HABANA

Completo surtido en pieles del país y extranjeras, hules de mesa, pergamoides para libros y hule de tapicerías.
Precio sin competencia

———0❀0———

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר
אַלע אונזערע פריינט. קליענטן
און באַקאַנטע און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

האַלץ און ליכטענשטיין

CUERVO y Cia.

Almacenistas de Tejidos

MURALLA 363 TEL.. A-9090 HABANA

פאר דעם אידישן סוחר איז אונזער געשעפט וווי זיין אייגענער!

אויב איר ווענט נאר נישט אונזער קליענט, שרייבט אונז גלייך אן

מיר וועלן אייך צושיקן אויפן אונזערע אידישע וויאנאנטעס

מיר האבן די בעסטע סורטידע און די נידעריקסטע פריזן

מיר האבן שטענדיק לאטעם און מציאות!

פארדינט נעלט און ציט צו
זייענען — פארקויפנדיק די
באריטטע ליילעכער נאוויאס

NOVIA

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

„קוערוואַ און קאַמפּאַניע"
באַגריסט קובאַנער אידן צו דער געלעגנהייט פון אידישן ניי־יאָר 7511

ווי יעדן יאָר, דערמאָנען מיר זיך אין די פייערלעכע טעג פון אידישן ניי־יאָר, וואָס ציילט שוין היינט דאָס יאָר 5711.

מיר צייכן צווישן דער אידישער קאַלאָניע אַ קונדשאַפט, צו וועלכער מיר באַציען זיך מיט דעם גרעסטן רעספעקט.

יאָרן און יאָרן, ווי אונז קומט אויס צו שטיין אין פאַרבינדונג מיט די אידישע סוחרים און אינדוסטריעלער, און קענען בלויז אכטונג און דאנק־באַרקייט צו זיי אויסדריקן. מיר האָבן שטענדיק וויכטיק געדינט אונזערע אַנצאַליקע קליענטן און וועלן זיך וויטער באַמיען אַנטקעגנצוקומען מיט ראַט און טאַט דעם אידישן ביזנעסמאַן.

ווי פריינט פון אידישן פאָלק, האָבן מיר שטענדיק אנטיילגענומען און קאָאָפערירט מיט די פאַרשידענע אונטערנעמונגען אין אידישן ישוב לטובת אַ נאַציאָנאַלער היים פאַרן פאָלק ישראל אין ארץ ישראל.

דערפאַר ביי דער געלעגנהייט פון ניי־יאָר, דריקן מיר אויס אונזער אויפריכטיקן וואונטש צו אונזערע אידישע קליענטן און צום גאַנצן ישוב בכלל.

קוערוואַ און קאַמפּאַניע

א פאריניקונג מיט ענטוויאזם און פארגרעסערן זייערע באשטייערונגען. עס וועלן אויך ווערבירט ווערן נייע מיטגלידער. דער ישוב האט תמיד באוויזן אז ער דערפילט זיינע אויפגאבן. מען דארף נאר געפינען דעם ריכטיקן צוגאנג צום ישוב און אים ארגאניזירן אויף אזא אופן, אז מען זאל צו אים וואס ווייניקער קומען אין וואס מער פון אים באקומען.

די ניט זיכערקייט צו דער פאריניקטער אפאראט ווען גוט ארבעטן קען ניט זיין קיין סיבה פאר דעם ניט צושטאנד קומען פון א פאריניקונג. פון די ארגאניזירער איז אפהענגיק דאס געהעריקע פונקציאנירן פון פאריניקונג אפאראט. אויב די פאריניקונג ווען דורכגעפירט ווערן דירך מענטשן פון „גוטן ווילן", קען כאן זיין זיכער, אז עס ווען געלייזט ווערן א געזונטער פונדאמענט און עס ווען אויסגעבויט ווערן א שטארקער בנין. אין מאמענט ווען עס ווען פארשווינדן די מורא, אז איינשפאנען זיך אין געזעלשאפטלעכן וואגן מיינט זאלט אפן תמיד דעם טשעק בוך, ווען צוקומען צו דער ארבעט פרישע כוחות מיט פרישער איניציאטיוו און ענערגיע.

פאר פארשטענטווארטלעכע געזעלשאפטלעכע פירער און טוער טארן כיין שום סיבות ניט זיין שטארקער פון רער „גוט" אליין, פון דער טרויעריקער „ווירקלעכקייט" וואס מאנכע א דרינגענדע לייזונג.

זאל דער נייער יאר ברייגען די לאזונג!

SINESIO ROJO

FABRICANTE DE HORMAS, TACONES

Y CONTRAFUERTES

Independencia 40 **Santo Domingo, Las Villas**

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייגנט און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא. און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

מיכיע פון פיר האָט באַטראכט דעם פּראָיעקט און אָנגענומען אים מיט קלייַנע ענדערונגען אין אייניקע פונקטן. דאָס איז דער גאַנצער אייניקטער פּראָיעקט באַטראכט געוואָרן דורך די פארוואלטונגען און צום סוף איז נאָך לאַנגע דיסקוסיעס אָנגענומען געוואָרן אויף א זיצונג פון אָרגאַניזיר קאָמיטעט די ענטגילטיקע רעדאקציע פון אָפּמאך. אויף דער זיצונג איז אויך באשלאָסן געוואָרן צו רופן אויפן 17-טן יולי 1950 אַלגעמיינע מיטגלידער פארזאמלונג, כדי דורכצופירן די לעגאלע ראטיפיקאציע פון פאריינינקונגס אָפּמאך. די פארזאמלונגען זעלן ניט פאָדגעקומען. מען איז זיך איבערן אויף „וואקאסיאָנעס".

די פאריינינקונג איז דערווייל ניט צושטאַנד געקומען (כּמיר שרייבן די שורות אָנהויב סעפטעמבער). אָבער דערווייל האָט דער אַנטי טובערקולאָז קאָמיטעט אָפּגעשטעלט צייטווייליק דאָס אויסצאָלן די געלט שטיצעס און דאָס גלייכן דער פרויען פאריין. דער הילפס קאָמיטעט פאר פּליטים האָט אייסגעצאָלט די לעצטע שטיצע פאר חודש סעפטעמבער און אפּגעשטעלט בכלל זיינע אקטיוויטעטן. א זייער מרויעריקער רעזולטאט נאָך חדשים לאַנגע אונטערהאַנדלונגען, פון וועלכן עס ליידן פאר אלעמען די נויטבאַדערפטיקע.

אלטע תושבים און סקעפטיקער זיינען, אז די פאריינינקונג איז בייַ זיי ניט צושטאַנד געקומען און זי וועט קיינמאל ניט צושטאַנד קומען צוליב פאלגנדע סיבות:

ערשטנס, ווייל סיי דער אַנטי טובערקולאָז קאָמיטעט סיי דער פרויען פאריין קענען זיך זייער שווער שיידן מיט זייער פרעסטיזש און פיל יאָריקע טראדיציעס אלס זעלבסטשטענדיקע אינסטיטוציעס.

צווייטנס, ווייל זיי האָבן מורא, אז בייַ א פאראיינהייטלעכונג פון דער מיטגלידערשאפט פון ביידע אינסטיטוציעס וועלן זיך געפינען מיטגלידער, וואָס וועלן נאָך דער פאריינינקונג אריינטראָגן א קלענערן מאָנאטס בייטראָג ווי פאר דער פאריינינקונג פאר די באזונדערע אינסטיטוציעס.

דרייטנס, ווייל מען איז ניט זיכער, ווי אזוי דער פאריינינקטער אפּאראט וועט ארבעטן.

אויב דאָס זענען ב א מ ת די פיבות, מוז געזאָגט ווערן בייַם פּלסטן רעספּעקט פאר די אינסטיטוציעס, אז אין דעם פאל איז פאראן א שטאַרקער קעגנזאץ פון „פרעסטיזש אין טראדיציע". דאָס איז די מרויעריקע „ווירקלעכקייט", די נויט פון ארעמע, קראנקע, צעבראָכענע מענטשן, סיי דערוואקסענע סיי קינדער. פאר זיי איז אומבאגריפלעך טראדיציע און פרעסטיזש אין געוועלשאפטלעכן זין. פאר זיי איז „טראדיציע" די אלטע אידישע טראדיציע צו העלפן נויטבאדערפטיקע און „פרעסטיזש" דער אלטער אידישער פרעסטיזש צו העלפן נויטבאדערפטיקע ניט א פילער האנט, כדי זיי זאָלן ניט אימקומען פון הונגער און קרענק.

אויב עס איז פאראן א מורא, אז אין געוויסע פאלן וועלן מיטגלידער פארקלענערן זייער מיטגלידס אפּצאָל, מוז מען זיך אָבער זאָגן, אז פיל מיטגלידער וועלן זיך אָפרופן ביי

סטאביליזאציע דורך א פארייניקונג פון די אינסטיטוציעס אין איין געזונטער קערפערשאפט, כּיצד איין אדמיניסטראטיוון אפאראט כּון כּיט א פעסטן בידזשעט?

אונז זענען ניט באקאנט געניג די פרואוון, וואָס זענען געמאכט געוואָרן אין די פריערדיקע יאָרן. מיר זענען אָבער הערפאר מער באַהאָוונט מיט די פארייניקונגס פרואוון, וועלכע זענען געמאכט געוואָרן אין די לעצטע צוויי יאָר. צו וועלכע מיר זענען נאָענט געשטאַנען.

אין „האָוואָנער לעבן" פון 18-טן יוני 1949 האָט דער שרייבער פון די שורות פארעפנטלעכט אן ארטיקל „וועגן איבערבויען אינזערע הילפס אינסטיטוציעס אויף געזונטע און פעסטע יסודות". אין וועלכן מיר האבן ארויפגעבראכט פונדאָסנעי דעם ענין פארייניקונג אויפן געזעלשאפטלעכן סדר היום. מיר האבן אָנגעוויזן כּיי אויף אלע נעגאטיוע זייטן פון דער אקטיוויטעטן־צעשפּליטערונג, סיי אויף אלע פאָזיטיוע זייטן פון א פארייניקונג פון אלע הילפס אינסטיטוציעס (אָנטי טובערקולאָז קאמיטעט, פרויען פאריין, הילפס קאמיטעט פאר פּליטים) אין איין שטאַרקער אינסטיטוציע. דער „הילפס קאמיטעט פאר פּליטים" האָט אויפגענומען די איניציאטיוו. עס זענען פאָרגעקומען אייניקע קאָנפערענצן מיטן אָנטייל פון פארשטייער פון די פאראינטערעסירטע אינסטיטוציעס. עס איז געשאפן געוואָרן א קאָארדיניר קאמיטעט. עס איז געוואָרן אָנגענומען און פארעפנטלעכט אין דער ארטיקער אידישער פרעסע און צוגעשיקט צו אלע ארטיקע אידישע אינסטיטוציעס א רעזאָלוציע, וועלכע האָט אנטהאלטן די הויפּט פרינציפּן פאר א פארייניקונג. ס'איז אויסגעארבעט געוואָרן און צוגעשיקט צו די פאראינטערעסירטע אינסטיטוציעס א פארייניקונגס פראָיעקט. דער הילפס קאמיטעט האָט געהופן א זיצונג, אויף וועלכער מען האָט געזאלט באַהאַנדלען דעם פראָיעקט און אריינטראָגן ענדערונגען אָדער אויסבעסערונגען. די זיצונג איז ליידער ניט פאָרגעקומען. מען איז זיך צעפאָרן אויף „וואקאציאָנעס". דער ענין איז מער ניט באַטראכט געוואָרן. ער איז אראָפ פון געזעלשאפטלעכן אויבערפלאך. אין דער געשיכטע פון ישוב איז אריינגעשריבן געוואָרן אין דער קאפיטל „פארייניקונג פון די הילפס אינסטיטוציעס", נאָך איין מיים־ערפאָלג.

איז מערץ 1950 האָט זיך באראינטערעסירט מיט דעם ענין פארייניקונג די „מענאָראָה סיסטערהוד" און זי האָט אים דאָס מאָל ארויפגעבראכט אויפן געזעלשאפטלעכן טיש. עס זענען זוידעראמאָל אָפּגעהאלטן געוואָרן קאָנפערענצן און באראטונגען, צו וועלכע אלע פיר אינסטיטוציעס (אָנטי טובערקולאָז קאמיטעט, פרויען פאריין, דער הילפס קאמיטעט פאר פּליטים, מענאָראָה סיסטערהוד) האָבן דעלעגירט צו דרייי פאָרשטייער אלס פּערמאנענטע מיטגליידער פון אָרגאָניזיר קאמיטעט, ווי אויך פון דער צוקונפטיקער פראָווויזאָרישער פאריינאלטונג פון דער פארייניקטער אינסטיטוציע. דער שרייבער פון די שורות האָט אויך דאָס מאָל אויסגעארבעט און ארויפגעטראָגן א פראיעקט פאר א פארייניקונגס אָפּמאך. א קאָ־

פארהעלטעניש צו דעם אויסגעוואקסענעם מאטעריעלן וואוילשטאנד פון ישוב. זיי זענען דערהויפט ניט געניג אויסגעוואקסן אין פארהעלטעניש צו די שטייגנדע באדערפענישן פון די נויטבאדערפטיקע שיכטן. זיי זענען ניט אויסגעוואקסן אויפצולעמ מיט די, מיט דער צייט, געענדערטע לעבנס באדינגונגן, מיט די געענדערטע פרייזן פון לעבנס מיטלען, דירה נעלט, קליידער, מעדיצין וכדומה.

נעשען איז דאס ניט אזויפיל צוליב דער גלייכגילטיקייט און ניט פארשטערסירטקייט פון ישוב פאר זיינע אינסטיטוציעס, ווי צוליב א נאנצער רייע אינערלעכע און ארגאניזאציאנע־לע שוואכקייטן פון די אינסטיטוציעס גופא.

עס פעלט זיי פאר אלעמען די גע־זונטע באזע, וואס מיינט די נעהעריקע הכנסה פון מיטגלידס אפצאל. דער דורכשניט באנאטלעכער אפצאל פון א מימגליד פון אנטי טובערקולאז קאמי־טעט איז מער ווייניק איין דאלער 40 סענט, און פון א מיטגליד פון פרויען פאריין מער ווייניק איין דאלער 25 סענט. אויף א שוואכן פונדאמענט האט מען ניט נעקענט אויסבויען קיין פעסטן בנין.

עס פעלט אן אנטשפרעכנדע פראפא־נאנדע. דער ישוב ווערט אלארמירט נאר אין דירנגענדע נויט סיטואציעס. עס פעלט א סטאביל פראפאנאנדע און אייפקלערונגס ארבעט.

עס פעלן נייע שעפערישע כוחות אין די פארוואלטונגען. מיט זענען די פירער וועלכע שטייען זייט יאהן בייַ דער אנגעשטרייננטער געזעלשאפטלעכער ארבעט. די פארוואלטונגען זענען דעקאמפלעטירט.

עס פעלט קאארדינאציע אין דער הילפס ארבעט. די אקטיוויטעטן זענען צעשפליטערט. די זעלבע ארבעט ווערט געריכט אין עטלעכע פלעצער. נויטבאדערפטיקע קלאפן אין עטלעכע טירן, פון וועלכע זיי גייען אפטמאל צוויק אנטוישטע.

עס פעלט א שטארקע קאמפיין אר־גאניזאציע.

צוליב זאט די שוואכקייטן ווערט בארמינקלט אין א געוויסער מאס דער ליבטיקער גלאנץ פון דער נאבע־לער אין הומאניטארישער הילפס אר־בעט פון די אינסטיטוציעס. צוליב זאט די שוואכקייטן קענען ניט די אינסטיטוציעס, טראץ דער גרעסטער מי אן אנשטרענגונג פון זייערע פיי־רער, דערהויבן זיך צו דער געוואונ־שענער מדרגה פון לינדערן אידישע נויט אין א געוונדער מאס.

מען וואלט געקענט גלויבן, אז די שוואכקייטן האבן שוין פון לאנג בא־דארפט זיין א סטימול צו א ראדיקא־לער ענדערונג און איבערבוי פון די אינסטיטוציעס. וואס זשע איז געשען, וואס טראץ אלע פרואוון האט זיך ניט אינגעגעבן זיי צו רעארגאניזירן אדער איבערבויען? אויב די אינסטיטוציעס זענען ניט געווען אימשטאנד דורך ג־ערהיצע רעפארמען אליין א סוף מאכן צו די שוואכקייטן מיט אייגענע כו־חות אין זייערע אייגענע ווירקונגס קרייזן און סטאביליזירן אזוי ארום זייערע אקטיוויטעטן אויך געוונטע יכודות, פאר וואס זשע זענען דורכגע־פאלן אלע פרואוון צו דערגרייכן אזא

פּעליקע הכנסות. דער ענד רעזולטאט איז אן ענלעכע סיטואציע ווי ביים אנטי טובערקולאָז קאמיטעט: אייביקע דעפיציטן, רעדוצירן אדער צייטווייליק אפשטעלן שטיצעם און אן אומאויפהערלעכער גראנגל צו דעקן די דעפיציטן.

דער „הילפס קאמיטעט פאר פליטים", וועלכער איז געגרינדעט געוואָרן אין אויגוסט 1948, לויט דער איניציאטיוו פון פליטים פארבאנד אין קובא, מיט רער אויפגאבע איבערצונעמען און פארזעצן די הילפס ארבעט לטובת די פליטים אין קובא נאך דער ליקווידאציע פון די דזשאינט הילפס אקטיוויטעטן אין קובא אקטאבער 1948, האט געארבעט אין זיינע באשטימטע ראמען ארויסגעבנדיק צו נויטבאדערפטיקע פליטים געלט שטיצעם אין רער פארם פון אינמאליקע, פערמאנענטע, קאנסטרוקטיוו און רייזע הוצאות קיין ישראל און אנדערע לענדער, ווי אויך מעדיצינישע שטיצע דורך דעם אנטי טובערקולאָז קאמיטעט, וועלכן ער האט סובסידירט ירען חודש מיט א געווישער ביטע. ניט האבנדיק קיין מיטגלידערשאפט האט רער הילפס קאמיטעט באזירט זיינע אקטיוויטעטן אויף די הכנסות פון פאריניקטן נאציאנאלן קאמפיין פאר ישראל אין אנדערע אידישע אינסטיטוציעס (1948) און אויף רער הכנסה פון אנטייל פון דזשאינט קאמפיין (1949). אייבצאלנדיק רעם 30-טן אויגוסט 1950 די חודש שטיצע פאר סעפטעמבער רעם יאר האט רער הילפס קאמיטעט אפגעשטאָפּן זיינע אקטיוויטעטן אן רעפיציטן און מיטלען פאר נייטערדיקע שטיצעם פאר נייטבאדערפטיקע פליטים, וועמענס גורל שטייט אין רעם מאמענט אונטער א גרויסן פראגע צייכן.

די „טשאריטי קאמיטי" איז א שטיצע אפטייל ביי רער פרויען ארגאניזאציע „מענאראה סיסטערהוד". זי פירט אוים אירע הילפס אקטיוויטעטן אין ענגע ראמען. אין איינקלנג פאלן האט די „טשאריטי קאמיטי" קאאפּעראירט מיט די אנדערע אינסטיטוציעס. מיט די אלגעמיינע אבער הילפס פראבלעמען און הילפס אקטיוויטעטן פון ישוב האט די „טשאריטי קאמיטי" ביז איצט קיין ענגן שייכות ניט געהאט. אירע פאנרן שעפט די „טשאריטי קאמיטי" פון די אלגעמיינע הכנסות פון רער „מענאראה סיסטערהוד".

פון אויבן געזאגטן איז קלאר, אז רער „אנטי טובערקולאָז קאמיטעט" און רער „פרויען פאריין" (ביידע קינרער פון איד. צענטער אין קובא) זענען די פירנדע הילפס אינסטיטוציעס פון ישוב. זיי דינען זייט פיל יארן רעם ישוב אין זענען מיט איר געוואקסן. ניט ווייניקער קלאר איז אבער אויך דאס וואס גראד די פירנדיקע הילפס אינסטיטוציעס, א ביז גאר ווייטקער טייל פון ישוב קערפער, פירן אן זייט פיל יארן א שווערן קאמף, כדי אויפצוהאלטן זייער עקזיסטענץ אויף א מינימאלן ניוואו, ניט קענענדיק נאכקומען זייערע באדערפענישן אין א געהעריקער מאס.

רער „אנטי טובערקולאָז קאמיטעט" אין רער „פרויען פאריין" וענען, ווי גענאגט, געוואקסן צוזאמען מיטן ישוב, אבער לויטער זענען זיי פינאנציעל ניט גענוג אויסגעוואקסן אין

ווירקלעכקייט בלייבט עס ביים אלטן. די הילפס אינסטיטוציעס פירן ווייטער אן א שוואכן קאמף כדי נאכצוקומען זייערע נויטיקסטע באדערפענישן אין די נויטבאדערפטיקע באקומען ניט די געהעריקע שטיצע, וואס זאל זיי גיבן אן עקזיסטענץ מינימום. די דעפיציטן וואקסן ווייטער און שטיצעס זוערן אפטמאל אפגעשטעלט.

איידער מיר וועלן זיך פארנעמען מיט די סיבות צוליב וועלכע די פארייניקונג איז ביז היינט נוט צושטאנד געקומען, הגם עס זענען געמאכט געווארן אזוי פיל פרואיזן אין דער הינזיכט, איז כדאי זיך אפצושטעלן אויף די באזונדערע הילפס אינסטיטוציע, וועלכע קומען אין באטראכט פאר די פארשיידענע פארייניקונג פלענער אין פארשיידענע צייטן, ווי אויך אויף זייערע אקטיוויטעטן.

ביז מיט איבער א יאר צוריק זענען דאס תמיד געווען דער „אנטי טובערקולאזע קאמיטעט" און דער „פרויען פאריין". פאראיזרן איז צוגעקומען דער „הילפס קאמיטעט פאר פליטים" און דעם יאר די „טשאריטי קאמיטי" ביי דער פרויען ארגאניזאציע „מנורה סיסטערהוד" פון אמעריקאנער סעקטאר.

דער „אנטי טובערקולאזע קאמיטעט", וועלכער איז געגרינדעט געווארן מיט כמעט א פערטל יארהונדערט צוריק ביים ווינקלע פון אידישן קובא, מיט דער אויפגאבע צו שטיצן מיט מעדיצינישער הילף נויטבאדערפטיקע טובערקולאזע און מענטאלע קראנקע, איז מיט דער צייט ארויס פון זיינע ארבעטס ראמען פארגרעסערדיק זיינע אקטיוויטעטן אין פארנעמענדיק זיך מיטן באזארגן בכלל נויטבאדערפטיקע קראנקע מיט מעדיצינישער הילף אין יעדער פארס. בייזיך אין דיספענסאר, און קליניקס אין סאנאטאריומס, ווי אויך מיט קלייניע געלט שטיצע אין געוויסע פאלן. די אויסגעברייטערטע הילפס אקמיוויטעטן האבן זעלבסטפארשטענדלעך פארלאנגט אנטשפרעכנדע גרעהערע אייגקונפטן, וועלכע דער אנטי טובערקולאזע קאמיטעט האט אבער קיינמאל ניט דערגרייכט טראץ זייער טויזנט קעפיקער מיטגלידער־שאפט און טראץ זיינע צופעליקע הכנסות פון נדרים, נדבות, זאמלונגען און אנדערע. די ניט מעגלעכקייט צו באלאנסירן די הכנסות אין פארהעלטעניש צו די הוצאות פירט יאר איין יאר אויס צו וואס אמאל גרעסערע דעפיציטן, וועלכע צווינגען אפטמאל דער פארוואלטונג צו פארקלענערן די שטיצעס אדער אפצושטעלן בכלל צייטווייליק געוויסע שטיצעס.

דער „פרויען פאריין" א הילפס אינרטיטוציע ניט פיל יונגער פון דעם אנטי טובערקולאזע קאמיטעט, איז געגרינדעט געווארן אלס פרויען און קינדער שוץ ארגאניזאציע. מיט דער צייט האבן זיך פארגרעסערט די נאכלאז אקטיוויטעטן דורכן איינשליסן אין ארבעטס פראגראם מאטעריעלע אין מעדיצינישע שטיצע פאר אלע נויטבאדערפטיקע. אויך אין דעם פאל האבן דער אויסגעברייטערטער ארבעטס פארגרעסערט און די פארגרעסערטע נויטן דערפירט צו דעם צושטאנד פון ניט קענען דעקן די הוצאות דורך די הכנסות פון מיטגלידם אפצאל (ארום 800 מיטגלידער) אין פון אנדערע צי־

וועגן דער פאַרייניקונג פון די הילפס אינסטיטוציעס

פון ל. טענענבלאַט

זייט יאָרן שוויבט אַרוים פון צייט צו צייט אויף אונזער געזעלשאפט־לעבן אויבערפלאַך די פראגע וועגן דער פאַרייניקונג פון די הילפס און יואוילטעטיקע אינסטיטוציעס.

ניט איינמאָל זענען געבאָטן גע־ווָארן פרואוון מיצד יחידים און אָרגא־ניזאציעס וועלכע האָבן פארשטאַנען די נייטוועניקייט און דרינגלעכקייט צו דערפירן צו א פאַרייניקונג פון די אינסטיטוציעס, כדי זיי ארויסצו־שלעפן פון דעם שווערן צושטאַנד אין וועלכן זיי געפינען זיך זייט יאָרן און ארויפפירן זיי אויף א וועג פון פּראָ־גרעס און דערפאלג, כדי זיי איבער־צוכויען אויף א נייעם פעסטן, און גע־זונטן פונדאַמענט, כדי זיי צו געבן א נייעם לעבנס פּאָרם און באפרייען זיי פון די אייביקע דעפיציט זאָרגן, פאר־וועלכע עס איז אפטמאל אָנגעוואנדעט געוואָרן מער מי און ענערגיע ווי פאר דעם עצם ענין: הילף פאר נויטבא־דערפטיקע.

אפהענגיק פון דעם צוגאנג צו דעם ענין פאַרייניקונג, ווי אויך פון דער אָרגאניזירונג און אויסדרוער פון די יעניגע, וועלכע האָבן אויפגענומען

ל. טענענבלאַט

די איניציאטיוו, באקומט דער ענין א קלענערן אָדער גרעסערן שוואונג. עס קומען פאַר קאָנפערענצן און באַ־ראטונגען. עס ווערט אונטערהאַנדלט און געהאַנדלט. עס ווערן צומאָל דער־וויילט קלענערע אָדער גרעסערע פאָזיטיוו רעזולטאטן. עס דאכט זיך צימאָל, אז די פאַרייניקונג איז שוין א כמעט געשעענער פאקט. אין דער

באַקומט ער דאָ זיין ברויט.
ער איז געגליכן צו אַ שערבל,
און צו אַ טרוקן גראָז,
און צו אַן אָפגעוועלקטער בלום,
און צו אַ שאָטן וואָס פאַרגייט,
און צו אַ וואָלקו וואס פארשווינדט,
און צו אַ ווינטל וואָס פאַרווייעט,
און צו אַ שטויב־פאַרבלאָזט פון ווינט
און צו אַ חלום וואָס צערינט.

אָבער דו ביזט, גאָט, דער קעניג,
וואָס לעבט און וואָס איז דאָ אויף אייביק.

חיים האַרענשטיין
פאַרטרעטער פון דער באַרימטער צאָן־פאַסטע „גראַווי"
ווינטשט אַלע זיינע קַליענטן, פרײַנט און באַקאַנטע
א כתיבה וחתימה טובה!

איטלעך וועזן, וואָס דו טוסט זיין גורל איצט באַשטימען,
און פאַרשרייבסט דיין שטרייגנגן אורטייל, לויט ווי זיי פאַרדינען.

———0❀0———

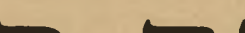
ראש השנה וועלט פאַרשריבן און אום יום־כּפּור וועלט פאַר'חתמ'עט:
וויפל ס'זאָלן פון דער וועלט אַוועקגיין און וויפל ס'זאָלן דאָ באַשאַפן ווערן.
ווער ס'זאָל לעבן און ווער ס'זאָל שטאַרבן.
ייער ס'זאָל שטאַרבן אין זיין צייט און ווער ס'זאָל שטאַרבן פאַר דער צייט,
ווער — דורך וואַסער און ווער — דורך פייער,
ווער — דורך שוואַרד און ווער — דורך חיה,
ווער — דורך הונגער און ווער — דורך דאַרשט,
ווער — דורך שטורעם און ווער — דורך אַ מגפה,
ווער עס זאָל דערוואַרגן ווערן און ווער עס זאָל פאַרשטיינט ווערן,
ווער ס'זאָל רוען און ווער ס'זאָל ווערן נע־ונה,
ווער ס'זאָל לעבן רואיק און ווער ס'זאָל האָבן אַ צערודערט לעבן,
ווער ס'זאָל האָבן רו און פריידן און ווער ס'זאָל זיין געשטראָפט
מיט זאָרג און ליידן,
ווער ס'זאָל ווערן רייך און ווער ס'זאָל ווערן אָרעם,
ווער ס'זאָל זיין דערנידערט און ווער ס'זאָל זיין דערהויבן.

און תשובה און תפילה און צדקה
פאַרוויישן די שרעקלעכע גזירה.

וויי, וויי דיין שם —
איז דיין פאַרנעם.
ס'איז שוואַר דיך צו דערצאַרענען
און גרינג איז דיר צו איבערבעטן
און אין דיר זיך צו באַוואַרענען.
דו ווילסט ניט, אז דער זינדיקער זאָל שטאַרבן,
נאָר אז ער זאָל תשובה טאָן און בלייבן לעבן.
און וואַרטסט אַלץ ביז זיין סאַמע טויט
אז ער זאָל תשובה טאָן — און דו וועסט אים פארגעבן.
דאָס איז וואָר:
אז דו באַשאַפסט זיי און דו קענסט זיי גוט,
וויי זיי זענען דאָך נאָר פלייש און בלוט.
דעם מענטשנס קומען איז פון ערד,
און וועלט צו ערד אויך אומגעקערט.
מיט מאַטערניש אוז נויט

ונתנה תוקף

אידיש: **מרדכי יאפע**

און מיר וועלן פון דער חייליקייט פון טאג דערציילן:
ציילן ער טוט די וועלט מיט פארכטיקייט און שרעק באטיילן,
ס'איז דער טאג אין וועלכן ס'וועט דיין קעניגרייך דערהויבן,
און דיין שטול וועט אנגעבריט מיט חסד און מיט גלויבן,
און דו זיצסט אויף אים מיט אמת. דאס איז אמת:
ביזט א ריכמער און א שטראפער; און די ווייסט דעם רמז
פון די טואונגען וואס זענען איינגעהילט אין סודות,
און דו זעסט די מעשים און דו ביזט אליין דער ערות.
די פארשרייבסט אליין, פאר'חתמ'עסט אליין וואס ס'איז געווען,
ציילסט און רעכנסט און גערעכנקסט וואס ס'איז שוין לאנג פארגעסן.
עפנסט־אויף ס'געדיינק־בוך — און ס'איז אלצדינג דארט פארשריבן,
ווייל די חתימה פון אירען מענטש איז דארט געבליבן.
מיט א גרויסן שופר בלאזט מען די הויכע ספערן,
און א שטילע שטימע לאזט זיך דארט דייטלעך הערן,
און מלאכים, אין שליחות, איילן זיך און יאגן,
און עס נעמט זיי אן א שטארקער פחד און זיי זאגן:
דאס איז דאך דער גרויסער יום־הדין, צו פארשן, זוכן
אויך די אלע מעשים פון די חימלישע שלוחים!
לויפן זיי דערשראקן, שטייען זיי פאר דיר געבויגן —
ווייל זיי וועלן ניט גערעכט בלייבן אין דיינע אויגן.
און עס גייען דורך פאר דיר צום משפט אלע קינדער
פון דער וועלט, הכנעה'דיק, ווי יונגע שאף און רינדער.
ווי דער פאסטוך אונטערזוכט זיין סטאדע — ניט צו מיישן,
טרייבט ער מיט דער רוט פארבי די שאף, כדי צו וויסן
זייער צאל — אזוי אויך דו, א, גאט, זאלסט איבערפירן
אלצדינג דירך דיין האנט, עס זאל זיך ניט פארלירן;
און דו ציילסט און רעכנסט און גערעכנקסט און האלטסט אין זינען

בלאט: דער ארט רופט! מיט א קורצן איבערזיכט פון ארט ארבעט אין קיבא און גאר דער וועלט און דעם רוף צו די ארט פריינט: צו געבן זייער מאקסימאלן באשטייער צום פארייניקטן קאמפיין.

1949

ייני — יענען פארגעקומען די ארויסלאז עקזאמענעס אין דער ארט פאך שול און דעם 18-טן יולי דער פייערלעכער גראדואירונגס אקט. צו וועלכן עס איז דערשינען, דער דריטער נומער פון ארט בולעטין אונטער דער רעדאקציע פון ל. ראן אין 36 זייטן.

דעם 23-טן יולי — האט זיך אנגעהויבן די רעגיסטראציע אויפן נייעם שול יאר אין דער ארט פאך שול. סך הכל האט זיך רעגיסטרירט 73 פערזאן, פון דעם 42 קובאנער בירגער.

1950

דעם 28-טן יולי — האט דער זייגעריכטער קורס פארענדיקט די ארויסלאז עקזאמענעס אין דער ארט פאך שול.

דעם 1-טן אויגוסט — האט זיך אנגעהויבן די רעגיסטראציע אויפן שול יאר 1951-1950.

דעם 1-טן סעפטעמבער — איז דערשינען דער ארט יובל אלבאנאר לכבוד דעם דאפלטן ארט יובל פון: 70 יאר ארט טעטיקייטן אין דער וועלט און 15 יאר ארט אקטיוויטעטן אין קובא.

דעם 4-טן סעפטעמבער איז אנגעקומען דער שליח פון ארט וועלט פארבאנד אדוואקאט דר. משה מערקין, דירעקטאר פון יובל אקציע לטובת דער ארט ארבעט בכל תפוצות ישראל.

CRUSELLAS Y Cía., S. A.

באגריסט צום נייעם יאר זיינע צאלרייכע פרייניט.

קליענטן און דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

דער ארט הילפט ארבעט אין אייראפע, געשאפן דורכן ארט קאמפיין.

אפריל — די ארט פארוואלטונג צעשיקט צו אלע ארט מיטגלידער און באשטייערער אן אויפקלערונגס בריוו: אז: די ארט פאך קורסן זענען געשלאסן געווארן צוליב דער קליינעט קאנטי־ גענס שילער און אז דער ארט אין קובא וועט פארזעצן זיין טעטיקייט מיט זאמלען די נויטיקע געלט מיט־ לען פאר דער ארט ארבעט לטובת דער שארית הפליטה פון אייראפע.

1947

מערץ — וועדט דורך דעם נייעם שמראם פליטים ארויסגערוקט די פא־ דערונג צום ארט צו באנייען די ארט פאך קורסן אין האוואנא.

דעם 7־טן אפריל — קומט קיין האוואנא דער דירעקטאר פון אמערי־ קאנער ארט פיליפ בלאק זיך פערזענ־ לעך צו באקענען מיט דער לאגע.

דעם 9־טן אפריל — קומט פאר א פארוואלטונגס זיצונג פון האוואנער ארט מיטן ארט שליח אין לאקאל פון איידישן צענטער. עס וועדט באשלאסן צו באנייען די ארט פאך שול.

דעם 16־טן אפריל — קומט קיין האוואנא דער ארט שליח אינוש. אליהו טראצקי. דעם 18־טן קומט פאר א פייערלעכער קבלת פנים פאר בייד דע חשובע ארט דעלעגאטן.

דעם 19־טן אפריל — הויבט זיך אן די רעגיסטראציע אויף די פאך קורסן אין נייעם ארט לאקאל אויף טראקאדערא 108. סך הכל רעגיסט־ דירטע 177 פ. פון זיי 79 קובאנער בירגער.

דעם 2־טן מאי — קומט פאר אין איידישן צענטער א לעקציע פון א. טראצקי א. ד. ט. דער אידישער גורל אין ליכט פון דער קעגנווארט און עס וועדט געווידמן דער ארט פילם „דער־ פאסט־ארט צום לעבן". אויף דער עפנט־ לעכער לעקציע וועדט פראקלאמירט א קאמפיין לטובת דעם ארט.

דעם 26־טן מאי — האבן זיך אנגע־ הויבן די לעקציעס אויפן מעכאניק קודם אין דער ארט פאך שול.

1948

יוני — קומט פאר דער ארויסלאז פון דער ארט פאך שול. און דעם 5־טן יולי די גראדואירונגס פייערונג.

עכ דערשיינט דער צווייטער נימע־ פון ארט בולעטין, אונטער דער רע־ דאקציע פון ארט פארוואלטער ל. ראן.

דעם 1־טן יולי — האט זיך אנגע־ הויבן די רעגיסטראציע אויפן שול יאר 49-1948 אין דער האוואנער ארט פאך שול. סך הכל האבן זיך פאר־ שריבן 151 פערזאן. 98 מענער און 53 פרויען. פון זיי 53 קובאנער בירגער.

דעם 19־טן אויגוסט — האבן די פארשטייער פון די אידישע נעזעל־ שאפטן אין האוואנא, באשלאסן דירכצופירן דעם 1־טן פארייניקטן קאמפיין אין ישוב. די געשאפענע געלטער זאלן פארטיילט ווערן: 80 פראצענט פאר מדינת ישראל און די אנדערע 20 פראצענט צווישן 7 אידי־ שע הילפס אינסטיטוציעס. דעם ארט איז פון דער סומע באשטימט געווארן 12 פראצענט.

דעם 31־טן אויגוסט — האבן זיי־ אנגעהויבן די לימודים אין דער ארט פאך שול אויפן בייטלמאכערייי קורס.

נאוועמבער־דעצעמבער — האט דער־ ארט ארויסגעגעבן א גרויסע פלוג־

אייגאַרדענען ביי דער דאָן אָרגאַניזיר־
טער דימענטן אינדוסטריע אין קובא.

די לייַ קאסע האָט מיט די באקומענע פון אָרט וועלט פארבאנד 3.000 דאָלער באדינט ביז מערץ 1946 — 101 פערזאָן מיט הלואות אויף א סומע פון $12.198.50 פון וועלכע בלויז $9.775.00 זענען צו־ריקגעצאָלט געוואָרן און $2.201.50 זענען 16 פערזאָן געבליבן בעלי חו־ביה צום אָרט.

דעם 3־טן אויגוסט — זענען פאר־געקומען די ערשטע אָרויסלאָז עקזא־מענעס פון דער אָרט פאָך שול פון עלעקטריקער קורס.

אָקטאָבער — צום סיום פון אָרט האמפיין און גראדואירונג פון 4 פאָך קורסן, איז דורך דער אָרט פארוואל־טונג אָרויסגעגעבן געוואָרן דער ער־שטער נומער פון אָרט בולעטין, 28 זייטן.

נאוועמבער — האָט דער אָרט דער־הלערט א מיטגלידער קאמפיין, וועל־כער האָט אריינגעבראכט 290 מיט־גלידער מיט א סומע פון 232 דאָלער הודישלעכן מיטגלידם אָפצאָל.

1944

דעם 4־טן אַפּריל — איז פאָרגעקו־מען א פייערלעכער אָפשיידס אָוונט פאָרן איבערגעבענעם אָרט פארוואל־טער און סעקרעטאָר דר. לעא לאנדע.

דעם 2־טן יולי — איז פארפענט־לעכט געוואָרן אין „האוואנער לעבן" א מעלדונג, או די אָרט פארוואלטונג האָט באשטעטיקט דעם פלאן צו דער־עפענען אין האוואנא א טעכנישע כיטל שול פאר אידישע יונגטלעכע כיטל עלעמענטארער בילדונג. דעם 4־טן יולי איז פארעפנטלעכט ג׳

וואָרן וועגן דעם פלאן אן ארטיקל אין קובאנער אידיש וואָרט פון כ. ק. נאָך אלע באמיאונגען איז דער פלאן ניט פארווירקלעכט־געוואָרן.

1945

דעם 8־טן פעברואר — אלגעמיינע פארזאמלונג פון די אָרט באשטייערע און מיטגלידער מיט אן אויסשטע־לונג פון די שילער אויסארבעטונגען אויף די פאָך קורסן. די פארזאמלונג דערוויילט א נייע פארוואלטונג מיט ג. קריגער אלס פרעזידענט.

דעם 29־טן נאָוועמבער אָרדנט איין דער אָרט אין סאלאָנען פון אידישן צענטער א קינסטלעריש־ליטעראריש אָוונט, לכבוד דעם 65 יאָריקן יובל פון אָרט. מיט א רעפעראט פון דר. ב. כוראָוויטש: די אנטוויקלונג פון קאָנס־טרוקטיוון געראנק ביי אידן. און א קאָנצערט אָפטיילונג מיטן אָנטייל פון די אידישע מוזיקער פון האוואנער פילארמאָניע. אויף דער פייערונג איז פראקלאמירט געוואָרן א יובל קאָס־פיין.

צום 65 יאָריקן אָרט יובילייי נים די אָרט פארוואלטונג ארויס א בלאט פון 4 זייטן: 65 יאָר אָרט. מיינינגען פון באקאנטע אידישע שרייבער און וואָרט זאָגער.

1946

דעם 16־טן פעברואר — האָט דער 19־טער אָרט פאָך קורס פאר בייטל־מאכערי איבערגעריסן דאָס לערנען ציליב דעם קליינער צאָל פארבליבענע שילער. אין זעלבן טאָג וואָרט איבער־געשיקט דורך דר. ב. סוראָוויטש א טשעק פון 18 טויזינט דאָלער לטובת

דער ערשטער אָרט קאמפיין אין ישוב אונטער דער אָנפירונג פון דר. ב. סורָאוויטש, ווערט דערפֿאלגרייך דורכגעפירט.

1937

אין מערץ — איז געגרינדעט געוואָרן אין האוואַנא אויף פּראָצ 123 די „אסאסיאסיאן פּרָ פּראָדוקטיב לידאר העברעא", ווָאס האָט זיך געמאַלט פאר איר ציל: צו גרינדן א נאַך שול פאר דער אידישער יוגנט אין קובא. לייטער אָן דערפֿאלג.

1942

אויגוסט — האָט זיך דער וויצע פּרעזידענט פון קובאנער אָרט קאמיטעט פר. הונגָ זעמלער געווענדעט צו דער אָרט ביורָ אין ניו יאָרק מיט א פּלאן צו אָרגאַניזירן אין האוואַנא אן אָרט פאַר אויסבילדונג אנשטאַלט פאר די נעקומענע מלחמה פליטים. דער פּלאן איז אקצעפּטירט געוואָרן דורך דער אָרט אָנפירונג און פאר זיין רעאליזאציע, איז דעלעגירט געוואָרן קייז קובא דר. ב. סורָאוויטש.

דעם 6-טן דעצעמבער — האָבן די פּאריאמלטע דעלעגאטן פון די אידישע נעזעלשאפטלעכע אָרגאַניזאציעס אין האוואַנא אין לאָקאל פון אידישן צענטער אונטערן פּאָרזיץ פון י. יאַגאדניק באשלאָסן: צו גרינדן אין קובא אן אָרט נעזעלעשאפט. וועלכע זאל די הילף דורך ארבעט, אָרגאַניזירן אין ישוב.

דעצעמבער — איז א דאנק דער ענערגישער ארבעט פון דר. ב. סורָאוויטש, נעגרינדעט געוואָרן די נעזעלשאפט אָרט אין האוואַנא, וועלכע האָט זיך גלייך נענומען אָרגאַניזירן א באַך אויסבילדונגס אנשטאַלט.

1943

יאַנואַר — די נעזעלשאפט אָרט אין קובא פּראָקלאַמירט א 10 טוזנט דאָלערדיקן קאמפיין. דער אידישער צענטראל קאמיטעט פון אלע אידישע נעזעלשאפטן גיט אָרויס א ספּעציעלן אויפרוף צום ישוב צו שטיצן דעם אָרט קאמפיין און א באגריסונג צום אָרט, פּארן לייגן דעם גרונטשטיין פאר קאָנסטרוקטיווער ארבעט אין קובא. אונטערגעשריבן ה. הייזלער, פּרעזידענט, פ. וואלבע, סעקרעטאַר.

אָנהויב מערץ — האָט דער אָרט באקומען א לאָקאל פאר דער פאך שול אויף קאָנסולאדאָ 14.

דעם 16-טן מערץ — האָט דער ערשטער פאך קורס בייטלמאכערייַ אָנגעהויבן די לימודים.

דעם 28-טן מערץ — 10 פרי איז אין אָרט לאָקאל, קאָנסולאדאָ 14, באָרגעקומען די פייערלעכע דערעפענונג פון דער אָרט פאך שול. אין דער אָנוועזנהייט פון די אָנגעזעענסטע מיטגלידער פון דיפלאָמאטישן קאָרפּס אין קובא בראש מיטן ערן מיטגליד פון אָרט, דעם גובערנאטאָר פון האוואַנא דר. גואס אינקלאן.

דעם 22-טן אפּריל — איז אויף דער אלגעמיינער פּארזאמלונג פון דר אָרט באישטייערער אויסגעוויילט געוואָרן די ערשטע פּארוואלטונג פון אָרט אין קובא מיט גרשון קרינער אלס פּרעזידענט.

דעם 3-טן יוני — איז געגרינדעט געוואָרן די אויטאָנאָמע ליי קאסע ביים אָרט, פאר די פּערזאָנען וועלכע האבן געוואלט דערלערנען און זיך

15 יאָר „ארט" אַקטיוויטעטן אין קובאַ

דאטעס, ידיעות, פאַקטן און ציפֿערן

צוזאַמענגעשטעלט פון: לייזער ראַן

—0—

די 15 יאָר אָרט אַקטיוויטעטן אין קובאַ, קענען אײַנגעטיילט ווערן אין דרײַ פּעריאָדן:

1935-1942 —

א) אָרגאַניזאַציע פון קרייז אָרט פּרײַנט און טוער.

ב. ערשטע פּראָוון פון געלט זאַמלונגען לטובת דער אָרט ארבעט אין אײַראָפּע.

ג) ניט געלונגענע פּראָוון צו אָרגאַניזירן א פּאַך אויסבילדונגס אנשטאַלט אין ישוב.

1942-1943 — מלחמה פּעריאָד:

א) פּארשטאַרקטע הילפֿס זאַמלונגען לטובת דער הילפֿ דורך ארבעט פּראָגראַם פון אָרט פּאַר די געראַטעוועטע פון דער נאַצי אָקופּירטער אײַראָפּע.

ב) גרינדונג פון דער אָרט פּאַך שול אין האַוואַנא, ווי א הילפֿס פּאַקטאָר פּאַר דער פּליטים מאַסע אין קובא.

1947-1950 — נאָך מלחמה פּעריאָד:

א) באַנייאונג פון דער אָרט פּאַך שול אין האַוואַנא, ווי א פּאַקטאָר פּאַר פּאַך אויסשולונג פון דער אין לאַנד געבוירענע, און דערציִונגענע יוגנט, צוגלייך מיט דער נאָך מלחמה איינגעוואַנדערטע פּליטים.

ב) ביז א נישטיקן מינימום געפּאַלענע הילפֿס זאַמלונג, לטובת דער גראַנדיעזער אָרט ארבעט פּאַר דער שאַרית הפּליטה פון דער אידישער אײַראָפּע.

1935

דעצעמבער — לויט דער איניציאַטיוו פון דעלענאַט פון אָרט וועלט פּארבאַנד דר. באָרים סוראָוויטש, איז אין לאָקאל פון אידישן צענטער איז האַוואַנא, געגרינדעט געוואָרן דער ערשטער אָרט קאָמיטעט אין קובא, אונטער דער פֿאָרזיץ פון דוד כיימאָוויטש. דער קאָמיטעט האָט זיך נעטעלט פּאַר זיין אויפֿנאַבע: צו שאַפֿן געלט מיטלען פּאַר דער אָרט ארבעט אין אײַראָפּע.

1950—1951 תשי"א—5711

LA UNICA

— DE —

MAX SHVARTZ

Sol Núm. 453-455 Teléfono A-4757

Talleres Propios: Villegas No. 507

Nuestro Lema:
MAS BARATO NADIE ¡VISITENOS!

זעט אונזער אויסשטעלונג פון לוקסוס - מעבל!
אפאראטן פון אירע אקאנדיסיאנארא מארקע פריסידאירע
אויף לייכטע אויסצאלונגען.

———0❀0———

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער אידישער קאלאניע.
זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד
פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

1950—1951 תשי"א—5711

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן.

פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד

פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מאַרים הימלשטיין און פאַמיליע

PERFUMERIA "GIMEL"

REP. DEL BRASIL 256. TELF.: M-6013 .HABANA

CREADORES DE LAS MARCAS:

Acana Cubanas — Capricho de Mujer — Normandie
La Vie Parisiene — Gran Actriz — Flor de Vida
Tú y Yo — Saudade — Malvina

EL MAS GRANDE SURTIDO de

BOMBONES

de las más afamadas marcas del país y extranjero.

En finos y originales estuches, propios para regalos, en la

CONFITERIA DE
MANZANA DE GOMEZ
(FRENTE AL PARQUE CENTRAL)

Con motivo del Año Nuevo Hebreo 5711, saludamos cordialmente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea y hacemos votos por su bienestar y prosperidad.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

CHARLES SHVARTZ

Cía. Papelera Antillana

S. A.

San Ignacio 322, por Teniente Rey — Habana

TELEFONO A-6813

מיר באגריסן צום נייעם יאָר אלע אונזערע פריינט, קליענטן
אח באקאנטע, און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק,
פרייד און פראספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

COLCHONERIA

LA AMERICANA

Ave. Menocal 652 **Teléfono U-6131**

Habana, Cuba

צום נייעם יאר באגריסן מיט אַלע אונזערע קליענטן.

פריינט און דער גאנצער אידישער קאַלאָניע

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאר

אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

LA TENERIA IMPERIAL

— DE —

USHER EJENBAUM

MARIANAO LISA — CUBA — TELF. FO-7175

H. KREMEN Y Co.

ALMACENISTA IMPORTADOR DE VIVERES

Cuba No. 665 **Teléfono A-4770**

La Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער נאָנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פֿאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

CASA APOLO

Fábrica de Tirantes, Cinturones y Carteras

— DE —

A. NEZVADOVITZ

Animas No. 5 Tel. A5-0791

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט, קליענטן און באקאַנטע און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Confecciones Caribe, S. A.

de A. REDIKER

FABRICA DE ROPA INTERIOR DE SEÑORA

Beale 64 **Teléfono X-3700**

Reparto Batista, Habana, Cuba

א. דעדיקער

פאבריקאַנט פון דער באַרימטער מאַרקע פון דאַמען־בלוזעס „דאַראַטעא"

— און —

קלמן לאַנדוי

פאַרטרעטער פאַר דער אידישער קאַלאָניע

וויכטשן אלע זייערע קליענטן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע

א כתיבה וחתימה טובה!

FRANK RUIZ

Representaciones Extranjeras

Muralla 474 **Teléfono M-3590**

Relojes "**DRIVA**" y "**SINDACO**" — Joyería "**ANSON**"
Pulsos "**FOSTER**" — Cuchillería "**IMPERIAL**"
Cadenas "**CONCORD**" de todas clases y metales

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO.

REX TEXTILE CO. INC.

INTERNATIONAL MERCHANTS

271 CHURCH ST. NEW YORK, N. Y.
U. S. A.

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

"LA CUEVA"

Almacén de Pieles y Artículos para Zapatería y Talabartería
Especialidad en Recortes de Pieles y toda clase de
Colores para zapatos

TENIENTE REY No. 514 (entre Monserrate y Bernaza)

TELF. A5-7851 Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

"EL CAIRO"

פון פנחס פערעלים

SASTRERIA ELEGANTE

Máximo Gómez 465 **Telf. M-7098**

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן
זיי אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

UNIVERSAL TEXTILE

ALMACEN IMPORTADOR DE TEJIDOS
De M. EPSTEIN Y CIA.

Muralla 166. Teléfono A5-1022

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר
אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

באַקאַנטמאַכונג צו אַלע אידישע סוחרים!

מיר מאַכן באַקאַנט אַלע קובאַנער אידישע סוחרים, וואָס פאַרן קויפן וואַרע אין די פאַרייניקטע שטאַטן, אַז זיי זאָלן זיך פארשטענדיקן מיט דער טראַנספאַרט-פירמע:

Hargil Shipping Associates

Foreign Freight Forwarders

32 BEEKMAN STREET New York 7, N. Y.

פון וועלכער עס זענען די מענעדזשערס די אַלעמען באַקאַנטע סוחרים:

לעסטער גילפאַרב און האַרי העריסאָן

פון דער פירמע „גילפאַרב בראָס.".

איר קענט באַקומען אַלע אינפאָרמאַציעס, וואָס איז פאר אייך נויטיק אין אָפיס פון ניו־יאָרק, אָדער אין האַוואַנא בייַ:

Lamparilla No. 257 **Teléfono A-3044**

גוטע און ראַיעלע באַהאַנדלונג און ביליקע פרייזן.
ברענגט דורך אונזער טראַנספאַרט-פירמע אייער וואַרע

צוט נייעס יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן.
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

FLORIDA STORE

Vestidos Importados - Pieles - Abrigos
Sombreros - Carteras - Ropa Interior

NEPTUNO No. 306 (entre Aguila y Galiano). Habana
Teléfono A-4027

———0❀0———

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ALMACEN IMPORTADOR DE TEJIDOS EN GENERAL

AVANCE

de ABRAHAM U. FISCH

Bernaza 208 **Teléfono A-7142**

Habana. Cuba

———0❀0———

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע
קליענטן. פרייַנט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא. און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

CIA. MERCANTIL "LA SUCURSAL", S. A.

CHERCHES, KANNER Y POSESOWSKY

Distribuidores de Joyería, Fantasías y Quincalla en general

Sol No. 414 Telf. A5-3162

Habana

כאיריא. פאנטאזיא און קינקאיע.

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאנצער אידישער
קאלאניע אין קובא, און ווינטשן אלעמען
א בתיבה וחתימה טובה!

Fábrica de Camisas y Ropa Interior de las Famosas Marcas:

D'YORK Y HEFE

— DE —

CHERCHES, KANNER Y POSESOWSKY

Sol 414 Tel. A5-3162

MUEBLERIA "LA ESPECIAL"

Neptuno 615 Habana Teléfono U-5620

HABANA

Felicita calurosamente a sus numerosos clientes hebreos en particular y a la Colonia Hebrea de Cuba en general, con motivo del Año Nuevo 5711.

לשנה טובה תכתבו!

"LA HOLANDESA"

BOMBONES FINOS — CONFITURAS — CAKES

PRADO 406 — Telf. W-9690 — Habana

א גליקלעכן און צופרידענעם יאר ווינטשן
מיר אלע אונזערע קליענטן. פריינט און
דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

MUEBLERIA

"La Ventaja"

de MATIAS REDLER

HELENA HERMANSTADT DE HOFNUNG, Manager

Juegos de Cuarto, Sala, Comedor y Living Room

Refrigeradores y Radios marca "General Electric"

MONTE 506 — Habana — Teléfonos A5-9911 y M-5745

Aceptamos sus muebles en fondo

Inigualables facilidades de pago

צום נייעם יאר באגרוסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

1950—1951 תשי"א—5711

La Garantía

Ropa Interior y Camisas de Trabajo

De N. SMOLANSKY

BERNAZA NUM. 236 HABANA

Tel. A5-2812

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קלייענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

פאַמיליע סמאָלאַנסקי

"LA PERLA"

de

ALVAREZ MARTINEZ Y SRETER

GRAN SURTIDO EN JOYERIA,
QUINCALLA Y FANTASIAS EN GENERAL

Dragones 13, esq. a Zulueta — Telf. W-9131

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרײַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ צום נייעם יאָר,

א כתיבה וחתימה טובה!

MECHABER Y CIA.

Taller de Confecciones en General

"PERSON" — "GOLDEN"
que dan personalidad

BERNAZA 220 — Telf. A5-3581 — Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרײַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע
ואַל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

מעכאַבער און לאָשינסקי

1950—1951 תשי"א—5711

La Casa Tomás

Taller de Ropa Hecha en General

De FUKS y SCHUCHMACHER

BERNAZA 214, Telf. A5-1181 Habana, Cuba.

צום נייעם יאָר באַגריסי מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, אוּן ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

Textilera F. F., S. A.

Antigua PINCUS TEXTILE MILLS

Fábrica de tejidos de punto en general

Muralla 107 **Habana** **Telf. M-7066**

MEYER FUCHSBERG FAUSTO DE LA FE

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אינזערע קליענטן, פרײַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

L. LEVIN

Fabricante de Ropa Interior de Señora en General
Especialidad en Kimonas y Batas

Marca "ANITA"

Villegas No. 434 Telf. A5-1581

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרײַנט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

שפייז-פעקלעך פון $11.00 ביז $20.00

אויך שיקן מיר איבער פרידזשידעירס.
קיכן, וואש-מאשינען א. א. וו.
לויט פרייזן פון פאבריק.

באנוצט זיך מיט אונזער באדינונג פון באנאס. וואס
איז ביליק און שנעל.

מיר שיקן אויך איבער נייע און געוונצטע קלייד'ער
און פעקלעך ביז 22 פונט, צו 64 סענט פאר א פונט.

גענט איבערווייזונגען לויט דעם בעסטן קורס.

Agencia Globe

Aguiar 556 - Dpto. 39 **Telf. A5-0951**

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן.
פרייגט און דער גאנצער אידישער קאלאניע
זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד פאר
אלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

BLUMIN TEXTILE

MURALLA 360 TELF. M-6349

Habana

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!
פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן

א כתיבה וחתימה טובה!

MIRAMAR

de MANDEL Y LIBERSTEIN

CONFECCIONES PARA CABALLEROS Y NIÑOS

Sol núm. 475 Telf. A-7143

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט, קליענטן
און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק,
פרייד און פראָספעריטעט!

לשנה טובה תכתבו!

SR. STENIO SUAREZ

ה׳ סטעניא סואַרעז פּעניא

אַדמיניסטראַטאָר פון

„סענטראַ מערקאַנטיל דע לאַ האַוואַנאַ".

אויפריכטיקער פריינט פון דער אידישער קאַלאָניע —
ווינטשט צו דער געלעגנהייט פון נייעם יאָר 5711, אַלע
זיינע אידישע פריינט און מיטגלידער פון „סענטראַ
מערקאַנטיל", א גליקלעך און צופרידן יאָר.

מיר האָבן איינגעשטעלט די פאָלגנדע דעפּאַרטאַמענטן,
וואָס גיבן אייך די בעסטע באַדינונג:

1) טראַנזיטאַסיאָנעס דעפּאַרטאַמענט.
2) קאָנטאַביליטעט דעפּאַרטאַמענט.
3) לעגאַלער דעפּאַרטאַמענט.
4) פּאַרזיכערונגס-דעפּאַרטאַמענט.

בירגער-פאַפּירן, פּאַספּאָרטן און חתונות.

איר מאַכט דעם בעסטן געשעפט, ווען איר ווערט א מיטגליד אין:

CENTRO MERCANTIL DE LA HABANA

Contabilidad — Tramitaciones — Notaría — Seguros —
Compra-venta Establecimientos y Fincas.

Monte 561, altos — Teléfs.: M-9417 y M-6341

ה׳ סטעניא סואַרעז איז דער אַדמיניסטראַטאָר פון „סענטראַ מערקאַנטיל"

FABRICA DE CARTERAS DE SEÑORA

Bolsas y Carteras, S. A.

Suárez 114-118 Teléfono A-9860

HABANA

———0❀0———

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע
קליענטן, פריינט אין דער גאנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

BUFETE

Dr. Alfredo Incera

O'Reilly 251, ap. 609, esq. a Cuba Telf. A-7067

ספּעציאליזירט אין דער אדמיניסטראציע פון ג׳טער!

מיר גיבן זיך אפּ מיט אלץ, וואס האט צו טאן מיט אייג־
מאנען דירה געלט, צאלן קאנטריבוציע, געריכטן, ארויס־
וואַרפן ש כ נ י ם, רעפּאראציעס און אזוי ווייטער.
האנאראר: זעקס פּראצענט.

ספּעציאליזירטע אדוואקאטן! באנק און קאמערציעלע רעפערענצן!

———0❀0———

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Compañía Nacional de Contabilidad

de

VALDES - PRADO Y HERNANDEZ

Oficina:
Edificio Suero, Apartamentos 5 y 6, Oficios y Lamparilla
Teléfono M-9344

ALBERTO HERNANDEZ
CORREDOR DE SEGUROS

Autorizado por el Ministerio
de Trabajo

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO 5711 Y HACEMOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Rozen Textile

ALMACEN DE TEJIDOS

de **NAUN ROZENGVAIG**

Muralla 456 **Habana** **Teléfono A-2554**

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פּריינט און דער גאנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא, און ווינטשן אלעמען

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

FABRICA DE CALZADO

—de—

JACOBO RAPOPORT

Specialist in

Alligator-Shoe for Ladies
Alligator House-Slippers for Men

Villegas 503 Telf. M-6740

Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

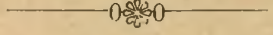
1950—1951 תשי"א—5711

Schuchinsky, Stein y Compañía

ALMACEN DE PIELES

Teniente Rey No. 403 **Teléfono A-8612**

Habana, Cuba

לשנה טובה תכתבו!

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן
זיי אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

Optica ORBE

De ISAAC YAVITZ

REINA 115. — TELEF. A-7973. — HABANA.

היט אַף אייערע אויגן!

מיר האָבן ספעציעלע בריל פאַר אייך!

בלויז אָפּטיק! נאָר אָפּטיק!

אונזער נייע אָפּטיק־סטודיע איז אויסגעשטאַטעט מיט די בעסטע און מאָדערנסטע אפּאַראַטן! אונזער נייער סאָרט בריל איז פון א ספּעציעלן סאָרט, וואָס גייט אָן שרייפלעך — די בעסטע פון דעם מין אין קובאַ!

דער ערשטער גראַדואירטער אידישער אָפּטיקער אין קובאַ, דער אלטמען באַקאַנטער ה' איסאַק יאַוויטש, באַגריסט צום נייעם יאָר אלע זיינע אנצאַליקע פרייַנט, קליענטן און באַקאַנטע!

לשנה טובה תכתבו!

LA FRANCIA

BECKER y BLUM

Almacenistas e Importadores

•

Teléfono A-9212

Sol Nos. 407-409. Habana, Cuba.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

בעקער און בלום

די איינציקע אידישע „פערד־עטעריע" און „לאָסעריע"
נ אָ ר א ל פ אָ ר מ אַ י אָ ר

CORTESIA DE

RAMON VENTURA

General Lee No. 111 **Telf. I-4223**

Santos Suárez

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

Cía. Dist. de Hilos
CAPITOLIO, S.A.
HABANA CUBA

Habana No. 654 **Teléfono M-2116**

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ
א כתיבה וחתימה טובה!

ALMACEN DE PIELES

General Leather & Rubber Co.

S. A.

PIELES Y GOMAS

República del Brasil 361.—Teléfono M-2318

Habana

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פריידּ פאָר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

טרייביטש אוּן קאָלער

Abraham Silber

IMPORTADOR DE LOTES

SEDERIA, QUINCALLA Y NOVEDADES

MONSERRATE No. 487. TELF. A-3851

Entre Muralla y Tte. Rey. Habana

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

LA CASA MINDIK

PIELES — SUELAS — BADANAS — REBAJOS
HULES — LONAS — NAILONS — HILOS Y
DEMAS ARTICULOS DE TALABARTERIA Y
ZAPATERIA

TENIENTE REY 508 **HABANA**

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט אַן דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא. אַן ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

SHAFTAL Y TERNER

EXTRA QUALITY

Fabricantes de Carteras y Bolsas para Señoras

לשנה טובה תכתבו!

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר
אַלע אונזערע פריינט, קליענטן
און באַקאַנטע און וינמשן זיי אַ
יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

Compostela 561 - 563 entre Muralla y Sol.

Teléfono M-6639.—Habana, Cuba.

די ערשטע און איינציקע אידישע פאבריק פון **לעדער-גאָדס**
אין קובא, וועמענס פאבריקאציע געפינט זיך **אין אַ**
גרויסן פון האוואנא און פראווינץ!

KALMAN WODONOS

Almacén de Pieles Americanas y del País
Hules, Badanas y Cordones

BERNAZA 210 **TELF. A-4355**

HABANA

———0❀0———

לשנה טובה תכתבו!

מיר באנריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע

פרײַנט. קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן

זיי א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט!

David y Wodonos

Manufactory of Alligator Goods

Industria 117 entre Colón y Trocadero. — Teléfono M-6729.

Enrique Kalusin

FABRICANTE e IMPORTADOR

EPECIALIZADO EN FABRICACION DE PEINES, CEPILLOS DE DIENTES, CINTOS, FAJAS Y OTROS

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

Muralla 355 **Teléfono A-9353**

Habana, Cuba

LASLO SCHVED

TRAJES, PANTALONES Y CONFECCIONES EN GENERAL

BERNAZA No. 215 — TELF. A5-8312 — HABANA

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

גאנאפאלסקי און שוועד

CONFECCIONES FRID-ZON

DIGNA L. VDA. DE FRIDZON

Bernaza No. 215 — Telf. A5-8312 — Habana

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Cinturones

UNIVERSAL

de Charles Bloch y Hno.

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינשן

מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרײַנד און

דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ:

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Luz 364 y 366 **Teléfonos A-9500 y A5-6142**

Habana, Cuba

EL MAR

Almacenista y fabricante de sombreros

MARCUS KRONFELD

Damas No. 711 (entre Luz y Acosta) Teléfono M-3594.

Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פריינט און דער
גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא צום נייעם יאר

א כתיבה וחתימה טובה!

SRETER Y ALVAREZ

QUINCALLA Y FANTASIAS EN GENERAL

Egido No. 503 **Habana, Cuba**

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאנצער אידישער קאלאניע
זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד פאר
אלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

S. ATRAN

FABRICA DE TELAS DE PUNTO

CALABAZAR — HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלײַענטן.

פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר

אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

PIDA NUESTRAS MARCAS

RENO — SUPER

THE FAIR

VESTIDOS Y ABRIGOS DE CALIDAD Y ESTILO
PERFECTO PARA TODAS OCASIONES

San Rafael 203 y 205 — Tel. A-6176 — Habana.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

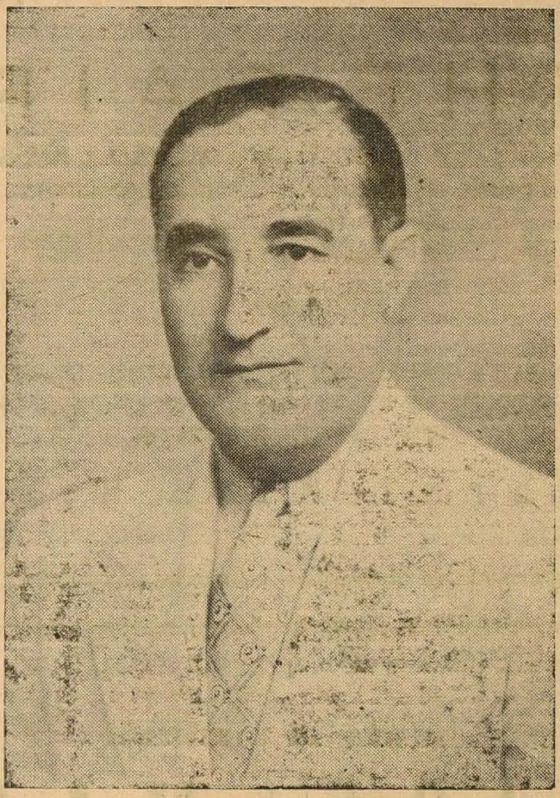
FABRICA DE CAMISETAS

BIGELMAN

BERNAZA No. 209 HABANA

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט, קליענטן און
באַקאַנטע און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ה׳ דאָסיטעא פערנאנדעז
דער כערענטע און מיט־אייגנטימער פון דער
בארימטער פאַרזיכערונגס־געזעלשאַפט

RAMON LARREA Y CIA.

Agentes Generales
Lamparilla 110 entre Cuba y San Ignacio.
Telefs.: A-2154, A-2155, A-2156.

באגריסט צום נייעם יאר זיינע צאלרייכע פרײַנט
קלײַענטן און דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא!

אלע סאָרטן פאַרזיכערונגען און לעבנס פאַרזיכערונג

אויך דאָס קינסטלעריש מוזיקאַליש ווערק. צאָלרייכע קאָמפּאָזיטאָרן, סיי אָולכע, וואָס זענען עולה געווען פון אַנדערע לענדער, סיי געבאָרענע און דערצויגענע אין לאַנד, ארבעטן אויפן געביט פון מוזיקאַלישער שאפונג. זיי שעפּן פון דעם אוצר פון פאָלקס מיטלאָדיעס, זוכן אינספּיראַציע אין תנ"ך (אין אין תנ"כישן טראָפּ), זיי באמיען זיך איבערצוגעבן זייערע איבערלעבענישן, די איבערלעבענישן פון דעם כיפּילים דור, פון דעם בויענדיקן, קעמפענדיקן און שאפנדיקן דור. די ישׂראל'דיקע קאָמפּאָזיטאָרן שאפן אויף אלע מוזיקאַלישע געביטן: דעם וואקאַלן (לידער, כאָר לידער) קאמער מוזיק (טריאָס, קוואַרטעטן און ספּעציעלע אינסטרומענטן, שאפונגען פאר פּיאַנע און פידל א. ד. גל.); אָרקעסטער מוזיק (ווערק פאר אָרקעסטער, פידל קאָנצערטן, קאָנצערטן פאר פּיאַנע און אָרקעסטער, סימפאָניש פּאָעמען א. ד. גל.) עס זענען געשאפן געוואָרן אויך אראטאָריעס און אָפּערעס. די דאזיקע ווערק טראָגן א כּפּעציפּישן ארץ ישׂראל'דיקן כאראקטער אין זייער כעלאָדיק, טעמפּא, אינהאלט און אויסדרוק־מיטלען. די ישׂראל'דיקע קאָמפּאָזיטארן ווי פ. בלומענפעלד, א שטערנבערג, מ. לאַווריי, א. באסקאוויטש, כ. מאהלער־קאלעק־שטיין, ורדינה שלאנסקי און פיל אנדערע, איז אפילו פון דעם אינגערן דור, ווי מרדכי תּהר, בן־ציון ארנאר אין אנדערע, דערוואַרן זיך אן ארט אין ישׂראל און אין דער וועלט, די ישׂראל'דיקע מוזיקאַלישע שאפונג שילאַגט זיך דורך אויף די בינעם פון ביל לענדער און געווינט אנערקענונג.

אויסער דעם מוזיקאַלישן צענטער אין מדינת ישׂראל זענען אין פארשידענע לענדער טעטיק אייניקע אידישע קאָמפּאָזיטאָרן. נאָר אין ראטן פאראיינד און אין די פאַרייניקטע שטאטן זענען קאנצענטרירט קענטיקע וויכּן פון אידישע מוזיקאַלישע כוחות. אין ראטן פארבאנד — אלכסנדר וועפּריק און אנדערע. אין אמעריקע — ערנסט בלאָך, מ. וויינבערג, ו. יוואויעף, נ. בינדער, ל. בערנשטיין און אנדערע. אלע אידישע קאָמפּאָזיטאָרן איז ישׂראל און אין די וועלט לענדער זענען פאריניקט אין איין שטרעבונג: צו שאפן אָריגינעלע און זעלבסטשטענדיקע אידישע מוזיק. וויכּטיג זאל אריינגיין אין דעם אינטערנאציאנאלן שאפונגס קרייז אלס א גלייכבארעכטיקטער מיטגליד אין דער משפּחה פון די קולטור פעלקער.

די אידישע מוזיקאַלישע באוועגונג, וויכּטיג בליקט צוריק אויף א 50 יאָריקער טעטיקייט, איז געבענטשט געווארן מיט א סך דערפאלגן. אבער נאָר איצט, מיט דעם אויפקום פון מדינה ישׂראל, זענען פאר איר געעפנט נייע וואַרן ברייט אנטוויקלונגס מעגלעכקייטן מיט דער אונטערשטיצונג פון דעם אוי אום נוצן פון פאָלק.

גוּג אין די גלות לענדער האָט אין ארץ ישראל אָנגעהויבן בולט ווערן אז אינטערעסאנטער און אייגנארטיקער פּראָצעס: די שאפונג פון א נייעם איישיש פֿאָלקס געזאנג. עס איז אן אויסערגעווייניעכע דערשיינונג אויף דעם געביט פון מוזיקאליש שאפן. עס איז א געשעעניש, וואָס איז ענלעך צום פּראָצעס פון דער באנייאונג פון דער העברייאישער שפּראך. דער נייער ארץ ישראל'דיקער געזאנג האָט געשאפט פון די קלאנג אוצרות פון אלע עדות אין אידישן פֿאָלק און האָט געפונען זיין אויסדרוק אין דער בארימונג פון די חלוצים מיטן באָדן פון פֿאָטערלאנד. דער אנטוויקלונג פון דער נייער ארץ ישראל'דיקער מוזיק, זענען געקומען צו הילף די ארבעטן פון דעם מוזיק פּאָרשער און זאמלער א. צ. אידעלסאָן (וועלכער האָט פּאר־עפנטלעכט א מוזיקאליש פּאָרשונגס ווערק אין 10 בענדער „אוצר נגינות ישראל") און יואל ענגעל (וועלכער איז עולה געווען פון רוסלאנד קיין ארץ ישראל).

די מענטשן פון דער ערשטער עליה, די בילו"יים, האָבן געזונגען דער עיקר לידער, וואָס זיי האָבן מיטגעבראכט פון גלות. אָדער אועלכע, וואָס זענען ציגעפאסט געוואָרן צו רוסישע מע־לאָדיעס. אָבער די מענטשן פון דער צווייטער עליה האָבן שוין אָנגעהויבן שטרעבן צו א נייעם מוזיקאליש אויס־דרוק, אן ארץ ישראל'דיקן, א מזרח־דיקן. די ווייטערדיקע עליות האָבן פּארועזעצט די באמיאונגען פון שאפן א נייע ארץ ישראל'דיקע מוזיק אין לידער, ניגון, טאנץ מעלאָדיע א. ד. גל. ווערט פּאָרגעזעצט ביז היום. עס פֿילט זיך א מין „מוזיקאלישער קיבוץ גלויות" פון אלע ישראל'דיקע עדות. מיט דער הילף פון די מוזיקער ווערן אויסגעזוכט די זאפטפולסטע צווישן די מעלאָדיעס פון די ישראל'דיקע עדות און אין א באַרבעטער פּאָרם גייען זיי איבער אין דעם באזיץ פון גאנצן פֿאָלק. אויף דעם פּאזיקן מוזי־קאלישן באָדן און א דאנק דער בא־נייטער באריהרונג מיט דער ארץ יש־ראל'דיקער ערד און איר לאנדשאפט, וואקסט און צעגיסט זיך דער נייער אידישער געזאנג, דער ארץ ישראל'־דיקער זמר, דאָס ליד פון דער ערד און פון פאָטערלאנד, קינדער לידער, יום־טוב'דיקע ניגונים, טאנץ מעלאָדיעס, ליבעס לידער, לידער פון פּאסטאכער און פון סאָלדאטן. דער פּאזיקער פּראָצעס ציט זיך שוין זייט צוויי דו־רות. דאָס איז איינע פון די טייערע און ווייכטיקע אנטפּלעקונגען פון דעם שאפונגס גייסט פון ישוב. אין דעם ארץ ישראל'דיקן געזאנג, אין דעם ליד, זמר און ניגון ווערן אויסגעדריקט די געפילן פון פֿאָלק זייט דער ער־שטער עליה און ביז צום אויפקום פון מדינת ישראל.

מען קען זיך ניט פּאָרשטעלן דאָס לעבן אין א"י אין דער וואָכן און אין יום־טובים, אין שטוב און אין גאס, אין שטאָט און אין דאָרף, אין שולע און אין ייגנט קלוב אן דער ארץ יש־ראל'דיקער ליד, וועלכע דריקט אוים די גייסטיקע און פּסיכישע איבערלע־בעניש, וואָס בינדן צונויף אלע שיכטן פון פֿאָלק.

גלייכצייטיק מיט דער אנטשטיי־אונג פון פֿאָלקס מוזיק, אנטוויקלט זיך

פון א אידישער פאלקס מעלאדיע, אן ארגינעלער און אומפארגעסענער, וועלכע איז אנדערש און אונטערשיידט זיך פון די מעלאדיעס פון אנדערע פעלקער.

פין דעמאלסט אן האט זיך אנגעהויבן אנטוויקלען א אידישע מוזיקאלישע באוועגונג. אין רוסלאנד האבן זיך ארום דער „געזעלשאפט פאר אידישער פאלקס מוזיק" קאנצענטרירט יונגע מוזיקער און קאמפאזיטארן, אלע דורכגעדרונגען מיט נאציאנאלן באוואוסטזיין און מיט דער שטרעבונג צו שאפן און צו אנטוויקלען ארגינעלע אידישע מוזיק. ווי שאפט מען ארגינעלע פאלקס מוזיק? זיי האבן עס געלערנט פון קאמפאזיטארן פון אנדערע פעלקער: רוסן, נארוועגן, טשעכן און ארמענער. די קאמפאזיטארן פון די דאזיקע פעלקער האבן שטודירט זייערע פאלקס מעלאדיעס, האבן באארבעט פאלקס לידער און ניגונים אין שפעטער געשאפן אויף דעמסט ווערק אין גייסט פון דער פאלקס מוזיק.

די אידישע קאמפאזיטארן האבן אויך אנגעהויבן זאמלען פאלקס לידער און ניגונים, האבן זיי באארבעט, פארפאסט באגלייטונג פון פיאנע אדער ארכעסטער און האבן זיי געגעבן א קינסטלעריש פארם. אין משך פין דער צייט האבן זיי אנגעהויבן שאפן זעלבסטשטענדיקע ווערק איי דעם גייסט פון דער אידישער פאלקס מוזיק. אויסנוצנדיק און איינפלעכטנדיק פאלקס מעלאדיעס אין זייערע שאפונגען.

אזוי איז אין רוסלאנד געשאפן געווארן די אידישע מוזיקאלישע שולע, צו וועלכער עס האבן געהערט די קאמפאזיטארן יואל ענגעל, יוסף אהרון, מיכאל גנעסין, שלמה ראזוווסקי, אריכבנדער קרייז, לאזאר כאמינסקי און אנדערע.

די אידישע מוזיקאלישע באוועגונג האט זיך מיט דער צייט פארשפרייט און ארומגענומען כמעט אלע גלות לענדער. אידישע מוזיקער און קאמפאזיטארן זענען באאיינפלוסט געווארן פין דעם נאציאנאלן גייסט און האבן זיך אנגעשלאסן צו דער אידישער מוזיקאלישער באוועגונג. אין יענער צייט האט אויפגעשיינט דער שטערן פון דעם גרעסטן אידישן קאמפאזיטאר אין אונזער דור, ערנסט בלאך. געבארן אין שווייץ, א זון פון א אידישער טראדיציאנעלער און אויפגעקלערטער משפחה, האט ער פון די טיפענישן פון זיין נשמה ארויסגעבראכט טענער, וואס זענען געווען אנגעזאפט מיט אידישן נאציאנאלן גייסט. ער האט געשאפן מוזיק פאר פארשיידענע קאפיטלעך תהלים, א סימפאניע „ישראל", אן אראטאריע „עבודת הקודש", א ווערק פאר פידל „בעל שם טוב", א ראפסאדיע פאר טשעלא און ארקעסטער „שלמה". א. א אויב די אידישע קאמפאזיטארן אין רוסלאנד זענען אינספירירט געווארן הויפטזעכלעך פון פאלקס מוזיק, האט ערנסט בלאך געזוכט אינספיראציע אין תנ"ך, אין די געשטאלטן פון די אבות און נביאים, אין דעם בוך פון ייעור גלייבן און אין זייערע רייד.

פארלעל צו דער אנטוויקלונג פון דער אידישער מוזיקאלישער באוע-

פופּציק יאר אידישע מוזיק

מיט עטלעכע וואָכן צוריק איז אין מדינת ישראל איינגעפֿאָרדנט געוואָרן צום ערשטן מאָל, א פעסטיוואל פון אידישער מוזיק. אין די פּייערונגען וואָס האָבן געדויערט 10 טעג, האָבן זיך באטייליקט כמעט אלע מוזיקאליש אינסטיטוציעס פון לאנד — דער פילהארמאָנישער אָרקעסטער, דער אָרקעסטער פון דער ראדיא סטאַנציע „קול ישראל", די „ישראלדיזע אראטאָריע" (אראטאָריע־כאָר) א. ד. גל. — ווי אויך פאלקס כאָרן, אָרקעסטערס און צאלרייכע איינצלנע זינגער און מוזיקער. די פּראָגראמען האָבן אנטהאלטן שאפונגען פון אידישע קאָמפּאָזיטאָרן אויף די פארשידענע מוזיקאלישע געביטן אין פאַרשיידענע סטילן און פאָרמען און דורך דעם איז די קינסטלער, קריטיקער און דעם בריטן עולם געגעבן געוואָרן א מעגלעכקייט צו באקומען אן איבערבליק איבער די דערגרייכונגען, זיי צו באוואָרטיילן, זיך אפּצושטעלן אויף די הצרונות אין פעלערן און אנצוצייכענען דעם וועג פאר דער צוקונפט, כדי כסדר צו הויבן דעם ניוואָ פון דער מוזיקאלישער לייסטונג.

דער ערשטער מוזיקאלישער פעסטיוואל אין מדינת ישראל איז געווען א נאטירלעכער אפּשלום פון דער אנטוויקלונג פון דער אידישער מוזיק אין משך פון די לעצטע 50 יאָר. אין בלשך פון דער דאָזיקער תקופה איז די אריגינעלע אידישע מוזיקאלישע שאפונג געווען א טרייע באגלייטערין פון דער נאציאָנאלער און ציוניסטישער רענעסאנס וועלק פון קבוץ גלויות און אויפבוי פון לאנד ביז צום אויפקום פון מדינת ישראל.

מיט 50 יאָר צוריק, אין יאָר 1.900, האָט יואל ענגעל, איינגעפֿאָרדנט אין מאָסקווע דעם ערשטן קאָנצערט אין דער וועלט, וואָס איז געווען געווידמעט אויסשליסלעך אידישער פאלקסמוזיק. דאָס איז, לויט זיינע רייד, געווען א „היסטאָרישער קאָנצערט". ער האָט אנטפּלעקט פאר די אירן אין פאר דער וועלט בכלל די עקזיסטענץ

Use el hilo apropiado para su industria.
Para **mayor** producción y **menor** costo...
Hilos **BRAZOS**

Hilos BRAZOS

DISTRIBUIDOR **TOMAS B. BESOSA** AGUIAR 560 - LA HABANA

Con motivo del **Año Nuevo Hebreo 5711**, saludamos cordialmente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea y hacemos votos por su bienestar y prosperidad.

1025 האלטן צוריק אט די אנערקע־נונג פון העבריאיש".

אט דאס איז בקיצור, וואס פראפ. קאטש דערציילט וועגן דעם היינט פון העבריאיש אין די העכערע לערן אינסטיטוציעס פון אמעריקע. אלס אן אריינפיר צו זיין אינטערעסאנטער בראשור, שילדערט פראפעסאר קאטש דעם אמאל פון העבריאיש דא אין לאנד.

פון סאמע אנהויב פון דער בריטי־שער קאלאניזאציע דא ביז א שטיק צייט נאך דעם באפרייאונגס קריג קעגן ענגלאנד און דעם אויפקום פון די פאריניקטע שטאטן פון אמעריקע, איז העבריאיש געווען א גאר וויכטי־ער עלעמענט אין די לערן פראגרא־מען. ערשט שפעטער, וועו אנדערע האבן אנגעהויבן צו פארנעמען דעם אייבן אן אין דעם דיינקען פון אמע־ריקאנער פאלק, האט די העבריאישע שפראך פארלארן איר פריערדיקע ווישטע השיבות אין דער העכערער בילדונג דא אין לאנד.

פאר די בריטישע קאלאניסטן, וועל־כע האבן דא געליינט דעם פונדא־מענט פאר דער שפעטערדיקער רע־פובליק, איז די הויפט שליחות פין העדציאונג ניישען איבערצוגעבן דער יינגט די איינעמענע רעליגיעזע קול־טיר און ירושה. די קאלעדזשעס האבן יזהאמט די תלמיד ציזוריטן די נע־לערנטע, גייסטלעכע און לערער, וואס זאלן די קולט ירושה אויסטייטש־ן פארן פאלק: און זאלן קענען צו־ריקגיין די לערער פאר די פאלקס יוגלן. אין אזוי ווי די פארשיידענע פראטעסטאנטישע סעקטעס צווישן די קאלאניסטן האבן אלע געשטעלט דעם טראפ אויף לערנען און לייענען די ביבל, איז העבריאיש ממילא געווארן פאר זיי אזוי חשוב וו' לאטיין אדער גריכיש. אלס די שפראכן, דורך וועל־כע מען קען צוקומען צום מקור און די קוואלן פון זייער רעליגיעזער קולטור. דעם תנ"ך האט מען געלערנט אין העבריאיש. ביי די געלערנטע אין יע־נער צייט אין די אמעריקאנער קאלא־ניעס איז העבריאיש פארראכנט נע־ווען אלס שליסל צו אלע אנדערע לשונות. מיט דער סאמע ערשטער קאלאניסטן שיף, דער „מייפלאוער", אייף וועלכער עם זענען אנגעקומען די גרינדער פון ניו ענגלאנד, זענען געווען העבריאיסטן און גרויסע חסי־דים פון העבריאיש. אלס יסוד על־מעלט אין דער אויסבילדונג פון א גע־לערנטן קריסט.

הארווארד קאלעדזש, געגרינדעט אין 1636, איז פון אנהויב אן געווען אן אנפירער אין דעם שטודיום פון העבריאיש. זייו ערשטער פרעזידענט, אזוי ווי עטלעכע פון זיינע נאכפאל־גער אין דעם אמט, זענען געווען באר־יכטע העבריאיסטן. פראפעסאר קאטש פארצייכנט דעם אינטערע־סאנטן פאקט, אז במשך אנדערהאלב הונדערט יאר האט אין הארווארד אנ־געהאלטן דער מנהג פון א העבריאי־שער רעדע אלס א טייל פון נראדואיר פראגראם. אזוי שפעט ווי 1825 דיי־נאך דער פרעזידענט פון הארווארד נעהאלטן העבריאיש, אזוי ווי לאטיין אוו גריכיש. פאר וויכטיקערע לימו־דים ווי די ייזיק קענשטאודי. ייזיי דאכט ייזיי ייזישפאנגען אריינצידרינ־ען אין די לעליידישעס.

רוסאן האָפקינס, און קאליפאָרניע. דאָס איז דער פראָגראם אין די ניו יאָרקער שטאָטישע קאלעדושעס, וואו אלע אינסטרוקטאָרן פאר העבריאיש זענען אירן.

אין ניו יאָרקער אוניווערזיטעט, זואו דר. קאטש איז פּראָפעסאָר פאר העברייאיש, איז די העברייאישע קאטעדרע איינגעפירט ניוואָרן אין 1944, און באמת נאנץ איינגאָרטיק אין נאנצן לאנד צווישן אלע הויך שולן. נאָך אין 1934 איז פּראָפעסאָר קאטש איינגעלאדן נעוואָרן דורך דעם אוניווערזיטעט צו נעבן א קורס פון מאָדערנעם העברייאיש. דאָס איז געווען דער סאמע ערשטער קורס אזוינער אין א ניט־אידישן אנשטאלט אין די פארייניקטע שטאטן. אָבער דאן איז דער קורס נעגעבן נעוואָרן אין דער אפטיילונג פאר ניט־מאטריקולירטע סטודענטן און האָט ניט נעהאט קיין אקאדעמישן קרעדיט. דער אָפּרוף, אָבער, אויף דעם קורס איז נעווען אזוי נרויס, אז שוין אין 1937 איז דער פּראָגראם פון העברייאישע לימודים אויסנעברייטערט נעוואָרן, און א דאנק דעם אינטערעס און דער באמיאונג פון דעם דעמאָלסטריקן דעקאן פּראָפעסאָר דושאָרדוש פעין, איז געשאפן נעוואָרן אין 1944 די קאטעדרע פאר העברייאישער שפּראך און קולטור, צו וועלכע פּראָפעסאָר קאטש איז באשטימט נעוואָרן. אונטער זיין פירערשאפט האָט זיך די העברייאישע אָפּטיילונג אנטוויקלט ביז א פולן פּראָגראם פון קורסן אין שפּראך, ליטעראטור, נעשיכטע, אפילו ביז א דאקטאראט אין העברייאישע לימודים. ביסלעכווייז ווירקט אָט דער בייישפּיל פון דעם ניו יאָרקער אוניווערזיטעט אויף אַנדערע אינסטיטוציעס אין לאנד. און ביי זיי ווערט אויך איינגעפירט אן אָפּטיילונג פאר דעם שטודיום פון דער אידישער ציוויליזאציע, אָנשטאָט צו האלטן זיך ביי די פארעלטערטע קורסן איבער ביבלישער שפּראך און צייטן, אַזוי ווי אידישע נעשיכטע וואָלט זיך טאקע נעהאט נעענדיקט מיטן חורבן פון בית המקדש.

פּראָפּ. קאטש רעזומירט דעם נרויסן שינוי און מצב פון די העברייאישע לימודים אין די אמעריקאנער הויך שולן אין די וויטערדיקע ווערטער: „מיט 15 יאָר צוריק איז העברייאיש ניט נעווען פארטרָאטן אויף קיין שפּראך קאָנפערענץ. היינט איז די קאמיסיע פאר העברייאיש אן אינטערגראלער טייל פון דער יערלעכער קאָנפערענץ אין ניו יאָרקער אוניווערזיטעט, וואו עס באטייליקן זיך אלע מאָדערנע שפּראכן נעזעלשאפטן".

„מיט 15 יאָר צוריק האָט נאָך העברייאיש ניט נעהאט די אָפּיציעלע אנערקענונג מצד קיין איין בילדונגס דעפּארטאָמענט פון די 48 שטאטן. איצט איז העברייאיש אנערקענט צוגלייך מיט אלע אַנדערע מאָדערנע שפּראכן דורך דעם בילדונגס דעפּארטאָמענט פון ניו יאָרק סטייט. אין 1949 האָט ניו יאָרק סטייט ארויסגענעבן א נעדרוקטן אָפּיציעלן לערן־פּראָגראם פאר העברייאיש פאר היי סקולס. מיט 15 יאָר צוריק זענען נעווען 7 אַדער 10 הויך שולן, וואו העברייאיש איז אנערקענט נעוואָרן לשם אריינטריט אין זיי. היינט וויסן מיר, אז 787 קאלעדושעס, אוניווערזיטעטן און טעאָלאָגישע סעמינארן ניבן אָט די סאָרט אנערקענונג צו העברייאיש. בלויז 160 אינסטיטוציעס צווישן

טע געענטפערט 1024 אינסטיטוציעס, אדער 83 פראצענט. די ענטפערס זע־נען דערהאלטן געוואָרן פון אלע 48 שטאַטן, ווי אויך פון הויך שולן אין אלאסקא, האוואי אינזלען און וואשינג־טאן. פון די 1024 אינסטיטוציעס, וואס האבן געענטפערט, זענען 565 סעקולארע בילדונגס אנשטאלטן, רע־גירונגס אדער פריוואטע אינסטיטו־ציעס. די איבעריקע 459 זענען פאר־בונדן מיט אדער אייסגעהאלטן פון גע־וויסע רעליגיעזע דענאמינאציעס.

דאס איז ניט דאס ערשטע מאל. וואס פראפ. קאטש פארשט אוים דעם מצב פון העברייאיש אלס לימוד אין איניערע העכערע בילדונגס אנ־שטאלטן דא אין לאנד. אט דער ענין פאראינטערעסירט אים שוין א גאר לאנגע צייט. אין 1941 האט פראפ. קאטש אנגעשריבן א בוך איבער דער זעלבער טעמע. דאס בוך הייסט „העב־רייאיש אין אמעריקאנער העכערע בילדונג". דאָ, האט ער געהאט באקו־מען ענטפערס אויף זיין אנפראגע פון 561 אינסטיטוציעס, אדער בלויז 44 פראצענט פון די אנגעפרעגטע. אין זיין איצטיקער בראשור דערציילט פראפ. קאטש, אז אין ערגעץ האט ער דאן ניט געפונען מאטעריאל אין אינ־פארמאציע איבער זיין ענין א חוץ אין דעם „אמעריקאנער אידישן יאר־בוך", פון דעם אמעריקאנער אידיש־ראטיטעט פארן יאר 1917-1918. דארטן איז געווען אנגעגעבן די צאל פון 56 קאלעדזשעס און אניווערזי־טעטן, וואס האבן געהאט העברייאיש קורסן.

די נייעסטע אויספארשונג דערנאנצט די אינפארמאציע איבערן ארט פון העברייאיש אין דער אמעריקאנער העכערער בילדונג ביז דעם איצטיקן מאמענט. פראפ. קאטש'ס פראגע בויגן איז זייער א פארצווייפלטער און דעקט אלע אספעקטן פון דעם ענין: למשל, צי העברייאיש ווערט אנער־קענט פאר אריינטריט אין אוניווערזי־טעטן; און אויב יא, וויפל יארן שטוד־יום ווערן געפאדערט אדער אנער־קענט; ווי לאנג דויערן די העברייאי־שע קורסן אין דעם לערן אנשטאלט; וואס פאר א קורסן ווערן דארט געגעבן אויף העברייאיש; וועלכע טעקסט בי־כער ווערן באנוצט, און וואס פארא לייען מאטעריאלן נעמען אריין די קורסן; די צאל פון לערער און כלי־דענטן א. א. וו.

די 1042 ענטפערס, וועלכע פראפ. קאטש האט דערהאלטן, איז ער מס־כים אויף אט דעם אופן (אויסלאזנדיק די ריין טעכנישע אספעקטן):

1) 518 הויפשולן אדער איבער 50 פראצענט, אנערקענען העברייאיש לויט אריינטריט.

2) 72 אנשטאלטן, אדער 6.9 פראצענט, האבן דערקלערט, אז זיי וואלטן העברייאיש אויך אנערקענט, פונקט ווי די אנדערע פרעמדע מא־דערנע שפראכן, נאר ביז איצט האט קיינער פון די אריינקומענדיקע סטו־דענטן ניט אנגעבאטן די שפראך.

3) 165 אינסטיטוציעס, אדער 16.1 פראצענט האבן געענטפערט, אז זיי אנערקענען העברייאיש ניט.

פראפ. קאטש פארצייכנט דעם אינטערעסאנטן פאקט, אז אין די אנ־שטאלטן, וואו עס געפינען זיך אידי־שע אינסטרוקטארן פאר העברייאיש מערקט זיך לעצטנס א טענדענץ צו לערנען העברייאיש ווי א מאדערנע שפראך, און ניט בלויז ווי די שפראך פון תנ"ך. ער דערמאנט אזעלכע אוני־ווערזיטעטן ווי הארווארד, קאלומביא,

אבות פון לאנד, געהאלטן די חשיבות פון העבריאיש.

אט דעם אינטערעסאנטן פאקט, ווי אויך די אלע אנדערע וויכטיקע פרטים פון דער געשיכטע פון העבריאיש אין דער העכערער בילדונג — אין קאלעדזש און אוניווערזיטעט — דא אין לאנד גיט איבער אין א וויכטיקער בראשור דער פראפעסאר פאר העבריאיש אין „ניו יארק יוניווערסיטי", דר. אברהם קאטש. די ברא־שור איז דער פועל־יוצא פון זיינער א טיכטיקער אויספארשונגס ארבעט, וואס האט ארומגענומען אלע העכער־ע בילדונגס אנשטאלטן אין לאנד.

די בראשור, וואס הייסט „העבריי־אישע שפראך, ליטעראטור און קולטור אין די אמעריקאנער הוידשולן", האט ליידער ניט געפונען קיין אידישן אפיט רופום, וואס זאל זי אפדרוקן. ארויסגע־געבן האט די בראשור א ניט־אידישער אנשטאלט: דער „רושארדש פעין סאשיאלאדזשי" (פונדאציע פאר דער־ציאונגס סאציאלאגיע). די סיבה פון איר אינטערעס איז צו געפינען אין דעם נאמען „רושארדש פעין", פון דעם געוועזענעם דעקאן פון דער לע־רער שול פון דעם ניו יארקער אוני־ווערזיטעט. דר. פעין האט אין יענעם אניווערזיטעט געגרינדעט די „אידי־שע קולטור פונדאציע", א צענטער פארן שטודיום און אויך ניט־פארמאלן באקענען זיך מיט אלץ, וואס אין אי־דיש — פון אמאל און היינט.

פראפעסאר קאטש'ס חיבור איז ממיש אננעפיקעווען מיט היסטארישע־אמן און פאקטן יוענן דער גרויסער און שיינער ראלע, וואס העבריאיש האט געשפילט במשך דורות אין דעם יינן לאנד, פון דעם סאמע ערשטן כא־מענט, וואס ענגלישע קאלאניסטן האבן זיך געזומען באזעצן אין דעם ניי־ענגלאנד ראיאן. אין דעם איצטיקן אר־טיקל איז מען לאך איבערצוגעבן בלויז א קיצור פון דעם, וואס פראפעסאר קאטש דערציילט אין זיין ווערק. אגב, ברענגט ער א סך מאטעריאל, וואס איז איבערהויפט געמיינט פאר די, וואס האבן א ספעציעלן אין פראפעס־יאנעלן אינטערעס אין די לערן פראגראמען פון קאלעדזשעס און אר־ניווערזיטעטן.

אין דעם איצטיקן מאמענט גיבן העבריאישע קורסן ניט ווייניקער ווי 206 אמעריקאנער קאלעדזשעס, אוני־ווערזיטעטן און אנדערע העכערע בילי־דונג אנשטאלטן. די קורסן נעמען ארום ניט נאר שפראך לימודים, נאר אויך העבריאישע ליטעראטור און קולטור. אבער די אלטע טראדיציע הערשט נאך אין די מערסטע אינסטי־טוציעס בנוגע העבריאיש, וואו די „שפראך איז נאך אלץ בבחינת „לשון קודש", און ווערט געלערנט ניט ווי א מאדערנע געדעדטע שפראך, נאר ווי אן אור־אלטע, טויטע שפראך פון בוך. בלויז 37 אינסטיטוציעס לערנען העב־ריאיש ווי א מאדערנע, היינט וועל־טיקע שפראך פון א לעבעריק פאלק אין לאנד. צווישן די 206 אינסטיטו־ציעס, וואו העבריאיש ווערט געלערנט אויף איין אופן אדער א צווייטן, זענען פארען 63 אוניווערזיטעטן, 53 קא־לעדזשעס, און 90 טעאלאגישע סעמי־נארן, ד. ה. גלחים סעמינארן.

פראפ. קאטש'ס חיבור איז דער סך הכל פון זיין אויספארשונג, וואס האט ארומגענומען 1221 הוידשולן אין לאנד. פון זיי האבן אויף זיין אנקע־

העבריאיש אין אַמעריקע אמאָל און היינט

פון יהושע האָכשטיין

—0—

יהושע האָכשטיין

ל׳עצטנס האָט דאָס אידישע ניו־יאָרק געפיערט 20 יאָר העבריאישן אונטערריכט אין די שטאָטישע מיטל־שולן, די „פּאָבליק היי־סקולס". אונזער אידישע פּרעסע האָט אויך באריכטעט וועגן דעם איינפיר פון אַן אָפּיציעלן שטאָט עקזאמען פאר די העבריאישע קורסן אין די „היי־סקולס" — די אזוי גערופענע „רידזשענטס" עקזאמענעס, וועלכע ווערן געגעבן דורך דעם בילדונגס דעפּאַרטאמענט פון ניו יאָרק סטעיט. אייגנטלעך איז דאָס א באנייאונג פון די העבריאישע „רידזשענטס" עקזאמענעס, וואָס דער שטאט פלעגט געבן מיט א סך יאָרן צוריק, איידער מען האָט נאָך אָנגעהויבן לערנען העבריאיש אין די „היי־סקולס". עס איז דאָן געווען א שטאַרקע נאָכפראגע אויף דעם העבריאישן עקזאמען מצד אידישע אימיגראנטן, וואָס האָבן געהאט העבריאישע ידיעות אין האָבן זיך צוגעגריים אריינצוטרעטן אין א קאָלעדזש. האָט זיך דאן העבריאיש נעראכענט אין חשבון פון די נויטיקע „קאונטס" אָנגענומען צו ווערן אין א קאָלעדזש.

א סך ווייניקער באַקאַנט, אָדער אפשר לגמרי אומבאַוואוסט פאר דעם דורכשניטלעכן אידן איז דער פאקט, או העבריאיש האָט דאָ אין די פאַראייניקטע שטאַטן א לאנגע געשיכטע אלס מאטעריע אין דער העבערער בילדונג. בעת דער גרינדונג פון דער רעפּובליק, האָט מען אפילו ערנסט גערעדט מכוח אָננעמען העבריאיש אלס די נאציאָנאלע שפראך פון דער נייער נאציאָן, אנישטאָט ענגליש: אזוי חויך האָבן יענע אמעריקאנער, די

CORTESIA DE

The Central Agency Ltd.

Aguacate 460 Habana

דעפאזיט פון פאדעם

אייניציקע אימפארטירער פון די
באוואוסטע מארקעס פאדעם:

CADENA — ANCLA — etc.

וויזיטירט אונזערע דעפארטאמענטן און איר וועט אין זיי געפינען

דעם בעסטן אויסוואל אין ארטיקלען פון קוואליטעט!

BAZAR INGLES

Galiano y San Miguel Habana

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

SEABOARD AIR LINE RAILROAD Co.

טעגלעך צווישן מיאמי און ניו יארק.
טיקעטס פאר קאטש און פעלמאן

די בעסטע פארבינדונג מיט די ערשפלאנען פון אינדערפרי
און דער שיף, פארמיידנדיק פארלוסט פון צייט
און האטעל־אויסגאבן אין מיאמי.

טיקעטס צו אלע טיילן פון די
פארייניקטע שטאטן

קאנסולטירט אייער רייזע־אגענטור אדער
די הויפט־אגענטן.

Dussaq Company Ltd., S. A.

Bajos del Centro Gallego
Teléfono A-6101 Habana, Cuba

Productos de calidad inmejorable

AÑIL "MAGICO"
BETUN "NUGGET"
LIMPIADOR DE METALES "BRASSO"

Desean a todos sus clientes y favorecedores
un próspero y venturoso Año Nuevo.

Agentes:
LORENZO SANCHEZ Y CIA., Ltda.
San Ignacio 312 **Habana**

ניט קוקנדיק וואָס עס איז געווען א קריגעריש יאָר אויפן נעזעלשאפט־לעבן נעביט ביי אונז אין שטאָט, האָבן מיר דאָך עפעס דערגרייכט. וועלן מען זאָל זיך אפשר ניט געווען אביסל אונטערקריגן, וואָלט דאָס אפשר אויך נאָך ניט געווען... אפילו אין נעזעל־שאפטלעבן לעבן איז גוט וועלן עס איז דאָ אביסל „אייפערזוכט".

וואו פירט מען דעם ישוב?

שטייען מיר שוין ווידער ביי די ימים נוראים. עס איז שוין ווידער אַוועק א יאָר, שטייט א איד אין קרעכצט. וואָס א שטייגער קרעכצט ער? עס פעלט אים דען עפעס? נו, ער קרעכצט, ווייל, אז עס קומען די הילי־קע טעג פון ראש השנה און יום כפור דארף מען א ציטער טאָן ווי א פיש. נאָר אזוי ווי ציטערן קען ער ניט, עס זענען צו הייסע טעג, איז זיפצט ער און איז אזוי אין דער מאָדע פון אלול שטימונגען.

איך אליין קרעכץ אויך, ווייל דאָס דערמאָנט מיר, אז איך בין עלטער געוואָרן אויף נאָך א יאָר. און אז מען ווערט עלטער הויבט מען במילא אן אונטערצוהוסטן און אונטערצוקרעכצן... נאָר אויסזאָגן וועל איך אייך א סוד, אז איך טו עס קיינמאָל ניט, אז קאָנענר פון „חסד של אמת", אדער מינדיק פון „בית החיים" זאָלן עס הערן... אזוי גיך ווי זיי דערזעען איינעם אונטער־קריכצן אדער אונטערהוסטן, איז הויבן זיי אָן קוקן אין די אויגן אריין. כ'וויל אפילו אין דעם פאל אויף זיי קיין שום רחמנות ניט האָבן... כאָטש איצט זע־נען זיי נאָך אלץ „ביזי" מיט דער קאָנ־קורענץ פון מאכן די לוויות אויף זייף פון די קרושים...

עס איז אפילו ניט שיין פון ביידע צדדים, נאָר זיי זענען נעבעך ניט שולדיק. שולדיק איז דער רב, וואָס האָט ניט געהאט דעם מוט אויף אריינ־צובריינגען א שטיקל אַרדענונג, עס זאָל ניט קומען צו קיין בזיון. אדרבה וווייזט מיר נאָך אין אידישן ישוב אין דער וועלט מען זאָל זיך אזוי ארום־רייסן איבער זייף פון די קרושים! עס גייט דורך א שוידער אין די ביינער. דאָס צו הערן און דאָס צוצוזען.

גייט קאָנענר אריבער צום רב גיט ער אים רעכט, און קומט צו אים מינ־דיק, ניט ער אים אויך נערעכט...

האָט מען געמעגט צולאָזן צו אזא בזיון? אין אויסלאנד, אז מען וועט א קוק טאָן וואָס עס טוט זיך דאָ פ, וועט מען דאָך אויף אונז קוקן ווי אויף מאָדנע טשורנע מענטשן. וואָס פאר א צערעמאָניעס עס ווערן ביי אונז נע־פראווען? און אויף וועמענס חשבון?..

געפינען זיך טאָקע ניט א מניין מענטשן וואָס זאָלן א קלאפ טאָן אין באלעמער:

רבותי, גענוג!

וואָס פאר א חוזק עס ווערט מיט אונזער ישוב געפראווען? אנשטאָט צו זוכן עפעס טאָן פאר די לעבעדיקע, זוכט מען בלויז אונז צום פירן צו די בית עולמ'ס! וואו איז דאָס געהערט געווארן?

•

וואָס איז געווארן מיט אונזער ישוב? און וואו פירט מען אים?

אונזערע געבירעס . . .

מיטן אוועקגייענדיקן יאָר האָבן מיר נאָרניט פאַרלוירן, פאַרקערט, מיר זע־נען רייכער געוואָרן מיט 2 נעביידעס, איינע פאַר קינדער און א צווייטע פאַר עלטערע קינדער און קינדס־קינדער.

די ערשטע נעביידע איז געקויפט גע־וואָרן אין וועדאָדאָ פון די רייכע אידן און ווי זיי האָבן געלאָזט וויסן וועט עס זיין פאַר דער שטאָט... די שטאָט איז נאָך ניט געקומען איבערנעמען.

צו זיין אין דעם פאַטראָנאַט פון דער נעביידע דארף מען האָבן אריינגע־טראָגן 5 הונדערט דאָלער פאַר אַ־ציע. וועו אַנדערש קען מען בלויז דאָבן א דעה, זיין א קאָכלעפל אין דאָס נעזעלשאפטלעכע. וואָס וועט זיך מיט דער צייט דאָרט אנטוויקלען, און ניט האָבן קיין שום דעה אין די וועגט...

מיר אליין געפעלט דער ענין. מיר הויבט נאָרניט אָן ארן וואָס איך בין ניט קיין אייגנטימער פון קיין פרעמדער נעביידע. וואָס טוינן מיר נע־בייעס? איך האָב קיינמאָל ניט נע־חלומ'ט פון אזא מין זאך, איז וויל איך וווייטער ניט חלום'ען, ווייל דערנאָך, אז מען כאפט זיך אויף פון שלאָף, פילט מען זיך שלעכט און עס ווילט זיך אויף אן אמת א נעביידע... אזוי. אז עס וועט קומען צו עפעס און די „פאַטראָנען" וועלן אָנהויבן שרייען, און נעבן וועלכע עס איז אָנצוהערענישי: די נעביידע... וועל איך זיי אָפענטפערן: זייט אזויפיל גוט און נעמט אייך א שטיקל נעביידע אין דער קעשענע אריין.

עס איז א פאקט, אז א נעביידע אין וועדאדאָ האָבן מיר שוין און עס וועט שוין מוזן קומען צו עפעס... און ביז די „קינדס קינדער" וועלן גרויס וועדן וועלן מיר זי קענען דערווייל נוצן אדער איבערבויען מיטן נוטן ווילן אין הסד פון פאטראָנאַט. און איך בין זי־כער, אז אזוי גיך ווי עס וועלן אָנקומען די קאלטע חדשים וועלן זיך אָנהויבן די אקטיוויטעטן פון דער נייער נעביי־דע. די אידן האָבן דאָך סתם ניט אריינגעליינט קיין נעלט. מסתמא יועלן זיי ארבעטן אויף פאַלנדרן פרא־גראם:

1.) מען וועט אראָפברייגען לעק־טאָרן צו האלטן רעפעראטן.

2.) מען וועט אָרגאניזירן די יונגט.

3.) מען וועט מאכן א צענטראלע קערפערשאפט.

4.) מען וועט אָרגאניזירן די קאמפיי־ען.

5) מען וועט רעארגאניזירן דעם אי־דישן צענטער אין קיבא.

דער צענטער פונקט וועט נאָך אלץ שטיין אויפן טאָג אר־ענונג. מען וועט זוכן די פאריניקונג אדער צוואמענ־שמעלצונג... דאָס אלמע יאָר האָט אויף דעם פונקט ניט געהאט סיין דערפאלג, וויל איצווישנצייט איז דער אידישער צענטער נעוואָרן אויך באלעבאָס פון „האָטעל וועגוס" און נע־קויפט א נעביידע פאר דער „אויטא־נאמער שול בייס צענטער". דאָס לעצ־מע איז א דערנרייכונג, איך ווייס ניט צו עס איז פאר די „קינדס קינדער" נאָר פאר די איצטיקע קינדער איז עס זייער גוט, זיי וועלן האָבן אביסל לופט.

— און דאָס מיידעלע בלאָזט זיך שוין אויך.

די גרעסטע פרויען בלאָזערקע האָבן איך נעזען אנומלט, פאר יום כפור, נאָט אין הימל, באשירעמט זאָל מען ווערן, א פרוי זאָל זיין אזא בלאָזער־קע! זי איז אזש רויט געוואָרן אָנ־בלאָזנדיק די באקן. נאָר עס איז א גאנץ אַנדערש בלאָזעכץ ווי איר מיינט! זי האָט זיך ניט געבלאָזן, נאָר געבלאָזן אן עוף אויפן מארק, זי האָט פארהויבן די פעדערן ביי דעם עוף און געבלאָזן... אז זי האָט מיר דערזען, האָט זי זיך אביסל פארשעמט...

אייגנטלעך, וואָס איז זיך דאָס וואָס צי שעמען? פארוואָס שעמט זיך ניט א פרוי וואָס בלאָזט זיך גלאָט אין דער וועלט אריין? איך קען א פרוי, וואָס עס בלאָזט פון איר כסדר א ווינט. אז מען גיט אויף איר א קוק, ווערט גלייך קאַלט אין די איברים... אין שוהל אריין קומט זי צו יזכור, ביי עלינו שפייט זי ניט אויס. און דער מאן? נארניט! ער דאַוונט באזונדער.

מענער וואָס בלאָזן...

אז א מאן בלאָזט זיך איז נאנץ אנדערש. עס האָט אינגאנצן אן אנדער טעם דאָס בלאָזן. ערשטנס בלאָזט א מאן שופר, איז בלאָזט ער זיך דערמיט אז עס קומט ביי אים ארויס די תקיעה גדולה בלאָזט ער זיך אפילו פאר זיך אליין.

איך זאָג אייך, אז א מאן בלאָזט זיך איז עפעס אַנדערש. ער האָט אפילו פארוואָס זיך צו בלאָזן... למשל, ער זעט די פארשיידענע קאָמיסיעס וואָס קומען צו אים צו אין שוהל, ער זאָל זיך באַ־שטייערן, איז בלאָזט ער זיך אן, הער נאָר א חוצפה? ניט נענוג וואָס ער קומט דאוונען ראש השנה און יום כפור, איז דארף ער זיך נאָך באשטיי־ערן? און אז עס קאָסט געלט איז מען ער זיך דאָך אודאי אָנבלאָזן...

א מאן, אז ער בלאָזט זיך, איז ניט גלאָט אין דער וועלט אריין. א מאן בלאָזט זיך ניט ווען ער קומט אין שוהל אריין אַנגעטאָן אין א נייעם אנצוג. דאָס איז א זאָך פון די פרוי־ען! זיי, אז זיי קומען מיט א ניי קלייד אין שוהל אריין, איז בלאָזן זיי זיך און די אַנדערע פרויען קוקן דאן ניט אויפן חזן, נאָר אויף דער פרוי מיטן קלייד...

ביי פרויען איז דאָס ענין בלאָזן א דעליקאטער ענין. איין פרוי וועט ניט זאָגן דער אַנדערער, אז זי זאָל זיך אייפהערן בלאָזן... אין בעסטן פאל, וועט זי אויך א דריי טאָן מיט דעם נאָז און אַנהויבן בלאָזן. און ביי מע־נער איז די זאך גאנץ אַנדערש. אז א מאן וועט זיך אַנהויבן בלאָזן, וועט זיך שטענדיק נעפינען א צווייטער מאן וואָס וועט אים, אדער אויף א שפּאס אדער טאַקע אויפן אמת'ן, א זאג טאן:

— פעטער, וואָס בלאָזט איר! מיר קענען זיך!...

און כ'לעבן, וועריקען זיך ניט דא אין קובא?... דער קובאנער אליין האָט דאך פאר דעם דאָס ריכטיקע וואָרט.

— טאַראָס נאָס קאַנאָסעמאָס! מיר קענען זיך אַלע...

— א קעניג וואס האָט ליב געלט...
— א קעניג פון חלוקה...
— דער זעלבסט געקרוינטער קעניג וואָס קיניגט איבער אש...

און דערשראָקן האָט זיך דער אייגיקער קעניג וועג ער האָט דערזען, אז עס זענען דאָ אין אינזעלע אַזעלכע מענטשן, וואָס האָבן מער ניט געקענט צוזען דאָס וואָס עס קומט פאָר און זיי האָבן אָנגעהויבן זען... ער האָט א טראכט געטאָן:

— עס איז שלעכט מיט מיר! מיין ממשלה גייט אונטער! ווער ווייסט ווי וויט די זעעווריקע וועלן אָנהויבן רוקן?... איך בין דאָך געקומען זיין קעניג אין דעם אינזעלע פון די בלינדע.. און ער האָט מער קיין ניט געקענט האָבן, ער האָט געפרואווט קעמפן מיט אלע מיטלען, ביז ער איז געבליבן אליין, איינער אליין. און ער האָט א טראכט געטאָן: וואָס בין איך איצט?.. איך בין דער קעניג איבער מיין אייגן אויג... איך בין דער קעניג איבער זיך אליין! און אפשר בין איך דאָס אויך ניט מער! א מענטש וואָס קען זיך אליין ניט קיניגן, קען ניט קיניגן אי־בער א נאנץ אינזל...

נאָר דאָס איז שוין א בת קול וואָס איז געקומען פון הימל פארן קעניג און פארן שרייבער פון דער מעשה, וואָס גיט עס אויך איבער פאר די לייענער, וואָס וועלן צולייגן אן אויער און אָנ־שטעלן אן אויג.. איז דאָ נענוג אין די הייליקע טעג פון ימים נוראים, איז גוט א קוק צו טאָן וואָס די אותיות זאָגן אין מיינען...

דעם סוף פון דער מעשה, האָף איך צו ענען דערציילן איבעראיאר. די מעשה דארף זיך ענדיקן גוט, ווי יעדע מעשה. און יערע מעשה א ציל... בלויז קליינע קינדער האָבן ליב צו הערן כעשות פון היות. איז טאקע די דאָזיקע מעשה ניט פאר קליינע קינדער, זי איז אויך ניט פאר קיין אכציק יעריקע וויי! צו דעם דארף מען האָבן א גוטן זכרון. און...

— לשנה טובה תכתבו!

פרויען וואָס בלאָזן...

עס זענען פאראן פרויען וואָס בלאָזן זיך. א פרוי וואָס בלאָזט זיך ניט איז כמעט קיין פרוי ניט. אָפילו אין שוהל ביים דאוונען בלאָזן זיך די ווייבער. די וואָס קענען בלאָזן זיך קענן די וואָס קענען ניט. מער פון אלע בלאָזן זיך די וואָס האָבן. אמת טאָקע זיי האָבן זיך מיט וואָס צו בלאָזן, וויי! די פעטע עליות וועלן אויסגעקויפט פון זייערע כענער.

שטייט א פרוי און קוקט אַריבער אין דער מענערישער אָפטיילונג. שמייכלט אַריבער צום מאן, זי איז עותרידן פון מאן, וואָס ווייזט זיך אַרויס פאר א ספּאָרט, זי פילט עס אין די בליקן פון די אנדערע פרויען... דאָס טעכטערל שטייט ביי דער זייט און פרעגט דער מוטער:

— מאַמאַ! וואָס האָט „געקאָמ־פּרעט" דער פּאָפּאַ? קע סע וועגדע אקי?...

— כ'וויים דאַרט! ער האָט נעקויפט אן עליה!

— סערא פריא? און ער האָט נע־קאמפּרעט באראטאָ?...

עס האָט זיי פֿארדראָסן, וואָס דער קעניג האָט זיך אָנגעהויבן אונטערשרייבן.

— איך דער קעניג אין אימפּעראָטאָר פֿון אינזל!

די רעוואָלוציאָנערן האָבן געפֿרעגט:

— ווער האָט אייך געגעבן דעם רעזיקן טיטל? ווער האָט אייך געקרוינט פֿאר קעניג?..

נאָר דער קעניג האָט מער זיך ניט געוואָלט צוהערן, ער האָט שוין געקיניגט, ווייל די בלינדע האָבן אים ניט געקענט זען. יאָ, מיינע לידע פֿריינט, עס איז דאָ אזא מין גלייכזוערטל:

צווישן בלינדע קען אַן איין אויגיקער וועלן קעניג...

— דער קעניג האָט אָנגעהויבן פֿירן די פּאָליטיק! :

— דער קעניג האָט אָנגעהויבן בויען נעבייטעם!

— דער קעניג איז געוואָרן דער שליח ציבור צווישן גאָט און די בלינדע מענטשן!...

— דער קעניג האָט זיך ארומגערינגלט מיט מוסרים!

— דער קעניג האָט נעזאָגט ווער עס זאָל אַרויספֿאָרן פון אינזל און ווער ניט!..

— און די קעניגן אליין האָט מער ניט געקענט צוזען דעם צער פון פֿאָלק אין איז פארשוואונדן געוואָרן...

און א שטורעם האָט אויסגעבראָכן, די מענטשן פון אינזלע האָבן זיך אָנגעהויבן ארומקריגן און ארומרייסן, איין בלינדער האָט שוין דעם אָנדערן אָפּילו לויט דער שטימע ניט דערקענט... דער קעניג מיטן איין אויג האָט עס געזען, נאָר ער האָט געלאכט... עס שטייט ערגעץ, אז פון א בלינדן טאָר מען ניט אָפּלאכן... נאָר דאָס איז אים ניט אָנגענאנגען... ער האָט געקיניגט און די בלינדע האָבן מער די מאכט ניט געקענט אַרויסנעמען ביי אים פון די הענט. די וואָס האָבן אים געקרוינט האָבן זיך שוין פון אים אָפּגעטרייסלט, אָבער זיי האָבן אים מער ניט געקענט צונעמען די קעניגרייך וואָס זיי האָבן אים אָנפֿארטרוים... און... ויהי היום, האָבן די בלינדע אזוי לאנג אויסגעווייגט די אויגן, אז זיי האָבן עטוואָס אָנגעהויבן זען דורך די שיינדלעך פון די אויגן. די שווארצאפֿלען האָבן אָנגעהייבן ארויסשיינען אנטקעגן דער זין און זיי האָבן דערזען, אז זייער קעניג האָט בלויז איין אויג... און ער קוקט אויף זיי מיט איין אויג, דאָס אויג וואָס טאָנצט ארום איז שולדיק אין אלע צרות... דאָס אינזלע איז פארויסט געוואָרן, שווארצע פלעקן יענען אויסגעשפרייט און האלטן זיך אין איין מערן דאָרט וואו דאָס אויג פון איין אויגיקן קעניג האָט זיך אָפּגעשטעלט... מען האָט אָנגעהויבן זוכן אין פאָרשן און מען האָט אויסגעפונען, אז דאָס אינזלע קומט איצט אָפּ פאר א זינד... און אין דער היסטאָריע פון אינזלע האָט מען איינגעשריבן די געשיכטע פון אן איין אויגיקן קעניג וואָס האָט פארבלאָנדזשעט. ער איז נעווען א — — —

— א קעניג וואָס שטעכט מיט שפּיזן...

— א קעניג וואָס פסקנט צו דעם גביר...

אַן אינזעלע אזא...

עס ווערט דערציילט ערגעץ א מעשה'לע פון א אינזעלע. א קליין אינזעלע און א קליין מעשה'לע... נאָר קליינע מעשה'לעך האָבן א מבע צו האָבן גרויסע מאַראַל און א נאָך גרעסערן נמשל.

א בלל, איז ערגעץ דאָ אזא מין אינזעלע וואו אלע מענטשן זענען בלינד. האָבן די בלינדע זיך ארומגעקוקט און געזען, אז עס איז זייער פאַסקודנע ניט צו קענען זען. האָבן זיי זיך אַרויסגעלאָזט איבער דער וועלט זוכן, און ווי אין פסוק שטייט: אז מען זוכט געפינט מען! האָבן זיי געפונען אן איין אויגיקן און אים אראָפגעבראַכט אויפן אינזעלע. האָבן די בלינדע א קוק געטאָן אויף דעם איין אויגיקן און ער איז זיי געפעלן געיוארן, האָבן זיי אים געמאכט פאר קעניג...

האָט דער איין אויגיקער אָנגעהויבן קעניגן, ער האָט אָנגעהויבן אַרויסגעבן געזעצן און די בלינדע האָבן געפאָלגט, ער האָט אָנגעהויבן שיין צו זינגען, האָבן די ווייבער א קוק געטאָן דירך זייערע ווינדאָוס אויגן און דערזען, אז ער איז שיין, האָבן זיי אָנגעהויבן רערן מיט זייערע מענער מען זאָל אָפהיטן דעם האלב בלינדן קעניג... און דער קעניג האָט זיך באַזעצט ווי אין א ווייַן גאַרטן און געהייסן בריינגען דאָס גאָלד און ייל־בער, האָבן די בלינדע געקרעכצט און געטראָגן דאָס געלט... און...

ייהי היום האָבן די רעוואָלוציאָנערן זיך אָנגעהויבן בונטעווען, עס איז זיי ניט געפעלן געווארן דער קעניג, ווייל ער האָט ארויפגעלייגט צופיל שטייערן, זיי האָבן צופיל געדארפט צאָלן פאר זייער בלינדקייט. און דאָס וואס זיי האָבן מיט די אויגן ניט דערזען, האָבן זיי אָנגעהויבן דערפילן מיט די חושים, בלינדע האָבן שטענדיק א גוטן חוש הריח.. און זיי האָבן אָנגעהויבן שטעלן פראגן, גאנצע מלאָא קשיות:

— אויב דער קעניג איז אזא גוטער קעניג, איז פארוואָס האָט ער טם נעדארפט פארפאָרן צו אונז אויף צו ווערן א שטיקל קעניג? האָט ער שוין ניט געקענט באקומען ערגעץ א גרעסערן קעניגרייך?

RETRATOS DE SUPREMA CALIDAD

ד ע ר פ א ט א ג ר א פ ה
פ ו ן ד י כ ל ו ת !

Amistad 311 **Teléfono M-9365**

HABANA

Saluda cordialmente, con motivo del **Año Nuevo 5711**, a la **Colonia Hebrea de Cuba** y hace votos por su bienestar y prosperidad.

Ramón Poblet

MANUFACTURER'S AGENT

Empedrado 312 **Tel. A-7708**

REPRESENTANTE DE

Colonial Tanning Company, Inc.
Winslow Bros. & Smith Co.
John R. Evans & Co.
Wind. Innersole & Counter Co.
International Leather Company.
Armour Leather Company.
J. S. Barnet & Sons, Inc.

Felicita calurosamente a sus numerosos clientes hebreos en particular y a la **Colonia Hebrea de Cuba** en general, con motivo del **Año Nuevo 5711**.

FABRICA DE CARTERAS DE SEÑORA

LA ARGENTINA

DE JAIME TERNER

LUZ No. 317, Dpt. 48. HABANA.

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן.
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

CONFECCIONES

A R R A

de A. RAICHMAN

Luz 320, entre Compostela y Habana **Habana**

Teléfono W-4060

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קלייענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא. און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

Fabián Weiss

ALMACEN DE JOYERIA

Neptuno No. 311 **Habana**

Representante y distribuidor exclusivo de los relojes
OMEGA (la perfección al supremo grado)
EDOX y OLMA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אינזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Fábrica de Camisas

RECORD-STRAND

de JOSE SINGER

Bernaza 219 **Tel.** A-0276

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

Arón Yuken

Confecciones y Artículos de Punto

Bernaza No. 210 — Tel. A5-9751 — Habana

Habana

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע, זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Yuri Afrín

CONFECCIONES EN GENERAL

PLACIDO (Bernaza) 203 — Tel. A-8445 — Habana, Cuba.

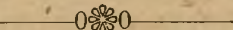
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מיר באָגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט, קליענטן און באַקאַנטע און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק, פרייד און פּראָספּעריטעט!

CASA LUSKI

Tejidos, Quincalla y Artículos de Punto en General
LUKY Marca Registrada

Bernaza 248 Tel. M-9534 Habana

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

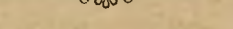
מיר באַגריסן צום נייעם יאָר
אַלע אונזערע פרײַנט. קלײַענטן
און באַקאַנטע און ווינטשן זיי א
יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

ISAAC RACHMAN

IMPORTADOR

Radios y repuestos de las mejores marcas
Efectos eléctricos en general

O'Reilly 504 Habana, Cuba Telf. M-9507

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלײַענטן.
פרײַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאָר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

לגבי די באַרפּענישן פון וויטאַלע פּראָדוציר מאַטעריאַלן. די מדינה קען אַזוי ארום, ניט שטעלן אומבאַגרענעצע סומעס פון אויסלענדישער וואַלוטע אין רשות פון יעדער אלטער אַדער נייער אונטערנעמונג פּאַרן אימפּאָרט פון אויסשטאַטינג, מאַשינערי, דיי שטאָפן און אַנדערע סחורות.

אין אַזעלכע אומשטענדן איז די מאַכט געוואָונגען אויסצוואַרלן צוויישן די אונטערנעמונגען לויט דער אָביעקטיווער חשיבות פון יעדער אונטערנעמונג פאר דער וירטשאפט פין לאנד.

אויפן זעלבן אופן דארף מען אויסוויילן צווישן אונטערנעמונגען אַדער יחידים, וואָס ווילן אַרויספירן איי אויסלאנד אין אויסלענדישער וואלוטע, אמאָרטיזאציע און רווחים פון זייער קאַפּיטאַל, וואָס איז אינווסטירט געוואָרן אין ישראל.

ווי עס איז פריער דערמאָנט נעוואָרן, באשטימט דאָס געזעץ קלאָר, אז פאר דעם צוועק וועט די מדינה באפרייען אויסלענדישע וואלוטע לטובת אונטערנעמונגען, וואָס זענען באשטעטיקט געוואָרן דורכן איניוועסטיציעס צענטער לויטן געזעץ אלס פאַסיקע דערצו. אזעלכע אונטערנעמונגען קענען אויך נעניסן פון הנחות און פּריוילעגיעס פאר צאל און אַנדערע שטייערן, וואָס דאָס געזעץ דערמיטלט. (פּראַגראַף 1).

ווי עס זאָל ניט זיין, האָט די מדינה ניט כדאי זיך צו אריינמישן אין וועלכער עס איז פּאַרט אין דער אינערלעכער מעטיקייט פון וועלכער עס איז אינטערנעמונג. אין דער ראם פון געזעץ יועט יעדע אונטערנעמונג קענען פּירן אירע ענינים לויט אירע אייגענע זעלבסטפּאַרשטענדלעך. אז אין אונטערנעמונג, וואָס וועט ווירקזאם עקספּלאָטירן גראָבנס אַדער אנדערע רייכטימער פון לאנד, וועט באפּאַרצינגט ווערן בייַם באקומען סובוועניציעס רגבי א געזעלשאפט, וואָס וועט צונויפגעשטעלן אַדער אויף דאָסניי איינהאַקן אויסלענדישע פּראָדוקטן. א פאבריק, וואָס וועט אויפגעשטעלט ווערן אין א געגנט מיט א שוועכער באַפעלקערונג נויטיקט זיך מער אין שטיצע ווי אן אונטערנעמונג, וואָס וועט צוציען נייע מענטשן אין סיי וועלכער באפעלקערטע שטאָט. דערייאם איז פּאראינטערעסירט צו איינווסטירן קאפּיטאַל וועט קענען. אין ראם פון געזעץ, אויפשטעלן מיט זיך גלט די אינטערנעמונג. אין וועלכער איז פּאראינטערעסירט. אבער שטיצע פון דער מדינה אין פאָרם פון הנחות און פּאַרליכטערונגען פון שטייער און טראנספער פון אויסלענדישער וואלוטע וועלן קענען דערוואַרטן נאר יענע אונטערנעמונגען, וועלכע פּאַרשטאַרקן אויף א ממשות דיקן אופן די פּראָוויר קאפּאציטעט פון דער ישראל'דיקער ווירטשאפט. אינטערנעמונגען, וועלכע וועלן אַדיסגעבן פּראָדוקטן, וואָס וועלן זויַן פּראָדוצירט אין לאנד אין א נעוונדיקן כמות פּאַרן היגן נעברויך אין פּאר עקספּאָרט, קענען ניט דערוואַרטן אזא כין הילף פון דער מדינה. די סעלעקציע, וואָס די מדינה מוז מאכן צווישן די פּארשיידענע אינווסטיציע פּלענער. איז ניט נעוועזן צו באשריבן קען די פּריוואט איניציאַטיוו אין קיין שום פאָרם. אבער די מדינה קען דערמיטלן נאר אזעלכע פּלענער, וועלכע בריינגען נוצן דעם נאנצן ישוב.

פֿון זײַן הכנסה. פֿאר צוועק פֿון דער אָפּשאַצונג וועט די דאָזיקע הכנסה ניט גערעכנט ווערן צווישן זײַנע אַנדערע הכנסות (פֿאַראַגראַף 13).

ספּעציעלע הנחות פֿאַר געזעלשאַפֿטן

דער פֿינאַנץ מיניסטער האָט אַ רעכט צו הייסן צוריקצוציִען שטייערן פֿון געזעלשאַפֿטן, וועמענס זיץ אָדער אירע נים אין ישׂראל, אָבער וועלכע אַרבעטן אָדער באַצאָלן שטייער אין ישׂראל, אין פֿאַל ווען עס וועט זיך אַרויסווײַזן, אַז די געזעלשאַפֿטן צאָלן שטייערן אין זייערע וואוינ־לענדער פֿאַר דער הכנסה, פֿון וועלכער עס ווערט געמאַכט דער שטייער אין ישׂראל און זיי קענען ניט געניסן פֿון באַפֿרייאונג לגבי דעם נאַציאָנאַלן שטייער, וואָס זיי האָבן באַצאָלט אין ישׂראל (פֿאַראַגראַף 12 (א).

אין געוויסע פֿאַלן האָט דער פֿינאַנץ מיניסטער רעכט צו דערלויבן ענלעכע פֿאַרלייכטערונגען אויך פֿאַר לאָקאַלע געזעלשאַפֿטן, וואָס זענען באַשטעפֿיקט נעוואָרן אלס „באַשטעפֿיקט אונטערנעמונגען" (פֿאַראַגראַף 12 (ב).

הכנסה שטייער פֿון ישׂראַלדיקע געזעלשאַפֿטן אין אויסלאַנד

לויט א באַזונדער בשׂימה פֿון א געזעלשאַפֿט וועמענס געשעפֿטן ווערן געפֿירט אין אויסלאַנד, האָט רעכט דער פֿינאַנץ מיניסטער צו פֿאַרלאַנגען, אז די גרויס פֿון שטייער, וואָס איז געזעלשאַפֿט דארף באַצאָלן פֿון א הכנסה, וואָס זי באַקומט אין אויסלאַנד, אָדער איז פֿערהאַלטן געווארן אין ישׂראל, זאָל זיין 15 פּראָצענט (פֿאַראַגראַף 15).

דאָס אַפּלייגן דעם אַפּצאָל פֿון דעגיסטער שטייער פֿון א געזעלשאַפֿט

לויט דער רעקאָמענדאַציע פֿון לייטער פֿון אינוועסטיציעס צענטער וועט דער יוסטיץ מיניסטער אַפּלייגן אויף א תקופה ניט מער ווי 5 יאָר, דעם אַפּצאָל פֿון רעגיסטער שטייערן, פֿאַר־מעגן שטייער און יעדער אַנדערן שטייער, וואָס ווערט באַצאָלט פֿאַר רעגיסטרירן א נייע געזעלשאַפֿט מיט אן אקציע קאַפּיטאַל אָדער פֿאַר קאַפּיטאַל פֿאַרגרעסערונג פֿון אן עקזיסטירנדיקער געזעלשאַפֿט, אין פֿאַל ווען דער לייטער פֿון אינוועסטיציע צענטער וועט באַשטעטיקן, אז די רעגיסטראַציע אָדער קאַפּיטאַל פֿאַרגרעסערונג זענען נויטיק פֿאַר א באַשטעטיקטער אינוועסטיציע (פֿאַראַגראַף 17).

פֿאַרלייכטערונגען בנוגע רעגיסטער שטייערן פֿון באַרן

דער יוסטיץ מיניסטער וועט אַפּלייגן אויף א תקופה ניט מער ווי 5 יאָר דעם אַפּצאָל פֿון באַרן רעגיסטראַציע שטייער אין באַרבינדונג מיט א באַזונדער טראַנספֿער, וואָס איז נויטיק פֿאַר א באַשטעטיקטער אינוועסטיציע, אויב דער לייטער פֿון אינוועסטיציעס צענטער האָט עס רעקאָמענדירט. אָבער פֿאַרלייכטערונגען וועלן געגעבן ווערן יחידים און געזעלשאַפֿטן (פֿאַראַגראַף 18).

וועלכע קאַפּיטאַל אינוועסטיציעס וועלן דער־מוטיקט ווערן?

דער קאַפּיטאַל, וואָס שטייט איצט צו דינסט דער ישׂראל'דיקער ווירטשאַפֿט, איז קענטיק אַפּגעשטאַנען

אפרעכענונגען פאר הוצאות אויף ווייסנשאפטלעכע פארשונגען

געלט הוצאות פאר וויסנשאפטלעכע פארשונגען לטובה א „באשטעטיקטער אונטערנעמונג" מעג כעין אמארטיזירן אין משך פון 5 יאר, דאס הייסט לויט 20 פראצענט א יאר.

הכנסה שטייער פון א בא-שטעטיקטער אונטערנעמונג

פון א באזונדערער בריוטהארציקער באציאונג וועלן געניסן יחידים — ישראל איינוואוינער אדער ניט — בנוגע דעם באשטימען דעם הכנסה שטייער, וואס קלייבט זיך אן פון „באשטעטיקטע אינוועסטיציעס". דאס הייסט פון קאפיטאל, אינוועסטירט אין א „באשטעטיקטער אונטערנעמונג".

במשך די ערשטע 5 יאר וועט דער שמייער ניט איבערשטייגן 25 פראצענט, ווי גרויס די הכנסה זאל ניט זיין (פאראגראף 11 און (ב).

כדי אפצושאצן די הכנסה איז באשטימט געווארן פאלגנדיקע פראצעדור:

א) מען וועט ניט צוגעבן די הכנסה פון א „באשטעטיקטער אינוועסטיציע" צו דער הכנסה פון יעדער אנדערן טיפור, וואס איז ניט א „באשטעטיקטע אינוועסטיציע", נאר מען וועט דורכזיכן א באזונדערע אפשאצונג.

ב) דערביבער אין פאל יענן דער יחיד, וואס באקומט א הכנסה פון א „באשטעטיקטער אונטערנעמונג", האט זיין דעם א הכנסה פון אנדערע קוואלן, וועלן דורכגעפירט ווערן צוויי אפשאצונגען: איין אפשאצונג פאר אלע הכנסות פון אלע אנדערע מקורות נעמעדיק אין אכט פערזונלעכע אפרעכענונגען און הנחות, וואס ער איז ווערט; און א צווייטע אפשאצונג פאר זיין הכנסה פון א „באשטעטיקטער אינטערנעמונג". לגבי דער צווייטער אפשאצונג זענען ניט איינגעפירט קיין שום פערזונלעכע אפרעכענונגען אין הנחות, און דער שטייער וועט אריסגערעכנט ווערן לויט געווינלעכע נארמעס בתנאי, אז די סומע זאל פאר-צינערט ווערן אין א נויטיקן פאל, כיון זי וועט ניט איבערשטייגן 25 פראצענט פון דער הכנסה (פאראגראף 11 (ג).

ג) אויב א יחיד האט א הכנסה פון א „באשטעטיקטער אונטערנעמונג" אליין האט ער רעכט, פארשטייט זיך, אפצורעכענען פון דער הכנסה, יעדע הנחה, וואס קומט אים לויטן געזעץ.

שטייערן אויף פריוואטע הכנסות פון דרויסנדיקע קוואלן

יעדער יחיד, וואס וואוינט אין ישראל און באקומט הכנסות פון אויסלאנד, וועט אין משך פון דרי ערשטע 7 יאר נאכן וועלן איינוואוינער פון ישראל, פריי זיין פון שטייערן פון הכנסות, וואס וועלן אריבערגעפירט ווערן קיין ישראל (פאראגראף 14).

הכנסה שטייער פון א „בא-שטעטיקטן ספעציאליסט"

א „באשטעטיקטער ספעציאליסט", דאס הייסט א מענטש, וואס וואוינט געווינלעך אין אויסלאנד און וועלכער איינועלאדן אלס מומחה אין א פאברויק אדער אין יעטווידער אנדערער פראדוקטיוועך אונטערנעמונג, וואס האט א באדייטונג פאר דער נאציאנאלער ווירטשאפט, וועט צאלן אין משך פון די ערשטע דרעי יאר 25 פראצענט

דאָס פלאנצן פרסדים און ווייטערמנער נויטיקט זיך אין אפיציעלער דערלויבעניש און אין א מיטטיילונג וועגן ענדיקן די פלאנצונגס ארבעט (פאראגראף 6).

הנחות פון הכנסה שטייער

לויט דער פארארדענונג פון ישראל'דיקן הכנסה שטייער דארף מען באצאלן שטייערן פון יעדער הכנסה, ראם היינט לגבי מענטשן, וואס וואוינען אין ישראל — פון יעדער הכנסה אין לאנד צוזאמען מיט דעם טייל הכנסה פון אויסלאנד, וואס ווערט דערהאלטן אין ישראל; אין באצוג צו מענטשן, וואס זענען ניט קיין איינוואוינער פון דער מדינה — פון יעדער הכנסה, וועמענס קוואל איז אין ישראל.

דאס געזעץ צו דערמוטיקן קאפיטאל אינוועסטיציעס ווייזט אויף ספעציעלע הנחות און פארלייכטערונגען ביי דער אויסרעכענונג פון דער הכנסה, וואס קלייבט זיך צונויף פון באשטעטיקטע אינוועסטיציעס, אדער אין דער גרויס פון דעם שטייער, וואס איז חל אויף דער הכנסה.

אמארטיזאציע נארמעס אויף נייע בנינים

בעת געווויינלעכע אמארטיזאציע נארמעס בנוגע בנינים זענען 1½%-6½% פאר וואוין געבויידעס און 3%-13% פאר אינדוסטריע געביידעס, שטעלט פעסט דאס נייע געזעץ, אי בנוגע בנינים, וואס זענען פארטיק געווארן נאך ו' אייר תש"ח (15-טן מאי 1948), וועט דערלויבט וועדן ארפצורעכענען אמארטיזאציע צוויי מאל אזוי פיל. אין יעדן איינעם פון די דריי ערשטע שטייער יארן נאכן אויפפארטיקן די בנינים, אזן 150% פון די דאזיקע נארמעס אין יערן איינעם פון די צוויי קומענדיקע יארן (פאראגראף 10 (א)).

אמארטיזאציע נארמעס פון נייע מאשינעס און נייער אויסשטאטונג

אין ענלעכע פראצעדור וועדט באשטימט פאר די אמארטיזאציע נארמעס, פון נייע מאשינעס און נייער אויסשטאטונג, וואס באדינען „א באשטעטיקטער אונטערנעמונג".

די געווויינלעכע אמארטיזאציע נארמעס פאר אויסשטאטונג און מאשינעס זענען ביז 20 פראצענט א יאר, אבער לגבי נייער אויסשטאטונג און נייע מאשינעס וועט דערלויבט זיין צו רעכענען די אמארטיזאציע אין מאפליטע נארמעס וויי די געווויינלעכע אין יעדן איינעם פון די דריי ערשטע שטייער יארן און 150 פראצענט אין יעדן איינעם פון די שפעטערדיקע צוויי שטייער יארן (פאראגראף 10 (א)).

חוץ דעם — אין פאל וועו אן אונטערנעמונג לויידט פון אן אויסערגעוויינלעכער אויסנוצונג פון אירע מאשינעס צוליב שווערע ארבעטס באדינגונגען, אדער צוליב ארבעט אין צוגאב שעה'ן — קען מען דערלויבן נאך אן אפרעכענונג ביז 50 פראצענט פון דער געווויינלעכער אמארטיזאציע.

פון דאנען איז געדרונגען, אז עס איז מעגלעך צו אמארטיזירן די הוצאות פאר נייע מאשינעס, וועמענס געווויינלעכע אמארטיזאציע איז 10 פראצענט, במשך 4½ יאר, אויב די אונטערנעמונג וועט ארבעטן דריי מאל אין מעת-לעת (פאראגראף 10 (ב)).

באפרייאונג פון צאל שטייערן

דער פינאנץ מיניסטער האט רעכט צו באפרייען פון צאל שטייערן אלע פראדוציר מיטלען, וועלכע ווערן געמאכט פאר א באשטעטיקטער אונטערנעמונג. פאלגנדיקע סחורות גערעכן צו דער קאטעגאריע:

1) מאשינעס, כלים, אינסטרומענטן און אנדערע אינוריכמונגען, וואס זענען נויטיק פארן קיום פון דער אונטערנעמונג;

2) פארטיקע הייזער און קאנסטרוקציעס, וואס זענען נויטיק אויפצושטעלן ווארשטאטן אדער כחירות באגאזינען פון אן אינדוסטריעלער אינערנעמונג;

3) רוי שטאפן און בוי מאטעריאל.

האלב באארבעטע אימפארטס סהורות וועלן באפרייט ווערן פון צאל שטייערן נאר ווען אזעלכע שטאפן ווערן ניט פראדוצירט אין ישראל (פאראגראף 24).

ראם צוריקצאלן פון שטייערן

דער פינאנץ מיניסטער איז בארעכטיקט צו דערלויבן צוריקצאלן שטייערן, וואס זענען איינקאסירט נעוואָרן פאר פראדוציר מאטעריאל, בוי מאטעריאל און אנדערער אויסשטאטונג, וועלכע זענען נעבראכט נעוואָרן אין ישראל פאר א באשטעטיקטער אונטערנעמונג.

די באזויק נאָרמע איז ניט חל אויף אויך אינדוסטריע אונטערנעמונגען, נאר אויך אויף לאנדווירטשאפט, בוי און האטעלן. אבער דאס באזויק כאטעריאל דארף אנקומען אין לאנד אריין פאר ז' תמוז תשי"ב (30-טן יוני 1952). (פאראגראף 25).

בנינים — באפרייאונג פון פארמעגן שטייער

א נייער בנין אדער א צונאב צו אן עקזיסטירנדיקן בנין, וואס העט אויפגעשטעלט ווארן אין א שטאטישן אדיר לאנדווירטשאפטלעכן ראיאן, ייעט פרויי זיין פון שטייער אין מינק פון 5 יאר. דער אייגנטימער דארף באווייזן א בוי דערלויבעניש און דארף כילדן וועגן פארענדיקונג פון בויען במשך פון דער באשטימטער תקופה (פאראגראפן 2, 3, 4, 6).

דער פינאנץ מיניסטער האט רעכט צו באפרייען די אייגנטימער פון נעוויסע בנינים פון שטאטישן און דארפישן פארמעגן שטייער אויף נאך 5 יאר (פאראגראף 5).

באפרייאונג פון מוניצי-פאלע שטייערן

לאקאלע זעלבסט פארוואלטונגען האבן רעכט צו באפרייען בנינים פון פארמעגן שטייער אויף א תקופה פון 5 יאר, אינגאנצן אדער חיילווייז (פאראגראף 7).

די באזויק באפרייאונג קען זיין נייען דער בנין אדער צונאב בנין איז נעבויט נעוואָרן מיטן נעלט פון א באשטעטיקטער אינסטיטוציע און אויך ווען ניט (פאראגראף 8).

פלאנטאציעס

א באפרייאונג פון לאנדווירטשאפטלעכן פארמעגן שטייער אויף א תקופה פון 10 יאר, וועט מען קענען נעבן נייע ציטרוס פלאנטאציעס. די איבעריקע פלאנטאציעס — הויז כאנאעס — קענען נעניסן פון דער באפרייאונג איז משך פון 14 יאר (פאראגראף 4 ג').

מיניסטער האָט רעכט צו באפריען די אויסלענדישע וואלוטע, וואס איז נויטיק פאר אזעלכע אפצאלונגען אין דער זעלביקער מטבע. אין וועלכער עס איז נעמאכט נעוואָרן די אריגינעלע אינוועסטיציע. אויב א יחיד אדער א וועזעלשאפט וועלן בריינגען, למשל, אמעריקאנער דאלארן אין אינוועסטירן אין ישראל, מעג דער פינאנץ מיניסטער באפרייען אמעריקאנער דאלארן, כדי צוריקצאלן דעם קאפיטאל, אמארטיזאציע, רווחים און דיווידענדן פון דער אונטערנעמונג. אבער די אלגעמיינע סומע פון די צוריק באצאלונגען אין אויסלענדישער וואלוטע קען נית איבערשטייגן יערלעך 10 פראצענט פון דער גאנצער אינוועסטיציע.

נית נאר נעלט טראנספארטן, נאר אייך מאשינעס, אויסשטאטונג און רוי מאטעריאלן וועלן פארלאנגט אלס וועלכע אינוועסטיציעס אין אויסלענדישער וואלוטע — אבער תמיד בתנאי, אז די דאזיקע אונטערנעמונג איז באשטיקט נעוואָרן דורך דער רעגירונג (פאראגראף 21).

צייטצאלונג פון בענק דעפאזיטן אין אויסלענדישער וואלוטע

דער פינאנץ מיניסטער מעג דערלויבן בענק, וואס זענען באפולמעכטיגט צו באהאנדלען מיט אויסלענדישער וואלוטע, אנצונעמען דעפאזיטן פון צוריקצאלן אין פרעמדער וואלוטע צו יעדזער צייט. אויב דער איינצלער איז אן אויסלענדישער בירגער אדער דעפאזיטן מעג מען ארויסנעמען קיין אויסלאנד אין דער זעלבער מטבע, אין וועלכער זיי זענען אריינגעלייגט נעוואָרן אין באנק. מען דארף נית קיין אפיציעלע דערלויבעניש פאר אזעלכע טראנזאקציעס (פאראגראף 13).

פארלייכטערונגען צו דער-וועלבן ישראלדיקע וועלט פאפירן

דער פינאנץ מיניסטער קען אויך געבן ענלעכע פארלייכטערונגען אין צוזאמענהאנג מיט וועלט פאפירן און הלוואות אויף חיפאמנקן. דאס זעלבע איז נוגע אמארטיזאציע און רווחים פון וועלט פאפירן, וואס וועלן אויסגעשלט וועלן אין דער זעלביקער מטבע, מיט וועלכער זיי זענען דערוואָרבן געוואָרן (פאראגראף 39).

פארלייכטערונגען און הנחות צו אימפארטירן פראדוציר מיטלען

דער מאנגל אין אויסלענדישער וואלוטע איז אויך דער גורם פון א שטרייכען קאנטראל איבער דעם אימפארט פון ישראל. דער אימפארט פון פראדוציר מיטלען איז דערלויבט בלויז אויפן סמך פון דער צושטימונג אין באשטעטיקונג פון א קאמפעטענטער מאכט. כדי צו דערוצירן ביז מינימום די פארמעלע פראצעדורן, וואס זענען פארבונדן מיט א באשטעטיקטער אינטערנעמונג, וועט בלויז איין מאכט ארגאן ארויסגעבן אלע נויטיקע דערלויבענישן פאון אימפארט פון די פראדוציר מיטלען.

אויך אזא אופן וועלן דערלויידיקט ווערן בקשות פאר אימפארט פון מאשינעס, אויסשטאטונג און רוי מאטעריאלן פאר אינווסטיציעס און מען וויעט זיי באשטעטיקן אין דער קורצער צייט (פאראגראף 20).

דער געזעץ וועגן קאַפּיטאַל אינוועסטיציעס אין ישראל

(די הנחות און פּאַרלייכטערונגען וואָס דער געזעץ ניט)

דער ציל פון דעם געזעץ איז צו דערמוטיקן יעדע עקאָנאָמישע איניציאַטיוו און קאפּיטאַל אינוועסטיציע, וועלכע באצווועקט צו שטארקן די פּראָדוקציע אין לאנד, און וואָס אזוי ארום, די נויטיקע פארבאדינגונגען פאר אן אומאויפהערלעכן אויפוועם פון נייע עולים.

אין דער מאָס, וואָס נייער קאפּיטאַל ייערט אינוועסטירט אין קאָנסטרוקטייע אונטערנעמונגען, שטייגט אלץ מער די קאפּאציטעט פון דעם לאנד צו פּראָדוצירן יענע פּראָדוקטן, וואָס יענען ביז איצט געבראכט געווארן פון אויסלאנד. צוואמען מיט דער פארגרעסערטער פּראָדוציר קראפט ווערן פארבילליקט די הוצאות און עס ווערן געשאפן גינסטיקע באדינגונגען פאר דער קאָנקורענץ פון אונזערע כחורות אויף די וועלט מערק (פּאראַגראַף 1).

דער פּאָלגנדיקער איבערזיכט אנטראָלט אן אנאליז פון יענע געזעץ נאָרמען פאר קאפּיטאַל אינוועסטיציעס, וועלכע האָבן א פּראקטישע באדייטונג פאר די יעניקע אין ישראל און אויסלאנד, וואָס זענען פאראינטערעסירט צו אינוועסטירן זייער קאפּיטאַל אין ישראל.

אמארטיזאציע און רוחים פון אינוועסטירן קאפּיטאַל אין אויסלענדישער וואלוטע

די הכנסות פון ישראל אין אויסלענדישער וואלוטע זענען באשרענקט. די מדינה איז פּריבער נעצווואונגען צו אויפזיכטן אירע הכנסות און הוצאות אין אויסלענדישער וואלוטע אין זי קען באשטימען פּרעמדע וואלוטע פאר אפּצאלונגען אין אויסלאנד בלויז אין נויטוועדיקע פאלן.

לויטן געזעץ וועלן פּאררעכנט אמארטיזאציע און רוחים פון קאפּיטאַל, וואָס איז געבראכט געווארן קיין ישראל פון אויסלאנד, אלס לעבנס־ווענטלעכע באדערפענישן, וועלכע קען קען צוריקצאלן מיט אויסלענדישער וואלוטע. גלייכצייטיק דערלויבט דאס געזעץ צו באפריען און אריינצופירן קיין אויסלאנד די דיווידענדן, וואָס זאמלען זיך צונויף אין באשטימטע אונטערנעמונגען. דער פינאנץ

Cía. Industrial Cubana de Gomas, S. A.

GOMAS YUMURI

MATANZAS - APARTADO 78

Desean a todos sus clientes y favorecedores un próspero y venturoso Año Nuevo.

די ערשטע אידישע גומי פאבריק פון קובא
באגריסט צום נייעם יאר זיינע צאלרייכע קונדן און פרייַנט
און ווינטשט אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

פאַרלאַנגט די מארקעס
ר ע ג א ל א ק א מ ע ר צ י א ל
ביי יעדן אַינקויף וואס איר מאַכט!

S. BIGELMAN Y CIA.

"EL TANQUE"

MURALLA 455. TELEF. M-7738

HABANA

לשנה טובה תכתבו!

מיר באגריסן צום נייעם יאר
אלע אונזערע פריינט. קליענטן
און באקאנטע און וויינטשן זיי א
יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט!

Bigelman y Cía.

M. CORONA 603, 605, 607.

Apartado 34 Teléfono M-2755.

SANTIAGO DE CUBA.

Casa Praschnik

DE

MAX PRASCHNIK y HNO.

Bernaza 238 **Teléfono M-6763**

HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קלייענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

יוגנט קלוב ביים קלוב „יש-ראל" פון מאנטאם סוארעז

נעמט אריין א שיינע יוגנט, נא-ציאנאל אידישע. וועלכע האט זיך אייך פאר א ציל געשטעלט צו ארויפ-פירן דעם קלוב אויפן נאציאנאלן אי-דישן וועג.

„ה ת ק ו ה"

לעצטנס א ניי געגרינדעטער יוגנט קלוב ביי דעם אידישן צענטער. וועדט ציואמענגעשטעלט פון א גרופע יוגנט-לעכע וואס האבן זיך אפגעריסן פון בני ברית הלל.

וו איז צופרידנשטעלנד די ארבעט און טעטיקייטן פון דער אידישער יוגנט אין קובא?

געווים קען מען זאגן מיט סאטיס-פאקציע, אז פאר א אידישן ישוב אין קובא, וועלכער ציילט ניט מער ווי צען טויזנט אידן, איז די צאל עקזיס-טירנדע אידישע יוגנט קלובן, דאך א דערגרייכונג, הגם אפשר זייער געפיר-טע טעטיקייט איז ניט אוא שטארק באלאנסירנדיקע.

אייב עס גייט ויעגן דער וויטער-דיהער ארבעט און טעטיקייט פון די אידישע יוגנט קלובן און ארגאניזא-ציעס איז קען מען מאכן פאלגנדן פראיעקט פון ארבעט פאר זיי:

עס דארף געשאפן ווערן א פעדעראא-ציע פון אלע עקזיסטירנדע יוגנט אר-גאניזאציעס. זיי קענען טאקע עקזיס-טירן יעדער באזונדער, אבער דאך קע-נען זיי אין געוויסע פאלן קאארדיניר-זייער ארבעט ביי ארויסטרעטונגען און אונטערנעמונגען, צו איז עס פון קולטורעלן כאראקטער, אדער אקציעס פאר ישראל.

בראש פון דער פעדעראציע דארף שטיין א געוויילטע עקזעקוטיוו פון באשטייער פון אלע גרופירונגען, מיט א פרעזידיום.

די געמיינזאמע אונטערנעמונגען דארפן אפשפיגלען פארשיידענע נא-ציאנאלע אידישע פייערונגען; אונ-טערנעמונגען לכבוד היסטארישע דא-טום פון קובא; און געמיינזאמע ארויסטרעטונגען פאר ישראל, אויס-נוצנדיק דערביי די אפטע באזוכן פון בארשיידענע ציוניסטישע פערזענלעכ-קייטן וועלכע באזוכן אונזער ישוב.

אוא פעדעראציע וואלט געדינט יעדן א פארייניקדער כוח צווישן דער יוגנט איבן פלאץ און אירע קאנ-קרעטע מעשים פאר ישראל, און וואלט בכלל סטימולירט דעם נאציאנאלן גע-פיל ביי דער יוגנט און פארזיכערט איר צוגעבונדקייט צום אידישן פאלק.

פאר אייערע קינדער — די בעסטע מתנה:
א בוך מיט אידישן אינהאלט!
ושננת לבניך ודברת בם —
רעד אין זיי אריין זיי זאלן לייענען אידישע ביכער און
זיך באקענען מיטן אידישן עבר און אידישע האפנונגען!
אויף שפאניש, ספעציעל איבערזעצט פאר אייערע קינדער.
זענען געמאכט די ביכער פון „פארלאג איזראעל".
EDITORIAL ISRAEL
Sarmiento 2196 Buenos Aires, Argentina

סטודענטן קלוב

א פאריניקונג פון דער אידישער שטודירנדער יוגנט. דאָרף שפּילן א וויכטיקע ראָל אין לעבן פון דער אידישער יוגנט און קען זיין דער גייסטיקער כּוח פאר אן אלגעמיין געפירטער ארבעט בײַ דער אידישער יוגנט בכלל.

ווי אין אַלע לענדער, איז די יוגנט פון סטודענטן קלוב ניט אויסגעשפּראָכן נאציאָנאל אידישלעך. די פריינטלעכע אטמאָספער וואָס הערשט צווישן דער קובאנער און אידישער יוגנט צווינגט זיי ניט צו זיך פאַרטראָגן איבער דעם ספּעציפיש אידישן פּראָבלעם, און די היסטאָרישע איבערלעבענישן פון אידישן פאלק האָבן זיי דעם ספּעציעל ניט באַוואוינן. זעען אָבער דאָך טעטיק אויך אידישער נאציאָנאל. קומען אויף אלגעמיינע אונטערנעמונגען פון דער אידישער יוגנט, נעמען אָנטייל אין געשאפענעם "יו־אי־טי" קאמיטעט פאר די חוכע דערן אנשטאלטן פון ישראל. די סטודענטן גרופע איז איצט גרייט אלם נאנצע אריינצוטרעטן אין בני ברית הלל.

„מ כ ב י"

„מכבי" איז די אָרגאניזאציע פון דער ספּרדישער יוגנט, טעטיק בײַם שבת אחים. דער נאציאָנאלער גייסט פון דער ספּרדישער קאָלאָניע איז גאָר פון באזונדערע שטריכן און אייגנשאפטן, און בכּילא שפּיגלט זיך עס אָפּ אויך אויף דער טעטיקייט פון זייער יוגנט. פירן דורך אָפּטע צוזאַמענקונפטן, און נעמען אָנטייל אין טעטיקייטן פון „קאנסעכא פּרא איזראעל" פון שבת אחים. זיי פירן קולטורעל, דעפּאָרטיוע און פאַרווייַלערישע אקטיוויטעטן, און גיבן ארוים איינמאל אין מאנאט א מימיאָגראָפירטן בילעטין.

„ב י ת ר"

דער „ביתר" אין קובא, האָט פאר דער צייט פון זיין עקזיסטענץ, דערציגן אין זיינע רייען צענדליקער יוגנטלעכע. פירט אקטיוויטעטן פאר ישראל. לויט זיין ארבעט שטייגער און פּראָגראַם, איז אָבער אָפּגערינן פון גרויסן שוואונג פון ציוניסטישע ארבעטן, וואָס ווערן אויסגעפירט דורך דער ציוניסטישער באוועגונג.

די עלטערע חברים פון „ביתר" האָבן מיט א קורצער צייט צוריק געשאפן א חרות גרופּע, וועלכע האָט אלם ערשטע ארבעט, איינגעלאדן מנהם בעגין צו באזוכן קובא.

קאמבאטאנטן פאריין

א פאריניקונג פון צוויי צענדליק בּפּרדישע און אשכנזישע בחורים וועלכע האבן אָנטייל גענומען אין דער לעצטער באפרייאינגס מלחמה אין ישראל.

יוגנט קלוב ביים צענטער פּון מאריאנאא

דער אידישער צענטער אין מאריאנאא מיט זיין פארטיפּטער שיינער טעטיקייט, האט אויך מיט זיין ארעאל באלויכטן דעם יוגנט קלוב זייענעם.

דער יוגנט קלוב איז אן אָפּטיילונג פון צענטער, און זיינע אקטיוויטעטן ווערן פּלאנירט און קאָנטראָלירט דורך דער פארוואלטונג פון צענטער.

נעמט אויף פארשיידענע לעקטאָרן, אוו געסט וועלכע באזוכן די ציוניסטישע ארגאניזאציע. נעמט אן אָנטייל אין ציוניסטישע אקטיוויטעטן. אַרדנט איין קאָלעקטיווע עקסקורסיעס אוו פון צייט צו צייט אַרדענען זיי איין גרעסערע פארוויילונגס אונטערנעמונגען. די דירעקטיווע האלט אָפּ וועכנטלעך זיצונגען.

הגם זיי רופן זיך יוגנט קלוב בייַ דער ציוניסטישער פארייניקונג, האבן זיי אָבער דאָך ניט ארייננעמען ציוניסטישע ארבעט. אלס זעיפּ שטריך פון זייערע אקטיוויטעטן.

דער יוגנט קלוב וואָלט געקענט מאַן פיל מער פאר זיך, אין אויך מער זיינע אקטיוויטעטן דא, זיען די דירעקטיווע זאָל אריינגעבן אלס הויפט ציל זייער: די ציוניסטישע אידעאָלאָגיע און ארבעט.

יוגנט קאָמיטעט ביים קרן קיימת

דער דאָזיקער קאָמיטעט איז ניט באַזירט אויף מיטגלידערשאפט, נאר איז צוזיפגעשטעלט פון פארטרעטער פון כּמעט אלע עקזיסטירנדע יוגנט אָרגאניזאציעס אויף דער אידישער גאס. קאָאָפּערירט אויף א בריטן איפן אין די טאָג טעגלעכע אקטיוויטעטן פון קרן קיימת לאנד דירעקטאָריום און דער עיקר ביים העלפן ארגאניזירן דעם פורים פעסטיוואל און די אויסוויילונג פון דער אסתר המלכה.

בני ברית הלל

דאָס איז דער יוגנט קלוב, טעטיק ביי די בני ברית. דער גיימטיקער מיטגליד פון בני ברית הלל איז זיינער עיקר גענוען ראבאי לייבאָוויטש. רעצטנס געפינט זיך דער קלוב אונטער דער אָנפירונג פון ראבאי מילטאָן וויימבערג.

דער בני ברית הלל רעקרוטירט זיך פון דער יוגנט וואָס האָט אָדער שטודירט, אָדער געהערט צו די רייַעדער קלאסן. די יוגנט איז די וועלכע האט ניט צו פיל איינגעזאפט אין זיך פון אידישן נאציאָנאלן גייסט. אָבער דאָך ניט אָפּגעריסן גענוגן פון מקור. אין דעם בני ברית הלל האבן זיי געפונען א תיקון פאר זייער צאפלדיקן נאציאנאלן געפיל, וועלכער האָט אפשר אומבאוואוסטזינק פאר זיי, דאָך נישט געבראכט אין וועגט פון א אידישן הלוב. ער האָט זיי געבראכט אהין, וויל צו א ריין אידיש נאציאנאלע אדער ציוניסטישע ארגאניזאציע, האבן זיי ניט געקענט געהערן, וויל זיי זענען געווען דערוויטערט פון אידישן נאציאנאלן לעבן.

בני ברית הלל פירט אָן זייַנע קילטורעלע אקטיוויטעטן הויפטזעכלעך אין וואָ פירן זיי דורך קולטור אין פארווייַלונג אָוונט אין זיי לאָזן איין נעסט רעדנער הן פון די לאקאלע ביחות, הן פון די נעסט וואס באזוכן האייאנא. זיי פירן אויך אן דעפארטוע אקטיוויטעטן. ביים בני ברית הלל עקזיסטירט א קאָנסעכאָ פרא איזראעל, וואָס קאָאָפּערירט מיט דער ציוניסטישער באיוענונג אין אלע ענינים ויאס האבן צו טאָן מיט ישראל.

לעצטנס איז אין בני ברית הלל כארגעקומען א קריזיס, וואָס האט געפירט צו א שפאלטונג. די ניט שטודירנדע יוגנט איז אריבער צום אידישן צענטער.

„השומר הצעיר" אין קובא. ער איז געגרינדעט געוואָרן אין 1933. די גרינדער האָבן זיך רעקרוטירט פון די ניי ועקומענע נאָך קובא, וועלכע זענען אין די היימען דערצויגן געוואָרן אין גייסט פון חלוציזם און ציוניזם. דער „השומר הצעיר" האָט פאר דער צייט פון זיין טעטיקייט דערצויגן און אדורכגעלאָזן דורך זייער רייען פון 1500 ביז 2000 יונגטלעכע. א רייע אנבירנדע חברים ביי היינט צו טאג אין דער ציוניסטישער פארייניקונג האָבן דורכגעמאכט זייערע ערשטע ציוניסטישע טעטיקייטן אין דעם „השומר הצעיר". פיל יונגטלעכע וועלכע האָבן דערנאָך פארלאָזן דעם השומר, זענען אבער דאך פארבליבן איבערגעבענע צום אויפבוי ווערק אין ישראל. דאָס פארלאָזן דעם „השומר הצעיר", נאָך דעם ווי די יונגטלעכע זענען אינטערגעוואָקסן איז געווען א נאטירלעכע דערשיינונג, ווייל דער „השומר הצעיר", אלס א יונגטלעכע הלויישע ארגאניזאציע האָט דערצויגן נאָר צום קבוץ. איז געבליבן די ברירה אדער טיפים זיין, דאָס הייסט, גיין אויף הכשרה, אין פארן נאָך ארץ ישראל, אדער אריסטרעטן. אזוי ווי קיינע ביעלעכגייטן זענען ניט געווען פאר אלעמען צו גיין אויף הכשרה, אדער צוליב אנדערע אביעקטיווע סיבות, האָבן די יונגטלעכע דער צייגענע אין השומר — געמוזט נאָכן אונטערוואקסן פארלאָזן די רייען.

דער „השומר הצעיר" האָט צו פאר־ואר דער צייט פון זיין טעטיקייט אין קובא אויפגעשיקט א פאָר צענדליק חברים נאָך ישראל, וועלכע געפינען זיך דארט אין די קבוצים.

דער „השומר הצעיר" האָט צו פאר־שרייבן אויף זיינע טעטיקייטן פיל אריכגעפירטע זומער מושבות, אר־טיקע סעמינארן, פאריאדישע שריפטן אויסגאבעס, וואנט צייטונגען; א אק־ציון אנטייל אין די אדורכגעפירטע ציוניסטישע טעטיקייטן ווי שקלים פארקויף, קרן קימת לישראל ארבעט; אנטייל אין געלט קאמפיינען פאר יש־ראל. אין צייט פון די לעצטע בלוט־יע מלחמה טעג אין ישראל, איז אויך דער איניציאטיוו פון „השומר הצעיר" געווארן דער אידישע בלוט באנק אין קובא.

היינט ציילט דער השומר הצעיר אינער הונדערט מיטגלידער און איז ארגאניזירט אין פארשידענע גרופן לויט דעם עלטער. היינטיקס יאר האָט דער השומר דורכגעפירט א שיינע זימער מושבה. פירט דורך עונגי שבת, שיחות, טיולים, חוגים, מסיבות, רקו־דים, און די הנהגה האלט אן פארבין־דונג מיט די עלטערן פון די יונגט־לעכע.

עס פילט זיך אבער א מאנגל פון א האָט פון א עלטערן חבר. וועלכער זאל ארויסהעלפן זיי אין דער ארבעט, אין ארויסהעלפן זיי אין די פראבלע־מען, וועלכע זיי אלם יונגטלעכע קע־נען ניט אייגפאסן אן אויספירן.

יונגט קלוב ביי דער ציוניס־טישער פארייניקונג

דער יונגט קלוב ביי דער ציוניס־טישער פארייניקונג צייכט ביי אן 80 מיטגלידער. באשטייט מערסטנס פון ארבעטנדע יונגט. פירט דורך אקטיוו־טעטן יעדע וואָך אין פאָרם פון צוא־מענקונפטן. אויך וועלכע עם ווערט דערגעפירט א קולטורעלע שיין, און דערויאך פארוויילן זיי זיך ביי טענץ.

איז אויב די יוגנט, איז אבער דאך נאך ניט אזוועק פון פאלק איז די לענ־ דער, איז עס א דאנק דער גייסטיק נאציאנאלער ירושה, וועלכע איז פון די עלטערן געפלענגט געווארן; א דאנק דעם אנטוויקלטן אידישן גייסטיק לעבן אויף די פלעצער, א דאנק די ארטיקע אפטמאל אזוי מיזערע קיל־ טיר רעליגיעזע און נאציאנאלע כו־ דיות.

די שולן וועלכע יענען ארגאניזירט געווארן האבן נעהאט זייער דעציזירנ־ דיקן איינפלוס. א קינד וועלכע האט געענדיקט אין די לענדער א אידיש שול, איז אויף אייביק שוין פארבליבן א נאציאנאל אידיש קינד, אין וועמען א וואכזאמער געפיל האט נעקלאפט פאר אידישן פאלק פאר זיינע נויטן און באדערפענישן.

אז דאס אידיש קינד, אין די אמע־ ריקאנער לענדער, זאל ניט אפגע־ רישן ווערן פון אידישן פאלק, האבן משפיע געווען:

1) די אלטע טראדיציעס, ge־ bräuche און אפגעהיט נאך פון דער אל־ טער היים, דורך די עלטערן.

2) דער ווילן פון די עלטערן מיט אייגענע מיטלען צו איינפלאנצן אויף וויכל מעגלעך אידישע געפילן.

3) די רעליגיעזע אפגעהיטע טרא־ דיציעס פון יום טוב פייערונגען; אויפהענגען א מגן דוד אויפן האלז פון קינד; ברית'ן, בר מצוה'ס פייע־ רונגען און אידישע תחונות.

4) דער אידישער שול ווען אר־ גאניזירט אויפן ארט.

5) די ציוניסטישע השפעה, אין ישראל'ס דירעקטע פארבינדונג מיט די ישיבים.

6) די ארגאניזירטע אידישע יוגנט ארגאניזאציעס, צו פון זיין אידיש נאציאנאלן אינהאלט, צו אפילו פון אועלבע ארגאניזאציעס וועלכע האבן ניט געטראגן קיין אויסגעשפראכענעם נאציאנאלן כאראקטער, אבער דאך געבליבן אידישלעך.

אזוי איז אויך געשטאנען דער פראבלעם פאר דער אידישער יוגנט אין קובא. אין די זעלבע אויסגערעכנ־ טע פאקטארן האבן אויך דא אפגע־ הויט דער יוגנט פון אפריסן זיך אינ־ גאנצן פון מקור.

צוגלייך מיט די עלטערן, האט זיך די יוגנט אין קובא ארגאניזירט אין יוניט קלובן, ארגאניזאציעס, וועלכע שטייען אונטער פארשיידענע אידי־ שע־אגישע, פאליטישע און קולטורעלע השפעות.

איך ווייל פרואון איצט איבערגעבן געוויכע אינפארמאציעס וועגן די עק־ זיסטירנדע יוגנט קלובן, און יוגנט ארגאניזאציעס. און זאלן מיר די לע־ זער מוחל זיין, אויב זיי וועלן ניט זיין גענוגנד פרינטלעכע.

איך בין ספעציעל ניט באקאנט מיט דער היסטאריישער פארגאניע־ זיט פון אידישן ישוב אין קובא און אפילו זייענדיק ניט באקאנט, זאלט זיין באדארפט צו דעם, זיך אריינ־ גהיבראן אין די ארכיוון פון די יוגנט ארגאניזאציעס. ערקלויבט טם נייי די ציימ, איז ליידער ווייס איך ניט צו עקזעקטירן צוזעלבע ארכיוון בייי די יוגנט קלובן אין ארגאניזאציעס.

דישומר הצעיר

געווייס פארגעסט דעם אייבן אז

געוואָרפן דעם אידישן פאָלק צו זיין מקור. אָפשטאָם און מהות האָט ניט געלאָזט זיך אַרײַנדרשענען קיין פון זעייר אָפשטאָם.

דער ביטערער גורל וועלכער האָט אַלעמאָל דורך אַלע יאָרן באגלייט דעם אידישן פאָלק, האָט זיין יוגנט צוריקגעשטויסן צוריק צו די אור אלטע אידעען פון ווארצל, פון אָפשטאָם.

האָט די אידישע יוגנט געמעגט ווער ווייס וואו אָנגעהערן, איז זיי געבליבן פארבונדן מיט דעם אידישן עבר. און צו זענען עס געווען די מאָדערנע משכילים, צו העוואָלוציאָנערן, וויזלכע האָבן זיך מיטגעצויגן צו נייע שטראמען און אידעען, צו די וועלכע זענען געגאנגען בויען א נייעם לעבן אין ישראל, זענען זיי אלע געשטויסן צוואָרן פון דעם נצח ישראל לא ייקר.

און אפילו די וועלכע פלעגן זיך אַרומילירן זייענדיק קינדער פון די רייכע אַריסטאָקראַטישע ספערן, ייִשטויסן און מיטגעצויגן אָפטמאָל דורך רייכן פארשוועדערישן לעבן, זענען אַבער ביטער אַנטוישט געוואָרן דורך אָפטע פאָגראָמען כוואליעס, אַנטיסעמיטישע אקירונגען און רדיפות דורך דעם נייאישער וועלט, אין דאָס האָט זיי געלעבן צו פילן, אז זיי זענען אידן

דאָס האָט צוריקגעשטויסן און צוגעשמידט דער יוגנט צום פאָלק, און צוצווואונגען זיי שפינען ווייטער די אלדענע קייט.

דאָס האָט געצווואונגען דער יוגנט צו פארלאָזט ווערן פון דער ציונים־טיש חלוצישער אידעע אין מיטגעריסן ווערן מיט איר. זיי האָבן איבערגעריסן מיט טאָטע מאַמע, מיט דיים אין דעם לאנד, ווואו זיי זענען געווען, אין זענען געגאנגען נאָך ישראל, בכדי צוגרייטן די היינטיקע אויסגעקעמפטע היים.

די אידישע ישובים, ווייטע, פאוו־וואַרפענע און צעשפרייטע איבער אלע עקן ווועלט, האָבן געשאפן א נייעם אידישן לעבן. יעדער אידישער ישוב, אפילו דער קלענסטער האָט זיך אָבער עפילט ווי א טייל פון אידישן פאָלק. דער אידישער ניצוץ האָט זיך קיינמאל ניט אויסגעווענדט ביי זיי, און דאָס דורך אָנהאלטן זייער פארבינדינג מיט דער אלטער היים, און דורך ארזעצן די איינגעפאלנצטע אין אים נאציאָנאלע און רעליגיעזע טראדיציעס.

דער דעצידירנדיקסטער פאקטאָר איז אָבער געווען די השפעה פון ארץ ישראל, פון דער העברישער רענעסאַנס באוועגונג. וואָס פלעגט קומען צום אויסדרוק דורך די חלוצישע אין ציוניסטישע שליחים, וועלכע פלעגן אָפטמאָל מגלגל ווערן אין די וווייטסטע פארוואַרפענע ישובים; דורך די געלט־אמלונגען פאר ישראל, דורך דער נאציאָנאל ערציערישער אובעמ פון גרן קימת לישראל, א. א. וו.

די יוגנט אין די אמעריקאַנער לענדער פלעגט על פי רוב געלאקט ווערן פון דער א ר ו מ י ק ע ר גויאישער וועלט, פלעגן באזוכן די ארטיקע שילן, און געלאכט פון די אָפטמאל פרייוועלכע שטריכן פון דער ארטיקער באפעלקערונג, פלעגן זיי זיך אויסמישן אין הבר'שע באציאונגען. אין זיי האָט געדראָט די סכנה פון אפוועריסן ווערן פון נאציאָנאלן גייסט.

די אידישע יוגנט אין קובא

פון גרשון מינקאָוויטש

גרשון מינקאָוויטש

עוד לא נתקה השרשלת,
עוד נמשכת השרשלת,
מני אבות אלי בנים,
עד היום הזה...

די קייט איז ניט איבערגעריסן גע־ווארן. די קייט ציט זיך פון ערטערן צו קינדער, בין דעם היינטיקן טאג.

די יוגנט, די קינדער זענען די אר־בעניג און ציל פון די עלטערן. צו זיי ווערן אריבערגעטראגן די געדאנ־קען, און פאר זיי יוערן געמאכט די אינשטרייגונגען פון עלטערן, נאר דעם ווי זיי קומען אריין אין דעם לעבן פון דער כישפחה.

די אידישע יוגנט איז אין די לעצ־טע פאר דורות געוואקסן רעוואלוציא־ער, אוועק אפטמאל ווייט פון אייר־געווארצלטע טראדיציעס, געוואלט זיך אפריסן פון מיקור, פון שורש, זירנדיק א וועג אין לעבן, פאר זיך און פארן פאלק. אויסגעמישט זיך אין וירבלנדע שטראמען פון גייסטיקע און אידעאישע וועגן, פרואונדיק זיך אויסמישן און נאכגיין די וועגן פון דער אלגעמיינער יוגנט.

און די אלגעמיינע יוגנט, האט אכטמאל געמאכט רעוואלוציעס אין לעבן פון זייערע עלטערן אין לעבן פין זייער פאלק. אין מיט צייטן געענ־דערט זיין געשטאלטונג; געמאכט אפ־ווישן און פארגעסן טראדיציעס און היסטארישע ירושות'דיקע איבערגאנ־גן.

ניט אזוי איז די אידישע יוגנט. דער גורל ווערכער האט אלעמאל צוריק־

El Francés
trade mark
HNO. de BEREZDIVIN
Importadores de tejidos
y fabricantes de trajes
MURALLA Y COMPOSTELA
TELEFONO M. 3644

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.

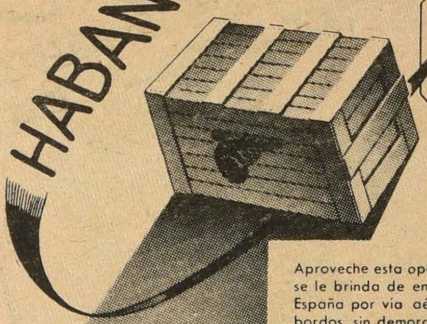
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד פאַר
אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

SERVICIO DE CARGA

HABANA - MADRID

AHORA con tarifa Rebajada

Aproveche esta oportunidad que se le brinda de enviar carga a España por vía aérea, sin trasbordos, sin demora, con la tarifa rebajada siguiente:

$1.13 por lb.

(Embarques menores de 100 lbs.)

$0.85 por lb.

(Embarques mayores de 100 lbs.)

Con el servicio de carga HABANA MADRID pueden enviarse mercancías a España en modernos cuatrimotores, con un máximo de rapidez.

CUBANA DE **AVIACION, S.A.**

Agente de: PAN AMERICAN WORLD AIRWAYS

Prado 252 **Teléf. A-0469** **Habana**

165-0

Cuatro años de triunfante actuación

La Havana Automobile School, establecida en 1946, hoy es la escuela de Automovilismo más completa de Latino América.

Enseñamos en Automóviles de ULTIMO MODELO, Todos equipados con nuestro Sistema Exclusivo de DOBLE CONTROL.

...Y ahora para mayor comodidad de nuestros alumnos, acabamos de inaugurar nuestra SUCURSAL DEL VEDADO en **TERCERA y 10.**

APRENDA A MANEJAR con Seguridad absoluta, manejando Usted desde el principio. Profesoras para Damas. Grandes Facilidades de Pago.

Abierta hasta las 10 de la noche

HAVANA AUTOMOBILE SCHOOL

Director Técnico: Hardy L. Spatz
Graduado en la Universidad de Yale, U. S. A.

Sucursal : MORRO 60 Tercera y 10, Vedado

Con motivo del Año Nuevo Hebreo 5711, saludamos cordialmente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea y hacemos votos por su bienestar y prosperidad.

איז געווארן אין באטראכט.

א הון די אלע באמיאונגען ביי דער יי־ען גופא האט דער אידישער וועלט קאנגרעס געפירט די גאנצע צייט א גרויסע אויפקלערונגס ארבעט וועגן דער אלגעמיינער באדייטונג פון דער אינטערנאציאנאלער פעלקער ארגאניזאציע און וועגן דעם נוצן, וועלכן די פארשיידענע אינטערנאציאנאלע אפמאכן, וואס וועלן אויסגעארבעט פון דער יו־ען, קענען ברייננען פארן שוץ פֿי. די רעכט פון מינדערהייטן גרופעס. די דאזיקע אויפקלערונגס ארבעט איז וויכטיק צוליב דעם, וואס די עפנטלעכע מיינונג פון דער וועלט איז נאך ניט גינסטיק פאר גאראנטירן די רעכט פון מינדערהייטן גרופעס. די יו־ען אליין האט ניט די כאטש אויסצוגעבן געוועלן. זי קען נאר אויסארבעטן פראיעקטן פון אינטערנאציאנאלע אפמאכן, וועלכע גייען ארויס אין קראפט ערשט דעמאלסט, וועלן זיי וועלן ראטיפיצירט דורך די רעגירונגען פון באזונדערע לענדער.

דער אידישער וועלט קאנגרעס האט דורך זיינע אפטיילונגען און אנגעשלאסענע ארגאניזאציעס אין 66 לענדער געפירט די אויפקלערונגס אקציע וועגן דער יו־ען אין האט סטוידירט די לאקאלע באמיאונגען אין די באזונדערע לענדער. אז זייערע רעגירונגען זאלן ראטיפיצירן די אינטערנאציאנאלע אפמאכן פון דער יי־ען, וויי צום ביישפיל דעם אפמאך קענן גענאסיד (פעלקער מארד).

דער אידישער וועלט קאנגרעס וויסט זייער אנגיין מיט זיין ארבעט אין דער יו־ען צו באשיצן די רעכט פון די אידישע קיבוצים אויף דער גאנצער וועלט, אויסנוצנדיק פולשטענדיק זיין מטאטוס פון א בראסנדער קערפערשאפט ביי די „יוניייטעד ניישאנס"

La Confederación del Canadá

לעבנס-פארזיכערונגען

OBISPO 306 TELF. M-9946

די לעבנס פארזיכערונגען געזעלשאפט „קאנפעדעראציאן דעל קאנאדא" האט אין די 78 יאר פון איר עקזיסטענץ זיך בארימט געמאכט אין דער גאנצער וועלט.

בלויז אין פארייקן יאר זענען דורך דער קאמפאניע ארויסגעגעבן געווארן פארזיכערונגס פאליסעס אין באטראף פון 121 מיליאן דאלער.

קיבאנער אידן נעמען ארוים זייערע לעבנס פארזיכערונג פאליסעס אין דער קאנפעדעראציאן דעל קאנאדא.

פארלאנגט מער אינפארמאציע אין אונזער אפיס.

הונדערטער טויזנטער אויסגעווארצל־
טע פערזאנען האבן צוליב פארשיי־
דענע סיבות ניט נעקענט צוריקקערן
זיך אין זייערע געבורטס לענדער. די
קאטאסטראפאלע פאלגן פון דער צווייי
טער וועלט מלחמה האבן דאס פראב־
לעם פון די שטאטלאזע נעמאכט נאך
מער דרינגענדע. היינט צו טאג ליידן
צוליב דעם נאך פיל, פיל טויזנטער
אידן.

די יו־ען מאכט א גרויסע אנשטרייג
גונג צו לייזן דאס פראבלעם פון די
שטאטלאזע. און דער אידישער וועלט
־אנגרעס האט אין מעמאראנדום,
וואס זענען צוגעשטעלט געווארן דורך
דר. ראבערט ס. מארקוס אויפנעפא־
דערט די יו־ען אנצונעמען מיטלען,
וואס זאלן בריינגען די באדייטנדע
רעזולטאטן פאר לייזן דעם פראבלעם.
די אינטערנאציאנאלע פליטים הילף
ארגאניזאציע „אירא", וועט אינגיבן
ענדיקן איר ארבעט. צוליב דעם, וואס
הינדערטער טויזנטער היימלאזע וועלן
נאך פארבלייבן אן אינטערנאציאנא־
לער אויפזיכט און זארג, האט די יו־ען,
אנגעמעסענדיק דעם פארשלאג פון אי־
דייזן וועלט קאנגרעס און אנדערע
ארגאניזאציעס, באשלאסן צו באשטי־
מען א הויך קאמישאנער, וועלכער זאל
נאך דער ליקווידירונג פון דער „אי־
רא" איבערנעמען, צוואמען מיט א נע־
דעריקן פערזאנאל. די אויפזיכט אין
די אדמיניסטראציע איבער ענינים פון
די פארבליבענע פליטים.

אויף די מיטינגען פון דער יו־ען
־אסמיסיע פאר די פראגן פון שטאט־
לאזע האט דער אידישער וועלט
־קאנגרעס אויך פארלאנגט, אז עס
זאלן אנגענומען ווערן די געהעריקע
כיטלען אויסצוארבעטן אן אינטערנא־
ציאנאלן געזעץ, וואס זאל באשיצן די
שטאטלאזע, ביז זיי וועלן ווערן בור־
גער פון די לענדער, וואו זיי וועלן זיך
באזעצן.

אידן אין די אראב. לענדער

הגם די לאגע פון די 800 טויזנט
אידן אין די מוסולמענישע לענדער
האט זיך באדייטנד פארבעסערט נאך
דעם, ווי דער אידישער וועלט קאנ־
גרעס האט דורכגעפירט, אז די יו־ען
זאל זיך באשעפטיקן מיט דעם פראב־
לעם, זענען די אידישע קיבוצים אין
מיטלען מזרח נאך וויטער אויסגע־
שטעלט אויף דער געפאר פון פאר־
פאלגונגען.

אין משך פון לעצטן יאר האט דער
אידישער וועלט קאנגרעס פארגע־
זעצט זיינע באמיאונגען צו באשיצן די
אידן אין די מוסולמענישע לענדער.
לעצטן אקטאבער האט דער אידישער
וועלט קאנגרעס געווארנט די יו־ען.
אז דער ישוב פון 130 טויזנט אידן
אין איראק שטייט פאר דער געפאר
פון א חורבן, אויב די יו־ען וועט ניט
אונטערנעמען א באלדיקן אקציע זיי
צו באשיצן.

דער אידישער וועלט קאנגרעס האט
ציגעשטעלט דער יו־ען נייע באוויזן
ווענן דער כוואליע פון פארפאלגונגען
קעגן די אידן אין איראק און האט
פארלאנגט, אז די יו־ען זאל דורכפירן
אן אויספארשונג אויפן ארט. דער
עקאנאמישער און סאציאלער ראט
פון יו־ען איז אויפגעפארדערט געווארן
ארויפצושטעלן די פראגע וועגן די
דיפות אויף אידן אין איראק און אין
אנדערע לענדער אויף דער טאג אָרדע־
נונג פון דער סעסיע, וואס איז לעצטנס
פארגעקומען אין זשענעווע. די פא־
דערונג פון אידישן וועלט קאנגרעס

גראם צוואמען מיט מרס. רחוועלט און אנדערע אנפירער פון דער יו־ען קאמיסיע פאר מענטשן רעכט.

די אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ וועגן „פארשוואונדענע"

ביים דורכפירן די מאסן רציחות פון מיליאנען אידן בעת דעם צווייטן וועלט קריג האבן די נאציס געטאן אלץ, בכדי ניט צו לאזן קיין שום פארשריבענע באריכטן וועגן די נעמען פון די אומגעבראכטע. אלס רעזולטאט דערפון זענען הונדערטער טויזנטער אויסגע'הרג'עטע אידן נאך ביז'ן היינטיקן טאג רעגיסטרירט אלס „פארשוואונדענע" און ניט דערקלערט געווארן אפיציעל אלס טויט. ביז עס זענען ניט פאראן די אפיציעלע טויט שיינען קענען ניט די אלמנות און אנדערע יורשים פאדערן די פארבליבענע פארמעגנס, וואס זיי האבן דאם רעכט צו ירש'נען. די אלמנות האבן ניט דאס רעכט נאך אמאל חתונה צו האבן. די פארבליבענע יתומים קענען ניט לעגאל אדאפטירט ווערן דורך אנדערע פערזענען.

מיט עטלעכע הדשים צוריק האבן כארשטייער פון 24 לענדער גהאלטן א קאנפערענץ אין ליק חאקסעס צו באהאנדלען די פראגן וועגן ארויסגעבן טויט שיינען פון אזעלכע פארשוואונדענע. דער אידישער וועלט קאנגרעס האט זיך מיט דעם דאזיקן פראבלעם באשעפטיקט שוין עטלעכע יאר. און דר. ראבערט ס. מארקוס, שאליטישער דירעקטאר פון אידישן וועלט קאנגרעס, האט צוגעשטעלט צו דער קאנפערענץ א רייע אויספירלעכע פארשלאגן. דר בערלצווייג, פארשטייער פון אידישן וועלט קאנגרעס אין יו־ען איז געווען דער איניציקער פארטרעטער אויף דער קאנפערענץ. אנווייזנדיק אויף דעם פלאנטער פון דער איצטיקער לאגע, וועלכע ווערט קאמפליצירט צוליב דעם, וואס די פארבליבענע נאך די אומגעקומענע נאצי קרבנות זענען צעזייט און צעשפרייט איבער א סך לענדער, וואו עס זענען פאראן פארשיידענע געזעצן וועגן טויט שיינען, — האט דער אידישער וועלט קאנגרעס אויפגעפאדערט די קאנפערענץ אין ליק סאקסעס אנצונעמען אן אינטערנאציאנאלן אפמאך, וואס זאל איינפירן אין אלע לענדער אן אייניהייטלעכע פראצעדור פאר ארויסגעבן טויט שיינען נאך די־אוי־נעקומענע. אויסער דעם האט דער אידישער וועלט קאנגרעס פארגעשלאגן צו שאפן אן אינטערנאציאנאלן ביורא וואו עס זאלן צונויפגעזאמלט ווערן אלע אינפארמאציעס וועגן די פארשוואונדענע בכדי אויסצומיידן טראגישע טעותים. אז מענטשן וואס לעבן, זאלן דערקלערט ווערן פארמעלפאר טויט. די קאנפערענץ האט אויסגעארבעט א פראיעקט פון אזא אינטערנאציאנאלן אפמאך אין וועלכן עס זענען אריינגענומען געווארן מערערע ישראלאנז פון אידישן וועלט קאנגרעס. די יו־ען באהאנדלט איצט דעם פראבלעם וועגן באשטעטיקן דעם אפמאך.

פארערונג פון אידישן וועלט קאנגרעס וועגן באשיצן די שטאטלאוע

דאס פראבלעם וועגן די שטאטלאוע און פליטים מאטערט שוין דער וועלט איבער 30 יאר, זינט דער ערשטער וועלט מלחמה און דער רוסישער רעוואלוציע, וועגן צענדליקער

דער פריערדיקער פעלקער ליגע.

דר. פערלצוויג האט אונטער־שטראכן, אז היטלער'ס מאסן רציחות פון מיליאנען אידן זענען א היכל ייִיעדער באוויז פון דער נויטוועג־דיקייט, אז גרופען און יחידים זאָלן זיך קענען ווענדן דירעקט צו דער יו־זען מיט קלאגעס קעגן פארפאלגונ־גען און פייניקונגען. דער פאריטיי־ער פון אידיש וועלט קאנגרעס האט אויך נעצוויזן די אויפמערקזאמקייט אויף דעם, אז דער אידישער וועלט קאנגרעס און אנדערע ארגאניזאציעס האבן אויסגענוצט מיט דערפאלג זיי־ער רעכט צו ווענדן זיך אין אזעלכע פאלן דירעקט צו דער פריערדיקער פעלקער ליגע.

די קאמיסיע פאר מענטשן רעכט ביי דער יו־זען האט גערהאט באשטע־טיקט א פארשלאג וועלכער האט ניט נעטומען אין באטראכט די דאזיקע פאדערונג פון אידיש וועלט קאנ־גרעס. אבער וען די פראגע איז ווידער באהאנדלט געוואָרן אויף דער לעצטער סעסיע פון יו־זען עקאנאמישן און אציאלן ראט אין זשענעווע, האבן די פארטרעטער פון אידיש וועלט קאנ־גרעס פונדאסניי געבראכט זייערע אר־גומענטן, און דער ראט האט בא־שלאסן צו רעווידירן דעם אננעמומ־עם טעקסט. די באמיאונגען פון אי־דיש וועלט קאנגרעס זענען אזוי ארום, איז דער איטטיקער סטאדיע, נע־קרוינט געוואָרן מיט דערפאלג. ווייי־טערדיקע שריט וועלן געמאכט ווערן דורך דעם אידישן וועלט קאנגרעס, אז אין דעם ענטגילטיקן טעקסט פון דעם אינטערנאציאנאלן אפמאך וועלן מענטשן רעכט. דער אידישער וועלט קאנגרעס איז נעווען די איניציקע אי־נטערנאציאנאלע ניט רעגירונגס ארגא־ניזאציע, וואס איז איינגעלאדן ווע־ן ווערן ארויסצוטרעטן אין דעם פראָ־פארזיכערט ווערן דאס רעכט פאר יחידים אין גרופען צו קענען זיך מיט זייערע קלאגעס דירעקט צו דער יו־זען.

דער אידישער וועלט קאנגרעס האט פארגעשלאגן, אז די יו־זען זאָל שאפן ספעציעלע געריכטן פאר באהאנדלען די פארלעצונגען פון מענטשן רעכט; אז עס זאָל דערמוטיקט ווערן דירכצו־פירן אין די באזונדערע לענדער נע־זעצן וועגן אויל רעכט פאר קרבנות פון פאליטישע רעליגיעזע און ראסן פארפאלגונגען. אויך האט דער אידי־שער וועלט קאנגרעס פארלאנגט, אז דיסקרימינאציעס קעגן מינדערהייטן, אריינגערעכנענדיק אידן, זאלן דער־קלערט ווערן אלס שטראפנדע פאר־ברעכנס, וואס זאָל בארעכטיקן די קר־בנות צו פאדערן אנטשעדיקונגען פון די שולדיקע אין באגיין די דיסקרימי־נאציעס.

אלס באיווייז פון דער חויכער אנער־קענונג, וואס די אבעט פון אידיש וועלט קאנגרעס האט באקומען אין די קרייזן פון דער יו־זען, קען דינען דער פאקט וואס דר. מאריס ל. פערלצוויג, פארשטייער פון אידיש וועלט קאנ־גרעס אין דער יו־זען איז לעצטנס אייננעלאדן געוואָרן אלס גאסט רער־נער אויף דעם טעלעוויזיע פראגראם פון מרס. עלענאר רוזוועלט, פארו צע־רין פון דער יו־זען קאמיסיע פאר מענטשן רעכט. אין דעם פראגראם זענען באהאנדלט געוואָרן פראגן פון דעם אינטערנאציאנאלן אפמאך וועגן מעיריישן רעכט. דער אידישער וועלט קאנגרעס איז געווען די איניציקע אי־נטערנאציאנאלע ניט רעגירונגס ארגא־ניזאציע, וואס איז איינגעלאדן ווע־ן ווערן ארויסצוטרעטן אין דעם פרא־

שאפט ביי דעם עקאנאמישן און סא־ציאלן ראט פון יו־ען, האט דער אי־דישער וועלט קאנגרעס צוגעשטעלט מערערע מעמאראנדומס און רעקא־מענדאציעס. וואס זענען צוגעגרייט געווארן דורך די לענאלע עקספערטן ביים קאנגרעס, און פארטרעטער פון אידישן וועלט קאנגרעס זענען ארויס־געטראטן אויף מיטינגען פון די יו־ען קאמיסיעס אין לייק סאקסעס. זיש־נעווע, פאריז, און אין עלסינאר, דע־נעמארק.

יו־ען לויבט די הילף פון אידישן וועלט קאנגרעס

צ רייע דעלענאטן אין יו־ען האבן לעצטנס אויף א מיטינג פון עקאנא־מישן און סאציאלן ראט אויסגעדריקט זייער אנערקענונג פאר דער וויכטי־קייט פון דער ארבעט פון אידישן וועלט קאנגרעס. פון די איבער 90 ארגאניזאציעס, וועלכע האבן קטאטוס פון בעראטונג קערפער־שאפטן ביי דער יו־ען, האט דער אייבטראלישער דעלענאט רוש. פלימ־סאל, אויסגעטיילט בלויז צוויי ארגא־ניזאציעס, די אינטערנאציאנאלע דאנרלם קאמער און דעם אידישן וועלט קאנגרעס, לויבנדיק זייער טע־טיקייט ביי דער יו־ען. ער האט אוים־גערויפן זיין אנערקענונג פאר דער זייער גרויסער הילף, וואס דער אידי־שער וועלט קאנגרעס האט נעגעבן דער יו־ען ביים שטודירן די פראגע וועג־טאטלאזע און פליטים, סיי אין עקא־נאמישן און סאציאלן ראט און סיי אין די קאמיסיעס פון דעם ראט.

די פארשטייער פון פראנקרייך אין ענגלאנד אין דער יו־ען האבן אנגע־זיין אויף די דערפאלגרייכע באמי־

איננען פון אידישן וועלט קאנגרעס יריי־פצושטעלן די פראגע וועגן דער באהאנדלונג פון די אידן אין די מו־סילמענישע לענדער אויף דער טאג א־־עזונג פון יו־ען זיכערקיטס ראט. די פארשטייער פון פראנקרייך אין ענגלאנד האבן באטאנט, אז דאס זיז דער אייניציקער ביישפיל, וועו א ניט רעגירונגס ארגאניזאציע האט אין דעם פרט אויסגעוצט פולשטענדיק אירע רעכט און מעגלעכקייטן אלס א בעראטונגס קערפערשאפט.

איינע פון די וויכטיקסטע אקציעס, וואס זענען לעצטנס אונטערגענומען געווארן פון אידישן וועלט קאנגרעס ביי דער יו־ען, איז באשטאנען פון א רייע שטארקע באמיאונגען, אז גרו־פעס און יחידים זאלן האבן דאס רעכט צו וועגען זיך דירעקט צו דער יי־ען מיט קלאגעס קעגן דיסקרימינא־ציעס און רדיפות. דער פארשטייער פון אידישן וועלט קאנגרעס אין דער יו־ען דר. מארים ל. פערלצווייג, האט שארף קריטיקירט דעם פארשלאג, אז בלויז רעגירונגען זאלן האבן דאס רעכט צו ברייגען פאר דער יו־ען די קלאגעס קעגן פארלעצונגען פון דעם אינטערנאציאנאלן אפמאך וו ע ג ז כיענטשן רעכט. דר. פערלצווייג האט אנגעוויזן אויף דעם, אז די פארפאלג־ניע מינדערהייטן האבן אין דער פאר־גאנענהייט געהאט גרויסע שוועריי־קייטן מיט זייערע פארזוכן צו באקו־מען הילף פון פרעסדע רעגירונגען אין פאלן פון רדיפות און דיסקרימינא־ציע. אין די מערסטע פון די פאלן דאט זיך ניט איינגעגעבן צו פיעלן. אז רעגירונגען זאלן זיך אננעמען פאר נע'רודפ'טע אידן און אריינ־טראגן אין זייער נאמען קלאגעס אין

רוזוועלט איז פאַרזיצערין, האָט דער אידישער וועלט קאָנגרעס זיך באַמיט־ליהט אין די מיטינגען. אויף וועלכע עם איז אויסגעאַרבעט געוואָרן די אַלוועלטלעכע דעקלאַראַציע פון מענטשן רעכט און די פאַרגעשלאָגענע אָנוועניץ וועגן מענטשן רעכט.

2. דער אידישער וועלט קאָנגרעס האָט געשפּילט א וויכטיקע ראָלע אין די פארהאַנדלונגען פון יו־ען, וואָס האָבן געפירט צו דער פאַרמולירונג פון דעם אָפמאך וועגן פארבאָט פון געוואַפנטער (פעלקער מאָרד), ווי אָך דער פלעקער פאר א פארברעכן דאָס רודפ'ן אין אומבריינגען וועלכע עס איז נאציאָנאלע, עטנישע רעליגיעזע אָדער ראסן גרופּעס.

3. אויף די מיטינגען פון דער יו־ען קאָמיסיע פאר די פראָבלעמען פון שטאַטלאָזע און אויף דער יו־ען קאָנפערענץ וועגן דער פראגע פון טויט שיינען פון „פארשוואונדענע פערזאָנען" האָט דער אידישער וועלט קאָנגרעס צוגעשטעלט וויכטיקע מעכאַנדומס און כאַטאריאלן, וועלכע זיינען אויסגעארבעט געוואָרן דורך די יידישן פאַרשטייער, וואָס האָבן באַהאַנדלט די פראגן.

4. דורך א סאָב קאָמיסיע פון דער קאָמיסיע פאר מענטשן רעכט (סאָב קאָמיסיע פאר פרייהייט פון אינפאָרמאציע און פרעסע) און אויף די קאָנפערענץ פון דער „יונעסקא" (יו־ען אָרגאניזאציע פאר פראגן פון דערציאונג, ווייסנשאפט און קולטור) האָט דער אידישער וועלט קאָנגרעס זיך באמיט, אז עס זאָלן אָנגענומען ווערן אינטערנאַציאָנאלע מיטלען וואָס פאַרשפּרייטן רעליגיעזע אָן ראסן העצע אין צייטונגען. ישיר־נאלן און טעקסט ביכער.

5. אלס א רעזולטאַט פון אָן אָנגע־שטרייפטער אקציע, וואָס האָט זיך געצויגן 15 חדשים, האָט דער יו־ען וקאָנאָמישער אין סאָציאלער ראָט אויפגענומען די פראגע וועגן די רדי־פות קעגן די 800.000 אידן אין די מו־טולמענישע לענדער בעת דער אראבי־שע אָנפאַל מלחמה קעגן מדינת יש־ראל אין נאָך דעם אָג־עסיע קריג.

6. וועגן די יו־ען האָט באהאַנדלט די פראגע וועגן דעם גורל פון די גע־וועזענע איטאַליענישע קאָלאָניעס אין אפריקע, זענען די 30 טויזענט אידן, וועלכע לעבן אין טריפּאָליטאַניע, רע־פּרעזענטירט געוואָרן אויף די יו־ען נאראטונגען דורך דעם יו־ען פאר־טרעטער פון אידישן וועלט קאָנגרעס. וועלכער האָט זיך באמיט צו באקומען פאר זיי די גאראנטיע פון פולער גלייכבארעכטיקונג און פון פרייער איסווואנדערונג. די רעזאָלוציע וועגן ליביע, וואָס איז אָנגענומען געוואָרן דורך דער יו־ען, אנטהאלט די פאָדע־רונג פון אידישן וועלט קאָנגרעס וועגן צולאָזן פארטרעטער פון די מינ־דערהייטן אין דער יו־ען קאָמיסיע פאר ליביע. דר. פערלצוויג'ס ארויסטריט פאר דער פאָליטישער קאָמיתע פון דער אסעמבלי וועגן דער דאָזיקער פראגע איז ביז איצט דער איינציקער פאל, וואָס א פאַרשטייער פון דער אי־דישער מינדערהייט איז דערשינען אין א קאָמיסיע, אין וועלכער עס באטי־ליקן זיך אלע מיטגלידער פון די „יניי־טעד נייאָנס".

7. אויסנוצנדיק פולשטענדיק זיין סטאַטוס פון א בארטונגס קעדפער־

וואס עס איז דערגרייכט געוואָרן אין יו״ען פאר באַשיצן אידן אין פארשיידענע לענדער

פון א. קאהען

זינט די יונייטעד ניישאַנס זענען געגרינדעט געוואָרן, מיט איבער 5 יאָר צוריק, האט דער אידישער וועלט קאָנגרעס, וועלכער רעפרעזענטירט אידישע קיבוצים און אָרגאניזאציעס אין 65 לענדער און האט דעם סטאַטוס פון א באראטנדער קערפּערשאפט ביי דער יו״ען, פארלאנגט אז די אינטערנאציאנאלע פעלקער אָרגאניזאציע זאל זיךווידמען ניט בלויז דער אויפגאבע פון שאפן אן ענגע קאָאפּעראציע צווישן די רעגירונגען פון דער וועלט פאר דעם צוועק צו פארזיכערן דעם שלום, נאר זאל אויך געבן די מיגלעכקייט די מינדערהייטן אין א רייע לענדער צו קומען מיט זייערע קלאגעס און זוכן שוץ קעגן די דיסקרימינאציעס פון רעגירונגען.

אי משך פון יאָרהונדערטער האבן די שיצלאָזע און גע׳רודפ׳טע אידישע קיבוצים איבער דער גאנצער וועלט ניט געקענט זיך פארלאָזן בלויז אויף די רעגירונגען פון זייערע וואוין לענדער, אז זיי זאלן זיי פארטיידיקן קעגן די פארפאָלגונגען אין פארלייכטערן זייער לאגע. צו אָפט האבן די רעגירונגען אליין גע׳רודפ׳ט די אידישע איינוואוינער.

דער אידישער וועלט קאָנגרעס האָט דעם גרעסטן טייל פון זיינע באמיאונגען געווידמעט דער אויפגאבע צו פארטיידיקן די העכט פון די אידישע קיבוצים דורך די „יונייטעד נייישאַנס", וואו א רייע פראגן, וועלכע רירן אָן די לעבנס אינטערעסן פון מערערע אידישע קיבוצים, שטייען כפרד אויף דער טאָג אָרדענונג פון עקאָנאָמישן און סאָציאלן ראט און זיינע קאָמיסיעס.

די אקציעס, וואס דער אידישער וועלט קאָנגרעס האָט אונטערגענומען ביי דער יו״ען לטובת דער פארטיידיקונג פון אידישע רעכט און אינטערעסן, האָבן זיך קאָנצענטרירט אויף פאָלגנדע זיבן הויפט געביטן פון דער יו״ען אַרבעט:

1. אין דער קאמיס׳ע פאר מענטשן רעכט, פון וועלכער מרס. עלינאָר

La Casa José

DE JOSE RABINOVICH

MURALLA Esq. Habana. Teléfono M-7478

Importadores de todas clases de Fantasías y Sedas
Damascos para tapizar y cortina. — Gran surtido en warandel.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאַלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

LA TENERIA NACIONAL

CURTIDOS DE TODA CLASE DE PIEL

Fábrica: Calzada de Luyanó
Kilómetro 4 Teléfono X-1310 Habana.

און אין סאַנטאַ קלאַראַ:

LOS GATOS

BEN DIZIK

Fábrica de Ropa Interior y Camisas

VILLEGAS 433 TELF. A-9534

HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

די אייגנטימער פון

לאַ דיאַנאַ

באַגרינדעט אויפריכטיק די
אידישע קאָלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען א יאָר
פון גליק און פראָספּעריטעט!

לשנה טובה תכתבו!

CORTESIA

DE

A. T.

וואָכ דאָם אויג זעט נאָר!

אין אונזער אַלמאַסען פון לעדער קענט איר באַקומען אַלע נייעסן!
קאָמה׳ן אַציעס פאַר שיך און פאַרשיידענע אַנדערע אַרטיקלעז!

די בעסטע פּרייזן! די ראַיעלסטע באַהאַנדלונג!

א ׳ן א ל מ א ס ע ן פ ו ן

Kriger y Hno.

ALMACEN DE PIELES

Teniente Rey 354 Teléfono A-9085

HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאָלאָניע אין קובא, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

Alegremos la vida!

Pese a las inevitables amarguras, muchas alegrías podemos obtener de la vida si cuidamos y utilizamos de la mejor manera la salud mental y corporal

¿Vive Ud. acongojado a causa de crónicas dolencias del

ESTOMAGO,

afecciones concomitantes al

hígado y VESICULA,

úlcera gástrica o duodenal, COLITIS -intestinos ?

Empiece ahora a gozar de preciosa salud: tome Ud. Bismágen, *el remedio moderno más eficaz*, el más completo, el prodigioso

BISMÁGEN

BISMÁGEN ES ÚNICO. NO ACEPTE IMITACIONES... NI REGALADAS

Dolor de Estómago, Digestiones lentas o dolorosas, Empacho gástrico, Vómitos de líquido o sangre, Acidez, Eructos agrios, Ardentía, Gases, Dilatación, Mala respiración, Mal aliento, Espasmos, Cólicos, Fermentaciones intestinales, Diarrea o estreñimiento, Dolor de vientre y espalda, Inapetencia, Desnutrición; ¿presenta su enfermedad alguno de estos síntomas?.

Válgase del *notable patente Bismágen*, y

bendecirá la hora en que decidió tomarlo

BISMAGEN: HECHO EN ESTADOS UNIDOS. — MADE IN U.S.A.

Julio Serís Boza

MANUFACTURERS AGENT

Aguiar 574 Habana

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO.

EL PALACIO DE REFRIGERADORES

SAN MIGUEL Y LEALTAD

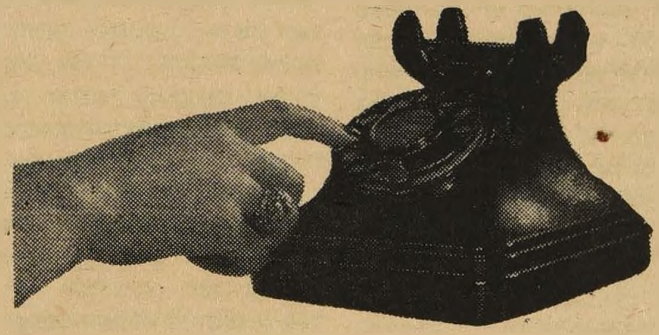
Teléfonos: U-6233 y U-1801 Habana

דער גרעסטער אויסוואל פון רעפריכעראַטאָרעס.
וואש-מאַשין. און קיכן פון אַלע מאַרקעס.
מאַדעלן אויף פרייזן.
ספּעציעלע פרייזן פאַר אידישע קונים.
קומט און איבערצייגט אייך!

צום נייעם יאָר ווינטשן מיר אַלע אידן
א כתיבה וחתימה טובה!

ערגער. די לאנע אין קאַרעא האָט זיך פארבעסערט און דער קריג איז דאָרטן דערווייל לאָקאַליזירט געוואָרן. די יו־עס האָט איבערגעלעבט די פרעזידענטור פון יאקאָוו מאַליק און דער פרעסטיזש פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרגאַניזאציע איז נעראטעוועט געוואָרן. דער איזאָלאציאָניזם אין די פאַרייניקטע שטאַטן איז אינגאנצן פארשוואונדן געוואָרן, און מערב איירָפּע האָט פארשטאַנען, אז מארשאַל הילף איז נישט נאָר פילאַנטראָפּיע, נאָר האָט אלס צוועק פארשטארקן עקאָנאָמיש מערב אייראָפּע. די נעפאר פון קאָמוניזם אין איטאַליע און פראנקרייך איז דערווייל נישט אקטועל. דער צפון אטלאנטישער פאקט איז אויפן וועג צו פארווירקלעכט ווערן — דער שומאן פלאן פראָגרעסירט. אפשר וועלן די אלע צוגרייטונגען און דער וויידערשטאַנד אין קאָרעא צווינגען די פירער אין קרעמל זיך באַטראכטן אביסל אוון אָפּשוואכן דעם דראנג פון דעם קאָמוניסטישן אימפעריאליזם.

שווער צו זיין אָפּטימיסטיש אין די ציימען און עס ווילט זיך מער ניט גלויבן און האָפן, אז דער קומענדיקער יאָר זאָל ניט זיין ערגער פון דעם פארגאנגענעם. וועגן רעדן דערפון, אז עס זאָל זיין בעסער, איז אין דעם ליכט פון די פאקטן א גאנץ אוממעגלעכע זאך.

LE RECOMENDAMOS QUE SIEMPRE "DISQUE" DESPACIO

Cuban Telephone Company

קריג טאָ פארוואָס זאָלן טאקע די דייטשן ניט זיין די ערשטע קרבנות פון דעם. און צווייטנס אויב רוסלאנד קען עס טאָן אין דער מזרח זאָלנ מוז מען עס אויך טאָן אין דער מערב זאָלנ. פארשטייט זיך, אז פון דיין מיליטע־ רישן שטאנדפונקט וועט מען עס גע־ יוים טאָן אָבער קוקנדיק אויף די לעק־ ציעס וואָס די געשיכטע האָט אונז גע־ נעבן איז עס ניט וויינשנסווערט. די דייטשן האָבן שטענדיק איבערגעכאפט די מאַס און קיין צוטרוי צו זיי טאָר מען ניט האָבן. לויט דעם ווערסאלער אָפּמאך איז דייטשלאנד ערלויבט גע־ ווארן מער ניט הונדערט טויזנט זעל־ נער. און אָט די קלייגע ארמיי איז עס געווארן דער שורש פון היטלערס מאכט דערצו קומט אָבער ווייטער דער יעלבער ארגומענט — און וואָס טוט מען מיט די עטלעכע מיליאן דייטשע זעלנער, געווועזענע נאציס, וועלכע פאראדירן איצט אין מזרח בער־ לין, באוואָפנט מיט טאנקעס און הער־ מאַטן, אין אוניפאָרמען פון פאָלקס פאָליציי, וועלכע זיינען איצט דעם אינטערנאציאָנאל מיט די זעלבע שטי־ מיז מיט וועלכע זיי האָבן געזונגען דאָס חארסט וועסעל ליד מיט א פאָר יאָרן צוריק. פארוואָס טאקע דארפן אין פאל פון אטאקעפ נעהרגעט ווערן אפעריקאנער, פראנצויזישע אָדער ענגלישע זעלנער. זאָלן זיך שלאָגן טאקע צווישן זיך די געווועזענע נאציס און מערדער. די אינציקע זאך איז א ענינגנדער קאנטראל זאל געהאלטן ווערן איבער די דאזיקע מערדער פון אידישן פאָלק, ניט קוקנדיק צו זיי לעבן אין מזרח אָדער מערב בערלין. ס'איז זיכער אן אנגעוויטאקטער פראבלעם, כפּיצציעל פאר אונז אידן, וועלכע זע־ נען געווען די גרעסטע קרבנות פון נאצי דייטשלאנד. מען וועט ביי אונז אידן ניט פרענגן, אָבער ס'איז ניט קיין שום ספק, אז מען וועט מערב דייטשלאנד באוואָפענען און זי ביסלעכווייז אריינ־ נעמען אלס גלייכבארעכטיקטער מיט־ גליד אין אינטערנאציאָנאלע פלענע; ווי למשל דער שומאן פלאן, אָדער דער ראט פון אייראָפּע, וועגן וועלכן מען רעדט איצט אזוי פיל.

צוליב דער אנגעשטרייננגמער לאגע אין דעם קאמף מיטן קאָמיניזם וועט שוין דיקטאטאָר פראנקאָ אויך געהאלפן ווערן. פראנקאָ האָט אלעכאל געהאט א גוטן קארט אין האנט, נעמלעך די געאגראפישע און סטראטעגישע לא־ גע פון שפאניע אלס א מיליטעריש באזע. עס איז נעקומען רעדצו, אז דער סענאט פון די פאריניקסע שטאטן האָט נעשטימט פאר א הלואה צו פראנקאָ, אָבער מען ערוואַרטעט, אז פּרעזידענט טרומאן וועט וועטירן א באשלוס צו פינאנסירן פּראנקאָ. אָבער פריער אָדער שפעטער וועט עס קומען דערצו, אויך צו מיר ווילן אָדער ווילן ניט.

פון דעם איבערבליק פון דער אינ־ טערנאציאָנאלער לאגע אין דער וועלט קומט ניט צו קיין נחת און קיין אָפּטי־ מיזם. מיר האָבן אין דעם יאָר דורכ־ געלעבט שווערע צייטן. מאי אן בער־ לין יוני אין קאָרעא, אויגוסט אין לעיק סאקסעס. אלעס מאָנאטן ווען יערער בליק אויף א צייטונג האָט אַרויסגע־ רופן א שוידער און א פחד פון א נייי־ ער מלחמה, פון א נייער אטאָמען מלחמה.

די לאגע איז ניט גוט. דאָרף מען אלץ זיין דאנקבאר וואָס עס ווערט ניט

נעהאם דעם מוט צו זאגן, אז יוגאסלאוויע וועט זיך פארטיידיקן מיט אלע רוחות קעגן יעדן אנגריף, מיינענדיק דערמיט רוסלאנד. אויסלענדישע קאפיטאליסטן וועלכע האבן לעצטנס באזוכט יוגאסלאוויע זענען געווען שרשטוינט פון דער אפאזיציע וואס הערשט אין לאנד קעגן רוסלאנד און דעם נאציאנאלן גייסט וועלכער הערשט דארטן, עס איז א געמיש פון נאציאנאליזם און קאמוניזם א געמיש פון צוויי באדראענדע דאקטרינעס. אין וואשינגטאן און אויך אין לאנדאן גיט מען זיך אפ א גוטן דין וחשבון, אז מארשאל טיטא איז ניט קיין דעמאקראט און א פיינט פון די מערב אייראפעישע לענדער, אבער אזוי ווי ער איז אין אפאזיציע צו רוסלאנד, דארף מען עס אויסנוצן און מען העלפט אים פינאנציעל, ווייל זיין פינף יאר פלאן איז דערווייל ניט אזוי דערפאלגרייך. אלע דיקטאטארן האבן א מאדנע שוואכקייט פאר פינף יאר פלאנען, וועלכע מען פארווירקלעכט פון 10 ביז 15 יאר.

א סך פאליטיקער גלויבן, אז עס האט זיך דערנענטערט די צייט ווען מאקקווע וועט פרובירן מאכן אן ענדע צי דעם טיטא רעזשים. יוגאסלאוויע איז פון אלע זייטן ארומגערינגלט מיט קאמוניסטישע לענדער, ווי די רומענע, בולגאריע און אלבאניע. סטראטעגיש איז יוגאסלאוויע זייער וויכטיק פאר וויטערדיקער עקספאנסיע. דורך יוגאסלאוויע וואלט געעפנט געווארן דער זעג צו טריעסט און איטאליע, דורך יוגאסלאוויע קען מען באדראפן פון דאם ניי נריכנלאנד אין טערקיי אוו דאן וואלט דער אלטער צאריסער הלום פון דאמינאציע פון די נאנצע באלקאנען און דעם מיטלענדישן ים, געקענט פארווירקלעכט ווערן. מאקע צוליב די עוועגטועלע דראהונגען פארשטארקן די פאריניקטע שטאטן, צירכנלאנד און טערקיי מיט אמוניציע און מיליטערישע אינסטרוקטארן דער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין בעלגראד, אלען האט פארזיכערט בישאל מיטא, אז אין פאל פון רוסלאנדס אטאקע וועלן די שטאטן אים העלפן.

די פראגע פון בערלין קען איך יעדן מינוט ארויסרופן קאמפליקאציעס. אין מאי מאנאט פון דעם יאר האבן די ריסן ארגאניזירט גרויסע דעמאנטראציעס און געדראט מיט א מארש אויף מערב בערלין. אזוי ווי מערב בערלין איז געווען צוגעגרייט צו יעדער אטאקע — האט עס זיך געענדיקט מיט רעדעס און מארשן. אין א פאר טעג שפעטער זענען געקומען טויזנטער איטלאפענע פון דעם גן עדן אין מזרח דייטשלאנד.

דער לעבנס סטאנדארט אין די פאליטישע לאגערס אין ביידע זאנעס זענען אין איא קאנטראסט צווישן זיך, אי עס לויפט זיך די קאמוניסטן צו האלטן מזרח בערלין אין א צושטאנד פון שטענדיקער פרעסיע אין פאניק, כדי אפצוהעלפן זייער אינטערעס פון די פולע געשעפטן, פארנומענע פאבריקן און פרייע לעבנס ארט פון דער מערב זאנע פון בערלין.

לעצטנס האט מען וויטער אנגעהויבן צו דיסקוטירן די פראגע פון באיואפענען מערב דייטשלאנד און די פולע אונטערשטיצן דעם ארגומענט האלטן, אז אויב עס זאל קומען צו א

גאניזירן פין א ספעציעלער אדמינים־
טראציע, וועלכע זאל פאריניקן די
קוילן און שטאל אוצרות און צעטיילן
עס לויט די באדערפענישן פון יעדן
מערב אייראפייאישן לאנד. עס איז
א פאראדאקס וואס גראדע די ענגלי־
שע לייבאר פארטיי איז קענן דעם
שומאן פלאן גלויבנדיק, אז דאס וועט
איבערגעבן די גאנצע אדמיניסטרא־
ציע פון שטאל און קוילן אין די
הענט פון א אינטערנאציאנאלן קאר־
טעל. די טענה איז אבער ניט אונ־
טערשטיצט דורך דער ענגלישער רע־
גירונג און מען דארף גלויבן, אז עס
וועט אויסגעארבעט ווערן א געוויסער
קאמפראמיס. אויב דער שומאן פלאן
זאל פארווירקלעכט ווערן וואלט ער
אויך ליקווידירט דעם פראבלעם פון
די נאטירלעכע רייכטימער פון רור
אין סאאר געביטן און וואלטן אויך
פארקלענערט דעם היסטארישן האס
צווישן פראנקרייך און דייטשלאנד.

אויפן טראדיציאנעלן פולווער־
קעסל פון אייראפע, די באלקאנען איז
אייך ניט רואיק. אויסער טערקיי און
גריכנלאנד זענען אלע אנדערע לענ־
דער אין קאמוניסטישע השנט אין
פאלגן אויס די דירעקטיוון פון מאס־
קווע. די צוויי גרויסע פראבלעמען זע־
נען איצט די פרייע טעריטאריע פין
טריעסט און מארשאל טיטא'ס יו־
גאסלאוויע.

טריעסט איז איצט א פרייע שטאט.
א מילוכה פאר זיך אליין. עס איז א
טעריטאריע פון 305 מיל צוטיילט
אין צוויי טיילן מיט באריקאדעס אין
באוואפנטע פאטרולן פון ביידע זייטן.

וועלן אין 1947 איז אונטערגעשריבן
געוואָרן שלום מיט דער באזיגטער
אימאליע האבן ביידע, סיי יוגאסלאוו־
יע און סיי איטאליע, געפארערט טרי־
עסט. רוסלאנד האט דאן אונטער־
שטיצט מארשאל טיטא און די פאריי־
ניקטע שטאטן האבן אונטערשטיצט
איטאליע. דער סוף איז געווען, אז
אזוי ווי מען האט ניט געקענט אייג־
שטימען האט מען געשאפן די פרייע
טעריטאריע פון טריעסט אונטער דער
יוריסדיקציע פון „יו־ען". די פרייע
טעריטאריע האט באדארפט רעגירט
ווערן פון א גובערנאטאר באשטימט
דורכן זיכערהייטס ראט פון יו־ען.
נאך א פארשטענדעניש מיט איטאליע
און יוגאסלאוויע. אזוי ווי מען האט
ניט געקענט איינשטימען אויף דער
פערזאן פון גובערנאטאר זענען די זא־
כען געבליבן אזוי ווי זיי זענען געווען
אין דעם מאמענט פון ענדיקן דעם
קריג. אין זייער זאנע האבן די יוגאס־
לאוון איינגעפירט א דיקטאטארישן
רעזשים און ווילן ניט איינגיין אויף
קיינע קאמפראמיסן וועלכע איטאליע
אין די יו־ען האבן פראפאנירט.

דערווייל איז דער פראבלעם טרי־
עסט ענג פארבונדן מיטן פראבלעם
פון יוגאסלאוויע. די עוואלוציע פון
טיטא'ס טעאריעס איז א גאנץ
אינטערעסאנטע ערשיינונג. דער גע־
וויזענער פארטיזאנען פירער האט
אויף זיך איצט ארויפגענומען די מאס־
קע פון דעם אמת'ן הונדערט פרא־
צענטיקן קאמוניסט. טיטא האלט
זיין איצט, אז סטאלין האט אינגאנצן
צעררייט די פרינציפן פון מארקס און
לענין און אז ער, טיטא, איז עס דער
אמת'ער נאכפאלגער פון לענינען.
לויטנס האט אפילו מארשאל טיטא

פֿרײַנטלעכער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָ־
ליטיק אין אײַניקייט. די פּאַרשיידענע
פּאַקטן און מראָקטאַטן זענען געווען גי־
כער אַן אויפֿדרוק פון זעלבסט פּאַרטיי־
דיקונג אָלס א נייגונג צו אײַניקייט. די
הערלעכע טעאָריעס פון פּאַן אייראָפּע
פּאַר וועלכע גראָפֿ קודענהאָף־קאַלערגי
אין אַריסמיד בריאַן האָבן געווידמעט
זייער לעבן זענען קיינמאָל ניט פּאַר־
ווירקלעכט געוואָרן. מער ניט אין אָנ־
בליק פון געפּאַר האָט מען זיך געווענ־
דעט צוריק צו אזעלכע טעאָריעס, אַזוי
ווי אין דעם טרויעריקן יאָר 1939 וועלן
עס איז ארויסגעשוואומען דער פּלאַן
פֿון א אוניאַן פון פּראַנקרייך און ענג־
לאנד.

אָבער פּאַרשיידענע פּלענער פון א גע־
מיינזאַמער ארמיי, פון פּאַרטיילונג פון
דיי מאַטעריאַלן, פון געמיינשאַפֿטלע־
כער אויסרען פֿאָליטיק — דאָס אלץ
פּלעגט מען באַקעמפֿן אונטער דעם
אײַדרייד, אז דאָס וועט באַנוצענצן די
באַזיצערעניטעט פון יערן לאנד.

די געפּאַר פון דעם קריג און פּאַרניכ־
טונג אין פּאַל פון קאָמוניסטישער
אָגרעסיע האָבן אין א גרויסער מאָס
אָפּגעשוואַכט די אָפּאָזיציע צו אזא
פּאַרייניקונג. די מערב אייראָפּייאישע
לענדער האָבן זיך ארומגעזען, אז סיילי־
מעריש זענען זיי זייער שוואַך און אז
דער מאַרש פון קאָמוניזם האָט ניט קיין
גרענעצן. זיי האָבן דערזען, אז פּאַר־
לאָזן זיך אויף די פּאַרייניקטע פּעלקער
ארגאַניזאַציע אליין איז ניט גענוג. עס
איז געווען א גליק וואס גלייך אין דער
צייט פון דעם אָנגריף אויף דרום קא־
רעא איז רוסלאַנד ניט געווען אויף די
זיצונגען פון זיכערהייטס ראַט, וועו עס
איז אָנגענומען געוואָרן דער באַשלוס
וועגן העלפֿן דרום קאָרעא. וואָלט יאָ־
קאָוו מאַליק, רוסלאַנד'ס פּאַרשטייער.
דאַן געווען אויף די זיצונגען וואָלט ער
וועטירט דעם באַשלוס. עס איז פּאַר־
שוויגנדלעך פּאַר די דעמאָקראַטישע
לענדער, אז יעדעם מאָל וען די וועלט
ארגאַניזאַציע וועט זיך וועלן קעגנ־
שטעלן דעם מאַרש פון קאָמוניזם וועט
רוסלאַנד וועטירן אלע באַשלוסן. עס
זענען אָבער דאָ אָנדערע לענגלע וועגן
ווי אַזוי די לענדער וועלכע געהערן
צום ראַט קענען זיך פּאַרטיידיקן. דער
ארטיקל 51 פון דער קאָנסטיטוציע פון
דער „יו־ען" זאָגט, אז לענדער האָבן
דאָס רעכט זיך פּאַרטיידיקן אין גרופּ
ען א שונא באַפֿאַלט זיי. דער רוסי־
שער וועטאָ קען שוין אין אזא פאַל ניט
אָנגעוונדעט ווערן. אויף דעם סמך אין
שאַפֿט מיט צוויי יאָר צוריק באַשאַפֿן
געוואָרן דער אַזוי גערופענער צפון אט־
לאַנטישער פּאַקט, צו וועלכן עס גע־
הערן אלע מערב אייראָפּייאישע
לענדער אין די פּאַריניקטע שטאַטן.
קאַנפֿערענצן זענען אָפּגעהאַלטן גע־
וואָרן אין וואשינגטאָן, לאָנדאָן פּא־
ריז אין ערשט מיט א וואָך צוריק איז
שטראַסבורג, וואו עס ווערט ארגאַני־
זירט דער שורים פון א דעמאָקראַטי־
שער ארמיי. הילף צו די אלע לענדער
ווערט געגעבן פון די פּאַריניקטע
שטאַטן אונטער דעם מארשאַל פּלאַן
אין די שוועריע ביליאָנען דאָלארן.

ווען שייך דער עקאָנאָמישער לאגע
ווי מען הערמאַנען דעם שומאַן
פּלאַן. עקאָנאָמיקטן האָבן אלעמאל
באמאנט, אז דער שורש פון אלע קאָנ־
פליקטן אין אייראָפּע איז שטענדיק
געווען די דיספּראָפּאָרציע פון די נא־
טירלעכע אוצרות צווישן וועלכע די
וויכטיקסטע זענען שטאָל און קויל.
דער שומאַן פּלאַן זעט פאר דאָס אר־

לאנד, וועלכעם האָט אונטער דער פּי־ רערשאפט פון מאַרשאל סאָנגראָם סכּאָביליזירט די לאגע אין דעם לאנד. עס פּעלן דאָרטן ניט קיין קאָמוניסטן, אָבער אָזוי ווי די עקאָנאָמישע לאגע איז דאָרטן גוט, איז קיין דירעקטע סכּנה פון קאָמוניסטישע רעוואָלוציע דאָרטן ניטאָ.

די ניי געבאָרענע רעפובליק פין אינדאָנעזיע האָט צרות פון אן אַנדער כאַראַקטער. אָזוי ווי די רעפובליק איז א קאָנגלאָמעראַט פון פּארשיידענע פעלקער און שבטים האלט מען זיך דאָרטן אין איין באקעמפן. נאָך 300 יאר פון האָלענדישער הערשאפט איז דער גייסט זייער אַנטי איראָפּייאיש און די קאָמוניסטן שפּילן טאָקע אויף דעם און זענען שותפים מיט די עקס־ טרעמע נאציאָנאַליסטן און באקעמפן די רעגירונג. די קאָמוניסטישע פּארטיי איז דאָרטן לענאל, פּירט אן אָפענע אַרבעט און זייער טעאָריע איז צו שאַפן א לינקע אינדאָנעזיע, קעגנערישׂ צו דער דעמאָקראַטישער וועלט.

ניט בעסער איז די לאגע אין דער פּיליפּינער רעפובליק. עקאָנאָמיש איז דאָס לאנד אָרעם. צושטערט פון די גרויסע קאמפן אין דער לעצטער מל־ חמה. קיין נייע קאפּיטאַלן קומען ניט. דערצו נאָך באקמעפן די רעגירונג די אַזוי נערופענע „הוקס", וועלכע זענען א שמאַרקער אַרנאַניזירטער שבט. דערצו נאָך איז די רעגירונג פון קוערי־ נא קאָרופט און האָט וויניק איינפלוס אין דעם לאנד.

זוי מען קען זען פון דעם איבערזיכט איז קאָמוניזם אין דרום אזיע א גרוי־ סער נעפאר. לויט זייער אלטער און אויכטפּרואווטער טעאָריע וואָס ער־ גער אלץ בעסער, איז טאָקע, וואו די עקאָנאָמישע לאגע איז ערנער איז עס בעסער פאר קאָמוניסטישער פּראָפּא־ גאַנדע און עוועלטועלער איבערקערע־ ניש. עס איז פארשטענדלעך, אז די עקאָנאָמישע לאגע אין דרום אזיע קען זיך ניט פארבעסערן ווייל עס ני־ טאָ קיין עקספּאָרט, ניטאָ קיין נייע אינדוסטריע און קיין אויסלענדיש קא־ פּיטאל קומט ניט. דערצו זענען נאָך פּריש אין זכרון די צייטן פון קא־ לאָניאלער פּאָליטיק פון די אייראָפּיי־ אישע גרויס מאכטן. כל זמן אָבער דער מארש פון רוסישן אימפּעריאליזם אין קאָראָא ווערט באקעמפט פון די פארייניקטע פעלקער איז נאָך ניטאָ קיין דירעקטער געפאר פון קאָמוניזם אין דרום אזיע.

ניט קוקנדיק אויף די קאָנפליקטן אין פארשיידענע ווינקלען פון דער וועלט איז דאָך איין זאך זיכער, נעמלעך, די צוקונפט פון דער וועלט און אונזער ציוויליזאציע, אויב עס זאָל שוין יא קומען צו א קריג, ווערט דעצידירט ווערן אין איין אָרט, און דאָס איז אין אייראָפּע.

די קאָמוניסטישע אַנרעסיוו פאָלי־ טיק האָט דערווייל נעבראכט צו איין געוואונטשענעם רעזולטאט. פאר לאנגע יאָרהונדערטער האָבן די פארשיידענע מלוכות אין אייראָפּע, און ספּעציעל מערב אייראָפּע, געקוקט אויף זיך מיט־ אַם און אומצוטרוי. יאָרהונדערטע־ פון קאמף, רייוואַליטעט פון פארשיידע־ נע קולטור און טראדיציע האָבן אָפּגע־ זינדערט איין לאנד פון דאָס צווייטע מיט הויבע טויערן און באריערן. ווען־ כע האָבן נעשטערט יערן פּרואוו פון

וואלוציאנערע טעאריעס, פאליטישע קאמיסאר און אמוניציע. אין א גרויס מאשטאב העלפט ליקווידירן די אר־בעטסלאזיקייט די גרויסע און שטענ־דיקע ארמיי וואס כינע האלט אן. אי־בער צוויי מיליאן כינעזער זענען פערמאנענט אין אוניפארם. ביי א האלב מיליאן כינעזער זענען ביי די בריגן פון יס, לעבן פארמאסא, א האלב מיליאן אין מאנדזשוריע און אויך אין קארעא און אינדא כינע געפינט מען כינעזישע רייטע זעלנער.

דער איינציקער פלאץ וואס די קא־מיניסטן באהערשן נאך ניט איז דעם אינזל פארמאסא, וואו עס געפינען זיך די קרעפטן פון טשאינג קאי טשעק. דער אינזל איז 150 קילאמעטער פון לאנד און עס געפינען זיך דארטן ביי א האלב מיליאן זעלנער, א קליינער פלאט און לופט פלאט. די פארייניק־טע שטאטן האלטן, אז מען דארף דעם פראבלעם נייטראליזירן און איבער־געבן דעם ענין צו די פאר. פעלקער, ווייל פארמאסא איז פריער, פון די דריסיקער יארן, געווען יאפאנעזישע טעריטאריע. דערווייל איז אויסגע־בראכן א קאנפליקט צווישן פרעזידענט טרומאן און מעקארטור וועגן פארטיי־דיקן פארמאסא. די לאגע איז דערווייל ניט קלאר. איינס איז זיכער, פארן פרעכטיזש פון קאמוניזם אין אזיע איז וויכטיק, אז פארמאסא זאל ווערן א טייל פון דער רויטער כינע.

די לאגע אין אינדא כינע איז אויך זייער אנגעשטרויגט. 150 טויזנט פראנצויזישע זעלנער העלפן אויפ־האלטן די לאקאלע רעגירונג. די אויפ־שטענדער באקומען שטיצע דורך כי־נע. די זעלנער פאהן קאמף אין אינדא כינע ווערן אויסגעשולט אין דער רוי־טער כינע, וויל די הילף פאר דער רע־גירונג מוז קומען פון דער ווייטער פראנקרייך, וועלכע גייט דורך אליין א פעריאד פון פאליטישע קריזיסן. די רעגירונגס פאזיציע אין אינדא־כינע איז ניט באדאכט.

אין דער רייכער מאלאיא איז אויך דא ביי א זעקס טויזנט קאמוניסטישע פארטיזאנען, וועלכע די רעגירונגס כוחות, וועלכע זענען דריי מאל אזוי שטארק, האלטן אין איין פאריאנן. די מערסטע טייל פארטיזאנער זענען כי־נעזישע קאמוניסטן, וועלכע באהאלטן זיך אין די געדילטע דזשאנגלען פון מאלאיא. א העלפט פון דער אבפעל־קערונג אין מאלאיא איז כינעזיש און די רעגירונג האט איצט אנגעהויבן ארייננציען כינעזער אין דער רעגירונג אין אנגעהויבן דורכפירן פארשיידענע כאציאלע און עקאנאמישע רעפארמען אין לאנד.

אויך אין דעם לאנד בורמא איז ניט שטיל. די רעגירונג האט דארטן א צווייפאכע אפאזיציע. די קאמוניסטן אין דעם שיכט פון די אזוי גערופענע קארענס, וועלכע ווילן אויטאנאמיע. די עטלעכע גרויסע שטעט אין בורמא ווערן באהערשט און קאנטראלירט פון דער רעגירונג. די קארענס באהאלטן זיך אוים אין די דזשאנגלס. די קאמו־ניסטן זענען היינט צו טאג ניט קיין גרויסע געפאר און די רעגירונג וועט זיך זיכער קענען מיט זיי אן עצה געבן. דאס לאנד איז שטענדיק געווען זייער שוואך אנטוויקלט עקאנאמיש אין האט שטענדיק געהאט ווייניק צו־טרוי צו אייראפייאישע סיסטעמען פון ארבעט.

צו דרום פון בורמא ליגט דאס לאנד סיאם אדער טאילאנד, א זייער רייך

אין א סך פון די טיילן פון דרום אזיע זענען די קאַנפליקטן פאראורזאכט פון פּרא קאַמוניסטישע עלעמענטן. דרום אזיע איז א טעריטאָריע, וועלכע איז זייער א גינסטיקער באָדן פאר רעוואָלוציעס און קאַמוניסטישע בעאַריעס זענען דאָרטן, צום גרויסן באדויערן, זייער פּאָפולער. מען מוז ניט פארגעסן, אז דרום אזיע האָט הינטער זיך לאַנגע יאָרהונדערטער פון קאָלאָניאַלער פּאָליטיק און עקספּלאָאַטאציע. דרום אזיע איז במשך פון לאַנגע יאָרן געווען א טעריטאָריע דורכגעזשפּט מיט ארעמקייט, אומווישנקייט אין אנאַלפאַבעטיזם. דערצו נאָך האָט די לעצטע מלחמה קאַמפּליצירט די לינגע. די אינדוסטריעס וועלכע זענען דאָרטן געווען זענען צעשטערט יוארן אין דער מלחמה און שפּעטער איז במעט ווי איינגאנצן פארשוואונדן דער איינפלוס פון די אייראָפּייאישע לענדער. דרום אזיע איז געווארן זעלבסטשטענדיק און די טראנספאָרמאציע פון קאָלאָניע צו זעלבסטשטענדיקייט איז אָנגעגאנגען מיט גרויסע שוועריקייטן. צוליב דער אָנגעשטרענגטער לאגע האָלט זיך אפּ דער אויסלענדישער קאפּיטאל פון אינווסטירן אין דרום אזיע און דאָרט איז גרויס ארבעטסלאָזיקייט.

די ארע נייע זעלבסטשטענדיקע מלוכות פון דרום אזיע זענען געבאָרן געוואָרן אין א שווערער שעה. דוקא ווען די גאנצע וועלט איז צעטיילט אין צווויי גרויסע קעמפּנדע צדדים, דעמאָקראטיע און קאָמוניסטישע דיקטאַטור. אין די אלע לענדער קומט איצט פאָר א קאמף פון די אָנהייגער פון ביידע צדדים. אין גרעסטן טייל פון דרום אזיע האלטן זיך אפּ די לענדער פון נעמען א שטעלונג, וויבאלד כינע האָט שוין דעצידירט, אז אין דעם וועלט קאמף שטייען זיי מיטן קאָמוניזם. דער איצטיקער קאמף אין קאָרעא איז א טעסט פאר די לענדער, ווי־אלכע וואקלען זיך אין זייערע סימפּאטיעס און ווייסן ניט וואוהין זיך צו ווענדן. דער אויסגאנג פון קאמף דעם וועט זייכער העלפן דעצידירן די לינגע אין וועלכער דרום אזיע וועט גיין.

די גרעסטע פון אלע טעריטאָריעס אין דרום אזיע איז כינע. איבער 450 מיליאָן פון כינעזער וועלן איצט באַהערשט פון דער קאָמוניסטישער רעגירונג, וועלכע איז שוין איבער א יאָר בייַ דער מאכט. צו אונז געפעלט אָדער ניט, מוז מען רעכענען מיט דעם פאקט, אז די קאָמוניסטישע רעגירונג האלט זיך זייער פעסט און קאַנסאָלידירט אירע פּאָזיציעס. דער איינציקער פּלאץ, אויסער פּאָרמאָסא, וואו עס קומען נאך פאָר קאמפן קעגן דער רעגירונג איז אין דער פּראָווינץ פון שאַנטונג. די קאָמוניסטן האלטן אָבער אין אירע בארקלענערן די אפּאָזיציע. דאָס גאנצע לאנד ווערט רעגירט מיט אלע פּישטשעווקעס פון דעם קאָמוניסטישן רעזשים און פּראָגראָם, מיט א דירעקטן קאָנטראָל איבער אלע פעלדער פון ארבעט און לעבן. אפילו די כינעזער ווי־אלכע האָסן דעם רעזשים האלטן זיך נאָכנישט פאָסיוו און שטעלן זיך ניט קעגן די קאמוניסטישע רעפּאָרמען. עקאָנאָמיש איז דאָס לאנד אין א צושטאַנד פון דעפּרעסיע. כינע האָט לאַנגע יאָרן געלעבט פון דעם גרויסן עקספּארט, ווי־אלכער איז היינט צו טאג אין גאנצן ליקווידירט. אויסלענדיש קאפּיטאל איז נישטא אין דער אימפּאָרט פון ראטן פארבאנד איז אויסשליסלעך אין רע־

גיסט זיך שוין ווייטער בלוט אויף די וייטע שלאכט פעלדער פון דרום קאָרעא. א צווייטע דיקטאטור זוכט צו פארווירקלעכן אירע גרויסע אימפעריאליסטישע אמביציעס. די זעלבע אמביציעס פון באהערשן די וועלט וועלבע האבן אויפגערודערט די מוחות פון נאפאלעאן, מוסאליני און היטלער. אין סך ווילט זיך שטעלן א פראגע: צי האבן שוין די פירער פון דער מלחמה כארגעפן די לעצטע שעה'ן פון די אייבנדארמאנטע דריי דיקטאטארן? צו האט מען שוין פארגעסן די טייטן בלוט וואס זענען געפלאסן איבער דער וועלט? עס איז כדי זיך דערמאנען די לעצטע, איינאמע שעה'ן פון נאפאלעאנ'ס אויף דעם אינזל סאנטא העלענא: דעם בילד פון מיסאליני העננענדיק מיטן קאפ אראפ אויף איינע פון די גאסן פון מיילאן, און די קופע פארברענטע ביינער אויפן הויף פון דער האנצעלאריע אין בערלין, וואו היטלער האט געענדיקט זיין פינסטערן לעבן. ייעגן דעם אלעם פארגעסט מען. און די גשיכטע הזרט זיך איבער.

מיר האבן געהאט אין אונזער ציים א פרעצטיקע אינסטיטוציע, דעם פעלקער בונד, וועלכע איז געווען הילפלאז אן די פארייניקטע שטאטן און וועלכע איטאליע אין דייטשלאנד האבן געהאלפן צוברעכן. היינט צו טאג האבן מיר שוין א פארבעסערטע פארם פון פעלקער בונד, די פארייניקטע שטאטן נעמען א וויכטיקן אנטייל און וווייטער די זעלבע קאמפליקאציע. קומט א צווייטע גרויס מאכט און מיט אירע באזיקטן און וועטאָ און פרובירט ציקריפלען די וויכטיקע אינסטיטוציע.

די גשיכטע הזרט זיך איבער. און וועט מיר קומען צו ראש השנה (5711) אין מיר פארטראכטן זיך איבער דער קאמפליצירטער לאגע אין דער וועלט און שטודירן די געגראפישע קארטע פון דער וועלט, זענען מיר כמעט אומעטים אין אלע ווינקעלעך פון דער ערד קאנפליקטן וועלכע קענען יעדן מאָמענט ארייגציען די וועלט אין א נייער מלחמה.

דער וועלט קאמוניזם אנגעפירט פון מאסקווע האט אין משך פון די לעצטע פינף יאר זיגרייך מארשירט. האלב איראפע און א גרויסער טייל פון אזיע שוין אונטער דער רויטער הגמאניע.

דער מארשאל פלאן, טרומאן פלאן, פונקט פיר, דער צפון אטלאנטישער פאקט — האבן דערווייל אפגעהאלטי דעם זיגרייכן מארש פון קאמוניזם אין איראפע. דער רויטער אימפעריאליזם האט זיך דאן פארשטארקט אין אזיע. דאס הייסט ניט, אז עס קען ניט יערן מאמענט אויסברעכן קאמפליקאציעס אין יוגאסלאוויע, מזרח בערלין אדער טריעסט, אבער דערווייל איז קארעא אין כארמאסא אויפן ערשטן פלאן. לאָמיר זיך איצט אביסל נאענטער צוקוקן צו די אלע סכנה'דיקע פונקטן אין דער וועלט:

וויל די אויגן פון דער וועלט זענען געווענדעט צו די שלאכט פעלדער פין קארעא, שענקט מען נאנץ וווייניק אויפמערקזאמקייט צו די אנדערע טיילן פון דרום אזיע, וואו גרעסערע אין קלענערע קאנפליקטן פון פאליטישן און חאציאלן כאראקטער קענען ארויסריפלען די וויכטיקע אינסטיטוציע.

אין אַ וועלט פון שרעק און פּעסימיזם

(די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע אינם איצטיקן מאָמענט)

פון אדוה. ש. עליאקימאָוויטש

ש. עליאקימאָוויטש

די געשיכטע פון דער מענטשהייט קען באַצייכנט ווערן ווי אין ציקל פון היבטאַרישע פאַסירונגען, וועלכע האלטן זיך אין אין איבערחזרן אין געוויסע פּעריאָדן. עס איז דאָ גאָנין ווייניק נייעס אין דעם ציקל. מלחמות רעוואָלוציעס, שלום, דיקטאַטור אין דעפּרעסיעס. די אַלע פאָרגיעס און ערשיינונגען רופן אַרויס וועלט קאַטאַסטראָפעס, דאָס גייט אריבער א געוויסע צייט, ביז פארגעסט שוין די שרעקלעכע מאָמענטן און ווייטער קומט עס צוריק.

אין יעדעס מאָל ווען אזא וועלט בראגעדיע הזרט זיך איבער קומט ווי־סנישאפט מיט אירע נייע ערפינדונגען וועלכע ויאלט אונטער נאָרמאלע אומשטענדן געווען א ברכה פאר דער מענטשהייט. אָבער אין דער צייט פון קריג ווערן זיי פארוואנדלט אין אומגעוצט אלם אינסטרומענטן פון מאסן מיאָרד.

די וועלט איז נאָך ניט געקומען צו זיך נאָך דער לעצטער וועלט מלחמה אין אַרגלייך מיט וועלכער אלע אַנדערע מלחמות אין דער געשיכטע זענען נאָרישקייטן. בישלעכווי ז האָט די וועלט אָנגעהויבן קומען צו זיך און אויפבויען די חורבות. היינט צו טאָג

LESLIE PANTIN & SONS

SEGUROS

AGENTES GENERALES PARA CUBA:

Norwich Union Fire Insurance Society Ltd.
Legal & General Assurance Society Ltd.
Guardian Assurance Company Ltd.
The Northern Assurance Company Ltd.

Apartado 493
Teléfono U-1047

Escobar 451
Habana

CERVEZA

CRISTAL

LA MAS SABROSA

אַנאַריאַ רואַטאַלאַ (ניו יאָרק)

צוריק...

אידיש: **מרים קרעמסדאָרף** (ניו יאָרק)

ציגל אָן דיין גרויס ליכט, מיין באַשעפער,
לאַנגזאַם דערשיין איך פאַר דיר.
כ'האָט תמימות'דיק נאַכט פאַרן קינסטלער,
זיין וואַנדער־טאָג פאַרענדיקט.

באַלאַדן מיט עיל פון יצירה
ניט דערפאַרעמט אין שוועדע חלומות
קלעטער איך צוריק צו דיינע וועלטן..

ניט באַפלעקט פון פראָפאַניישער האנט,
די וווייכקייט פון קיינעם פאַרשוואַרצט,
לייג איך עם ביי דיין כסא־הכבוד.

אַלמעכטיקער בורא!
האָסט דעם סקולפטאָר מיט חסד באגנעדיקט,
מיט דיין שעפערישן כוח אים באַשאַנקען;
איצט ברענג איך עם צו־דיין שוועל
אָן פרצוף, אָן פּאָרם
אין נאַקעטן לבוש פון אידייע.

לעש אויס דיין גרויס ליכט מיין באַשעפער,
לאַנגזאַם פארשווינדט איך פון דיר.
ס'האָט בלויער באַגינען דעם קינסטלער,
צוריק אויף זיין וואַנדער געשיקט.

גרעסער. עס האָט אויסגעזען ווי א נע־ראנג פון די געטער: ווי דער אידי־שער גאָט פון די שבת־ליכט ראנגלט זיך מיטן גויאישן גאָט פון צלם, וואס הייסט אויף די ליכטער. דאָ זענען די פעלעמעלעך געווארן גרעסער אזש דער אידישער גאָט איז מנצח, שלינגט אין דעם צלם, און דאָ זענען די שאָטנס געווארן הוצפה'דיקער, ווי דער צלם וואלט באזיגט די שבת־ליכט. אין דעם גראנג פון ליכט און שאָטנס איז די וועלט האָט זי געזען אַן אפ־בילד פון דעם גראנג ביי אין דער האַרצן. דער אידישער גאָט לאָזט זיך ניט אפנארן און ער שטראָפט איר פאר דעם, און דער קריסטלעכער גאָט ייבט איר צו באַשיצן, צו היילן און טרייסטן...

זי איז געפאלן אין אנכאכט.

— — — — — — — — — —

וועלן זי איז געקומען צו זיך וע־נען שוין די שבת־ליכט געווען לאנג אויסגעלאָשן. זי האָט זיך אויפגעהויבן פון דיל, צוגעגאנגען צום אפענעם פענסטער, און זי האָט דערפילט ווי געטלעכע ליפן קושן איר אויפ די טרערן פון אירע אויגן און פנים. א קולער נאכט־ווינטל גלעט אירע זיידע־נע האָר, ווי מאמעשע פינגער... און א ים פון אומציילעך שטערן ווינקען צו איר און טרייסטן. די פרישע נאכט־לופט, וואָס זי האָט אריינגעאָטעמט, האָט ווי אָנגעגאָסן נייע בלוט אין אי־רע אָדערן. זי האָט זיך דערפילט היי־מיש און נאָענט מיט די שטערן, אזוי ווי זיי וואלטן צו איר אין ציימער געקו־מען, א נייעם גלויבן איר געגעבן.

דער האָס איז ווי אויסגערונען גע־ווארן פון איר. אין צוריק האָט ליבע געזומען שלאָגן. ווי א נייער קוואל פון לעבן וואלט ביי איר זיך געעפנט. מיט א מעכטיקן שטראָם פון גלויבן אין זיך, אין לעבן און אין כענטשן.

זי האָט זיך צוגעטילעט צום קינד־און א נחת־רוח־דיקער שמייכל האָט זיך אויסגעשפרייט אויף איר טרוימע־רישן געזיכט.

דער ווינט האָט געבלאָזן און באַ־וועגט דעם ליילעך פון ביידע זייטן בעט. עס האָט אויסגעווייזן, אז מאָטע און קינד וועלן פארווויגט אין אומזע־באַרע געטלעכע ארעמס. אין דער שטילער לייטזעליקייט פון דער נאכט.

BACARDI

AÑEJO: EN HIGHBALL

CARTA BLANCA: LOS MEJORES COCTELES

UNICO EN EL MUNDO

•

Cerveza HATUEY

La gran Cerveza de Cuba

אליין... פארביטן געוואָרן דורך אן אומסנעלאָסענער טענצערין! ווער קען מיר פארשטיין? — ווער קען פילן מיין צער? ווהו זאָל איך בעטן הילף?.. — זי האָט געטומען פלוטעווען. די וועדטער האָבן זיך געפֿאָנטערט צווישן די ליפּן. דער פייער פון האס ווּאָס האָט געברענט אין איר הארצן האָט ארויסגעשלאָגן, ווי די לאווע פון א וואולקאַן. דער האס האָט זיך געטומען אייסשפרייטן אויף אלץ ווּאָס האָט נאָר דערמאָנט אין אים, אויף זיינע עלטערן, אויף זיין גאָט...

דער דינער שיכט פון אידישקייט, ווּאָס איר שוויגער האָט געווכט ארויפּ־צוציען אויף איר איז צעשמאָלצט געוואָרן. זי האָט צוריק דערפילט א ביינקשאפט צו איר היים, צו אירע על־טערן, צו איר גאָט. זי האָט געוואָרפן אירע בליקן אויף דעם האלב טונקלן צימער, אויף די וועטן, זוכנדיק א בילד... און אזוי זוכנדיק דעם בילד פון איר גאָט האָט זי זיך דערמאָנט, אז ביי איר אין צירונג פושקע ליגט א גאָלדן קייטעלע מיט א צלמ. זי איז ציגעלאָפֿן צו דער שאפע ארויסגענו־מען די קייטעלע מיטן צלמ. אים אָנ־געטאָן אויף די שבת'דיקע לייכטער. ער איז געבליבן היינגען, זיך באמב־לענדיק אין דער מיט.

די שבת־ליכט זענען מיט אמאל פארוואַנדלט געוואָרן אין הייליקע קריסטלעכע ליכט ארום א געקרייי־ציקטן יעזוס.

זי האָט זיך אוועקגעשטעלט, אינ־ממינקטיוו אויף די קני און פון הארצן ארויס האָט זיך איר געריסן א שטראָם פין געבעט מיט טרערן: —

— א יעזוס מיינער! דו ווייסט דאָך דעם אמת, אז איך בין פון דיר קיינמאל ניט אוועק, ווייל איך דארף דאָך אוועקגיין פון זיך, ארויסרייסן מיין האַרץ! דו ביזט דאָך שטענדיק דאָרט דאָ! איך האָב דאָך דיר ארויפגעוויזן צוזאמען מיט דער מוטערס מילך פון ברוסט. און אז איך טראכט נאָר פון גאָט — זע איך נאָר דיר! זע איך דיין פאר'צער'טן פנים, ווּאָס איז פול מיט לייַדן אזוי ווי מיינער איצט. דו וועסט כיך פארשטיין. איך האָב דיר בלויז פארבאָרגן טיפער. קיינער זאָל ניט זען, קיינער זאָל ניט באמערקן, ווייל איך האָב ניט געוואָלט צושטערן מיין ליבע, ווּאָס איז אזוי הייליק און געט־לעך געווען. דו ווילסט דאָך ניט, אז דער מענטש זאָל לייַדן! דו ווילסט דאָך אז דער מענטש זאָל ליבן, זאָל לעבן! נו האָב איך צוליב דער ריינער, און הייליקער ליבע דיר אין הארצן פאר־באהאלטן און אנגענומען לפּנים וועגן דעם אידישן גלויבן! אָבער ווען אזן ווּאָ איך האָב נאָר געטראכט פון גאָט — האָב איך דאָך קיין אַנדער בילד פאר מיינע אויגן ניט געהאט ווי דיינעם! ווייל קיין אַנדער בילד פון גאָט האָט מען דאָך מיר ניט געוויזן. אָט אזוי האָב איך שטענדיק נאָר דיר נעזען! צו דיר געבעטן און אין דיר געגלייבט! און איצט, גאָט פון לייַדן, דו וועסט מיר פילן אין מיין צער! דו וועסט פילן מיין האַרץ, ווּאָס איז איצט אויך געקרייצקט... פארוואונדעט אזן גייט אָפּ מיט בלוט... העלף מיר ארויס, אזן גיב מיר צוריק דעם פאָטער פון מיין קינד און די ליבע פון מיין מאן! באפריי אים פון דער קליפּה, דער מכ־שפה, די טענצערין! זי האָט צעשטערט מיין לעבן און פארפינסטערט מיין טאָג און פארטרערט מיין נאכט... גאָט, יעזוס, העלף מיר! —

די ליכט האבן געטומען צאנקען. די שאטנס אויף די וועגט זענען געוואָרן

דער אויסוואורף אוועקוואַרפן, ווייל זי וועט דאָך אים זיבער פאַראַטן, וועט ער דאן זיך ארומזען, אז דו ביזט די איינציקע פרוי זיינע, די איינציקע געטרייע. ער וועט דיר קומען בעטן מחילה, און דו וועסט אים מוחל זיין און איר וועט לעבן צופרידן ווי פריער. גיב מיר די פארזיכערונג, אז דו וועסט אויפהערן טראכטן פון נקמה?

— איך פארזיכער דיר, מיין ברודער — איז זי ארויפגעפאלן מיט טרערן אויף זיינע אקסלען, ווי זי וואלט אין אים געזוכט שוץ און געפינען.

: : :

זי איז געקומען אהיים פרייטיק פאַרנאכט. זי האָט אָנגעצונדן די שבת ליכט. געבענטשט ווי שטענדיק, מיט א פרומן און ערנסטן פנים. איר קינד איז געשטאַנען לעבן טיש און געזונ ווי די מאמע פארשטעלט די אויגן כיטיד די פינגער און די ליכט טאַנצן פון פרייד אָנטקעגן איר מיט שבת־קידש'דיקע פלעמעלעך פון מנוחה און שלוה.

דעם פרייטיק צונאכטס האָט זי געגעסן צוואמען מיט אירע שוויגער־עלטערן ווי שטענדיק, ווען איר מאן איז אין דער וועגנם.

זיי האָבן איר אָנגעקוקט און באַכערקט, אז זי איז עפעס אומעטיק. א טיפער צער קוקט ארויס פון אירע אייגן.

— וואָס איז מיט דיר? — האָבן זיי איר געפרעגט.

— נאָרניט האָט זי זיי געענטפערט, ווי וועלטדיק אויסבאהאלטן אירע בליקן פון זייערע, די מאמע איז אביסל ניט געזונט.

— נו, איז וואָס? גאָט וועט העלפן — האָבן זיי איר געטרייסט, — זי וועט נעזונט ווערן. היינט איז שבת. אין שבת טאָר מען ניט טרויערן. שבת איז א טאָג פון פרייד, פון רו און פון גליק. שבת דארף מען פארגעסן פון אלע צרות און גלויבן אין גאָט, וואָס האָט געשאפן דער וועלט און וויס וואָס ער טוט. איצט רוט ער גלייך מיט אלע וואָס ער האָט באשאפן אין הימל און אויף דער ערד. איז טאָר מען ניט אריינגיין אין טרויער און עצבות, ווען גאָט און אלע אין דער וועלט פריידט זיך און זינגט! איז דו, מיין טאַכטער, רעדט צו איר די שוויגער. זיי אויך אדורכגענומען פון דעם גלויבן פון דעם שבת, פון די געטלעכע פרייד.

מיד פון וועג, האָט זי זיך אויפגעהויבן, זיי געזאָגט א גוטן שבת, און איז אוועק צו זיך אין אפארטאמענט. זי האָט געלייגט דאָס קינד שלאָפן אין איר בעט, און זיך צוגעשפארט לעבן אים.

פון צווייטן צימער האָבן די שבת־ליכט זיך געשפילט מיטן זוינט פון אפענעם פענסטער, געטאַנצט ארויף און אראָפ און ניט געלאָזן איר אויגשלאָפן. איר הארץ איז געווען פול. זי איז אראָפ פון בעט, ווי געצויגן פון די פלעמעלעך פון די ליכט, צוגענאַנגען צי זיי און געזומען שעפטשען א תפילה: —

— גאָט פון אברהם, יצחק און יעקב! — איך בין צו דיר געקומען מיט דעם נאנצן פייער פון ליבע צו מיין מאן. איך האָב אָנגענומען זיין גלויבן בכדי עס זאלן ניט זיין קיין שטערונג אין אונזער לעבן! און דא, ליג איך איצט, ווי אן אויסגעשפּיגענע, א צעטראַטענע און אן עלנטע, איינע

איז איר. ער ברויגט איר אלע וויי־
לע מתנות. און אז ער איז מער מיט
איר אין שטעטל, וווי מיט זיין וויב
אין האוואנא!

אויסזיכלעך האט זי געזוכט ארויס־
צוציען אויף זיך א מאסקע פון רואי־
קייט און צופרידנקייט. קיינער טאר
ניט באמערקן דעם שטורעם פון איר
הארצן. אינערלעך איז זי ארומגענאנ־
גען א צוואונדעטע און געבלוטיקט..

נאכן אפזיין א וואך צייט האט זי
זיך געגנומען קלייבן אין וועג אהיין.
איר ברידער האט באמערקט אין אירע
אויגן אן אומרו און א כעס, און
אידע בליקן זענען ניט געווען קיין
מיילדע, צארטע, פייערלעך פון ליבע,
נאר שטייפע שטאלענע שפיזן פון האס
און נקמה.

עפעס טראגט זי זיך ארום מיט
שלעכטע געדאנקען — האט ער בי
זיך געקלערט. וועז זי איז אוועק זיך
זעגענען מיט איר חבר'טע איז ער צו־
גענאנגען צו איר טשעמאדאנטשיק,
פארנאנדערגעווארפן די קלייידער, די
וועש און אנגעטאפט אונטן איינגע־
וויקלט אין א טיכל זיין רעוואלווער.
וואס זי האט ארויסגענומען פון זיין
שופלאד.

ער האט צוגענומען דעם רעוואל־
ווער און צוריק פארמאכט דעם טשע־
מאדאנטשיק.

זי איז געקומען פון גאס כיט א
געמאכטע פרייליכע מינע אויף איר
פנים:

— נו ברודער! — מיר וועלן זיך
זעגענען — האט זי אויסגעשטרעקט
איר האנט.

ער האט אנגענומען איר האנט
אין זיינער, איר ארומגענומען וווי א
ברידער א שוועסטער און זיך אוועק־
געזעצט כיט איר אויף דער סאפע.

— זאג כיר נאר שוועסטער —
דערציילי כיר דעם אמת, עפעס זע
איך, אז דו ליידסט. זאג, אפשר קען
איך דיר העלפן?

זי האט פון אנהויב געלייקנט שטיין
אין בוין. ווי ער וואלט אוכזיסט זיך
אנגעזעצט אויף איר. אבער מיטאמאל
איז זי צוזאמענגעבראכן. זי האט שוין
כער ניט געקענט אויסהאלטן, ווי א
קוואל פון אן אויפגעריסענעם פעלז,
איז זי ארויס מיט טרערן און רייד
ויאם זי האט שוין מער ניט געקענט
איינהאלטן.

— שוועסטער מיינע, אבער דאס
איז דאך ניט דער ווע!

— וואס מיינסטו מיט דעם?

— איך מיין גאנץ איינפאך: אז
כיט קיין רעזולוואר וועסטו דיין
גליק צוריק ניט ברייגען! דו וועסט
נאך מער אומגליקלעכער ווערן!

— וואס? — האט זי זיך א כאפ
געגעבן — דו האסט געזוכט ביי מיר
אין טשעמאדאנטשיק?

— יא! איך האב באמערקט אין
דיר די צעטראנקייט, די פארבי־
טערטקייט און דעם קאלטן, פארפרוי־
רענעם מיסער־שארף בליק אין דיי־
נע אויגן — דעם פייער פון נקמה.
איך האב געזוכט און געפונען,
איך ווייל דיר ראטן ווי א ברודער
און א פרייגנט, זאלסט ניט טראכטן
צו ליידן דיין פיין הונד מארד! מיט
דעם קענסטו נאר ברייגען, אז דיין
קינד, וויבט ווערן א לעבעדיקער יתום,
וויל דיר ווען מען ארייגזעצן אין די
ליבע פון דיין מאן וועסטו הונד דעם
ניט געווינען!... — וואס וועסטו
זאגן, אז דו וועסט אים הרגענען?
איך ראט דיר פאר אהיים. זיי א גע־
טרייער מאכע צו דיין קינד. און פרי־
ער־שפעטער וועט ער דער טענצער־

דאָס איינקאָסירן. איך מוז אמאל זיין צוויי, דריי מאל ביי א קונד איידער איך מאָן אין דאָס געלט ביי אים.

די פרוי אבער האָט געפילט, אז עפעס איז ער ווי א געביטענער. ער זען עפעס ניט איינזיצן אין דער הייב. ער איז אונטער א צווייי וואָכן און ער פֿאָרט שוין וויידער. עפעס ציט אים דאָרט... זי האָט אויך געפילט אן אַנגעקילטקייט צו איר. וואָס איז דאָ גע שען?

צוויישן דעם פּעקל בריוו, וואָס דער בריוו טרעגער האָט אריינגעבראכט איז אויך געווען צוויי בריוו פאר איר. איינס פון איר מוטער, וועלכע פלעגט איר שרייבן אפט. און דער צווייטער בריוו איז געווען פון איר חבר'טע. עס וואָט איר א קלאפּ געטאָן אין הארצן. ביז היינט האָט זי נאָך פון איר קיינמאל קיין בריוו דערהאלטן.

די האָט אויפגעעפנט דעם בריוו מיט צימערדיקע פינגער. און אז זי האָט אים געזען לייענען האָט זיך דאָס בלוט איר גענומען בייטן אין פנים. פאר די אויגן איז איר אויפגעשוואָלן ווען א וואָלקן און זי האָט אים ניט געהערט ענדיקן.

— איז עס אמת? קען עס זיין? נאהדעם, וואָס איך האָב פאר אים אזויפיל געטאָן: מיין גאָט פארלאָרן, פין די עלטערן זיך דערווייטערט, אנגעוויזן א נייעם, פרעמדן גלויבן אוו וואָס ניט? אלץ צוליב אים. און דאָ זאל זיין אמת אז ער נארט מיר? אין נאָך מיט וועמען! מיט א בלאָנדער הציפה! וואָס ער האלט אוים אין א שטעטל ניט ווייט פון מיינער. גוואלד, איך קען עס גארניט גלויבן, איך בין פארן אליין עס אויספּארשן

דער שוויגער, האָט זי געזואוסט נאר זי גארניט ארויסריידן א וואָרט פון דעם, ווייל זי וועט עס ניט אויסהאלטן זי וועט זיך דערוויסן דעם אמת, אז איר זון לעבט מיט א שיקסע, פאר וועלכער ער האלט אוים אהיים און ער פארברייגט דאָרט עטלעכע וואָכן יעדעס מאל וואָס ער פּאָרט ארויס אויף דער רייזע. איצט, פאר שטייט זי שוין. פון וואנעט עס קומט זיין אפּגעקילקייט צו איר... זיין זיך זאמען אזוי לאנג אין דער וועגנם...

זי פילט, אז זי מוז עפעס טאָן, זי וועט זיך נימ לאָזן דאָס א ביליקע, אייסגעלאסענע שיקסע זאל צונעמען ביי איר דעם פאטער פון איר קינד און איר מאן!

זי האָט איבערגעלאָזן דאָס קינד בייַ דער שוויגער, ווייל זי האָט געוואוסט, אז זי האָט זיך אויף וועמען צו פארלאָזן, און איז געפאָרן אהיים אין איר שטעטל כלומרשט מיט א וויזיט צו אירע עלטערן.

אירע עלטערן האָבן זיך זייער דערפריט מיט איר, איין קליניקייט אזא גאסט! און אוואו איז דאָס קינד? — פארוואָס האָסטו אים ניט מיטגעבראכט? — ווייל איך האָב געוואָלט קומען זיך אויסרוען. און איר וייסט דאָך, אז מען שלעפט מיט א קיד קען מען זיך קיינמאל ניט אויסריין — האָט זי געפרובירט געבן א בילן תירוץ.

אין צוונט איז זי ארויס אויף א שפאציר מיט איר חבר'טע לעבן שטוב, וועלכע האָט איר אויפגעקלערט, אז דאָ אין שטעטל, איז עס שוין באלד קיין סוד ניט

שוין באלד זעקס מאנאט ווי איר מאן יואיינט מיט זיין געליבטער ניט וייט פון דאנען אין דער צווייטער שטעטל. און זי, די בלאָנדע טענצערין, שטאלצירט מיט אים, ווי טריי ער

דער שמש האָט איר אַוועקגעפירט פֿון ארון קודש א האלב פֿארהאלשטע. מיט א פּאָר פֿארשוואַלענע אויגן. זי האָט אריבערגעצויגן די טיכל איבערן לויפֿנדן פּנים, אז עס איז געווען א צער אָנצוקוקן.

: : :

אין דער זעלבער שוהלכל איז אין א צווייי וואָכן ארום געשטאַנען קאַנטאָרעלאַ, אויסגעפּוצט אין א וויסע חופּה קלייד. שוין מיטן נאָמען שרה. לעבן איר דער חתן, זאשקע, אין א וויסן פֿראַנעלענעם אָנצוג, און זיין מיטער — אין א שווארצע זיידענע קלייד, וואָס האָט איר געפּאסט צו די נאָך אין טרויער פֿארצויגענע אויגן. לעבן איר דער מאן מיטן עלטערן זון.

דער רב, א שווארצער יונגער־מאן מיט א געדיכט פֿארוואַקסן בערדל האָט געגעבן חופּה וקדושין.

אינטער דער פֿורפֿור־רויטער חופּה זענען געשטאַנען וויסע חתן־כלה אריומגערינגלט פון די שוהל אירן אין טינקעלע, שווארצע בגדים, וועלכע האָט אויסנעזען ווי א שווארצער ראָם ארום א הערלעכן ביליק פון וויסע ליליען.

כער אין שטעטל זענען זיי שויין כיט געפֿארן. כיון האָט געדונגען צוויי אפֿארטאמענטן איינע לעבן די אַנדערע. אויסגעמעבלירט זיי אויפן מאָדערנסטן אופן. איינעם פֿאר די עלטערן און איינעם פֿאר די יונגע פּאָר.

כאנטשע, זיין מיטער האָט געזוכט צו לערנען דער שנור אידישקייט. זי האָט איר געלערנט קאַכן אידישע מאכלים: געפּילטע פיש. אָנפּילן אן העלפֿזל, פֿארשיידענע געבעקסן און סתם מארציפּאַנעס, וואָס נאָר א אידישע באַלעבאָסטע קען עס מאכן.

קאַנסוולאַ פּלעגט בענטשן ליכט. פּון אַנפֿאַנג איז עס איר געפֿאלן שוויער. מיט דער צייט האָט זי זיך צוגעוואוינט צו דעם, וואָס טוט מען ניכט, אז מען האָט ליב א מאַן?

די פּאָר וואָכן, וואָס יאשקע איז געווען אויף דער פֿראַווינץ, צוליב ביזנעס, פּלעגט זי גאנצע טעג אָפּזיצן בייאיר שוויגער. זי האָט כיט זיי ציהאַמען געגעסן און געטרונקען. די שוויגער פּלעגט איר דערציילן מעשיות פון טייטש־חומש, וואָס איז פּאר איר, דער קיבאנערין, געווען ווי אויסטערלישע געשיכטעס פון וויטע אומבאַקאַנטע וועלטן.

צום יאָר איז געבאָרן געוואָרן א קינד, א אינגעלע, מען האָט אים געמילט און א נאָמען געגעבן דורכ נאָד זיין מאַמעס פּאָטער עליו השלום.

מאַמע און שוויגער האָבן געניאָנישעט דאָס קינד. די שוויגער האָט אים נאך מער ליבער געהאט פּאר דער מאַמען. זי האָט אין אים געזען צוריק איר פּארשטאָרבענעם פּאָטער. פּאר איר איז ער געווען פּאָטער און קינד.

יאשקע, האָט זיך לעצטנס געמומען זאמען, ליינגער אין וועג. אמאל האָט אים געדויערט דרייי וואָכן צייט די גאנצע רייזע אריבער דער פֿראַווינץ. נאָר איצט גייט אַריבער אמאל א מאָנאט און עס האָט שוין אויך געטראָפֿן זעקס וואָכן וויי ער זאמט זיך אין דער וועגנס. און אז די עלטערן און די פּרוי פּרענגן אים — וואָס איז דאָ געשען מיט דיר, וואָס געדויערט דיר אזוי לאנג דיין רייזע? — פּלעגט ער זיי עלן, ווי זיך אויסדרייען אין א מאך טאָן מיט דער האנט — גאָרנישט — די צייט איז איצט אן ערגערע. קומט אז שווערער דאָס פּארקויפן און אויך

עס האָט אויסגעזען, אז די נאטור אליין האָט צוגעגרייט פאר זיי די התונה, וועלכע זיי האָבן אַזוי אייגנאָם אין עלנט געוואָלט פראָווען. און דאָ גאָר זינגט מיט זיי מיט די גאנצע וועלט. און טויזנטער שטערן טאַנצן מיט זיי מיט דעם ערשטן חתן־כלה כּאָנץ. ווי פארשיכורטע זענען זיי געפאָרן די גאנצע נאכט ארומגענומען פון גליק, וואָס קיינער שטערט זיי ניט אויפן וועג צו זייער ציל.

אויף מאָרגן אין דער פרי איז אין שטעטל געווָארן אַ לייַארם. בליץ שנעל איז איבערגעלאָפן געווָארן פון מויל צו מויל די ידיעה, אז קאָנסוולאָ איז אנטלאָפן מיט איר חתן.

דער עלטערער ברודער, חיים, איז געלאָפן אהיים. צו דער מאמען, מיט א צינגרייטן תירוץ, — זי זאָל אוועק־פירן געלט קיין האוואנא, בכדי זי זאָל זיך פון דעם אומגליק ניט דערוויסן. וועו ער איז אַבער איין אין הויז האָט ער שוין געטראָפן זיין מוטער זיצנדיק כּיט אן אראָפגעלאָזט קאָפ און פאר־ני־אָכענע הענט, ווי זי וואָלט געזעסן שבעה נאָך איר טויטן קינד.

די מאמע האָט מיט טרערן אין די אויגן זיך געבעטן ביי אים, דאָס ער זאָל איר אַוועקפירן אין האוואנא, ווא־ז ווען זיבער טרעפן איר קינד און אים אָפהאלטן פון צו חתונה האָבן כּיט דער שיקסע.

* * *

צוויישן די אלטע מויערן, אין די שמאָלע געסלעך פון אלט האוואנא האָט א פרוי ווי א שאָטן זיך געשאָרט אריין ווען צו דער שוהל. זי האָט אָנ־געקלאָפט אין טיר. דער שכּיש האָט א בארויאונדערטער איר געפרעגט:

— וואָס עפעס אַזוי פרי?

— איך האָב פארגעסן, אז איך האָב היינט יאָרצייט בין איך עס געקומען אנצינדן ליכט פאר דער נשמה וועגן! זי האָט אים דערלאנגט א פאָר דאָלער. אין ער האָט איר ארויפגעפירט אין דער ווייבערישער אָפטייל־ונג.

זי האָט זיך ארומגעקוקט, קיינער איז ניטאָ. האָט זי זיך צוגעשאָרט צום ארון־קודש, אָפגעשאָרט דעם פרוכת, אויפ־געעפנט דעם ארון און איז ארויפגע־פאלן אויף דער ערשטער ספר־תורה מיט א יב פון טרערן און קושן. א שטירעם פון געבעט האָט זיך פון איר הארץ ארויסגעריסן...

— טאָטע זיסער! גאָט אין־הימל! דו ווייסט דאָך דעם אמת ווייפל איך לייד דעם נאנצן לעבן אָפצוהיטן אי־דישקייט! אָט בין איך שוין באלד 10 יאָר פאָרוואָרפן אין א שטעטל, צווישן גויים און איך היט אָפ כשרות. עס גיי־ען אריבער וואָכן וואָס מיר עסן קיין פלייש ניט אויב מען שיקט אונז ניט צו פון האוואנא. כ'האָב נאָך קיינמאָל ניט פארפעלט צו בענטשן קיין שבת־ליכט! כ'בריינג אריין קרושה אין דעם ארום פון טומאה! איז פאר דעם, טא־טע ליבער! קומט עס מיר, אז מיין קינד זאָל אוועקווארפן זיין אידישער נשמה צוליב א גויע, א שיקסע?! אייב איך האָב נעזינדיקט! — שמאָפּ מיר! אָבער ניט מיין זון! ריים אים ניט אָפ פון מיין פאלק! ביי אונז אין משפחה איז ביז איצט קיין גוי ניט געווען! קיין קינד איז ניט אפגעריסן געווָארן פון זיין גלויבן, פון זיין גאָט! פארוואָס קומט עס מיר אזא גזר? אויב מיינע קינדער האָבן געזינ־דיקט שטראָף מיר פאר זיי! נאָר נעם זיי ניט צו! ניב זיי ניט איבער אין גוי־אישע הענט!...

שוין א ליינגערע צייט, ווי כמעט יעדן אָוונט האָט מען געקענט זען אַ הערלעכן בילד פון א יונג פארליבטע פּאָרל.

זי איז געשטאַנען אין שטוב ביים פענסטער מיט די אייזערנע גראטעס אן אויסגעפוצטע, מיט פארבייגקטע פלעמלעך אין די אויגן וועלכע האָבן געצאפלט אונטער די שווארצע שאטנס פון די ווימען, ווי ליכט פון א טיפן ברונעם, וואָס ציט און לאָקט און רייצט... ער איז געשטאַנען פון דרויסן אנטקעגן איר, פון דער אנדער זייט גראטע, מיט זיין בלאָנדע טשופרינע און בלויע אויגן אין וועמען זי האָט געזען איר אָפּבילד, ווי אין צוויי לייטערע הימלען וואו אירע „מענטשעלעך" האָבן ווי טויבן געשוועבט, אין דער רלויקייט פון זיין בליק.

בים זייט, אין אַ וויג שטול, איז געזעסן איר מאַמע און געוואַכט. זייערע רייד זענען געווען שטילע, דינע, מעמיטן בליק ווי מיטן ליפּ. און ווען זיי האָבן געשווויגן, ניט געפונען קיין ווערטער, און איינס דעם צווייטן האָט פארגעוואַרפן, וואָס שווייגסטו? זענען זיי געווען נאָך גליקלעכער, איבערגעפולט מיט עמאָציעס, וואו די מענטשלעכע מיט עמאָציעס, וואו די מענטשלעכע שפראך בלייבט שטיין, ווען הארץ מיט הארץ רעדט זיך איבער, ווי שטערן מיט געטלעכן וואונק.

שפעט אין אָוונט. די מוטער איז שוין לאנג אינגעשלאָפן, אויפן וויגשטול, פון מידקייט. אין דרויסן איז פינסטער און שטיל, דאָס געזאנג פון גרילן און פראָש פארווויגט דער וועלט. נאר זיי ביידע שמייען, ווי צוגעשמידט צו די גראטעס און קענען זיך ניט אָפּרייסן. זייערע הענט פלעכטן זיך צונויף. די קאלטע אייזן דריקט אויף די שלייפן און באַקן. אָבער ביידנס ליפן גליען מיט פייערדיקע קושן, וואָס האלט זיי פאַרויניקט. די אייזערנע גראטעס זענען ווי צעשמאלצן געוואָרן דורך דעם פייער פון ליבע. קיין זאַך צאמט זיי מער ניט אָפּ איינעם פון צווייטן... ניטא מער קיין מחיצה צווישן זיי. אין פלאַמיקע־קנויל, ווי א ווירבל־ווינט, האָט זיי צוזאמענגעפלאָכטן און טראָגט זיי קושנדיקע אין אויסגעטרוימטע וועלטן.

: : :

שפעט נאָך האלבע נאכט, די הייזלעך זענען געלעגן מיט פארלאָשענע פענסטער, ווי אן איינגעוויקלטע קעצעלע מיט פארמאכטע אויגן, און געשלאָפן אין זיסע רו. מיט שטילע טריט איז ער צוגעגאנגען צום הינטערשטן פענסטער אויפן הויף, וואו זי האָט שוין געווארט אויף אים. זי איז אריינגעשפרונגען אין זיינע שטייפע ארעמס, ווי א שטיפערישע קינד, זיך אַרויפגעכאפט אויף זיין האלז צום ערשטן מאל אן גראָטעס פארצאמונג, אויף דער פריי, אין דער גרויסער פרייער וועלט.

זיי האָבן זיך ביידע ארומגענומען ווי קינדער. איבערגעלאָפן די פּאָר קווארטאלן. אַריין אין מאשין און זיך געלאָזט אין וועג אריין.

פון ביידע זייטן שאסיי האָבן זיך געצויגן פעלדער מיט קאניעס פון וועלבע עם האָט ארויסגעשפילט די נאכט מיט הונדערטער שטימעס פון גרילן און פראשן, ווי אן אַרקעסטער פון דער נאטור, וועלכער שפילט אויס דעם חתונה מארש לכבוד דער יונגער פאָר. אין בערן וועג האָבן פייער־פליגן געצונדן פעלעמעלעך, ווי ליכטלעך וואָס באַליכטן דעם וועג צו דער חופה.

פֿאַרם. וואָס חאָט זיך געגומען וויק־
לען אין קנויל־ן אלץ גרעסער און
שטאַרקער.

: : :

כאָסע און זיין עלטערער ברודער
דיים זענען געווען די ערשט פירער
פון דעם מענער וועש פאבריק. דער
טאַטע, רב לייב, איז געווען דער צו־
שניידער. דער ברודער האָט אכטונג
געגעבן אויף די ארבעט אין פאבריק
און אויף די נייטערקעס, וואס האָבן
אַרויסגענומען ארבעט צו זיך אין די
היימען.

ער, כאָסע, איז געווען דער רייזנ־
דער, דער פארקויפער. די ערשטע
ציים, פלעגט ער זיך ארומשלעפן מיט
די טשעמאָדאַנעס פון מוסטערן פון
שטאָף צו שטעטל, אין די אויטאָבוסן.
שפעטער צו, וועו זיי האָבן זיך ארויפ־
געארבעט, האָט ער שוין איינגע־
האנדלט א מאשין, וואס ער האָט
אליין געטריבן, און ער איז ארומגע־
פֿאָרן איבערן אינזל, ווי אן ערשט־
קלאסיקער סוחר און פאבריקאנט.

די מאַמע, כאנטשע, האָט געפירט
די באלעבאטישקייט. איר האָט גאָר־
ניט געפעלט, זיי האָבן געלעבט ווי די
רייכסטע אין דעם קליינעם שטעטל.
א פיינע היים, עסן פון כל מוב. אוי־
בער אביסל צרות פון כשרות, וועלכע
זי האָט אפגעהיט שטרייטנג. זי איז
אבער שטענדיק ארומגענאנגען פאר־
אומערט. זי האָט געבויקט נאָך אידי־
שע שכנים מען זאל קענען אוים־
רייזן מיט זיי א וואָרט, זיך אראפ־
רייזן פון הארצן. כאָטש די קובאָנער
שכנים זענען געווען פאר איר דאָס
לעבן. זי איז געווען זייער א גוטע.
וועו מען האָט געארפט א פאָר דאָ־

לער — האָט מען שטענדיק ביי איר גע־
קראגן. און וועו מען האָט ניט אפגע־
נעבן איז געווען גוט. בלויז איין זאך
האָבן זיי איר ניט געקענט פארשטיין:
ביים וועלן באָרגן ביי איר א טעפל,
צי ביים ברייננגען איר א מתנה פון
„לעטשאן" — חזר, — איז ניט זי
האָט געבאָרגט און ניט זי האָט גענו־
מען. אבער זיי האָבן איר מוחל געווען
אלץ פאר איר גוטסקייט.

ניט איינמאל איז געקומען אן אי־
בעררייד ביים עסן, וואו זי האָט נע־
האלטן אין איין טענה'ן: — ביז ווי
לאנג וועלן מיר דאָ זיצן און פוילן אין
שטעטל? אן אירן און אן אידישקייט?
און וואָס וועט זיין דאָ דער תכלית און
די בנים, אז דאָ איז ניטאָ קיין אידישע
מיידל אויף קיין רפואה? פריער אָדער
שפעטער וועלן זיי דאָך מוזן אריי־
פאלן צו די שיקסעס! ניט דערלעבן
זאל איך עס.

מען האָט איר געטרייסט, אז
אזוי שנעל ווי עס וועט זיך ענדיקן די
„סאָפערע" די שניט פון דער קאניע,
וועלן זיי זיך ארויסציען קיין האווא־
נא. אבער שטענדיק, וועו מען איז נע־
פאָרן זוכן א פלאץ פארן פאבריק, א
פאסנדע וואוינונג, האָט מען ניט נע־
מאָפן, וואָס מען וויל, דערווייל איז
שוין אנגעלאָפן דער צווייטער סעזאָן,
אין מען איז ווידער פארבליבן אין
שטעטל. אזוי זענען געלאָפן די יאָרן.

: : :

אין א פארוואָרפענע נעסל ביים עק
פין שטעטל, איז געשטאנען א הילצער־
נע הייזל וואו עס האָט געוואוינט א
קובאנער באלעבאטישע פאמיליע, מיט
צוויי גוט־דערצויגענע קינדער, א זון
מיט א טאכטער.

צו בוידע נעמער...

(דערציילונג) פון אליעזר אַראָנאָווסקי

כ'איז אוונט. קילע ווינטלעך בלאָזן פון די צוקער־פעלדער און ברייגען אריין די זיסקייט פון האָניק פון די רייפע קאניע־שטעקענער. וואָס וואַרטן אויף די שניטער.

פון די זייטיקע געסלעך ציען זיך אויסגעפוצטע פּאָרלעך צו דעם קלייַנשטעלט'דיקן פּאַרק אויף דעם זונטיקדיקן שפּאַציר.

צווישן מענטשלעכע רייגען דרייען זיך אין א קרייז פון קענזייטיקע ריכטונגען, וואו יערער איינער זעט דעם צוויי־טן פּנים אל פּנים ביים פּארבײַשפּאַציר. ברוינע פּנימער, פייערדיקע אויגן באגעגענען זיך, ווינקען זיך אים בער און פּאַרווארפן פונקען אין די פּארבאַרגענע קעמערלעך פון האַרצן, וואָס טליען אויף מיט ליבע.

פון דער ווייטן זעען אויס די רינגען פון דער שפּאַצירנדער יוגנט, ווי רערער פון א שפּינדל, וואו עס שפּינט זיך א דינער אומועבאַרער פּאַדים, פון וועלכן עס ווערט געוועבט דער נעץ פון ליבע. וואו יונגע הערצער פּארפלאַנטערן זיך אין אים אויף אייביק.

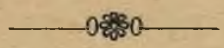
אויף איינעם פון אזעלכע זונטיקדיקע שפּאַצירן האָט דער בלאָנדער יאָשקע זיך באַגעגנט מיט א פּאָר שווארצע, פייערדיקע אויגן פון א יונגער קובאנקע, וועלכע האָט ביי יעדן אומהרייז אים שארף אָנגעקוקט, ווי זי וואָלט וועלן מיט דעם ארויסרופן צו זיך זיין נייגער. ער האָט זיין בליק פון איר שוין ניט אראָפגענומען. צווישן די דריי, וואָס האָבן צוואמען שפּאַצירט, איז זי געווען די שענסטע. א פנימל — ווי געמאָלן. די האָר, גלאַקטע — ווי א קרוין פון יוגנט. דער קערפער — דין־פטרונעריק מיט צייטיקע בריסטלאַך. פּאַרריסן אין צאפלדיק. די פיסלעך, — געטאַקט, פלינקע און שוועבנדיק. עס האָט קיינער ניט נעקענט פארבייגיין גלייכגילטיק ניט אָנקוקן איר אן באוואינדערן.

זי, ווידער, האָט פון ערשטן מאָמענט אָן, ווי זי האָט באמערקט צווישן די הונדערטער ברונעטע, שוואַרצע און קאַשטאַנען האָר אָט דעם בלאָנדן מיט די בלויע אויגן אן ווייסן געזיכט, וועלכער איז אזוי אָנערש פון אַלע, ניט געווען גלייכגילטיק צו אים.

א בליק פּאר א בליק, ביז ביידע בליקן האָבן זיך באַהעפט אין איין

CAZABON GENIN Y CIA.

CAIBARIEN

CHAROLES

GAMUZAS

PIELES

SUELAS

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO 5711 Y HACEMOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD.

ערשטער געדענקער

(חומש מאטיוו)

זינט אדם איז געננגען זיין ערשטן גאנג,
איבער תהו'דיקער ערד געוואכט א וועג,
שווער נעווען איז דער ערשטער פאנג;
אין יענעם אנהויב — אין די יונגע טעג.

דער באק האט דאַרשטיק געלעקט די גרעזער,
די ציג האט תמ'עוואטא געקייט און געקייט,
געשפרונגען איבער בערגלעך האבן דערשראקענע העזער,
דערזען האט אדם דעם הירש אין דער ווייט;

געצילט האט אדם אין די צווייגן־הערנער,
דער שטיין איז געפאלן אין א צווייטן שטיין —
הילף האט געצייכנט דעם וועג מיט די דערנער,
פארגאפט איז אדם געבליבן דאַרט שטיין;

אין קראך פון שטיינער האבן פונקען געפינקלט,
געציטערט האט אדם מיט געטלעכער פרייד —
אויף תהו'דיקער ערד האבן שטערן געפינקלט,
אזוי דערציילט אדם אין זיינע פשוט'ע רייד:

— הוה, חוה, דער וועג ז'געווען א שווערער,
געבראכט האב איך גארניט אויף מיינע הענט.
שרצים און קריכער זענען געווען די שטערער,
נאר דא אויף דר'ערד האב איך שטערן דערקענט —

— דערקענט האסטו שטערן, כיין אדם, מיין קרוין,
און איך האב א צווייגל געמיען היינט פלאנצן;
מיר'ן גרייכן צום הימל — ליכטיק און שיין: —
פאר ג' דעם האר לאמיר אויפלעכטן קראנצן —

דיינע פינגער געשטארקט ביי דוד'ס שטערן,
האסט געמישט א פארב אינ'ם ווייסן־בלאָ:
די פארב האָט געבלענדט מיטן ליכטיקן־שטערן,
איך דערקען יענע ליכט — די אייביקע שעה.

●

לערן מיך די פרייד

מישט דער הארבסט א ליד אין טויזנט פארבן,
ווי אותיות דערציילן בלעטער דורך די קארבן: —

זון האָט דורכגעשטאָכן גילדערנע פעדים, אירע שטראָלן,
בוים האָט זיך געגערט דורך רעגן און דורך קוואָלן,

צווייג האָט זיך געשטארקט דורך ווינט און דונער־קנאָלן,
אין רויטן בלעטער־טאָנץ הוליען וואקאָנאָלן.

שפּילט דער הארבסט א ליד אין טויזנט פארבן, —
צפּגעבליט דער קאשטאָן־בוים, אויבסטן צייטיקן אין דארבן —

זינגט דער הארבסט א ליד אין טויזנט פארבן, —
א, לערן מיך, הארבסט, דיך צו קאָנען ארבן:

אזוי ווי דו גייסט ווידער אויף איין דיין צוויט,
אזוי וויל איך אויפגיין, — אויפניין אין מיין ליד.

לערן מיך די פרייד פון דאָס רייפן אינ'ם גרין
און אויפנעמען דאָס ביטערע געטראק פון פאָלין —

מישט דער הארבסט א ליד אין טויזנט פארבן,
א, לערן מיך, הארבסט, אזוי שיין ווי דו צו שטארבן.

לידער

פון הינדע זאַרעצקי

רחל בלאַוושטיין

(א ליכטיקע געשטאַלט פון דער 2־טער עליה)

דיין טאַטנס טיש האָסטו פאַרלאָזן,
אויך דיין פאָליטרע און די פּאַרב;
אין לאַנד פון די אבות זיך געלאָזן
א יונגע, א רייפּע, ווי א גארב.

איבער ים'ען האָסטו זיך געטראָגן,
כוואָליעס האָבן געשלאָגן לייבן־ווילד;
נאָך לאַנג ביז ס'האָט געגומען טאָגן —
דיין פלאַמיקן חלום אין שוימען געהילט.

דיינע שעוראָענע שיכלעך, האָסטו פאַרשליידערט,
אין מדבר געברענט דיינע באַרוועסע פים;
דאָס גאָלדן־געשפּאַן פון זיך דערווייטערט —
עבודה בויים ים־כנרת ז'דיר געוואָרן זים.

ALMACEN DE TEJIDOS

Cía. de Tejidos 5a. Avenida, S. A.

FABRICANTES E IMPORTADORES

TELEFONO M-7198
Apartado 2314

SOL NUM. 358
La Habana

צום נייעם יאר באגריסן מיט אלע אונזערע
קליענטן, פרייַנט און דער גאנצער אידישער
קאלאניע אין קובא. און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

5a. Avenida

ARTICULOS PARA CABALLEROS Y NIÑOS
TRAJES HECHOS Y A MEDIDA

GALIANO 554, esq. a Salud. TELF.: A-9417

Isaac Berezdivin

Almacenista Impotrador de Paños y Tejidos

MURALLA 409. TELEF. M-6379

Habana.

5711

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער
קאַלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

Víctor M. Rodríguez

SEGUROS EN GENERAL — RECLAMACIONES
Oficinas: **Edificio Prieto**, MURALLA 474, dptos. 508-509,
Teléfono A-4255

פֿאַרזיכערונגען אין אַלגעמיין — רעקלאַמאַציעס
אין פֿאַרבינדונג מיט אַלע נאַציאָנאַלע און
אויסלענדישע פֿאַרזיכערונגס - געזעלשאַפֿטן!
באַנק און קאַמערציעלע רעפֿערענצן!

Departamento de reclamaciones a cargo del
Dr. JUAN RODRIGUEZ ALONSO

SEGUROS EN GENERAL — RECLAMACIONES
En conexión con todas las Compañías de Seguros
Nacionales y Extranjeras
Referencias Bancarias y Comerciales
SOLVENCIA — SERIEDAD — GARANTIA

Con motivo del Año Nuevo Hebreo 5711, saludamos cordialmente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea y hacemos votos por su bienestar y prosperidad.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן

מיר אַלע אונזערע קלינטן, פרוינט און

דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO 5711 Y HACEMOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD.

COMPAÑIA COMERCIAL GANCEDO, S. A.

EFECTOS SANITARIOS Y FERRETERIA
Especialidad en Baños de Color
Azulejos de todas clases

COMRAÑIA DESTILADORA GANCEDO

DESTILERIA DE ALCOHOLES Y AGUARDIENTES
FABRICA DE LICORES Y VINOS

COMAÑIA MADEDERA GANCEDO, S. A.

ALMACEN DE MADERAS CON PLANTA
DE ELABORACION

דער זעלביקער אידישער נאציאנאלער גייסט וואס אין דער אנפאנג שול. אין טאקע אריינפירן די קינדער אין דעם אוצר פון אידישער קולטור און יוסן, וואס זענען אין איינקלאנג מיט זייער עלטער און פארשטאנד!

מיר האבן אבער ביז איצט עס. ליידער, ניט נעקענט פארווירקלעכן, וויל אונזער נאנצע ענערגיע איז פארוועגנדט געווארן צו דערגרייכן דעם ציל. איצט אבער, דענקען מיר, צו ביטרעטן צו רעאליזירן אויך אט דעם פלאן: אידישע מיטל שול וואס וואל אונז אקרעדיטירן אויך אויף דעם ע־ביט אין בילדונגס מיניסטעריום און צו גלייכער צייט אויסברייטערן פאר אונזערע שילער די האריזאנטן פון אידיש לעבן, פון אידיש יוסן, פון אידישע קאמפן און דערגרייכונגען.

מיר ווייסן, אז עס איז פארבונדן מיט זייער א סך שווערקייטן, וויל עס איז ניט נאר א שטארק קאמפלי־צירטער ענין, פארבונדן מיט פערא־נאגישע פארטיפונגען און פינאנציע־לע שווערקייטן, נאר עס איז אפ־הענגיק און דעם ווילן פון די עלטערן, ווי זיי וועלן זיך אפרופן אויף דעם. מיר וועלן זיך אבער ניט אפשטעלן. איז דאך דער בנין אויך געווען א חלום; מען האט אויך אהם דעם גע־האט א סך צו קעמפן און פיל שווערי־קייטן בייצוקומען. און אויב אונ־זער קאמף אויף אט דעם גביט איז ענדלעך געקרוינט געווארן מיט דער־פאלג, וועלן מיר זיך אויך פרואוון אויף דעם וויטערדיקן גביט: פאר א אידישער מיטל שול אין קובא אונטער דער פירערשאפט פון דער אויטאנא־מער שול ביים אידישן צענטער!

UD. NO DESEA DECIR SU EDAD!

Trate entonces de no aparentarla...

Recuerde que el URODONAL refresca y purifica la sangre, aclara la tez, conserva las arterias y articulaciones flexibles, elimina todos los residuos que son causa de la obesidad, de afecciones cutáneas y de la senilidad precoz.

Una señora que toma URODONAL se conserva siempre esbelta, activa y fresca.

Ud. calmará sus crisis de reumatismo y eliminará todas las toxinas de su organismo tomando URODONAL

U R O D O N A L

CONSERVA LA JUVENTUD

DE VENTA EN TODAS LAS FARMACIAS DE LA REPUBLICA

אייב אונזער שולע ווי אן אנפאנג שול, האָט איר אנגעצייכנטע ליניע, וואס צילט צו איינפלאנצן אין קינד ליבע צו זיין היים, פאָלק, לאנד, קולטור, זאפט אים אן מיט די שיינע מידות, מאראל און עטיק, מיט וועלכע אונזער פאָלק צייכנט זיך אוים: עפנט פארן קינד די קוואלן פון נאציאנאלע געפילן און איבערלעבונגען, דייסט פון אים ארוים דעם שפלות קאמפלעקס, פארבייטנדיק עס מיט א נאציאנאלן באוואוסטזיין און שטאלץ, האט זי אבער א גרויסן בלויז און דאָס איז, וואס נאכן פארענדיקן די 6 גראדן פון אונזער שול, פארלאזט דאָס קינד די זעלבע, טרעט איין אין פרעמדע דערציאונגס אנשטאלטן, אין ניט אידישע מיטל שולן, אין א פרעמדער סביבה, אן אנדער אטמאספער, אפנעריסן אינגאנצן פון זיין ערשטער דערציאונג אין איז עלול צו פארגעסן אלץ וואס ער האָט געלערנט און דערגרייכט אין זיינע קינדער יאָרן.

און אט דער בלויז איז שטארק אנטי פערזאנאגיש, ווייל דערציאונג איז א לאנגע קייט צוזאמענגעשטעלט פון פיל רינגעלעך. דאָס ערשטע רינגעלע הויבט זיך אן צו שמידן מיטן ערשטן קינדערשן נעווין, וועלן עס באווייזט זיך אויף דער ליבמיקער וועלט. אודאי איז עס דער כאלטס מער פארבונדן מיט זיין פיזישער דערציאונג, ווי מיט זיין גייסטיקער, אבער שוין פון ערשטן טאג, אז כיעי טראכט זיך אריין, הויבט זיך אויך אן א גייסטיקע דערציאונג, און עלטערן מוזן באציטנס פארזיכטיק זיין ניט נאכצוגעבן אלע זיינע קאפריזן, אין פאפריזן האבן שוין די קינדער; זיי ווילן כ'זאל זיי האלטן אויף די הענט, ווינן זיי א. א. וו. (מיר האבן שוין וועגן דעם א סך מאל גערעדט, און מיר האבן איצט ניט קיין ציל צו שרייבן פערזענאגישע אנווייזונגען, מיר דערמאנען עס נאר פארבייגייענדיק).

אלזא די ערשטע רינגעלעך איז דער לאנגער דערציערישער קייט שמידן ארויף די עלטערן, און די שול איז די וואס שמידט די וויטערדיקע רינגעלעך, זיי מוזן נאטירלעך, זיין פון זעלביקן אויסגוס, פון דעם זעלביקן מאטעריאל, פון דער זעלביקער פארם. איז עס א אידיש קינד, דארפן די עלטערן אין דער פריסטער קינדהייט אנהויבן צו שמידן די גאלדענע אידישע דערציאונגס קייט און די שול זעצט פאר.

קלאָר איז דעריבער, אז ווען מען וואגט שול באציט זיך עס ניט בלויז אויף דער אנפאנג שול, נאָר אויף די עכערע בילדונג אנשטאלטן אויך. איז ווען די דערציאונג ווערט פארנעזעצט פון פריסטער קינדהייט ביז דעם עכסטן דערציאונגס אנשטאלט איז דער זעלביקער ליניע, הייסט עס, אז די קייט ווערט געשמידט פון זעלביקן מאטעריאל, פון זעלביקן אויסגוס אין פארם. ווען אבער, גלייך נאכן פאר ענדיקן די אנפאנג שול, גייט דער שילער אוועק אין א ניט אידישער שול, דאן וועלן אריינגעפאסט פרעמדע רינגען אין דער קייט און זי פארלירט ניט נאָר איר חשיבות, נאָר אמאל אויך איר גאנצן אויסזען.

אט דאָס האט אונז דערפירט צום וויכטיקסטן, אז מיר טאָרן ניט בלייבן שטיין ביי די 6 גראדן נאר מיר מוזן וואנדערן פאר דער וויטערדיקער דערציאונג און עפענען, לכל הפחות, א אידישע מיטל שול, וואו עס זאל הערשן

געפונען אויסאַריטעטן אויפן דערצי־
אונגס געביט און וועלכע זענען תמיר
אויעק באנייסטערמע מיטן זאָג:
„וועגן מיר האָבן א סך אָועלכע נאָציא־
נאלע דערציאונגס אינסטיטוציעס.
וואָלט די נעפאר פון אסימילאציע
אונז ניט באדראָט!" די דאָזיקע מיינונג
ווערט אָנגענאלטן פון אלע אָרטיקע
באזוכער פון פארשיידענע נאציאָנא־
לע און דערציערישע גרופירונגען.
אלע, אלע זענען פאר אונזער שול
נאנייסטערט!

(אודאי זענען דאָ קעגנער און פאר־
לוימדער, אָבער נאר פון אזעלכע
וואָס קענען ניט אונזער שול און וואס
האָבן, אגב, נעווייסע בייזוויליקע כוו־
ניה, אָבער מיר ווילן זיך איצט אויף
דעם ניט אָפשטעלן).

מיר פלענן אָבער שטענדיק הערן
פון די באזוכער אָט דעם שטילן
פארווואָרף. „היתכן? אזא ישוב, מיט
אזא וואונדערבארן נאציאָנאלן דערצי־
אונגס אנשטאלט, האָט נאָך אזויפיל
יאָרן ניט נעקענט זיך דערשלאָגן צו א
מער צונעפאסטן לאָקאל און טאקע
צו אן איינענעם!"

מיר האָבן נעפילט זייער ריכטיקן
פארווואָרף. זיך נעשעמט און אראָפ־
נעשלונגען אָט דעם ביטערן פיל, ביז,
נו ביז מיר האָבן ענדלעך אויך אָט
דעם בלויז אויסנעפילט: מיר האָבן
שוין אָ בנין און א פראכטפולן דער־
צו. היינט וועט שוין מער ניט
דערגרייכן צו אונזערע אויערן דער
פארווואָרף. פארקערט: מיר זענען
זיכער אז מיר ווילן פארניטיקט
ווערן מיט לויב־נעזאנגען.

אמת, מיר האָבן דעם בנין ניט נע־
קויפט צוליב דער קריטיק פון אנדע־
רע נאָר ווייל מיר האָבן נעפילט אליין
וויי נויטיק איז צו האָבן א לאָקאל
פאר דער שול, קודם כל, אין א
פלאץ וואו די לויפט איז א ריינע, ניט
־אנגעפילט און פארפעסטעט פון פאר־
שיידענע גאַזן, רויכן, סאָושעס און
אנדערע שערלעכע שטיק שטאָפן,
וואָס דער צענטער פון דער שטאָט
בריינגט מיט זיך. מיר האָבן דערצו
זיך נענויטיקט אין א לאָקאל א נע־
רוישן, צו קענען אויסשפרייטן
א נזערע אקטיוויטעטן. מיר
האבן נויטיק נעהאט א סאלאָן פאר
מוזיק, פאר פילמען, וויי א הילפס
כיטל צו די למודים און נאָך פיל
אויסבעסערונגען, וואָס דאָ איז ניט
דער פלאץ אייסצורעכענען, אָבער
האָט אינז נעפעלט, וויל מיר האָבן
קיין פלאץ ניט נעהאט.

אָט דאָס אלץ איז נעווען די
שטוים קראפט צו רעאליזירן אונזער
חלום: אן איינענער גרויסער שול
בנין, און מיר האָבן — ווי פריער
אָנגעוויזן, אונזער מינימום פראָגראָם
פין ארבעט אויסגעפילט. עס איז
אויך אמת, אז דער בנין נויטיקט זיך
נאָך אין א גרויסן זאל, הן פאר דער
שול, הן פאר פארשיידענע נעזעל־
שאפטלעכע אונטערנעמונגען. דערצו
ווילן מיר האָפן, אז סוף כל סוף וועט
דער דראנג פאר אידישער דערציאונג
ארומנעמען אלע אידן פון אונזער
ישוב, און יעמאלט וועט מען זיכער
דארפן צובויען נאָך קלאס צימערן,
אָבער דאָס וועט מען זיכער דארפן
פאר שפעטער און מיר האָפן, אז מיר
ווילן עס דערגרייכן. פלאץ פאר דעם
האָבן מיר נענוג.

און איצט, אז מיר האָבן דאָס
דערגרייכט, איז כדאי אָנצוואוואַרפן
אין קורצע שטריכן אונזערע ווייטער־
דיקע פראָיעקטן און פלענער אויפן
דערציערעישן נעביט.

א חלום וואס איז רעאליזירט געוואָרן

(דער נייער בנין פון דער אויטאָנאָמער צענטער שול — און וואס וויטער)

פון **א. עליאוויטש**
(דירעקטאָר פון דער אויטאָנאָמער שול ביים אידישן צענטער)

א. עליאָוויטש

וען די שורות וועלן זיך באוויזן פאַרן לייענער, וועט שוין האָבן פאַראיבער דער אָפיציעלער יום טוב פון דעם חנוכת הבית פון אונזער נייעם שול בנין אין סאַנטאָס סואַרעז; די קינדערלעך וועלן שוין האָבן אָנגעפילט די גרויסארטיקע, רחבות'דיקע קלאַסצימערן, דעם פֿרעכטיקן גאַרטן און חיות. א גרויסע און שווערע ארבעט וועט שוין זיין אָפּגעטאָן. און עס וועט איצו נעבן א מעגלעכקייט צו נעמען אָנהויבן רעאליזירן אונזערע וויטערדיקע פּלענער, וויל דער בנין פאַרזיך, הגם עס איז אפשר די גרעסטע דערגרייכונג פון אונזער ישוב פאַר די 25 יאָר עקזיסטענץ, פאַרנטפערט נלויז א טעכניש פיזישן בלויז פון אינזער שול און פון אונזער מינימום פּראגראם פון אונזער ארבעט.

מיר האָבן טאָקע די גרעסטע אידישע דערציאונגס אינסטיטוציע אין קובא, מיט א וועלט נאָמען. אונזער שול האָט זיך קונה שם נעווען אין דער גאנצער אידישער וועלט מיט איר דערציערישן וועדט, א דאנק די אָפּטע באזוכן פון אויסלענדישע געסט, צווישן וועלכע עס האָבן זיך

SEGUROS DE TODAS CLASES—EXCEPTO DE VIDA

Trust Insurance Agency

AGENTES GENERALES

The Employers' Liability Assurance Corp. Ltd.
de Inglaterra.

Fidelity and Deposit Company of Maryland
de los Estados Unidos

Insurance Company of North America
de los Estados Unidos

The Patriotic Assurance Company, Ltd.
de Irlanda

National Union Fire Insurance Company
de los Estados Unidos

Queensland Insurance Company Limited
de Australia

Cable y telégrafo: "Trustseg" Apartado 2492

Teléfonos A-1901, A-1902 y A-1903 — Aguiar 361, Habana

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

אבער געוואלט קאנקורירן מיט זיין מאריא באניטא און איז אויך געווארן א פילם ארטיסט. און וועז ער באוייזט זיך אויפן עקראן און ער נעמט אויסווייניגן זייגע ליבע שמערצן, הערן זיך בייזע חוזק וועדטער:

— קע סע וואיא, קע סע וואיא אל פעא.

דאס זעלבע פובליקום, וואס נעמט נאך אויף מיט א ז ו י פ י ל ליידנשאפט און ליבשאפט לאראס לידלעך וועז זיי הערן זיי אויף דער ראדיא, אדער פון א זינגער אויף דער בינע, שרייט איצט בייז: „קע סע וואיא אל פעא".

דאס באווייזט, האבן מיר גע־טראכט, אז קינסטלער וואס ווילן אנ־דאלטן זייער דערגרייכטן רום, זייער דערוואַרבענער פאפולאריטעט, דארפן קענען אנהאלטן דיסטאנץ מיטן הויך געשעצטן פובליקום, ניט צופיל זיך ווייזן אין דער עפנטלעכקייט.

דאס פאלק האט ליב אויספאנטא־פירן זייער העלד, זייער ליבלינג, זיין שרייבער, זיין מאלער, זיין קינסטלער, דארף אויסזען, רעדן האנד־לען, ווי ער שטעלט זיך אים פאר פון זיינע שאפונגען. דאס טרעפן זיך פנים אל פנים מיטן אויסגעהלומטן העלד, אדער קינסטלער, האט ניט אייגנטאל שוין צושטערט אילוזיעס פון פאלק, פון דער מאסע, וואס קען נאר פארגעטערן זיין ליבלינג ווען ער איז פונדערווייטנס, ווען ער קען אים ניט צו נאענט. ווען עס טיילט אפ אוז צושייד דיסטאנץ...

CORTESIA DE

GENERAL MOTORS INTERAMERICA CORP.

Representantes en Cuba de

"BUICK" — "CHEVROLET"

Y CAMIONES "CHEVROLET"

25 y Hospital Habana

אייגער פון זיינע קאָלעגן שרייבער אָפּ מיט א קאלטן שניידנדיקן זאָג: חלומסט! פארגעסט, אז דו ביזט שוין א איד אין די יאָרן... מיט קענען טעכניק פון שרייבן איז מען נאָך אלץ ניט קיין שרייבער. מיט א דיפלאָם אין האנט איז מען העכסטנס א געענדיקטער פּען בעל מלאכה... טאלאנט דארף מען האָבן און דאָס לערנט מען ניט אין קיין ביכער אין קיין שרייבער־שטוב שולן...

כאָפּסט א בליק און זעסט קנויליען צער וויקלען זיך אויף זיין פּנים, ער שווייגט שטיל און פארבייסן. פילסט אז אים טוט שטאַרק ווייַ, וואָס זייַנע חברים שרייבער רעדן צו אים אין אזא טאָן, אין אזא שפּראך... דו הערסט ווי ער שעפּטשעט שטיל מיט פּארדראָס: פארוואָס פארשטייען זיי כּלל ניט... פארוואָס?

זעסט ווי ער שלייכט זיך שטיל אַרויס פון רעדאקציע חדר... שפּאנענדיק לאנגזאם, טריט ביי טריט, וועבנדיק זיינע חלומות צום וועג פון גרויפקייט, פון באריכּמקייט, וואָס אים דערווארט ווען ער וועט זיין א שרייבער מיט א דיפלאָם און שרייבן ניט פּאר קיין אידן...

קינסטלער דיסטאנץ...

אין קינא: אויפן עקראן ווייזט מען איינע פון די סענטימענטאלע ליבע מאכערייקעס „מייד אין מעכיקא", פאבריצירט פּארן שפּאניש רעדנדיקן פּובליקום. א מין „כאשע די יתימה" מיט געזאנג און טענץ, ווו איינער פון די העלדן, דער פּאָפּולערער פּאַ־עט און מוזיקער, אגוסטין לאַראַ, זינגט טרויעריקע סענטימענטאלע לידלעך, וואָס צורייסן כּמעט דאָס האַרץ.

אגוסטין לאַראַ איז ניט נאָר פּאָפּולער פאר זיינע לידלעך, נאָר צוליב זיינע ראָמאַנטישע אוואַנטורעס מיט דער שיינער פילם ארטיסטן מאריא פעליקס, „מאריא באַניסא", וועלכע האט אים איבערגעלאָזט און אויסגעמישט אויף א צוויטן.

דאָס הויך געשעצטע פּובליקום, דאָס פּאָלק, די מאסע, האָט אגוסטינס „ליבע טראגעדיע" אויפגענומען מיט כּימפּאטיע. מען האָט דעם איבערגעלאָזטן קינסטלער ראָמאנטיקער באדויערט און ווי אן אנערקענונג און מיטגעפיל געווענען זיינע ניי פּאָפּסטע לידלעך. יעדער זינגער האָט געהאלטן פאר זיין חוב אריינצומען אין זיין רעפּערטואר א פּאָר פון לאָראָס לידער, אויב– ער האָט געוואלט אריינעמען און ספּעציעל, אז דאָס שיינע געשלעכט זאָל אפּלאָדירן.

יאָס מערער דער פּאָפּעט און מוזיקער לאָראַ האָט באזונדען אין ווייך כּעטימענטאלע פערזון „זיין געוועזענע ליבע", זיין מאריא באניטא. אלץ מערער איז געוואָקסן זיין פּאָפּולאריטעט. אלץ מער האָט פאלק, די מאסע, זיך צו אים דערנענטערט; מיט אים מיטגעזונגען: געפילט צו אים א נאענטקייט, געמישט מיט רחמנות. יאָס מען פילט א סך מאל צו א באָוולה'טו, צו אן איבערגעלאָזטן, צו אן אָפּגענארטן.

וואָלט אגוסטין לאַראַ זיך געהאלטן ביי זיינע לידלעך וואָלט ער זיכער פאר־בליבן דער פּאָפּולערער מוזיקער ביי זיינע פאַרערער. אגוסטין לאַראַ האָט

איינמאל איז עס געשען. איך קום אהיים און בלייב שטיין פאר מיין הויז און טראכט: איך האב פאר־לאנדזשעט, ניט מיין הויז, ניט מיין הויז. איך קוק און דערקען ניט מער מיינע ליבע אלטע חברים, מיינע פרײנט, די שטאמען שטייען ווי פריער פעסט פארוואָרצלט אין ערד. אויף זיי איז אבער ניטא קיין געדיכט צע־וואקסענע ציימיגן. ווי אַ קעדפער מיט אפגעהאקטע איבערים שטייען פאר־יתכ'ט די נאקעטע בוימער שטאמען, געבויגענע אין צער און טרויער. איך פרעג וואָס איז געשען? כּען דער־ציילט מיר: דער בעל הבית גייט ביישן, דאַרף ער האָבן פרײַי דעם פלאץ, האָט ער באפוילן די בוימער אַרימצושניידן...

ביינאכט — איך זיץ אין פאָדער־הויז. ווײַנ זיך האלב דרימל'דיק אויף מיין שטול אין הער דאָם פאר'יתכ'טע הרעכצן פון מיינע בוימער פרײַנט זאָגן:

— מענטש! ווי קיין האָבן דיר געגעבן שאָטן פאר דיין הויז? יאָרן ווי קיין האָבן דיין הויז מיט שמעקענ־דיקע גרינקייט באדעקט, האָסטו אַפ־גראנקט און מיט א מעסער אונטערע איבערים ארומגעשניטן, פאר קריפלען אונז געמאכט... האָסט נאָך אלץ וויניק פאר דיר... ווי אומדאנקבאר דו ביסט... מענטש...

מען פארשטייט אים ניט...

זיין „שוואכקייט" איז זיין א שרײ־בער ניט ביי אידן. אידיש, טענר'ט ער, שרייבט ער מער ניט... זיין פע־דער לייגט זיך מער ניט ביי אים אָנ־צישרייבן אן אידישן אות... עס לוינט ניט צו פטר'ן קיין צייט צו שרייבן אידיש... ניט מען לייענט דיך, ניט מען שאצט דיך אפ... און ניט מען פארשטייט דיך. נאָאיוו תמימערײַ ווי א קינד, רעדט ער שה'נווייז וועגן זיינע צוקונפטיקע שרייבערײַש פלע־נער. זאָל ער נאָר ענדיקן די שרייבער שול אין וועלכער ער שפאנט טאָג אין טאָג אוים ווי א חדר אינגל מיט די בידער אונטערן אָרעם; זאָל ער ענדיקן אין באקומען זיין דיפלאָם, וועט ער וייזן די חברים שרייבער ווער ער איז... ער וועט נאָך אָנשרייבן זאכן וואָס וועלן א רוידער טאָן די שרייבער־שע וועלט... מען וועט נאָך וועגן אים רעדן און רעדן... ער וועט נאָך בריינ־גען כבוד זיינע קאָלעגן שרייבער. וואָס שמייכלען ניט איינמאל אונטער און מאכן חוזק פון זיין לערנען זיך אויף די „עלטערע יאָרן" זיין א שרײ־בער...

פון צייט צו צייט כאפט ער זיך ארײן אין רעדאקציע. ער קומט א באלאדענער מיט דיקע ביכער אין וועלכע ער לערנט זיך זיין א שרײ־בער. אין נערוויש פון קלאפענדע שרייב מאשינקעס און דרוק מאשי־נען רעדט ער נעדיכט מיט פייער, מיט גלויבן, מיט הארץ און נשמה. ער דערציילט וועגן זיינע דערגרייכונגען אין די לימודים. ער ציטירט שטיקער גראמאטיק אויף אויסנווייניק... ער באווייזט ווי אן אמת'ער שרייבער דארף בויען א זאך... און ווי די ניט אידישע פראפעסאָרן זיינע זאָגן אים צו א גוטע פערספעקטיוו... אז ער וועט זיין א גוטער שרייבער...

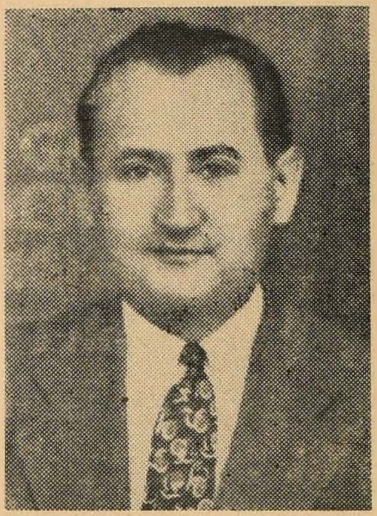
אין רעדנדיק אזוי א צופלאמטער, פיל מיט התפעלות וועגן זיין שרײ־בער'שע צוקונפט גיסט אים פלוצלינג

מיטן בלישטיפט...

פון י. שטיינבערג

מענטש, ווי אומדאנקבאר דו ביסט...

צוויי דיקע בוימער - שטאמען, בריידט צעוואקסענע, פארוואַרצלטע אין שרד, מיט געדיכט באבלעטערטע צווייגן זענען יאָרן נאָכאַנאַנד געוואקסן הארט ביי מיין הויז. בייטאג, ווען זון האָט חמימה'דיק געברענט, האבן די געדיכט באבלעטערטע צווייגן, ווי פרישער שמעקענדיקער כּסך, געבראכט שאטן אין וועלכן איך פלעג זיך קילן און אָפּפרישן. ביינאכט, ווען די לופט פלעגט פון זון צוגליט זיין, און עס איז שווער געווען אטעמען — פלעגן אין שטילקייט פון נאכט לייכט זיך ווינען די באבלעטערטע צווייגן און באווגן אטעם. ניט איינמאל פלעג איך בענטשן אין שווייגענדער שטילקייט מיינע צוויי ליבע בוימער, שכנים, וואס שענקען מיר א מתנה שאטן לופט, דערקווישן און דערפרישן נשמה אין גוף, וואס ווייקן זיך מידע אין קלעפיקן שוויים.

י. שטיינבערג

ווי גוט אין צופריד, האב איך געטראכט, דאַרף זיך פילן דער וועמען צוואל און גורל האט געגעבן אויפלעבן פרייגט, וואס פרישן דיך אויף אין צעשפעטע טעג. און מיערע גליענדע שטיבענדע נעכט. ווי גוט עס איז אייך געדיכט באלעטערטע בוימער צו האבן נאענט לעבן זיך, ווי גוט עס איז אייך האבן אלס פרייגט.

Safa

Sociedad Anónima de Fabricantes Asociados

Enamorados No. 165 (Santos Suárez)

Nuevos teléfonos: I-8585 e I-8586

Calcetines, Escarpines, Camisetas,
Pull-overs de las marcas
ONCE - ONCE y JUNIOR
TRIPLE VIDA y MULTY - PLAY
PUNTO RETENIDO

NYLON BORDADOS

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
פרײנט. קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן
זיי א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

¡QUE SUERTE TIENE el CUBANO!
Un
Highball
Sabroso
Noble
Perfecto
SOLERA EXTRA
Philadelphia
1876
Ron
Bacardi Super
DE
BACARDI Y C.ia
ESTABLECIDOS EN 1862
SANTIAGO DE CU
añejo BACARDI
Unico en
el Mundo
264

Competidora Gaditana

EL CIGARRO INIGUALABLE

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5711.

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר
אַלע אונזערע פרײַנט קלײַענטן
און באַקאַנטע און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון גליק, פֿרייד און פֿראָספּעריטעט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

סאצ. פאלקס פארטיי 131.666
אוינטאריאס 97.550

עס זענען אפגעגעבן געוואָרן 2.001.201 שטימען, וואס שטעלן צו־נויף איבער 77 פראצענט פון דער אל־געמיינער צאל וויילער.

אויסער די קאנדידאטן פון די אר־טאדאקסן און פון דער סאציאליסטי־שער פאלקס פארטיי, זענען די אלע איבעריקע פון די וויילער אנערקענטע קאנדידאטן דערוויילט געוואָרן א דאנק די גוואלטיקע גרויסע סומעס, וואס זענען אויסגעגעבן געוואָרן כדי צו „באאיינפלוסן" די וויילער. זייער קאנטאקט מיט די וויילער איז איבער־גערישן געוואָרן אויף מארגן נאך די וואלן.

כיט דעם דערקלערט זיך וואס די דערוויילטע סענאטארן און רעפרעזענ־טאנטעס געפינען ניט פאר נויטיק צו שאפן געזעצן און אנווייזן דער רעגי־רונג ווי אזוי און אויף וועלכן אופן די עקאנאמישע און סאציאלע פראבלע־מען דארפן געלייזט ווערן. די וויכטי־קע און דרינגענדע פאלקס אינטערעסן געפינען נאך דערווייל ניט קיין אפ־רוף אין סענאט און רעפרעזענטאנטן קאמער, וועלכע פוסטעווען.

ביי די לעצטע וואלן האבן מיר אויך שוין געזען, אז די צאל וויילער, ויעלכע ווילן שוין ניט ווערן „באאיינ־פלוסט" און וועלכע זוכן זיך צו בא־פרייען פון דעם כשוף קרייז. האלט אין וואקסן. די פראפעסיאנעלע פאלי־טיקער הויבן שוין אן פארלירן דעם באדן.

די רעגירונג, אנגעוויזן אויף זיך אליין, זוכט כיט אלע מיטלען צו נארמאליזירן דאס פאליטישע לעבן אין צו שאפן אדרעגונג אין די רעגי־רונגס אנשטאלטן. די רעגירונג זוכט אויך צו קומען אין א נענטערן קאנ־טאקט מיט די פאלקס מאסן און געווי־נען דעם צוטרוי. מען מוז אנערקענען דעם גוטן ווילן פון דער רעגירונג צו שאפן א גוטע אדמיניסטראציע. מען קען אבער אויך ניט גלייכגילטיק פאר־בייגיין די פעלערן פון דער רעגירונג. דאס איז דער שעדלעכער געדאנק. אי נאר זי אליין דארף אנטשדיידן ווענן אלע אונזערע פאליטישע אין עקאנאמישע פראבלעמען. די שולד איז אויך פון די געזעצגעבנדע אנ־שטאלטן, וואס ארבעטן ניט.

דעם דריטן מאנטיק פון העפטעמ־בער, וואס פאלט היי יאר דעם 18־טן, דארף צונויפגעשטעלט ווערן די נייע רעפרעזענטאנטן קאמער פון די העלפט פארבליבענע און פון דעם 1־טן יוני דערוויילטע רעפרעזענטאנטעס. די רעגירונג וועט זיין פארטראטן מיט א מערהייט פון 58 אויטענטיקאס, 14 דעמאקראטן, און 4 רעגירונגס מרייע רעפובליקאנער. וואס שטעלן צונויף 76 שטימען פון דער גאנצער צאל 136. אין סענאט האט אויך די רעגירונג א געזיכערטע מערהייט. האט די רעגירונג דעם אויפריכטיקן ווילן, אז די געזעצגעבנדע אנשטאלטן זאלן ארבעטן? ויעלן אונזערע געוויילטע פארשטייער נעמען ערנסט זייערע פליכטן פארן פאלק?

אויף די פראגן איז אין איצטיקן מאמענט שווער צו געבן אן ענטפער. די נאענטע צוקונפט וועט אונז ווייזן צי די נאציאנאלע פאליטיק וועט ווייטער גיין אויף די אלטע אויסגעטרא־טענע ווענן אדער צי זי וועט זיך דערהויבן צו פראדוקטיוע ארבעט.

א מער טייערן. סיי דער פויער, סיי דער ארבעטער און סיי דער מיטל קלאס נויטיקן זיך אין א שטענדיקן שיץ פון דער רעגירונג.

דער פרעזידענט מיט דער רעגירונג, די סענאטארן און די רעפרעזענטאנטעס זענען א רעזולטאט פון די פאלקס שטימען. וואלט דאך דאס פאלק געדארפט דערוויילן די פארשטייער, וואס ווילן פארטרעטן אלע קלאסן און שיכטן און וועלכע וועלן אויך זארגן פאר די אינטערעסן פון די ווייניגער. האט אימיצער פון די דערווייליגע פארשטייער פארראטן די ווייניגער — ער האט ניט דערפילט וואס ער האט פריער צוגעזאגט — וואלט ער דאך אייגנטלעך געדארפט ווערן באזייטיקט פון דער פאליטישער ארענע. אזוי וואלט געדארפט זיין.

אין דער ווירקלעכקייט אבער געפינט זיך די פאליטישע מאכט ביי א גרופע פראפעסיאנעלע פאליטיקער, וועלכע מאנאפאליזירן דאס גאנצע פאליטישע לעבן. דאס פאלק, די גרויסע מחנה ווייניגער ניט בלויז אפ די שטימען און האט ניט קיין שום קאנטראל אויף די פאליטיקער. מען ניט אים די ברירה אויסצוקלייבן די קאנדידאטן, אבער בלויז די וועלכע ווערן ארויסגעשטעלט פון די פארטיי מאשינעריעס צו באשטימען די מיר פאסיקערע פערזאנען פאר קאנדידאטן, אר זיי מוזן בלית ברירה שטימען פאר די קאנדידאטן פון די פארטייען. ווי אזוי די פארטיי אפאראטן ווערן צינופגעשטעלט — האבן מיר שוין געהאט די מעלעקטייט ביי פארשיידענע געלעגנהייטן אנצוויזן.

ווי אזוי האבן די ווייניגער זיך באטייליקט אין די לעצטע וואלן? בעת דער רעארגאניזאציע פון די פארטייען האבן זיך איינגעשריבן 2.083.629 ווייניגער אין די פאלגנדע פארטייען. ווייניגער

אויטענטיקאס	879.034
ליבעראלע פארטי	302.679
רעפובליקאנער פארטי	253.714
דעמאקראטישע "	219.436
ארטאדאקסן	158.950
אוניטאריאס	142.890
האג. פאלק פארטי	126.926

די דערמאנטע ציפערן שטעלן צוזויף 82 פראצענט פון די ווייניגער וועלכע האבן זיך באטייליקט אין דער רעארגאניזאציע. די דאזיקע גרויסע מאסע ווייניגער האט ניט געקענט ווירקן אויפן ציזאמענשטעל פון די קאנדידאטן לימטעס. מען האט בלויז געגעבן די מעגלעכקייט די פארטייען צו ארגאניזירן זיך אין שטאטישע, פראווינציעלע און נאציאנאלע פאראזאלונגען און קאמיטעטן. די פארטי אגישטאלטן פון אונטערשטן ביז צו דעם העכסטן שטאפל ווערן צונויפגעשטעלט פון די פראפעסיאנעלע פאליטיקער, וועלכע באשטימען די קאנדידאטן.

ווי אזוי האבן ווידער די ווייניגער זיך באטייליקט אין די וואלן? עס זענען אפגענעבן געווארן שטימען פאר די קאנדידאטן פון די פאלגנדע פארטייען:

שטימען

אויטענטיקאס	851.967
ארטאדאקסן	280.827
ליבעראלן	247.951
רעפובליקאנער	217.351
דעמאקראטן	173.889

1942	איז ער ווערט געווען	75 סענט
1943		67 "
1944		59 "
1945		51 "
1946		49 "
1947		41 "
1948		35 "
1949		42 "
1950	איז ער ווערט	45 "

פאראיאַרן און היי יאָר איז דער ווערט פון דאָלער שוין געשטיגן, דאָס הייסט דער לעבנס באראַף האָט שוין געקאָסט ביליקער. מען מוז אויך נעמען איז אכט, אז א גרויסער טייל פון דער באפעלקערונג צאָלט נאָך א גאָר ביליקן דירה געלט, וואָס איז א דאנק דעם געזעץ פון דירות. די רערמאָנטע ציפערן באווייזן, אז דער דאָלער איז דאָ ווינציקער ווערט ווי אין די פאריניקטע שטאַטן, וויל מיר באקומען ווינציקער פאר אים פאר אונזער נויטיקן לעבנס געבויך.

די רעגירונג וואָלט געדארפט זיך ערנסט פאראינטערעסירן מיט דער דערישיינונג פון אויסנוצן די באפעלקערינג אויפן חשבון פון א הייפעלע כילחמה און נאָך דער מלחמה ספעקולאַנטן. דער עקאָנאָמיישער מצב האָלט זיך איצטער אויך אין אנטוויקלען, ווען ווערט ארויסגערופן א דאנק דער כילחמה אין קאָרעאַ. אָבער אויך שטי גן שוין ווידער די אלע נויטיקע ארטיקלען פון געברויך און עס באַציט זיך, אז דער דאָלער ווערט אין יין ווערט אלס קויף קראפט ווידער אראָפזינקען. די רעגירונג איז ווידער באַאמווו לפנים דער דאָזיקער דערישיינונג.

כדי צו אילוסטרירן דעם אופן ווי אזוי די רעגירונג דערלויבט וויכטיקע עקאָנאָמיישע פראָבלעמען, וויל איך אנווייזן אויף דעם פאָלגנדיקן פאקט:

אין פעברואר איז פאַרגעקומען א ריזיקע מאניפעסטאציע פון איבער 50 טויזנט סוחרים, וועלכע האבן געפאַדערט ביי דער רעגירונג צו פארקלענערן די צייט פון די שטייערן רעוויזיעס, וואָס די רעגירונג האָט געהאט דעם רעכט אויף 15 יאָר, ביז אויף 5 יאָר. אונטערן דרוק פון דער דאָזיקער מאניפעסטאציע האָט די רעגירונג אין יולי אונטערגעשריבן און פארעפנטלעכט א דעקרעט, וואָס פארקירצט די צייט פון 15 יאָר, לויט דעם געזעץ פון 20-טן יאנואר 1942, אויף 5 יאָר. די רעגירונג אָבער האָט ניט געהאט דאָס יורידישע רעכט מיט א דעקרעט ענדערן א געזעץ. זי האָט געקענט ארויסגעבן א ספעציעלן דעקרעט, אז עס וועלן נאָר געמאכט ווערן רעוויזיעס פאר 5 יאָר צייט, ניט אבער. אז דאָס רעכט פון-דער רעגירונג וועלט פארקירצט. די סוחרים האבן אויך ניט מער פארלאנגט פון דער רעגירונג, אז זי זאָל באשטימען, אז עס וועלן בלויז געמאכט ווערן רעוויזיעס במשך פון פארגאנגענע פינף יאָר.

ניט לאנג צוריק האָב איך געלייענט אין דער פרעסע אז עס איז דערלאנגט געוואָרן א קאסאציע קעגן דעם דעקרעט אלס אוטלעגאל. דער טריבונאל וועט זיכער בטל מאכן דעם דעקרעט.

מען דארף ניט גאָר וויט זוכן כדי צו קומען צן אן אויספיר, אז די רעגירונג האָט נאָך ניט די נויטיקע פייאקייט אויפצונעמען אונזערע עקאָנאָמיישע פראָבלעמען און במילא אויך צו שאפן די וועגן און מיטלען צו פארזארגן דער באפעלקערונג מיט א בעסערן לעבנס סטאנדארט, ניט אָבער

רונג פון דער אגריקולטור, אינדוסט־
ריע און קאָמערץ.

די אָקציעס פון דער נאציאָנאלער באנק זענען געדעקט פון דער רעגי־
רונג און פון די עקזיסטירנדע בענק אין קובא. די רעגירונג האָט מיט צוויי אקציעס מערער ווי די העלפט, וואָס פארזיכערט, אז די נאציאָנאלע באנק זאָל ניט פארוואַנדלט ווערן אין א אינסטרומענט פון די באנק מאג־
נאטן. ניט קוקנדיק אויף דעם וואָס די רעגירונג קאָנטראָלירט די נאציאָנא־
לע באנק, קען זי דאָרט נעמען אן הל־
וואה ניט מער ווי 18 מיליאן 500 טויזנט דאָלער.

די נאציאָנאלע באנק שטודירט דעם אופן פון פינאנסירן די היגע אגרי־
קולטור, אינדוסטריע און קאָמערץ מיט לאנגטערמיניקע הלוואות, וואָס זוערן ארויסגעגעבן ווערן דורך געזעל־
שאפטלעכע פריוואטע אדער פאר דעם צוועק ספעציעל געשאפענע בענק.

מיט דער גרינדונג פון דער נאציא־
נאלער באנק האָט די קובאנער עקא־
נאמיק זיך דערוואַרבן א געוויסע זילבסטשטענדיקייט און אומאפהענ־
גיקייט מצד דעם אויסלענדישן קאפי־
טאל.

מיט דער וויטערדיקער אנטוויק־
לונג פון דעם עקאָנאָמישן לעבן אין קובא, אין איינקלאנג מיט דעם געבאָט פון דער צייט און אומשטענדן, וועט מיזן געשאפן ווערן די נויטיקע פלאָנ־
מעסיקייט. דאָס וועט מיינען א געווי־
כער קאָנטראָל מצד דער רעגירונג. דעלבע וועט אָבער אויך מוזן ארויס־
ווייזן א כסדר'דיקע אויפמערקזאמ־
קייט און די נויטיקע שטיצע אין צייטן פון א עקאָנאָמישן קריזיס.

עס זענען אויך פאראן אין לאנד נאָך א סך נאָטירלעכע רייכטימער, וואָס ווערן ניט אויסגענוצט. דאָס איז אן אויפגאבע פארן פריוואטן קאפי־
טאל צוזאמען מיט דער רעגירונג.

קובא מיט אירע מער ווי 5 מיליאן און 300 טויזנט איינוואוינער האָט א זייער שיינעם באלאנס וואָס איז שייך עקספאָרט און אימפאָרט. פאר די לעצטע דריי יאָרן האָט קובא עקספאָר־
טירט: אין 1947 פאר 746 מיליאן דאָלער, אין 1948 פאר 709 מיליאן און אין 1949 פאר 578 מיליאן דא־
לער. פאר דער צייט איז אימפאָר־
טירט געוואָרן: אין 1947 פאר 519 מיליאן, אין 1948 פאר 527 מיליאן און אין 1949 פאר 451 מיליאן דא־
לער. עס איז געבליבן פארן לאנד: אין 1947 — 227 מיליאן, אין 1948 — 182 מיליאן און אין 1949 — 127 מיליאן דאָלער.

דער עקספאָרט און אימפאָרט זענען דירעקט דעם אלגעמיינעם קריזיס געזונ־
קען, אָבער אפילו אין דעם לעצטן יאר איז נאָר אויך איבערגעבליבן 127 מיליאן דאָלער. לויט אַלע סימנים וועט דער איצטיקער יאָר ווידער שטייגן סיי אין דעם עקספאָרט און סיי אין דעם אימפאָרט.

דאָס באווייזט, אז קובא איז א שטאַרקער עקאָנאָמישער כח, וואָס אנטוויקלט זיך און ווערט אלץ גרע־
סער. וועז מען נעמט אָבער אין אכט דעם ווערט פון דאָלער, דאָס היימט וואָס דער דאָלער גיט פאר דעם נוי־
טיקן לעבנס שטייגער, יעמאָלט בא־
קומט זיך אן אנדער בילד. וועז מיר נעמען דעם דאָלער פון 1940 אָדער 1941 און מיר פארגלייכן זיין קויף קראפט אין די פאָלגנדע יאָרן זעען מיר אז אין:

פארנומען מיט דער פאָליטיק פאר די וואָלן פון ערשטן יוני. דאָס איז געווען פאר זיי וויכטיקער ווי באשטימען א בודזשעט פאר דער רעגירונג פארן יאָר, וואָס הויבט זיך אָן דעם 1טן יולי. די רעגירונג האָט פארלייגנגערט דעם אלטן בודזשעט אויף דריי מאָנאטן, ווי עס פאָדערט די קאָנסטיטוציע אין אזא פאל.

עס האָט קיינער ניט פראָטעסטירט קעגן אונזערע געוויילטע פארשטייער. למאי זיי דערפילן ניט זייערע פליכטן. עס אָרט אויך קיינעם ניט, צי די רעגירונג האָט אזא בודזשעט אָדער אן אנדערן, אָדער בכלל גאָר קיין בודזשעט ניט. די באפעלקערונג, וועלכע באשטייט פון פארשיידענע סאָציאלע שיכטן, איז ניט פאראינטערעסירט אין דער רעגירונגס פאָליטיק. זי איז מער פארנומען מיט איר אייגענע פראָבלעמען. אפילו די בארימטע אנקלאגע פון סענאטאָר פעלאיא קוערוא קעגן דער רעגירונג פון גראָו, וועלכע ווערט פון אים באשולדיקט אין פארשוויינדן פון 174 מיליאָן דאָלער, האָט ניט דעם נויטיקן אָפקלאנג ביי דער באפעלקערונג. סיי די אנקלאגע ווי אויך שפעטער דער סענסאציאָנעלער רויב פון די דאקומענטן פון דער אנקלאגע האָט בלויז געשאפן א שטימונג פון קוריאָזיטעט. מען פארהאלט זיך ווי צושויער אויף א שויעם ספעקטאקל.

דער איצטיקער בודזשעט, וואָס די רעגירונג האָט אים באשטימט אויף די ערשטע דריי מאָנאטן, וועט שוין כסדר אזוי אָנגעפירט ווערן דעם גאנצן יאָר. דער סכום פון גוווינלעכן בודזשעט, וואָס שטעלט צונויף 97 מיליאָן 543 טויזנט און 800 דאָלער איז דער זעלבער ווי פאראיאָרן, נאָר די ציפערן פאר פארשיידענע מיניסטעריומס אנדערש פארטיילט. דער אויסערגעווייניעלעכער בודזשעט איז פאראיאָרן געווען איבער 134 מיליאָן דאָלער, און היי יאָר ווערט ער צוגענייפנעשטעלט אין איבער 145 מיליאָן דאָלער.

די גרעסערע סכומים זענען: פאר בילדונג ארום 53 מיליאָן און מער ווי צוויי מיליאָן פארן אוניווערזיטעט, פאר פארטיידיקונג איבער 39 מיליאָן און פאר עפנטלעכע ארבעטן איבער 23 מיליאָן דאָלער. איצטער פון דער הילפה אויף 45 מיליאָן דאָלער ווערן נאָך אויסגענעבן ווערן 35 מיליאָן פאר עפנטלעכע ארבעטן.

עס איז דורכגעפירט געוואָרן אן אינערלעכע הלואה אויף 45 מיליאָן דאָלער. די רעגירונג האָט אריסגעגאלאָן באָנאָס אויף 120 מיליאָן, וואָס וועט דערהן די שוין אָפגעשלאָסענע הלואה און ווייטערדיקע הלואות ביז "עב סכום פון 120 מיליאָן דאָלער. די אפעראציעס ווערן דורכגעפירט אייפן פּכּך פון געזעץ פון נאָוועמבער פארקויף יאָר. דער ענין האָט "ע־מאָלט געשאפן הייסע בלוט צווישן קאָנגער און אָנהיינגער פון דער הלואה. דער קאמף האָט יעמאָלט ניט געטראָגן קיין פאָלקס כאראקטער, נאָר ער איז אויף א ספעקטאקולארן אופן אויסגענוצט געוואָרן פון די אפאזיציע פארטייען.

די גרינדונג פון דער אויטאָנאָמער נאציאָנאלער באנק איז אן שום ספק א וויכטיקע דערגרייכונג פון דער איצטיקער רעגירונג. די נאציאָנאלע באנק, וועלכע האָט בלויז אירע פינאנסיעלע אפעראציעס מיט די היגע בענק, דארף רעגולירן די פינאנציעלע קרעדיטן און זאָרגן פאר דער פינאנסי-

דעם שוין פארעלטערטן סיסטעם פון פולשטענדיק פרייער עקאָנאָמישער ווירטשאפט, אָן שום אריינמישונג פון דער רעגירונג, וואָלטן געקענט זיין צופרידן.

די רעגירונג און די פּאָליטישע פּארטייען האָבן א קנאפּע ווירקונג אויפן גאנג פון דעם עקאָנאָמישן לעבן פון דער אָנדער זייט האָבן די עקאָנאָמישע קעראַקטעריסטיקן ניט קיין גרעסערע ווירקונג אויף דעם פּאָליטישן לעבן. פּאָליטיק און עקאָנאָמיק זענען דאָ צוויי געביטן, וועלכע גייען זיך זייערע אייגענע וועגן און קומען זיך צונויף בלויז ביי זעלטענע גע־לעגנהייטן.

די רעגירונג איז אויפן עקאָנאָמישן געביט אויך דער גרויסער אונטערנע־מער, ניט זיינע מאסן אנגעשטעלטע, ניט זיין גרויסן באדארף פון פּארשיי־דענע מאטעריאלן און פּראָדוקטן, ניט זיינע הכנסות און הוצאות אויף מער ווי 242 מיליאָן דאָלער. דאָס גאנצע פּליסט אריין אין דער רעגי־רונגס קאסע פון די פילצאָליקע די־רעקטע און אומדירעקטע שטייערן. דאָס גאנצע ווערט געגעבן פון דער באַ־פעלקערונג, וועלכע דארף זיין פאר־אינטערעסירט ווי אזוי עס ווערט אויסגעגעבן.

דאָס גאנצע דארף אויסגעגעבן ווערן ניט א געווינסן סדר און אין אזא אָרדענונג, אז עס זאָל זיין נוצלעך פאַרן לאנד. כדי דאָס צו דערגרייכן ווערט נעווייניגער אויסגעארבעט א בידזשעט, וואָס דארף ווערן אָנגענו־מען און באשטעטיקט ווערן דורך די פאָלקס פּארשטייער, וואָס עס זענען די גיוויסטע רעפרעזענטאַנטעס און כאנאטאָרס.

אין די פארלאמענטאַרישע לענ־דער, וואו די גרעסטע פּארשטיי־ער פון פאָלק קאָנטראָלירן אלע אק־טיוויטעטן פון דער רעגירונג, ווערט דער בודזשעט אלזייטיק אָן מיט דער פולער אחריות דיסקוטירט. עס האָט שוין ניט . איינמאָל פאסירט, אז א רעגירונג האָט רעזיגנירט, וויל דער פארלאמענט האָט געמאכט וויכטיקע ענדערונגען אין דעם צוגעשטעלטן בו־דזשעט.

במשך פון צען יאָר ביז פּאראיאָרן האָבן דאָ די רעגירונגען אויסגעגעבן די אריינגעפלאָסענע געלטער אָן וועלכן עס איז בודזשעט. די רעגירונגען האָבן אסיגנירט סומעס דורך דעקרעטן אויף א קאפריזנעם אופן, אָן וועלכן עס איז קאָנטראָל, אָן וועלכן עס איז פּריער אויסגעארבעטן פלאָן און דעמ־דיק די הצתרכות'ן פון דעם מאָמענט.

אין מאי פון פּאָריקן יאָר איז דורך דער רעפרעזענטאַנטן קאמער און סע־נאט בחפזונדיק אָנגענומען געוואָרן דער פון דער רעגירונג אויסגעארבע־טער בודזשעט. דער בודזשעט האָט א גאנצע רייע גרונט פעלערן און איז ניט ניט געווען ראציאָנעל צינויפגע־שטעלט, ווי ער וואָלט נעדארפט זיין. מען האָט זיך אָבער געטרייכט מיטן פאקט, וואָס נאָך אזא לאנגע צייט איז מען פּאָרט דערגאנגען צו א גע־זעצלעך באשטעטיקטן בודזשעט. אויב דער איז ניט געלונגען, וועט מען איבעראיאָר שוין צוגרייטן א מער ציגעפּאסטן בודזשעט פאר די בא־דערפענישן פון לאנד.

ליידער האָבן די געוועזענדע קער־פּערשאפטן, די רעפרעזענטאַנטן קא־מער און דער סענאט, בכלל ניט גע־ארבעט אין דער פּאָריקער כעסיע. אינזערע קאָנגרעסיסטן זענען געווען

די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע לאָגע אין קובאַ

פון סעבאַסטיאַן קאַנא

סעבאַסטיאַן קאַנא

ווי ווייט די עקאָנאָמישע באַדינגונגען זענען אין אַנדערע לענדער מיר אָדער ווייניקער אונטערגעוואָרפן דער הערשנדער פּאָליטישער כאַכט, איז די לאָגע אין קובא א גאָר באזונדערע, א גאנץ אייגנארטיקע. די רעגירונגען האָבן דאָ כּמעט ניט קיין אייגענעם צוגאנג בנוגע אונזערע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, שוין אפּערעדט פון א פּלאַנידטער אייסנעראבעטער פּאָליטיק, ווָאָס זאָל דינען ווי א ריכטליניע אין אונזער עקאָנאָמישער ווירטשאפט.

מיר זאָגן כּמעט, ווייל אומדירעקט און צייטנווייז, ווען עס האנדלט זיך בייַ א צרה, אינטערווינירט די רעגירונג אויף דעם אָדער יענעם געביט פון אונזער עקאָנאָמישן לעבן. דאָס ווירט געטאָן סּפּאָנטאַן און אין דרינגנדע פאלן. די געשאפענע פּראָבלעמען ווערן ניט אלזייטיק שטודירט און ווערן בלויז געלייזט אויפן מאָמענט, ניט אָבער אויף א לענגערן טערמין. די אינטערוועניע פון דער רעגירונג איז דערפאר אָפטמאָל גינסטיק בלויז פאר איין צד אין ניט צום פרידנשטעלנד פאר דעם צווייטן צד. אין אין פאל ווערט די פּאָליטיק פון דער רעגירונג באצייכנט ווי א פריינטלעכע צו די אַרבעטער אין אין א צווייטן פאל אין די אינטערעסן פון די באלעבאטים.

אין אלגעמיין ווערט די עקאָנאָמישע אנטוויקלונג ווינציק געשטערט און נאָך. ווינציקער אונטערשטיצט מיצד דער רעגירונג. די אָנהייַנגער פון

HUGO MAY

AGENTE DE FABRICAS EXTRANJERAS

Teniente Rey 360 **Teléfono A-9481**

HABANA

CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5711, SALUDAMOS CORDIALMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

THE MAY TRADING COMPANY, S.A.

Importador y Distribuidor

ESPECIALIDADES: **CAPAS DE AGUA**

Artículos de Quincalla y Sedería

Venta al por mayor exclusivamente

Teniente Rey 359 Habana Telf. A-8495

און זיי רופן פון דער ווייט: —
קומט א לעב טאָן דאָ א טאָג,
אלֿ־דאָס גוטס פאַר אייך געגרייט,
און קובאַנקעס — ווי געטאָקט.

טעג פאַרשיכור'טע פון זון.
נעכט פאַרכישופ'טע מיט שיין.
מיידלעך — הייסע, טראָפיש־בלוט,
בעכערס שוימיקע מיט ווין.

וועגן, צווישן רייען בלומען,
ציען זיך אויף מיילן ווייט.
וואן איר זאָלט אַהער ניט קומען —
אייביק איז דאָ פרילינג־צייט.

און דער ים, ווי א געליבטע,
האַלט די אַרעמס אויסגעשטרעקט;
וואַר עס טונקט זיך אפֿ אין אים
דערפילט זיין יוגנט אויפגעוועקט...

פאַלמען־וועלדער, גרין באַקרוינטע,
שפרינגען איבער בערג און טאָלן.
קאניע, פיניע, טאַבאַק־פעלדער, —
וואָן נעמט מען פאַרבן זיי צו מאָלן?

און פרימאַרגנס בלאָנדן צויבער,
און פאַרנאַכטנס שקיעה־פראַכט. —
ווי פאַרכישופט וואָלט א טרוימער,
אייך אין טרוימען־לאַנד נעבראַכט...

אונטער שלאָס, אין אונטער ריגל, —
ווען די הייסע קושן טליען
ווי אן אָנגעגליטער זיגל?

שטראָמען ליכט פון אלע זייטן.
און מוזיק פאַרכישופט רופט,
הויבן פיסלעך זיך צום טאַנץ, —
פאַרלעך ווינגן זיך ווי וועלן
אויף א שטילן בלויען ים,
ווען די זון פאַרגייט אין פראַכט,
און דאָס האַרץ פאַרגייט אין קוועלן.

יוגנט ,ליבע, פרייד און טאַנץ,
ליכט, געזאַנג, טרוים און וואר
צונויפגעפלאָכטן אין איין קראַנץ,
פון טויזנט טאַנצענדיקע פּאָר.
מיט די שאוואַנענדיקע פים
איבער שפיגלדיקן דיל.
א, דו צויבער שטאָט פאַריז!

ט ו ר י ס ט ן

פון דער אָפּטיילונג „קובא"

אויף דעם בלויען ים, באַגילט,
ווינקט זיך שוואַנענדיק א שיף;
פרימאַרגן־זון האָט זיך צעשפּילט
שפרינגט און ניורקעט אין דער טיף...

פון דער ווייטן גיט א בלענד
אוא וויסקייט פון א ברעג,
ווי טויזנט צארטע פרויען־הענט
וואלט האוואנא אויפגעשטרעקט...

וואָס אויך איך קען ניט פֿאַרבן דאָס הייליקע ערד,
מיט מיין בלוט פֿאַר מיין פֿאָלק, פֿאַר מיין היים, פֿאַר מיין לאַנד;
צי בין איך קיין איד ניט, צי בין איך ניט ווערט
צו זיין אויך אַ גואל? — פֿאַרוואָס קומט מיר די שאַנד?!

איך זוך ניט קיין ענטפֿער, כאָטש איך קען אים געפֿינען: —
עס טיילן מיר טויזנטער מייל פֿון זיי. —
דאָך דאָס איז א תירוץ — אַ תירוץ דעם זינען,
אָבער ניט פֿאַר דאָס האַרץ, וואָס בלוטיקט אַזוי . . .

איך קען זיך ניט העלפֿן, און אייך — אויף געווים.
איך האָב ניט די זכיה צו שטיין אויף דער וואַך,
ווי ניט איינער אין ארץ מיט וואונדיקע פּיס,
מיר זאָלן ניט זיין מער צו שאַנד און צו שמאָכט . . .

פֿאַרליבטע פֿאָרלעך

פֿון דער אָפּטיילונג „פֿאָריז"

איינס צום צווייטן צוגעטוליעט,
מיט די אויגן איינגענעסן,
און די ליפּן איינגעביסן,
פֿראַנק און פֿריי איבער די גאַסן, —
זאָלן אַלע זען און וויסן,
אז מיר זענען בלוט מיט פֿייער
אויסגענאָסן, אן גרימאסן...

אז דאָס האַרץ איז פֿול מיט ליבע,
און די אויגן ברענען, גליען,
און די ליפּן פֿלאַמען, ציען,
איז צו וואָס באַהאַלטן זיך

און זיי דוען איצט
העכער פאר די שטערן.
שטראלן איבער זון
אין א ים פון טערן.

איך שטיי פון דער ווייטן.
און איר דאַרטן קעמפט!

פון דער אַפטיילונג „ישראל"

איך שטיי פון דער ווייטן און איר דאַרטן קעמפט!
איר גיט אייער בלוט — און איך וואָס גיב דאָ? —
איך שעם זיך צו זאָגן. אין האַרצן מיר קרעמפט,
צי בין איך גאָר ראוי צו לעבן די שעה? . . .

דורות פאר מיר, האָבן גע'הלומ'ט, געבענקט
צי דערלעבן די צייט פון גאולת העם;
און איצט, אז געקומען — פיל איך זיך געקרענקט, —
איך שטיי פון דער ווייט, ווי א נאר, ווי א תם.

מיין שוועסטער, א פרוי, זי קעמפט מיטן ביקס,
שלאָפט ניט די נאכט, שטייט אויף דער וואך . . .
און פארגעסט ניט צו שרייבן אין באגינען א בריוו
צו איינעם, וואָס איז פארבליבן פון טויטע א סך . . .

און איך דאָ מיר גיי, ווי שטענדיק ארום,
ווי עס וואלט קיין זאך נעווען, קיין זאך געשען;
צי מעג איך נאָר רעדן, דארף ניט זיין שטום,
וועז דאַרטן זיי קעמפן על קידוש השם ! . . .

איך גיב שוין א דאלער, א צווייטער — גיט צוויי,
וואָס איז דאָ דאָס געלט — וועז יענער גיט בלוט?! —
איך פיל זיך פארצווייפלט געפאלן אזוי,
וואָס אויך איך קען ניט פאלן ווי זיי דאַרט מיט מוט . . .

בנות יעקב

פון דער אָפּטיילונג „על שבר בת־עמי"

דריי און נייניציק שוועסטער מיינע!
הייליקע און ריינע,
זענען פון דער וועלט אַוועק,
גליקלעכע אַזוינע...

כ'האָבן געוואָרט אויף זיי
שמוציקע גאָרילעס; —
זענען זיי צו גאָט אַרויף
בקדושה און בטבילה.

ביז דעם לעצטן אָטעם־צוגג,
שטיל געוואָגט א תפילה
ביז דער סם האָט זיי געלאָזט
שווייגנדיקע, שטילע...

און די חיה איז געוואָרן
רציחה'דיק דערצאָרנט.
דריי אין נייניציק אָפּגעהאקטע
בליענדיקע יאָרן!

אין די זון, זי איז געבליבן
אין הימל ראָרט, די זעלבע.
זי איז ניט אַראָפּגעפאַלן,
יוי א בלאָט, א געלבע...

אין די שטערן וויימלען נאָך,
קיין איינער ניט פאַרלאָשן!
אין די שערי־רחמים —
זענען אלץ פארשלאָסן...

דריי־אין־נייניציק שוועסטער,
ווי מלאכים ריינע,
האָבן זיך באָפּרייט
פון א יועלט — א זונה!

הוילע, דאָרע צווייגן,
פּאַרשטיינערטע סקעלעטן,
רופן דורכן שווייגן —
קושן דיך און גלעטן...

נעמט ארומך א שוידער
טיף ביזן גביין;
פּאַלט אַרויף־אן אימה
אויף דאָס שטעטעלע אַליין...

טוליען זיך די הייזער
אייגם צום צווייטן צו,
און אין זיי די מענטשן
געפינען ניט קיין רו...

ציט זיי איבער לענדער,
איבער ווייטע ימען,
כאָטש אויף אַלע שוועלן
שוועבט שלעסער צאַמען...

טרויטען זיי, און האָפן,
דאָס שטעטל צו פאַרלאָזן;
און פון ווייטן ווינטן
כרויעריקע בלאָזן...

פוילע, גרויע טעג.
פליט פארבי א קראָג;
פליען אפּ אזוי
פיר און צוואנציק שעה.

לידער

פון אליעזר אַראַנאָוסקי

(פון בוך „געזאַנג פון קאָנ-
טינענטן" וועלכער דער-
שיינט אינגיכן)

אליעזר אראנאוסקי

הערבסט אין שטעטל

(פון דער אָפּטיילונג „פוילן")

פוילע, גרויע טעג.
פליט פארבי א קראָ;
פליען אָפּ אַווי
כּיר און צוואנציק שעה.

הייזלעך איינגעוויקט
אין כמורנעקייט און נעיִן.
ולאָצן נאסע שויבן —
פאריאָטענע מיט קרעץ...

איבער לוזשעס, בלאָטעס,
שפּרייזן שאָטנס אום.
ביי דער זייט די בויכער —
טרויעריקע, שטום...

נער פון די בעל יועצים פון דער דע־
לעגאציע צו דער „יו־ען", וועו עס
קומט צו לאטיין אַמעריקאַנישע עני־
נים.

דער הער אַווידיאַ גאַנדי האָט מיט
מיר בארפירט א שמועס וועגן קובא
אין עם האָט ניט געוואָלט לאַנג מיר
אויסצוגעפינען, אז ער איז באקאנט
מיט זייער א סך פון די שרייבער אינ־
טעַלעקטואלן און פאָליטיקער פון קו־
בא. ער איז אזוי ארום די לעבעדיקע
ענציקלאָפעדיע וועגן לאטיין אַמעריי־
קע.

אין ווידער ווארפן זיך מיינע אויגן
אַריבער צו די עלעגאנטע צימערן
פון אידישן קאָנסולאט. דער הער
אַווידיאַ גאַנדי באגלייט מיר אין
וויזיט מיר אן אויפן גרויסן קאָנפע־
רענץ צימער, ביבליאָטעק צימער און
די פארשיידענע אנדערע דעפארטא־
מענטן פון דעם גרעסטן ישראל קאָנ־
סולאט אין דעם גרעסטן אידישן
וועלט צענטער, ניו יאָרק.

מיט א געפיל פון פרייד און
שטאָלץ פארלאָז איך די „ישראל טע־
רימאריע" אין ניו יאָרק און טראכט
פון יענע טעג פון צרייד וועו עס וועט
מיר אמאל באשערט זיין מיט די
אייגענע אויגן צו זען מדינת ישראל
אין פילן אונטער מיינע טריט ניט
די טיף וויכע רויטע דיוואנעם, נאָר
די רויע מוטער ערד פון ישראל.

UNA MODERNA ORGANIZACION BANCARIA
QUE COOPERA CON SUS CLIENTES

The Trust Company
of Cuba

Oficina Principal:
OBISPO No. 257

FUNDADO EN 1905

TTC-13-44

קאַנסול משה קראנע ווײַסן, אז כ'האָב אַן „אפּאָינטמענט" מיט דעם הער גדעון שטראוס, וואָס פארנעמט דעם אמט פון האַנדלס אטאַשע מיטן ראנג פון ישראל קאַנסול. זײַן אמט אין קאַנסולאט איז פון גרויס פאַר־אַנטוואָרטלעכקייט. ער איז דער וואָס ארבעט פאר דעם, אז עס זאָלן אינ־וועסטירט ווערן געלט אין פארשיידע־נע אונטערנעמונגען אין ישראל. אַן עקספּערט אין ווירטשאפטלעכע ענ־ינים, האָט ער שוין דערפאַלגרייך גע־האַלפן דורכפירן פארשיידענע וויכטי־קע אינוועסטיציעס. ווי פאבריקן און אנדערע ביזנעס אונטערנעמונגען. ער איז אַן עקספּערט אין ביזנעס ענינים. הונדערטער אידן פון אויסלאנד מאַכן היינט גוטע ביזנעס און זענען אים דאנקבאר פאר די פארשיידענע אַנ־וויזונגען און עצות. און ניט נאָר אמעריקאנער אידן פירן שוין ביזנעס אין ישראל, נאָר אויך קריסטן, ווי די קייסער פראזער אויטאָמאָביל פאב־ריק און אנדערע.

עס זענען אויך איינגעשטעלט גע־ווארן פאבריקן פון „פילקא" און „פרידזשעדייער" און א גרויסע ש'ד פאבריק.

אויך אידן אין לאטיין אמעריקא־נישע לענדער האָבן לעצטנס אָנגע־הויבן אינוועסטירן געלט אין ישראל, ניט אפשר אַזוי צוליב די גרויסע פרא־פיטן, נאָר גיכער צוליב די „קאפּ־ריזן" פון די „פאַליטישע ווערטער", וואָס נעמען אפטמאל אַן פארשיד־נארטיקע כאראקטערן... אפטמאל, אין לאַטיין אמעריקע ווערט מען בלויז רעגירט דורך דעקרעטן... איז פאר־מראכט זיך א איד, וואָס האָט עפעס געלערנט פון דער היסטאריע..

הער גדעון שטראוס איז זייער א קלוגער מאן, ער געפינט זיך פאר די לעצטע זעכצן יאָר אין ישראל, נע־הערט ניט צו קיין שום פארטיי, איז אליין א איד פון בערלין. ישראל האָט אים אָנגעפארטרויט א זייער וויכ־טיקן פאסטן, און אויר פילט גלייך, אז די ישראל רעגירונג האָט געוואוסט וואָס זי טוט. ער איז שטאַרק איבער־געגעבן און ארבעט בשלמות צו העלפן לייזן איינעם פון די וויכטיקסטע פראבלעמען אין וועלכן עס נויטיקט זיך שטאַרק די יונגע אידישע מדינה.

אן אינטערעסאנטער טיפּ איז אויך דער הער אָווידיא נאַנדי, פון לאטיין אַמעריקאנער דעפארטאַמענט. אליין א פריסט, א שפאניש רעפובליקאנער אינטעלעקטואל, וואָס איז באהאַוונט אין לאטיין אַמעריקאנישע ענינים און אויך באקאנט מיט א סך אינטעלעק־טועלע פערזענלעכקייטן און פאליטי־שע פיגורן פון לאטיין אַמעריקע. ער איז אליין אויך א שפאנישער שריי־בער און ווי מיר דאכט זיך איז ער שוין אויך אן עקספּערט אין אידישע ענינים פון חוץ לארץ אין ישראל.

די סעקרעטאַרישע פון משה טוב האָט מיר אים פאַרגעשטעלט, ער האָט זיך מיט מיר אוועקגעזעצט שמועסן אין ווי איבערראשט בין איך געווארן ווען ער האָט מיר געלאָזט ווייסן, אז ער איז ניט קיין איד. ער האָט בא־מערקט מיין איבערראשונג, האָט ער געשמייכלט. ציענדיק זיין לולקע האָט ער מיר איבערגעגעבן אין קורצן וועג זיין דעליקאטן אמט, וועלכער איז ניט קיין צופאל, נאָר איז פון א סך פריער נאָך. איידער עס איז אויפ־געקומען די אידישע מדינה. ער איז ניט סתם א אידן פריינט, נאָר איז איבערגעגעבן מיט לייב און לעבן דאָס אידישע פראבלעם. ער איז איי־

— פון „קענען" ביז „וועלן" איז דאָ אן אונטערשייד. די אָנגענומענע שפּראך וואָס עס דארפן רערן אין קאָנסולאט אלע באַאַמטע, איז העברייאיש. אָ טייל פון זיי, וועו מען זאָל זיי גוט א כרייסל טאָן, וואָלטן זיי אָנגעהויבן רערן א גאנץ גוטן אידיש... דאָס לעצטע איז געוואָגט געוואָרן האלב אין שפּאס...

איך גלויב אפילו, או עס שטעקט אין דעם אָ היפּשע מאָס אמת, או זיי האָבן פארגעסן „או" זיי האָבן אמאל געקענט אידיש, אוּן אויב מען האָט אמאל געקענט אידיש, איז האָט די דאָזיקע שפּראך א טבע, או זי לאָזט זיך ניט פארגעסן... דערפאר קען מען דאָ אייך הערן זייער א סך רעדן אין ענגליש.

איך בין אויך אויפגענומען געוואָרן פון הער ארטור לוריע, דער גענעראל קאָנסול פון ישראל אין ניו יאָרק. כאָטש אין דער צייט וועו איך בין געקומען איז ער געווען שטאַרק פארנומען, ער איז דאָן געווען איינער פון די יואָס האָט אויך כסדר געמוזט שטיין אין קאָנטאקט מיט דער „יו-יען". וויל אָברי איבען איז דאָן אוועקגעפאָרן אין ישראל. דאָך איז מיר געלונגען צו פועל'ן ער זאָל מיך אויפנעמען. נאָך דעם זיי איך בין שוין מיט אים געזעסן אוּן געשמועסט, האָט ער זיך אָנגעהויבן אויספרעגן אויף אונזער אידיישן ישוב אוּן וועגן א רייַ פערזענלעכקייטן פון דער קובאנער פאָליטישער יואָלט. איך האָב ארויסגעזעון אין זייַנע פראָגן, או עס וענען אים ניט פרעמד די פאָליטישע פירער פון לאנד. ארטור לוריע האָט אויף מיר געמאכט זייער א שטאַרקן איינדרוק. זייער עלענאנט אין אויסזען, אין קלייַדונג אוּן האלטונג. ער זעט אויס ווי אן אמעריקאנער טיפּ פון א דזשענטלמאָן, איז גרייט שטענדיק מער צו הערן ווי צו זאָגן, האָט ליב אריינצוואוואָרפן א פראָגע. דאָ פילט מען גלייך דעם דיפּלאָמאט וואָס איז העפלעך ביז גאָר, צו דער זעלבער צייט זייער אָפיציעל. איך האָב אים איבערגעגעבן, או איך בין געקומען צו אים ניט אָזוי ער זאָל מיר אָנהויבן געבן אינפאָרמאציע, דאָס האָב איר שוין באקומען דורך די אָנדערע, נאָר איך האָב בלויז זיך געוואָלט באקענען מיטן הויפּט פון ישראל קאָנסולאט אין ניו יאָרק.

דער געשפּרעך איז צוויישן אונז פאָרגעקומען אין אידיש. ער האָט זיך באַרעגטפערט, או ער רעדט א שלעכטן אידיש, איך פון מיין זייט האָב אים געמאכט א קאָמפּלימענט. או ער רעדט זייער א גוטן אידיש... איך האָב בלויז געפילט, או וועו עס זאָל מיר אויסקומען מיט אים צו רערן א שטונדע אָדער צוויי, וואָלט ער גערעדט א סך א בעסערן אידיש ווי איך. פון אָנפאנג האָט עס געהאט דעם קלאנג פון אידיש דייטש... במשך די פונפצן מינוט פון אונזער געשפּרעך, איי דער „דייטש" פאַרלאָרן געגאנגען. אוּן איך האָב דערפילט, או איך זיץ פאר א אינטערעסאנטע פערזענלעכקיים וואָס וועט זייער ווייט דערגרייכן אין דער יונגער אידישער מדינה. (אין צוויישן צייט, בין איך טאקע געוואָר געוואָרן, או ארטור לוריע איז דערהויבן געוואָרן צום ראנג פון א מיניסטער).

ביים געזעגענען זיך האָט ער זיך העפלעך א נויג געטאָן אוּן געבעטן איבערגעבן א גרוס דעם אידישן ישוב אין קובא.

אין ווידער לאָזט מיר דער ווייַצ

ביי מיין צווייטן וויזיט איז שוין פאר מיר געווען באשטימט די ערשטע באגעגעניש מיט דעם וויצע קאנסול פון ישראל הער משה קראנע. איך בין אריינגעפירט געוואָרן אין אפיס פון דעם וויצע קאנסול, אויף זיין ביורא איז געלעגן אן א שיער פאספארטן און הער האט כסדר געהאלטן אין אירן אונטערשרייבן די וויזעס קיין ישראל.

מיר האבן זיך פארנאנדערגערעדט. אין א גוטן מאמע לשון. איך האב אים איבערגעגעבן, אז איך בין א שרייבער פון קובא, הר האט מיר גלייך געמאכט א באמערקונג, אז הר האט מיר גאר נעלייענט אין ניו יארק, אז פון לייענען בין איך אים שוין באקאנט און ווידער פרייט אים מיר צו קענען פערזענלעך. איך פון מיין זייט, האב אים אויך אנגעוויזן ווי אינטערעסאנט עס איז פאר מיר צו הערן, אז א קאנסול לייענט אמאל א אידישן שרייבער פון קובא... און איך מוז זאגן, אז צום בעסטן האב איך זיך כאקע געפילט אין מיין שמיר עס מיטן וויצע קאנסול פון ישראל, מיטן הער משה קראנע. עפעס איז מיט איינמאל פארשוואנדן אלע אפיציעליטעטן, מיר זענען געוואָרן היימיש, פינקט ווי מיר וואלטן זיך שוין געקענט פון פריער. הר האט מיר אפילו דערציילט, אז פון צייט צו צייט זינדיקט הר אויך אונטער מיט דער פען, זענען מיר דאך שוין אויך קאלענו.

דער ישראל וויצע קאנסול משה קראנע האט דעם וויזיט דעפארטאמענט אונטער זיין האנט ארבעטן 10 באאמטע, זיי קומען דירעקט פון ארץ ישראל איך שטעל אים א פראגע זועגן די וואס פאָרן, און קראנע גיט מיר איבער, אז עס ווערן ארויסגעגעבן א סך טוריסטן וויזעס, ניט נאר אויך פאָרן, נאר אויך א סך קריסטן. עס פאָרן גלחים און סכוודענטן. פון די לאטיין אמעריקאנישע לענדער פאָרן זייער ווייניק.

די העפלעכקייט פון וויצע קאנסול לאָזט מיר זיך מיט אים ניט שיידן, ער וויזיט מיר די פארשיידענע דעפארטאמענטן, איך דערפיל דאך, אז כ'נעם איבן צו צייט. אפשר נוטקיט זיך ניער, אז די וויזע זאל אים קומען אין צייט און צוליב מיר ווערט עס פארהאלטן. איך ווייל מער ניט אויסנוצן די העפלעכקייט, אין איך שטעל קראנען א זייטיקע פראגע: צו וועלכער פארטיי ער געהערט? און ער שטעלט מיר צוריק א פראגע, טאקע פונקט ווי א איד איז זיך נוהג..

— איז עס אויך וויכטיק פאר אייער ארבעט?

ער שמייכלט אונטער און זאגט מיר דאך, אז ער געהערט צום הפועל הכיזרחי. און לאָזט וויסן פאלן א וואָרט, אי די פארטיי אנגעהעריקייט האט ניט קיין שום שייכות צו דעם פאקטן...

אי ניו יארקער ישראל קאנסולאט ארבעטן איבער 80 באאמטע, בלויז צייוי פון זיי, האב איך באמערקט זיצן אן ארבעטן אין ירמולקעס. אמת מאקע ניט קיין גרויסע, קוים וואס זיי זענען זיך אן, עפעס ווי א לאטקעלע אויפן מיט הפאָ. מיט אויגעם פון זיי האב איך געכאפט א שמועס, גראד אן אמעריקאנער בחור'ל, זייער א פימפאמיישער, רעדט א גוטן אידיש. נאך דעם ווי איך האב אים געשטעלט די פראגע, צו ער רעדט אידיש, האט ער מיר צוריק געשטעלט די פראגע:

— בין איך דען קיין איד ניט?

— די אנדערע זענען דאך אויך אידן!

— זיי קענען טאקע אויך אידיש!

— איז פארוואס רעדן זיי ניט?

ניקבע פעלקער. צו וועמען איך האָב זיך דער ערשטער געלאָזט אָנמעלדן.

משה טוב קען איך פון קובא. ער איז טויט אמאָל נעקומען אין אַ ספּע־ציעלער כּיפּיע אין נאָך דאָן האָט ער אויף מיר נעכאַכט זייער א גוטן איינ־דרוק. שוין דאָן האָב אין אים נעזוכן דעם אידישן דיפּלאָמאט פון וועלטלעכן פֿאָרמאַט.

אין אַם שפּרייז איך שוין איבער צוי־משן. אויף נעדענקסט מעפּיכער וועגן איינגעשפּרייט איבער אלע פּאָלן, א כּלומה א נאנצע מיט אלע באקוועמ־לעכקייטן. פּאַרשיידענע צימערן מיט שייגע מעבל, ריין, אויסגעפוצט. די פּאַרשיידענע דעפּארטאַמענטן פון קאָנ־סולאט ארבעטן. די מערהייט פון די פּירמען וועגן נאָך יונגע, א טייל דער־נרייכן צו די מיטלע יאָרן, די מענער האָט נלייכן. עס קלאפּן פּארשיידענע שרייב מאשינקעס, אנדערע קוקן סתם אין פּאפּיר. אין פּאפּירן פעלן ניט אלע ביזאַם וועגן בארוואַרפן מיט פּאפּיר. עס וועגן דאָ א סך אָנגע־שטעלטע, עס איז אָבער דא א סך אר־בעט. עס וואַלט זיך נעפּאדערט א גרע־סער פּלאַץ אוו מער מענטשן, נאָר די יונגע אידישע מלוכה איז ווייזט אויס נים נכון... פּאר מיר האָט עס אפּילו אויסנעזען זייער א סך!...

שוין זאָך האָט מיר כסדר נעהאלטן אין ענטוזיאזם. דער נעפּיל, או איד וואָנען זיך אין א אידישן קאָנסולאט, אויף ישראל מעריטאריע. דאָס אליין איז די נרעסטע איבערלעבעניש. כאטש עס איז מיר שווער נעווען זיך צוזא־מענצורעדן, איך האב זיך נעפּילט אין דלות מים אידישער שפּראך, וויל די מערהייט פּארשטייט און רעדט בלויז העברייאיש אדער ענגליש. עס איז מיר דאָך נעלונגען זיך צוואמענ־צירעדן אויף שפּאניש און טיילוויז אויך אידיש.

צווישן מאָל בין איך נעווען אין יש־ראל קאָנסולאט. דאָס ערשטע מאָל האָב איך בלויז באוויזן זיך ארונכצו־שמיעסן מיט משה טוב, נאָך דעם ווי די כימפּאטישע סעקרעטאַרשע, חביבה, האָט מיר אין דער שיינער סערוואנטעם שפּראך און שיינעם העפּלעכן שמייכל אריינגעפּירט צו משה טוב אין אָפּיס. איך האב נעכאפט א שמועס מיט טוב. דעם מיניסטער, וואָס פירט די פּאָליטיק פון ישראל ביי דער „יו־ען". ער האָט כיר אויפגענומען כאטש ער האָט נע־הארפט אוועקגיין טאקע צו דער „יי־עו". ער האָט זיך אויסגעפרעגט וועגן די אידן אין קובא, אויף ס. מ. קאפּאָן דעם רעדאקטאר פון „האוואנער לעבן" און ישראל פּארשטייער אין קובא, מיט וועמען ער שטייט אין פארבינדונג. ער האָט זיך אויך פּראַינטערעסירט אין דיר קובאנער פּאָליטיק און וועגן די באציאונגען צו ישראל. איך פון מיין זייט, האָב זיך פּראַינטערעסירט אין מיין שרייבערישער מיסיע. צו קענען מאכן א רעפּארטאַזש פון אידישן קאָנ־סילאט אין ניו יארק פּאר די לייענער פון „האוואנער לעבן". איך האָב אים דערציילט עפּעס פון מיינע נעפּילן, וועגן דעם וואָס איך לעב איבער, נעפּי־נינדיק זיך אויף ישראל טעריטאריע. טוב האָט אונטערנעשמייכלט און נע־זאָנט, או אזוי וועגן די ועפּילן פון אידן ס'איז א זעלבסטפּארשטענדלע־כע יאר. ער האָט מיר אויך דערציילט יועגן דער שווערער ארבעט און זיי מיט דארף שטיין אויף דער וואָך, או די שוכאים זאָלן ניט איבערקלינן אין דער דיפּלאָמאטיע. עס איז א שווערע אבער אנוועגמע ארבעט פּאר דער אידישער היימלאנד.

איך בין נעוזען אויף ישראל טעריטאָריע...

(איינדרוקן פון אַ באַזוך אין ישראל קאָנסולאַט אין ניו יאָרק)

פון **א. י. דובעלמאן**

———0❀0———

איך וויים ניט ווי איר וואלט געפילט, נאָר מיר דאכט זיך, אז איר וואלט אויך איבערגעלעבט געפילן פון צענוס, אַוועקשטעלנדיק דעם ערשטן טריט אויף ישראל ערד, אַדער אפילו אויף ישראל טעריטאָריע.

עפעס אַ מאָדנער געפיל האָט מיר באַהערשט בשעת מיין באַזוך אין קאָנסולאט פון ישראל אין ניו יאָרק. עס האָט מיר כסדר געקלאפט דאָס האַרץ, "אָס אידישע האַרץ. געפילן פון אַ בענישע האָבן אָנגעהויבן נאָגן און ציען. די נעדאנקען האָבן אָנגעהויבן זיך באַוועגן אין געהייטערטער שטימונג: איך גיי אויף ישראל טעריטאָריע!... איז עס ניט א חלום? און ווי לאנג איז עס, אז איך האָב אפילו חלומען ניט געקענט פון אזא מין זאך? עס איז "אך בלויז עמלעבע יאָר, אז די אידישע מדינה איז אויפגעקומען.

זעקס שטאָק פארנעמט דער ישראל קאָנסולאט אין ניו יאָרק. די געבוידע צייבנט זיך ניט אויס אין עפעס אויסערגעווייניגעכעס, און דאָך?.. איך האָב אַ שטעל געטאָן אַ טריט. פון פע־ דערהויז ביז דער טעלעפאָניסטקע, וואָס איז אייגנטלעך די ערשטע אינפאָרמאַציע און פארשיידענע בילדער פון אידישע שטאָטלייט האָבן פארבייגעשוויעבט פאר מיינע אויגן. עס גייען פארבי מענטשן, די אָנגעשטעלטע און מען הערט העבריאיש און ענגליש. דאָס מיידל וואָס ניט אינפאָרמאציע און אטענדירט דעם טעלעפאָן איז כסדר פארנומען, זי שמייכלט אונטער ליבלעך. עס איז ווייזט אויס שוין אזא מין טבע ביי די פרויען, וואָס האָבן צו טאָן מיט דעם טעלעפאָנישן טרייבל, אז זיי זאָלן כסדר שמייכלען. דער אונטערשייד איז בלויז דאָס וואָס איר הערט פון אירע אַמיינסטן די העבריאישע שפראך.

איך האָב דערווייל צייט זיך ארומצוקוקן. מיינע אויגן וואַרפן זיך אין וואָלטן געוואלט וואָס מער אריינכאָפן. מען בעט מיר זיך צוועצן, מען וועט גלייך מעלדן צו אדון משה טוב, וואָס האָט דעם ראנג פון פלעניפאָטענציעלן מיניסטער פון ישראל ביי די פאריי־

CORTESIA DE

Cía. Litográfica de la Habana, S. A.

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO.

BOSCH CARRIO Y Co.

IMPORTADORES DE TEJIDOS

MURALLA Nos. 208 y 210. — TELEFONO M-7613

HABANA.

Felicitamos sinceramente a nuestros clientes y amigos de la Colonia Hebrea de Cuba en la fecha de su Año Nuevo 5711 y hacemos votos por su felicidad y prosperidad.

1946 — פֿאַרגעקומען אויפן הר הצופים צוויי וועלט צוואמענפאַרן: אייזנ־
איז געוויסמעט געוואָרן דעם אידישן חינוך אין די גלות לענטער. דער
צווייטער — יוראַאיסטיק, פארטיילט האַנאָר דאָקטאָראטן, צום ערשטן
מאָל אין אוניווערזיטעט, דעם דר. ח. וויצמאַן און דר. י. ל. מאַנגעס.
געגרינדעט דער אינסטיטוט פאר פארשונג פון די אידישע קהילות אין
מיטעלן מזרח. דעצעמבער — די קאָמוניקאציע צווישן ירושלים און דר
הצופים שטאַרק געשטערט. אַנגעהויבן צו פֿאַרן מיט קאָנווּאיען. די
נאָרמאלע לימודים אין אוניווערזיטעט איבערגעריסן געוואָרן צוליב דער
מאָביליזאציע פון דעם רוב סטודענטן.

1948 — דעם 13־טן אפריל — אין אַנגריף אויף א קאָנווּאי, וואָס איז דעם
טאָג געפֿאָרן צום הר הצופים, זענען אומגעקומען 77 מענטשן פון אונ־
ווערזיטעט און הדסה. איבערגעלאָזן געוואָרן דער נאָרמאלער קשר מיט
בארג. דעם 7־טן יולי — דערגרייכט א הסכם וועגן דעמיליטאריזיר
דעם הר הצופים. דעם 27־טן אָקטאָבער — דר. מאַגנעס נפטר געוואָר
אין ניו יאָרק.

1949 — אַפּריל — אַנגעהויבן די לימודים אין דעם אוניווערזיטעט אין זיין
צייטווייליקער וואוינונג אין „טערא־סאנטא" אין ירושלים. מאי — נע־
עפנט דעם מעדיצינישן פאקולטעט. דער קוראַטאָריום קומט זיך צוזאמ
אין ירושלים צום ערשטן מאָל אין דער געשיכטע פון דעם אוניווער־
זיטעט. סער לעאָן סיימאָן נאָמיניריט געוואָרן אלס פאקטישער פרעזי־
דענט פון דעם אוניווערזיטעט ביז אָקטאָבער פ. י. אָקטאָבער — פֿאַר
פעסאָר ז. בראָדעצקי איבערגענומען זיין אמט אלס פרעזידענט פון דע
אוניווערזיטעט און פאַרזיצער פון דעם עקזעקוטיוו קאָמיטעט. סער לעאָ
סיימאָן געוויילט געוואָרן אלס דירעקטאָר פון דעם קוראַטאָריום און דר.
ד. וו. סענאַטאָר אלס זיין וויצע פאַרזיצער. נאָוועמבער — געפֿאָנ
דעם יורידישן פאקולטעט. באשטימט דעם שטודיום כדי צו באַשטימען
דעם דיפּלאָם ב. א. געגרינדעט דעם סעמינאר פאר פאלקס לערער. די
קענגשטאַנדן פון סאציאלאגיע און עקאָנאָמיע, וואָס זענען שוין אונטער־
ריכט געוואָרן זייט עטלעכע יאָר אין אוניווערזיטעט. זענען ארגאניזירט
געוואָרן אין א ספעציעלער אפטיילונג פאר סאציאלאגיע און עקאָנאָמיע.

1950 — מאי — געפייערט דעם 25־יעריקן יובילי פון דעם אוניווערזיטעט.

Cortesía de

BANCO DEL COMERCIO

AGUIAR Y OBRAPIA

Habana

הצופים א"נ פון דור וואלפסאן, דעם פרעזידענט פון דער אלוועלטלעכער ציוניסטישער ארגאניזאציע נאך דר. הערצלען.

1932 — פארטיילט די ערשטע דיפלאמען פון „מאגיסטער פאר הומאניסטיק" באר 13 סטודענטן פון דעם אוניווערזיטעט. ארגאניזירט אונטערריכט פון ביאלאגיע און איינגעפירט דעם שטודיום, כדי צו באקומען דעם דיפלאם „מאגיסטער פאר נאטור וויסנשאפט".

1934 — נעגרינדעט דעם עקזעקוטיוו קאמיטעט פון דעם אוניווערזיטעט אין ירושלים, וועלכער זאל אנפירן מיט די ענינים פון דעם אוניווערזיטעט אינטער דער העכערער קאמפעטענץ פון דעם קוראטאריום. ש. ז. שאקען נאמינירט געווארן אלס ערשטער פארזיצער פון דעם עקזעקוטיוו קאמיטעט.

1935 — אפנעשאפן דעם פאסטן פון דעם אוניווערזיטעט קאנצלער. דר. מאגנעס נאמינירט געווארן אלס פרעזידענט פון אוניווערזיטעט. דערעפנט דעם פאקולטעט פאר נאטור וויסנשאפט מיט פאלגנדיקע אפטיילונגען: פאר כעמיע, פיזיק, מאטעמאטיק, באטאניק, געאלאגיע, זאאלאגיע, מיעטאראלאגיע, קלימאטאלאגיע, באקטעריאלאגיע און היגיענע, פאראזיטאלאגיע, פיזיאלאגיע. פארטיילט די ערשטע דיפלאמען פון „מאגיסטער פאר נאטור וויסנשאפט". געגרינדעט די קאמיסיע פאר פאלקם בילדונג ביים אוניווערזיטעט. ארגאניזירט די פעדאגאגישע אפטיילונג פאר צוגרייטן פון לערער און פארשונג פון דער איידישער דערציאונג.

1936 — געגעבן דעם ערשטן דיפלאם פון דר. פילאזאפיע. אנגענומען געוואדער פארשלאג צו גרינדן דעם מעדיצינישן צענטער פון אוניווערזיטעט הדסה אויפן הר הצופים.

1937 — דר. ד. וו. סענאטאר פארנומען דעם פלאץ פון ה' ש. גינצבורג (גינוסר) אלס אדמיניסטראטאר פון דעם אוניווערזיטעט.

1939 — פארענדיקט דער אויפבוי פון דעם מעדיצינישן צענטער פון אוניווערזיטעט־הדסה און דערעפנט דעם מעדיצינישן פרע־פאקולטעט.

1940 — נעעפנט דעם לאנדווירטשאפטלעדן פאקולטעט אין רחובות צוואמען מיט דער סטאציע פאר לאנדווירטשאפטלעכער פארשונג ביי דער אידישער אגענץ. באשטימט דעם דיפלאם „מאגיסטער פאר לאנדווירטשאפט". דער יודאאיסטייער אינסטיטוט זיך איבערגעצויגן אין דער נעבויידע א"נ פון ראזענבלום. פארטיילט דיפלאמען די ערשטע אבסאלווענטן פון דער פעדאגאגישער אפטיילונג אין אוניווערזיטעט.

1941 — אויפגעשטעלט די מוזיי געבויידע פאר אידישע אלטערטימלעכקייטן.

1945 — סער לעאן סיימאן נאמיניריט געווארן אלס פארזיצער פון דעם עקזעקוטיוו קאמיטעט.

דאטעם אין דער געשיכטע פון דעם העברייאישן אוניווערזיטעט

1925 — דעם 1־טן אַפּריל — ז' ניסן תרפ"ה — איז אין א פייערלעכער צע־רעמאָניע דערעפנט געוואָרן דער העברייאישער אוניווערזיטעט אויפן הר הצופים דורכן לאָרד באלפור. אין דער אָנווועזנהייט פון 7.000 מענטשן, צווישן זיי פּראָמינענטע וויסנשאפטלער און געלערנטע, ווען האָבן רעפּרעזענטירט אוניווערזיטעטן און אידישע און ניט־אידישע פאָרשונגס אינסטיטוציעס אין דער וועלט; פאָרשטייער פון אידישע קהילות אין די גלות לענדער; דיפּלאָמאטישע פאָרשטייער, לאָרד סאָ־מועל און אַנדערע בכבודיקע געסט. די רעדנער ביי דער דערעפענונג זענען געווען: דער רב הראשי א. י. קוק, דר. ח. וויצמאַן, לאָרד באלפור, לאָרד סאמועל, ח. נ. ביאליק. בעת דער דערעפענונג איז דער אוניווער־טעט באשטאָנען בלויז פון דריי קליינע פאָרשונגס אינסטיטוטן פאר יודאאיסטיק, כעמיע און מיקראָביאָלאָגיע. דעם 2־טן אַפּריל — נעלייגט דעם גרונטשטיין פארן מאָטעמאָטישן פאקולטעט א"נ פון איינשטיין.

דעם 12־טן אַפּריל — נעגרינדעט דעם ערשטן אוניווערזיטעט קורא־טאָריום. זיינע מיטגלידער זענען געווען: אחד העם, פּראָפעסאָר א. איינשטיין, ח. נ. ביאליק, דר. ח. וויצמאַן, פ. וואַרבורג, דר. י. ל. מאַג־נעס, סער אלפרעד מאנד, סאָקאָלאָוו, דזשיימס־דע־ראָטשילד. די אל־וועלטלעכע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט אַריבערגעפירט די נאציא־נאָלע און אוניווערזיטעט ביבליאָטעק אונטערן שוץ פון דעם אוניווערזיטעט.

1926 — נעגרינדעט דעם פאקולטעט פאר אָריענטאָליסטיק.

1928 — אָרגאַניזירט דער הומאַניסטישער פאָקולטעט מיט דרייַ אָפּצווייגונגען: אינסטיטוט פאר יודאאיסטיק, פאר אָריענטאָליסטיק און אלגעמיינער הומאַניסטישער וויסנשאפט. עס האָט זיך אָנגעהויבן דער אונטער־ריכט כדי צו באקומען דעם דיפּלאָם „מאַגיסטער פאר הומאַניסטיק".

1929 — נעגרינדעט דעם ביכער פארלאג פון אוניווערזיטעט.

1930 — פארענדיקט די נעבויידע פון דער נאציאָנאלער ביבליאָטעק אויפן הר

UNITED FRUIT COMPANY

LA GRAN FLOTA BLANCA

וועכנטלעכע באַדינונג פון פּראכט פון ניו-יאָרק
און ניו-אָרלעאַנס קיין האַוואַנא.

רעגולערע באַדינונג פון פּראכט פון ניו-יאָרק און
ניו-אָרלעאַנס צו פּאָרטן פון דער פּראָווינץ.

רעגולערע באַדינונג פון פּראכט פון האַוואַנא קיין
ניו-יאָרק און ניו-אָרלעאַנס.

OFICINA GENERAL:
Desamparados y Damas

Muelle Flota Blanca
Habana.—Tel. M-6974

K-LISTO KILOWATT

"SU SIRVIENTE ELECTRICO"

Felicita a la Colonia Hebrea de Cuba con motivo del Año Nuevo Hebreo 5711.

די גוטע מעלות, וואָס ליגן אין דעם וואונדערבארן גליה, וועלכער הייסט מוח.

די מדינה און דער אוניווערזיטעט זענען ביידע ניט מער ווי א מיטל צו דערפילן די משיח'ישע מיסיע פון דער אידישער נאציע. די מיסיע איז גרויס און מעכטיק, אבער ניט אזא פאלק ווי דאס אידישע. וואָס האָט אזויפיל אין זיין לאנגער געשיכטע געזען און געליטן, וועט זיך דערהערקן און צוריקהאלטן פון דער קאלאסאלער אויפגאבע, וואָס אונזער דור ליינט אויף אים ארויף. ער וועט טאָן זיין ארבעט בחיל, בכוח וברוח. דאָס דעצידירדיקע וועט זיין דער גייסט.

פונוואנען נעמט זיך די גרויסע אחריות און שליחות פון דעם אוניווערזיטעט. די געבענטשטע טעטיקייט זיינע אין די ערשטע 25 יאָר באווייזט, אז ער איז בכוח צו דערפילן זיין פליכט. ער האָט אנגעהויבן זיין ארבעט אונטער א פרעמדער הערשאפט און אויפן שוועל פון זיינע ערשטע 25 יאָר האָט ער זוכה געווען צו דעם נס פון דער אידישער מדינה. עס איז דערעפנט געוואָרן א נייי קאפיטל אין אונזער געשיכטע. איך גלויב, או דער העברייאישער אוניווערזיטעט וועט זיין ראוי פאר מדינת ישראל און פאר איר היסטאָרישער שליחות אין דאָס ליכט, וואָס איז מיט 25 יאָר צוריק אנגעצונדן געוואָרן אויפן הר הצופים וועט לייכטן מיט זיין פולער קראפט אין דער באפרייטער ירושלים פאר דער אידישער צעשפרייטקייט אין גאָר דער וועלט.

דאָס בוימל, וואָס ווערט געוונצט פון יעדער פראקטישער באלעבאָסטע.

נאַרמאלע אויפגאבע אלס נייסטיקער צענטער פון דעם אידישן פאָלק.

דער העברייאישער אוניווערזיטעט דארף קודם כל זיין — אן אוניווערזיטעט, ד. ה. אן אוניווערסאלער אינסטיטוט פאר פאָרשונג, וויסנשאפט און דערציאונג. חכמת ישראל־אין מדינת ישראל וועט זיך ניט באשרענקען, ווי די חכמת ישראל־אין גלות, אין די ענגע און פֿרעמע גרענעצן פון פאָרשן די אידישע ליטעראטור און רעליגיע. זי וועט ארומנעמען אלע נאטור און מענטשוויסנשאפטן אן אויסנאם. קיין שום מענטשלעכע זאך וועט אין ניט זיין פרעמד.

כיר וועלן ניט גרינגשעצן דאָס, וואָס מען רופט הומאניסטיק — געשיכטע, ליטעראטור און סאציאלאגיע. מיר וועלן אבער טיף פאָרשן די סודות פון דער נאטור און פון דער גרויסער און קליינער וועלט, די אטאמישע און אסטראָנאמישע וועלט, אלס ציל פאר זיך, כדי צו אנטדעקן דעם וויסנשאפטלעכן אמת אין די סודות פון דער בריאה, און אויך כדי צו באריכערן אונזער לעבן כייט דער הילף פון די טעכנישע דערַאבערונגען און אויסנוצן די מעכטיקע כוחות פון דער נאטור פארן אויפבוי פון אונזער לאנד, ווירטשאפט, קולטור און זיבערהייט.

דער אוניווערזיטעט וועט זיין אַ העברייאישער ניט נאָר מיט זיין שפראך נאר דערמיט, וואָס ער וועט זיין איינגעגליידערט אין דעם לעבן פון דעם אידישן פאָלק און אין דעם פראַדיקטיוון אנשטרענג פון מדינת ישראל.

דער אוניווערזיטעט וועט אויך זיין דער הויכער דערציאונג אנשטאָלט פאר דער שטודירנדיקער יוגנט פון דעם לאנד און פון די גלות לענדער, און אויך דער העכסטער וויסנשאפטלעכער פֿארשונגס אנשטאָלט אין אלע צווייגן פון מענטשלעכן געדאנק. עס וועט אין אים הערשן אבסאָלוטע פרייהייט, און ווייבער עס איז ניט פארשקלאפונג צו א הערשער, מיצענאט אדער דאגטיע. דער אין אין אייניקער וועג־ווייזער וועט פאר אים זיין די פאָרשונג פון דעם רייגעם אמת. דער אוניווערזיטעט וועט כייט זיין וויסנשאפטלעכער ארבעט, דערציאונג אלן פאָרשונג זיין א סימבאל אין לעבעדיקער אויסדרוק פאר דער מענטשלעכער פרייהייט.

דער אוניווערזיטעט וועט אבער ניט כארוואנדלט ווערן אין א מאָנאסטיר פון שיין נייסטער, וועלכע זענען אָפּגעזונדערט פון דער וועלט און אָפּגערישן פון געזעלשאפטלעכע זאָרגן און באדערפענישן. דער אוניווערזיטעט וועט ניט דיספילן זיין אידישע מיסיע, אויב ער וועט ניט זיין קיין ארגאנישער טייל פון דעם קאָלעקטיוון פאָלקס אנשטרענג אויף לעבנס גענטן, אין דער וויסנשאפט און קולטור, אין דאָרף און אין שטאָט, אויף דער ישוה און אויפן ים, אין ציוויליזן לעבן און אין מיליטער, אן צייטן פון שלום און אין מלחמה.

דער אוניווערזיטעט דארף זיין די קרוין פון חכמה אויפן קאָפּ פון פאָלק, בעת דער קאָפּ ציט זיין יניקה פון אלע אַנדערע איברים און גיט זיי איבער

אפילו אונזער זיכערקייט מוז זיך שטיצן אויף מאראלישן און גייסטיקן איבערגעוויכט. אויך אונזער ווירטשאפט וועט זיך ניט אנטוויקלען, סיידן מיר וועלן אריינלייגן אין דער לאנדווירטשאפט, אין דער אינדוסטריע, אין דער בוי ארבעט אין אין דער קאמוניקאציע אויף דער יבשה, אויפן ים, און אין דער לופט די נייעסטע וויסנשאפטלעכע און טעכנישע דערפאהרונגען און וועלן וויסן, וווי אזוי צו פראדוצירן מיט די פארפולקאמסטע מיטלען און אויפהויבן די פראדוקטיוויטעט פון אונזער ארבעט ביזן העכסטן רעקארד. זיכערהייט און ווירטשאפט זענען אבער נאר מיטלען און ניט קיין ציל. מיר בויען מדינת ישראל פון אספעקט פון נביא'ישער וויזיע אין משיח'שע לעבצונגען, כדי זי זאל זיין א מוסטער און וועג־וויזער פאר דער מענטשהייט אין כדי מיר זאלן קענען טריי בלייבן די וועלטער פון דעם נביא: „ונהתיך לאור גויים והליות ישועתי עד קצה הארץ".

די געשיכטע האט געשאפן ענגע און באשרענקטע גרענעצן פאר אונזער מאטעריעלער מעגלעכקייט, גרענעצן, וועלכע מיר וועלן בשום פנים ניט קענען אריבער, הגם דאס מוזן ניט זיין די איצט עקזיסטירנדיקע גרענעצן, ווייל מיר שטייען איצט נאר ביים אנהויב וועג. דערפאר אבער אונזער גייסטיקע מעגלעכקייט האט כמעט קיין גרענעץ ניט, ווייל זי איז ניט אפהענגיק נאר פון ציפערן, פון שטח, מיליטער און קאפיטאל. די אוראלטע און נייע געשיכטע האט באווויזן, אז מיט אונזער גייסטיקער פאטענץ שטייען מיר ניט אף פון קיין שום פאלק אין דער וועלט און מיר וועלן זיך אליין פארראטן, אויב מיר וועלן ניט דערלויבן דעם גייסט פון דעם אידישן זשעני צו דעם מעגלעכן רעקארד.

מדינת ישראל רעפרעזענטירט ניט די אלע אידן, וועלכע ווילן אדער מוזן בלייבן אין גלות. זי איז אבער ניט די מדינה פון אירע בירגער. זי איז דער יורש פון אלע דורות אין אידישן פאלק אין אלע גלות'ן און זי איז דער שליח פון דער אידישער געשיכטע כלפי דער ציקונפט פון ישראל און זיין שליחות צווישן די פעלקער. פונקט ווי דאס אידישע פאלק, אזוי אויך מדינת ישראל, טראגט א נאציאנאלע און אוניווערסאלע מיסיע. מיר וועלן פארפעלשן די הויפט ריכטונג פון אונזער געשיכטע, אויב מיר וועלן ניט באווייזן צו וועלן די גייסטיקע ליכט ניט נאר פאר די איינוואוינער פון דעם לאנד, נאר אויך פאר דער גאנצער אידישער צעשפרייטקייט און דער גאנצער וועלט.

דעם דאזיקן ציל דארף דער העברייאישער אוניווערזיטעט דינען מיט זיין דערציערישן און פארשונגס ווערק. אונטערן נאמען העברייאישן אוניווערזיטעט שלים איך אין אלע אינסטיטוציעס פון וויסנשאפט, פארשונג און הויך בילדונג, וואס זענען דא אין דער מדינה — דעם פאליטעכניקום אין חיפה, דעם וויצמאן־אינסטיטוט אין רחובות א. ד. נ.ל.

פונקט ווי דאס אידישע פאלק דארף קודם כל זיין ככל הגויים — כדי ער זאל קענען זיין אנדערש פון אלע פעלקער און טריי בלייבן זיין ספעציעלער שליחות, אזוי דארף דער העברייאישער אוניווערזיטעט קודם כל זיין ווי אלע

די מאראליש און גייסטיקע העכערקייט פון אידישן פאלק, האבן געוויגט די וויזיע און די מיסיע פון ישראל סבא.

דער אידישער געני, פון די נביאים אן ביז איינשטיינ'ן, האט ניט אנערקענט די צווייאיקייט און טאפלקייט פון מאטעריע און גייסט, אויף וועלכער עס זענען געווען געבאפט געווסע ניט־אידישע דענקער, פון די גריכן און פערסן ביז דעקארט און זיינע תלמידים. די אידישע אינטואיציע, סיי די רעליגיעז און סיי די וויסנשאפטלעכע, האט שטענדיק אויפגעפאסט די אייניקייט פון דעם קאסמאס און פון דער בריאה, טראץ זייערע פילע אנטפלעקונגען און דערשיינונגען. דערביבער האט דאס אידישע פאלק באטראכט די באנייאונג פון זיין הוימלאנד — פון דער ערדישער און פאליטישער באזע פאר זיין עקזיסטענץ — ניט נאר אלס נאציאנאלע בארערפענישּ פאר א געזונטן און נארמאלן קיום, נאר אויך אלס פארבאדינג פאר דער דערפילונג פון זיין משיח'שער מיסיע. ווייל עס איז ניטא קיין נשמה אן א קערפער, אין תורה בלי קמח, און עם איז ניטא קיין אוניווערסאלע מענטשלעכע מיסיע אן א נאציאנאלער מלוכה'שער עקזיסטענץ.

אבער „לא על הלחם לבדו יחיה האדם", און געווים ניט א פאלק. דער אידיקום פון ישראל האט זיך ניט באשרענקט און וועט זיך ניט באשרענקען צו דער שאפונג פון מלוכה'שע ערדישע אינסטרומענטן פארן אידישן פאלק. ישראל וועט געפינען איר פולן און העכערן תיקון אין דער אנטפלעקונג פון איר אייביקן גייסט און אין דערפילונג פון איר היסטארישער מיסיע אין דער מענטשלעכער אויסלייזונג. עס איז ניט קיין צופאל, וואס נאך איידער מיר האבן באוויזן זיך באנייען די אידישע מדינה, האבן מיר אויפגעשטעלט דעם העברייאישן אוניווערזיטעט.

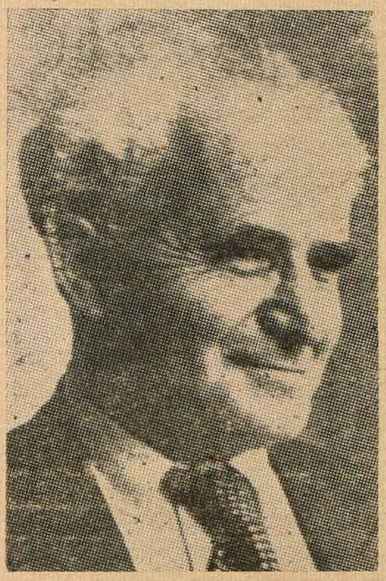
דער „עם הספר", וואס באנייט איצט זיין נאציאנאלע זעלבסטשטענדיקייט, וועט נאך א לאנגע צייט אויפגעפאדערט ווערן צו קאנצענטרירן זיינע בעסטע באמיאונגען אויפן אויפבוי פון דעם לאנד, פון זיין ווירטשאפט, פון זיין זיכערקייט און אינטערנאציאנאלן סטאטום. קודם כל אויף דעם פארשנעלערטן צוריקקער פון די גלות'ן, וואס נעמען זיך צונויף אין דער באפרייטער מדינת ישראל.

אבער זארגנדיק פאר עליה, קאלאניזאציע און זיכערקייט, וועלכע שפילן א דעציידירנדיקע ראל אין דער איצטיקער תקופה, וועלן מיר אויך ניט פארגעסן די גייסטיקע און אידייאישע באדערפענישן, צוליב וועלכע און פאר וועלכע מיר טוען דאס אלץ, וואס מיר טוען אין ציון.

מיר וועלן אויסגעפרואווט ווערן ניט מיט אונזער מיליטעריש כח און ווירטשאפטלעבער פייאיקייט. געווים קענען מיר אלץ פארלירן אויב אין דעם גורל'דיקן מאמענט וועלן מיר ניט האבן גענוג פיזיש כח און אויב מיר וועלן ניט באצייטנס גובר זיין אונזערע עקאנאמישע און פינאנציעלע שוועריקייטן. דער העכסטער היסטארישער עקזאמען פאר ישראל וועט אבער זיין דער גייסטיקער עקזאמען.

25 יאריקער יובילי פון העבריאישן אוניווערזיטעט

רעדע פון פרעמיער דוד בן - גוריון
אויף דער דערעפענונג פון די יובל פייערונגען

דוד בן גוריון

די צוויי יאריקע מדינת ישראל פייערט דעם 25-טן יאריקן יובילי פון העבריאישן אוניווערזיטעט. שוין דער פאקט אליין זאגט זייער פיל. דאס איז, דאכט מיר, דער ערשטער אוניווערזיטעט, וואס איז געשאפן געוואָרן דורך א פאלק נאך איידער ער האט געשאפן זיין מדינה. זיי ביידע — די מדינה און דעם אוניווערזיטעט — האט באנייט איינער פון די עלטסטע פעלקער, פון די געציילטע אין דער וועלט, וואס האט געלייגט זיין שטעמפל אויף א גרויסן טייל פון דער מענטשהייט אין האט אין משך פון טויזנטער יארן באפרוכטפערט דעם גייסט פון דער מערהייט פעלקער אין דער וועלט.

אין דער וויידער־אויפשטעלונג פון דער אידישער מדינה זעען א סך דעם זיג פון דעם אידישן וואלק איבער דעם אראבישן וואלק. עס איז געווים שווער איבערצוטרייבן וועז מען רעכט וועגן דער ראל, וועלכע צבא ההגנה לישראל האט געשפילט אין דער גרויסער רעוואלוציע, וואס איז לעצטנס פארגעקומען אין אונזער געשיכטע. עס איז אבער אויפגעלעכלעך צו זען נאר די אפענע רעזולטאטן אין ניט די אומבאקאנטע קוואלן און וואַרצלען. ביי דער אויפשטעלונג פון דער אידישער מדינה האט געזונט דער אידישער גייסט, האט געזונ

THE BANK OF NOVA SCOTIA

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5711.

PROVEEDORA INDUSTRIAL, S. A.

AGUIAR 411, HABANA

Materiales de garantía para la Industria Textilera de Cuba

AGENTES EXCLUSIVOS DE:

Rowan Cotton Mills Company ..	Hilaza de algodón peinado.
Paulson, Linkroum & Co., Inc. ..	Hilaza de algodón mercerizado.
Tryon Processing Company	Hilaza para adornos.
Sandoz Chemical Works, Inc. ..	Anilinas y químicos industriales
Scott & Williams, Inc.	Máquinas de tejer.
Supreme Knitting Machine Co., I.	Máquinas de tejer.
The Torrington Company	Agujas de tejer.
Calgon, Inc.	Estabilizador de agua.
Laurel Soap Manufacturing Co. .	Jabón y aceites industriales.
Atlantic Chemical Company	Productos químicos para la industria.

Teléfono M-8077

זאל אנגיין אומגעשטערט, כסדר, פלי־
סיק און זיכער. דאס איז אויך א לאנג־
זאמער פראצעס וואס וועט פארערן,
ווי פריער, חלוצישע איבערגעבנ־
קייט, אידעאליסטישע, ביישפיללאזע,
מסירת נפש'דיקע ליבע צום פאלק און
לאנד, עס וועט אבער דערמעגלעכן העם
שטענדיקן, אומאויפהערלעכן, זיכערן
שטראם פון עולים קיין ישראל און ו־
כערן א שטענדיקן, זיכערן, אומאויפ־
הערלעכן און פעסטן קאנטאקט און
בריידערלעכע צוואמענארבעט מיט יש־
ראל.

דאס אלעס צוואמענגענומען וועט
מאכן פון אונזערע קאמפיינס — רעגו־
לערע און שטענדיקע — ניט נאר א
נעלט אקציע, נאר א פארזעצונג און א
סך הכל פון אונזערע אקטיוויטעטן, א
דערציאונג אונטערנעמונג, וואס פונקט
ווי דאס שול וועזן, קולטור אקטיווי־
טעטן, געזעלשאפטלעכע אונטערנעמונ־
גן, ארץ ישראל שליחים און די פאר־
בינדונגס שפראך עברית — מיט איין
וואלד קיבוץ גלויות — וועלן ענדלעך
פארווירקלעכן און רעאליזירן דעם
בולט־קלאלן פאלקס רצון: זיכערן די
צוקונפט פון אונזער פאלק אלס פאלק
אין זיין מדינה ישראל. און לאמיר
נערעגקען אין איבערחזרן: די קאנצענט־
ראציע פון אידישן פאלק אין ישראל,
שאפנדיק די גרונט אטריבוטן פאר זיין
עקזיסטענץ, קולטורעלער אייניקייט און
דערמעגלעכנדיק די פאקאסימאלטע
כארפעסטיקונג פון מדינת ישראל —
א י ז ד י א ו י ס ש ל י ס ל ע ך
א י י נ צ י ק ע און ענטגילטיקע לוי־
זונג פון דער אירן פראגע.

נאלן רצון, וואָס קען אונז באשיצן הענט די סכנות'דיקע געפארן אין די גלות לענדער, וויל גלייכצייטיק מיטן קיבוץ גלויות, גייט דער פעסטער פארלאנג צוזאמענגיסן אלע פארשיידענע גלות'ן אין איין־און־איינציקן פאלק, דאס איז א פראצעס וואס פאדערט גרויסע אנשטרענגונג און אייזערנעם ווילן און עברית איז דער הויפט פאקטאר וואס קען און וועט שאפן די פארייניקונג און די סטאביליזירונג פון דער מדינה.

עם ווערט דעריבער אלץ קלארער און קלארער, אז אונזער הויפט אויפגאבע וועט ווערן דאס דערציאונג און איבערדערציאונג־ווערן, דער הינזוך פון אלטן און נייעם דור, דערציען זיך אליין און דערציען אונזערע קינדער צו פארשטיין און באגרייפן די גרויסע באדייטונגספולע ענדערונג אין דער געשיכטע פון אונזער פאלק, וואס קומט פאר פאר אונזערע אויגן. אלע אידן אין די תפוצות דארפן, דעריבער, אריינגעצויגן ווערן אין די רייען פון דער ציוניסטישער באוועגונג, פון וואנעט עס דארף אנגעפירט ווערן א פלאנמעסיקע ציל און ציוועק באוואוסטזיניקע טעטיקייט געריכטעט צו איין פונקט: י ש ר א ל .

די לויפנדיקע ארבעט און די צייטווייליקע תפוצות טאר ניט פארנאכלעסיקט ווערן. די קעגנווארטסע ארבעט מוז פארנעמען דעם פרייערדיקן, ערשטן ראנגיקן פלאץ, וויל מיר דארפן מיט איבערגעבנקייט און מיט חארץ אקטיוו זיך באטייליקן אין אלע אקטיוויטעטן פון די ארטיקע קהילות, בכדי פון די פארנעמסטע פאזיציעס קענען דיריגירן און ריכטן, אז אלע ארטיקע אקטיוויטעטן זאל האבן אלס ענדציל די שטענדיקע און אומאויפהערלעכע הילף, וואס מיר מוזן און דארפן געבן, בכדי קאנסאלידירן די ישראל פאזיציעס. אלע אונזערע אומדירעקטע ציל־ניסטישע טעטיקייטן מוזן אויסגעפארבט און אויסגערעכנט ווערן מיט א ברייטן, אפענעם בליק אויף דער ווייטערער צוקונפט מיט אן אויסרעכענונג אויף דער דויערהאפטיקייט פון מאסנאמען, ווי־אזוי זייער ענדציל איז: י ש ר א ל .

אין די קהילות ווי אין די ארטיקע פארשידנארטיקע אינסטיטוציעס, אין די פארוויילונגס צענטערס ווי אין דער אנשטאלטן, דער הינזוך פון ספארט קלובן ווי אין אלע קולטורעלע טעטיקייטן מיז דאכיגירן אונזער קאלעקטיווער אויסדריקלעכער ווילן זיך צו צוגרייטן — ווער באלד און ווער שפעטער, ווער אליין און ווער זיינע קינדער אדער קינדס קינדער — עולה צו זיין! דער עיקר העיקרים מיז ווערן: עס ישראל אין ארץ ישראל. דער נאנצער ציוניסטישער אפאראט און אונזערע איבער 60 יאר דערפארונג מיז גיטשטעלט ווערן ציו דינסט פון אינזער לעצטן און ענטגילטיקן נצחון: קיבוץ גלויות.

אינזער גאנצע ענערגיע און ווילן דארף געווידמעט ווערן דעם אויפבוי ווערק פון ישראל. אונזערע אקטיוויטעטן דארפן זיין געוועלדעט אויף דער מעגלעכן דאס איינגילדערן פון נאך אין נאך אידן אין דער ישראל ווירטשאפט: אונזער נאנצע אנשטרענגונג דארף זיין צו דערמעגלעכן די אבסארבירונג פון נאך אין נאך עולים, בכדי קיבוץ גלויות

און פונקט ווי עס האָט זיך ארויס־
געוויזן, אז די אראבער פראגע, וועלכע
האָט פארנומען ביי די שונאי ציון
דעם סאמע אויבן אָן פון זייערע אר־
גומענטן קענן אונז, האָט אין דער
ווירקלעכקייט קיין שום ראָל ניט גע־
שפּילט אין דעם אַנטשיידענעם מא־
מענט און איז כלל וכלל ניט געווען
קיין שטערונג צו אונזער בילדן אן אב־
סאָלוטע מערהייט, אזוי איז אויך
פאלש די באהויפטונג,
אז ישראל איז ניט אומשטאנד אריינ־
צונעמען אלע אידן: ביז מיר וועלן
פארפילן דעם נגב מיט א מושב
אויף יעדן קילאָמעט
ער (ווי בן גורין פארלאנגט)
וועלן נאָך קומען אנדערע געלעגנהייטן
און מעגלעכקייטן...

אונזער קיבוץ גלויות אַנשטרייֿ־
גינג מיז זיך אַבער חויפטזעכלעך אָנ־
שפּאָרן אויף דער יוגנט. אָן דער יוגנט
איז ניט מעגלעך קיין שום ירושה־
המשיך. עס ביז דערביער קלאָר אוֹן
בילט וועלן, וואָס עס דארף געטאָן
ווערן פאָרן יונגן, אונטערווואקסנדן
דור. וואָס דארפן מיר אים געבן און
וואָס דארפן מיר פון אים פאָדערן,
ווי־אָס דארפן זיין זיינע ציל־ן און אידע־
אלן און וואָס דארפן איינגעפלאנצט
ווערן אין זייערע נשמות. עס איז די
פראבלעם פון געבן א תוכן און א בא־
וואוסט פון א ירושה־המשך צו דע ם
ע ר ש טן דור פון גאולה,
בכדי ער זאָל וועלט זיין די בשורה
פון בייזוח צייטן און פייאיק זיין צו
ציען ווייטער די גאלדענע קייט פון
נצח ישראל.

עס איז קלאָר, אז דער פאָרבאדינג
פון באיי־ דעם חלוצישן אָרט דעם־

קען און געמיט צושטאנד איז א י צ ט
פון ערשט קלאָסיקער וויכטיקייט אין
אינזערע דרינגנדסטע הינוך אקטיוי־
טעטן, וויל נאָר חלוציזם איז מסוגל צו
קענען דערציען דעם דור פאר דער
זיבערהייט, וואויל־זיין און צוקונפט פון
ישראל, שאפנדיק די אָביעקטיוויע באּ־
דינגונגען צו פארפעסטיקן אונזער עק־
זיסטענץ אלס נאציאָנאלע איינהייט.

דער ציוניזם האָט שטענדיק געמיינט
— און וועט אייביק מיינען — דאָס
לאנד פון די אבות און די שפּראך פון
די אבות, און איצט איז געקומען די
צייט צו זאָרגן געמיינזאם און ארבעטן
געמיינזאם פאר דער קולטורעלער איי־
ניקייט פון גאנצן אידישן פאָלק, וויל
ציוואמען מיט דעם פיזישן קיבוץ גלויות
דארף קומען, האָנט ביי האָנט, די
גייסטיקע ציוואמענשמעלצונג פון יש־
ראל מיט אלע תפוצות.

עס מוז וועלן דער הויליקסטער
חיב פון יעדן באוואוסטזיניקן, נאציא־
נאלן אידן זיך אליין לערנען עברית
און לערנען זיינע קינדער עברית, זיין
א גייסטיקער בירגער פון ישראל, נאָך
איידער ער און זיינע קינדער האָבן
עולה געווען. און אויב מען איז ניט
עולה, איז כּען זיך מבין, מען מאכט
זיך מסוגל צו קענען אויפנעמען די
שטראָלן פון דער בשורה פון אויסגע־
לייטערטער גאולה, וואָס די ישראל
סביבה איז מסוגל צו שאפן און איז
עלול צו משפּיע זיין דורך אירע שלי־
חים. אָן עברית וועלן מיר די טרייבט
ניט קענען אויפנעמען, און אָן דער יש־
ראל טרייבט וועלן מיר זיך ניט קענען
פארריינקן אין איין גאנצער. אויסיי־
ניי־לבאריה. נעשלאָסענער איינהייט
מיט א פעסטן און באשטימטן נאציא־

אייסערגעווייגלעכע, נסים'דיקע דער־
פֿאלגן. אין גאר א קריינעם משך פון
צייט האָט דער ציוניזם געצוואונגען
דער אידישער ווירקלעכקייט אַדער
כּסכים זיין מיט אים אַדער זיך
קעגנשטעלן, אָן אַשום אַנ־
דער ברירה, דער רעזולטאט איז גע־
וען, אז דערמיט איז דאָס אידישע
לעבן אקטיוויזירט געווארן צו דעם
העכסטן גראד; דער ציוניזם האָט זיך
פארמאסטן צו שאפן אן אויפבוי וועלק,
וואָס זיין גלייכן געדענקט ניט די גע־
שיכטע, געבויט אויף פרייוויליקע
פאלקס באשטייערונגען, וואָס האָבן
געזיכערט „א מלוכה אונטערווענגנם"
אָן די צוואנג מיטלען פון א רעגי־
רונג; עס זענען נעשאפן געווארן א
נאציאָנאלער באדן, א פויערן קלאס,
לאנדווירטשאפטלעכע וידלונגען און
שטאטישע ווירטשאפטלעכע אונטער־
נעמונגען, א ציל און צווועק
באוואוסטזיניקער ארבעטער קלאס
מיט אן אויסגעצייכנטער נאציאנא־
לער דיסציפלין, מוטיקן און העלדישן
הלוציזם, וואָס האָבן נעשאפן א מא־
מענט אין אונזער לעבן, וואו קיין
איממיגלעכקייט עקזיסטירט ניט; א
בריים פארצווייגטע, קאָנטרוקטיווע
אלעם ארומנעמענדיקע קאָאפעראטי־
וע באווענונג, קבוצות מיט נייע סאָ־
ציאל עקאָנאָמישע לעבנס פארמען,
וואָס רופן שוין איצט ארויס די בא־
וואנדערונג פון דער וועלט; מיט נוט
אָרגאניזירטן שול וועזן און פיזיש־
קילטור־אַנטוויקלונגען, וואָס האָבן זיך
ניט מיט וואָס צו שעמען פאר די
קילטור רייכסטע פעלקער.

און פונקט ווי צוריק מיט 50 יאָר
האָט דער ציוניזם ריכטיק דערפילט
אין אויסנעצייכנט אינטערפרעטירט
דעם טיף פארבאָרגענעם פאלקס בא־
גער צו מדינה'שאפט און אים דער־
פאלגרייך ארויסגעזוכט אויפן בריים;
שליאך פון אינטערנאציאנאלע פראב־
לעמען, וואָס האָט ענדלעך דערפירט
צ' דער פולשטענדיקער רעאליזירונג
און פארווירקלעכונג פון דעם א
פאלקס חלום, פונקט אזוי האָט דער
ציוניזם איצט ריכטיק דערפילט
דעם פאלקס רצון וועגן וויטערדיקע
ישריט, וואָס דארפן זיכערן און בא־
צעסטיקן די צוקונפט פון עם ישראל
און מדינת ישראל.

דער נעקסטער שריט איז קיבוץ
גלייות אין פולסטן און בריטסטן זין
פון לאָזונג! קיבוץ גלויות מיט קלאָר
דיפערענצירטע און בולט אויסגע־
שפראָכענע טענדענצן, קיבוץ גלויות
וואָס פראקלאָמירט בקול רם זיינע
פארלאנגען, ציל, פראגראם און מאס־
נאמען: די קאָנצענטראַ־
ציע פון אידישן פאלק
אין ישראל, שאפן די
גרונט־אטריבוטן פאר
זיין עקזיסטענץ,
מאקסימאלם מעג־
לעכקייטן פאר דער
באפעסטיקונג פון
מדינת ישראל אלם די
אויסשלים לעך אייניג־
קע לייזונג פון דער
אידן־פראגע.

יוויל כל זמן אידן זענען צעשפרייט
איבער פארשיידענע פרעמדע לענדער,
דראָט אונז די זעלבע נעפאר ווי פרי־
ער. דאָס זעלבע איז מיט ארץ ישראל,
כל זמן ארץ ישראל איז ניט באזעצט
דורכן אידישן פאלק דראָט אונז די
זעלבע נעפאר ווי פריער.

נ י ט ז י י ן, קיין גוטער און שלעכטער גלות; אז עס איז ניטא, און עס קען ניט זיין, קיין זיכערע אידישע צוקונפט אין ק י י נ ע פון די גלות לענדער, האט אין די לעצטע קאטאסטראפע יארן זיך באשטעטיקט גאנצע הונדערט פראצענט; עס האבן זיך ארויסגעוויזן אלס הונדערט פראצענט ריכטיק אונ־זערע באהויפטונגען, אז ג ל ו ת מיינט כסדר ח ו ר ב ן, ווייל יע־דער אידישער נ י י ע ר גלות האט זיך געבויט אויפן פולשטענדיקן דירבן פון א פריערדיקן: אזוי איז גלות בבל אויפגעקומען פון חורבן ארץ ישראל, גלות ספרד פון חורבן בבל, גלות אשכנז פון חורבן ספרד א. וו., ניטא קיין זיכערקייט, ווי עס איז ניטא קיין פריינטשאפט, ווי עס איז ניטא קיין ממשותדיקייט, ווי עס איז ניטא קיין ל ע ב ן ד א ר ט ווא ס ' א י ז פ א ר א ן א ש נ א ת ע ו ל ם ל ע ם ע ו ל ם. אין עם נעמט פישוט ארום א שוידער, ווען מען טראכט, וואס ווא"לט פון אונז, אידן, געווארן ווען מיר פארשלאפן די לעצטע 50 יאר אן דעם ציוניזם?

ניט נאר איז דער ציוניזם געווען דער לעצטער צוג פון רעטונג, נאר אויך דער לעצטער שאנס פון דער געשיכטע. ווען מיר פארשלאפן, חלי־לה, די לעצטע 50 יאר, ווא"לטן מיר שוין ארץ ישראל קיינמא"ל ניט גע־הענט בויען; מיר ווא"לטן שוין ניט געהענט האבן די אידעא"ליסטישע, חלוצישע און מסירת נפש'דיקע יוגנט, די „ציוני ציון" פון רוסלאנד אין פוילן, וואס האבן מיט זייער שווייס באפרובטפארט די וויסטענישן אין שטיינערנע בערג; מיט זייער אויסדויער אין ביישפיל־לאזער קרבנות גרייטקייט באקעמפט די מא"ארויע און הונגער; מיט זייער אידעא"ליזם, אפטימיזם און ליבע צום פא"לק געבויט ארץ ישראל און מיט זייער בלוט באשיצט די אי־דישע דערגרייכונגען אן — שפאן ביי שפאן — ארויסגעהא"לפן דורך א"לע אידן, פאר וועמען זיי זענען גע־ווארן א מא"דעל, — ציגלוויי אויסגע־בויט דעם בנין י ש ר א ל, ניט נאר וואלטן מיר זיי געוועזן פארשפע־טיקט, נאר מיר וואלטן אויך ניט גע־האט דעם אמעריקאנער איד, וואס וואלטן אן דעם פאקעל פון דער גאולה־קאנצעפציע, אן דעם רוח און אן דעם ביישפיל פון העכסטראנגיקן הלוציזם, פארזונקען געווארן און גע־נאסענשיפ, יום כפור בעלער, לצים כארן און יאהודימשאפט...

א שוידער נעמט ארום, וועז מען טראכט, וואס וואלט פון אונז געווארן אן דעם נר־תמיד פון גאולה, וואס איז אנגעצונדן געווארן ביים ענדע פון פא־ריקן יארהונדערט; וואס וואלט פון אונז געווארן, וועז מיר שטיקען איין צו זיין „די שמיר אייל אויף די רעדער פון דער רעוואלוציע" און וואלטן געדול־דיק ביז „א"לע פעלקער וועלן וועלן פריי, וועלן אויך אידן וועלן בא־פריט". וואס האבן אונז געפעריידיקט די „דעא"ליסטן און מאטעריא"ליסטן" — שונאי ציון און שונאי ישראל — פון אמא"ל איצט און שפעטער.

די תקופה פון 50 יאר ציוניזם וועט ייבער באצייכנט ווערן אין דער „אידי־שער געשיכטע וויא „נס של תחיה ויצירה" א בראשית תקופה פון סתירה און בנין גלייכצייטיק, פון איבערדער־צייונג און אנטוויקלונג, פון גרויסע,

באַוועגונגען, וואָס דריקן אויס דעם ריכטיקן פאַרלאַנג פון פאָלק און וואָס באצוועקן צו פארווירקלעכן זייער אי־דעאַלן, איז אויך דער ציוניזם זייער פילבאר און זייער מקפיד. אז זיינע מיטלען און מאסנאמען, זיינע וועגן און באשלוסן, זאָלן ריכטיק אָפּשפיגלען די מיינונגען פון רב בנין און רב מנין פון אידישן פאָלק; זאָלן פינקטלעך זיך צו־פאסן צו די רעאַליטעטן פון די געענ־דערטע אומשטענדן, ווייל א פאָלקס באַוועגונג קען זיך ניט האלטן ביים מיינען אות פון א דאגמע, ז י מ ו ז און ד אַ ר ף שטענדיק בלייבן ג־טרייַ זיך אליין, דעם גייסט און אינ־האלט פון דעם ציל צו דערגרייכן.

און די אומשטענדן האָבן זיך גרינט־לעך געענדערט! א סך פראגן, ווי די אראבער פראגע, אונזער באציאונג צום גלות, ארץ ישראל אלס לייזונג פון דער אידן פראגע, עברית אלס דער שמעלץ טאָפּ פאר איין פאָלק, זענען איצט א סך, א סך קלאָרער ווי פריער, ווייל א סך לאזונגען, וואָס זענען פריער גע־האַט געווארן מיט אן האלבן מויל, מ ו ז ן א י צ ט אויסגעשריגן ווערן בקול רם!

מיר האָבן איצט רעכטן, וואָס מוזן געגעבן ווערן א פאָלקס באַוועגונג, וואָס האט היסטאָריש באַוויזן איר ריכטיקן דיאגנאָז פון א סיטואציע און איר פראקטישן חוש צו פארווירקלעכן איר ציל און פראגראם.

ביים אָנפאנג פון איצטיקן יאָרהונ־דערט, פארשריגן פון רעכטס און פון לינקס אלס א ו ט א פ י ס ט ן איז פ א נ ט א ז י א ר ן, און ווי איז דאָרטן געגאנגען דאָס בונדיסטישע לידל:

„גבירישע קינדער, למדנים,
„זיידענע איידעמלעך, רבנים,
„באנק־קוועטשער און נאַראַנים
„זוי פירן קיין ציון דעם איד!
„אן אלטע, פארשימלטע טעאָריע...

האָט דער ציוניזם אין משך פון כ ל ו י ז 50 י א ר באַוויזן צו פארווירקלעכן, הונדערט פראָצענט, זיין באזלער פראָגראם פון „אן עפנטלעך רעכטלעך געזיכערטע היים" — זייער ווינציק באַוועגונגען אין דער וועלט גע־שיכטע מיט בעסערע אויסזיכטן צו קעמפן דערפאלגרייך, מיט גינסטיק־רע באדינגונגען און זיכערסטע אום־שטענדן צו געווינען — קענען זיך בא־רימען מיט אזא פולשטענדיקן דער־פאלג אין אזא קורצן משך!

בפרט נאָך וועו מען דערמאָנט זיך דעם מצב פון אידן ביים אָנפאנג פון איצטיקן יאָרהונדערט איבער דער גאנ־צער לענג און בריים פון כתריל־אווקע און גלופסק, טוניאדאווקע און בויבורוק, די טויטע שטאָט מיט די קליינע מענ־טשן־לעך, ארום דער גרויסער טאַרבע און וואנדער שטעקן, ווינט מענטשן און שטעקל דרייער, וואָס „עס איז ניטא קיין טעם צו זייער לעבן, ווי עס איז ניטא קיין טעם צו זייער טויט" — ווערט קלאָר און בולט, אז אין משך פון איין דור האָבן מיר דערגרייכט מוס־טערהאפטע רעקאָרדן: א נייער טיפ איד, א שטאָלצער, באוואוסטזיניקער, ארבעטזאמער און קאָנסטרוקטיווער איז דערצויגן געוואָרן אויף די אידעאלן פון נאציאָנאלער גאולה.

דאָס און נאָך עפעס! די ציוניסטי־שע קאָנצעפציע וועגן גלות, אז עס איז ניטא, א ו ן ע ס ק ע ן

אויפן וועג צו א נייעם בראשית

(50 יאָר ציוניזם און 2 יאָר על פּרשת דרכים)

פון יוסף קליינער

יוסף קליינער

פֹּה בָּאָרֶץ חמְדַּת אָבוֹת.
תִּתְגַּשְּׁמנה כָּל הַתִּקְוֹות,
פֹּה נחיה ופֹה ניצור:
חַיֵּי זֹהַר חַיֵּי דרוֹר,
פֹּה תּהא הַשְּׁכִינה שׁוֹרה
פֹּה תִּפְרַח גַּם תִּפְאֶת הַתּוֹרה...

מיר זענען שוין זיך פארכליבן פון בייזוויקער פרייד און שלאָגן פּאַרטיי האָפיטאל, ווען עמעצער האָבן זיי דערלאַנגט א קריזיס אין ציוניזם. זייער פרייד ווערט אָבער, שנעל אויסגערונען ווערן. דער אמת איז, אז דער צייטוויליקער אָפּשטעל און דיסקוסיעס אין ציוניסטישן לאגער, זענען צוליב קאַנסאַלידירן געוואונענע פּאָזיציעס. אין פונקט ווי פריער, ווערט אויך איצט דער ציוניזם שטיין אויף דער וואָך פון די דיכטיקע און לעגיטימע אידישע אינטערעסן אין הסכם מיט די דערגרייכטע ציל; פונקט ווי פריער, ווערט אויך איצט דער ציוניזם שטרעבן צו פאר־וירקלעכן אין דער גאָר נאַענטסטער צוקונפט דעם צווייטן — און לעצטן — עטאַפּ צו זיכערן, פארוואַרצלען און צעמענטירן אונזער נאציאָנאלער עק־זיסטענץ.

ווי אלע אנדערע טיפּ איינגעוואָרצלטע און אלעם ארומנעמענדע פּאָלקס

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן
זיי אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

PAN AMERICAN STANDARD BRANDS

Fabricantes de

Levadura Fleischmann, Polvo Fleischmann para hornear, Diamalta, Esencias y Colorantes Fleischmann

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO 5711 Y HACEMOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD.

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן

מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און

דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ג) צו דערמאָנען אָן די עשרת הדברות, וועלכע זענען געגליכן צו היטער וואָס בלאָזן מיט טרומפייטן. אזוי ווי עס שטייט געשריבן: „און דער וואָס ווערט דעם קול פון שופר און זיך ניט היטן, און די שווערד וועט קומען און אים אוועקנעמען, וועט זיין בלוט פאַלן אויף זיין קאָ, ווער אָבער עס וועט זיך היטן, דער וועט ראָטעוועט זיין לעבן".

ד) צו דערמאָנען אין חורבן בית המקדש, און דעם מלחמה שאַלן פון די שונאים, ווי עס שטייט געשריבן: „וויי! דעם קול פון שופר האָסטו געהערט דעם שאַלן פון מלחמה", און דער בלאָזן פון שופר וועט אונז דערמאָנען צו בעטן ביי גאָט ער זאָל צוריק אויפבויען דעם בית המקדש.

ה) צו דערמאָנען אָן עקידת יצחק און ווילקייט זיך מקריב צו זיין פאר גאָט. אָט אזוי דאַרף יעדער איד ווען ער הערט שופר זיין גרייט זיך מוסר־נפש צו זיין אויף קדוש השם.

ו) אַרויסצורופן אין דעם אידן מורא און חרטה, וויי! אזוי איז דער שטייגער פון שופר צו מאַכן ציטערן, ווי עס שטייט געשריבן: „קען דען ווערן געבלאָזן מיט אָ שופר אין אָ שטאָט און דאָס פאָלק זאָל ניט ציטערן".

ז) צו דערמאָנען אָן דעם גרויסן יום הדין און צו האָבן מורא פאר גאָט, ווי עס שטייט געשריבן: „גאָטס גרויסער טאָג איז נאָענט, ער איז נאָענט און אילט זיך צום טאָג פון שופר און שאַלן".

ח) צו דערמאָנען יעדן אידן בעטן גאָט ער זאָל צונויפקלייבן די צעזייטע און צעשפרייטע אידן, ווי דער נביא ישעיה זאָגט: „און עס וועט זיין אין יענעם טאָג ווען עס וועט געבלאָזן ווערן מיט דעם גרויסן שופר און עס וועלן קומען די פארלוירענע אין דעם לאנד אשור און וועלן זיך בוקן צו גאָט אויף דעם הייליקן בארג אין ירושלים".

ט) צו דערמאָנען אָן תחית המתים און צו גלויבן אין דעם ווי עס שטייט געשריבן: „אלע איינוואוינער פון דער וועלט, און אלע וואָס וואוינען אין דער ערד, ווען די פאָן וועט אויפגעהויבן ווערן אויף די בערג וועט איר זען, און ווען דער שופר וועט געבלאָזן ווערן וועט איר הערן".

י) דער מדרש זאָגט: ראש השנה זיצט זיך כביכול אויפן כסא המלוכה און משפט זיין פאָלק ישראל. ווען מען הויבט אָבער אָן צו בלאָזן שופר, זעצט זיך כביכול אויפן כסא הרחמים און דערבאַרעמט זיך אויף די אידן.

דער מדרש דערציילט אויך, אז ווען משיח וועט קומען און די מתים וועלן אויפשטיין וועט גאָט ברוך הוא נעמען א שופר און בלאָזן זיבן תקיעות. ביי דער ערשטער וועט די וועלט ציטערן ווי א יולדת; ביי דער צווייטער וועט די ערד זיך אויסשפרייטן און די קברים וועלן זיך עפענען; ביי דער דריטער וועלן די ביינער זיך צונויפקלייבן; ביי דער פערטער וועלן די אברים זיך אויסגלייכן; ביי דער פינפטער וועט די הויט זיך אָנקליידן; ביי דער זעקסטער וועט די נשמה און דעם רוח החיים אַריין אין דעם מענטשן און ביי דער זיבעטער תקיעה וועלן זיי שטיין לעבעדיקע אויף זייערע פים און זיין אָנגעטאָן אין זייערע בעסטע קליידער.

סאמע ערנסטע צערעמאניע אין דעם ראש השנה'ריקן ריטואל. יעדער טאקט איז א סימבאל, א סיגנאל צום אידן'ס באויאוסטזיין, און דרינגט אריין טיף אין דער נשמה.

דער שופר דערמאנט אן קבלת התורה ווען גאט האט זיך באוויזן אויפן בארג סיני דורך קולות וברקים; דער שופר דערמאנט אן דער עקידת יצחק און אויך אן דער נבואה פון ישעיה הנביא, וועלכער רעדט פון באחרית הימים, ווען דער צוקונפט ווען דער שופר וועט בלאזן אין פראקלאמירן די דערלייזונג פון דעם אידישן פאלק — והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול (ישעיה כז', יג').

דער שופר איז בכלל אן אלטער אינסטרומענט מיט וועלכן מיר האבן זיך באנוצט ביי יעדער הייליקער געשעעניש. ווען גאט האט זיך באוויזן אויפן בארג סיני, האט זיך דער קול פון שופר געהערט פון איין עק וועלט ביז דעם אנדערן, ווען משה רבינו איז צוריק ארויף אויפן בארג, נאכדעם ווי מען האט פארברענט דעם גאלדענעם קאלב, האט מען אין דער אידישער מחנה ווידער געבלאזן שופר. דאס יאר פון יובל האט מען אויך פראקלאמירט דורך בלאזן שופר.

אין דער תלמודישער צייט האט מען זיך באנוצט מיט דעם שופר מודיע צו זיין יעדע וויכטיקע געשעעניש צו דער עדה, אז מען האט געוואלט אויסרופן אן איסור אדער א היתור, איז עס געווען דורך שופר בלאזן. אז מען פלענט עמיצן ארייניילינגן אין חרם, איז אויך געווען דורך שופר בלאזן. מקדיש זיין דעם נייעם חודש, פלענט מען אויך דורך שופר בלאזן, און אז עמיצער איז חלילה געשטארבן האט מען עס ווידער מודיע געווען דורך שופר בלאזן.

פרייטיק פארנאכט פלענט מען בלאזן זעקס תקיעות, נאך דער ערשטער האבן די ארבעטער אין פעלד אוועקגעלייגט די ארבעט. נאך דער צווייטער — האט מען פארשלאסן די קראמען; נאך דער דריטער — האט מען געבענטשט ליכט, און עטלעכע מינוט שפעטער האט מער נעבלאזן א תקיעה, תרועה אוי תקיעה מודיע צו זיין, אז עס איז שוין שבת. מוצאי שבת נאך שקיעת החמה האט מען ווידער געבלאזן שופר מודיע צו זיין אז מען מעג שוין טאן א מלאכה.

ראש השנה האט די תורה פארזאגט צו בלאזן שופר, כדי גאט זאל זיך דערמאנען אן דער עקידת יצחק פאר וועמען אברהם האט מקריב געווען א בא־ראן פון וואס דער שופר וועלט געמאכט, און דאס בלאזן וועלט פארעכנט ווי מיר אליין וואלטן זיך געלאזט בינדן צו דער עקידה.

רבינו סעדיה גאון גיט אבער אן גאנצע צען טעמים פארוואס מען בלאזט שופר ראש השנה:

א) ווייל ראש השנה איז דער אנהויב פון בראית העולם, און אזוי ווי דוד המלך האט געזאגט: „מיט טרומפייטן און מיט דעם קול פון שופר זאלט איר שאלן פאר גאט", און אזוי ווי דער סדר העולם איז צו בלאזן מיט טרומפייטן ווען א מלך בשר ודם ווערט געקרוינט, אזוי בלאזן מיר מיט שופר קרוינענדיק „עם מלך חי וקים, דעם שעפער און קענig פון דער וועלט.

ב) ראש השנה איז דער ערשטער טאג פון תשובה, בלאזט מען דעריבער כדי צו וואקענען די זינדיקע זאלן זיך נאכדעם ניט האבן צו באקלאגן.

די לעצטע ענדערונג איז געמאכט געוואָרן ערשט אַ קורצע צייט נאָך עזרא. פון דעם צענטן טאָג אין זיבעטן חודש האָט מען געמאַט אַ תענית און אַ יום כפור, אַ טאָג פון פאַרגעבונג, און דער אידישער נייִ־יאָר איז איבערגעטראָגן געוואָרן אויפן ערשטן טאָג אין חודש. אַזוי אַרום זענען פון איין יום־טוב אין אַרץ ישראל געוואָרן דריי באזונדערע ימים טובים: ראש השנה, יום כפור און סוכות.

עס איז איינער פון די שענסטע סימבאָלן פון דער אידישער אמונה, וואָס דוקא דער האַרבסט ווען די נאַטור פאַרבליט און פאַרוועלקט, איז דער סינגאל צו רעליגיעזער דערוואַכונג, צו אַ חשבון הנפש און אייגענער אויסלייטערונג. אמונה איז ביידע: אהבה און יראה — פאַר ביידן איז פאַראַן אַ געוויסער מאַמענט — און האַרבסט איז דער מאָמענט פון יראה, די פרוכטבאַרע מורא וואָס פאַרכאַפט דעם מענטשן ביים אָנבליק פון דער גרויסער פאַרענדערונג אין דער נאַטור, אין אַזאַ מאָמענט איז עס גינסטיק פאַר דעם אידן זיך צו פאַרטראַכטן וועגן אַ יום־הדין.

לויט דעם תמלוד איז ראש השנה פעסטגעשטעלט געוואָרן אלס אַ טאָג אין וועלכן יערער מענטש וועלט געמשפט. דער איד איז פאראנטוואָרטלעך צו גאָט פאר זיינע מעשים, און נאָר גאָט אַליין קען אים דערויף מוחל זיין. דער איז האָט תמיד אין זיך דעם צלם אלוקים, און אפילו ווען ער זינדיקט לעבט אלץ אין אים דער געטלעכער פונק. מיט אַלע זיינע שוואַכקייטן און שלעכטע נייגונגען, האָט דער מענטש אין זיך אַ גייסטיקע קראַפט זיך צו דערהויבן צו דער סאַמע העכסטער מדרגה.

און ווען דער מענטש וויל וועלן בעסער, אָן תשובה, דאַרף ער דערצו ניט האָבן קיין גייסטלעכן אלס פאַרמיטלער, נאָר קען זיך אַליין וועלן צו גאָט און די זינד וועלן אים פאַרגעבן וועלן. די תשובה דאַרף אָבער זיין אַ ריינע, אָן ערנסטע, פול מיט אויפריכטיקייט.

באמת דאַרף דער איד יערן טאָג זיך אָפגעבן א חשבון הנפש, אָבער ראש השנה דאַרף ער זיך נאנצלעך אויסטאָן פון דעם אַלטעגלעכן און זיך דערהויבן צו אַ גייסטיקער וועלט.

דרייסיק טעג פאר ראש השנה הויבט שוין דער איד אָן זין צוציגרייטן צום יום הדין. פון ראש השנה אלול אָן הויבט מען אָן צו בלאָזן שופר כדי צו וועקן צו תשובה. די לעצטע וואָך פאר ראש השנה גייט מען יעדע נאכט אין שוהל זאָגן סליחות, די סליחות, וועלכע זענען געשריבן געוואָרן מיט אידישע טרערן און בלוט פון מארטירער און קדושים. אין דער שטילקייט פון דער נאכט צעשפרייט זיך אַ שרעקלעכער וויי־געשריי פון דעם אייביקן וואַנדערער — דאָס איז דער שטורעמדיקער אויסגוס פון דעם אידישן פאַלקס צער.

דער שופר איז אָן איינפאַכער האָרן פון אַ בארַאן און די טענער זענען איינפאַכע. אָן מוזיקאַליש קלאַנג און אינהאלט, דאָך איז דער שופן בלאָזן די

געזעץ. און יעדער איד האָט זיך געפונען פֿאַרפֿליכטעט עולי רגל צו זיין קיין ירושלים.

דער אידישער ניי־יאָר — דער יום־טוב ראש השנה האָט זיך ערשט אָנגעהויבן שפּעטער אין דער צייט פון גלות בבל. דעמאָלט האָבן די חכמים באַשטימט דעם ערשטן טאָג פון דעם זיבעטן חודש, תשרי, אלס דעם אָנהויב יאָר.

דאָס אידישע לעבן אין בבל איז געווען גאָנץ אַנדערש ווי אין ארץ ישראל. זייענדיק אַוועקגעריסן פון זייער היים און פון זייער נאַטור־לעבן, איז דער רעליגיעזער געפיל געווארן שטאַרקער און ערנסטער. דער פרייַעכער יום־טוב פון איינזאַמלען די תבואה האָט זיך מער ניט אריינגעפאַסט. עס איז געווען אַ דראַנג זיך צו פֿאַרטיפֿן אין דער אמונה, און מען האָט דעריבער געזוכט יעדן אידישן יום־טוב אָנצוטאָן אין אַ רעליגיעזן מלבוש. דער ניי־יאָר וואָס איז אויף אַ פרייַעכן אופן געפייערט געווארן צוזאַמען מיט דעם חג האסיף, סוכות, האָט מער ניט געקענט אויפגעהאַלטן ווערן. עס האָט געפעלט דערצו די פרייַעכע שטימונג, די צוגעבונדקייט צום אייגענעם באָדן, און די צערעמאָניעלע פייערלעכקייט פון מקריב זיין קרבנות.

דער אידישער ניי־יאָר האָט געמוזט אָפּגעטיילט ווערן און בלייבן אַ טאָג פון רעליגיעזער און מאַראַלישער דערקענטעניש, אַ טאָג וואָס זאָל זיין גאָנץ אַנדערש סיי אין תוכן און סיי אין פֿאָרם פון דעם באַיליאָנישן ניי־יאָר, וועלכער איז אגב געפייערט געווארן אין אָנהויב זומער מיט שברות און הוליאַנקעס.

פֿאַרוואָס די חכמים האָבן באַשטימט דעם זיבעטן חודש אלס אָנהויב יאָר, זענען פֿאַראַן נאָך פיל סיבות, פילע געלערנטע ווילן האָבן, אז דאָס קומט דערפון וואָס אירן האָבן תמיד פֿארהייליקט די צאָל זיבן, דער זיבעטער טאָג פון וואָך איז שבת. זיבן טעג זענען די ימים טובים פסח און סוכות זיבן וואָכן איז צווישן פּסח און שבועות, דער זיבעטער יאָר איז שמיטה. נאָך זיבן שמיטות קומט דער שנת היובל.

דער זיכערסטער טעם איז אָבער וואָס די אידן האָבן ניט געוואָלט פייערן זייער ראש השנה אין אייַן צייט מיט די באַיליאָנער.

אין אָנהויב איז דער רעליגיעזער ניי־יאָר באַשטימט געווארן אויף דעם צענטן טאָג תשרי, צוזאַמען מיט יום כפור, ווי עס ווערט קלאָר דערציילט אין יחזקאל: „בראש השנה בעשר לחודש" — אין דעם ניי־יאָר, אין דעם צענטן טאָג אין חודש. אויך די תורה הויבט אָן דעם געזעץ אָן דעם יובל־יאָר מיט דעם צענטן טאָג אין חודש תשרי, און דער געזעץ זאָגט בפירוש, אז דעם צענטן טאָג אין זיבעטן חודש זאָל מען בלאָזן שופר און פֿראָקלאַמירן אַ יאָר פון באַפרייאונג, ווען קנעכט קריגן צוריק זייער פֿערזענלעכע פרייהייט און פֿאַרקויפֿטע גיטער קערן זיך צוריק צו זייערע ערשטע אייגנטימער.

פון די תבואה־ווּאכן, און מען האָט אים דערפאר געהופן: חג הקציר, די פייערונג פון שניט; סוכות איז געווען דער יום־טוב פון איינזאַמלען די תבואה: חג האסיף.

יעדער פון די דריי ימים טובים איז געפייערט געוואָרן אין א הייליקן אָרט, אויף א בימה מיט א מזבח, וואָס האָט זיך געפונען אין יערן גרעסערן קיבוץ. דאָרטן אויפן מזבח פלעגט דער כהן מקריב זיין א קרבן, און דער עולם פלעגט זיך דערביי גוט משמח זיין.

סוכות איז געווען דער פרייליכסטער פון די דריי ימים טובים, און דער איר איז דעמאָלט שוין געגאנגען אין א באַשטימטן אָרט, וואו עס האָט זיך געפינען א היכל, א משכן אויסגעבויט פאר גאָט, און דאָרטן פלעגט מען דאָנקען און לויבן גאָט פאר דער תבואה און גערעטעניש.

אָט דער דאָזיקער פרייליכער יום־טוב. וואָס איז אויסגעקומען אין הארבסט האָט גערופן סיי אַלס ניי־יאָר, ראש השנה, און סיי אַלס יום־טוב פון סוכות. די אידן וועלכע זענען געווען הויפטזעכלעך אַן אַגריקולטור פאָלק, האָבן גע־ציילט דאָס יאָר פון דער צייט וואָס זיי האָבן איינגעזאַמלט די תבואה. און שוין אין חומש ווערט דער יום־טוב באצייכנט אלס טאָג „פון איינזאַמלען, ווען דאָס יאָר לאָזט זיך אויס".

ניט אַלע אידן אין לאַנד האָבן אָנגעהויבן די ניי־יאָר פייערונג אין איין און דעם זעלבן טאָג. עס איז תמיד געווען געווענדט אינ'ם וועטער און אין דער נעאַגראַפישער לאָגע. אידן אין גליל האָבן אָנגעהויבן די פייערונג פריער פון די אידן אין יהודה.

די פייערונג איז געווען א גראַדיעזע. פון אַלע זייטן האָבן זיך געצויגן קאַראַוואַנען מיט עולי רגל'ניקעס. ווער עס איז געגאנגען קיין ירושלים, ווער קיין שילה, און ווער אין אַנדער פאַרהיליקט אָרט. געאַנגען זענען מענער, פרויען און אָפט אויך קליינע קינדער. יעדער האָט געפירט מיט זיך א קרוג מעל אדער לאַנג וויין פאר א קרבן.

די עולי רגל'ניקעס האָבן זיך גוט משמח געווען. געגעסן און געטרונקען שוין איבער דער מאָס. דער עולם איז געווען היפשלעך אָנגעשכורט, און אָפילו די פרויען זענען דערפון ניט אָפגעשטאַנען.

עטלעכע צענדליק יאָר פאַרן חורבן בית ראשון האָט זיך די לאַנג גאַנצלעך געענדערט. עס זענען אָפגעשאַפט געוואָרן אַלע היליקע ערטער פון דער תּרא־ווינג, און ירושלים איז דערקלערט געוואָרן די איין און איינציקע שטאָט, וואו מען מעג מקריב זיין קרבנות.

די אידישע ימים טובים האָבן דעמאָלט אָנגענומען א גאַנץ נייעם כאַראַ־קטער. פון לאַקאַליזירטע, ריין דאָרפישע ימים טובים, זענען זיי פאַרוואַנדלט געוואָרן אין נאַציאָנאַל־רעליגיעזע פייער טעג, וואָס יעדער איד האָט געמוזט איינצייטיקן אָפהיטן. א באַשטימטער דאָטום איז אַוועקגעשטעלט געוואָרן אַלס

ראש השנה

דער אמאליקער יום-טוב פון שמחה. — זיין ענדערונג פאַרן עֿרשטן חורבן. — ראש השנה אין גלות בבל. — רעליגיעזע דערוואַכונג און חשבון הנפש. — דער סימבאָל פון שופר.

פון דר. יצחק אונטערמאַן

ראש השנה איז ניט תמיד געווען דער יום־טוב פון מורא און דין. זיין איצטיקע פאַרם און באַדייטונג האָט זיך טראַדיציאָנעל און געשיכטלעך אָנטוויקלט. און פאַרענדיקט לויט דעם עקזיסטירנדיקן גייסטיקן און נאַציאָנאַלן מצב.

אין דער תורה ווערט געזאָגט: „דער ערשטער טאָג אין זיבעטן חודש זאָל זיין אַ רו־טאָג, און צום אָנדענק זאָל מען בלאָזן שופר". קיין איינציק ווארט ווערט ניט דערמאָנט וועגן ראש השנה און זיין מורא'דיקייט.

די נאַציאָנאַל־רעליגיעזע און נאַציאָנאַל געזעלשאפטלעכע באַדייטונג האָט זיך קענטיק אויסגעדריקט בלויז דערין, וואָס אין חודש תשרי האָט זיך אָנגעהויבן די פייערונג פון איינאָמלען די תבואה. עס איז אָבער ניט באקאַנט, אז די אידן זאָלן אין דער גאָר אַלטער צייט האָבן געפייערט אַ ניי יאָר יום־טוב, אויב מען אין ערשטן טאָג פון תשרי געבלאָזן שופר ווי עס ווערט פאַרזאָגט אין דער תורה. איז עס ניט געווען צוליב דער אימה און שרעק פאַר אַ ניי יאָר. נאָר צוליב דער פייערלעכקייט פון דעם אָנקומענדיקן חג האסיף.

ערשט אין די צייטן פונ'ם בית המקדש האָבן די אידן אָנגעהויבן צו פייערן ראש השנה, אָבער אפילו דעמאָלט איז עס נאָך ניט געווען קיין רעליגיעזער יום־טוב, און איז ניט געפייערט געווארן אין דעם איינציקן טאָג פון אָנהויב תשרי אין יענער צייט האָבן אידן געהאט בלויז דריי ימים טובים אין יאָר: פסח, שבועות און סוכות.

די דאָזיקע דריי ימים טובים זענען געווען נאַטור־פייערונגען. פסח האָט כּאָן געפייערט דעם אָנהויב פון תבואה־שניט; שבועות איז געווען דער אָפשלום

FOOD PRODUCTS

- מעלאקאטאנעס
- ב א ר ן
- קאקטע י ל
- טאמאטן-זאפט
- טאמאטן-פורע
- עספאראגאס
- וועדזשעטייבלס
- כוגאס פון פרוכטן
- פ י ש ן
- מ א ו ו

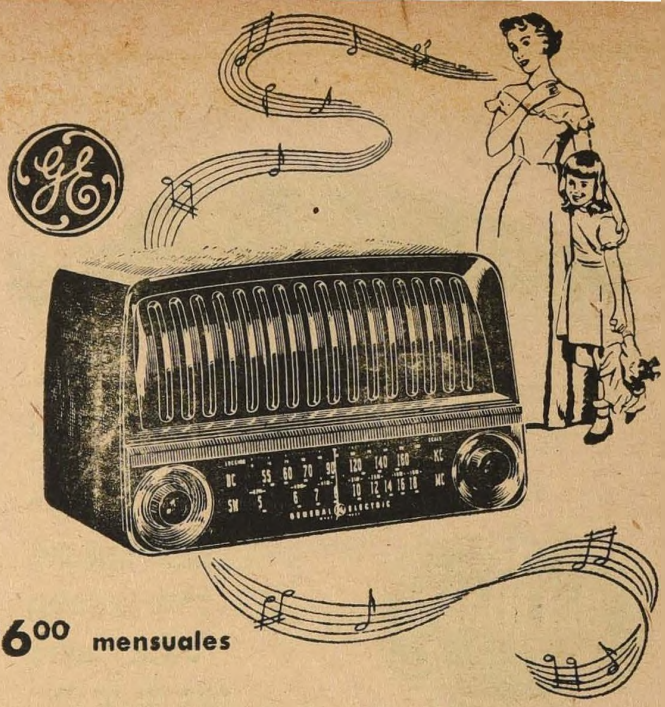
Del Monte
FOOD
PRODUCTS

IN GLASS

IN CANS

UNA SOLA CALIDAD:
¡LA MEJOR!...

$6.00 mensuales

TODO UN MUNDO
DE BELLEZA MUSICAL
AL ALCANCE DE SU MANO

Disfrute de los más sutiles encantos de los programas musicales, tanto si se trata de un alegre y rítmico bolero como de un suave y melodioso vals vienés, con este elegante receptor G. E. modelo X-251.

La bocina superdinámica G. E., el más nuevo y sensacional adelanto en receptores de onda corta, reproduce con maravillosa pureza y claridad tonal los más delicados matices musicales.

Este elegante y moderno receptor Paratrópico le brindará agradable entretenimiento durante muchos años. Todas sus piezas están protegidas contra los efectos de los climas más rigurosos mediante un procedimiento especial de construcción.

Gabinete plástico, colores marfil y madera rosa, de onda larga y corta, 5 tubos, 110 volts.

GENERAL ELECTRIC CUBANA, S. A.

Edificio La Metropolitana - Martí 102 - Estrada Palma 556

Habana Pinar del Río Santiago de Cuba

Los Precios Fijos S.A.
REINA AGUILA ESTRELLA

ת ש י " א — 5711 1950—1951

די אידישע אייגנטימער פון באקאנטן
ד ע פ א ר ט א מ ע נ ט - ס ט א ר
ל א ם פ ר ע ס י א ם פ י כ א ם

באגריסן צום נייעם יאר די בריטע אידישע
קונדשאפט, דער אידישער קאלאניע, ווי
די אירן פון דער גאנצער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

„לאם פרעסיאם פיכאם"

ר ע י נ א — א ג י ל א — ע ס ט ר ע י א
ה א ו א נ א

טאבעלע פון דער אידישער באפעלקערונג לויט די לענדער:

אויסטראליע	35.000	ישראל	1.010.000
אורוגוואי	37.000	יעמען (אדן)	15.000
איטאליע	40.000	כינע	5.000
אינדאנעזיע	2.000	לבנון	5.400
אירלאנד	5.500	ליב	14.200
אלבאניע	300	לוקסענבורג	500
אלזשיר	110.000	מאלאיא	700
אפגאניסטאן	5.000	מעקסיקע	25.000
דרום אפריקע	105.000	מאראקא (טאנזשיר)	240.000
ארגענטינע	400.000	נארוועגיע	1.250
אינדיע	20.000	נידערלאנד	3.200
אינדיע (מערב)	1.700	ניקאראגוא	150
אונגארן	160.000	סאוועטן פארבאנד	2.000.000
אביסיניע	27.000	סאנטא דאמינגא	1.000
אירצה	100.000	סיריע	6.000
בולגאריע	7.500	פאלוואדאר	200
באליוויע	5.150	ענגלאנד	450.000
בורמא	500	עסטרייך	15.000
בעלגיע	35.000	עקוואדאר	3.500
בראזיל	120.000	עריכטן	80.000
גואטעמאלא	1.000	פאראגוואי	3.000
גיבראלטאר	500	פוילן	90.000
גריכנלאנד	7.000	פארטוגאל	4.000
דייטשלאנד (מזרה)	2.000	פאנאמא	1.000
דייטשלאנד (מערב)	20.000	פערו	3.000
דענעמארק	7.000	פערסיע	70.000
דושאמאיקא	1.300	פארייניקטע שטאטן	5.000.000
דאיטי	200	פיליפינען	1.000
האלאנד	26.000	פינלאנד	1.880
האנג־קאנג	200	פראנקרייך	230.000
האנדוראס	150	קובא	10.900
ווענעזועלא	3.000	קאלאמביע	7.500
טרינידאד	400	קאסטא ריקא	100
טשילע	25.000	ראנצע	180.000
טשעכאסלאוואקיע	17.000	וואדיסעא	4.300
טוניס	80.000	רומעניע	350.000
טערקיי	45.000	שפאניע	4.000
יגאסלאוויע	5.500	שוועדן	19.500
יאפאן	100	שווייץ	20.000

די אידן פון קושין „שווארצע" אידן, און שאנישע אידן. אין דער שטאט באמ־ ביי לעבן ביי 9 טויזנט אידן. באמבי דינט ווי אן איבערגאנגס סטאנציע פאר עליה פאר די אידן פון אינדיע, באקיסטאן, אפגאן און בורמא.

פאר דער לעצטער צייט זענען אויפ־ געלעבט געווארן טעטיקע חלוצישע ארגאניזאציעס צווישן דער אידישער יוגנט פון אינדיע.

אין קושין לעבן ביי 1.500 אידן, פון זיי 300 וויים היטיקע. די איבער־ קע טונקל היטיקע. די טונקל היטי־ קע זענען מערסטנסטייל אין די שטעט, אן די צווייי נעמיינדעס האבן צווישן זיך קיינע באציאונגן. אין באקיסטאן זענען דא ביי 500 אידן, וועלכע זענען עולה נאך ישראל.

כינע

אין 1949 איז ליקווידירט געווארן דער גלות אין כינע און מאנדזשוריע. אין שאנכאי וואו עס זענען געווען פריער ביי 20 טויזנט אידן, זענען נע־ בליבן 2 טויזנט. וועלכע ווארטן אויך אויף צו עמיגרירן. אין גאנץ כינע זע־ נען פארבליבן נים מער ווי פינף טויזנט אידן.

בורמא

אנהויב 1949 זענען געווען אין בור־ מא ביי 500 אידן. זיי זענען אויפגע־ אדערט געווארן צו ווייסן צו געבן ביז יאנואר 1950, צו זוילן זיי פאר־ בליבן בריטישע בירגער, אדער באקו־ מען די בורמישע בירגערשאפט. די מערהייט האט בשאלאסן עולה זיין נאך ישראל.

יאפאן

אין יאפאן נעפינען זיך ביי הונ־ דערט אידן, און אין די פיליפינישע אינזלען — טויזנט.

די צאל אידן אין דער וועלט

די סטאטיסטיק פון די צאל אידן אין דער וועלט איז שטענדיק נעווען באזירט אויף שאצונגען, נאר אין נע־ צייטע לענדער איז נעארדנט נעווארן ציילונגען. שווער איז די שאצונג פון די אידן אין רוסלאנד. די לעצטע אי־ דישע ציילונג אין רוסלאנד, איז דורכ־ נעפירט נעווארן אין 1939. דאן האבן זיך פארצייכנט 3 מיליאן און פופציק טויזנט.

לויט דער אפשאצונג פון יצחק ווארשאווסקי, זענען אומנעבראכט נע־ ווארן אין צייט פון קריג אין רום־ לאנד מיט די נאצים 4 מיליאן מיט פיפציק טויזנט, און עס זענען נעבליבן 2 מיליאן אידן. אין די מוסולמענישע לענדער איז שווער צו פעסטשטעלן נענוי די צאל פון די אידן. אין אמ־ ריקע ווערט געשאצט דער אידנטום אויף פינף מיליאן.

אויב מיר זאלן נעמען אין אכט, אז לעצטערע קיבוצים זענען ניט אויסגע־ רעכנט דא אין דער טאבעלע, ווען מיר דערגיין צו דער צאל פון 11.300.000 אידן אויף דער וועלט, וועלכע טיילן זיך פארנאנדער לויט די קאנטינענטן אזוי:

אייראפע — 3.500.000; אמעריקע — 5.830.000; אזיע — 1.280.000; אפריקע — 650.000; אקעאניע — 40.000.

איבערגעזעצט פון העברעאישן:
דוד גרשון מינקאוויטש

איד אן אפיצער אין דער ארמיי. אדער צ באאמטער פון דער רעגירונג. אין דער לעצטער ציים, האבן אנגעהויבן די אירן פון פערסיע עולה זיין נאך ישראל. אין טעהעראן איז דא א אידישע קהילה פון א דרייסיק טויזנט אירן. גרעסערע קהילות זענען דא אין שיראז — 15 טויזנט; און איספאהאן — 7 טויזנט.

אפגאניסטאן

אין אפגאניסטאן געפינען זיך ביי פינף טויזנט אירן. אין 1949 האבן זיי זיך געוועלדעט מיט א רוף צו דער אידישער רעגירונג צו ראטעווען זיי פון הונגער. און דערמעגלעכן זיי עולה צו זיין נאך ישראל.

מאראקא

ארעמקייט און נויט הערשט אין אידישן ישוב אין מאראקא. מאנגל אין הי־גיענע.־און דערציאונג האט אראפגע־נידערט דעם אידנטום דא צו אזא לא־נע זאס איז ניטא צוגלייך אין אידטום אין גאר דער וועלט. די טויט פאלן פון קינדער דערגייט צו אן אויפשוידערנ־דער צאל.

דער „ארט" מאכט פראוון צו לער־נען די קינדער פאבן, אין מאראקא, דער פראנצויזישער און שפאנישער. זיצן 240 טויזנט אירן. פון זיי 40.000 אין קאסאבלאנקא, 25.000 אין מאראקש.

אלזשיר

די לאגע פין די 110.000 אירן וועל־כע נעפינען זיך אין אלזשיר, איז א סך בעסער ווי די פון די אירן אין מאראקא. אין די טיילן ווואו אדמיניסטראטיוו נע־הערן זיי צו פראנקרייך. אין די געטאס אבער פון די אראבער, איז זייער לאגע ניט בעסער ווי פון די אירן אין מארא־קא.

טוניס

א דריטל פון די אירן אין טוניס לעבן אין ארעמקייט. עס איז אבער דא א קרייז פון אידישע משכילים, רעגי־רונגס אנגעשטעלטע און פון פרייע בארופן.

א העלפט פון די 80 טויזנט אירן פון טוניס, זיצן אין דער שטאט טו־נים.

טריפאליטאניע

די לאגע פון די 30.000 אירן איז טריפאליטאניע איז א שווערע. פאר דער לעצטער ציים האבן א העלפט עולה געווען נאך ישראל.

אביסיניע

וועגן די אירן פון אביסיניע פעלן גענויע סטאטיסטישע אינפארמאציעס. זייער צאל ווערט געשאצט 60.000. אבער די מיטל צאל פון 27.000, ווען זיין וווייזט אויס די ריכטיקע.

דער סטאנדארט פון לעבן פון די אירן איז ניט העכער ווי פון די אביסיניער בויערט. עס עקזיסטירן ניט קיינע שולן. 2 אירן פון אויסלאנד האלטן וויכטיקע שטעלעס. דר. פולאק איז הויפט ראטגעבער אין ווירטשאפט־ס מיניסטעריום, דר. מאריין פון ירושלים איז דער הויפט עצה געבער ביים קיי־סער, און א ריכטער פון העכסטן ג־ע־ריכט.

סאמאליע

אין דער פראנצויזישער סאמאליע זענען געבליבן בלויז 3 אירן. די איבע־ריקע זענען עולה געווען נאך ישראל. איינצלנע אירן זענען געווען אין דער בריטישער און איטאליענישער סאמאל־יע, אבער אויך זיי זענען עולה נעווען נאך ישראל.

די אירן פון וויטן מזרח אינדיע

די אירן פון אינדיע טיילן זיך אויף אייניקע קאטעגאריעס: „בני ישראל"

פּאַרטוגאַל

אין פּאָרטוגאַל איז דאָ ביז 4 טויזנט אידן. דערפֿון אין דער הויפּט שמאָם ליסאַבאָן — 2 טויזנט.

די אידן אין די מוסול-מענישע לענדער

טערקיי

די אידן אין טערקיי האָבן אַלע נלייכע רעכטן ווי אַלע אַנדערע בירגער. אָבער ביז היינט טאָרן נאָך נישט די נעמיינדעס פֿון טערקיי שטיין אין פֿאַרבינדונג מיט אויסלענדישע אידישע נעמיינדעס, און אידישע אָפיצערן טאָרן זיך נישט נעפינען אין דער טערקישער אַרמיי. אין טערקישן פּאַרלאַמענט זיצט אַיין איד — שלמה אַדאַטו.

דער אָרעמער קלאַס איז עולה נעוואָרן נאָך ישׂראל. פֿון די 70 טויזנט אידן אין טערקיי איז פֿאַרבליבן פֿיר און פֿערציק טויזנט.

פֿיל אידישע קינדער לערנען ביי היינט אין פֿאַרנצויזישע און אַמעריקאַנער שולן. צוויי דריטל פֿון די אידן אין טערקיי נעפינען זיך אין קושטא. די צווייטע גרעסטע קהילה איז אין איזמיר.

עגיפטן

זוען עס איז אויסגעבראָכן די מלחמה קעגן ישׂראל, זענען 600 אידן אין עגיפטן פֿאַרהאַלטן נעוואָרן נאָך דעם צייטווייליקן שטילשטאַנד זענען זיי באפֿריים נעוואָרן. די זיכערקייט לאַנג פֿון די אידן אין עגיפטן איז ניט קיין גינסטיקע. פֿון די 80 טויזנט אידן אין עגיפטן, לעבן 35 טויזנט אין קאַפּיר, און 25 טויזנט אין אַלעקסאַנדריע.

איראַק

די אידן אין איראַק זענען איבערגעגעבן צו א רעגירונג וועלכע איז ניט בעסער פון דער רעגירונג אין דייטשלאַנד נאָך דעם יאָר 1938. מיטן אויסברוך פון דער מלחמה צווישן ישׂראל און די אראבישע לענדער, האָבן די אויטאָריטעטן אונטערדריקן די אידן.

אין 1948 האָט מען נע'הרג'עט אידישן מיליאָנער, מען זאָל קענען צינמען זיין גוטס. אין 1949 זענען פֿאַרשפּט נעוואָרן צום טויט אידן אונטער דער באשולדיקונג פון קאָמוניזם און ציוניזם.

אין איראַק וועפינען זיך ביי הונדערט טויזנט אידן, פון זיי 42.000 אין באַנדאַד און 12.000 אין באבראַא.

סיריע

אין סיריע נעפינען זיך 6 טויזנט אידן. זיי זענען אויסגעשטעלט אויף פֿאַרפֿאָלגונגען.

לבנון

אין לבנון נעפינען זיך 5.400 אידן. נענישן פון פּוילע רעכט. זייער לאַגע איז די בעסטע פון די אידן אין די אראבישע לענדער. אפילו אין צייט פון קריג האָט מען זיי ניט נעטשעפּעט.

תימן

דער יאָר 1949 האָט נעבראכט די ליקווידירונג פון אידישן ישוב אין תימן. זיי זענען אלע עולה נעוואָרן נאָך ישׂראל. עס איז שווער צו ווייסן ווי פֿיל אידן זענען נאָך דאָ אין תימן. זיי ווערן נעשאצט אויף צען טויזנט.

פּערסיע

לויט דער לעצטער ציילונג נעפינט זיך אין פּערסיע ביי 70 טויזנט אידן, אין מערסטנסטייל זייער אָרעמע. לויט דעם נעזעץ זענען זיי נלייבבארעכטיקט, אבער אין פּראַקטיק טאָר ניט זיין קיין

פון אידישן קיבוץ אין פראנקרייך ביז 230 טויזנט נפשות. דער צענטער איז אין פאריז, וואו עס געפינען זיך הונ־דערט און פופציק טויזנט אידן.

די צענטראלע קערפערשאפט פון אידנטום דאָ איז דער „אליאנס איז־ראעליט אוניווערסאל" וועלכע האלט אויף א נעץ פון 116 שולן מיט פופציק טויזנט תלמידים. גרעסערע אידישע צענטערן זענען דאָ אין ליאן — 10.000 אידן; מארסעל — 10.000; באָרדאָ — 5.000; ניצא — 5.000; נאנסי — 4.000; דער הויפט הרב אין פראנק־רייך איז דר. ישעיהו שווארץ.

בעלגיע

אין בעלגיע געפינען זיך ביי א פינף און דרייסיק טויזנט אידן. די מערהייט געקומענע נאָך דער מלחמה, ווען אלע לענדער זענען געווען פארנומען דורך די נאצים, האָט זיך געשטאַרקט אויך די פיינטשאפט צו אידן דאָ. וועלכע האלט אָן אויך נאָך די מלחמה יאָרן. די הויפט באשעפטיקונג פון די אידן דאָ איז דימענטן, טעקסטיל, פעל־אויכארבעטונגען.

די מערסטע קהילות געפינען זיך אין אַנטוווערפן און בריסל. אין אַנט־ווערפן עקזיסטירן צוויי אידישע שולן.

האָלאַנד

פון הונדערט און פופציק טויזנט אידן אין האָלאַנד פאר דער מלחמה, זענען געבליבן בייַם לעבן 26 טויזנט — פיר טויזנט פון זיי אין אמ־סטערדאם. דער הויפט רב איז דאָ דר. טאל.

שווייץ

צווישן די 20 טויזנט אידן וועלכע געפינען זיך דאָ, זענען אייניקע טויזנט פלוימס. די גרעסטע קהילה אין שווייץ איז אין ציריך, וואו עס לעבן בייַ זעקס טויזנט אידן.

די אידן אין דרום אירלאַנד

דאָס אידנטום אין גריכנלאַנד איז פארבליבן אַרעם אין מאַסטריעלן אוּן נייטסיקן צושטאַנד.

אין 1949 האָט דער „רזשאַיינט" דאָ פארענדיקט זיין ארבעט.

פון די עלף טויזנט פארבליבענע אידי דאָ זענען עולה נעווען דרייי טויזנט נאָך ישראל. פון די פארבלי־בענע ויצן ביי פינף טויזנט אין אטען. ביי צוויי טויזנט אין סאלאָניקי. עס עקזיסטירן דריי שולן. עס פעלן לע־רער.

איטאליע

פאר די לעצטע יאָרן איז פארבע־סערט נעווָארן דער צושטאַנד פון די אידן אין איטאליע. אין איטאליענישן פארלאַמענט זיצן ביי הונדערט צו סאָג ניין אידישע דעפוטאַטן; אין סענאט — 7 אידן. פון די פערציק טויזנט אידן אין איטאליע געפינען זיך ביי 12.000 אין רוים. די קהילה אין רוים האלט אויס א שולע מיט 600 תלמי־דים. די לאַנגערע מיט די אידן, זענען ליקווידירט נעווָארן פאר דער לעצטער צייט.

שפאַניע

אָקטויבער 1949 האָט פראַנקא אָנגע־באָטן בירגערשאפט צו די אָפשטאַמ־קע פון די אידן, ווען זענען פאר־מריבן נעווָארן אמאָל פון שפאַניע. ניט פילע האָבן נענוצט צו דער באַווי־ליקונג פון פאשיסטישן הערשער. אין מאדריד זענען פארגעקומען קענן אידן דעמאָנסטראציעס, נאָך דעם ווי יש־ראל האָט געשטימט קענן אריינגענומען שפאניע אין דער ירען.

די אידן אין שפאניע אין צאָל פון טויזנט נעפינען זיך אין מאדריד אוּן בארצעלאָנא.

שטיפנוויז איז אומגעקערט נעווארן צו די דייטשן די אינערלעכע אַרדענונג. עס איז אויסגעקליבן געווארן א דייטשישער פארלאמענט, אוּן דער נאציזם האט אַנגעהויבן אויפלעבן. די אידן וועלכע זענען פארבליבן וועלן מוזן בלייבן פנים צום פנים מיטן נייעם דייטשישן נאציזם.

אין מזרח דייטשלאנד איז געבליבן בלויז א צוויי טויזנט אידן.

אין לייפציג — 370 אידן, אין מאגדעבורג — 200, אין דרעזדען — 135, בארפורט — 160, מאגדעבורג — 35.

אין בערלין געפינט זיך בלויז היינט צו טאג די נרעסטע אידישע קהילה פין דייטשלאנד. די צאל אידן דערגייט דאָ צו אייניקע טויזנט. 1.500 אין דער סאָוויעטישער זאָנע, צוויי טויזנט אין דער בריטישער. די אידן פון די זאָנעס זענען פארייניקט אין אַיין קהילה בראש פון וועלכער עס שטייט דר. סטיוון שוואַרצוואלד.

די נרעסטע קהילה אין דער בריטישער זאָנע איז האמבורג מיט 1.300 אידן. אין קעלן נעפינען זיך 700 אידן.

אין דער אַמעריקאַנער זאָנע זיצן בלויז 7 טויזנט אידן.

עסטרייך

פון פינף ביז צען טויזנט אידן וועלכע זענען געבליבן זיצן פארמאנענט אין עסטרייך. די באנייאונג פון נאציזם מערקט זיך בולט.

די אידן פון ווין האבן אדורכגעלעבט א דערהויבוננג מאמענט ווען די ישראל דעלענאציע איז געקומען צו אריבערפירן הערצל'ס בייזער נאך ישראל.

די אידן אין די סקאַנדינאַווישע לענדער שוועדן

דער לעבן פון אידנטום אין שוועדן, האט זיך אומגעקערט פאר דער לעצטער צייט צו זיין נארמאלן לעבנס שטייגער. די מערהייט פליכטלינגען זענען עלטערע געווען נאך ישראל, אדער אמעריקע. די שטוים קראפט צו דער אויסוואנדערונג איז געווען דאס, וואס די מערהייט פון די פליטים זענען געווען פרויען, אוּן אין שוועדישן אידנטום האט זיך געשאפן אַן איבערפלוס פון פרויען.

דער שוועדישער פארלאמענט האט באשטעטיקט א געזעץ וועלכער לייגט אריין א שטראף פאר פרידיקן ראסן האס. דער הויפט רב איז דאָ דר. כרדכי אהרן פריין.

נארווענגיע

בלויז 760 אידן זענען געבליבן לעבן אין נארווענגיע. די רענירונג האט איינגעלאדן 500 אויסגעווארצלטע אידן צו קומען זיך באזעצן אין נארווענגיע. דער הויפט רב דאָ איז דר. שלמה אהרנסאן.

פינלאנד

אין פינלאנד לעבן 1.880 אידן. קהילית זענען דאָ אין העלסינקי, אבו, אוּן נאמארפארעם.

דענעמארק

די זיבן טויזנט אידן ישנען דאָ קאנצענטרירט אין קאפענהאגען, אוּן אין די פארשטעט. א העלפט פון די ייראטן דאָ זענען געמישטע. דער הויפט רב איז דר. מארקוס מלכיאר.

די אידן אין מערב אירופע

פראנקרייך

דער פראנצויזישער ליבעראליזם האט געבראכט צו דער פארגרעסערונג

אין פופציק טויזנט אידן זענען געבליבן זיבן טויזנט קינדער וועלכע לערנען די אידישע שפראך. די אנשטאלטן פון די קהילות, שפיטעלער און סאציאלע אנשטאלטן זענען אריבער צו דער רעגירונג.

לויט די ידיעות פון הארבסט 1949 זענען געווען 16 טויזנט אידן ארגאניזירטע אין קאאפעראטיוון, און 13 טויזנט זענען באשעפטיקט געווארן ווי ארבעטער.

טשעכאסלאוואקיע

די רעגירונג פון טשעכאסלאוואקיי מאכט ניט קיינע שוועריקייטן פאר די אידן וועלכע ווילן עמיגרירן נאך ישראל. אין 1949 האבן עמיגרירט נאך ישראל 20 טויזנט אידן און דריי טויזנט זיינען אנדערע לענדער. צו ענדע 1949 זיינען געבליבן אין טשעכאסלאוואקיע 17 טויזנט אידן.

אין פראג זענען פארבליבן ביי א פיר טויזנט אידן. נאר 64 אידישע קינדער האבן דא געקראגן א רעליגיעזע דערציאונג.

בולגאריע

בולגאריע מאכט ניט קיינע שווערייטן פאר די אידן וועלכע ווילן עולה זיין. פון די פופציק טויזנט אידן זענען אלע כמעט עולה געווען מיט זייערע יונגע און אלטע נאך ישראל. געבליבן זענען זיבן טויזנט פינף הונדערט. די אידישע שולן זענען פארמאכט געווארן ווילכע דעם פעלן פון תלמידים. אויפן ארט פון הרב הראשי דניאל ציון, וועלכער איז עולה געווען נאך ישראל, איז אייפגענומען געווארן דר. אשר הנאל.

יוגאסלאוויע

אין יוגאסלאוויע, וועלכע האט דערלויבט אידישע אימיגראציע, זענען געבליבן ביזן סוף 1949 פינף טויזנט 500 אידן. די אידישע געמיינדע האט איבערגעריכן איר באציאונג מיט אידישן אלוועלטלעכן קאנגרעס.

דייטשלאנד און עסטרייך

דער יאר 1949 האט געבראכט די אויפלייזונג פון די לאגערן פון די אידן אין דייטשלאנד און עסטרייך. געבליבן זענען נאך אייניקע טויזנט. ווען זייער געזונט צישטאנד האט זיי ניט ערלויבט צו זיך אויפוואנדערלען אין דער ישראל ווירטשאפט. אבער אויך די ייעלן מיט דער צייט אנגענומען ווערן אין ספעציעלע צוגעגרייטע אנשטאלטן אין ישראל.

אין די שטעט פון דייטשלאנד זענען נאך געבליבן קלענערע געמיינדעס פון אידן, וועלכע האבן געהאפט, אז זיי ווילן אריינבלאזן לעבן אין בית עלמין פון דער אזוי גרויסער אידישקייט. געזונדן אזעלכע, וועלכע האבן זיך אומגעקערט צו זייערע פריערדיקע וואוין פלעצער, מיטן אויפזיכט צו באקומען צוריק זייער פארלאָרענעם רכוש, וויל צוליב עלטער צושטאנד, אדער נעזונדס צושטאנד, האבן זיי ניט געקענט ארויסווואוינען צו א נייעם ארט לעבן.

די צייטונג „דער וועג", דער ארגאן פון דער אידישער קהילה אין בערלין, האט פארשטאנען, אז דער עקספעריענט פון באנייען דעם אידישן לעבן אין דייטשלאנד, איז אן האפענונג, און ער האט געשריבן „אין נאך דרייסיק יאר ארום וועלן ניט בלייבן קיין אידן אין דייטשלאנד, די אלטע וועלן אויסשטארבן, די יונגע וועלן אוועק".

די איבערגעבליבענע האבן אבער זיך ניט צוגעהערט צו דער וואָרנונג.

אין די ענגלישע קאָלאָניעס

כמעט אין אלע ענגלישע קאָלאָניעס געפינען זיך אידן. אין דרים ראָדיסעס — פיר טויזנט אידן; — אין העניא — טויזנט אידן; אין סודאן זענען דאָ 4 ענערע קהילות אין די שטעט באר־טום און פאָרט סודאן.

אין גיבראלטאר האָבן זיך געפונען באר דער צווייטער וועלט מלחמה נאָ־ענט צו טויזנט אידן. אין מאלטא 64 אידן אין ציפערן — 138.

אין דזשאמאיקא זענען דאָ העכער צוויי טויזנט אידן. די מערהייט אין דער קהילה קינגסטאָן. 250 אידן אין טריני־דאד, 60 אין באַרבאדאס, און צו 13 אין דער ענגלישער גויאַנא.

אין האָנג־קאָנג געפינען זיך 200 אידן. אויך אין מאַלאיא לעבן עטלעכע הונדערט אידן, כמעט אלע אין סינגא־פור. אפילו אין די אינזלען פידזשי געפינען זיך ביי א 20 אדער 30 אידי־שע משפחות.

אדען נוצט היינט פאר א איבער־גאנג סטאַנציע פאר די עמיגראנטן פון תימן, און די צאָל אידן וועלכע זיצן דאָרט פארענדערט זיך לויט דער עמיגראציע וועלכע גייט פון האָרט. מיט צוויי יאר צוריק איז געווען אין אדען העכער פון זיבן טויזנט אידן.

די אידן אין סאָוועטן פאַרבאַנד

צוליב דעם וואָס ער האָט אויפגע־ערמ לעצטנס צו דערשיינען די ציי־טונג „אייניקייט", איז געוואָרן פיל שווערער צו קריגן א באלויכטונג וועגן אידישן לעבן פון די אידן אין רוסלאנד. אין 1949 האָבן זוכה געווען צו דער סטאַלין פרעמיע פראָפעסאָר גרינבערג, פראָפעסאָר קאנטאראָוויטש, די שפעד־פין פילמען: רום, שטיין, האלעפרין און דער זינגער מ. רייסין.

די גרינדונג פון דער אידישער מלוכה האט דערוועקט האָפענונגען אין לעבן פון סאָוועטישן אידנטום.

די אידן אין דער לענדער פון די פאלקס דעמאקראטיע

פוילן

די אידישע קאָמוניסטן שטייען בראש פון צענטראל קאָמיטעט פון די אידן אין פוילן. די ארבעט פון דזשאינט איז איבערגעריסן.

די פוילישע רעגירונג ערלויבט יעדן איד, וואָס וויל עמיגרירן, בתנאי אז מיטן מאָמענט ווען ער רעגיסטרירט זיך פאר עמיגראציע פארלירט ער זיין פייליישע בירגערשאפט. אין דעם לעצטן יאר 1949 איז באנייט געווארן די עליה פין אידן פון פוילן.

די גרעסטע קהילות ביי היינט צו טאָג זענען אין לאָדזש — 35.000 אידן, ווארשלאוו — 9.200, וואריש — 4.400 אידן.

אונגארן

אין אונגארן איז פארבליבן 160 טויזנט אידן, פון וועלכע הונדערט טויזנט זענען פרויען. א פערטל פון די אונגארישע אידן זענען העכער פין 60 יאר אלט. מיט דער הילף פון דזשאינט איז דאָ אויפגעשטעלט געוואָרן פופציג פראָדוציר קאָאָפעראטיוון. 120 טויזנט אידן פון אונגארן זיצן אין בודאפעסט. דער הויפט רב דאָרט איז הרב ישראל וויים.

רומעניע

די אידישע שולן זענען איבערגענו־מען געוואָרן צום אויפריכט פון די רעני־רונגס קרייזן. צווישן די דריי הונדערט

איז פון שפאניע, פארטוגאל, אירן פון דיטשלאנד און רוסלאנד. די אירן פון ענגלאנד קענען זיך גרויסן מיט דעם וואס זייער ארגאניזאציע איז די אלטסטן ארגאניזירטע אין גאר דער וועלט, אבער זי איז די אממיינסטן קאמפליצירטע.

זיי זענען ארגאניזירט אין א קריללי פארייז בראש פון וועלכן עס שטייט דר. א. כהן.

דער אידישער קאנגרעס האט א אפטיילונג אין ענגלאנד. דער וויפט רב פון ענגלאנד און פון אלע בריטישע קאלאניעס איז הרב ישראל ברודי, וועלכער איז אויסגעקליבן געווארן נאכן טויט פון הרב הערץ ז"ל.

אין ענגלישן אונטערן הויז זיצן 28 אידישע דעפוטאטן. די אירן נעמען א אנטייל אין פאליטישן לעבן פון ענגלאנד.

אין לאנדאן זענען קאנצענטרירט 234.000 אירן. די רעשט זענען צעשפרייט אין 80 קלענערע קהילות. די וויכטיקסטע פון זיי הן לידס — 25.000; מאנשעסטער — 22.000; גלאזגאו — 15.000; ליווערפאל — 7.500; בירמינגהאם — 6000.

אין אירלאנד געפינען זיך היינט צו טאג 5.500 אירן, די מערהייט אין דובלין. דער וויפט רב איז הרב עמנואל האקוהאוויטש.

די אירן אין בריטישע דאמיניעס

קאנאדע

דער נייער עמיגראציע שטראם פאר די לעצטע יארן האט געבראכט צו קאנאדע, א קענטיקן צאל פון רעליגיעזע אידן. וועלכע האבן אויפגעשטעלט ישיבות און תלמוד תורות. אין די נערעסערע קהילות זענען בעעפנט נעווארן טענלעכע אידישע שולן, וואו אין די קלענערע קהילות עקזיסטירן שולן פאר אוונט קורסן.

די צאל אירן אין קאנאדע ציילט אומגעפער הונדערט אין אכציק טויזנט. מאנטרעאל — 60.000; טאראנטא — 50.000; ווינניפעג — 18.000.

אין די ראיאנען פון פראנצויזיש רעדנדע באפעלקערונג פירט זיך א אנטיסעמטישע פראפאגאנדע.

די צענטראלע קערפערשאפט איז די אפטיילונג פון אידישן וועלט קאנגרעס אין קאנאדע, אונטער דער אנפיירערשאפט פון שמואל ברונפמאן.

דרום אפריקע

די אירן אין דרום אפריקע לעבן ניט רואיק. צווישן די בורן הערשט אנטיסעמיטיזם. לויט א ציילונג פון 1946 געפינען זיך 103.345 אירן אין דרום אפריקע, פון זיי די גרעסטע קהילה אין יאהאנעסבורג — 30.000; אין קאפ — 11.000, דורבאן — 4.500.

די אירן זענען ארגאניזירט אין 200 קהילות.

אייסטראליע

אייך די רואיקייט פון די 35 טויזנט אירן פון אויסטראליע איז אויפגעשטערט געווארן אין דעם לעצטן יאר. די לאנד האט געגעבן א ענטרינונג פאר דייטשן פון די באלטישע לענדער, און זיי האבן אננעהויבן אן אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע. די גרעסטע קהילה אין אייסטראליע איז סידני מיט 14.000 אירן.

ניי-זעלאנד

אין ניי זעלאנד לעבן העכער פון 3 טויזנט אירן, א העלפט פון זיי אין אקלאנד.

די אידן אין די לאטיין אמעריקאנער לענדער

ארגענטינע

די צאל אידן אין ארגענטינע איז פיר הונדערט טויזנט. זענען פארטראכטן אין צווי קערפערשאפטן: „דעלעגאציאן דע אסאסיאציאנעס איזראעליטאס", בייט פראפעסאר ריקארדא רובאווסקי, און „ארגאניזאציאן ארגענטינא אינדאעליטא". דער רב הראשי פון ארגענטינע איז הר. ש. קליין.

דער יקאנאמישער שטאנד פון די אידן אין ארגענטינע איז א גוטער. זייער באשעפטיקונג איז לאנדווירטשאפט, ייהאנדל, כעמישע אינדוסטריע, און כרייע בארופן. זיי האבן דרייי באנקן, אוי אין בוענאס איירעס. איז דא א אידישע האנדלס קאמער.

עס עקזיסטירן אכציק אידישע שולן, דריי טעגלעכע צייטונגען, און פעריאדישע צייטשריפטן.

א פערטל פון די אידן אין ארגענטינע זענען ספרדים.

בראזיל

דער צווייטער ישוב נאך זיין גרויסקייט אין לאטיין אמעריקא איז בראזיל. עס וואוינען דארט ביי א הונדערט אין ציוואניק טויזנט אידן, פון וועלכע א דריטל זענען אין ריא דע זשאניירא בעסטערע הילות זענען דא אין סאו פאולא און פארא.

דער אפשטאם פון דער אידישער באפעלקערונג איז פין מאראקא, פון הייליגן ריסלאנד, אזוי ענגלאנדען פון דייטשלאנד און עסטרייך.

עס עקזיסטירן שולן פון רעליגיעזן טיפ ציוניסטישע, און אידישיסטישע.

אורוגוואיער אידן צאל פון 37.000, גענויסן פון דער בריטסטער פרייהייט פון די לאטיין אמעריקאנער לענדער. אין **טשילע** זיצן 25.000 אידן. אין **מעקסיקע** די זעלבע צאל. די אידן פון מעקסיקע וויזין ארויס פיל אידישע וואזאמקייט, און צייכענען זיך אויס מיט זייערע שפענדונגען צו די נאציאנאלע פאנדן. אין **קובא** וואוינען נאענט צו עלף טויזנט אידן.

אין **עקוואדאר** געפינען זיך בייז דריי טויזנט אידן.

די רעשט אידישע קיבוצים אין לאטיין אמעריקע זענען: **קאלאמביע** — 7.500; **באליוויע** — 5.150; **פאראגוואי** — 3.000; **פערו** — 3.000; **ווענעזועלא** — 3.000; **האלענדישע מערב אינדיע** — 1.700; — **גואטעמאלא** — 1.000; **סאן דאמינגא** — 1.000; **פאנאמא** — 1.000; **האיטי** — 200; **סאלוואדאר** — 200; **האנדוראס** — 150; **ניקאראגוא** — 150; **קאסטא ריקא** — 100.

די אידן אין ענגלאנד

די לעצטע צייטן זענען ניט נעווען קיין גינסטיקע פאר די ענגלישע אידן. די פאלן פון אנפאלן אויף אידן גייען און פארמערן זיך. העצער האבן געהאט העצט אין די גאסן קעגן אידן, אוך די באליציי האט זיך אריינגעמישט בכדי צו פארהאלטן די אידן וועלכע האבן זיך געפרואווט פארטיידיקן. פיל מאל האבן אידישע רעפוטאטן אויפגעהויבן די פראגע פון אנטיסעמיטישע ארויסכרעטונגען אין בריטישן פארלאמענט, אבער יעדעס מאל זענען געקומען אריימדרייונגס ענטפערס פון די מיניסטערן אין זייערע געהילפן.

די אידן אין ענגלאנד ציילן 450 טויזנט (אומגעפער). די אפשטאמונג

טעריעלע, רייכטיטמער, אבער די גייס־טיקע ווערטן פון פאלק זענען ניט אזוי. א קליינער טייל פון פאלק באקומט א אידישע דערציאונג. די איבער־ווינגדע מערהייט ערציט זיך אין אמע־ריקאנער שולן. אין דער פארגאנגענ־הייט פלעגן די נייע עמיגראנטן אייג־שפריצן פריש בלוט אין דער אידיש־קייט פון די אמעריקאנער אידן, אבער די עמיגראציע פון אידן נאך אמעריקע פאר די לעצטע צען יאר איז געווען בלויז הונדערט טויזנט.

די אמעריקאנער אסימילאציע איז אבער ניט ווי די אסימילירונג אין אנ־דערע לענדער. זי ברענגט נאך זיך די פארלייקענונג פון אידישן אפשטאם. אין אמעריקע זענען דא פיל נאציאנא־לע גרופן, וועלכע קענען זיך דערלא־רירן צו זייער אפשטאם און לאנד פון יואנען זיי קומען ארויס. זיי דארפן נאר ארויסברויענען זייער אמעריקא־נער אנגעהעריקייט איבער זייער אנ־געהעריקייט צו דער פריערדיקער בירגערשאפט. אזעלכע אידן קענען זיך זען ווי גוטע ציונים. די מערהייט פון די ציוניסטן, די שקל קויפער און שפענדער פאר די נאציאנאלע פאנדן, זענען ניט זייער זיצן אין אמעריקע ווי צייטווייליק, אזן ישראל וזי זייער אמת'ער פאטערלאנד. די אידן פון אמעריקע, זייער האנט איז אפן, און ריין פאלק קען זיך ניט פארגלייכן צו דעם כאראקטער פון זייער בריי־־ארויצקייט. די אידן פון אמעריקע זע־ען פאר זייער חוב צו זיך פארוינטע־רעסירן אין גורל פון די אידן אין דער בריי־טער וועלט.

ניט דעם צוגלייך שטייגן די אמע־דיקאנער אידן אין א שווערן נעראנגל אויף זייער שטאנד. די לעצטע יארן האבן ועבראכט אויף זיי אייניקע אנ־טיסעמיטישע אויסברוכן. די אומרוען אין פיקסקיל, וואו א קעגן קאמיניס־טישע דעמאנסטראציע איז אויסגע־נוצט געוואָרן קעגן אידן און נעגער'ס. אדער די אומרוען אין טשיקאגא. אבער דאס זענען דערשיינונגען ניט קיין פערמאנענטע.

די אידן פון אמעריקע ליידן אבער שווער פון שאקירונגען אין געזעל־שאפט, אין באשעפטיקונג, און אין די לערן אנשטאלטן, און אזוי זענען דא קלובן, וואו מען נעמט צו נאר אנגלא זאקסן און פראטעסטאנטן; האטעלן ווילכע זענען „פארפולט", ווען א איד בעט דארט א פלאץ, אדער אוניווערזי־טעטן ווילכע אינפארמירן דעם שילער, אז עס זענען ניטא קיין פרייע פלע־צער, ווען זיין נאמען קלינגט אידיש־ער. די „בני ברית", דער „אידישער אמעריקאנער קאנגרעס". און דער „אמעריקאנער אידישער קאמיטעט" האלטן מלחמה מיט אנטיסעמיטיס פון דעם סארט. עס איז אבער שווער צו זיך ראנגלען מיט אזא, ווילכער וואגט ניט צו ארויסווייזן אפן זיין פרצוף.

אין אמעריקע זענען פריי די גרעס־טע רעגירונגען אמטן פאר די אידן.

די אידן פון אמעריקע זענען קאנ־צענטרירט מערסטנטייל אין די גרעסע־רע שטעט. ניו יארק — 2 מיליאן אידן; שיקאגא — דרייי הינדערט טויזנט; פילאדעלפיע — 245.000; לאס אנ־דזשעלעס — 225.000; באסטאן — 138.00; דעטריאט — 90.000; קליוו־לאנד — 80.000; באלטימאר — 75.00; ניארק — 60.000; פיטסבורג — 54.000, און סאן פראנציסקא — 50.00.

יונגע און אלטע. געווען לענדער ווי־
עם זענען פארבליבן א איבערגעוויכט פון
צאל פון פרויען, אן אויסזיכטן זיך
צו אוניקערן צום פאמיליע לעבן. ע־
ווען לענדער ווי עם זענען פארטיליקט
געווארן כמעט אלע קינדער, און דער
נאטירלעכער צוואוואקס פון די נאר
מילחמה יארן, האט ניט געקענט פא־
יילן דעם בלויז.

דער יאר 1948 האט געברעכט די
הערעפענונג פון די טויערן, ווען
וועלכן כיר האבן געהאפט. עס איז
אריפגעשטאנען די איד. מדינה, וועלכע
האט זויבערריצט אויף אין פאן די
צונויפזאמלונג פון די גלות'ן. און
פון לאנד צו לאנד איז אנגעקומען דער
אנזאג, אז עס זאמלען זיך די איבערגע־
בליבענע, און זיי באהעפטן זיך צום
אידישן ישוב אין ישראל, וועמעס האנט
איז אייסגעשטרעקט צו אויפנעמען די
בריידער פון גאר דער וועלט.

אין צונויפזאמלען די אידן פון
גלות האט זיך פארנומען אין דעם
לעצטן יאר דער אידנטום פון גאר דע־
יילט: ויער מיט אריינגעמען די עמי־
גראציע, ווער מיט צונויפזאמלען געלט
בייטלען, כדי צו ערמעגלעכן די וועלכע
כערן זיך אום אהיים צו אנהויבן א נייי
לעבן, און ווער מיט קאנקרעטע מעשים
פון פארלאזן די גלות לענדער און עולה
זיין נאך ישראל. דאס איז געווען די
גרעסטע היסטאריישע געשעעניש אין
דער געשיכטע פון אידישן פאלק, פון
טאג, ווען ער איז פארטריבן געווארן
אין גלות.

זי האט אריינגענומען ניט נאר די
אידן פון אייראפע. זי האט זיך אויסגע־
שפרייט אויך אויף צפון אפריקע. אין
מיטעלן מזרח, וואו עס האבן געלעבט
טויזנטער אידן אין צייטאנד פון אונ־
טערדריקונג און דערשלאגנקייט. די
שליחים זענען דערגאנגען ביז די כריי־
טענישן פון אזיע, וואו עס האבן געזעסן
אלטע אידישע געמיינדעס, וועלכע זע־
נען אפטמאל געווען אפגעריסן הונדער־
טער יארן פון באריהרונג מיט אונזער
פאלק.

דער לעצטער יאר האט ברייך ge־
בראכט ענדערונגען אין עמיגראציע פא־
ליטיק פון די אמעריקאנער לענדער, אין
די פאריניקטע שטאטן זענען געעפנט
געווארן די טויערן פאר די הייסלאזע,
און צווישן זיי אויך פיל אידן, אויך די
איבעריקע מיללן פון דער ווילט, האבן
אנגעהויבן ארויננעמען פון דער אידי־
שער עמיגראציע.

פאר די לעצטע צען יאר איז פארגע־
קומען א ענדערונג אין דיר געאגראפיי
שער פארנאנדערטיילונג פון דער אידי־
שער פארנאנדערשרייטונג. וועו עס
ברעכט אויס די צווייטע ווילט מל־
המה, איז געווען אין אייראפע 10 פון
די 17 מיליאן אידן אין דער וועלט. די
וואלפענישן, אויסראטונג, און דער
קבוץ גלויות האבן געבראכט צו דעם,
דאס אין 1949 איז ניט געבליבן אין
אייראפע אפילו א דריטל פון וועלט
אידנטום, געבליבן איז נאר דריי און א
האלבער מיליאן פון עלף מיט א פערטל
מיליאן.

די אידן אין די פא־ריניקטע שטאטן

אין די פאר. שטאטן פון אמעריקע
געפינט זיך דער אידישער קבוץ,
וועלכער איז דער גרעסטער אין דער
וועלט: פינף מיליאן אידן וענען דארט
ראנצענטרירט. די פינף מיליאן אידן זע־
נען געבענטשט געווארן מיט פילע מא־

די אידן איבער דער וועלט

פון ש. שניצער

די פארנאנדערשפריטונג פון פאלק ישראל

אין סוף פון 19־טן יאָרהונדערט, האָט זיך אנגעהויבן א מאסן וואנדערונג פון אידישן פאלק פון צענטראל און מזרח אייראָפּע צו דער נייער וועלט, און מיט דעם איז געלייגט געוואָרן דער פונדאַמענט פאר דער עמיגראציע באוועגונג נאָך ארץ ישראל.

דער שטראָם פון וואָגלונגען איז פארלאנגזאמט געוואָרן, וועו די אמעריקאנער לענדער האָבן באגרענעצט די עמיגראציע, אין וועו אין ישראל זענען אנטשטאנען עקאָנאָמישע און פּאָליטישע שווערקייטן. די עמיגראציע איז צוריק באגייט געוואָרן אין די יאָרן, וועו היטלער איז געקומען צו מאכט, און וועו עס ברעכט אויס די צווייטע וועלט מלחמה, אָבער זי ווערט באלד איבערגעריסן איננאנצן.

דער פּראָצעס פון פארמינערונג פון די אידן אין אייראָפּע, איז פארשטענדלעכערווייז געוואָרן אויך א אכזריות'דיקן אופן דורך דעם אויסראָטונגס פּראָצעס פון היטלער'ן, וועלכער האָט פארטיליקט נאָענט צו זעקס מיליאָן אייראָפּייאישע אידן.

די איבערגעבליבענע אידן אין אייראָפּע, האָבן ניט געקענט ווידער שלאָגן וואָרצלען אין די לענדער וואו זיי זענען פארבליבן. די אויסגעוואָרצלטע אידן האָבן געווארט אויף א געלעגנהייט צו איבערלאָזן הינטער זיך דער דורכגעוויקטער פון בלוט אייראָפּע. צענדליקער טויזנטער פון זיי האָבן געווארט מיט געדולד אין די לאָגערן פון דייטשלאנד. עסטרייך און איטאַליע צו דער עפענונג פון די טויערן, אנדערע האָבן געוואָגלט פון מזרח אייראָפּע נאָך מערב. און די וועלבע האָבן געוואָלט זיך אייַנוואָרצלען פון דאָסניי. האָבן זיך אין בערציגט אין דעם, אז ניט נאָר אייראָפּע ווייל זיי ניט, נאָר אז זיי זעלבסט וועלן זיך ניט קענען אומקערן צום נאָרמאלן לעבן, אפילו אין די אָבּעקטיוע בעסטע באָדינגונגען. געווען לענדער וואו עס זענען פארבליבן בלויז

LA CUBANA

COMPAÑIA NACIONAL DE SEGUROS

FUNDADA EN 1918

Riesgos que aseguramos:

Seguros de Vida, Grupo y Colectivos.
Incendio.
Ciclón.
Ras de Mar.
Terremoto.
Motín.
Transporte Marítimo y Terrestre.
Automóviles.
Roturas de Cristales.
Accidentes Personales.
Seguro Anticipado: para fabricación y reconstrucción de edificios.

Hemos pagado más de $ 4.000,000.00 por indemnizaciones.

Edificio propio

AGUIAR Y LAMPARILLA

HABANA

Teléfono M-8226 **Apartado 2509**

אַ גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

THE ROYAL BANK OF CANADA

PONE AL SERVICIO DE SUS CLIENTES TODA

CLASE DE FACILIDADES BANCARIAS

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן.

פריינט און דער גאנצער אידישער קאלאניע

זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד פאר

אלע אידן אויף דער וועלט!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

מאן איז געלעגן אונטער די אויגן־דעקלעך. נאר אמאל האט נראָסמאן געטראכט ניט איינמאל, עס וואלט גוט געווען ווען ער האט אביסעלע מוט א צי צו טאן די ענט צו האנס האלז... איצט איז שוין געווען שפעט... ער האט זיך ביי אים אויסגעלייגט אויף די אויגן דעקלעך...

דעם צווייטן טאג האבן אלע גערעדט פון דער געשעענישׂ. איינער מיטן אנדערן האבן קאמענטירט: וואס א פליכטלינג קען עס אפטאן? צוליב א הונט גאר צו באניין זעלבסטמארד?... א משוגעת...

צייט איז פארבייגענאנגען און קיינער האט ניט פארגעסן אין דעם פאל מענטשן האבן ניט אויפגעהערט איינער דעם צווייטן צו שטעלן פראגן, ביים דערציילן און איבערדערציילן.

— אבער ווער איז ער?

— פון וואנען קומט ער?

— ווי האט ער געהאט קרובים?

קיינער האט ניט געוואוסט, אז אלע פאפירן וואס האבן געקענט אנווייזן אויף עפעס האט ער שוין געהאט פון פריער פארניכטעט... ער האט קענטיק ניט געוואלט מען זאל אים אפזוכן אפילו נאכן טויט.

Los productos de la "S. and W." se diferencian de todos los demás por su calidad FANCY inigualable.

¡PRUEBELOS!

S&W FINE FOODS, INC.

San Francisco California

גראָסמאַן איז אין כעס נעוואָרן און טרוקן אַ נעשריי געטאָן:

— כ'האָב פיינט, אז מען מישט זיך אין מיינע פערזענלעכע ענינים!

נאָך דעם ווי ער האָט עס אַרויסגעזאָגט, האָט ער זיך פארשעמט פאר זיך אַליין. וואָס פאר א פערזענלעכע ענינים איז עס אַ הונט? זיי פארשטייען אים ניט! קיינער פארשטייט אים ניט! זיי מיינען, אז עס טוט אים ווי דעם הינטלס טויט?... ווען זיי וואָלטן אויף אים מאמעט געקענט זיך אריינבאקומען אין זיינע געדאנקען? עס איז טאַקע בעסער וואָס זיי פארשטייען ניט... ער האָט דאָך שוין נאָר באלד פארגעסן אין דעם הינטל... א בילד פון אַ קינד... פון די טיפענישן טייטלט אן אויג פון א איד... ער האָט זיך אַ כאַפּ געטאָן ביים קאָפּ... ער מוז איצט אַלעם לאָזן און גיין... ער פילט זייערע בליקן. מיט זיך איינער אַליין מוז ער איצט זיין. יאָ ער וועט אהיימגיין! זיין לעבן אין כילכער... ער האָט אויף א כּיאָטענט א טראכט געטאָן וועגן א דאָקטאר און גלייך זיך אַליין א פאַרוואורף געמאכט. דער מענטש אַליין דאַרף אויף זיך זיין דער ערשטער דאָקטאָר!..

ער איז אהיימגעקומען, דאכט זיך, אז ער דאַרף זיך בלויז אָפּרוען און אַלעם וועט ווידער גוט זיין. ער האָט זיך אַוועקגעלייגט אויפן בעט פארלייגנדיק די הענט אויפן נאקן. די ווייסע איבערצוג האָט אים עפעס שאקירט... ער האָט עס אַראָפּגענומען און זיך ווידער צוריקגעלייגט, נאָר די אויגן האָבן זיך ניט געוואָלט צוקלעפּן. ער איז אזוי מידט... ער טראכט דאָך דאכיז זיך אין גאָרניט כּיער... בלויז דאָס ליילעך און דאָס קישן... אָבער צו וואָס דאָס אלץ? ער דאָס ארומטערגענומען? וואו ליגט דאָ דער גערענק?... יאָ, עס איז עפעס ניט נאָרמאַל. נו וועל איך צוריק אָנצייען די בעט־צייג... אך ניין! א גערענק איז ווידער פארלאָפּן דעם וועג, אן אָננענעמער גערענק ויאָ האָט אזוי שטאַרק אויפגעבליצט און ניט צו רו געלאָזט. אויב ער האָט נערענט אַראָפּציען די וויסע לייליכער, איז פארוואָס זאָל ער ניט א פּרואוו טאָן א דרייי טאָן דעם "נאָז?... בלויז פּרואוון!.. ער קען דאָך צו יערע צייט ארונטערגיין אוז פאר זיך אליין באווייזן די נאָרמאַליטעט און צוריק פארדרייען דאָס גאז רערל. ער איז ארונטערגענגען פון בעט, דערפילט אזוי אָננענעם די אייגענע טריט. דאָס איז דאָך יאָ א גערענק... נעזיאליטעט. יאָ, נאָר נאָז... עס איז גוט צו פילן דעם טעם... ער האָט א דרייי נעטאָן און זיך צוריקגעלייגט. נעראנקען האָבן זיך אָננעהויבן פערימען שנעל, אויער האָט דעם אָנדערן אָנגעהויבן נאכיאָגן.

... האָנס! האָנס! איך גיי מיט דיר... איך וועל דיר טריי דינען... דו זעסט דאָך איך האָב דיר, הער האָנס באווייזן, אז איך קען אויך! איך וויל לעבן, האָנס! דו ביזט מיין פירער... דיין הונט וועל איך זיין! זע ווי אזוי איך מאך פּאַרטיק אַ קינד... איך גיב עס איר צוריק אין דער האָנט אַריין. מען דארף שלאָגן האָנס, דו האָסט מער קיין כח ניט... צופיל פאר דיר אליין. אָט האָסטו, געלט נעווען באַהאלטן... נאָלד! ניט פאר דיר...

נעראנקען און נאָך נעראנקען האָבן זיך נעוואכט צו שלענגלען ביי גראָסמאַנען נאָר זענען פאר דער צייט פארגאזט געוואָרן... בלויז האָנס דער גענטאַפּא

האָט אַ מאַך געטאָן מיט די ליפּן, וואָס האָט געזאָלט זיין אַ באַגריסונג. עטלעכע פּאָר אויגן האָבן זיך אויסגעשטעלט אויפן באַלעבאָס, ער האָט כּמיש אַראָפּגעגליטשט דעם פּראָגע צייכן פון זייערע ליפּן. איינער פון די אָנגעשטעלטע האָט זיך אפילו אַ לאָז געטאָן צו דער טיר, זיך אַרומקוקנדיק אין גרויס פּאַרוואונדערונג.

— הער גראָסמאַן, האָנס איז ניטאָ!

גראָסמאַן האָט א זייער געטאָן צווישן די ליפּן, אז דאָס הינטל האָט אַוועקגעפּגרט. וועג ער זאָגט אייגנטלעך גאָרנישט וואָלטן זיי שוין אויך פּאַרשטאַנען, זיי האָבן עס אַראָפּגעלייענט פון זיין פּנים. די באַקן זענען ביי אים איבערנאכט איינגעפאַלן געוואָרן, די אויגן אונטערגעהאקט, מיט קישעלעך. האָבן זיך נעבלעלט. ער האָט געזוכט אַ שמייכל צו טאָן, עס איז ארויסגעקומען עפּעס א גרימאסע. ער האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף זיין פּלאַץ, א נעם געטאָן דעם טעלעפאָן און פונקט געהייסן שיקן אזא מין סחורה אין וועלכער ער האָט זיך ניט געניטיקט. דאָס האָט אים דערנאָך נאָך מער צעטומלט, ער האָט עס דערפילט אין די זייטיקע בליקן פון די אָנגעשטעלטע. ער האָט בלויז א טראכט געטאָן: ער וועט זיך ניט אונטערגעבן.

קונדן זענען אריינגעקומען, ער האָט זיך אליין געלאָזט צו זיי און אָנגעהויבן פּלייסיק צו פּארקויפן, א זאָך וואָס ער האָט שוין די לעצטע צייט זעלטן געטאָן. אָפּאַרבעטנדיק אַ שטיקל צייט איז ער ווידער ארינטערגעפאלן אונטערדי שטימונגען. ער האָט זיך צוריקגעזעצט אויף זיין פּלאַץ און דער קוק פון דעם הוט האָט אים אויסגעפעלט און אים נעמאכט פילן שלעכט. וועג ער פילט זיך אַבים? שטאַרקער וואָלט ער צוגעמאכט דאָס געשעפט... אָבער וואָס וועט ער דען טאָן מיט זיך אליין?... ער האָט געוויארפן א בליק צו די מענטשן, פּאר די אויגן האָט אָנגעהויבן שווינדלען קעפּ פיז הינטלעך, איין האנס, א צווייטער, א דריטער... וויי זיי קוקן עס אויף אים? ער מוז זיך דוקא שטארקן! ער וועט זיך ניט אונטערגעבן. דאכט זיך אים בלויז. אָדער האָבן טאקע זיינע ליפּן א ווייך געטאָן דעם הינטלס נאכצין?...

ער האָט מיט איינמאָל דערפילט, אז דאָס געשעפט איז פּאר אים איצט א גרויסע לאסט. עס איז אויך א מין הינטל!... בלויז איין אונטערשייד. וואָס ער קען עס ניט א נעם טאָן ביים האלז אַדער בייב פּיסק... וואָס טראכטן איצט זיינע מענטשן פון אים? די נאָראָנים בענקען טאקע נאָכן הינטל!... וועג זיי זאָלן וויסן? עס פאלט דאָך זיי גאָרנישט איין?... וואָס האָט מיר טאקע געשטויסן צו דעם?... איך ווייס עס, נאָר צו וואָס דענקען דעריבער?... ער האָט א נעם געטאָן א צייטונג, זין נעפּרואווט פּארטיפן, דער קאָפּ האָט אינגאנצן ניט באנומען, עס איז פּאר אים פּתם אזוי געווען וועדטער, אַן א טאָלק און אַן א צוזאמענהאנג. די געדאנקען זענען צעשוואמפען געוואָרן אין דעם קאשמאר.

אַן אָנגעשטעלטער איז צוגעקומען אוי א זאָג געטאָן:

— אויב דער הער גראָסמאַן ווילט קען ער באקומען א שיין הינטל. עס איז זעלטן שיין און צוגעלאָזן.

שפרונג, שיער ניט א האלבער יאָרהונדערט. דער טאָטע האָט געשלאָגן, זייער שטאורק געשלאָגן, וועז ער האָט אים אמאל געזעגן זיך שפילן מיט א הונט... ס'איז אים היינט באצאלט געוואָרן... און ווידער לויפט אדורך א געדאנק ווי א ווינט: א הונט איז דאָס געטרייסטע באשעפענישׂ!... אבער וואָס האָט עס צו דעם?

דער קאָפּ־ווייטאָק האָט עפעס נאָכגעלאָזן, גראָסמאָן האָט זיך געפרואווט אביסל אויפמינטערן אוז פארענטפערן:

— וואָס פאר א פראבלעמען זוך איך זיך אליין אָפּ? וואָס איז עס באמת מיט מיר? פריער עפעס א בעטלער אוז היינט דאָס הונט!... ניט אַנדערש... ווי־דער אַנדערש! מען קען דאָך ניט לעבן אין שטענדיקער פיניקונג. דאָס בעסטע איז, אינגאנצן ניט לאָזן די געדאנקען צו ארבעטן... אבער ווי שטעלט מען זיך אָפּ? וואָס וואָלט ער ניט געגעבן זיי צו הענגן אָפּשטעלן, אדער צו טאָן דאָס וואָס ער האָט נאָר וואָס געטאָן צום הינטל. . ווי גוט וואָלט געווען ער זאָל קע־נען דערשטיקן די געדאנקען...

ערגעץ וואו האָט אים א בים געטאָן, א שרעק פון א פאָרויס געלאָפענעם געדאנק האָט אים א שוידער געטאָן... דער ציל איז דאָך איבערלעבן! זיין לעבן איז דאָך א גוט באצאלטער פרייז, איז ווי אזוי זאָל ער עס אוועקשענקען צוליב א הינטל?... מען קען דאָך פון די נערוון גיין!... משוגעת! ווי איז עס מעגלעך צו זיין ביי די קלאָרע געדאנקען און דאָך?... ניין, ער טאָר נאָר אוא מין געדאנק ניט צולאָזן...

דער פארטאָג האָט זיך אָנגעהויבן אויסצוילן, דער ריח פון פרימאָרגן לופט האָט זיך אָנגעהויבן אַריינפרעסן דורכן אָפענעם פענסטערל צו גראָסמאָנ'ס נאָז לעכער, אויפוועקנדיק אים פון לייכטן קאשמאָרישן שלאָף. ער האָט אָנגע־הויבן טראכטן, אז ער וועט מער ניט טראכטן... ער וועט איצט די געדאנקען בלויז אריינטאָן אין די געשעפטן, ער וועט פרואוון פארגעסן אין אלץ... ער וועט שוין דערנאָך געפינען דעם ציל...

און ווידער האָט אן עגבער געטאָן א געדאנק: וועלכער ציל? איז דען זיין קיום א ציל?... פארוואָס וויל ער זיך אליין איינרעדן אוא מין זאך?... דער ענין פון געשעפטן איז דאָך בלויז א מין מיטל צו פארגעסן, א מין צייט פארטרייב, א קארטן שפיל און א מיטל פון זעלבסטשטענדיקייט... דער משוגענער גראָסמאָן איז א פייאיקער געשעפטסמאָן — זאָגן זיי געווים. דאָס אליין איז אויך עפעס... עס זענען דאָ אזעלכע וועמען דאָס טוט יויי... ער וועט ווייטער ציען. גליק בעטלט מען ניט אוים ביי יענעם נאָר ביי זיך... ניין, דאָס איז עס אויך ניט... עס איז... אבער איך טראכט דאָך שוין ווידער!...

— 4 —

גראָסמאָן איז אריינגעקומען אין געשעפט, ער האָט בשעת בעשה נע־פרואווט שטעלן א זיכערן טריט. זאָלן זיי ניט זען זיינע איבערלעבענישן. ער

געקלעטערט דורכן לייב. ער האָט געפֿרואווט שטאַרקן די שטימע וואָס האָט זיך געשניטן אין דעם הונטס אויער:

— נו, קום האנס, שוין קום! זאָלסט שוין צוקומען! איך וועל דיר...

דאָס הינטל האָט אָנגעהויבן שטעלן טריט שאַרנדיק זיך ממש אויפן בויך, די אויגן האָבן אזוי רחמנות'דיק אַריבערגעקוקט, דורך דעם מויל הערט זיך שיער ניט א קינדערישער געווין... גראָכמאן האָט בלויז א ווייז געטאָן מיט א פינגער, עס זאָל ווידער אַרויפקלעטערן אויפן שוים, דאָס הינטל האָט א קלעטער געטאָן א ציק טוענדיק מיטן מויל. גראָסמאָן האָט עס א נעם געטאָן צווישן די צווויי הענט, פֿריער לייכטער, דערנאָך שטאַרקער, דאָס הינטל האָט זיך געפֿרואווט צוריקציען מיט די אונטערשטע פיסלעך, רייטנדיק ביי גראָסמאנ'ען אויף די ליפּן־עם. גראָסמאָן האָט אפילו דערפילט דעם ווייטאָק פון די פיס נעגעלעך, דאָס פנים האָט זיך פֿארקרימט און עס איז אים געווארן א סך לייכטער ביי די מוסקולן, נאָר לייכט. בלויז מאָמענטוויז האָט ער נאָך געפילט א ציק, א קאָנוואולסיע באוועגונג, ער האָט געפֿרואווט נאָכלאָזן, דאָס הינטל איז אַראָפּ־געפאלן צוזאמען מיט זיין שוך, וואָס ער וויסט אליין ניט ווי אזוי ער איז אים אַרויסגעבאלן פון פוס...

ער האָט א קוק געטאָן צום היגטל, דאכט זיך, אז עס קוקט נאָך צו אים אַרויף מיטן אן אויג, עס האָט אים א שוידער געטאָן... ער האָט שוין אמאל געהאט אזא מין איבערלעבונג... א קינד... דאן האָט ער זיך ניט געקענט העלפן, אָבער איצט?... איצט? — לויפן ווידער די נעראנקען אין קאשמאר. איצט?... וואָס פאר א פארגלייך? א פנים, אז איינמאל באגייט א מענטש ניט קיין מאָרד!.. א פנים... וואָס פאר א פנים? וואו איז דער ציל? פאר וועמען האָב איך מורא?...

ער האָט זיך ווידער אַוועקגעזעצט אויף דער וויכער שטול, די פיס האָבן זיך אַראָפּגעלאָזן און שטארק ווויי געטאָן. דער קאשמאר פון נעראנקען האָט זיך ווי א גאַנגרענא צעלייגט איבערן קערפער, גערייסן די געהירן: אך יאָ! ער האָט שוין אמאל געהערט: זעסט א מענטש אין ווילר מיט א האק, זאָלסטו אים ניט טרויען! אָבער וואָס פאר א פארגלייך? פון וועג אן איז ער עס אזעלכער?... דאן איז דאָך זיין אויגן לעבן געשטאַנען אין קאָן!... דאָס קינד... ער האָט דאָך געמוזט געווינען זייער צוטרויען... פארוואָס האָבן עס אַנדערש ניט געטאָן? אין דאָס הינטל?

ער איז געבליבן איינגעזונקען אין די נעראנקען, די אויגן האָבן זיך געעפנט און געשלאָסן. יעדעס מאל וואָס ער האָט א קוק געטאָן צום טויטן הינטל האָט זיך אים נעוואָלט קענען אויף זיך אליין א שפיי צו טאָן. דער קאָפּ האָט אים שטארק אָנגעהויבן ווויי טאָן, עפעס האָט געעגבערט, בילדער פון דער פארגאנגענהייט האָבן אָנגעהויבן אויפטויכן. פון די חדר יאָרן ביז היינט איז א גרויסער

גראָסמאַן רופט צו זיך דאָס הינטל די אויגן זייערע קוקן זיך אָן, די האָר זוערן דאָן ביי האַנסן שערסקע, די פּיס ווערן נידעריקער. ביים גראָסמאַנ'ען ווידער דאָס פּנים, הויבט אָן רעדן און שמייכלען ביז ער ווערט פּאר עפּעס ווידער שטאַרק אין כעס און ווידער געפּעלט אים עפּעס ביים הינטל. ער טראכט דאָן: ווי קלוג עס איז! א זעלטנהייט פון א חיה!... דאָס הינטל הויבט דאָן אָן לעקן די הענט, קריכט ארויף אויפן שוים, קוקט אריין גראָסמאַנ'ען טיף אין די אויגן. גראָסמאן נעמט אָרום דאָס הינטל, הויבט עס אָן טולעין צו זיך. מחשבית לויפן אין א ווילדן קאָשמאר: ער ווערט פּרואוון פון זיך דאָס הינטל פּאר־טרייבן!... ער ווייל בלויז זען צו עס ווערט אים נאָך דערנאָך בלייבן געטריי. ער מיט עס ווי טאָן, ער ווייל עס אויסלערנען צו באַנעמען ווייטאָקן! יאָ, ער ווערט ווידער פּרואוון! יערן טאָג מער און מער. ער האָט שוין אזויפיל מאל געמאכט עקספּערימענטן!... עס וואָלט שוין געדארפט פון אים אנטלויפן... אָט איצט, עס בילט דאָך עפּעס... ווען ער זאל זען עמיצן טאָן דאָס, וואָס ער טוט האנסן, וואָלט ער אים דער'הרג'עט! בלויז ער האָט די רעכט... רעכט איז מאכט!... האָט פון ערגעץ אים אונטערגעזאָגט א געדאנק. ער האָט צערטלעך אָנגעהויבן גלעטן דאָס הינטל, ביסלעכווייז האָט ער א נעם געטאָן ביים הינטל דאָס פּיסקל אין עס אריינגענומען אין ביידע הענט פּארשטעלנדיק דעם אָטעם. דאָס הינטל האָט זיך אָנגעהויבן ווערן, אריבערקוקן מיט די אויגן וועלכע האָבן זיך טיילווייז אָנגעהויבן פארגלעזן. דאָס העלזל האָט זיך געהויבן און געשטיקט ביזן בויך, די פיסלעך האָבן זיך אָנגעהויבן דראפען ביי די הויזן פון באַלעבאָס, זיך גע־פּרואווט איינקלאמערן און באפרייען.

גראָסמאן האָט דערפילט אז דאָס הינטל ווערט שוואכער, ער האָט עס אפּגעלאָזן. דאָס הינטל האָט ארויסגעלאזט א קרעכץ פון דער באפרייטער לופט און זיך גוט אפּגעטרייסלט דעם קערפּער ארומלויפנדיק איבערן צימער. גראָסמאַן האָט נעווישט דעם שוויים און געפילט א מידקייט אין די מוסקולן. ער האָט זיך נעשלאָגן מיט דער רעה: זאָל ער שוין געבן צו עסן אָדער ניט? אין אפשר ווידער א נעם טאָן?

געדאנקען האָבן זיך געשלאָגן און געפייניקט. ערגעץ וואו האָט זיך ג־דייצט א אינטער געפיל: יאָ, ער ווערט ווידער א רוף טאָן דאָס הינטל. אפשר זועט עס ניט גיין!... ער ווערט עס מער גארניט טאָן! מיט גוואלט ניט!... ער ווערט בלויז א פּרואוו טאָן:

— האנס, נו קום האנס!

ער האָט זיך דערשראָקן פאר זיין אייגענע, שטימע? וואָס ציטערט ביי אים די שטים?... שוין זשע איז ער אזוי צעקראכן, או עס מאכט אים אויפציטערן? נאָך דאָס האָט אים געפעלט, זיך צולאָזן פייניקן דורך א הונט!...

ריזיקע טראָפּנס שוויים האָבן אָנגעהויבן ווי ארויסשפּראָצן אויפן פּנים, זיך

טרוי. ויי וועלן אים אפהיטן עס זאל אים קיין שלעכטס ניט געשען. ער האט שוין אפילו געמאכט אמאל א פרואוו און האנסן געשלאגן, זענען זיי צוגעלאפן און אים געכאפט אויף די הענט. דאס היפטל האט דאן צו אים אריבערגעקוקט כיט שרעק, די אויגן האבן געקוקט מיט רחמנות צום באלעבאס, ווי איינער זאגט: וואס בין איך שולדיק? איך וועל דאך סיי ווי סיי פון דיר ניט אפטרעטן, וועז זאלסט מיר אפילו דער'הרג'ענען!...

נאך דעם איז גראסמאן געוואָרן אביסעלע צעטראגן, זיך געפילט אביסל פארשולדיקט סיי פאר די מענטשן און סיי פארן הינטל. ער האט אים א נעם געטאן, אנגעהויבן גלעטן, קוקן אין די אויגן ביז די איינענע האבן אנגעהויבן נעצן... ער האט אנגעהויבן פליסטערן:

— מיין קליינער האנס! נו מער ניט, עס וועט שוין גוט זיין!

צו די אנגעשטעלטע האט ער אפילו אריבערגעשמייכלט, א זאך וואס איז אמאל, בלויז מיט עטלעכע מאנאטן צורוק, ניט מעגלעך געווען ביי אין ארויסצובאקומען.

די אנגעשטעלטע האבן באמת ליב געהאט דאס נעלע הינטל. זיי האבן רעכט ניט געוואוסט פארוואס. איין זאך איז פאר זיי קלאר געוואָרן, אז צייט זייער באלעבאס גראסמאן האט דאס הינטל, איז ער געוואָרן מער מענטשלעך, די נערוועזיטעט איז פון אים אביסל אוועק. עס איז ראך פון אים שוין ניט געווען אויסצוהאלטן! איצט, טרעפט בלויז צייטנווייז וועז ער פאלט ארײן אין דער שלעכטער שטימונג און דאן קומט האנס צו הילף, ער הויבט אן בילן, פארריסט דעם קאפ. וועז מען וואלט אים געפרעגט אויף וועמען ער בילט, וואלט ער ניט געוואוסט וואס צו ענטפערן... ער וואלט ווייטער געבילט. ביז... עס איז שטיל געוואָרן. גראסמאן וואַרפט דאן אן אויג צום געלן הינטל און ביידע וועלן מיטאיינמאל אייגנעשטילט.

יעדן טאג וועז דאס געשעפט וועלט נעשלאסן שפאצירט גראסמאן א היב מיט זיין הונט. דאס הינטל לויפט אפ פארויס א שטיקל וועג, קוקט זיך אום און וואַרט א ווייל ביז דער באלעבאס דערנענטערט זיך. גיט זיך א שאר ביי די הויזן און הויבט ווידער אן לויפן אין פארוס. וועז עס קומט צו, צו דער טיר פון דער וואוינונג הויבט עס זיך אן אייגנצוקאָרטשען און טוליען צו זיך אליין. טרייסלט עפעס אפ פון זיך, א זאך וואס עס דערמאנט זיך און קען עס קיינמאל ניט פארגעסן. עפעס שרעקט דער ארויסנאנג, כאטש עס דערוואַרט א גוט שטיקל פלייש צום עסן.

גראסמאן עפנט אויף די טיר, וואשט זיך ארום. דאס הינטל ציט זיך אויס אויף אלע פיס אוך הויבט אן נאכקוקן יעדע באוועגונג פון באלעבאס. יעדעס מאל וועז גראסמאן טוט עפעס א רערט צו האנסן, טוט ער א שטעל אן די אויערן אוז איז גרייט צוצושפרינגען. דאס הינטל וואַרט בלויז ער זאל א רוף טאן עסן, נאר פריער געשעט עפעס, אמת טאקע ניט שטענדיק, עס טרעפט אמאל. אז האנס איז זיך טוער און לייענט ניט ריכטיק די געדאנקען פון באלעבאס. אדער אפשר האבן זיי זיך אין צווישנצייט געבינטן. שטענדיק וועז דער באלעבאס רעדט צו אים א סך, ענדיקט זיך עס שלעכט.

שטופן וועלן אומקומען! צו וואָס דאַרפן זיי דאָס לעבן? נו יאָ, די שוואכע דאַרפן אומקומען...

גראָסמאַן האָט זיך א כאַפּ געטאָן, עטוואָס זיך דערשראָקן פאַר די לעצטע ווערטער: ווי קען גאָר א איד טראכטן אין אזעלכע טערמינען? איז עס ניט די לערע פון דעם פייניקער?... משוגעת... יאָ, אויך דאָס האָט ער געהערט: עס זענען דאָ פּליטים וואָס עס פעלט זיי אַ שרייפעלע... ניט אים מיינט מען עס! ער קען זיך נאָך אַליין אַנאַליזירן. עס איז אים עפעס מיטאַמאָל גענוֹאָרן אזוי היים, עס שטיקט אים, דאָכט זיך אַפילו די אויגן שווינדלען עפעס. ער וועט זיך צוזעצן. ניין, דאָס בעסטע איז ווידער גיין, זיך ניט אונטערגעבן, גיין פונקט ווי דאן ווען דער טויט האָט געלויערט פאר די אויגן... דאָס שווינדלען איז גוט, א מענטש ווי ער דארף זיך קענען אַנהאַלטן אין דער לופט, אין דעם שאָטן פון טויט...

ער האָט א קוק געטאָן מיטן אויפגעהויבענעם קאָפּ און דערזען ווי די פאר־בייגייער קוקן אים אָן און שמייכלען אונטער פארחידושט, ווי ער מאכט זיג־זאגישע טריט אין דער בריט און אין דער לענג פון דער גאס. ער איז אביסל צו זיך געקומען און פארשעמט אַנגעהויבן פארלענגערן די טריט:

— איך מאַך זיך דאָך משוגע!...

ער איז צוגעקומען צום ים. די לופט האָט אים אביסל אויפגעפרישט, ער האָט זיך אביסל פארשעמט פאר זיך אַליין און געטראכט בשעת מעשה, אז עס טרעפט ביי אים א סך מאָל, וואָס ער פאלט אריין אין דעם קאשמאַר פון שטי־מונגען. ער האָט זיך אוועקגעזעצט. די מידקייט האָט זיך ביי אים צעלייגט אין אַלע גלידער. עס האָט אים ניט געהונגערט, בלויז די ליפן האָבן ביי אים גע־טריקנט אין א סלינע.

— 3 —

— האנס, האנס! — האָט גראָסמאַן א שפּיז געטאָן מיט די קעציש אַנגע־צונדענע אויגן. — נו קום שוין צו!

דאָס געלע הינטל האָט אַנגעשטעלט די אויערן, עטוואָס באַטראכט זיין באַלעבאָס, אראָפּבויגנדיק די פּיס, האָט ער זיך ווי א פארשולדיקטער א לאָז געטאָן. קיין גרויסן חשק האָט דאָס הינטל ניט געהאט איצט צוצוגיין, די שטי־מונג פון באַלעבאָס איז אים איצט ניט געווען קענטלעך. שוין שיינע עטלעכע כּאַנאַטן ווי גראָסמאַן האָט זיך איינגעהאַנדלט א הינטל, די באַקאַנטע לאָכן פון אים. ער איז זיכער, אז זיי זאָגן געווים „דער משוגענער גראָסמאַן"... ער ווייסט איין זאך, אז אָן דעם הינטל וואָלט ער שוין ניט געקענט לעבן. עס איז פאר איכ דער בעסטער דאָקטאָר און די בעסטע רפואה. ער קען זיך אויס'טענה'ן מיטן הינטל. עס פארשטייט אים און קען ניט אָפענטפערן, ניט חוזק'ן און ניט אויסגעבן ווען ער וועט אפילו א נאַרישקייט אָפּטאָן...

די אַנגעשטעלטע פון זיין געשעפט האָבן אויך שטאַרק אַנגעהויבן ליב צו האָבן דאָס הינטל האנס. זיי האָבן עס אַנגעהויבן צוזען און שטאַרק אָפּהיטן. אין דעם פאל האָט גראָסמאַן געפילט, אז ער קען צו זיי האָבן דעם פולסטן צו־

בעטלער, דאן וואלט איך נעוועזן נארמאל... אדער וועז איך שטעק באלד ניט די האנט אין קעשענע וואלט אויך נעוועזן נארמאל, אבער חרטה האבן איבער א סענט?... א סענט? עס גייט דאך ניט אין דעם... עס גייט דאך אין מארא־ מארא־ל? פון וועז אן רעדט איך עס פון מארא־ל... מיין גאנץ לעבן איז דאך אומ־ מארא־ליש. צייט היטלער איז אויפנעקומען און באשלאסן, אז איך דער איר־ גרעסמאן, האב ניט קיין רעכט צו לעבן.

גרעסמאן האט מיטאמא־ל דערפילט א מידקייט. ער גייט דאך אינגאנצן אן א ציל. ער האט זיך נעפרואווט צוזעצן האט ער דערפילט אן אומרואיקייט. ער האט ווידער אנגעהויבן גיין אן א ציל. די געדאנקען האבן זיך ווידער גע־ בארן און געשוואומען מיטן בעטלער, כאטש ער האט זיי נעזוכט מיט עפעס אנ־ דערש צו פארטרייבן. ניין ניט משוגע בין איך, נאר נארישע. נאר נארישע אויב דאס איינציקע וואס פארנעמט מיינע געדאנקען איז די אויסגעשטרעקטע האנט פון בעטלער. צום טייוול מיט אים! אזויפ־ל מענטשן גיין פארבי, קוקן זיך אפילו ניט אום, גיבן גארניט און טראכטן אפילו ניט איין רגע וועגן דעם און מיר האלט עס אזוי נארישע געפענטעט... א משוגעת!... משוגעת. האב איך גע־ זאגט? נו, איז וואס? מאלע א מענטש ניט וועגן זיך אליין א זאג, עס מיינט דאך גארניט... איז פארוואס בין איך עפעס אויפנעשפרונגען? א נארמאלער מענטש וועט דאך וועגן דעם קיין סעקונ־ע ניט פארלירן! וואס וואלט דאך געווען וועז איך נעם ארויס א סענט און גיב דעם בעטלער? איך וואלט דאך באפרייט נעווארן פון מיין איינגן נעהירן קעסטעלע וואס האלט מיר פארשפארט. אין א טורמע... עס וואלט געווען קענ מיינע איינענע פרינציפן... אט האסט־ דיר. פרינציפן! א מענטש מיט פרינציפן! נאך גוט וואס איך קען ניט זען מיין איינן אינערלעך געלעכטער! א מענטש מיט פרינציפן קען קיינעם ניט פיינט האבן... דאס אליין איז דאך פרינציפ... א מענטש האט פרינציפן אבער... וועז א מענטש הויבט צופיל אן צו ניין פרינציפיעל איז ער אין נעפאר ארונטער־ צופאלן צו משוגעת... פרינציפעלע משוגעת... ניטא אזא מין זאך!... עס איז סתם פלוידעריין פון מיין זייט! נו, עפעס איז ניט אין ארדענונג מיט מיר. א מענטש זאל זיך פלאנטערן אין די איינענע גדאנקען?... דאס אליין קען דאך טרייבן צי משוגעת!... ווי מורא איך האב עס פאר משוגעת? א מענטש וואס האט שוין אזויפ־ל מאל געוזן דעם טויט פאר די אויגן, זאל מורא האבן פאר דעם קרומן שרייפעלע אין מוח?! איז פארוואס טראכט איך גארניט וועגן דעם וואס איך האב סתם אזוי צוריקגעשיקט די סחורה און וועגן דעם בעטלער טראכט איך יא? איך האב איינגנטלעך יא געקענט נעבן, כלויז ניט געוואלט, ווייל מען דארף ניט נעבן! זיי ווילן דאך בלויז לעבן אויף יענעמ'ס רחמנות! זיי פארלאזן זיך אויף יענעמ'ס גוטסקייט! זיי האלטן, אז דער מענטש איז צעקראכן, סענטימענ־ טאל און זוכט שטענדיק די געלעגנהייט צו טאן עפעס א מצווה. קיינער דארף ניט נעבן, וועלן זיי ווין, אז דער מענטש גיט ניט, האט פיינט צו טאן א טובה, וועלן זיי זיך אליין עפענען א וועג צום לעבן... דער מענטש וואס לעבט ווייל עסן, וועט ער זיך שטופן און די וואס וועלן זיין צו שוואך זיך צר

א בעטלער איז ווידער צוגעקומען, אויסגעשטעקט א האנט און מיט א שטילער רחמנות שטימע אנגעהויבן פליסטערן:

— מיסמער, סעניאר, א סענט! עפעס ניב! נאך היינט ניט געגעסן.

גראסמאן האט געוואלט א לאז טאן די האנט אין דער קעשענע, נאר ער האט זיך אין עפעס דערמאנט... ער האט זיך דערמאנט, אז נאך דעם ווען קומען א שמייכל און א דאנק, ווי עס איז די שבע פון יעדן בעטלער. און שטילערהייט ווען ער ווען אוועקגיין, ווען ער איז נעווען אין די נעראנקען אנשעלפן... עפעס פון דעם האט ער דאך שוין אליין אויך אמאל אדורכגעלעבט...

ער האט צוריק ארויסגענאפט די האנט, האט זיך ווי פארשעמט פאר זיין גומסקייט אז אין די נעראנקען אנגעהויבן פארענטפערן פילאזאפיש דעם אונטער נעראנק ווען האט באוויזן, אז ער האט מאמענטוויז שוואכקייטן... אט איז ער שוין גרייט נעווען צו ציען א מטבע פון קעשענע פאר א בעטלער. אין מוח ביי אים האט זיך אנגעהויבן א גאנצע דיסקוסיע:

— אפשר טאקע נעדארפט נעבן? עס איז א רחמנות!...

— רחמנות? ניטא אזא מין זאך!

— אפשר בין איך גארניט אין אדרענונג, נעדארפט אפשר זען א דאקטאר...

— אפשר נאר איז עפעס ביי מיר נעריבט ווען צעטיילט דעם קערעפער אן נשמה. די דייטשן האבן שוין פאר דעם זייער אויסטייטשונג... לויט נעוויסע האדלונגען בין איך נארמאל און לויט ועוויסע... צום טייוול! וועגן ווען טראכט איך איצט? ווען הייסט ניט נארמאל? אויב איך קען יעדע זאך אזוי גרינטלעך אויסטייטשן און בארעכענען, איז דאך ניט שייך צו רעדן וועגן אבינארמאליטעם... מען זאגט אפילו, אז נייסטיק אבנארמאלע מענטשן זענען בעסטשן ווען דענקען, ארבעטן אפילו אוים פארשיידענע פלענער.

דאס הארץ האט אים אנגעהויבן האסטיקער צו קלאפן, ער האט זיך דערשראקן פאר דעם אייגענעם אנאליז. אפילו א דאקטאר איז דאך איבער זיי אליין ניט קיין דאקטאר! ער האט א שמייכל נעטאן פארן לעצטן נעראנק. ער איז נעווען צופרידן מיט זיך: אט דאס קען דאך קיין אבנארמאלער מענטש ניט זאגן!... עס איז בלויז דאס, ווען איך האב זיך דערט אויסגעלערנט א סך נאבצוורענקען! מען האט כסדר געלעבט אויף קאלקולאציע, דערפאר קומען מיר די נעראנקען... „דער משוגענער גראסמאן“. האט פון ערגעץ א ווינקל אין די נעראנקען א שפרינג נעטאן א טשוואק אוי זיך ארייננעקלאפט ביי גראסמאנען.

— משוגעת? דאס בעסטע וואלט געווען ניט טראכטן!... ניט טראכטן? שיין וואלט איך אויסגעזוען, ווען איך וואלט שוין אפילו מורא נעהאט צו טראכטן. דאס אליין קען דאך איינעם טרייבן צו משוגעת... נו יא, איז ווען? האב איך ניט געווואלט ארער יא געווואלט און ניט געגעבן קיין נדבה, איז ווען. רחמנות? איך גלויב מער ניט אין דעם! א מענטש צו א מענטש טאר ניט האבן קיין רחמנות! די גאנצע טראגעריע פון דער וועלט איז דאס ווען איינער האט זיך פארלאזט אויפן צווייטנס רחמנות! דאס ווארט וואלט אפילו אין קיין ווערטער בוך זיך ניט נעדארפט נעפינען!... רחמנות האבן האב איך נעדארפט אויפן

עס איז אים אדורכגעלאפן א מחשבה וואס האט א שטאך געטאן ווי א נאדל: זיי זוכן מיר געווים ארום, די לעבנגעבליבענע... אט אן ארבעט זיי האבן זיך עס אפגעיוכט? אויף דעם זענען זיי עס געבליבן לעבן? נאריש מענטשן אויר דער וועלט!.. זיי קענען גארניט פארגעסן. עס ענטפערט אים אפילו צוריק אן אינערלעכער נעראנק: האסטו שוין דען פארגעסן דיין טייל?... נאר אויך דאס זוכט ער צו פארשווינקען. ער איז דאך געבליבן איינער אליין, ניט געבליבן אפילו קיין קרוב! נאך גוט וואס קיין ווייב און קיין קינדער האבן זיך ניט געדרייט אין דעם גראנגל פון לעבן, ווער ווייסט, אפשר וואלט ער צוליב זיי אויך געווען אומגעקומען? נאר ווען דעם ווילן איצט אפילו גראסמאן מער ניט טראכטן. עס האט זיך ביי אים אויסגעארבעט א פילאזאפיע, אן אייגענע אוז דאך ניט אן אייגענע. זי איז ביי אים איינגעפלאנצט געווארן און ער קען זיך פון איר ניט באפרייען, אן דעם וואלט דאס לעבן איננאנצן פארביטערט געווארן. און ער פילט דאך שטענדיק, אז ער לעבט עמיצן צו'ליהכעים...

— 2 —

גראסמאן שפאצירט איבער די גאסן. מענטשן גייען, ער זעט א מין צופרידנקייט אויף זייערע פינמ'ער, ווען ער וואלט זיי געקענט איצט מיט עפעס ווייי טאן? ווי קען ער עס טאן? וווייסט ער דען ניט, אז די וואס קענען אים און קומען מיט אים אין קאנטאקט, האבן שוין ניט איינמאל ווענן אים געזאגט: דער משוגענער גראסמאן!... אפש־ זענען זיי טאקע געראטן? זיינע האנדלונגען זענען דאך באמת אזוי מאדנע. ער גייט פארטראכט אין זיינע רעזונות. פארשיידענע בעטלערס שטרעקן צו אים אויס די הענט, יעדער איינער זוכט דורך זייער פנים ארויסצורופן אביסל מיטלייד. זייערע קליידער זענען שמוציק און אפגעריסן; ער האט דאך אזויפיל געזען אין זיין לעבנס וועג; ער האט שוין געזען פנימ'ער וואס האבן זיך א סך מער ווי די געבעטן א קליין ביסעלע רחמנות. ביי אים און זיינע באלעבאטים איז דאס ווארט אינערגעץ ניט געווען איינגעשריבן... ווען ער זאל איצט האבן און פילן עפעס צו די ראזיקע בעטלערס וואלט ער שוין געראפט זיך אליין אויפהענגען אויף א שטריק... צוליב דעם איז ער ניט לעבן געבליבן! בשום אופן ניט!

אן אויטאמאביל איז פארבייגעפארן, שיער ניט אריבער איבער אים. דאס פנים פון שאפער האט זיך ווי אנטשולדיקט פאר אים, כאטש עס איז געווען זיין איינענע שולד. ער איז דאך אריבער א פארטראכטער. דער שאפער האט בלויז א זאג געטאן: האסט געהאט מזל!

א נאריש־ער שאפער: ער וווייסט ניט. אז איך גלויב ניט אין קיין מזל! אוז וואס פאר א גליק עס קען זיין וואס איך בין לעבן געבליבן? וואס גייט אים אן מיין מיזל? ער פרייט זיך דען מיט דעם וואס איך בין לעבן געבליבן? ער פרייט זיך דאך בלויז מיט דעם וואס איך האב אים איינגעשפארט צרות!... ער האט דאך כורא פאר זיין איינענער פעל...

ער האָט אַוועקגעשטעלט דעם שפּיגל איז זיך אַ כאַפּ געטאָן ביים קאָפּ. די אַנדערשטעלטע האָבן אָנגעהויבן ווארפן זייטיקע בליקן און ציטערן, ווייל יעדעם כּאָטש וועלן גראָסמאָן ווערט אַזוי צעטראָגן לאָזט ער אויס דעם כעס צו זיי. ניט אויסמאָל קומען פּאָר סקאַנדאַלן. דאָך איז ער דאָס מאָל געבליבן גאַנץ אַנדערש. ער איז ווי איינגעזונקען געוואָרן אויפן פּלאַץ, אפילו ניט געקוקט אין זייער זייט. מחשבות האָבן זיך אָנגעהויבן בינדן אוֹן אויפבינדן: וואָס זענען די אַלע כעזעטשן מיט וועלכע ער קומט אין קאָנטאַקט שולדיק אין זיינע לייַדן. ער האָט זיך דערמאָנט ווי אַנדערש ער איז געווען אמאָל, נאָר אמאָל, אייַדער ער האָט אַהינגעמאכט קאָנצענטראַציע לאָגערן... ער האָט זיך דערמאָנט אין עפּעס וואָס האָט אים געמאכט אויפשוידערן ביז די ביינער. יעדעם מאָל ווען ער דערמאָנט זיך אין דעם, וואָלט ער געוואָלט די גאַנצע וועלט דערטרינקען אין אויב אויג ניט אומברענגען, איז כאָטש מאכן זי גוט לייַדן! אויב מען קען זיך מיט זיי ניט טיילן מיט פרייד, איז דאַרף מען זיי איינטיילן אביסל לייַדן. זאָלן זיי פילן אַ קליינעם טעם.

גראָסמאָן האָט א לאָז געטאָן די נעדאַנקען. ער האָט זיך דערמאָנט, אז אויב צו ראַטעווען זיין אייגן פּנים וואָס ער האָט איצט אַזוי פיינט, האָט ער אָפּגעטאָן א סך זאכן. ער האָט געהאָלפן פייניקן אידן, ער האָט צוגעטראָכט אָוועלכע זאכן וואָס די דייטשן וואָלט אפילו ניט געווען איינגעפאַלן. ער האָט אפילו מיט די אייגענע הענט זיי געווויזן א נייעם מעטאָד ווי אזוי אומצובראַנגען א קינד, אז די אַנוועזנדע זאָלן זיך אפילו ניט כאָפּן... ער איז געבליבן לעבן, ווייל זיי אַליין האָבן פארגעסן אין אים. אז ער איז א איד... ער איז דאָך שוין לעצטנס געווען פונקט ווי זיי. יעדעם מאָל ווען ער דערמאָנט זיך אין זיינע איבערלעבענישן און א דאַנק וועלכע סיבות ער איז געבליבן לעבן, פילט ער א זייער שטאַרקן עקל צו זיך אַליין. ניט איינמאָל האָט ער שוין געטראַכט פון, מאכן א כּפּ צו זיין לעבן און ווידער גיט ער זיך א דערמאָן: ווי טייער איז האָב באַצאָלט פאר דעם שטיקעלע לעבן? וואָס האָב איך אלץ ניט אָנגעוועדעט איבערצולעבן: די קאַטאַסטראָפע, איז ווי קען איך איצט עס אַוועקגעבן פאר א נישטיקן פּרייז. נייַן! איך מיז לעבן!

ער האָט ווידער א נעם געטאָן דאָס שפּיגעלע. אינדערשטיל האָבן די אָנגעשטעלטע זיך איבערגעקוקט און איבערגעוואָרפן מיט ווערטער! ווי ליב ער האָט זיך! ער איז פארליבט אין זיך אַליין!...

גראָסמאָן האָט נעקוקט אין שפּיגל און נערעדט אינעווייניק צו זיך אַליין. — יאָ, איך האָב נאָר אין מיר א גרויסן ווילן צו לעבן! אַלע צו'לכעיס זועל איך לעבן! מען איז שלעכט געווען צו מיר און איך וועל ווייטער שלעכט זיין! אַזוי איז די וועלט! אַזוי דאַרף זי זיין! ניטא קיין בעסערע מאַראַל! די וואָס זענען שוואַך זאָלן פאָלן, איך בין שטאַרק! נו, געווים בין איך שטאַרק! גאָר שטאַרק און מיט אַמביציעס! אָט האָב איך זיך גערעטעוועט, געקומען אין א פרעמד לאנד, אָן א שפּראַך און אָט שטיי איך שוין אריינגעטאָן אין גרויסע געשעפטן... גראָסמאָן לעבט... עס איז ניט קיין נס, עס געשען ניט קיין נסים! כּמען דאַרף גיין מיט זיכערע טריט!

דער לעבנגעבליבענער

דערציילונג ● פון א. י. דובעלמאן

— 1 —

דער טעלעפאן האט א קלונג געטאן, גראסמאן האט א נעם געטאן דאס טרייבל, א וויש טוענדיק זיך מיט א טיכל דעם קיילעכדיקן נידעריק געשווירענעם קאפ:

— האלא! האלא!

— מיסטער גראסמאן, איר קענט ניט צוריקשיקן די סחורה! עס איז ניט סורויש! עס קען דאך ניט זיין אויסגעשטעלט אויף דער מינוט! איר מאכט דאך מיר א גרויסן שאדן!

— עס טוט מיר לייד!...

— אבער מיסטער גראסמאן?...

גראסמאן האט אפגעקלאפט דעם טעלעפאן, כאטש ער האט געוואוסט, אז ער איז אומנערעכט. ער האט טאקע ניט געדארפט צוריקשיקן די סחורה. איז עס יען א פארענטפערונג, אז די סחורה איז אנגעקומען פארשפעטיקט אויף א שעה? אבער גראסמאן האט זיך ניט געקענט העלפן, ער האט עפעס געפילט א מאנעם פאר־גענגן צו מאכן יענעם ליידן. ער וווייסט אפילו וואס דער סוחר זועט איצט מראכטן... א משוגענער! דער צעדרייטער גראסמאן!... אין דר'ערד־אל ער גיין דער גראסמאן! ער האט א שמייכל געטאן, פארביסן א ליפ און א צי געטאן צו יך א שפּיגעלע וואס ער האט שטענדיק געהאלטן לעבן זיין זייט.

ער האט א קוק געטאן אין שפיגל, דאס קיילעכדיקע פנים האט זיך מיט אים נערייצט. די אויגן האבן זיך אליין געשניטן. ער האט א טראכט געטאן: א מענטש זאל זיך אליין פיינט האבן?... ער האט געמאכט א גרימאסע ווי עס וואלט זיך געהאנדלט וועגן א פרעמדן און ניט וועגן אים אליין און ווידער א טראכטן געטאן: ווי קען זיך א מענטש אליין פיינט האבן? ער האט א נעם גע־טאן דאס טרייבל, זאל ער היסן שיקן די סחורה?... ניין, ער וועט עס ניט טאן! זאל ער ראטן ליידן!" גראסמאן טאר אנדערש ניט זיין! אויב אנדערש איז דאס לעבן קיין לעבן ניט!... היסט עס דען גלעבט?

אינפטיטוציע וואָס הי׳סט „האַוואַנער לעבן", דורך וועלכן עס קומט צו אויס־דריק דאָס שעפערישע אין ישוב.

פּארשיידענע ווינטן האָבן שוין גע־בלאָזן אין ישוב, עס זענען געווען צייטן וועו מען האָט געזוכט דעם ישוב אריינצופירן אין פּארשיידענע לידע אפערעס, אונזער צייטונג האָט אנאליזירט די געשעענישן, אינפאָר־מירט און באלויכטן די סיטואציעס, און ניט דערלאָזט פּירן דעם ישוב, אדער די גרעסערע טייל פון ישוב אויף די קרובע וועגן, וואָס קענען אין געוויסע צייטן וועלן געפערלעך פּאר א ישוב. מיר זענען געווען וויטזיכ־טיק און זוכן ניט דערפּאר קיין מניפּ אין בעקל. עס איז כּער וויי נאטיר־לעך, אז דאָס זאָל האָבן געווען און איז נאָך איצט איינע פון אונזערע אויפגאבן אין ישוב.

אויך ביים איצטיקן מאָמענט וואר־נען מיר וועגן א ווילד פּלייש וואָס הויבט אָן וואקסן אין אונזער ישוב, א ווילד פּלייש, וואָס געפינט זיך אין די אייגענע ריזיגן פון אונזער קליינ־בירגערטום, וואָס קען מיט דער צייט ווערן א שרעלעכער פּרעצעדענט. עס טוט אונז ליידט וואָס מיר קענען זיך ביים איצטיקן מאָמענט בריטער ניט אפשטעלן וועגן דעם. די אויפגאבע פון שרייבער איז זיך צו שטיצן אויף פאקטן און ניט אויף קלאנגען, דער־פאר קענען מיר עס ניט אויפנעמען פאר וועלכן עס איז צייטונגם אנאליז. די צייט וועט עס אנטשיידן. און אפשר וועלן מיר אינצווישנצייט גע־פינען דעם וועג ווי צוצוקומען צום בלאטער און אים אויפריסן...

דער „האַוואַנער לעבן" לעבט מיטן ישוב אין פאר דעם ישוב.

לשנה טובה תכתבו!

VIENNA

GUEST HOUSE — New Owner

Línea No. 406, bet. F and G Tel. F1-6212

2 BLOCKS FROM HOTEL PRESIDENTE, NICELY FURNISHED ROOMS WITH BATH HOT WATER.

EXCELLENT VIENNA MEALS

דער אידישער ישוב בויט זיך. אין געביידע נאך דער אנדערער, אין דערגרייכונג נאך דער אנדערער. לאנג־זאם איז דער וועג, ניט קיין לופט שלעסער וואס זאלן פארבלענדן דעם אויג, נאר ממשות'דיקייט און נוצלעב־קייט.

אויך מיר גייען אויף דעם זעלבן וועג. דער „האוואנער לעבן" דער אר־גאן צו דינסט דעם אידישן ישוב, האט קיינמאל ניט געבויט קיין לופט שלע־סער, נאר איז געגאנגען לאנגזאם, אן שום וועלכער עם איז שפעקולאציע, בלויז דינענדיק דעם ציל פון דערמו־טיקן אלץ וואס שאפט זיך און בויט; וועקן און מאנען וועג נויטיק, עס זאל ניט אנטשלאפן ווערן דאס געזעל־שאפטלעכע וואס איז דער קיום פון א ישוב.

דער „האוואנער לעבן" האט ניט אויפגעבויט קיין פאלאצן, ער האט אבער דאך אויפגעבויט א פרעסע אר־גאן צו דינסט דעם אידישן ישוב. דורך דעם „האוואנער לעבן" זענען ג־ קומען צום אויסדרוק די נאציאנאלע געפילן פון ישוב, ניט לאזנדיק ארא־פירן דעם ישוב פון דער גראד ליניע, דורך די שונאים פון א נאציאנאלער היימלאנד אין ארץ ישראל, וואס האבן צייטנווייז געזוכט צו געזעלטיקן און ווערן די פירער און וואכט־זאגער פון ישוב.

מיר זענען ניט גרויס געווארן אין פארמאט. מיר זענען געגרויסט ג־ וואקסן אין אידעאל, שטיצנדיק שטע־דיק אומקאמפראמיסלעך די נאציא־נאלע אספיראציעס פון אידישן פאלק, אין געהאלפן אויספורעמען דעם קובא־נער אידישן ישוב, ער זאל האבן א נאציאנאל פנים און ניט ארונטערפאלן אונטער די „איזמען" וואס קענען שטעלן אין קאן די עקזיסטענץ פון אידישן ישוב.

היינט ביי דער דערשיינונג פון אכטן פארבאנד פון דעם יערלעכן אלמאנאך פון „האוואנער לעבן" וואס האט זיך קונה שם געמאכט אין ישוב: דורך דעם איבערזיכט פון אפגעטא־ענער ארבעט; דורך דעם וואס עס קו־מען צום אויסדרוק די שאפונגען פון די קולטורעלע כוחות פון ישוב — פילן מיר זיך יום טוב'דיק, מיט א בא־לאנס פון דערגרייכונגען אויפן פרע־סע געביט פון דער יונגער אידישער גאלאניע אין קובא.

יערן יאר קומען מיר מיט דעם „האוואנער לעבן אלמאנאך", א מתנה צו אלע לייענער, און יערער איינער דאט אזוי ארום דעם באלאנס, דעם פירב פון אונזער געזעלשאפטלעב־קיים. די אקטיוויטעטן פון יאר. אפ־שאצנדיק די סך הכלען, קענען אויך געציינגן ווערן די ריכטיקע שלומ־אוי־פארריכנט ווערן דארט וואו א בלויז גשפינט זיך.

מיר פון אונזער זייט, שטייען פאר־עישנט אין אונזער אויפגאבע אויפצו־האלטן דאס וואס איז אליין געוואקסן באר זיך אן אינסטיטוציע, דער פרע־סע ארגאן צו דינסט דער ארגאניזי־טער געזעלשאפט, וואס סטימולירט אלע וויכטיקע אונטערנעמונגען, די אידישע אינטערעסן, אויסערלעך און אינערלעך. ווי שוין פריער געזאגט, זענען מיר געווינט גיבער צום אפטי־מיזם ווי צום פעסימיזם. דאס לעצטע קלעפט זיך צו אונז ניט. דערפאר פילן מיר אויך דעם פולם פון אידישן ישוב, וואס העלפט אויפהאלטן די

זיך אויך צו, און אויב זיי זענען ניט אינגאנצן געזעלשאפטלעך, קענען זיי עס ווערן. עס איז דאָ צו וועמען אויסצורעדן א ווארט.

דער ניט געזעלשאפטלעכער צוגאנג צו דעם ענין פון קויפן די געביידע — און אפילו דאָס ביסל איבאלפנקייט, פאר דעם און נאך דעם, — איז א נאטירלעכער פועל. יעצא פון ניט דערגרייכטע פארלאנגען אדער ניט דערלויזירטע חלומות, וואס האבן זיך יאָרן געביל־דעט ביי א דיי געזעלשאפטלעכע טוער און איז איצט טיילוויייז געקומען צום אויס־דרוק, דורך דעם שריט פון קויפן א גע־בייד.

אויפריכטיק אפשאצנדיק, איז עס א דערגרייבונג.

עפעס איז אויפגעבויט געוואָרן, בע־סער געזאגט: עס איז עפעס פארוויי־טעריגן און די פדוכט וואס עס ווערט געבן, ווערט מען שוין זען שפעטער. אויב עס איז פארוויט געוואָרן, ווערט שוין שפראָצן און וואקסן. עס איז בע־סער איידער צו דאבן שטיין נאקע־טע, ניט פארוויטע פעלדער.

און אט זענען מיר, ווידער, ווי אזוי די אויטאָנאמיע שול ביים צענטער איז געשטארקט געוואָרן. מען האט מיט־איינאנדער דערזען, אז מען טאר ניט בלייבן הינטערשטעליק, מען קען ניט כסדר רערן, אי מען דארף קויפן. נאר מען מוז אנהויבן רערן אין די טערמי־נען פון: וועז קויפן מיר? און עס איז געקויפט געוואָרן א גוטע געביידע פאר דער שול ביים אידישן צענטער. מען קען זאגן, אז די נאנצע זאך איז צישטאנד געקומען איבער נאכט, בלויז מיט דער אמביציע פון אייניקע שול טוער און צענטער טוער.

איז עס ניט צום פארצייכענען אייג־נע פון די גרעסטע דערגרייכונגען? וואס קען נאך זיין בעסער ווי א אידי־שע שול? דאס ארויסנעמען די קינדער פון פארשטיקטע ציכערן און אריבער־פירן זיי אין א באקוועמער, אייגענער געביידע, באריכערט דאס אידיש שול ווען אין קובא. מען קען אויך האבן, אז א סך פון די עלטערן וואס האבן ביז איצט געהאלטן די קינדער אייג־סער א אידישע שול, ווערן איצט זיך אריבערדרייען מיטן פנים צום ישוב און ווערן אנהויבן שיקן זייערע קינדער אין א אידישער שול. אונזער ציל איז דאך שטענדיק געווען, אז די אידישע קינדער זאלן ניט אפגעפרעמדעט ווערן פון אידישן פאלק, פון דער אידי־שער קולטור, פון דער אידישער טרא־דיציע.

בלי ספק איז עפעס פאזיטיוועס דערגרייכט געוואָרן אין פארגאנגענעם יאר. עס זענען נאך דא א סך איבלעך, געשווירן וואס וואקסן אין האלטן זיך אין ישוב, מאכן אונז טיילוויייז אפילו באר קלייניגשטעטלדיק. עס ווערט אויך איין דעם קומען א צייט, ווען עס ווערט געמאכט ווערן א טאלק אין קהילה לעבן, ניט דורך דעמאגאגישע מיטלען, אדער דורך זייפנבלאזן, נאס ווערן פארשוואונדן אזוי שנעל ווי זיי דערזען די לעבעריקע שיין, ווייל עס פעלט זיי דער הויפט יסוד, דער פונדאמענט איך ווילכן אוא מין זאך דארף גיישטעלט ווערן.

חשובע געסט קומען און גייען, כיר די ביינר פון דעם אידישן ישוב שטיי־ען מיטן אקוראיזן, אקערן און זיי־ען. מיר זענען ניט געקומען אויסזוינן די מילגרוים...

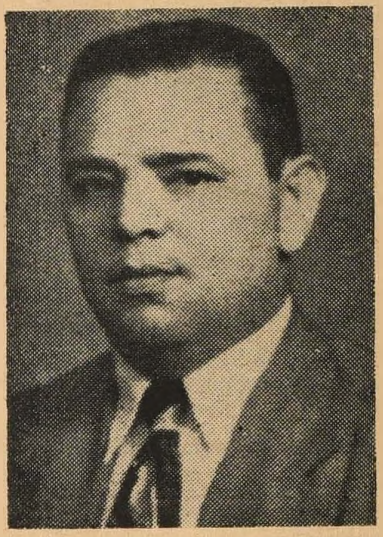
מיר בויען אויך...

פון א. י. דובעלמאן

שטענדיק, אין אלע צייטן, איז א נז לייבער דער אפטימיזם וויי דער פעסימיזם. מיט אפטימיזם קען מען שטענדיק עפעס דערגרייכן, וועלנד מיט פעסימיזם קען מען אפילו דאס דערגרייכטע אפשוואכן.

עס זענען ביי אונז פאראן אזעלכע אידן וואס זוכן שטענדיק צו באוויזן, אז עס וועלט גארנישט געטאן, זיי אונ־ניערשעצן אלץ, מינימיזירן די דער־גרייבונגען -- אז עס וועלן אפגע־שוואכט די הענט ביי די וואס טוען עפעס. בלויז די שטארק באוואוסטזי־ניקע האלטן זיך עקשנות'דיק ביי דער־געזעלשאפטלעכקייט און זעצן פאר די באלאנסירנדע טעטיקייטן.

מיט אלע חסרונות בויט זיך דער־ישוב און הויבט אן באקומען א פארם. אין דעם פארגאנגענעם יאר איז דער־גרייכט געוואלן, ניט קוקנדיק אויף די פארשיידענע מחלוקות, א געביידע אין וועדאדא, וואס עפעס וועט זיך שוין מוזן אויסשיילן. אויב ביים מא־מענט זענען די קויפערס פון דער דא־זיקער געביידע ניט אימשטאנד ג־וועלן אנצואוייזן געלט פאר וועלכע צוועקן די געביידע איז געקויפט ג־ווארן, וועט עס די צייט און דערפא־רונגען דערפירן צו א געוויסן צייל.

א. י. דובעלמאן

קיין הסרון איז עס דאך נעווייס ניט, עס וועט דאך מוזן דערפירן צו א פאראייניקונג, אויב ניט פון אלע אידן אין קובא, איז צו א גרופירונג פון א טייל אידן. און עס איז שטענדיק נע־זינטער וועלן אידן גרופירן זיך, איידער זיי גייען אריין אין פארבלאנדושעטע שאפ. אידן וואס גרופירן זיך, העלן

אין זאל פון צענטער האבן נעגעבן א קאנצערט פארשטעלונג הערמאן יאבלאקאוו, בעלא מייזעל און חנה גראסבערג. די לעצטע האט צום 2-טן מאל נעשפילט "אין האוואנא דעם 13-טן מאי, צוזאמען מיט דער זינגע־ריז פאולין שוואַרץ פון מיאמי.

נחום מעלניק און דבורה ראזענ־בלום, וועלכע זענען איינגעלאדן גע־ווארן צום יוביליי פון „קובאנער אי־דיש ווארט", האבן אויך נעגעבן א קאנצערט אין טעאטער וואל־דעם ראדריגעז.

ספרדישער סעקטאר

אין ספרדישן סעקטאר האט זיך אין פארגאנגענעם יאר ווידער אויסגע־צייכנט דער קאנסעכא פרא איזראעל, וועלכע האבן אריינגעבראכט אויפלע־בונג און אריענטאציע.

אונטער דער לייטונג פון קאנסעכא איז דורכגעפירט געווארן דער פאריי־ניקטער ישראל קאמפיין, וועלכער האט ארומגענומען די ספרדישע אידן פון האוואנא און פראווינץ. און הגם עס איז ניט דערגרייכט געווארן צו שאפן די זעלבע סומע ווי אין תש"ט, האפן דאך די עסקנים צו שאפן איבער דרויי־כיק טויזנט דאלער פאר ישראל. אין פארבינדונג מיט דער אקציע זענען במשך פון יאר ארגאניזירט גע־ווארן א רייע מאסן פארזאמלונגען, וועלכע האבן געדינט פאר אויפקלע־רונג און צו דער זעלבער צייט גע־טראגן א קולטורעלן כאראקטער. אויף מיטצוהעלפן אין דער ישראל אקציע, האט דער ספרדישער סעקטאר געהאט א ספעציעלן שליח, דעם באקאנטן ציוניסטישן עסקן אליעזר אמאם, וועל־כער האט ביי אייניקע געלעגנהייטן אויפגעטראטן מיט רעדעס. עס האבן אויך גערעדט אין שבת אחים די גאסט פֿין ישוב: מאיאר לאניאדא, מיכל גרייי־ווער און דר. סאלאמאן מאקער.

די מיטגלידער פון קאנסעכא בא־טייליקן זיך אין אלגעמיינע ציוניס־טישע אקטיוויטעטן, אין דער קרן קיימת ארבעט און האבן היינטיקס יאר אויך פארשפרייט שקלים.

דער ספרדישער סעקטאר האט אויך אויפגענומען צוויי שליחים פון דער „אליאנס איזראעליט", די ה"ה פראנ־קא און דר. בענטשיטרים. וועלכע האבן געשאפן פאנדן פאר דער אינסטי־טוציע.

איינע פון די וויכטיקסטע דערגרייי־כונגען פון ספרדישן סעקטאר איז בלי שום ספק, דאס אריבערפירן זייער „טע־אדאר הערצל" שול אין א באקוועמן און צוגעפאסטן לאקאל אין סאנטאם סו־אריע.

באטראכטירט די אנאנסירער
פ ו ן
„.האוואנער לעבן אלמאנאך"

האָט געדאַרפט וועגן דער באַדייטונג פֿון לימוד פון העברייאיש אין די אי־דישע שולן, באַזונדערס איצט נאָך דעם אויפקום פון מדינת ישראל.

דער דושאַינט קאַמפּיין

אויסער דעם פּאַרייניקטן ישראל קאַמפּיין, איז אין חש"י אויך דורכגע־פֿירט געוואָרן דער דושאינט קאַמפּיין, בשותפות מיט דעם הילפס קאָמיטעט פאר פּליטים. דער דושאינט קאַמפּיין האָט זיך אָנגעפאַנגען דעם 2־טן נאָ־וועמבער און האָט דערגרייכט צו אַלע כּוונות פון ישוב. נאָך א פּיר מא־ואטן פון אינטענסיוועד ארבעט איז דערגרייכט געוואָרן צו זאַמלען די סומע פון 24.27.330 דאָלער. דער דושאינט האָט באַקומען 75 פּראָצענט און דער הילפס קאָמיטעט פאר פּלי־טים 25 פּראָצענט. לויט דעם באַ־ריכט פּארעפנטלעכט אין „האַוואַנע־לעבן" האָט דער דושאינט געהאט אויף זיין חלק $16.194.42 און דער־הילפס קאָמיטעט $5.398.13. וואָס זאַמען אים דערמעגלעכט אָנצוגיין מיט זיין הילפס ארבעט ביזן מאָנאַט סעפּטעמבער פון היינטיקן יאָר.

אידיש טעאַטער

אין דעם פּארגאַנגענעם יאָר האָט דער אידישער ישוב געהאט א געלעגן־היים אויפצונעמען באקאנטע אידישע ארטיסטן פון די פּאַרייניקטע שטאַטן, וועלכע האָבן דאָ אָרגאַניזירט אייניקע קאָנצערטן און טעאַטער פּאַרשטעלונ־גען.

מרדכי הלוי

אָנגעזעענער אידישער פּעדאַגאָג, וועל־כער האָט אין אויפטראג פון קולטור־דעפּארטאַמענט ביי דער אידישער אַגענטור שטודירט דעם מצב פון אי־דישן שול וועזן אין קובא.

די וויכטיקסטע פון אלע איז בלי־שים ספק געווען דער אויקטריט פון דעם בארימטן אידישן קינסטלע־מאָרים שוואַרץ מיט א טייל פון זיין מרופּע פון אידישן קונסט טעאַטער. דעם 22־טן אפריל האָט ער געשטעלט אין טעאַטער אוידיטאָריום די פּיעסע „שוואַר צו זיין א איר", ביי דער אָנ־וועזנהייט פון א ריזיקן עולם.

עס האָט אויך גאַסטראָלירט מיט צוויי פּאַרשטעלונגען אהרן לעבעדעוו מיט נאָך אייניקע ארטיסטן, אין טע־אַטער דע לא קאַמעריא.

רייניקטע קאמפיינען — איז דאָס גע־ווען א מאָטיוו, אז אלע ציוניסטישע גרופּן, וואָס נעפינען זיך אַרגאַניזירט אין פּלענום ראט, זאָלן באשליסן זיך ניט צו באטייליקן אָפּיציעל אין דעם קבלת פּנים וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרן לכבוד מנחם בעגין. אָבער מען זאָל אים ניט באַעמפּן, דער השומר הצעיר האָט זיך ניט אונטער־געוואָרפן דעם באשלוס, און האָט ארויסגעגעבן צוויי פלוגּ בלעטער. ן אוי ייִדיש און א צווייטע אין ספּאַניש, קעגן מ. בעגין, אַנדרופּנדריק אים „מערדער", „פּאשיסט" א. א. וו. ווי א שריט קענן דעם דיסציפּלין ברוך, האָט דער פּלענום ראט באַ־שלאָסן אָפּצושטעלן אויף א געוויסער צייט די אקטיוויטעטן פון השומר הצעיר אין ציוניסטישן בית עם. א צוזאמענשטויס צווישן מיטגלידער פון דער הינער חירות גרופּע און מיטגלידער פון השומר הצעיר איז אויך פּאַרגעקומען אין ציוניסטישן בית עם, וואו די ערשטע זענען געקו־מען אָפּהאלטן א זיצונג. נאָך דעם צו־זאמענשטויס האָט דער ציוניסטישער פּלענום ראט באשלאָסן מער ניט צו לאָזן באנוצן די ציוניסטישע ראדיא־שעה פּאר דער פּראָפּאגאנדע פון בע־גינס באזוך אין קובא, אויך מער ניט געבן דעם לאָקאל פּאר זיצונגען צו דער חירות גרופּע.

הן אויפן באנקעט, הן אויף די צוויי דעפּעראטן, איז ניט געקומען דער דערוואַרטעטער עולם, און דער גרעס־טער טייל פון די אנוועזנדע, זענען אַוועק שטאַרק אומצופרידן פון דעם איפן ווי אזוי מנחם בעגין האָט גע־שילדערט די ישראל ווירקלעכקייט, און צוליב זיינע שארפע אטאקעס אויף דער ישראל רעגירונג און די פירער פון דער אידישער אגענטור.

אויסער די איינאמעס פון באנקעט און די לעקציעס איז אויך דורכגעפירט געוואָרן א גרעלט זאמלונג. אָבער ביז איצט איז אָפּיציעל ניט געמאלדן גע־וואָרן צו וויפל עס דערגרייכט די כוונע. עקסטראָאָפּיציעל דערט מען, אז עס איז געזאמלט געוואָרן צווישן 20 און 25 טויזנט דאָלער.

באזוך פון מרדכי הלוי

צווישן דעם 8־טן און 12־טן אוי־גוסט האָט געווילט אין האוואנא דער באַקאַנטער אידישער פּערזענלי־כקייט מרדכי הלוי, וועלכער איז נעקומען אין נאָמען פון קולטור דעפּארטאַמענט פּון דער אידישער אגענטור שטודירן דעם מצב פון שול וועזן. כאָטש מרדכי הלוי איז נעקומען אין צייט פון וואַ־קאציעס, וועגן די אידישע שולן זענען געשלאָסן, האָט ער דאָך אין דע־צייטיגע טעג געהאט א געלעגנהייט זיך צו טרעפן און שמועסן מיט די דירעקטאָרן פון די פיר עקזיסטירנדע אידישע שולן פון האוואנא, און דורך זיי זיך צו באקענען מיטן מצב פון חינוך אין קובא בכלל און וועגן דעם לימוד פון העבריאיש בפרט.

מרדכי הלוי האָט אויך אָפּגע־האלטן א צוזאמענקונפט מיט די היגע ציוניסטישע עסקנים וועגן קולטור און חינוך פּראָבלעמען וואָס דארפן אויף־געקלערט ווערן דורך די ציוניסטישע באַוועגונגען אין יערן לאנד. ער איז צוויי מאל אויפגעטראטן אויף דער ציוניסטישער ראדיא שעה, וואו ער

זיער ציוניסטישער פארייניקונג, אי־
דישן צענטער, קהילה און אידישער
האנדלס קאמער, צו באהאנדלען די
מעגלעכקייטן וועגן שאפן א רעפרע־
זענטאטיוו קערפערשאפט, וואס זאל
זיין אנגעשלאסן אין אידישן וועלט
קאנגרעס. און הגם דער דאזיקער ציל
ווערט ניט דערגרייכט, צוליב די אי־
נערלעבע רייבונגען וואס עקזיסטירן
צווישן צענטער און דער קהילה, בא־
שליסט דאך די קאנפערענץ, צו פאר־
מירן א קאמיטעט פארן קאנגרעס,
וועלכער זאל דינען ווי דער ערשטער
קערן אויפן וועג צו דער שאפונג פון
א רעפרעזענטאטיווער קערפערשאפט.
זאי עס זאלן זיין פארטרעטן אלע
סעקטארן פון ישוב. דערוויל איז
דער באשלוס פון דער קאנפערענץ
רעטיפיצירט געוואָרן דורך דער צי־
ניסטישער פארייניקונג, האנדלס קא־
מער און שבת אחים. עס דארפן נאך
רעטיפיצירן דעם באשלוס דער אידי־
שער צענטער און די קהילה.

באזוך פון מנחם בעגין

אין דעם פארגאנגענעם יאר איז
דער אידישער ישוב באזוכט געוואָרן
פון דעם כנסת מיטגליד און פירער
פון דער חירות פארטיי, מנחם
בעגין.

דער געוועזענער פירער פון ארגון
איז געקומען קיין האוואנא אויף דער
איינלאדונג פון דער נייי געשאפענער
גריפע אגוד חירות הצה"ר, אבער איז
קבלת פנים קאמיטעט זענען אריינגע־
צויגן געוואָרן אויך נעזעלשאפטלעכע
טוער פון אנדערע אינסטיטוציעס.
אייה צוצוגרייטן דעם באזוך פון מנחם
בעגין זענען פריער נעקומען קיין האַ־
וואנא בענטלי און דר. ליפשיץ, צוויי
פון זיינע נאענטע מיטארבעטער.

דעם 14־טן מאי, וואן מנחם בעגין
איז אנגעקומען אויפן פלי פעלד זע־
נען אים ארויסגעפאָרן מקבל פנים
זיין נאענט צו 1.500 אידן, אין מא־
שינען און ספעציעל נעדונגענע גואג־
וועס. פון פלי פעלד איז ער געפאָרן
לייגן קראנצן בלומען ביי די מאנו־
מענטן פון די קובאנער פרייהייטס
קעמפער כאסע מארטי און אנטאניא
מאסעא. ער האָט נעהאט א שמועס
מיט די פאָרשטייער פון דער קובאנער
פרעסע, און איז אויפגענומען נע־
זאָרן אין א ספעציעלער אוידיענץ
דורך דעם פרעזידענט פון דער רע־
פובליק, דר. קארלאס פריא האַ־
קאַראס.

דינסטיק דעם 16־טן מאי איז אין
האָטעל נאציאנאל פאָרגעקומען א
קבלת פנים באנקעט פאר מנחם בע־
גין, ביי דער אנוועזנהייט פון א פאָר
הונדערט נעסט און קובאנער פערזענ־
לעכקייטן. דעם 20־טן מאי האָט ער
נעגעבן א לעקציע אין סענטראָ אס־
טוריאנא און נאענט פאר זיין אָפ־
פאָר. האָט ער נעגעבן א צווייטע לעק־
ציע אין זאל פון אידישן צענטער. ער
האָט אויך נערעדט אין דער לאושע
בני ברית.

אין פארבינדונג מיט בעגינס בא־
זיך זענען פאָרגעקומען א רייע אינ־
צידענטן, וועלכע דארפן פארצייכנט
ווערן. די היגע חירות גרופע האָט בא־
שלאָסן אויסנוצן מנחם בעגינס בא־
זיך אין קובא צו שאפן פאָנדן, און
אזוי ווי די חירות פארטיי האָט אן
אָפּמאך מיט דער אידישער אנענטור
ניט צו זאמלען קיין באזונדערע פאָנדז,
ווייל זיי באקומען א טייל פון די פא־

ריקע". די דאָזיקע לעקציע איז שפּע־
טער אָפּגעדרוקט געוואָרן דורך דער
איניוועריזיטעט און א ספּעציעלע בראָ־
שור אונטערן זעלבן נאָמען. א דאנק
זיינע באמיאונגען איז ביי דער אוני־
ווערזיטעט געשאפן געוואָרן א קאָמי־
טעט פאר קולטורעלן אויסטויש צווישן
קיבא און ישראל, וועלכער וועט צו־
זאמענגעשטעלט פון אָ גרופּע פּראָ־
מינענטע פּראָפעסאָרן און אין וויי־
מענס שפּיץ עס שטייט דער רעקטאָר
פּיז דער האָוואַנער אוניווערזיטעט
דר. קלעמענטע איקלאן. ער האָט אויך
צוגעגרייט דעם באָדן, אז קובא זאל
שיקן א גרופּע סטודענטן אין דער
העברייאישער אוניווערזיטעט פון
ירושלים און זיך באקענען מיט דער
ארבעט פון וויצמאן אינסטיטוט און
פּאָליטעכניקום. צו דר. טאָקער גע־
הערט אויך די איניציאטיוו וועגן אויס־
לאנד קיין ישראל דעם באקאנטן קו־
באנער זשורנאליסט און אינטעלעק־
טואל, דר. כאָרכע מאָרטי.

דער באזוך פון דר. סאָלאָמאָן טא־
קער האָט פיל מיטגעהאָלפן נאָך
שטארקער מאכן די פריינטלעכע באצי־
אינגען צווישן קובא און ישראל און צו
פארזיכערן א בריטע קאָאפּעראציע
אין מיטאַרבעט פון ביידע לענדער
אויף דעם קולטורעלן און ווישנשאפט־
לעכן געביט.

באזוך פון דר. שאול סאָקאָל

אין די מאָנאטן אפריל און מאי
האט נעוויילט אין האוואנא דער שליח
פון אידישן וועלט קאָנגרעס דר.
שאול סאָקאָל. ער איז נעקומען פאר־
יענען די ארבעט, וואָס איז אין דעם

דר. שאול סאָקאָל

פאָרשטייער פון אידישן וועלט קאָנ־
גרעס, וועלכער איז געווען דער פעסט
רעדנער אויף דער פייערונג צום
צווייטן יובילעי פון מדינת ישראל.

זעלבן זין נעטאָן געוואָרן אין מאָנאט
אקטאָבער דורך א צווייטן שליח פון
אידישן וועלט קאָנגרעס, דר. י. גאָט־
ליב. נעמלעך צו שאפן א דערנענטע־
רונג און קאָאָפּעראציע פון אידישן
ישוב מיט דעם אידישן וועלט קאָנ־
גרעס. דר. כאָקאל איז אויפגעטראָטן
אלס רעדנער אויף דעם גרויסן אקט
אין סענטראָל דעפּענדריענטעס, אין צו־
זאמענהאנג מיט דעם צווייטן יובילעי
פון מדינת ישראל. און האָט זיך נע־
טראָפן מיט די פירער פון די וויכטיק־
סטע אויסטיטוציעס אין אלע דרוי־
סיטאַרן: אישכנזים, ספרדים און
אמעריקאנער.

פאר זיין אָפּפאָר, דעם 14־טן מאי,
אי איז געלינגען צוזאמענצובריי־
גען אלע אין טיש. פאָרשטייער פון

פעברואר־מערץ געגעבן א ציקל פון פיר רעפעראטן וועגן דער גאלדענער עפאכע אין שפאניע און דער מאדערנער העבריישער דיכטונג. צו דער געלעגנהייט זענען אויך פארשפרייט געווארן איבער פופציק סעטס פון זייערע ביכער.

באזוך פון דר. סאלאמאן טאקער

דעם 21־טן מערץ איז געקומען אין האוואנא דר. סאלאמאן טאקער, דירעקטאר פון לאטיין אמעריקאנער דעפארטאמענט פון ווייצמאן אינסטיטוט, אין א דאפלטער מיסיע: א) צו שאפן פאנדן פאר די הויכע לערן אינסטיטוציעס פון ישראל און ב) שאפן א דערעננטערונג צווישן די הויכע לערן אנשטאלטן פין קובא און ישראל.

לויידער האט די ערשטע טייל פון זיין מיסיע ניט געהאט דעם דערוואר־טעטן דערפאלג. צוליב דעם, וואס עס איז נאך נעווען אין פולן נאנג דער פארייניקטער ישראל קאמפיין. דאך איז צווישן אייניקע יחידים געשאפן געווארן ארום פיר טויזנט דאלער אין אויך פון די געלטער פון פארייניקטן קאמפיין וועלן די הויכע לערן אינסטיטוציעס פון ישראל באקומען טויזנט דאלער.

דערפאר האט אבער דר. סאלאמאן טאקער זייער פיל אויפגעטאן אויף דעם צווייטן געביט. אויף דער אידישער **אם האט ער ארגאניזירט א קאמי־** טעט פאר די הויכע לערן אנשטאלטן פין ישראל, ווי די אוניווערזיטעט, ווייצמאן אינסטיטוט און פאליטעכניקום פון חיפה (יו־אי־טי). אין וועלכעם זענען פארטרעטן פראמינענטע

דר. סאלאמאן טאקער

שליח פון די הויכע לערן אנשטאלטן פון ישראל, וועלכער האט געהאלפן שאפן א קולטורעלע דערנענטערונג צווישן קובא און ישראל.

עסקנים פון אלע סעקטאָרן פון אונזער ישוב. אויך האט ער ארגאניזירט די פראפעסיאנעלע און שטודירנדע אידישע יוגנט און א יוגנט קאמיטעט, וועלכער האט די אויפנאבע צו פאפאריזירן די אויפטוואונגען און דערגרייכונגען פון די הויכע לערן אנשטאלטן פון ישראל צווישן אידן און קובאנער.

דר. סאלאמאן טאקער האט אויך אנגעקניפט וויכטיקע פארבינדונגען אין די קובאנער אינטעלעקטועלע קרייזן. נאך דעם ווי ער האט דורך דער קובאנער פרעסע איבערגעגעבן וועגן דער ראל און באריטונג פון די הויכע לערן אנשטאלטן אין ישראל, האט ער דעם 13־טן אפריל געהאלטן א לעקציע אין דער האוואנער איניווערזיטעט אויף דער טעמע: „די וויסנשאפט אין ישראל און לאטיין אמע־

באסאדאר בוטלער. מאיאר מאיר לא־
ניאדא, מיטל נרייווער און דער שרי־
בער פון די שורות, וועלכער איז נע־
וואן דער נאסט רעדנער אויף א ספע־
ציעלן נאטעם דינסט נעווידמעט דעם
2־טן יובילי פון מדינת ישראל, דעם
21־טן אפריל.

די לאזשע בני ברית האט אין לעצטן
יאר אויפגענומען א גרופע ברידער פון
מיאמי, וועלכע האבן אפגעהאלטן זיי־
ער קאנוונשאן אין האוואנא. אייך
האט די לאזשע דורכגעפירט אן אקט
נעווידמעט דעם 100־טן יארטאג פון
דעם קובאנער פאן. אלס נאסט רעד־
נער איז נעוועזן דר. קארלאס דע לא
טאררע, נעוועזענער נראן מאבטער
פון דער „נראן לאניא".

דער ביתר האט אויסער זיינע
נעווייגלעכע קולטורעלע אונטערנע־
מונגען דורכגעפירט א גרויסע אונ־
טערנעמונג דעם 22־טן אקטאבער און
אויכגעוויילט א „פרייליך ביתר
1949".

די אייטאנאמע שולע ביים צענטער
האט דעם 17־טן דעצעמבער דורכגע־
פירט א חנוכה פוונט אוו אין חודש
יוני דעם נראדואיר אקט אין טעאטער
פרינציפאל דע לא קאמעדיא.

די „מדערנע אידישע שול" האט
דעם 25־טן מאי דורכגעפירט א פייער־
לעכן אקט לכבוד דעם 100־טן יארטאג
פון דער קובאנער פאן, ביי דער אנ־
וועזיקייט פון די שילער, עלטערן און
גלאדענע אידישע און קובאנער נעסט.

די ווייצמאן־ביית החיים האט
דורכגעפירט דעם 12־טן מערץ, א
יארטייט אקט ביים מאנומענט, וואס
איז אייפגעשטעלט נעווארן אין אנ־
דענק פון די זעקס מיליאן קדושים וואס
זענען אומגעבראכט נעווארן דורך די
נאצי מסקמיעס. די נעזעלשאפט האט
אייך אויף א קאלעקטיוון אופן מיט־
געהאלפן אין דעם פארייניקטן יש־
ראל קאמפיין און א צאל הייזער וואס
זעלן נעבויט ווערן אין ישראל פאר
נייע עולים וועלן גיין אויפן נאמען פון
דער נעזעלשאפט.

דער וואשעווער לאנדסמאנשאפט
פאריין האט דעם 19־טן אפריל דורכ־
נעפירט אין „קינא אוניוועראל"
א מעמאריאל אוונט צום 7־טן יאר־
טאג פון נעטא אויפשטאנד אין וואר־
שע און אנדערע נעטאס פון פוילן.

דער אידישער צענטער פון מאר־
יאנאא, וועלכער צייכנט זיך אויס מיט
זיינע פייערונגען פון אלע אידישע
יום טובים און אויפנעמען פון די
נעסט, וועלכע באזוכן אונזער ישוב,
האט אין פארנאנגענעם יאר נעקויפט
א פלאץ צו בויען אן אייגענעם בנין.
זיי האבן אויך ארויסגעגעבן א יער־
לעכע אויסגאבע „די מאריאנאאער
שטימע". וואו עס ווערן אויף א ברייטן
איבן אפגעשפיגלט זייערע אקטיוויי־
טעטן.

אין תש"י איז צוגעקומען א נייע
אייכטיטויציע אין ישוב, מיר מיינען,
דעם קלוב „ישראל" פון סאנטאס סו־
ארעז. דאדט איז אויך ארגאניזירט
א יוגנט קלוב, וואס ווייזט ארויס בי־
מים פון טעטיקייטן.

דיכטער י. י. שוואדץ

אונזער ישיב האט אין תש"י נע־
האט זייער א חשובן נאסט איז דער
פערזאן פון דיכטער י. י. שוואדץ,
וועלכער האט דא פארבראכט אייניקע
מאנאטן. דיכטער שוואדץ איז אנגע־
קומען אנפאנג יאנואר און האט אין

אין פארגאנגענעם יאָר. איז ווידער־אמאל אקטועל געווארן דער געדאנק זוענן פארייניקן אלע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין איין צענטראלער קערפערשאפט. עס זענען פארגעקומען א רייע באראטונגען און קאנפערענצן פון די אויבן אויסגערעכנטע אינסטיטוציעס, מיט פאָרשטייער פון דער „טשאריטי קאָמיטי" ביי דער מנורה כיסטערהוד (אמעריקאנער סעקטאָר) אין מען האָט אין פרינציפ באשלאָסן זיך צו פארייניקן. אָבער אזוי ווי דער באשלוס האָט געדארפט ראטיפיצירט ווערן דורך אלגעמיינע פארזאמלונגען פין יעדער אינסטיטוציע באזונדער, איז דער גאנצער ענין ווידער געבליבן הענגען אין דער לופטן. (פאר מער פרטים ווענן דער פארייניקונג פון די הילפס אינסטיטוציעס לייענט דעם ארטיקל פון ל. טענענבלאט אין היינטיקן אלמאנאך — רער.)

אנדערע אידישע אינסטיטוציעס

דער אידישער פאלקס צענטער, ווו עס גרופירן זיך די אזוי גערופענע פראגרעסיוע עלעמענטן, האָט אין דעם לעצטן יאָר געליטן פון א גוואלדיקער ירידה. ער האָט אפגעשטעלט זיין ראדיא שעה און אויך געשלאָסן די שלום עליכם שול. „דער קובאנער אידיש ווארט", ארגאן פון דער אינסטיטוציע איז במשך פון צוויי מאנאטן ניט דערשינען צוליב פינאנסיעלע שוועריקייטן, ווען ער האָט ווידער באנייט זיין דערשיינען, איז עס צוויי מאל אין וואך, אנשטאט דריי מאל אין וואך ווי פריער. דער יובילי אוונט פון דער צייטונג איז געפייערט געוואָרן ביי א לייריקן זאל, טראָץ דעם ווען זיי האבן צוגעטשעפעט דעם צווייטן יובילי. פון מדינת יש־ראל און אראָפנעבראכט פון די שטאָטן די קינסטלער פאָרל מעלניק־ראָזענ־בלום.

די אידישע האנדלס קאמער האָט ניט ארויסגעווינן קיין באזונדערע כי־מנים פון אקטיוויטעט אויף דער אידי־שער גאס. דאָך איז זי געשטאנען אויף דער וואך בעת דעם דעקרעט ווענן זיידנס און רעטאָזאָס אימפאָרט. אין לעצטן יאָר האָט זיך די פארוואלטונג אויך אויסגעצייכנט דורך שיקן פער־מאָנענטע נייעס בולעטינען צו די מיט־גלידער.

די געזעלשאפט „ארט" האָט אין פארגאנגענעם יאָר אנגעהאלטן די פאך שול, וואו עס האָבן פונקציא־נירט די פאלגנדע פינף פאך קורסן: זייגערמאכערייי, בייטלמאכערייי, מע־נער־צושנייידעריי, ראמען צושנייד־רייי אין צושניידעריי. עס האָבן זיך רעגיסטרירט צו קורסן ארום 70 שי־לער צווישן זיי 42 קובאסער בינ־נער. דעם 18־טן יולי האָבן זיך גרא־דיאירט אין דער האוואנער „ארט" שולע 48 תלמידים. סוף אויגוסט ציט זיך דער „ארט" אריבער פון סאנטאָם סוארעז אין לאקאל פון יי־דישן צענטער און גרייט זיך צו פראק־טישע אמירן א קאמפיין אונטער דער פי־רערשאפט פון ספעציעלן שליח דר. משה מערקין.

דער אמעריקאנער טעמפל, יונייטעד היברו קאנגרעגיישאן, האָט אין פא־ריקן יאָר אנגעהויבן זאמלען א פאנד צו בויען אן אייגענעם בנין. דער טעמפל האָט אויך געהאט א צאל נעסט רערנער ביי די פרייטיק סיירווים, ווי דער אמעריקאנער אמ־

גרעסערן דעם גרונט קאפיטאל מיט קריג פינף טויזנט דאלער, און דאס איז א באדייטנדע סומע ווען מען נעמט אין אכט, אז דער גאנצער קאפיטאל פון דער לייא קאסע ביים איצטיקן מאמענט איז פון $24.545.

זייט דעם 1-טן מערץ 1949, ביז דעם 31-טן אויגוסט זענען ארויסגענעבן געוואָרן אן פראָצענטיקע הלואות צו 131 פאמיליעס, דערפון האבן 61 פאמיליעס באקומען הלואות פון פינף הונדערט דאלער. דער סך הכל פון די ארויסגעגעבענע הלואות באטרעפט 44.880 דאלער. די צאל ביטעם וואקסן און מען מוז אין פיל פאלן בארגן נעלט, כדי צו קענען אנטקעגנקומען די ביטעס. דאס באווייזט, אז די לייא קאסע נויטיקט זיך אין א גרעסערן גרונט קאפיטאל, כדי צו קענען אנגיין מיט איר ארבעט.

דער אנטי טובערקולאָז קאמיטעט געפינט זיך אין א נאָך שווערער לאגע ווי דער אידישער פרויען פאריין. אויך דער אנטי טובערקולאָז קאמיטעט האט א בודזשעט פון 25 טויזנט דאלער א יאָר, און בלויז א העלפט דערפון וועלט געדעקט פון מיטגלידם אפצאל. די פארוואלטונג האט ניט ארייסגעווינן קיין רירעוודיקייט ביים שאפן די צווייטע העלפט פון בודזשעט. עס האט זיך געפילט א גוואלדיקע מאנגל אין אקטיווע טוער, און דער פארזוך פון דער פארוואלטונג צוצוציען מיטארבעטער פון אנדערע אינסטיטוציעס האט זיך ניט איינגעהעבן. סס וענען במשך פון יאָר גערופן גוואָרן עטלעכע מאל אלגעמיינע פארזאמלונגען, ווי אויך געזעלשאפטלעכע קאנפערענצן, מיטן ציל צו געפינען אן אויסוועג צו דער קריטישער סיטואציע. אבער ליידער האט עס ניט געבראכט קיין רעזולטאטן. דער קריטישער מצב איז דערגאנגען צו אזא מדרגה, אז אין אנהויב אויגוסט, האט די פארוואלטונג זיך געזען געצוואונגען אפצושטעלן די קעשטיצע צו צענדליקער אידישע נויטבאדערפטיקע פאמיליעס, כדי צו קענען אנגיין מיט דער מעריזיניישער הילף, וואס ווערט נעגעבן דורך דעם דיספענסאר און קליניק מיט וועלכער דער אנטי טובערקולאָז קאמיטעט איז פארבונדן.

ווען די דאזיקע שורות ווערן געשריבן, דערווייסן מיר זיך, אז דער הילפס קאמיטעט פאר פליטים האט דעם 31-טן אויגוסט ארויסגעגעבן די לעצטע שטיצע און באשלאסן זיך אויפצולייזן, ווייל ער האט ניט מער קיין פאנדן פאר דער ארבעט.

דער הילפס קאמיטעט פאר פליטים איז געשאפן געוואָרן אין 1948, נאָך דעם ווי דער דזשאינט האט אפגעשטעלט זיין הילפס ארבעט אין קובא. דעם ערשטן יאָר האט דער קאמיטעט באקומען זיינע פאנדן פון דעם „פארייניקטן קאמפיין פאר ישראל און אנדערע אידישע אינסטיטוציעס". אין דעם פארוואנענעם יאָר האט דער הילפס קאמיטעט דורכגעפירט א קאמפיין צוואמען מיטן דזשאינט, באקומענדיק 25 פראָצענט פון די הכנסות. דער הילפס קאמיטעט האט איבערגענומען פון דזשאינט קרוב צו 200 פליטים, אבער מיט דער צייט איז זייער צאל פארקלענערט געוואָרן. היינט געפינען זיך אין האוואנא ארום 30 פליטים, הויפטזעכלעך אלטע לייט און אינוואלידן, וועלכע בלייבן אָן וועלכע אויסזיכטן געשטיצט צו ווערן.

ביי די קריטישע און שווערע באדינגונגען פאר די הילפס אינסטיטוציעס,

רעקטאָרן, וועלכע האָבן זיך קאָנסטי־
טויירט אין א קהילה פּאַרוואַלטונג
און גלייכצייטיק פּאַרמירט א רייע
דעפּארטאַמענטן, וועלכע דארפן דערקן
אלע סאָציאלע, קולטורעלע און רעלי־
גיעוע אקטיוויטעטן. ליידער האָט נאָך
ביז היינט קיין איינער פון די דע־
פּארטאַמענטן ניט ארויסגעווייזן קיין
אקטיוויטעטן און די „קהילה פון הא־
וואנא אין פּראָווינץ" איז וויידער גע־
בליבן אן אינסטיטוציע, וואָס דארף
זארגן פאר די רעליגיעזע הצטרכות'ן
פון „ישוב. צו די ווירקלעכע רעליגיע־
זע דערגרייכונגען פון דער קהילה אין
דעם פארגאנגענעם יאָר דארפן ציגע־
שרינען וועלן די תלמוד תורה תחכמוני,
וועלכע איז געשאפן געוואָרן בייס אָנ־
פאנג פון שול יאָר תש"י און האָט
פארענדיקט דעם זמן מיט איבער 50
תלמידים און דאָס ארויסגעבן די
ווּאכן צייטונג „אונזער שטים" וואס
עס ויערן באלויכטן די פּרשה פון דע־
ווּאָך אין עס ווערן נעדרוקט ארטיקלען
וועגן רעליגיעזער אידישקייט.

די פילאנטראפישע אינסטיטוציעס

דאָס יאָר תש"י איז נעווען זייער
א שווערער פאר אונזערע פילאנטרא־
פישע אינסטיטוציעס. א מאנגל אין
פינאנסיעלע מיטלען. כדי אנטקעגנ־
צוקומען די קראנקע, נויטבאדערפטי־
קע און פליטים. האָט זיך געפילט כיי
אלע אינסטיטוציעס. באזונדערס אין
אנטי טובערקולאָזע קאָמיטעט האָט זיך
אויך נעפילט א קריזיס אין דער פי־
רערשאפט. דאָר אונטער די שווערע
באדינגונגען האָבן די פילאנטראפישע
אינסטיטוציעס אפּגעטאָן א וויכטיקע
ארבעט פארוואָס עס קומט זיי די
רעסטע אנערקענונג.

לאָמיר דאָ אין קורצן זאָגן א פּאָר
ווערטער וועגן יעדער אינסטיטוציע
באזונדער.

דער אידישער פרויען פאריין, האָט
געמאכט א רייע שריט, כדי זיך ארוים־
צוריסן פון פינאנסיעלן קריזיס. פאר־
דעם צווועק זענען ארגאניזירט גע־
וואָרן, מיט דער מיטהילף פון א גרו־
פּע רייכע פרויען, אייניקע פאמיליע
אינטערעסירטע וואָס האָבן אריינגע־
בראכט באדייטנדע סומעס. דער נייי־
יאָר באל, צום בייספיל, אין קאָמוני־
טי האוז, האָט איבערגעלאָזן א פּאָנד
פון קרוב צוויי טויזנט דאָלער, וואָס
איר באשטייערט געוואָרן פאר א מושב
זקנים. דער בודזשעט פון דער אינסטי־
טוציע האָט אין פארגאנגענעם יאָר
דיפערייכט קרוב צו 25 טויזנט דא־
לער און ווען מען נעמט אין אכט, אז
פון די 837 מיטגלידער קומט אריין
טויזנט דאָלער א מאָנאט פון מיט־
ווירקלעכע, מיינט עס, אז די אנ־
דערע פופציק פראָצענט פון בודזשעט
מוז מען שאפן דורך צופעליקע איינ־
נאמעס, ווי קאמפיינען, אונטערנעמינ־
גען, זאמלונגען אויף שמחות א. א. וו.
די נויט אויף דער אידישער גאס
ווערט ניט קלענער. אין פארגאנגענעם
יאָר האָט דער פרויען פאריין ארוים־
געגעבן וועכנטלעכע שטיצע צו 32
באמיליעס; מאָנאטלעכע שטיצע צו 11
פאמיליעס און געזאָרגט פאר דעם
אייפהאלט און דערציאונג פון 9 קינ־
דער יתומים.

פאראלעל מיט דעם פרויען פאריין
פירט זייער א שיינע און קאָנטרוקטי־
וי ארבעט די ליי קאסע ביים פרויען
פאריין. אין דעם פארגאנגענעם יאָר
האָט די פארוואלטונג באוויזן צו פאר־

אינסטיטוציעס און זיך אליין פראק־
טאמירן אלס די העכסטע רעפרעזענ־
טאטיווע קערפערשאפט פון ישוב.
דער גרעסטער שטער צו דער דאזיקער
אכפיראציע איז דער אידישער צענ־
טער, וועלכע ווערט פון פיל אידן
אנערקענט אלס די רעפרעזענטאטיווע
מערפערשאפט פון ישוב (אויסער ציו־
ניסטישע און רעליגיעזע ענינים). די
קהילה אחדות ישראל באשליסט
דערפאר צו פארמירן א פארייניקטן
בלאק בעת די צענטער וואלן, וואס
זענען פארגעקומען דעם 4־טן דעצעמ־
בער פון פאריקן יאר, מיטן צוועק
איבערצונעמען די אינסטיטוציע און
שפיטער איר פארייניקן מיט אח־
דת ישראל, כדי צו שאפן די קהילה.
דער דאזיקער פארזוך האט זיך ניט
איינגעגעבן און די קהילה אחדות ישׂ־
ראל האט בלויז דערוויילט דריי קאנ־
דידאטן, פון די 18 וואס זענען דער־
וויילט געווארן.

צו דער וועלבער צייט מאכט די
קהילה אחדות ישראל א פארזוך אויף
א צווייטן פראנט. עס גלינגט איר
צי פאראינטערעסירן א גרופע רייכע
אידן ארום דער איניציאטיוו פון
קויפן א בנין אין וועדאדא פאר דער
סומע פון 145 טויזנט דאלער, זיך ניט
רעכענענדיק מיט דעם פאקט, וואס
דער אידישער צענטער האט שוין אינ־
וועסטירט אין א בנין 120 טויזנט
דאלער (דערפון איינגעצאלט 60
טויזנט). אחדות ישראל האט געוואלט
דעם בנין פאר א שוהל אין פאר דער
תלמוד תורה תחכמוני, אדער פאר
דער נייער צענטראלער קערפערשאפט
וואס דארף געשאפן ווערן. די גרופע
רייכע אידן האבן געדענקט וועגן א
קלוב פאר זיך און פאר דער יוגנט;
וועגן א בנין, וואו עס זאל זיין פלאץ
פאר אלע אידישע אינסטיטוציעס.
אין דעצעמבער האט מען געגעבן
האנט געלט אויף דער קניה און דעם
15־טן מאי איז דעפיניטיוו געשלאסן
געווארן די קויף אפפאראציע. מען
האט איינגעצאלט 75 טויזנט דאלער
אין אויף די אנדערע 70 טויזנט איז
פארען אן היפאטעק. עס איז פאר־
מירט געווארן א פאטראנאט פון די
באשטייערער, וועלכע האט צו זאגן
איבער דער געביידע. וועגן די דאזיקע
שורות ווערן געשריבן זענען נאך ני־
טא קיין שום אקטיוויטעטן אין דער־
געביידע. פון פארעפנטלעכטע נא־
טיצן אין דער פרעסע, ווייזט עס
אוים, אז דער פאטראנאט איז גרייט
איבערצוגעבן דעם אונטערשטן טייל
פון דער נעביידע פאר א שוהל און
וועט צוטרעטן בויען א ערשטן שטאק
פאר א קלוב. עס ווערן אויך געפירט
אונטערהאנדלונגען צווישן פאטרא־
נאט און דעם אידישן צענטער.

די קהילה אחדות ישראל און די
רעליגיעזע גרופע האט ווייזט אוים
פארלאנג דעם קאנטראל אין פאטרא־
נאט און ביז די קאמפליצירטע סיטו־
אציע וועט אויפגעקלערט ווערן, אז די
קהילה נעגאנגען צו וואלן. אויף דער
לעצטער אלגעמיינער פארואמלונג איז
דער נאמען „קהילה אחדות ישראל",
געביטן געווארן אויף „קהילה פון
האוואנא און פראווינץ". די וואלן זע־
נען פארגעקומען דעם 11־טן יוני. טען
האט געפירט א גוואלדיקע פראפא־
גאנדע ארום די וואלן. כדי צו מאכן
אן אייגדרוק איז אויסער דעם קהילת
צעטל אויך ארויסגעשטעלט געווארן
ליסטעט פון דער מזרחי גרופע און פון
דער חירות גרופע, 200 מיטגלידער
האבן זיך באטייליקט אין די וואלן און
עס זענען געוויילט געווארן 27 די־

די 18 פּלעצער אין דער פארוואלטונג.

די נייַ דערווייַטע פארוואלטונג האָט אַזוי ארום געהאט א מאנדאט פון דער מיטגלידערשאפט ניט אויפצוציען דעם צענטער און ניט זיך צו פאריניקן מיט אחדות ישראל, נאָר וויַטער אָנהאלטן די פּאָן פון אומפארטייאישקייט, וואָס האָט תמיד באראקטעריזירט דעם אידישן צענטער.

ויען עס זענען געקומען פּאַרשלאָגן פון פאטראנאט קאמיטעט פון דער נייער געבויידע, אז דער צענטער זאָל אריינקומען אין דער געבויידע און דאָרט שאפן א צ ע נ ט ע ר, האָט די פארוואלטונג געענטפערט, אז זי קען נאָר דאָרט אריינקומען, ווען די געבויידע ווערט געשטעלט צו דער פוּלער דיספאָזיציע פון די אקטיוויטעטן פון דעם אידישן צענטער און דער אויטאָנאמער שולע. דער פאטראָנאט איז אבער אויף דעם ניט מסכים געווען.

אינמיטן דעם דאָזיקן געראנגל האָט די אויטאָנאמע שול פארוואלטונג באקומען א געלעגנהייט צו קויפן א גוטן און ציגעפאסטן בנין פאר דער שולע אין כאנטאם סוארעז. די שולע האָט געזאמלט פאר דעם צוועק א סומע ביי די עלטערן, אבער עס האָט נאָר אויסגעפעלט געלט צו שליסן די קויף אפּעראציע. די פארוואלטונג פון צענטער, אנערקענענדיק די נויטיקייט פון קויפן א צוגעפאסטן בנין פאר דער שולע, ריפט אן אלגעמיינע פאראזאמלונג פון די באשטייערער. ויאו עס ווערט באשלאסן צו פארקויפן די נעבייד פון צענטער אויף זולעטא און דראָנאָעם און א טייל פון דעם געלט גלייך צו פארווענדן פאר דעם שול בנין. די קויף אפּעראציע ווערט נאָר מאכט אין די ערשטע טעג פון אפּריל. דער בנין קאָסט 65 טויזנט דאָלער. כען טרעט צו גלייך איבערצובויען און אדאפּטירן די געביידע, אז שוין דער היינטיקער שול זמן פון דער אויטאָנאמער צענטער שול זאָל זיך אָנפאנגען אין נייעם בנין פון סאנטאָם כ'ארעז.

צווישן די אקטיוויטעטן פון אידישן צענטער, וואָס דארפן פארצייכנט ווערן איז דער פייערלעכער אקט נעווידמעט דעם 100-טן יאָרטאָג פון דער קובאנער פאָן, פאָרגעקומען דעם 15-טן מאי. אלס גאסט דערנער איז געווען דער באקאנטער קובאנער היסטאָריקער און אינטעלעקטואל ענריקע גאי גאלבאָ. אין אידיש האָט גערעדט דער דיכטער און סעקרעטאָר פון אידישן צענטער א. ז. ווינשטיין. די קינדער פון דער אויטאָנאמער שולע האבן זיך באטייליקט אין דער פייערונג.

כייט א פּאָר חדשים צוריק ווערט דערעפנט ביים צענטער א יונגט קלוב „התקוה", פון יונגטלעכע, וועלכע האבן זיך אפּגעריסן פון „בני ברית קלוב", אבער בין היינט האָט דער קלוב זיך ניט אויסגעצייכנט מיט קיין שים אקטיוויטעטן.

די קהילה

אין ה"ש איז פארשטאַרקט און אויסגעברייטערט געוואָרן דער קאמף ארום דעם ענין קהילה. די פירער פון דער קהילה אחדות ישראל, אנשטאָט זיכן געזעלשאפטלעכע וועגן וויי אזוי צי דערנרייכן צענטראליזאציע און אחדות אין אידישן ישוב — האבן געוואלט אריבערטרעטן די אויטאָריטעטי פון די עקזיסטירנדע אידישע

טער און אמבעסטן ארגאניזירטער באוועגונג אין קובא.

די ליגע פאר דער הסתדרות האט פאאפערירט מיט דעם פארייניקטן ישראל קאמפיין. זי איז אויך אנגעגאנגען מיט איר קולטור ארבעט. 11־טן נאוועמבער האט די ליגע ארגאניזירט אן עונג שבת, וואו דער געוערקשאפטלעכער פון דער ארגאניזאציע, ג. ווייניטין, האט איבערגעגעבן א גרוס פין זיין באזוד אין ישראל. א. העמלין שליח פון דער הסתדרות איז אנגעקומען אין האוואנא דעם 22־טן יאנואר אין דעם 26־טן געהאלטן א רעפעראט אין ציוניסטישן בית עם. דעם 5־טן אפריל פירט דורך די ליגע דעם טראדיציאנעלן דריטן סדר מיט דער באטייליקונג פון ישראל סטאלארסקי, אלס דער פעסט רעדנער. דער קינסט־לערישער פראגראם איז אויסגעפירט געוואָרן פון דער אידיש תימנער זינגערין שרה אסנת הלוי. דער פארזוך צו שאפן ביי דער ליגע אן „העובד" האט ניט איינגענעבן.

דער השומר הצעיר גייט אן מיט זיין דערציערישער ארבעט צווישן דער יוגנט. ער האט דעם לעצטן יאר דורכגעפירט א מישבה פאר די אינזערע און עלטערע גרופן. א נייע גרופע פון עלטערע חברים גרייטן זיך פאר הכשרה און עליה.

דער עקזיסטירנדער יוגנט קלוב ביי דער ציוניסטישער פארייניקונג איז געשטאנען וויַיט פון די אלגעמיינע ציוניסטישע אקטיוויטעטן און האט זיך בלויז באגרענעצט מיט זייַנע וועכנטלעכע פארווייַלערישע אונטערנעמונגען, וואס טראגן אויך א מילטירען כאראקטער.

ישראל סטאָלאַרסקי

דירעקטאָר פון לאטיין אמעריקאנער דעפארטאמענט פון געווערקשאפטן קאמפיין, וועלכער איז געווען דער גאסט רעדנער אויפן דריטן סדר, אָרגאניזירט דורך דער ליגע פאר דער הסתדרות.

דער אידישער צענטער

דער אידישער צענטער האט במשך פון פארגאנגענעם יאר שווער געמוזט זיך ראנגלען פאר זיין קיום. קעגן די פארזוכן אים אויפצולייזן אין פארייניקן מיט דער רעליגיעזער געמיינדע אחדות ישראל. דער ערשטער געפעכט איז פאָרגעקומען בעת די וואלן פון 4־טן דעצעמבער. קעגן דעם פארייניקטן בלאק פון דער קהילה אחדות ישראל האט זיך פארמירט א בלאק פון צענטער און אויטאָנאמע שולע אונטערן נאמען „א גרופע מיטגלידער". אין דער וואל פראָפאגאנדע האט דער צענטער בלאק אפן געוואָרנט קעגן די כוונות פון דעם אחדות ישראל בלאק. אין די וואלן האבן זיך באטייליקט 247 מיטגלידער און געוינט האט דער צענטער צעטל. דער קהילה בלאק האט געוואונען דריי פון

אפריל האָט זיך ניט איינגענעבן. די יואל קאָמיסיע האָט ניט אריינבאקומען קיין קאנדידאטן צעטלען אָן איז דערפאר געווען געצוואונגען אפצוזייגן די וואלן אויף אן אומבאשטימטער צייט.

אנדערע ציוניסטישע גרופירונגען

פאראלעל צו דער צויניסטישער ארייניקונג פירן אָן זייערע אקטיוויטעטן די אנדערע ציוניסטישע גרופירונגען. אויפן ערשטן פלאץ געפינט זיך דער קרן קימת לאנד דירעקטאָריום, אונטער דער פרעזידענטשאפט פון ב. שאמעס. די טאָג טעגלעכע זעלבסט זאמלונגען זענען פארבונדן נעויארן מיט וויכטיקע אונטערנעמונגען, וועלכע טראָגן ווירקלעך א דערציהרישן און קולטורעלן כאראקטער. אין תש"י איז דורכגעפירט געוואָרן די ערשטע קרן קימת לאנד קאנפערענץ, (כינוס קול האדמה) ביי דער אָנוועזנהייט פון טוביה רעזניקאָוו אין מיט דער באטייליקונג פון דעלעגאטן פון האוואנא און פראָווינץ. די דערעפענונג פון דער קאנפערענץ איז פארגעקומען שבת דעם 19-טן נאָוועמבער און דער אפשלום דעם 20-טן נאָוועמבער. דער קרן קימת האָט אויך דורכגעפירט א חנוכה אוונט (15-טן דעצעמבער); א פורים באזאר (דעם 4-טן מערץ), א קינדער פורים באל (5-טן מערץ); קרוינונג פון אכטר המלכה (דעם 18-טן מערץ); ל"ג בעומר אוונט (4-טן מאי). אין פעברואר מאנאט האט דער קרן קימת אָרגאניזירט אן ערן פאנשטע פאר די לערער־פון אלע אידישע שולן אין פארבינדונג מיטן פארענדיקן דעם חודש פון קרן קימת און די אידישע שולן. אין מאנאט יוני איז דערשינען די יערלעכע אויסגאבע „קול האדמה", וואס איז געווידמעט ירושלים און דעם 1-טן מיליאן אידן אין ישראל. די אויסגאבע האָט א רייכן לייזן מאטעריאל אין אידיש און שפאניש. די גענויגלעכע הכנסות פון קרן קימת אין תש"י שטייגן איבער 20 טויזנט דאָלער.

דעם 26-טן אָקטאָבער 1949 איז באנייט געוואָרן די פארוואלטונג פון דער וויצא סעקציע א'. די וויצא איז אָנגעגאנגען מיט איר נאָרמאלן פראָגראם פון ארגאניזירן טיי אוונטן, וואס טראָגן א וויכטיקן קלוטורעלן כאראקטער, און דינען וויי א מיטל צו דערנענטערן דער פרוי צום נאציאָנאלן אידעאל. אין לעצטן יאָר האָבן די וויצא פרויען אויך מיטגעהאלפן אין דער ארבעט פון נאציאָנאלן פאָרויניקטן קאמפיין. עס איז אָנגענאָמען די ארבעט פון דער נייי שטוב. וואס גרייט צו טראנספארטן קליידער פאר די נייי אָנגעקומענע עולים קיינדער אין ישראל. אין חודש מאי האָט די „וויצא דורכגעפירט „די וואָך פאר דער אידישער פרוי" און די געזאמלטע געלטער זענען נעגאנגען פאר דעם ספעציעלן פאָנד צו בויען א קינדער היים אין ישראל אויפן נאָמען פון קובאנער אידישן ישוב.

אויסער דער וויצא סעקציע א' וואס ציילט נאָענט צו 500 מיטגלידער עקזיסטירט די ספרדישע גרופע מיט 500 מיטגלידער; די סעקציע ב' (וועדאדא) מיט 150 מיטגלידער און יאנג וויצא מיט 100 מיטגלידער. דאָס מאכט דער וויצא פאר דער גרעסטער

אין סענטראַ דעפענדיענטעס ביי דער אָנווענדונג פון איבער צוויי טויזנט כּענטשן. פאר דער ניט־אידישער גאס איז אָרגאַניזירט געוואָרן א רעכטפּשאָן אין לאָקאל פון דער אסאסיאסיאַציע דע רעפּאָרטערס פאר דער קוראַנער פּרעסע און פּאַרטייער פון אויסלענדישן דיפּלאָמאַטישן קאָרפּס. עס יענען דערשינען נאַטיצן און אַרטיקלען אין דער פּרעסע און די וויכטיקסטע ראַדיא סטאַנציעס האבן געווידמעט צוויישן 5 און 10 מינוט צייט דער דאָזיקער היסטאָרישער דאטע.

די ציוניסטישע פארייניקונג האָט אויך אויסגענוצט אויף א וואונדערבארן אופן דעם באזוך פון דר. אבּרהם דראפקין, דירעקטאָר פון לאטיין אַמעריקאַנער דעפּארטאמענט פון ישראל'ס אויסלאנדס מיניסטעריום, וועלכער האָט באזוכט קובא אין א אפיציעלער מיסיע אין פארבינדונג מיט ירושלים. בייטאָג האָט דער חשובער גאסט זיך אפּגענעבן מיט באזוכן די הויכע קובאנער רעגירונגס מענטשן און אין צוזאמענקונפטן מיט די ציוניסטישע עסקנים און זיי אינפאָרמירט וועגן דעם פּאָליטישן קאמף ארום ירושלים און אנדערע פּאָליטישע פּראָבלעמען פון מדינת ישראל. אין לאָקאל פון דער ציוניסטישער פארייניקונג איז פּארגעקומען דער קבלת פּנים פארן חשובן גאסט דעם 23־טן מאי און דעם 24־טן מאי האָט ער גע'האלטן א רעפעראט אין לאָקאל פון אידישן צענטער אויף דער טעמע: „דער קאמף פאר ירושלים".

עס יענען אין פארגאנגענעם יאָר געווען טעטיק דער עליה דעפּארטאַמענט און דער פּאָליטישער דעפּאַרטאַמענט. דער עליה דעפּארטאַמענט האָט מיטגעהאָלפן 22 קובאנער אידן אפּצופּאָרן קיין ישראל אלס עולים אין 15 אלס טוריסטן.

דער פּאָליטישער דעפּארטאַמענט האָט אין מאַנאט אָקטאָבער דורכגעפירט אן אינטערוויעוען אין קאָמוניקאַציע מיניסטעריום וועגן די פאָסט פארבינדונגען צווישן קובא און ישראל. נאָך דער אינטערוויעוען איז די פארבינדונג זייער פארבעסערט געוואָרן. א צווייטע אינטערוויעוען, פון עלנדיק, איז קובא זאָל שטיצן דאָס אריינגעמען ישראל אלס מיטגליד אין דער וועלט פאסט יוניע. דער דעפּאַרטאַמענט באדינט אויך מיט אינפאָרמאציע דער נאַנצער קובאנער פּרעסע ווי אויך ראדיא סטאַנציעס. און לעצטן יאָר זענען צעשיקט געוואָרן 211 אַרטיקלען צו די צייטינגען פון וועלט 240 זענען פארעפנטלעכט געוואָרן. (געוויסע אַרטיקלען זענען דערשינען אין עטלעכע צייטונגען) אויך וויזירט לעצטנס אנגעפירט אן אינפּעכיוע טעטיקייט אין דער ריכטונג צו דערגרייכן. אז קובא זאָל אויף דער בארשטייענדער אלגעמיינער פארזאמלונג פון דער יו־ען שטיצן דעם פאָלשלאג פון אינטערנאציאנאליזירן די הייליקע פלעצער אנשטאָט אינטערנאציאנאליזאציע פון נאנץ ירושלים, וואס ווערט צוריקגעווויזן פון ישראל.

מראָץ די אלע פאזיטיווע דערגרייכונגען דארף אנגעווויזן ווערן, אז זייט אייניקע מאנאטן מערקט זיך א מאַדנער קריטישער צושטאנד, אין דער ציוניסטישער פארייניקונג. דער פאריין דורכצופירן וואלן אין מאנאט

פּראָקלאָמירטן ישראל קאמפיין און דער מעלדונג, אז דער קאָנגרעס איז אָפּגעלייגט געוואָרן אויף דעם מאָנאַט דעצעמבער 1950, איז דער פארקויף פון שקל איבערגעריסן געוואָרן און ערשט ווידער באנייט געוואָרן סוף יוני. וועגן פּנחס שטיינוואקס האָט ווידער באזוכט האָוואַנא אויף זיין דירכרייזע קיין דרום אַמעריקע. לויט די ידיעות פון אָנהויב אויגוסט, זענען פארשפרייט געוואָרן 1.500 האָפּלט שקלים און דאָס וועט געבן א רעבט אוניער ישוב צו שיקן אירן דעלעגאט צום קאָנגרעס. עס ווערט דערוואַרטעט, אז היי יאָר זאָלן פאָרקומען וואלן אויסצואווייטן דעם דעלעגאט.

כדי צו דערמעגלעכן די עליה פון הלוצים איז ביי דער ציוניסטישער פאַרייניקונג געשאפן געוואָרן א קרן עליה קאָמיטעט. דער קאָמיטעט האָט דירכגעפירט א פילם און טאָנץ אָוונט דעם 5-טן נאָוועמבער און מיט די באָנדן געהאָלפן אין דער עליה דריי הלוצים. שפעטער זענען נאָך צוויי הלוצים געהאָלפן געוואָרן. אין דעם יאר האָט די ציוניסטישע פאַרייניקונג אויסגענעבן טויזנט דאָלער דורך דעם דאָזיקן פאָנד.

דעם 11-טן דעצעמבער האָט די ציוניסטישע באוועגונג געפייערט דעם 75-טן געבורטסטאָג פון פרעזידענט חיים ווייצמאַן. עס איז אָפּגעשיקט געוואָרן א טעלעגראפישע באגריסונגם איז נאָמען פון אָלע ציוניסטישע גרייפירונגען.

איינע פון די גרעסטע דערגרייכונגען פון ציוניסטישן פּלענום ראָט זענען געווען די פייערונגען צו דער געלעגנהייט פון 2-טן יאָרטאָג פון מדינת ישראל. אויף דער אידישער

פּנחס שטיינוואקס

ספעציעלער דעלעגירטער פון דער אידישער אגענטור, וועלכער האָט צוויי מאָל באזוכט אונזער ישוב, אין שיינכות מיט דעם שקל קאמפיין און פאָרשטייענדן 23-טן ציוניסטישן קאָנגרעס.

גאם זענען פארגעקומען פאָלגנדע אקטן: 1) אקטאָם סיוויקאָם אין אלע אידישע שולן. 2) ציוניסטישע פלענום ראָט לייגט קראנץ בלומען ביים מאָנומענט פון כאָסע מארטי מיט באמיליקונג פון שול קינדער. 3) תפילות אין אלע שוהלן פרייטיק אויונט און שבת אינדערפרי. 4) גרויסע כאסן פארואמלונג און טאָנץ באל

היבות פון קאמפיין פון 1948 איז אריינגעפאלן איבער הונדערט טויזנט דאלער.

געווים איז די דאזיקע סומע ניט צופרידנשטעלנד אין אנבליק פון די גרויסע עקאנאמישע פראבלעמען פון מדינת ישראל, אבער ווען מען נעמט אין אכט די לאקאלע באדינגונגען, די צוערגערטע עקאנאמישע לאגע אין די געפאלענע שפאנונג ביי די אידישע מאסן — איז דערגרייכט געוואָרן א באדייטנדע סומע. די געשאפענע געלט ווערט פארנוצט ווערן צו בויען הייזער פאר די נייע עולים אין ישראל. ווען עס ווערט איבערגעשיקט ווערן די ענטפילטיקע אפרעכענונגען, ווערט א דעלענאציע פון קאמפיין קאמיטעט באזוכן ישראל, כדי אנווייזונג צו זיין ביים לייגן דעם גרונט שטיין פון די הייזער אויפן נאמען פון קובא־נער אידנטום. דער דאזיקער קוואר־טאל ווערט ניט בלויז זיין א שיינע דערגרייכונג פון אונזער ישוב, נאר ווערט אויך דינען ווי א בריק פאר דערענטערונג און צוואמענארבעט פון אונזער ישוב מיט מדינת ישראל פאר דאס גרויסע ווערק פון קיבוץ גלויות.

ציוניסטישע פאריניקונג

עס איז אמת, אז דער פאריניקטער ישראל קאמפיין האט פארלאנגט זייער פיל מי און צייט פון אלע ציונים־טישע עסקנים אבער עס איז זעלבסט־פארשטענדלעך, אז אויסער דעם ישראל קאמפיין זענען אויך דורכגעפירט געוואָרן אנדערע אקטיוויטעטן פון זויכטיקער באדייטונג, הן דורך דער ציוניסטישער פאריניקונג, הן דורך אלע אנדערע ציוניסטישע גרופירונגען.

די ציוניסטישע פאריניקונג האט אין אוהויב תש"י דורכגעפירט א ווערבירונג פון נייע מיטגלידער. דער רעזולטאט פון דער אקציע איז געווען אין בער הונדערט נייע מיטגלידער, פאר יועלכע די פארוואלטונג האט ארגאניזירט א פאמיליע אוונט דעם 9־טן נאויעמבער. ביי דער געלעגנהייט איז געדרעטן געוואָרן וועגן די גרויסע און אהריות'פולע אויפגאבן וואס עס שטייען פאר ציוניזם אין איצטיקן מאמענט.

אין די ערשטע טעג פון מאנאט נאוועמבער איז די ציוניסטישע באוועגונג צוגעטראטן דורכצופירן דעם שקל־קאמפיין אין פארבינדונג מיט דעם 23־טן ציוניסטישן קאנגרעס. פנחס שטיינוואקס, ספעציעלער דעלעגירטער פון דער אידישער אגענטור, האט באזוכט האוואנא און געהאלפן ארגאניזירן די ארבעט. נאוועמבער איז פראק־טישער גערופן אלס מאנאט געווידמעט דעם שקל. עס איז פארמירט געוואָרן א שקל־קאמיטעט דורך פארטרעטער פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען. פנחס שטיינוואקס האט אויסער דער בארטונג מיטן ציוניסטישן פלענים ראט געערעט פאר די חברים פון דער ליגע אויף אן עונג שבת; דעם 10־טן נאוועמבער האט ער געערעט פאר די וויצא פרויען אין דעם 14־טן נאוועמבער איז אפגעהאלטן געוואָרן א בארואמלונג געווידמעט דעם 23־טן ציוניסטישן קאנגרעס. דער שקל־קאמיטעט האט זיך געשטעלט אלס ציל צו פארשפרייטן 2.500 דאפלט שקלים, כדי דער ישוב זאל האבן א רעכט אויף צוויי מאנדאטן. צוליב דעם

קובאנער פארטיידיקונגס מיניסטער סעגונדא קורטי. דעם 2-טן יאנואר, האָט ער אין באגלייטונג פון מ. גרייווער און א גרופע ציוניסטישע עסקנים באזוכט דעם שעף פון דער קובאנער ארמיי, געגנערא רופערטא קאבררא, וועמען ער האָט געבראכט א גרוס פון דער יונגער ישראל ארמיי. כאיאר לאניאדא איז געווען דער ערשטער הויכער אפיציר פון דער ישראל ארמיי וואס האָט באזוכט קובא און דערפאר זענען הונדערטער אידן געקומען אויסהערן זייער רעדעס אין די אינטערעסאנטע שילדערונגען אין ערינערונגען פון דער אידישער פרייהייטס מלחמה. כאיאר לאניאדא האָט געערדט באזונדער צו די פרויען, צו דער יוגנט, צום ספרדישן סעקטאר און אין אמעריקאנער טעמפל.

אויך האָט געהאלפן דערהויבן די מצרא פון קאמפיין די עמערגענץ קאנפערענץ, וואס איז אפגעהאלטן געוואָרן דעם 21-טן יאנואר, אין ציוניסטישן בית עם. מיט דער באטיילי-קונג פון פארשטייער פון 23 אידישע אינסטיטוציעס. די דאזיקע קאנפערענץ האָט ארויסגענעבן א רוף צו אלע אירן צו געבן די מאקסימאלסטע שמיצע צום ישראל קאמפיין; פעברואר איז פראקלאמירט געוואָרן אלס מאנאט פארן ישראל קאמפיין אין קיין אינסטיטוציע וועט ניט פיין קיין אקציעס במשך פון דעם מאנאט: פערזאנען און ספעציעל געזעלשאפט-לעכע טויער, וואס וועלן זיך ניט באשטייערן פארן ישראל קאמפיין, זאלן ניט קענען שטיין ביי דער פירער-שאפט פון די אידישע אינסטיטוציעס א. א. וו.

די אינטענסיווע אויפקלערונגס ארבעט במשך פון די מאנאטן דעצעמבער, יאנואר, און פעברואר האָט געהאלפן דורכברעכן דאס אייז און באזייטיקן די געשאפענע שווערקייטן. דער פארייניקטער ישראל קאמפיין האָט געוואונען די אידישע נאם און די רשימה פון די בייגעשטייערטע איז מיט יעדן מאנאט געוואָרן גרעסער. די זאמל ארבעט איז פארגעזעצט געוואָרן ביז יוני. אין יולי און אויגוסט זענען איינגעמאנט געוואָרן די לעצטע חובות און עס איז צוגעגרייט געוואָרן די ענטגילטיקע אפרעכענונג. עס האָבן זיך באשטייערט איבער אכט הונדערט אידן און עס איז געשאפן געוואָרן מער ווי 90 טייזנט דאלער. מיט די איינגעמאנטע

מיכל גרייווער

אנגעזעענער ציוניסטישער עסקן פון ארגענטינע, וועלכער האָט געהאלפן אנפירן דעם פארייניקטן ישראל קאמפיין.

כוחות צו שאפן די גרעסטע און מאכ־
טימאלסטע הילף פאר די נייע עולים.
האט גלייך ביים אנפאנג באקומען א
שטארקן קלאפ, צוליב דער איניציא־
טיוו פון א גרופע רייכע אידן אונטער
דער פירערשאפט פון דער קהילה
אחדות ישראל, צו קויפן א געביידע
אין וועדאדא, אין באטרעף פון 145
טויזנט דאלער. בלויז די מעלדונג וועגן
דער קניה און שפעטער אויך דער
באקט, וואס ריין אין ארויסוויאינין
אין גאס זאמלען געלט פאר דעם
ציוועק, איז געווען א געוואלדער מא־
טיוו, אז פיל פון די רייכערע אידן
זאלן זיך אנטואגן ביי־ושטייערן
פארן ישראל קאמפיין, אונטערן
אויספיר, אז אין איין צייט קענען
זיי ניט געבן צוויי גרויסע סומעס און
שפעטער זענען פיל פון זיי אפגעקו־
מען מכש מיט סימבאליש סומשס.

דער ישראל קאמפיין האט גלייך
ביים שטעלן זיינע ערשטע טריט אויך
באהימען א שארפע אטאקע פון די
לינקע שלעמענטן. פאר מאנאטן
רמדר, איז „קובאנער אידיש וואכרט"
ארויסגעקומען מיט בייזווילליגע אטא־
קעס אוו אלערליי בלהלים איז זלזו־
לים קעגן האמפיין, קעגן דזשס שליח
מיכל גרייווער, קעגן דער גאנצער
ציוניסטישער באוועגונג אוו קעגן
מדינת ישראל.

די פירער פון דעם קאמפיין קא־
מיטעט און פון דער ציוניסטישער
באוועגונג האבן זיך אבער ניט אפ־
געשראקן פאר קיין שום שוויריקייטן
און שטרייכלונגען, וויל זיי האבן ג־
האט דעם פולן צוטרוי צו די אידישע
מאסן, וועלכע פארשטייען אוו וויסן
די גרויסע נויטן פון דער שליה אוו
זענען גרייט צו מאכן די גרעסטע אנ־
שטרענגונגען אויף צו השלמ פאר־

ראבאי ישראל גאלדשטיין

מיטגליד פון דער אידישער אגענטור.
וועלכער איז געווען דער נאסט רערנער
אויף דעם פראקלאמירונגס אקט פון
פאריניקטן ישראל קאמפיין אין קובא.

פעסטיקן אוו פארזיכערן די יונגע
אידישע מדינה.

עס זענען ארגאניזירט געווארן
מאסן פארזאמלונגען צווישן מענער
און פרויען, אויף וועלכע עס איז
אויפגעטראטן אלס רערנער מיטל
גרייווער. פיל האט מיטגעהאלפן צו
הויבן די שטימונג פון קאמפיין דער
נאזוך פון מאיאר מאיר לאניאדא,
מיליטערישער גובערנאטאר פון יפו,
וועלכער האט זיך צוריקגעקערט פון
א מיסיע איז דרום אמעריקע. מאיאר
לאניאדא איז געקומען דעם 24־טן
דעצעמבער אוו איז אין א פאר טעג
שפעטער אויפגענומען געווארן פון

פאַרייניקטער ישׂראל קאַמפּיין

טוביה רעזניקאָוו

אָנגעזעענער ציוניסטישער עסקן פון מעקסיקע און דירעקטאָר פון די פאַרייניקטע קאַמפּיינען אין צענטראַל אַמעריקע, וועלכער האָט גענאַלפֿן אָרגאַניזירן אין קובא דעם ישׂראל קאַמפּיין 1949.

צו די וויכטיקסטע אקטיוויטעטן פון אונזער ישוב במשך דעם פאַרגאַנגענעם יאָר, געהערט בלי שום כּפֿק, דער פאַרייניקטער ישׂראל קאַמפּיין.

אין אָנבליק פון דעם ניט געלונגענעם אָפּשלַיס פון דעם פאַרייניקטן קאַמפּיין פון 1948 (וואָס איז דאָ געווען דערפֿאַלגרייך) וואָס האָט אריינגעבראכט היים בלוט צווישן די עסקנים, האָט דער ציוניסטישער פֿלעגונב ראַט נאָך אין סעפּטעמבער פון 1949. אָנגעהויבן די הכנות צו אַ פאַרייניקטן ישׂראל קאַמפּיין (וועלכער זאָל איינשלַיסן קרן היסוד, קרן קיימת, בטחון, „וויצ“ו. הסתדרות און קאָנסטרוקטיוו פּאָנד פון אלגעמיינע ציוניסטן). אין די ערשטע פאַראַנדלונגען האָט זיך אויך באטיליקט טוביה רעזניקאָוו פון מעקסיקע, דער חייפֿט לייטער פון די פאַרייניקטע ישׂראל קאַמפּיינען אין צענטראַל אמעריקע. עס איז געלונגען צוצוציען צו דער ראָויקער ארבעט א רייץ פאַראַנטוואָרטלעכע כלל טוער פון אַלע קרייזן פון אידישן ישוב, וועלכע האָבן צוואַמען מיט דעם ציוניסטישן אַקטיוו געשאפן דעם קאַמפּיין קאַמיטעט. אין וועמענס שפּיץ עס האָט זיך געשטעלט ה' נחום ראָזענצווייג.

דער פאַרייניקטער ישׂראל קאַמפּיין איז אָפּיציעל פֿראָקלאַמירט געוואָרן דעם 21-טן דעצעמבער 1949, מיט א גרויסן מיטינג וואָס איז פאַרגעקומען אין טעאַטער אוידיטאָרוים. אויך דעם אָפּט זענען אויפֿגעטראָטן צוויי געסט רעדנער: דער מיטגליד פון דער אידישער אגענטור דר. ישׂראל גאָלדשטיין און דער באַאַנטער ציוניסטישער עסקן פון ארגענטינע מיכל גרייווער. וועלכער האָט אין די ערשטע מאָנאַטן מיטגעהאָלפֿן אין דער פראַקטישער דורכפירונג פון דער ארבעט. דער פאַרייניקטער ישׂראל קאַמפּיין איז געפירט געוואָרן אונטערן לאָזונג פון בויען הייזער פאַר די ניי אָנגעקומענע עולים אין ישׂראל.

דער פאַרייניקטער ישׂראל קאַמפּיין וואָס האָט געפֿאַרפּט אַרומכאָפּן מיט ענטוזיאזם אלע קרייזן פון אידישן ישוב און מאָבילִיזירן אלע

אַ יאָר אידיש לעבן אין קובאַ

פון ס. מ. קאָפּלאַן

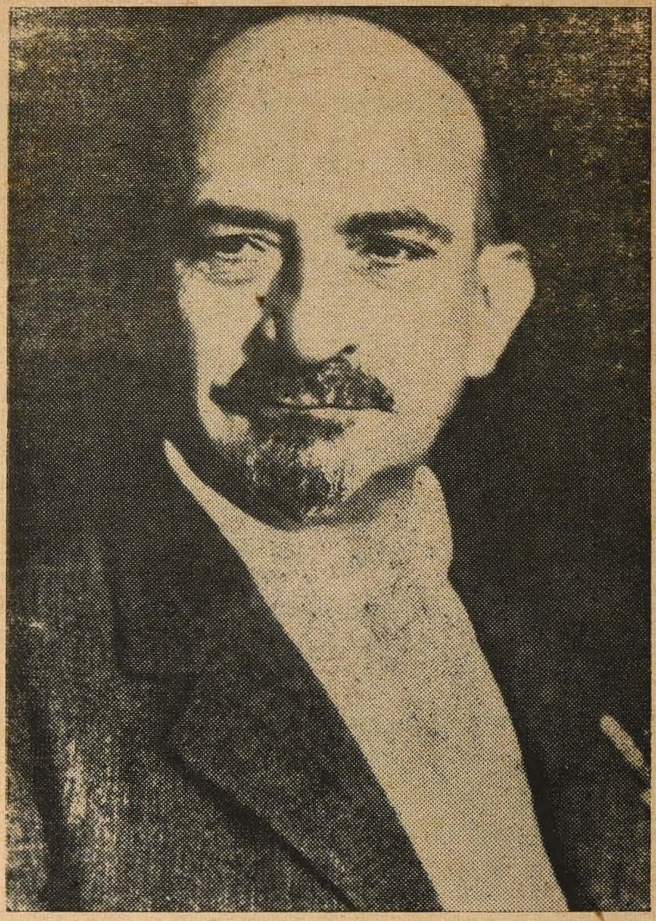

ס. מ. קאָפּלאַן

אין דעם פאַרגאַנגענעם יאָר תש"י, איז דאָס אידישע לעבן אין קובא גע־שטאַנען אונטערן צייכן פון שוועריע ראַנגלענישן און אפילו געוואַלדשאפטלע־כע שטרייטן און מחלוקת'ן. אָבער עס דאַרף אומבאדינגט אַנערקענט ווערן, אז אַפילו אונטער די דאָזיקע ניט גינס־טיקע באדינגונגען האָבן מיר צו פאר־צייכענען א רייע דערגרייכונגען אויף דעם און יענעם געביט, וואָס ווערן זי־כער האָבן א פאָזיטיווע השפּעה אויף עם וויטערדיקן גאַנג און אנטוויקלונג פון אונזער קולטור געזעלשאפטלעך און נאציאָנאלן לעבן.

עס איז אמת און זעלבסטפאר־שטענדלעך, אז ווען מיר וואָלטן דער־גרייכט מער פארשטענדעניש און גע־זעלשאפטלעכע אחדות, וואָלטן אונ־זערע איניציאטיוועס אפשר געהאט מער דערפאלג און מיר וואָלטן דער־גרייכט פיל מער קאָנסטרוקטיוועס. אבער ווער קען קאָנטראָלירן יענע געהיימע כוחות, וועלכע קירעווען אינזער געזעלשאפטלעך לעבן אין קובא? עס איז א פראָצעס וואָס פור־דערט און געשטאַלטט, וואָס פירט אינז דורך א שווערן זיג־זאגישן וועג. אין דעם דאָזיקן פראָצעס — ווילט זיך האָפן — אז מיר וועלן סוף כל סוף דערגרייכן אַרויסצוגיין אויפן דרך המלך.

צו דער געלעגנהייט פון ראש השנה וועלן מיר דא פראָווון מאכן א קורצן סך הכל וועגן די וויכטיק־סטע געשעענישן אין לעבן פון אונ־זער ישוב און אויף א רואיקן און אב־יעקטיוון אופן זיי באלויכטן.

פּרעזידענט דר. חיים ווייצמאן

היינם, ווי פּריער, איז אונזער האנט אויסגעשטרעקט צו אונזערע שכנים פון נאענט און פון ווייט. שלום און וואוילזיין דאַ ווי אומעטום קענען ניט אָפּגעטיילט ווערן איינם פון אַנדערן. אָן קעגנזייטיקער פּארשטענדעניש און ווירקזאמער קאָאָפּעראציע, קען ניט זיין קיין שטענדיקע זיכערקייט אָדער פּראָגרעס אין קיינעם פון די מיטל מזרח'דיקע לענדער.

„צו אונזערע בריידער אין פּיל לענדער שיקן מיר אונזערע ברכות. זאָל די ארבעט פון זייערע הענט זיין געבענטשט. און זאָלן זיי זיין שטאָלץ און ציען באַנייסטערונג פון ישראל'ס דערגרייכונגען".

פרעזידענט חיים ווייצמאַן באַגריסט אידן לכבוד ראש-השנה

ציריך, שווייץ, (איטא) — פרעזידענט חיים ווייצמאַן פון ישראל, וועלכער געפינט זיך איצט אויף אַפֿרו אין דער שווייץ, האָט אַרויסגעשיקט די פֿאָלגענדע באַגריסונג לכבוד ראש־השנה תשי"א:

„איך שיק מיין ארצייקע באַגריסונג צו כידינת ישראל און צום פֿאָלק ישראל, און צו די אידן איבער דער גאַנצער וועלט צו דער געלעגנהייט פון דעם דריטן ראש־השנה אין דעם לעבן פון נייגעבאַרענעם ישראל.

„די מענטשהייט מאכט ווידער דורך אַ געפערלעכע פאזע. מלחמה פייערן פֿלאַקערן אין דעם ווייטן מזרח, און ווער ווייסט אויב זיי וועלן זיך ניט אויסשפרייטן. פון דעם טיפסטן האַרצן זענען מיר מתפלל, אז די וועלט זאָל געשווינט ווערן פון די גרויליקן פון א נייער שריפה. די וואונדן פון דער לעצטער מלחמה זענען נאָך ניט פֿאַרהיילט גיוואָרן. מיליאָנען מענטשן זענען נאָך אלץ ניט איינגעאַדאַפּטירט גיוואָרן. גרויסע שטחים לאנד זענען נאָך אלץ פאַרוויסט.

„די וועלט נויטיקט זיך אין שלום און אייבעדיקן מער דרינגענדיק ווי ווען עס איז פריער. זאָל דאָס נייע יאָר זען א פריען אָפּשטאָל פון קאַמף אין די גרענעצן פון אזיע, און זאָל אַ סטאַביליזיר שלום צוריקבריינגען דער מענטשהייט א יעפיל פון זיכערקייט און א גייסט פון האָפענונג, וואָס זענען אזוי שטאַרק נויטיק.

„ישראל איז שטאַרק פאראינטערעסירט אין דער אָנהאַלטונג און שטאַרקונג פון וועלט שלום, סיי אַלס מיטגליד פון דער פעלקער־משפּחה און סיי אלס א פֿאָלק, וואָס האָט אונטערגענומען אן אויפגאבע פון אויסערגעווויינלעכער שווערקייט און דרינגענדיקייט.

„מיר בויען א היים פאר מענטשן, נואָס האָבן אין פארלויף פון יאָרהונדערטער ניט געוואוסט וואָס א היים און זיכערקייט זענען. מיר לייגן דעם פונדאַמענט, אויף וועלכע הינדערטער טויזנטער כינער און פרויען, וואָס זענען געוואָרן אויסגעוואָרצלט, בויען־איבער זייערע הרוב'ע לעבנס.

„גרויס פארשריט איז געמאכט געוואָרן אין דעם יאָר, וואָס דערנענטערט זיך איצט צום סוף, אבער מיר האָבן ערשט אָנגעהויבן.

„זאָל דאָס נייע יאָר זען די כסדר'דיקע פארווירקלעכונג פון אונזערע פלאַנירטע באמיאונגען לטובת מאטעריעלער און סאציאלער רעקאָנסטרוקציע. זאָלן א סך מער פון אונזערע ברידער קומען צו אונז און צוזאמען מיט אונז אויפבויען אונזער מדינה אין אונזער אלטן לאנד.

„מיר זענען מתפלל פאר וועלט־שלום. מיר זענען באזונדערס מתפלל פאר שלום אין מיטלען מזרח, פון וועלכן אונזער לאנד איז אן אינטעגראלער טייל.

דער געזעץ וועגן קאָפּיטאַל אינוועסטיציעס אין ישראל..... 181
א שטאָך מיט דער פּען... — א. דיבוק..... 193
העברייאיש אין אַמעריקע אמאָל אוּן הײַנט — יהושע האָכשטיין..... 201
פּופּציק יאָר אידישע מוזיק..... 207
15 יאָר „אָרט" אקטיוויטעטן אין קובא — לייזער ראָז..... 249
נתנה תוכף — מרדכי יאפע..... 254
וועגן דער פאַרייניקונג פון די הילפס אינסטיטוציעס — ל. טענענבלאַט..... 257
די ווערטפּולע ארבעט פון דער „וויצא" אין קובא — חנה קריגער..... 267
די ירושלים־ער רעזאָלוציע..... 276
סטאַטיסטיק וועגן אידישע טויט פאַלן אין קובא אין יאָר תש"י..... 278
לוח תשי"א — 5711..... 280
געזעלשאפטלעכע טוער וואָס האָבן אָנגעפירט מיט די אידישע אינסטיטוציעס אין תש"י..... 321
די פאַרצוייגטע ארבעט פון קרן קימת אין קובא — ר. הייבלום..... 353
רעזומען פון געזעלשאפטלעכן לעבן אין בילד..... 357

ש פּ א נ י ש ע א ָפּ ט י י ל ו נ ג :

זייט

אונזער האָמענאַכע צו דער קובאַנער פּאָן..... 3
די קובאַנער פּאָן — דר. ענריקע גאי קאַלבאָ..... 5
צום הונדערטסטן יאָרטאָג פון דער קובאַנער פּאָן — דר. אברהם דראַפּקין..... 9
די קובאַנער פּאָן (ליד) — א. אַראַנאָווסקי..... 13
די פּאָן און די דערציאונג — דראַ. אידאַ גלעזער קאַסטיעל..... 15
אידן און די קובאַנער פּאָן — אברהם מאַרקוס מאַטערין..... 20
געדאַנקען אין שייכות מיט ראש־השנה — בעננא ווייזער..... 24
די קולטורעלע באציאונגען צווישן קובאַ און ישראל — מרים פינקעלמאַן..... 31
אייגדרוקן פון ישראל — דר. כאַרכע ל. מאַרטי..... 40
משה טוב, ישראל דיפלאָמאַט — פּאבלאָ נוניעז פּאָז..... 46
ירושלים און די אידן..... 51
די מאַדערנע אידישע שול גיט אָפּ כבוד דער קובאַנער פּאָן..... 59

אינהאלט:

זייט

פּרעזידענט חיים ווייצמאַן באַגריסט אידן לכבוד ראש־השנה 6
א יאָר אידיש לעבן אין קובאַ — ס. מ. קאַפלאַן 8
מיר בויען אויך... — א. י. דובעלמאַן 29
דער לעבנגעבליבענער... (דערציילונג) — א. י. דובעלמאַן 33
די אידן איבער דער וועלט — ש. שניצער 49
טאַבעלע פון דער אידישער באפעלקערונג לויט די לעצטער 61
ראש־השנה — דר. יצחק אונטערמאַן 65
אויפן וועג צו א נייעם בראשית — יוסף קליינער 73
25 יאָריקער יובילי פון העבריאישן אוניווערזיטעט
(רעדע פון פּרעמיער דוד בן גוריון) 81
דאָטעס אין דער געשיכטע פון דעם העבריאישן אוניווערזיטעט 87
איך בין געווען אויף ישראל טעריטאָריע — א. י. דובעלמאַן 91
לידער — אליעזר אַראַנאָווסקי 97
די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע לאגע אין קובאַ —
סעבאסטיאַן קאַנאַ 105
מיטן בליישטיפט.. — י. שטיינבערג 115
א חלום וואָס איז רעאַליזירט געוואָרן — א. עליאָוויטש 121
לידער — הינדע זאַרעצקי 129
צו ביידע געטער... (דערציילונג) — אליעזר אַראַנאָווסקי 133
צוריק... — אַנאַריא רואַטאַלאַ 143
אין א וועלט פון שרעק און פּעסימיזם — ש. עליאקימאָוויטש 145
וואָס עס איז דערגרייכט געוואָרן אין יו־ען פאר באַשיצן אידן
אין פארשיידענע לענדער — א. קאַהען 161
די אידישע יוגנט אין קובאַ — גרשון מינקאָוויטש 171

די רעדאקציע און אדמיניסטראציע

פון „האיואנער לעבן" באדאגטן

אלע אידישע סוחרים און אינדוסט־
ריעלער; די אינסטיטוציעס, די געזעל־
שאפטלעכע טוער; די זעצער און מא־
שיניסטן, און ספעציעל די אידישע
שרייבער פון קובא, ווי אויך פון אויס־
לאנד, ווילכע האבן דערמעגלעכט דעם
ערשאלג פון דער אונטערנעמונג ארויס־
צוגעבן דעם „האוואנער לעבן אלמא־
נאך" 5711, לכבוד ר א ש ־ ה ש נ ה.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

JUGO Y PURE DE TOMATE

PEREZ GALAN

La calidad internacional a precio nacional

ALIMENTO FRESCO Y DE GRAN RIQUEZA VITAMINICA

PIDALO

a los almacenes de víveres al por mayor y en la bodega de la esquina de su casa

כוגא און פורע .פון טאמאטעס

פערעז גאלאן

אינטערנאציאנאלע קוואליטעט אויף א נאציאנאלן פריז

א פרישער עלעמענט רייך אין ווימאמינען!

פאראלאנגט עס:

אין די אלמאסענעס פון וויווערעס אל פאר־מאיאר

און אין דער נאענטסטער באדעגע פון אייער הויז.

האוואנער לעבן

VIDA HABANERA

אלמאנאך 5711

(אכטער באנד)

רעדאקציע:
ס. מ. קאפלאן או א. י. דובעלמאן

ארויסגעגעבן פון „האוואנער לעבן" — סאל 153, האוואנא, קובא.
— סעפטעמבער —
תשי"א — 5711 1950-51

Halague su cariño con el mejor regalo

OBSÉQUIELE CON

REPORTER

Sello de Oro

LA CORBATA QUE LAS MUJERES ADMIRAN
Y LOS HOMBRES PREFIEREN

PRECIOS DESDE
$1.50 A $4.00

אלמאנאך 5711

(אכטער באנד)

○

רעדאקציע:
ס. מ. קאפלאן אוו א. י. דובעלמאן

●

אראיסגעגעבן פון „האוואנער לעבן" — סאל 153, האוואנא, קובא
— סעפטעמבער —
תשי"א — 5711 1950-51